Bundel - Gemeenteraad Waadhoeke van 27 oktober 2022

Agenda bijlagen

Gescand document presentielijst 27 oktober 2022

001 Opening

002 Vaststellen agenda

003 Mededelingen

004.a Vaststellen besluitenlijsten

- Besluitenlijst Gemeenteraad 6 oktober 2022
- Besluitenlijst Gemeenteraad 13 oktober 2022

004.b Toezeggingenlijst

- Toezeggingenlijst 6 oktober 2022
- Toezeggingenlijst 13 oktober 2022

005 Insprekers

- Verzilverlening voor senioren
- 46 Folder Verzilverlening voor overheden - jan 18
- artikel eigen huis ouderen en lenen (Large)
- Getekende motie Verzilverlening
- inspreektekst gemeente waadhoeke
- Raadsvoorstel verzilverlening 01042020
- Inspraaktekst LVBHB raad 27 oktober.pdf
- Inspreeknotitie LVBHB Welgelegen, 27 okt 2022.pdf
- Verordening Verzilverlening gemeente Leeuwarden

006 Vragenuur

- vragenuur 271022 totaal.docx

007.a Ingekomen stukken

- RV Ingekomen stukken van derden 27 oktober 2022 def.docx

007.b Beantwoording schriftelijke vragen en memo's

008 Herontwikkeling locatie Scheepswerf Draaisma

Een ontwikkelaar wenst de locatie van de Scheepswerf Draaisma te ontwikkelen voor woningbouw. De oude smidse maakt deel uit van deze locatie.
Vanaf maart 2018 is de gemeente in gesprek met de toenmalige eigenaar van de locatie Scheepswerf Draaisma over een herontwikkeling van deze locatie naar woningbouw. Naar mate de tijd vorderde heeft de toenmalige eigenaar haar locatie in 2021 verkocht aan een ontwikkelaar, SD-projecten. Deze ontwikkelaar heeft de herontwikkeling verder opgepakt en is bezig om te komen tot een goede stedenbouwkundige invulling van dit terrein met woningbouw.
Uw college heeft tot dusver geacteerd binnen de door de raad vastgestelde kaders maar ook gemerkt dat hierover de nodige discussie is ontstaan. Als gemeente hebben wij thans geen erfgoed- of monumentenbeleid waarna we kunnen verwijzen. De vraag alleen op basis van volkshuisvesting beoordelen is voor deze locatie niet voldoende. Het is aan de raad om uw college de juiste kaders mee te geven. In dit geval is dat voor deze locatie vertaald in een tweetal scenario's zoals in het voorstel wordt beschreven en waaruit een keuze dient te worden gemaakt.
Sloop van de oude smidse leidt tot een onomkeerbare situatie. Uw college wordt dan ook geadviseerd om de raad voor te stellen om in te stemmen met scenario 2, te weten het behoud van de oude smidse, middels aankoop door de gemeente. Met dit scenario wordt tijd en ruimte geboden om tot een ontwikkeling van het gebied te komen met kans op behoud van de ter plaatse aanwezige cultuurhistorische waarden, zonder dat daarbij extra vertraging ontstaat voor ontwikkeling van het resterende gebied voor woningbouw.
Het behoud van de oude smidse met de juiste invulling kan op termijn van meerwaarde zijn voor Waadhoeke, Franeker en de herontwikkeling van de locatie in het bijzonder. Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat voor scenario 2 thans geen middelen beschikbaar zijn. Hiervoor zal te zijner tijd door uw college een kredietaanvraag aan de raad moeten worden gedaan.

- Dossier 1994 voorblad
- Adviesnota Raad versie 27 oktober
- Adviesnota BW versie 11 oktober

Cultuurhistorische waardering werfgebouw Draaisma te Franeker

Situatie tekening

Beantwoording raadsvragen SAM CDA CU van 20 oktober 2022 over herontwikkeling locatie Scheepswerf Draaisma (27-10-2022).pdf

009 Vaststellen geactualiseerde Afvalstoffenverordening

Medio 2022 is besloten om de Afvalstoffenverordening te actualiseren en te moderniseren aan de hand van recente wetgeving en nieuwe beleidsinzichten voor het gemeentelijke afvalbeheer. Het ontwerp van de geactualiseerde Afvalstoffenverordening is op 2 juni jongstleden aan de raad voorgelegd. De raad heeft met het ontwerp ingestemd en besloten om het ontwerp gedurende 6 weken ter inzage te leggen in aansluiting bij de bepalingen daarover uit de Wet milieubeheer. Het ontwerp heeft vanaf 20 juni tot en met 1 augustus 2022 ter inzage gelegen. De termijn is inmiddels afgelopen. Vervolgstap is om de Afvalstoffenverordening aan de raad voor te leggen ter vaststelling.

Dossier 1960 voorblad

Adviesnota Raad Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke.docx

Bijlage 1 Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke 2023 (27102022).docx

Bijlage 2 Adviesnota Raad actualisatie Afvalstoffenverordening 02062022.pdf

010 Benoeming nieuw bestuurslid Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen

Het bestuur van de Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen vraagt in haar brief van 18 september 2022 in te stemmen met haar voorstel om mevrouw Annet Bijlsma-Posthumus bij de gemeenteraad voor te dragen als nieuw bestuurslid. Er ontstaat binnenkort een vacature. Het bestuur heeft een kandidaat gevonden in de persoon van mevrouw Annet Bijlsma-Posthumus.

Dossier 1967 voorblad

Adviesnota Raad benoeming bestuurslid Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen

Brief 18-9-2022 vacature en voordracht bestuur Stichting Heere Godfrieds- of St. Jansleen

Besluit benoeming bestuurslid

011 Aanwijzing Lokale Omroep

Elke vijf jaar wijst het Commissariaat van de Media een lokale publieke media-instelling aan in een gemeente. Hiervoor kunnen lokale omroepen een aanvraag doen. Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep De Eenhoorn heeft een aanvraag ingediend tot aanwijzing als lokale publieke mediainstelling in de gemeente Waadhoeke. Op dit moment zijn zij ook de lokale omroep van gemeente Waadhoeke.
Voordat het Commissariaat van de Media een beslissing neemt over deze aanvraag, dient de gemeenteraad van Waadhoeke op grond van artikel 2.61, derde lid, van de Mediawet 2008 het Commissariaat te adviseren over de vraag of de media-instelling voldoet aan de eisen die deze wet stelt.
In dit collegeadvies wordt onderbouwd dat Omroep Eenhoorn voldoet aan de eisen om aangewezen te worden als lokale publieke media-instelling van de gemeente Waadhoeke.

Dossier 1962 voorblad

Bijlage 1 Adviesbrief CvdM aan de gemeente Waadhoeke.pdf

Bijlage 2 Aanvraag aanwijzing lok pub media-instelling OE.pdf

Adviesnota Raad Aanwijzing Lokale Omroep (1).docx

012 Meerjarenkoers 2023-2026 VRF

Kennis te nemen van (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel;
De gemeenteraad te adviseren om in te stemmen met de stukken van de Veiligheidsregio Fryslân, te weten: (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel en hierover geen zienswijze in te dienen.

Dossier 1963 voorblad

Adviesnota Raad Meerjarenkoers 2023-2026 VRF

Bijlage 1 - Aanbiedingsbrief meerjarenkoers en regionaal risicoprofiel.pdf

Bijlage 2 - Concept Meerjarenkoers 2023-2026 VRF.pdf

Bijlage 3 - Regionaal Risicoprofiel 2022 VRF (inclusief bijlagen).pdf

013 Uitgangspuntennotitie 2de fase Participatie Omgevingsvisie

De rijksoverheid werkt aan de invoering van de Omgevingswet. De planning is dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking zal treden. Een van de verplichtingen die voortvloeit uit de Omgevingswet is dat de raad een Omgevingsvisie voor Waadhoeke moet vast stellen.
Op 11 juni 2020 heeft de raad een plan van aanpak vastgesteld (bijlage 1) wat voorziet in een gedegen stappenplan om te komen tot een Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Voor het maken van de visie is participatie een verplicht onderdeel.
In maart 2022 heeft de raad kennis kunnen nemen van het procesvoorstel participatie Omgevingsvisie (bijlage 2). In dit procesvoorstel (bijlage 3) wordt de aanpak beschreven van de participatie voor de Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Dit procesvoorstel is in samenwerking met de raadswerkgroep tot stand gekomen.
De 1e fase van de participatie is reeds uitgevoerd. In juli 2022 heeft de raad kennis kunnen nemen van de resultaten van de 1e fase (bijlage 4A, B en C). Nu de resultaten uit de 1e fase bekend zijn, kan de 2de fase opgepakt worden.

Dossier 1965 voorblad

RV Uitgangspuntennotitie 2de fase Participatie Omgevingsvisie.pdf

Bijlage 1. Plan van Aanpak Omgevingsvisie gemeente Waadhoeke.pdf

Bijlage 2. Memo aan de Raad Proces Participatie Omgevingsvisie.pdf

Bijlage 3. Procesvoorstel Participatie Omgevingsvisie.pdf

Bijlage 4A. Raadsmemo resultaten 1e fase participatie Omgevingsvisie.pdf

Bijlage 4B. Analyse resultaten vragenlijst Omgevingsvisie Waadhoeke.pdf

Bijlage 4C. Plaat resultaten vragenlijst Omgevingsvisie Waadhoeke.pdf

Bijlage 5. Uitgangspuntennotitie 2de fase Participatie Omgevingsvisie Waadhoeke.pdf

014 Kadeherstel zwaaikom Van Harinxmakanaal

De oostelijke kade van gemeentelijk insteekhaven/zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal is aan groot onderhoud toe. Met de betrokken partijen Scheepswerf Talsma, King Metaal en de gemeente zijn afspraken gemaakt over het herstel van deze kade. Het voorstel is om met deze afspraken akkoord te gaan en de raad vragen om een krediet van € 63.334 beschikbaar voor dit herstel.

Dossier 1979 voorblad

NIEUW: Adviesnota Raad herstel zwaaikom Van Harinxmakanaal gecorrigeerd

Bijlage 1: locatie tekening

OUD: Adviesnota Raad herstel zwaaikom Van Harinxmakanaal

015 Twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022

Twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022

Dossier 1984 voorblad

Raadsvoorstel begrotingswijziging (twaalfde) begroting 2022

Bijlage 1 - Begrotingswijziging (twaalfde) begroting 2022

Begrotingswijziging 12 van 2022 - bijlage 2 (002).pdf

016 Moties vreemd aan de orde van de dag

017 Sluiting

Presentielijst van de Extra raadsvergadering van 27 oktober 2022

1. De heer P. de Cock	
2. De heer T. Cuperus	
3. De heer L. Douma	
4. De heer L. Ferwerda	
5. De heer S. Greidanus	
6. Mevrouw Y. de Groot-Krikke	
7. Mevrouw B.B. Hakvoort	
8. De heer H. Hoekstra	
9. De heer H. Hof	
10. De heer Doeke de Jong	
11. De heer Teun de Jong	
12. De heer Dirk de Jong	
13. De heer M. Kamerling	
14. De heer D. Kamstra	
15. Mevrouw A.M. Mast	
16. De heer H.J. Nauta	
17. Mevrouw A.M. Neudorfer-Eberwijn	
18. Mevrouw D. Osinga - Bonnema	
19. Mevrouw D. van der Pol	
20. De heer H. Stellingwerf	
21. De heer R. Venema	
22. De heer L.J. Vollema	
23. Mevrouw D. Vlaar - Vroonland	
24. De heer R. Rotsma	
25. Mevrouw A. Weiland	
26. Mevrouw H. van der Werff	
27. De heer B. van Wijk	
28. De heer J.J. Zijlstra	
29. Mevrouw E. Zuidema	

Aanwezig : leden 29 De voorzitter De griffier

Besluitenlijst Gemeenteraad Waadhoeke

Datum	06-10-2022
Tijd	19:30 - 21:00
Locatie	Gemeentehuis, Harlingerweg 18 te Franeker
Voorzitter	M.C.M. Waanders / griffier T.J.F. Lyklema
Aanwezigen	Paul de Cock, T. Cuperus, Laas Douma, L. Ferwerda, S. Greidanus, Ytsje de Groot-Krikke, Bernita Hakvoort, H. Hoekstra, H. Hof, T.S. de Jong, Doeke de Jong, Marijn Kamerling, D. Kamstra, A.M. Mast, H.J. Nauta, A.M. Neudorfer-Eberwijn, D. Osinga-Bonnema, R. Rotsma, H. Stellingwerf, Rien Venema, T.J. Vlaar - Vroonland, A. Weiland, H. van der Werff, B. van Wijk, J.J. Zijlstra en Emma Zuidema
Afwezigen	Dirk de Jong, Dieke van der Pol en B. Vollema
Wethouders	K. Arendz, J. Dijkstra, M. van der Meer en R. de Vries

001 **Opening**

Besluit:

Afwezig met kennisgeving zijn Dirk de Jong (FNP), Dieke van der Pol (FNP) en Bert Vollema (FNP).

002 **Vaststellen agenda**

Besluit:

Punt 13 wordt afgevoerd omdat het voorgestelde besluit niet klopt. De insprekers op dit onderwerp zullen wel het woord voeren bij punt 5.
Punt 8 wordt behandeld direct na punt 2.

003 **Mededelingen**

Besluit:

De burgemeester kondigt een memo aan over de Centrale NoodOpvang en opvang van Oekraïners.

004.a **Vaststellen besluitenlijsten**

Besluit:

De lijst is ongewijzigd vast gesteld.

004.b **Toezeggingenlijst**

Besluit:

De lijst is ongewijzigd vast gesteld.
De heer Teun de Jong vraagt wel wederom aandacht voor de uitvoering van de motie stikstof die in juli aangenomen is.

005 **Insprekers:**

Besluit:

De heer Rolf Bremmer (voorzitter) namens de Vereniging Vrienden van de Stad Franeker over agendapunt 13 Scheepswerf Draaisma.
Carolien Versloot namens erfgoedvereniging Heemschut over agendapunt 13 Scheepswerf Draaisma.

Frits Veldmeijer Namens Werkgroep Noorderschippers over agendapunt 13 Scheepswerf Draaisma.
De heer Johan H. Van Hout namens Werkgroep Vliet over agendapunt 13 Scheepswerf Draaisma.

006 Vragenuur:

Besluit:

Namens fractie VVD Waadhoeke – Joke Osinga, fractie CU Waadhoeke – Bernita Hakvoort, fractie CDA Waadhoeke – Sietze Greidanus over de verkeerssituatie bij basisschool “it Bynt” in Winsum.

007 Ingekomen stukken:

007.a Behandelvoorstel ingekomen stukken van derden

Besluit:

Het behandelvoorstel wordt ongewijzigd vast gesteld.

007.b Beantwoording schriftelijke vragen en memo's

Besluit:

De aanvullende vragen van de VVD zijn ter plekke naar tevredenheid beantwoord.

008 Installatie nieuwe kinderburgemeester

Stemuitslag:

26 stemmen voor

Besluit:

Dian Rienstra uit Franeker te benoemen als kinderburgemeester Waadhoeke voor schooljaar 2022-2023.

009 Uitwerking motie Beschut werk

Stemuitslag:

26 stemmen voor

Besluit:

1. Kennis nemen van de Uitwerking van de Motie Beschut werk d.d. 3 maart 2022
2. De financiële gevolgen zoals opgenomen in de uitwerking betrekken in de integrale afweging bij de begroting 2023 e.v.

010 Bestemmingsplan “Oudebildtzijl - Ds. Marinus Mooijstraat - A.C. Bakkerstraat”

Stemuitslag:

26 stemmen voor

Besluit:

1. het bestemmingsplan “Oudebildtzijl - Ds. Marinus Mooijstraat - A.C. Bakkerstraat” met kenmerk NL.IMRO.1949.BPOudDsMMooijstreo-VAS1 ongewijzigd vast te stellen;
2. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan vast te stellen.

011 **Krediet uitvoeren woonrijp maken ten dienste van wooncluster tuinbouwgebied Berltsum**

Stemuitslag:

26 stemmen voor

Besluit:

1. een krediet beschikbaar te stellen van € 220.000 voor het uitvoeren van voorzieningen woonrijp maken ten dienste van de wooncluster in het tuinbouwgebied Berltsum;
2. de dekking te laten plaatsvinden door te beschikken over de Algemene Reserve (De stand van de algemene reserve is na de 10e, dat is de laatst vastgestelde begrotingswijziging € 18.863.432.)

012 **Bestemmingsplan Ried - Zevenhuisterweg 8 - 12**

Stemuitslag:

26 stemmen voor

Besluit:

Het bestemmingsplan Zevenhuisterweg 8-12 te Ried met IMRO codering NL.IMRO.0070.BPRieZevenhuisterw-VAS1 vast te stellen.

013 **Herontwikkeling locatie Scheepswerf Draaisma Franeker**

Besluit:

Is afgevoerd van de agenda.

014 **Elfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022**

Stemuitslag:

26 stemmen voor

Besluit:

Te besluiten tot het vaststellen van de elfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022

015 **Moties vreemd aan de orde van de dag**

Besluit:

Waren niet aan de orde.

016 **Sluiting**

Besluit:

De voorzitter sluit de vergadering om 21:00 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 27 oktober 2022

,voorzitter ,griffier

Dit document is digitaal ondertekend

Besluitenlijst Gemeenteraad Waadhoeke

Datum	13-10-2022
Tijd	19:30 - 22:50
Locatie	Gemeentehuis, Harlingerweg 18 te Franeker
Voorzitter	M.C.M. Waanders / griffier T.J.F. Lyklema
Aanwezigen	Paul de Cock, T. Cuperus, Laas Douma, L. Ferwerda, S. Greidanus, H. Hoekstra, H. Hof, Dirk de Jong, T.S. de Jong, Doeke de Jong, Marijn Kamerling, D. Kamstra, A.M. Mast, H.J. Nauta, A.M. Neudorfer-Eberwijn, D. Osinga-Bonnema, Dieke van der Pol, Rien Venema, T.J. Vlaar - Vroonland, B. Vollema, A. Weiland, H. van der Werff, B. van Wijk, J.J. Zijlstra en Emma Zuidema
Afwezigen	Ytsje de Groot-Krikke, Bernita Hakvoort, H. Stellingwerf en R. Rotsma
Wethouders	K. Arendz, J. Dijkstra, M. van der Meer en R. de Vries

001 **Opening**

Besluit:

Afwezig met kennisgeving zijn Bernita Hakvoort (CU), Rense Rotsma (SAM), Haije Stellingwerf (SAM) en Ytsje de Groot – Krikke (CDA).

002 **Vaststellen agenda**

Besluit:

De agenda is ongewijzigd vast gesteld.

003 **Mededelingen**

Besluit:

Er waren geen mededelingen.

004 **Collegeprogramma 2022 - 2026**

Stemuitslag:

18 stemmen voor, 7 stemmen tegen (CDA en VVD)

Besluit:

1. Kennis te nemen van het collegeprogramma 2022-2026;
2. De financiële vertaling van het collegeprogramma en de overige budgetaanvragen te verwerken in de begroting 2023 die op 10 november ter besluitvorming wordt voorgelegd.
3. De aangenomen motie CO2 ladder in de begroting 2023 te laten landen.
4. De incidentele lasten van punt 3. (€ 25.810 stand sept 2021) en structurele lasten (15.800 stand sept 2021) te dekken uit de incidentele ruimte bij het college akkoord (€200.000)
5. Onderwerp en toelichting bij " Dotatie reserve ecologisch bermbeheer" als volgt te wijzigen: "Dotatie reserve ecologisch bermbeheer en biodiversiteit"
6. Het bedrag bij punt 2. voor de bedrijfsvoering van de Koornbeurs verlaagd wordt van € 168.500 naar € 75.000 structureel.
7. Dat er in 2023 een Stimuleringsfonds wordt ingesteld om de regelingen van SVn al in 2023 aan te bieden. Er wordt een bedrag € 750.000 incidenteel vrijgemaakt om een

begin te maken met een breed stimuleringsfonds woningen.
Dit bedrag kan worden gedekt door de dotatie S&D te verlagen met hetzelfde bedrag

Hiernaast zijn bij dit agendapunt nog twee moties aangenomen met als dictum respectievelijk:

1. Verzoekt het college om het inzetten op minder regels niet pas in 2024 op te pakken maar al meteen in 2023.
2. Verzoekt het college om de verordening zelfbewoning al in 2023 aan de raad ter besluitvorming voor te leggen.

Amendementen:

A1 Koornbeurs

Stemuitslag:

5 stemmen voor, 20 stemmen tegen (SAM, GB, FNP, VVD)

A2 Mobiliteitsvisie

Stemuitslag:

5 stemmen voor, 20 stemmen tegen (SAM, GB, FNP, VVD)

A3 CO2 ladder

Stemuitslag:

25 stemmen voor

A4 Dotatie ecologisch bermbeheer

Stemuitslag:

7 stemmen voor, 18 stemmen tegen (SAM, GB, FNP)

A5 Dotatie ecologisch bermbeheer

Stemuitslag:

18 stemmen voor, 7 stemmen tegen (CDA, VVD)

A6 Koornbeurs

Stemuitslag:

20 stemmen voor, 5 stemmen tegen (CDA)

A7 Stimuleringsfonds volkshuisvesting Nederland

Stemuitslag:

23 stemmen voor, 2 stemmen tegen (VVD)

Moties:

M1 Minder regels

Stemuitslag:

25 stemmen voor

M2 Zelfbewoning

Stemuitslag:

23 stemmen voor, 2 stemmen tegen (VVD)

005 Sluiting

Besluit:

De voorzitter sluit de vergadering om 22:50 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 27 oktober 2022

,voorzitter ,griffier

Dit document is digitaal ondertekend

Lijst met toezeggingen aan de raad per 6 oktober 2022

Datum, vergaderpunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Uiterlijk ingelost per
R23122021	Jaarlijkse evaluatie verkeersoplossing Zwarte Haan	Arendz	Jaarlijks
K15022022	Het uitvoeringsplan beleid arbeidsmigranten komt op agenda raad	Arendz	31 oktober 2022

Vastgesteld in de raadsvergadering van 27-10-2022

De griffier, De voorzitter,

Dit document is digitaal ondertekend.

Lijst met toezeggingen aan de raad per 13 oktober 2022

Datum, vergaderpunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Uiterlijk ingelost per
R23122021	Jaarlijkse evaluatie verkeersoplossing Zwarte Haan	Arendz	Jaarlijks
K15022022	Het uitvoeringsplan beleid arbeidsmigranten komt op agenda raad	Arendz	?

Vastgesteld in de raadsvergadering van 27-10-2022

De griffier, De voorzitter,

Dit document is digitaal ondertekend.

Gearchiveerd: dinsdag 6 september 2022 21:15:59
Van: Griffie Waadhoeke Griffie Waadhoeke
Verzonden: dinsdag 6 september 2022 21:15:23
Aan: Griffie Waadhoeke Griffie Waadhoeke
Onderwerp: Verzilverlening voor senioren
Precisie: Normaal

Van: Martin van Mourik
Verzonden: Thursday, July 7, 2022 8:38:10 PM
Aan: griffie@waadhoeke.nl <griffie@waadhoeke.nl>
Onderwerp: Verzilverlening voor senioren

Geachte mevrouw/mijnheer,

Ruim 3 jaar geleden heb ik als raadslid van de Gemeente Leeuwarden de Verzilverlening voor elkaar kunnen krijgen.
Het komt er in het kort op neer dat oudere huizenbezitters met overwaarde op het huis, de gelegenheid krijgen om langer thuis zelfstandig in huis te kunnen blijven wonen. Denk aan het realiseren van een badkamer op de begane grond, schilderwerk, isolatie etc.
Zeker ouderen met een klein inkomen worden hiermee geholpen. Ze lenen via de Gemeente het benodigde bedrag , en hoeven geen rente en aflossing te betalen. Die wordt pas in rekening gebracht als het huis wordt verkocht. Op dat moment wordt de lening ook afgelost.

Ik vroeg mij af of de gemeente Waadhoeke ook al hiermee bezig is. Mocht dat niet zo zijn dan kan ik me voorstellen dat de Gemeenteraad hier een grote rol in zou kunnen spelen.

Graag zou ik willen weten hoe we de Verzilverlening ook in onze gemeente kunnen realiseren.

Hieronder kunt u de nodige informatie vinden.

https://www.leeuwarden.nl/nl/verzilverlening

> Verzilverlening | Gemeente Leeuwarden
>
> Met de verzilverlening kunt u aanpassingen in uw woning aanbrengen om er langer comfortabel te kunnen verblijven. Denk aan een aanpassing in de badkamer, een slaapkamer op de begane grond, of aanpassingen voor de toegankelijkheid van de woning of tuin.
>
> www.leeuwarden.nl

Hoorgraag en vriendelijke groet

Martin van Mourik
Duukelaar 6
8802DL Franeker

058 2887189

SVn Verzilverlening

De Verzilverlening voor overheden

Als je al jaren met veel plezier in dezelfde woning/ buurt woont, blijf je daar het liefst zolang mogelijk wonen. Omdat comfortabel en veilig te doen, is een (kleine of grote) aanpassing van de woning vaak noodzakelijk.

Hoewel veel senioren ‘steenrijk’ zijn, kunnen zij zo’n aanpassing niet altijd betalen. Het vermogen van deze groep zit letterlijk vast in de stenen van hun woning.

Voor senioren kan het (financieel) aantrekkelijk zijn om hier hun overwaarde voor te gebruiken. Voor gemeenten is het een extra instrument om langer zelfstandig wonen of verduurzamen te stimuleren.

(Preventief) aanpassen van woningen levert een besparing op o.a. zorgkosten. En dringt het tekort van geschikte seniorenwoningen terug.

Voor de Verzilverlening wordt maandelijks geen rente en aflossing betaald. De rente wordt jaarlijks bij de schuld geschreven. Het besteedbaar inkomen wordt hierdoor niet belast. Dit is vooral belangrijk voor senioren met een laag inkomen.

Zo maakt u comfortabel en veilig wonen voor een zo groot mogelijke groep bereikbaar.

Waarom een Verzilverlening?

- U maakt veilig en comfortabel wonen mogelijk.
- U biedt een aantrekkelijk oplossing voor senioren met vermogen in stenen.
- De lening heeft geen invloed op het besteedbaar inkomen van de doelgroep.
- Er is geen maximale leeftijdsgrens, voor het afsluiten van de Verzilverlening.
- Uw gemeente kan haar eigen voorwaarden bepalen.
- U biedt een oplossing waar de markt om vraagt.
  Met een aantrekkelijk rente, woonzekerheid en zonder maximale leeftijdsgrens.

Belangrijkste kenmerken Verzilverlening

Verzilverlening	Een oplopende Box 3 schuld.
Leeftijd	Minimaal 10 jaar voor de wettelijke AOW-leeftijd. Er is geen maximale leeftijd. Als er 2 aanvragers zijn, geldt dit voor beiden.
Rente	De rente staat 40 jaar vast. De rente wordt door SVn bepaald. Na 40 jaar wordt er geen rente meer in rekening gebracht. Kijk voor het actuele rentetarief op www.svn.nl/rente.
Looptijd	75 jaar.
Geen maandelijkse rente en aflossing	De rente wordt jaarlijks bij de schuldrest opgeteld. En wordt afgelost bij verkoop, overlijden (van de langstlevende schuldenaar) of aan het einde van de looptijd.
Vervroegde aflossing	Vervroegd aflossen mag altijd boetevrij, met een minimum van € 250,-.
Meefinancierbare kosten	- Afsluitkosten - Notariskosten - Eventuele taxatiekosten - Eventueel kosten voor financieel advies
Hypotheek	Voor de lening wordt een hypotheekakte opgemaakt.

Aandachtspunten

- De Verzilverlening is een box 3 lening. De rente is hierdoor voor de aanvrager niet fiscaal aftrekbaar.
- De overwaarde die nodig is, is afhankelijk van de leeftijd (van de jongste aanvrager) en de hoogte van de lening. SVn berekent of er voldoende overwaarde is.
- De totale hypothecaire financiering op de woning (inclusief de Verzilverlening plus maximaal 40 jaar rente) mag niet boven 80% van de WOZ of getaxeerde marktwaarde komen.
- Voor de Verzilverlening wordt niet gekeken naar de financiële draagkracht (LTI) van de aanvragers.
- De aanvrager mag geen gebruikmaken van een bestaande of nieuwe hogere inschrijving(en).
- De Verzilverlening kan niet gebruikt worden om een periodieke uitkering te doen.

De Verzilverlening; in 3 stappen makkelijk te regelen

1. Als u nog geen deelnemer bent, sluit u eerst een Deelnemingsovereenkomst met SVn.
2. U bepaalt uw voorwaarden. Bijvoorbeeld de maximale WOZ-waarde. Het doel of de maximale hoogte van de lening. Deze voorwaarden legt u vast in een verordening. SVn heeft een voorbeeld beschikbaar.
3. Activeer uw fonds, door geld te storten op de rekening-courant.

Inwoners van uw gemeente kunnen vanaf nu een Verzilverlening aanvragen. Zij moeten natuurlijk wel weten dat uw gemeente een Verzilverlening aanbiedt. Uw gemeente kan daar zelf over communiceren. Wij kunnen u daar bij helpen.

Een aanvraag begint bij uw gemeente. Bij het toewijzen van een Verzilverlening voert u een inhoudelijke toets uit. Waarbij u kijkt of de aanvrager, de woningaanpassingen en/of verbeteringen voldoen aan de eisen die uw gemeente heeft vastgelegd in een gemeentelijke verordening.

SVn verzorgt de financiële toets om te bepalen of de aanvrager in aanmerking komt voor een Verzilverlening en bepaalt de definitieve hoogte van de lening. Daarnaast verzorgt SVn de volledige administratie en ons telefoonteam beantwoordt alle vragen over de Verzilverlening van o.a. de aanvrager, de financieel adviseur en notaris.

SVn kan niet adviseren of deze Verzilverlening voor de klant het meest geschikt is. Als uw inwoner twijfelt of dit product geschikt is of behoefte heeft aan advies over het effect van de lening op zijn eigen financiële positie of vermogen, is het verstandig dat hij advies vraagt bij een erkend financieel adviseur.

Als u richting uw inwoners (in)direct wervend of aanprijzend over een lening communiceert, bent u vanuit de AFM verplicht om u aan een aantal regels te houden. Zie de website van de AFM voor de meest actuele regels.

Wilt u meer weten over de Verzilverlening?

Neem vrijblijvend contact op met onze relatiemanagers via 088 253 9555.
Zij vertellen u er graag meer over. U kunt natuurlijk ook kijken op www.svn.nl/Verzilverlening.

SVN640 januari 2018

Revolverend op lange termijn

De Verzilverlening is een oplopende schuld. Waarvoor maandelijks niet geïncasseerd wordt. Op jaarbasis zijn er daarom geen terugkerende middelen, die opnieuw kunnen worden ingezet. Aan het einde van de looptijd, bij verkoop of overlijden moet de Verzilverlening worden afgelost. De lening is op lange termijn revolverend.

Beheervergoeding Verzilverlening

U betaalt net als bij andere producten aan SVn een vergoeding voor het beheren van het fonds en de bijbehorende administratie. De hoogte van de vergoeding is op jaarbasis 0,5% over de oplopende restschuld van de uitstaande leningen.

Is cofinanciering mogelijk?

Het is mogelijk dat uw provincie een bijdrage levert aan uw lokale regeling.

Wat zijn de risico's van een Verzilverlening?

De Verzilverlening wordt verstrekt op basis van de door SVn en uw gemeente opgestelde voorwaarden. En de op het moment van aanvraag geldende normen en regels voor het verstrekken van hypothecair krediet.
Zoals de Gedragscode Hypothecaire Financieringen en de Tijdelijke regeling Hypothecair Krediet.

De Verzilverlening wordt verstrekt voor rekening en risico van gemeenten/provincies. Op de Verzilverlening wordt een hypothecaire zekerheid gevestigd. Omdat er sprake is van een oplopende schuld, waarbij de rente jaarlijks wordt opgeteld bij de schuldrest, is er geen risico van wanbetaling.

De belangrijkste risico's voor uw gemeente zijn het langlevenrisico en een restschuldrisico. Deze risico's zijn onderzocht en kunnen door onze leningvoorwaarden en acceptatiecriteria actuarieel als klein worden beschouwd. Uw relatiemanager kan dit toelichten.

Als bij einde looptijd, overlijden en/of verkoop van de woning de marktwaarde en nalatenschap toch onvoldoende zijn om de restschuld op de Verzilverlening af te lossen, komt een mogelijke restschuld voor rekening van de gemeente/provincie.

SVn
Stimuleringsfonds
Volkshuisvesting

SVn
Postbus 40
3800 AA Amersfoort

T 088 253 9555
relatiemanagement@svn.nl
www.svn.nl

Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn)

SVn biedt financieringsoplossingen die maatschappelijke waarde helpen creëren. Dit doen wij sinds 1996 samen met gemeenten en andere overheden. Zo dragen wij bij aan het verbeteren van de kwaliteit van wonen en leven in Nederland. Wij verstrekken leningen tegen gunstige voorwaarden, zoals een lagere rente en boetevrij aflossen. Wij verzorgen de aanvraag, het beheer en de administratie van de lening. Wij werken zonder winstoogmerk. SVn heeft onder meer een AFM vergunning voor het aanbieden van en het bemiddelen in hypothecair en consumptief krediet.

SVN640 januari 2018

Vereniging Eigen Huis

Verduurzamen op je oude dag

'Iedereen recht op een duurzaam huis' – februari 2022

Mijn echtgenote van bijna 79 jaar oud en ondergetekende van 78 jaar oud hebben in augustus vorig jaar besloten om te blijven wonen in onze woning en deze te verduurzamen. Wij hebben offertes opgevraagd voor spouwmuurisolatie, zonnepanelen en hoog rendement beglazing en subsidie aangevraagd bij provincie Limburg, een Energiebespaarlening bij het Nationaal Warmtefonds en een aanvraag ingediend bij de Rabobank voor benutting van de overwaarde van de woning. Behalve de mogelijkheid om wellicht de hypotheek op ons huis te verhogen tegen hoge bank- en notariskosten (zo'n achthonderd euro) zijn al onze aanvragen afgewezen op grond van onze leeftijd. Als je ouder bent dan 75 jaar, zijn er geen reële financiële mogelijkheden meer om je huis te verduurzamen. Wij ervaren dit als discriminatie. Bovendien strookt deze handelswijze naar onze mening niet met het overheidsbeleid om ouderen langer thuis te laten wonen en de oproep om je huis te verduurzamen.

Onderwerp: Motie Verzilverlening

De gemeenteraad van Leeuwarden, in vergadering bijeen op 13 maart 2019,
Overwegende dat:

- Het voor de gemeente Leeuwarden van groot belang is dat haar oudere inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen, ook als zij zorg nodig hebben;
- Hiervoor woningen vaak aangepast moeten door de beperkte mobiliteit van de oudere inwoners;
- Oudere huiseigenaren met veelal een beperkt inkomen weinig financiële ruimte hebben voor stijgende woonlasten;
- Commerciële banken gezien de leeftijd en inkomen van veel oudere huiseigenaren hen geen betaalbare alternatieven kunnen bieden;
- Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn) recent met de Verzilverlening is gekomen waarmee bewoners met een eigen huis met overwaarde, voorzieningen kunnen treffen om langer thuis te blijven wonen;
- Met deze Verzilverlening in een aantal gemeenten goede resultaten zijn behaald (o.a. in de gemeente Oostellingwerf);
- De Verzilverlening een hypothecaire lening is op basis van de overwaarde van de woning, waarbij de aanvrager gedurende de looptijd geen rente en aflossing betaalt;
- De Verzilverlening daarom geen negatieve gevolgen heeft voor het maandelijkse besteedbare inkomen. De aflossing van de lening vindt na verkoop van de woning of na overlijden van de langstlevende aanvragers plaats;
- De gemeente extra voorwaarden kan stellen aan de lening, zoals een maximale hoofdsom in relatie tot de waarde van de woning, rekening houdend met een fluctuerende woningmarkt.
- In het geactualiseerd Actieplan wonen met zorg (juni 2018) de onder 1.16 gereserveerde 100 uren voor onderzoek/invoering van de blijverslening nog niet ingezet zijn en mogelijk ingezet kunnen worden voor een onderzoek naar de Verzilverlening of een onderzoek naar beide opties.

Verzoekt het College:

De mogelijkheden van de Verzilverlening van het SVn binnen de gemeente Leeuwarden te onderzoeken. Hierbij tevens aan te geven welke bestedingsdoelen ook acceptabel kunnen zijn.

Op basis van de onderzoeksresultaten een voorstel uit te werken voor invoering van de Verzilverlening in de gemeente Leeuwarden;

In het voorstel de volgende punten op te nemen:

a. Welke randvoorwaarden aan deze Verzilverlening gesteld zullen worden;
b. Het benodigde budget en de financiële dekking;
c. Een financiële paragraaf op te nemen of en welke besparing er kan plaatsvinden op de huidige WMO uitgaven.

Het voorstel bij de behandeling van de begroting 2020 ter besluitvorming aan de raad voor te leggen.

En gaat over tot de orde van de dag.

50PLUS,	PvdA	Pal/Groenlinks	CDA
M.A. van Mourik	L. Slagter	P. Astro	A. Meinderts
Gemeentebelangen	FNP	ChristenUnie	Lijst058
S. Klaver	J.W. Tuininga	F. Rijpma	~~G. vd Galiën~~ S.M. Boxman

C. Riesink

Senioren willen plezierig blijven wonen in eigen huis.

Ik ben Martin van Mourik en woon samen met mijn vrouw nu 2 jaar in Franeker. We wilden de drukke stad Leeuwarden verlaten voor een rustigere plek. Een plek waar we met plezier onze oude dag kunnen slijten. De afgelopen 2 jaren hebben wij onze woning levensloopbestendig, duurzaam en plezierig gemaakt. Dat is aardig gelukt. We wonen met veel plezier in Franeker.

Wij hadden de financiële mogelijkheden hiervoor, maar dat geldt lang niet voor alle Waadhoekers. Vandaar dit burgerinitiatief.

Langer zelfstandig wonen staat hoog op de politieke agenda van Rijk, provincies en gemeenten. Bejaardenhuizen en verzorgingshuizen bestaan niet meer. Dus je moet het zelf maar uitzoeken.

De Gemeente Waadhoeke heeft ruim 20.000 bewoners van 50 jaar en ouder. Ik schat dat zij goed zijn voor zeker 9.000 koopwoningen, waarvan 7.000 woningen voor 1990 gebouwd zijn.

Als senior met een eigen huis heb je diverse mogelijkheden.

Heb je een eigen huis met een kleine hypotheek, dan kun je dat verkopen en een appartement huren. De overwaarde gebruik je dan om je woonlasten draagbaar te maken. Meestal is dat een ongunstige deal. Een huur van 800 euro is geen uitzondering. Voor je het weet is je overwaarde op.

Veel senioren willen het liefst in hun eigen huis blijven wonen. Maar dat moet dan vaak geschikt worden gemaakt, voor als je later minder mobiel wordt. Dus drempels weg , brede deuren, aangepaste badkamer, van de garage een slaapkamer maken en ga zo maar door.

Maar waar haal je het geld vandaan. Zeker als je moet rondkomen van AOW en een pensioentje. Je wil niet dat je financiële lasten zwaarder worden. Voor een hypotheekverhoging hoef je bij de bank dan ook niet aan te komen, want door de leeftijd en het lagere inkomen vinden zij het risico vaak te hoog.

Als voormalig Raadslid van Leeuwarden kende ik het probleem en ben op zoek gegaan naar een oplossing. “Wij hebben eerst gekeken of er financiers waren die toch bereidt waren om een lening te verstrekken. Maar helaas. Als je helemaal geen hypotheek op je huis hebt, en je inkomen past binnen de normen dan wil dat nog wel lukken, maar anders val je vaak buiten de boot. In alle gevallen stijgen je jaarlijkse lasten, omdat je extra rente en aflossing moet betalen .”

Een artikel in de consumentenbond , bracht ons op het spoor van de Verzilverlening van de Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).*****

Deze lening sluit aan bij de wensen van deze senioren, namelijk geen extra lasten en je woning geschikt kunnen maken voor de toekomst.

Wat is nu de Verzilverlening?

De Verzilverlening van SVn is een hypothecaire lening op basis van de overwaarde van de woning. De Verzilverlening heeft geen gevolgen voor het maandelijkse besteedbare inkomen, maar zorgt wel voor de mogelijkheid van een modernere, comfortabelere en veiligere woning. In feite wordt met ‘stenen’ betaald. De lening wordt iedere maand hoger en de overwaarde lager.

Hoe werkt de Verzilverlening?

De Verzilverlening is eigenlijk een omgekeerde hypotheek. Wie de lening afsluit, kan de opgebouwde overwaarde gebruiken om de woning aan te passen. Voor de Verzilverlening hoeft maandelijks geen rente en aflossing betaald te worden. Omdat de rente jaarlijks bij de schuldrest opgeteld wordt. Aan het einde van de looptijd, bij verkoop van de woning of overlijden van de langstlevende schuldenaar moet de lening afgelost worden. De Verzilverlening heeft geen gevolgen voor het maandelijkse besteedbare inkomen, maar zorgt wel voor de mogelijkheid van een modernere, comfortabelere en veiligere woning.

De Verzilverlening is bedacht om senioren te helpen bij het financieren van het comfortabel en veilig maken van hun woning, zonder dat dit van invloed is op hun besteedbaar inkomen. De Verzilverlening kan ook worden ingezet voor andere beleidsdoelen zoals asbestverwijdering of het duurzaam maken van de woning. Het is aan de gemeente om te bepalen voor welke beleidsdoelen zij de Verzilverlening willen inzetten.

Helpen met de Verzilverlening

"We zien dat een grote groep senioren niet voldoende inkomen heeft om een lening aan te gaan. Er zijn ook senioren die misschien net een lening kunnen financieren, maar bang zijn voor stijgende zorgkosten of energielasten. Hoe kun je deze mensen helpen? En hoe voorkom je dat mensen straks in een prachtig aangepaste woning zitten, maar geen geld meer hebben voor bijvoorbeeld de noodzakelijke boodschappen? Hiervoor kan deze lening van SVn een oplossing bieden.”

Gemeenten spelen een belangrijke rol.

Dus in ons geval bepaalt de Gemeente Waadhoeke of zij wel of niet de Verzilverlening willen voeren en zo ja welke voorwaarden er aan vast zitten.

Maar wij hebben toch de WMO voor onze oudere bewoners?

Dat klopt maar de WMO is meestal incident gedreven. Een oudere bewoner wordt plots geconfronteerd worden met het overlijden van hun partner of krijgt te maken krijgen met ziekte of beperking.. Dan moet er plots een hoop geregeld worden. Denk maar aan woonhuis aanpassingen, extra zorg, tijdelijke opvang, of scootmobiel.
Veel senioren tussen de 60 en 75 jaar, willen hier niet plots mee geconfronteerd worden. Zij willen anticiperen op het ouder worden. Zij willen het doen zoals zij het

zelf willen hebben. Geen traplift, maar van de garage een badkamer en slaapkamer maken. Niet hun huis verkopen en dan 2 hoog in een appartement, maar in hun eigen huis blijven en tuin en schilderwerk uit besteden. En denk eens aan je huis zonder drempels, een inloopdouche, of je huis isoleren, zonnepanelen. Zo kun je de rest van je leven in je eigen huis blijven wonen.

Het is een goede ontwikkeling dat senioren het heft in eigen handen nemen. Het “all inclusive bejaardenhuis” is er allang niet meer.

Maar daar hebben zij wel, tussentijds de middelen voor nodig. En een daarvan is de Verzilverlening.

Ik vraag u om de Verzilverlening serieus te bekijken, en als u denkt dat dit ook een waardevolle aanvulling voor de senioren van Waadhoeke is, vervolgstappen te zetten .

U heeft de mogelijkheid en ik wil u daar graag bij helpen.

Wie van U zet de volgende stap.

Martin van Mourik
058 2887189
mmourik52@live.nl

*****Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten

SVn is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk. Samen met gemeenten en andere overheden bieden zij financieringsoplossingen die maatschappelijke waarde helpen creëren. Zo dragen ze bij aan het verbeteren van de kwaliteit van wonen en leven in Nederland.

Deelnemers en samenwerkingspartners Op 31 december 2020 zijn 341 Nederlandse gemeenten en 9 provincies deelnemer bij SVn. SVn voert namens hen 817 regelingen uit met een eigen doelstelling en funding. Wij werken daarbij samen met het Rijk, woningcorporaties, geldverstrekkers, kennispartijen en belangenorganisaties.

Detail informatie : https://www.svn.nl/jaarverslag2020/SVn_Jaarverslag_2020.pdf

Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
Telefoon 14058

Gemeente Leeuwarden

Raadsvoorstel

Invoeren Verzilverlening
Zaaknummer: Z219669-2020

Aan de gemeenteraad.

Inleiding
Op 13 maart 2019 heeft uw gemeenteraad een motie aangenomen waarin u het college werd verzocht een onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor de invoering van de verzilverlening in Leeuwarden.
Kort voor de zomer is dit onderzoek afgerond en aan de raad ter informatie toegestuurd. Op grond van dit onderzoek stellen wij u voor een verordening verzilverlening vast te stellen. De verzilverlening is een hypothecair product dat wordt aangeboden door de SVn en al in 107 gemeenten is ingevoerd. Het biedt woningeigenaren vanaf 57 jaar de mogelijkheid om een deel van de overwaarde van hun woning in te zetten voor een lening waarmee een aantal maatregelen kunnen worden bekostigd.

Beoogd effect
De verzilverlening zal een bijdrage leveren aan de mogelijkheid voor 40 tot 60 senioren huishoudens om langer en comfortabeler in hun eigen woning te blijven wonen. De inschatting is dat dit een preventief effect heeft op de aanvraag die deze huishoudens zouden kunnen doen op het WMO budget.

Voorstel
Het voorstel is om de beleidsdoelen van de Leeuwarder regeling Verzilverlening als volgt vast te stellen:
a. **Mensen in staat stellen langer zelfstandig thuis te kunnen wonen** door aanpassingen in de woning te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn een beter toegankelijke badkamer of het plaatsen van een traplift of het verplaatsen van een slaapkamer naar de begane grond;
b. **De verduurzaming van de woning**, inclusief het daaraan gerelateerde achterstallige onderhoud;
c. **Het kunnen financieren van asbestsanering**;
d. **Een bijdrage die te besteden is aan taken die horen bij de doelen van Langer thuis** zoals huishoudelijke hulp of hulp bij het tuinonderhoud;

Vanwege de kosten per lening is het minimale leenbedrag voor de verzilverlening € 2.500,-. Voor de doelen onder a, b en c is het leenbedrag maximaal € 25.000,-- en voor doel d. maximaal € 5.000,--. De overwaarde tot maximaal 80% van de geldende WOZ waarde dan wel maximaal 80% van de getaxeerde marktwaarde kan worden benut. Hierbij wordt rekening gehouden met de lopende hypotheek en met de rente die over het te lenen bedrag moet worden betaald gedurende de looptijd.

Argumenten
De invoering van de verzilverlening komt voort uit een initiatief van de fractie van 50 plus en is breed gedragen in uw gemeenteraad. U geeft aan deze regeling vooral te willen inzetten voor de woningeigenaren vanaf 57 jaar met een smalle beurs, zodat zij zelf regie houden op hun leven en preventief maatregelen kunnen treffen die hun woning levensloopbestendig maakt.

Om dit aanbod onder de aandacht te brengen wordt de informatievoorziening over de verzilverlening toegevoegd aan het WMO loket en het duurzaamheidsloket. Hier vinden de gesprekken plaats met senioren die gebruik willen maken van de regeling. Er wordt voor de start van de regeling vanuit bestaande middelen een kort communicatietraject opgestart en een folder gedrukt. We zullen hier de stakeholders bij betrekken.

Kanttekeningen en risico's
De gemeente draagt het risico als een lening niet wordt afgelost. De lening kent een hypothecaire dekking, de waarde van de woning geldt als onderpand. Er wordt niet meer geleend dan 80% van de WOZ waarde, daarmee is het risico vrij klein dat een lening niet wordt afgelost. Toch kan de woningmarkt opnieuw gaan fluctueren en kunnen de woningen minder waard worden.

De risico's omtrent de verzilverlening liggen met name in de waarde van de woningen over pakweg 15 jaar. Indien de woningmarkt instort kan de situatie zich voordoen dat de leningen en rentelasten niet of slechts gedeeltelijk kunnen worden afgelost. Om in dit risico te kunnen voorzien wordt voorgesteld om bij de jaarlijkse bepaling van het weerstandsvermogen ook deze component mee te nemen.

Financiën
Na vaststelling van de verordening verzilverlening wordt er bij SVn een fonds aangemaakt waaruit de leningen kunnen worden verstrekt. De gemeente draagt er zorg voor dat dit fonds gevuld is door het aangaan van een lening bij de Bank Nederlandse gemeenten (BNG).

SVn rekent kosten voor het beheren van het fonds. Dat wordt jaarlijks in rekening gebracht over de hoogte van de uitstaande som. Bij het prijspeil 2019 is dat 0,5% op het uitgeleende bedrag. Zo zijn de jaarlijkse kosten bij een uitstaand bedrag van € 1 mln., € 5.000,- voor de gemeente.

Voor wat betreft de rentekosten van de lening bij de BNG is er sprake van een faseringsverschil. De rentekosten over de lening bij de BNG zal jaarlijks moeten worden voldaan, terwijl de te ontvangen rente pas na verloop van tijd ineens wordt ontvangen. Bij een leningsbedrag van € 1 mln. bedragen de jaarlijkse rentekosten rond de € 5.300 (0,053%).
De Svn hanteert een rentepercentage van 1,7% zodat een jaarlijkse vordering van € 17.000 wordt opgebouwd.

Dit geeft het volgende beeld:

Te betalen rente	5.300	Last
Beheerkosten SvN	5.000	Last
Te ontvangen rente	17.000	Baat
Saldo	6.700	Voordeel

Per saldo is sprake van een structureel voordeel van € 6.700. Met deze baat worden de kosten voor het afhandelen van de aanvragen en de beheerkosten binnen de gemeente deels gefinancierd. De overige kosten worden opgevangen doordat de uitvoering van de verzilverlening binnen de bestaande

werkprocessen van het WMO loket en de duurzaamheidslening zullen worden geïmplementeerd.

Leeuwarden, 3 maart 2020

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*

Gearchiveerd: zondag 30 oktober 2022 11:17:53
Van: Noorderschippers
Verzonden: vrijdag 28 oktober 2022 13:13:19
Aan: Griffie Waadhoeke
Onderwerp: Inspraaktekst LVBHB raad 27 oktober
Precisie: Normaal
Bijlagen:
Inspreeknotitie LVBHB Welgelegen, 27 okt 2022.pdf;

LET OP: Dit bericht is afkomstig van buiten de organisatie. Klik niet op links of bijlagen tenzij u de afzender en de inhoud van het bericht vertrouwt.

Beste mensen,

Hierbij de tekst van onze inspraak van gisteravond. Voor de volledigheid heb ik aangevuld dat het bewuste boek 'Voor de boeg' ook digitaal kan worden gelezen, via www.voordeboeg.org

Vriendelijke groet,

Frits Veldmeijer

Wg. Noorderschippers LVBHB
www.lvbhb.nl

Inspraaknotitie LVBHB Welgelegen
gemeenteraad Waadhoeke, 27 oktober 2022

Frits Veldmeijer, werkgroep Noorderschippers van de Vereniging Het Historisch Bedrijfsvaartuig. We zetten ons als vereniging niet alleen in voor het behoud van schepen maar ook voor de kennis die daarbij hoort. Voor ambachten als klinken en zeilmaken maar ook voor havens, ligplaatsen en vaarmogelijkheden. Ook voor de werven die bij historische schepen horen en dus ook voor Welgelegen.

We zijn blij dat het college u voorstelt 'tijd te kopen', tijd die u kunt gebruiken om een plan te laten maken voor het hele gebied Vliet/Tuinen. Een plan waarin de oude werf en de haven, zoals de Vrienden van Franeker het uitdrukken, het 'ankerpunt' zijn voor het karakter van de nieuwe toevoegingen aan dit oude stuk Franeker. Een prachtige kans, zeiden we de vorige keer tegen u, om een 'maritiem ensemble' te realiseren. En omdat u daar misschien niet direct een voorstelling bij hebt hebben we een cadeautje voor u meegenomen. De Provincie Utrecht heeft onlangs een inventarisatie van maritiem erfgoed in de provincie*) laten maken. En daarbij gaat het dus zeker niet alleen om schepen maar ook om alles daar omheen. En dat kunt u letterlijk opvatten: omgevingen waarin schepen voor kwamen of komen. We hebben voor elke fractie zo'n boek meegenomen. Hopelijk biedt het u inspiratie, denkrichtingen voor wat er in Vliet/Tuinen allemaal zou kunnen.

Ik zei u de vorige keer al dat we u graag meenemen in de bus om een aantal inspirerende plekken te bekijken. Om te praten met de mensen die daar interessante plannen hebben ontwikkeld. En hoe dat met die plannen is gegaan. Wij stellen als vereniging graag onze expertise en ons netwerk ter beschikking.

Tenslotte, om in de sfeer van de cadeautjes te blijven: uw voorzitter is morgen jarig en dat vraagt natuurlijk een passende attentie.

www.lvbhb.nl
Frits Veldmeijer , wg. Noorderschippers, 06-44774457
Rolf van der Mark, voorzitter LVBHB , 06-29264252
*) Het boek is digitaal te lezen, zie: www.voordeboeg.org

Verordening Verzilverlening gemeente Leeuwarden

Geldend van 09-04-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening Verzilverlening gemeente Leeuwarden

De raad van de gemeente Leeuwarden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 februari 2020;

gelet op de artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

vast te stellen de volgende:

Verordening Verzilverlening gemeente Leeuwarden:

Artikel 1. Begrippen

Deze verordening verstaat onder:

a. Aanvrager: een eigenaar-bewoner, die een aanvraag voor een Verzilverlening doet. Bij twee of meer eigenaren gelden deze gezamenlijk als aanvrager.

b. Aanvraag: een schriftelijk verzoek aan het college om toekenning van een Verzilverlening.

c. Verzilverlening: een door hypotheek verzekerde lening ten behoeve van de financiering van de door het college aanvaarde werkelijke kosten van de maatregelen.

d. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leeuwarden.

e. Stimuleringsmaatregelen: maatregelen en voorzieningen zoals bedoeld in artikel 3.

f. Werkelijke kosten: de totale kosten van materialen en werkzaamheden, bouwkundig advies of de kosten van de investering voor zover noodzakelijk voor het treffen van maatregelen inclusief BTW, legeskosten, vermeerderd met afsluitkosten en eventueel financieringskosten voor het verkrijgen van de lening.

g. SVn: stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten, gevestigd te Amersfoort. Financiële dienstverlener, geregistreerd onder AFM vergunningnummer 12013647.

Artikel 2 Toepassingsbereik

1. Deze verordening is uitsluitend van toepassing op:

a. Eigenaar-bewoners die het vermogen dat vast zit in de woning binnen de gemeente Leeuwarden willen verzilveren ten behoeve van de door gemeente vastgestelde Stimuleringsmaatregelen. De minimale leeftijd is 10 jaar voor de wettelijke AOW-leeftijd en kent geen maximum leeftijd. Indien er 2 aanvragers zijn geldt dit voor beiden.

b. Eigenaar-bewoners van een bestaande woning in de gemeente Leeuwarden van minimaal één jaar oud, die geschikt en bestemd is voor permanente bewoning.

2. De aanvrager moet de woning, waarvoor een Verzilverlening wordt verstrekt, zelf bewonen of gaan bewonen.

3 Het college kan met inachtneming van de deelnemingsovereenkomst tussen de gemeente Leeuwarden en SVn, aan de eigenaar of eigenaren van woning het recht toekennen om ter financiering van de in artikel 1 onder c bedoelde investering, gebruik te maken van een stimuleringslening van SVn.

Artikel 3 Maatregelen

1. Tot de maatregelen worden gerekend:

a. Bouwkundige aanpassingen die mensen in staat stellen langer zelfstandig thuis te kunnen wonen zoals een beter toegankelijke badkamer of een traplift of het verplaatsen van een slaapkamer naar de begane grond.

b. Bouwkundige maatregelen en duurzaamheidsmaatregelen ten behoeve van noodzakelijk particulier woningonderhoud, woning- en comfortverbetering binnen en om de eigen woning.

c. Asbestsanering.

d. Een bijdrage die te besteden is aan taken die horen bij de doelen van Langer thuis zoals huishoudelijke hulp of hulp bij het tuinonderhoud.

2. De Verzilverlening kan nooit meer bedragen dan de werkelijke kosten. De Verzilverlening bedraagt minimaal € 2.500,- en kan nooit meer bedragen dan € 25.000,-. Voor 1d. is het maximum op € 5.000,- gesteld

3. Het college kan de in het eerste lid vermelde maatregelen uitbreiden en/of inkorten.

Artikel 4. Beleidsdoelen

Indien uit de aanvraag blijkt dat met het treffen van de maatregelen aantoonbaar wordt bijgedragen aan een of meer van de hiernavolgende beleidsdoelen, kan het college besluiten een aanvrager te verwijzen naar SVn voor het aanvragen van een Verzilverlening:

a. Mensen langer zelfstandig thuis laten wonen.

b. Het uitbreiden van de voorraad levensloopbestendige woningen.

c. Het stimuleren van goed onderhoud, verduurzaming en asbestsanering van bestaande woningen in de gemeente Leeuwarden, waardoor de kwaliteit van de voorraad woningen beter kan worden geborgd.

Artikel 5. Budget

1. Het voor de uitvoering van deze verordening beschikbare budget bedraagt € 1.000.000,-.

2. Verzilverleningen worden alleen toegekend voor zover het vastgestelde budget hiervoor toereikend is.

3. Aanvragen, die in verband met het tweede lid niet kunnen worden toegekend, worden door het college afgewezen.

Artikel 6. Bevoegdheid college

1. Het college toetst de aanvraag aan artikel 2, 3, 4 en 5 en is bevoegd om, met inachtneming van het bepaalde in deze verordening, een Verzilverlening toe te wijzen.

2. Het college kan de hoogte van de Verzilverlening vast stellen op maximaal € 25.000,- of, indien deze lager zijn, op de werkelijk te maken kosten.

Artikel 7. Procedure aanvraag en toewijzing

1. Een aanvraag voor een Verzilverlening wordt schriftelijk bij het college ingediend op een door de gemeente beschikbaar gesteld formulier of digitaal via een door de gemeente aangewezen website/portal en gaat onder opgave van:

a. een geldig legitimatiebewijs van de aanvrager;

b. de te treffen maatregelen;

c. een financiële onderbouwing van de te treffen maatregelen, bijvoorbeeld door middel van offertes;

d. een tijdsplanning van de uitvoering van de werkzaamheden.

2. Het college bevestigt de ontvangst van de aanvraag binnen twee weken.

3. Indien de aanvraag niet alle gegevens bevat die het college voor het nemen van een beslissing noodzakelijk acht, stelt het college de aanvrager in de gelegenheid de aanvraag binnen een termijn van vier weken te completeren.

4. Indien de aanvraag niet binnen de aangegeven termijn is gecompleteerd, verklaart het college de aanvraag niet ontvankelijk.

5. Het college handelt aanvragen in volgorde van binnenkomst af.

6. Het college neemt binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag, dan wel na het compleet worden daarvan, een beslissing en deelt die middels een toewijzings- of afwijzingsbesluit mee aan de aanvrager.

7. Uit overschrijding van de in het zesde lid bedoelde termijn kan de aanvrager niet afleiden dat zijn aanvraag is of wordt gehonoreerd.

8. Tegen de toewijzing dan wel de afwijzing kan bezwaar en beroep gemaakt worden volgens de Algemene wet bestuursrecht

Artikel 8. Afwijzen aanvraag/intrekken toewijzing

Het college wijst een aanvraag af of trekt een toewijzingsbesluit Verzilverlening in, indien:

1. het budget niet toereikend is om de aanvraag te honoreren;

2. er niet is voldaan aan de bij of krachtens deze verordening gestelde voorschriften en/of bepalingen;

3. de Verzilverlening is toegekend of vastgesteld op grond van onjuiste gegevens;

4. de werkelijke kosten minder bedragen dan € 2.500,-;

5. SVn een negatieve financiële toets uitbrengt;

6. de aanvraag bij de gemeente wordt ingediend na het treffen van de maatregelen.

Artikel 9. Financiële toets, verstrekken en beheer Verzilverlening door SVn

1. De toewijzing door het college betreft een reservering voor een Verzilverlening uit het gemeentelijke budget. De toewijzing voor het aanvragen van een Verzilverlening vormt het startpunt voor een autonome financiële toetsing door SVn.

2. SVn stelt de definitieve hoogte van de Verzilverlening vast en bij een positieve financiële toets brengt SVn een offerte uit. Bij een negatieve financiële toets, verstrekt SVn geen lening en brengt de aanvrager en gemeente hiervan op de hoogte.

3. SVn verstrekt en beheert een geoffreerde Verzilverlening. Indien de aanvrager het niet eens is met de financiële toets van SVn, kan er een klachtenprocedure worden gestart bij SVn en vervolgens eventueel bij het KIFID (Klachteninstituut Financiële Dienstverlening) of de aanvrager kan zich wenden tot de bevoegde burgerlijke rechter.

Artikel 10. Uitbetaling lening

De netto lening wordt via een bouwdepot verstrekt. Facturen dient de aanvrager, samen met het SVn-declaratieformulier, in.

Artikel 11. Nadere regels

Het college kan voor de uitvoering van deze verordening nadere regels vaststellen.

Artikel 12. Hardheidsclausule

Indien vanwege bijzondere omstandigheden een strikte toepassing van deze verordening naar het oordeel

van het college zou leiden tot een onredelijke beslissing, kan het college afwijken van het bepaalde in deze verordening.

Artikel 13. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 april 2020.

Artikel 14. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als “Verordening Verzilverlening gemeente Leeuwarden”..

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 01-04-2020.

Ziet u een fout in deze regeling?

Bent u van mening dat de inhoud niet juist is? Neem dan contact op met de organisatie die de regelgeving heeft gepubliceerd. Deze organisatie is namelijk zelf verantwoordelijk voor de inhoud van de regelgeving. De naam van de organisatie ziet u bovenaan de regelgeving. De contactgegevens van de organisatie kunt u hier opzoeken: almanak.overheid.nl

Werkt de website of een link niet goed? Stuur dan een e-mail naar regelgeving@overheid.nl

Paul de Cock namens GB, SAM en FNP over huisvesting arbeidsmigranten:

1.Zijn de wethouders met ons van mening dat voorkomen moet worden dat pandjesbazen een woning voor kamerverhuur gaan gebruiken wanneer zij daar nog geen vergunning voor hebben en de woning niet getoetst is aan het SNF-keur en brandveiligheid?

2.Is het college bekend met de grote onrust onder dorpsbewoners in de dorpen aan de noordzijde van onze gemeente voor wat betreft de kamerverhuur aan arbeidsmigranten zonder dat daar een vergunning voor is?

3.Is het college bekend met het feit dat Dorpsbelang in Sint Jacobiparochie de gemeente al sinds dit voorjaar vergeefs vraagt om met handhaving een eind te maken aan illegale kamerverhuur van het pand Oosteinde 10?

Delen de wethouders de mening van Dorpsbelang dat de verhuur hier illegaal is en – mocht dat zo zijn – zijn de wethouders dan bereid het eigen gemeentelijk beleid te handhaven?

4.Is het college bekend met de zorgen van Plaatselijk Belang Minnertsga over de aankoop van drie naast elkaar gelegen panden in het centrum waaronder een voormalig pension – waarbij het voornemen is om er 4, 10 en 21 arbeidsmigranten in te huisvesten?

Is het college met ons van mening dat verhuur op deze plaats en schaal niet gewenst is en niet past binnen het beleid dat de gemeente voor kamerverhuur aan arbeidsmigranten heeft vastgesteld?

5.Wethouder Arendz liet ons weten dat de gemeenteraad niet in oktober, maar pas in november of wellicht zelfs december het Uitvoeringsplan arbeidsmigranten voorgelegd. Veel van de actiepunten betreffen echter werkzaamheden die dit jaar al in gang gezet zouden moeten zijn.

Kunnen de wethouders de raad nu al een overzicht geven van wat dit jaar al wel is bereikt?

Ingekomen stukken Raad

Agenda:
Franeker:

Onderwerp
RV Ingekomen stukken van derden

De ingekomen stukken van de afgelopen periode staan hieronder. Tijdens de raadsvergadering kunnen over de ingekomen stukken vragen gesteld worden over de voorgestelde wijze van afhandelen (artikel 22 Reglement van Orde van de Gemeenteraad).

Ingekomen stukken

Agendapunt 7.1	Datum	Omschrijving	Ter kennis-name	In handen stellen van het college voor advies	In handen stellen van het college om af te doen	Betrekken bij behandeling van dit punt	Afhandelen volgens de bijgevoegde concept brief	Anders
a.	22-09-2022	landelijk onderzoek naleving alcohol en tabak	☒	☐	☐			☐
b.	27-09-2022	jaarverslag 2021 Museum Martena	☒	☐	☐			☐
c.	27-09-2022	VNG Ledenbrief Ondertekening van het Integraal Zorgakkoord	☒	☐	☐			☐
d.	29-09-2022	Stichting Drugsbeleid-burgerberaad drugs	☐	☐	☒			☐
e.	28-09-2022	Zorgen omtrent verkeersveiligheid te Winsum	☐	☐	☒			☐
f.	3-10-2022	VNG Openstelling nieuwe vacatures bestuur en commissies	☒	☐	☐			☐
g.	3-10-2022	Bijzondere ledenbrief Rijksbegroting 2023 en de gevolgen voor gemeenten	☒	☐	☐			☐
h.	3-10-2022	Bijzondere ledenbrief Rijksbegroting 2023 en de gevolgen voor gemeenten	☒	☐	☐			☐
i.	3-10-2022	VNG Ledebrief Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire	☒	☐	☐			☐

j.	3-10-2022	Jaarrekening 2021	☒	☐	☐			☐
k.	4-10-2022	In- en uitchecken met betaalpas en/of creditcard in de treinen van Arriva in Groningen en Friesland	☒	☐	☐			☐
l.	12-10-2022	Stopzetting verbranding afval in houtkachels, alles branders of vuurkorven	☒	☐	☐			☐
k	06-09-2022	Verzilverlening voor senioren	☒	☐	☐			☐
l	13-10-2022	Oproep Jongerenraad Waadhoeke over Biodiversiteit	☐	☐	☐			☒ *

*) Is belutsen by de riedsgearkomste fan 13 oktober

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

,voorzitter ,griffier

Dit document is digitaal ondertekend

Gemeenteraad Waadhoeke

Dossiernummer	1994
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	27 oktober 2022
Agendapunt	008
Titel	Herontwikkeling locatie Scheepswerf Draaisma
Eigenaar	Terpstra, Wietse
Portefeuillehouder	Kees Arendz

Bijlagen
Adviesnota Raad versie 27 oktober
Adviesnota BW versie 11 oktober
Cultuurhistorische waardering werfgebouw Draaisma te Franeker
Situatie tekening
Beantwoording raadsvragen SAM CDA CU van 20 oktober 2022 over herontwikkeling locatie Scheepswerf Draaisma (27-10-2022).pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad Waadhoeke	**27 oktober 2022**

Toelichting

Een ontwikkelaar wenst de locatie van de Scheepswerf Draaisma te ontwikkelen voor woningbouw. De oude smidse maakt deel uit van deze locatie.

Vanaf maart 2018 is de gemeente in gesprek met de toenmalige eigenaar van de locatie Scheepswerf Draaisma over een herontwikkeling van deze locatie naar woningbouw. Naar mate de tijd vorderde heeft de toenmalige eigenaar haar locatie in 2021 verkocht aan een ontwikkelaar, SD-projecten. Deze ontwikkelaar heeft de herontwikkeling verder opgepakt en is bezig om te komen tot een goede stedenbouwkundige invulling van dit terrein met woningbouw.

Uw college heeft tot dusver geacteerd binnen de door de raad vastgestelde kaders maar ook gemerkt dat hierover de nodige discussie is ontstaan. Als gemeente hebben wij thans geen erfgoed- of monumentenbeleid waarna we kunnen verwijzen. De vraag alleen op basis van volkshuisvesting beoordelen is voor deze locatie niet voldoende. Het is aan de raad om uw college de juiste kaders mee te geven. In dit geval is dat voor deze locatie vertaald in een tweetal scenario's zoals in het voorstel wordt beschreven en waaruit een keuze dient te worden gemaakt.

Sloop van de oude smidse leidt tot een onomkeerbare situatie. Uw college wordt dan ook geadviseerd om de raad voor te stellen om in te stemmen met scenario 2, te weten het behoud van de oude smidse, middels aankoop door de gemeente. Met dit scenario wordt tijd en ruimte geboden om tot een ontwikkeling van het gebied te komen met kans op behoud van de ter plaatse aanwezige cultuurhistorische waarden, zonder dat daarbij extra vertraging ontstaat voor ontwikkeling van het resterende gebied voor woningbouw.

Het behoud van de oude smidse met de juiste invulling kan op termijn van meerwaarde zijn voor Waadhoeke, Franeker en de herontwikkeling van de locatie in het bijzonder. Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat voor scenario 2 thans geen middelen beschikbaar zijn. Hiervoor zal te zijner tijd door uw college een kredietaanvraag aan de raad moeten worden gedaan.

Voorgesteld besluit

Besluit

Voor de stedenbouwkundige invulling van de locatie Draaisma te Franeker in te stemmen met scenario 2, te weten: het behoud van de oude smidse door het pand als gemeente Waadhoeke aan te kopen. Vervolgens zal een nieuwe bestemming/invulling voor het pand moet worden gezocht. De overige panden behorende tot de locatie Scheepswerf Draaisma zullen worden gesloopt, waarna een nader uit te werken stedenbouwkundige invulling van het terrein volgt zonder de locatie van de oude smidse.

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	11 oktober 2022	**Behandelend ambtenaar**	J. van Dijk
Datum agendering	27 oktober 2022	**E-mailadres**	j.vandijk@waadhoeke.nl
Onderwerp	Herontwikkeling locatie Scheepswerf Draaisma	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	K. Arendz		

Samenvatting

Een ontwikkelaar wenst de locatie van de Scheepswerf Draaisma te ontwikkelen voor woningbouw. De oude smidse maakt deel uit van deze locatie. Alvorens de stedenbouwkundige invulling nader kan worden uitgewerkt, wordt uw raad gevraagd een besluit te nemen over het behoud van de oude smidse middels aankoop door de gemeente.

Voorstel

1. Voor de stedenbouwkundige invulling van de locatie Draaisma te Franeker in te stemmen met scenario 2, te weten: het behoud van de oude smidse door het pand als gemeente Waadhoeke aan te kopen. Vervolgens zal een nieuwe bestemming/invulling voor het pand moet worden gezocht. De overige panden behorende tot de locatie Scheepswerf Draaisma zullen worden gesloopt, waarna een nader uit te werken stedenbouwkundige invulling van het terrein volgt zonder de locatie van de oude smidse.

Inleiding

Op 28 mei 2020 is de Woonvisie Waadhoeke 2020-2030 Samen Sterk vastgesteld door de raad. In deze woonvisie is de locatie Vliet/Tuinen expliciet benoemd als transformatielocatie naar wonen. De locatie Scheepswerf Draaisma maakt onderdeel uit van de locatie Vliet/Tuinen. Zie bijgevoegde kaart (Bijlage 1). In de structuurvisie Stad Franeker 2015-2025 was deze transformatie naar wonen ook reeds benoemd. In deze structuurvisie is tevens aangegeven dat het belangrijk is meer aandacht te schenken aan panden en objecten die geen Rijksmonumenten zijn, maar wel bepaalde karakteristieke en

beeldbepalende waarden hebben.

Historie
De locatie van de voormalige Scheepswerf Draaisma bevindt zich aan het Vliet te Franeker. Generaties lang heeft de familie Draaisma hier gewoond en gewerkt. In de jaren 90 is het bedrijf verhuisd naar het bedrijventerrein te Franeker. De werkzaamheden aan het Vliet werden beperkt tot kleinschalige reparaties en opslag van schepen. In 2016 is door Stichting Draaisma's Werf Welgelegen verkend of het mogelijk zou zijn om weer werkzaamheden zoals restauratie van de schepen terug te brengen naar deze plek. Gezien geluidsaspecten bleek dit niet mogelijk.

Karakteristieke panden
De locatie aan het Vliet is gelegen binnen het bestemmingsplan Franeker Zuid dat op 17 mei 2018 is vastgesteld. Ter uitvoering van structuurvisie Stad Franeker 2015-2025 en voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan, is een inventarisatie uitgevoerd om de karakteristieke panden en objecten in Franeker in beeld te brengen. De geïnventariseerde panden en objecten hebben op een aantal vaststaande criteria een score toegekend gekregen, variërend van 10 tot en met 24 punten. De raadscommissie van voormalig Franekeradeel heeft de intentie uitgesproken om panden en objecten met een score van 19 punten of meer de status "karakteristiek" toe te kennen. Dat heeft er uiteindelijk toe geleid dat binnen het bestemmingsplan Franeker Zuid slechts 4 panden zijn aangemerkt als karakteristiek en daarmee van een aanvullende beschermde regeling zijn voorzien. Het pand van de oude smidse, waaraan destijds een score van 15 punten is toegekend, maakt daar geen onderdeel van uit.

Herontwikkeling
Vanaf maart 2018 is de gemeente in gesprek met de toenmalige eigenaar van de locatie Scheepswerf Draaisma over een herontwikkeling van deze locatie naar woningbouw. Naar mate de tijd vorderde heeft de toenmalige eigenaar haar locatie in 2021 verkocht aan een ontwikkelaar, SD-projecten. Deze ontwikkelaar heeft de herontwikkeling verder opgepakt en is bezig om te komen tot een goede stedenbouwkundige invulling van dit terrein met woningbouw. De ontwikkelaar heeft het idee om verschillende woningtypes; appartementen en gezinswoningen te gaan realiseren. Tevens is door de ontwikkelaar contact gelegd met een zorginstelling om zorgwoningen te realiseren op de plek van de oude smidse. Het plan is om deze ontwikkeling een sfeer van de oude scheepswerf mee te geven; woningen met een knipoog naar pakhuisarchitectuur en loodswoningen.

Oude smidse
De verkoop van de locatie Scheepswerf Draaisma aan SD-projecten is aanleiding geweest voor de Vrienden van de Stad Franeker en later ook Bond Heemschut, De Noorderschippers, buurtvereniging Het Vliet, om middels diverse brieven en publicaties aandacht te vragen voor behoud van de oude smidse.
Vervolgens is SD-projecten samen met de gemeente in overleg getreden met al deze partijen om te onderzoeken waar mogelijke oplossingsrichtingen liggen. Daarbij heeft de ontwikkelaar aangegeven dat het pand vooralsnog niet zal worden gesloopt.

Dit heeft geleid tot een aantal mogelijke oplossingsrichtingen c.q. richtinggevende scenario's voor de herontwikkeling van het gebied. Deze scenario's zijn ook toegelicht aan de diverse partijen waar

gesprekken mee zijn gevoerd. In de basis gaat het om twee scenario's. Deze worden hieronder toegelicht.

Scenario 1
Op de transformatielocatie (locatie Scheepswerf Draaisma) wordt door ontwikkelaar SD projecten alles gesloopt (het blauw omlijnde deel op bijlage 1). De locatie zal met woningbouw worden ontwikkeld. In de nieuwe bebouwing komt een architectonische 'knipoog' naar de historie van de plek.

Scenario 2
Het behouden van het pand van de oude smidse door het pand als gemeente Waadhoeke aan te kopen. Het deel waar het om gaat is blauw weergegeven op de bijgevoegde kaart (zie bijlage 1).
Er zal vervolgens een nieuwe toekomstbestendige bestemming moeten worden gevonden voor het historische pand.
De overig panden behorende tot de locatie Scheepswerf Draaisma zullen worden gesloopt, waarna een nader uit te werken stedenbouwkundige invulling van het terrein volgt zonder dat de oude smidse onderdeel uitmaakt van deze herontwikkeling.

Indien gemeente Waadhoeke de locatie van de oude smidse overneemt van de ontwikkelaar is het voorstel om 2 jaar de tijd te nemen om te zoeken naar een passende en toekomstbestendige nieuwe invulling voor het pand.
Het betreft een cultuurhistorisch waardevol pand, echter er is wel tijd en geld nodig om het pand voor de toekomst op een passende manier te kunnen bewaren en gebruiken. Door het pand aan te kopen ontstaat tijd om dit te verkennen en te onderzoeken. Hierbij wordt een rol gezien voor de Stichting Vrienden van de Stad Franeker en Bond Heemschut. Deze partijen kunnen meedenken over de toekomst van deze plek.
Indien na 2 jaar blijkt dat het niet haalbaar is om voor het pand een passende invulling te vinden, geeft de ontwikkelaar aan de locatie van de oude smidse alsnog te willen ontwikkelen. De ontwikkelaar krijgt het recht van eerste terugkoop, om zo alsnog woningbouw te kunnen realiseren.

Om verder te kunnen met de planvorming voor de locatie Scheepswerf Draaisma als onderdeel van de transformatielocatie Vliet/Tuinen is het nodig een keuze te maken uit één van de twee benoemde richtinggevende scenario's. Op basis daarvan kan de ontwikkelaar een nader stedenbouwkundige invulling uitwerken, die daarna op de gebruikelijke wijze zal worden voorgelegd aan betrokken partijen onder andere middels een inloopmiddag/-avond. Dit leidt vervolgens tot de gewenste stedenbouwkundige invulling van de locatie Scheepswerf Draaisma, die via het college aan uw raad zal worden voorgelegd.

Beoogd (meetbaar) effect
Herontwikkeling van de locatie van de Scheepswerf Draaisma naar woningbouw met behoud van de oude smidse.

Motivering

Het college heeft tot dusver geacteerd binnen de door de raad vastgestelde kaders maar ook gemerkt dat hierover de nodige discussie is ontstaan. Als gemeente hebben wij thans geen erfgoed- of monumentenbeleid waarna we kunnen verwijzen. De vraag alleen op basis van volkshuisvesting beoordelen is voor deze locatie niet voldoende. Het is aan de raad om het college de juiste kaders mee te geven. In dit geval is dat voor deze locatie vertaald in een tweetal scenario's zoals hiervoor beschreven, waaruit een keuze dient te worden gemaakt.

Sloop van de oude smidse leidt tot een onomkeerbare situatie. Uw raad wordt daarom voorgesteld om in te stemmen met scenario 2, te weten het behoud van de oude smidse, middels aankoop door de gemeente. Met dit scenario wordt tijd en ruimte geboden om tot een ontwikkeling van het gebied te komen met kans op behoud van de ter plaatse aanwezige cultuurhistorische waarden, zonder dat daarbij extra vertraging ontstaat voor ontwikkeling van het resterende gebied voor woningbouw.

Het behoud van de oude smidse met de juiste invulling kan op termijn van meerwaarde zijn voor Waadhoeke, Franeker en de herontwikkeling van de locatie in het bijzonder. Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat voor scenario 2 thans geen middelen beschikbaar zijn. Hiervoor zal te zijner tijd een kredietaanvraag bij uw raad worden gedaan.

De argumenten per scenario worden hieronder uiteengezet.

<u>Argumenten per scenario</u>

Scenario 1 Ontwikkelen van de totale locatie
1.1 Ontwikkelen van het gehele gebied sluit aan bij het vastgestelde beleid
De locatie Scheepswerf Draaisma is in de Woonvisie Waadhoeke 2020-2030 Samen Sterk expliciet aangewezen als transformatielocatie naar wonen. Dit is eveneens aangegeven in de Structuurvisie van de Stad Franeker. De ontwikkelaar heeft het idee om verschillende woningtypes; appartementen en gezinswoningen te gaan realiseren. Tevens is door de ontwikkelaar contact gelegd met een zorginstelling om zorgwoningen te realiseren op de plek van de oude smidse. Het plan is deze nieuwbouwplannen een sfeer van de oude scheepswerf mee te geven. Woningen met een knipoog naar pakhuisarchitectuur en loodswoningen.

1.2 Het pand kent geen monumentale status of bescherming.
In het geldende bestemmingsplan heeft dit pand / de locatie geen bescherming gekregen. Ook is er geen sprake van een Rijksmonument.
De oude smidse is zowel in 2016 als in 2022 beoordeeld door Steunpunt Monumentenzorg. Op basis van het puntensysteem heeft het pand niet voldoende gescoord om als karakteristiek in het bestemmingplan te worden opgenomen. Vandaar dat, indien er een sloopaanvraag wordt ingediend, dit door de gemeente niet kan worden tegengehouden.

Scenario 2 behouden van de oude smidse

2.1 Het betreft een locatie met een rijke geschiedenis
Het Vliet in Franeker kent een lange geschiedenis (zie bijlage 2). De werf van de familie Draaisma is hier meer dan 150 jaar geleden gestart. Er zijn hier jarenlang schepen gebouwd op traditionele wijze. De scheepwerf is echter al jaren niet meer actief in gebruik. Meerdere pogingen om de historie te bewaren zijn om verschillende redenen gestrand. Het zal dan ook een uitdaging vormen om hier een passende invulling en partij voor te vinden.

2.2 Het betreft de laatste historische werf uit Franeker
Eind 16e eeuw vonden de eerste scheepsbouwactiviteiten plaats aan het Vliet, met name gericht op de lokale en regionale markt. In de eeuwen daarna worden in en rond Franeker nieuwe scheepswerven gevestigd, onder andere aan het Vliet, aan de stadsgrachten en de vaarten naar het noorden van Franeker en ook op Zevenhuizen.

2.3 Door verschillende stichtingen en partijen wordt aandacht gevraagd voor het behoud van de oude smidse.
Voor het cultuurhistorisch belang, in het bijzonder dat van de oude smidse, wordt door verschillende partijen uit Franeker en daarbuiten de aandacht gevraagd.

<u>Kanttekeningen per scenario</u>

Scenario 1 Ontwikkelen van de totale locatie
1.1. De uitkomst van de planologische procedure is onzeker.
Het ontwikkelen van de totale locatie heeft tot dusver tot weerstand bij een aantal partijen geleid. Hoewel er inmiddels goed contact is en er met alle partijen is gesproken zal het verloren gaan van de oude smidse voor het nodige sentiment/teleurstelling zorgen.

Scenario 2 Behouden van de oude smidse
2.1 *Ondanks de rijke geschiedenis van de locatie scheepswerf Draaisma heeft geen enkele (markt)partij het terrein willen aankopen ten behoeve van de historie.*
De voormalige eigenaar van de locatie Scheepswerf Draaisma heeft de locatie te koop aangeboden. Echter geen enkele (markt)partij is hierop ingegaan. Ook niet partijen die zich bezighouden met het bewaren van “cultureel erfgoed”. Als het aankomt op aankoop en het vinden van een goede bestemming/invulling van het pand de oude smidse wordt door deze partijen gekeken naar de gemeente.

2.2 *Is er een toekomstbestendige invulling voor de locatie?*
Het is echter nu nog de vraag of het apart aankopen en vinden van een nieuwe bestemming/invulling van het pand de oude smidse wel kan leiden tot een financieel haalbare en toekomstbestendige invulling. Gedurende de onderzoeksperiode van 2 jaar kan daarover uitsluitsel worden gegeven.

Analyse
De ontwikkelaar heeft met alle partijen die zich zorgen maken over de locatie Scheepswerf Draaisma gesproken. De gemeente was vertegenwoordigd bij deze gesprekken. Tevens is er op advies van de Vrienden van de Stad Franeker een overleg met Boei (Nationale Maatschappij tot Restaureren & Herbestemmen van Cultureel Erfgoed BV) geweest om informatie in te winnen betreffende de

mogelijkheden voor het zoeken naar een nieuwe invulling voor de oude smidse.
Boei geeft aan dat het herbestemmen van de oude smidse een lastig verhaal kan worden. Het opknappen en restaureren van het pand vraagt veel en om er een toekomstig bestendige invulling voor te vinden die passend is op de plek en in het gebouw is een hele uitdaging.

Samenleving
Diverse partijen hebben hun zorgen geuit richting de gemeente en de ontwikkelaar betreffende de toekomst van de oude smidse. De Vrienden van de Stad Franeker, de Noorderschippers en de buurtvereniging Vliet wensen dat het werfgebouw blijft bestaan en een nieuwe invulling krijgt.
Ze hechten waarde aan de historie en het verhaal van de plek. De plek in Franeker waar vele schepen zijn gemaakt. De enige nog bestaande werf in Franeker. Er is echter tot dusver geen enkele partij die heeft aangegeven de locatie in eigendom te willen nemen en een eventuele nieuwe functie te exploiteren.

Ontwikkelingen en trends
De woningmarkt is nu gunstig, dus er liggen nu kansen voor een herontwikkeling van dit deel van Vliet/Tuinen. Tegelijkertijd hechten we belang aan ons cultureel erfgoed en is de gemeente van plan om monumentenbeleid te maken.

Alternatieven
Een ander scenario zou kunnen zijn om de oude smidse te behouden, renoveren en als woonpand te integreren in de stedenbouwkundige invulling. Hiervan heeft de ontwikkelaar aangegeven dat dit geen optie voor hem is (zowel financieel als bouwtechnisch in het kader van onder andere daglichttoetreding en alle andere hedendaagse eisen). De ontwikkelaar is voornemens om op de plek van de oude smidse zorgwoningen te realiseren. De bouwvoorschriften die aan dit soort woningen worden gesteld zijn van dien aard, dat het huidige pand van de oude smidse hieraan niet kan voldoen.

Vervolg
Nadat uw raad een besluit heeft genomen, kan de ontwikkelaar verder met de nadere uitwerking van de herontwikkeling van de locatie Scheepswerf Draaisma.
Vervolgens zal op de gebruikelijke wijze de nader uitgewerkte stedenbouwkundige invulling worden voorgelegd aan betrokken partijen onder andere middels een inloopmiddag/-avond. Dit leidt vervolgens tot de gewenste stedenbouwkundige invulling van de locatie Scheepswerf Draaisma, die via het college aan uw raad zal worden voorgelegd.

Inwonersparticipatie
De bewoners van Vliet/Tuinen zullen op de gebruikelijke wijze betrokken worden bij de stedenbouwkundige invulling van de locatie Scheepswerf Draaisma. Hiertoe zal een inloopmiddag/-avond georganiseerd worden.

Communicatie
De communicatie voor dit proces verloopt op de gebruikelijke wijze. Daarnaast zijn alle partijen die een brief hebben gestuurd over de locatie Scheepswerf Draaisma door de ontwikkelaar uitgenodigd voor een gesprek, waarbij de gemeente ook aanwezig was. Deze partijen zijn op de hoogte van de

richtinggevende scenario's die nu voorliggen. Nadat uw raad een besluit heeft genomen kan een persbericht ook passend zijn.

Financiën
Bij de keuze voor scenario 2 zal met de ontwikkelaar overeenstemming moeten worden bereikt over de te betalen prijs. Uiteraard streven we voor de locatie van de oude smidse naar een reële prijs met een bandbreedte tussen de € 300.000 en € 500.000. Hierover zijn we met de ontwikkelaar in gesprek.

De ontwikkelaar heeft de gehele locatie verworven voor € 907.000,- met de potentie om de gehele locatie te ontwikkelen voor woningbouw. Dit in de lijn van het gemeentelijk beleid.

Medewerking aan zijn plannen (beoogde 24 zorgwoningen op de plek van de oude smidse) brengt een getaxeerde waarde van € 960.000,- met zich mee voor de locatie van de oude smidse. Vanzelfsprekend moeten hiervoor ook de nodige ontwikkelkosten worden gemaakt en het bestemmingsplan (straks wijziging omgevingsplan) worden aangepast. Er zijn geen marktpartijen (waaronder ook stichtingen en verenigingen) in beeld die hebben aangegeven het pand te willen verweven of exploiteren. Het is dus aan de gemeente om overeenstemming te bereiken met de ontwikkelaar.

Juridisch kader
Niet van toepassing.

Bijlagen
Bijlage 1: Kaartje van het gebied Vliet/Tuinen, locatie voormalige scheepswerf Draaisma en pand oude smidse;
Bijlage 2: Cultuurhistorische waardering werfgebouw Draaisma.

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-09-018366

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 11 oktober 2022;

B E S L U I T

1. Voor de stedenbouwkundige invulling van de locatie Draaisma te Franeker in te stemmen met scenario 2, te weten: het behoud van de oude smidse door het pand als gemeente Waadhoeke aan te kopen. Vervolgens zal een nieuwe bestemming/invulling voor het pand moet worden gezocht. De overige panden behorende tot de locatie Scheepswerf Draaisma zullen worden gesloopt, waarna een nader uit te werken stedenbouwkundige invulling van het terrein volgt zonder de locatie van de oude smidse.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 27 oktober 2022,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

Adviesnota B&W Herontwikkeling locatie Scheepswerf Draaisma

Datum	7 oktober 2022		
Afdeling	Omgeving	**Behandelend ambtenaar**	J. van Dijk
Onderwerp	Herontwikkeling locatie Scheepswerf Draaisma Franeker	**Manager**	M. van Deutekom
Portefeuillehouder	K. Arendz		

Advies/Ontwerpbesluit:

1. Voor de stedenbouwkundige invulling van de locatie Draaisma te Franeker de gemeenteraad voor te stellen om in te stemmen met scenario 2, te weten: het behoud van de oude smidse door het pand als gemeente Waadhoeke aan te kopen. Vervolgens zal een nieuwe bestemming/invulling voor het pand moet worden gezocht. De overige panden behorende tot de locatie Scheepswerf Draaisma zullen worden gesloopt, waarna een nader uit te werken stedenbouwkundige invulling van het terrein volgt zonder de locatie van de oude smidse.

Inleiding

Op 28 mei 2020 is de Woonvisie Waadhoeke 2020-2030 Samen Sterk vastgesteld door de raad. In deze woonvisie is de locatie Vliet/Tuinen expliciet benoemd als transformatielocatie naar wonen. De locatie Scheepswerf Draaisma maakt onderdeel uit van de locatie Vliet/Tuinen. Zie bijgevoegde kaart (Bijlage 1). In deze structuurvisie is tevens aangegeven dat het belangrijk is meer aandacht te schenken aan panden en objecten die geen Rijksmonumenten zijn, maar wel bepaalde karakteristieke en beeldbepalende waarden hebben.

Historie
De locatie van de voormalige Scheepswerf Draaisma bevindt zich aan het Vliet te Franeker. Generaties lang heeft de familie Draaisma hier gewoond en gewerkt. In de jaren 90 is het bedrijf verhuisd naar het bedrijventerrein te Franeker. De werkzaamheden aan het Vliet werden beperkt tot kleinschalige reparaties en opslag van schepen. In 2016 is door Stichting Draaisma's Werf Welgelegen verkend of het mogelijk zou zijn om weer werkzaamheden zoals restauratie van de schepen terug te brengen naar deze plek. Gezien geluidsaspecten bleek dit niet mogelijk.

Karakteristieke panden
De locatie aan het Vliet is gelegen binnen het bestemmingsplan Franeker Zuid dat op 17 mei 2018 is vastgesteld. Ter uitvoering van structuurvisie Stad Franeker 2015-2025 en voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan, is een inventarisatie uitgevoerd om de karakteristieke panden en objecten in Franeker in beeld te brengen. De geïnventariseerde panden en objecten hebben op een aantal vaststaande criteria een score toegekend gekregen, variërend van 10 tot en met 24 punten. De raadscommissie van voormalig Franekeradeel heeft de intentie uitgesproken om panden en objecten met een score van 19 punten of meer de status "karakteristiek" toe te kennen. Dat heeft er uiteindelijk toe geleid dat binnen het bestemmingsplan Franeker Zuid slechts 4 panden zijn aangemerkt als karakteristiek en daarmee van een aanvullende beschermde regeling zijn voorzien. Het pand van de oude smidse, waaraan destijds een score van 15 punten is toegekend, maakt daar geen onderdeel van uit.

Herontwikkeling
Vanaf maart 2018 is de gemeente in gesprek met de toenmalige eigenaar van de locatie Scheepswerf Draaisma over een herontwikkeling van deze locatie naar woningbouw. Naar mate de tijd vorderde heeft de toenmalige eigenaar haar locatie in 2021 verkocht aan een ontwikkelaar, SD-projecten. Deze ontwikkelaar heeft de herontwikkeling verder opgepakt en is bezig om te komen tot een goede stedenbouwkundige invulling van dit terrein met woningbouw. De ontwikkelaar heeft het idee om verschillende woningtypes; appartementen en gezinswoningen te gaan realiseren. Tevens is door de ontwikkelaar contact gelegd met een zorginstelling om zorgwoningen te realiseren op de plek van de oude smidse. Het plan is om deze ontwikkeling een sfeer van de oude scheepswerf mee te geven; woningen met een knipoog naar pakhuisarchitectuur en loodswoningen.

Oude smidse
De verkoop van de locatie Scheepswerf Draaisma aan SD-projecten is aanleiding geweest voor de Vrienden van de Stad Franeker en later ook Bond Heemschut, De Noorderschippers, buurtvereniging

Het Vliet, om middels diverse brieven en publicaties aandacht te vragen voor behoud van het pand van de oude smidse.
Vervolgens is SD-projecten samen met de gemeente in overleg getreden met al deze partijen om te onderzoeken waar mogelijke oplossingsrichtingen liggen. Daarbij heeft de ontwikkelaar aangegeven dat het pand vooralsnog niet zal worden gesloopt.

Dit heeft geleid tot een aantal mogelijke oplossingsrichtingen c.q. richtinggevende scenario's voor de herontwikkeling van het gebied. Deze scenario's zijn ook toegelicht aan de diverse partijen waar gesprekken mee zijn gevoerd. In de basis gaat het om twee scenario's. Deze worden hieronder toegelicht.

Scenario 1
Op de transformatielocatie (locatie Scheepswerf Draaisma) wordt door ontwikkelaar SD projecten alles gesloopt (het blauw omlijnde deel op de kaart bijlage 1). De locatie zal met woningbouw worden ontwikkeld. In de nieuwe bebouwing komt een architectonische 'knipoog' naar de historie van de plek.

Scenario 2
Het behouden van het pand van de oude smidse door het pand als gemeente Waadhoeke aan te kopen. Het deel waar het om gaat is blauw weergegeven op de bijgevoegde kaart (zie bijlage 1).
Het pand zal vervolgens gerenoveerd moeten worden. En zal er een nieuwe toekomstbestendige bestemming worden gevonden voor het historische pand.
De overig panden behorende tot de locatie Scheepswerf Draaisma zullen worden gesloopt, waarna een nader uit te werken stedenbouwkundige invulling van het terrein volgt zonder dat de oude smidse onderdeel uitmaakt van deze herontwikkeling.

Volkshuisvesting
Met de herontwikkeling van deze locatie zijn verschillende belangen gemoeid. In de eerste plaats het volkshuisvestelijke belang, ofwel de realisatie van woningen, zoals door uw raad met de aanwijzing van het gebied als transformatielocatie naar wonen wordt beoogd. Daarnaast spelen verschillende andere omgevingsaspecten een meer of minder belangrijke rol bij de herontwikkeling van de locatie.
Voor het cultuurhistorisch belang, in het bijzonder dat van de oude smidse, wordt door verschillende partijen de aandacht gevraagd.

Om verder te kunnen met de planvorming voor de locatie Scheepswerf Draaisma als onderdeel van de transformatielocatie Vliet/Tuinen is het nodig dat een keuze wordt gemaakt uit één van de twee benoemde richtinggevende scenario's. Met een richtinggevende keuze kan de ontwikkelaar een nader stedenbouwkundige invulling uitwerken, die vervolgens op de gebruikelijke wijze zal worden voorgelegd aan betrokken partijen onder andere middels een inloopmiddag/-avond. Dit leidt vervolgens tot de gewenste stedenbouwkundige invulling van de locatie Scheepswerf Draaisma, die via uw college aan de raad zal worden voorgelegd.

Beoogd (meetbaar) effect
Herontwikkeling van de locatie van de Scheepswerf Draaisma naar woningbouw met behoud van de oude smidse.

Motivering

Uw college heeft tot dusver geacteerd binnen de door de raad vastgestelde kaders maar ook gemerkt dat hierover de nodige discussie is ontstaan. Als gemeente hebben wij thans geen erfgoed- of monumentenbeleid waarna we kunnen verwijzen. De vraag alleen op basis van volkshuisvesting beoordelen is voor deze locatie niet voldoende. Het is aan de raad om uw college de juiste kaders mee te geven. In dit geval is dat voor deze locatie vertaald in een tweetal scenario's zoals hiervoor beschreven en waaruit een keuze dient te worden gemaakt.

Sloop van de oude smidse leidt tot een onomkeerbare situatie. Uw college wordt dan ook geadviseerd om de raad voor te stellen om in te stemmen met scenario 2, te weten het behoud van de oude smidse, middels aankoop door de gemeente. Met dit scenario wordt tijd en ruimte geboden om tot een ontwikkeling van het gebied te komen met kans op behoud van de ter plaatse aanwezige cultuurhistorische waarden, zonder dat daarbij extra vertraging ontstaat voor ontwikkeling van het resterende gebied voor woningbouw.

Het behoud van de oude smidse met de juiste invulling kan op termijn van meerwaarde zijn voor Waadhoeke, Franeker en de herontwikkeling van de locatie in het bijzonder. Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat voor scenario 2 thans geen middelen beschikbaar zijn. Hiervoor zal te zijner tijd door uw college een kredietaanvraag aan de raad moeten worden gedaan.

De argumenten per scenario worden hieronder uiteengezet.

Scenario 1 Ontwikkelen van de totale locatie
1.1 Ontwikkelen van het gehele gebied sluit aan bij het vastgestelde beleid
De locatie Scheepswerf Draaisma is in de Woonvisie Waadhoeke 2020-2030 Samen Sterk expliciet aangewezen als transformatielocatie naar wonen. Dit is eveneens aangegeven in de Structuurvisie van de Stad Franeker. De ontwikkelaar heeft het idee om verschillende woningtypes; appartementen en gezinswoningen te gaan realiseren. Tevens is door de ontwikkelaar contact gelegd met een zorginstelling om zorgwoningen te realiseren op de plek van de oude smidse. Het plan is deze nieuwbouwplannen een sfeer van de oude scheepswerf mee te geven. Woningen met een knipoog naar pakhuisarchitectuur en loodswoningen.

1.2 Het pand kent geen monumentale status of bescherming.
In het geldende bestemmingsplan heeft dit pand / de locatie geen bescherming gekregen. Ook is er geen sprake van een Rijksmonument.
De oude smidse is zowel in 2016 als in 2022 beoordeeld door Steunpunt Monumentenzorg. Op basis van het puntensysteem heeft het pand niet voldoende gescoord om als karakteristiek in het bestemmingplan te worden opgenomen. Vandaar dat, indien er een sloopaanvraag wordt ingediend, dit door de gemeente niet kan worden tegengehouden.

Scenario 2 behouden van de oude smidse
2.1 Het betreft een locatie met een rijke geschiedenis
Het Vliet in Franeker kent een lange geschiedenis (zie bijlage 2). De werf van de familie Draaisma is hier meer dan 150 jaar geleden gestart. Er zijn hier jarenlang schepen gebouwd op traditionele wijze. De scheepwerf is echter al jaren niet meer actief in gebruik. Meerdere pogingen om de historie te bewaren

zijn om verschillende redenen gestrand. Het zal dan ook een uitdaging vormen om hier een passende invulling en partij voor te vinden.

2.2 Het betreft de laatste historische werf uit Franeker
Eind 16e eeuw vonden de eerste scheepsbouwactiviteiten plaats aan het Vliet, met name gericht op de lokale en regionale markt. In de eeuwen daarna worden in en rond Franeker nieuwe scheepswerven gevestigd, onder andere aan het Vliet, aan de stadsgrachten en de vaarten naar het noorden van Franeker en ook op Zevenhuizen.

2.3 Door verschillende stichtingen en partijen wordt aandacht gevraagd voor het behoud van de oude smidse.
Voor het cultuurhistorisch belang, in het bijzonder dat van de oude smidse, wordt door verschillende partijen uit Franeker en daarbuiten de aandacht gevraagd.

Kanttekeningen per scenario

Scenario 1 Ontwikkelen van de totale locatie

1.1. De uitkomst van de planologische procedure is onzeker.
Het ontwikkelen van de totale locatie heeft tot dusver tot weerstand bij een aantal partijen geleid. Hoewel er inmiddels goed contact is en er met alle partijen is gesproken zal het verloren gaan van de oude smidse voor het nodige sentiment/teleurstelling zorgen.

Scenario 2 Behouden van de oude smidse
2.1 Ondanks de rijke geschiedenis van de locatie scheepswerf Draaisma heeft geen enkele (markt)partij het terrein willen aankopen ten behoeve van de historie.

De voormalige eigenaar van de locatie Scheepswerf Draaisma heeft de locatie te koop aangeboden. Echter geen enkele (markt)partij is hierop ingegaan. Ook niet partijen die zich bezighouden met het bewaren van “cultureel erfgoed”. Als het aankomt op aankoop, renovatie en het vinden van een goede bestemming/invulling van het pand de oude smidse wordt door deze partijen gekeken naar de gemeente.

2.2 Is er een toekomstbestendige invulling voor de locatie?
Het is echter nu nog de vraag of het apart aankopen, renoveren en vinden van een nieuwe bestemming/invulling van het pand de oude smidse wel kan leiden tot een financieel haalbare en toekomstbestendige invulling. Gedurende de onderzoeksperiode van 2 jaar kan daarover uitsluitsel worden gegeven.

Analyse
De ontwikkelaar heeft met alle partijen die zich zorgen maken over de locatie Scheepswerf Draaisma gesproken. De gemeente was vertegenwoordigd bij deze gesprekken. Tevens is er op advies van de Vrienden van de Stad Franeker een overleg met Boei (Nationale Maatschappij tot Restaureren & Herbestemmen van Cultureel Erfgoed BV) geweest om informatie in te winnen betreffende de mogelijkheden voor het zoeken naar een nieuwe invulling voor de oude smidse.

Boei geeft aan dat het herbestemmen van de oude smidse een lastig verhaal kan worden. Het opknappen en restaureren van het pand vraagt veel en om er een toekomstig bestendige invulling voor te vinden die passend is op de plek en in het gebouw is een hele uitdaging.

Samenleving
Diverse partijen hebben hun zorgen geuit richting de gemeente en de ontwikkelaar betreffende de toekomst van de oude smidse. De Vrienden van de Stad Franeker, de Noorderschippers en de buurtvereniging Vliet wensen dat het werfgebouw blijft bestaan en een nieuwe invulling krijgt.
Ze hechten waarde aan de historie en het verhaal van de plek. De plek in Franeker waar vele schepen zijn gemaakt. De enige nog bestaande werf in Franeker. Er is echter tot dusver geen enkele partij die heeft aangegeven de locatie in eigendom te willen nemen en een eventuele nieuwe functie te exploiteren.

Ontwikkelingen en trends
De woningmarkt is nu gunstig, dus er liggen nu kansen voor een herontwikkeling van dit deel van Vliet/Tuinen. Tegelijkertijd hechten we belang aan ons cultureel erfgoed en is de gemeente van plan om monumentenbeleid te maken.

Alternatieven
Een ander scenario zou kunnen zijn om het pand van de oude smidse te behouden, renoveren en als woonpand te integreren in de stedenbouwkundige invulling. Hiervan heeft de ontwikkelaar gezegd dat dit geen optie voor hem is (zowel financieel als bouwtechnisch in het kader van onder andere daglichttoetreding en alle andere hedendaagse eisen). De ontwikkelaar is voornemens om op de plek van de oude smidse zorgwoningen te realiseren. De bouwvoorschriften die aan dit soort woningen worden gesteld zijn van dien aard, dat het huidige pand van de oude smidse hieraan niet kan voldoen.

Vervolg
Nadat de raad een besluit heeft genomen, kan de ontwikkelaar verder met de nadere uitwerking van de herontwikkeling van de locatie Scheepswerf Draaisma.
Vervolgens zal op de gebruikelijke wijze de nader uitgewerkte stedenbouwkundige invulling worden voorgelegd aan betrokken partijen onder andere middels een inloopmiddag/-avond. Dit leidt vervolgens tot de gewenste stedenbouwkundige invulling van de locatie Scheepswerf Draaisma, die via uw college aan de raad zal worden voorgelegd.

Inwonersparticipatie
De bewoners van Vliet/Tuinen zullen op de gebruikelijke wijze betrokken worden bij de stedenbouwkundige invulling van de locatie Scheepswerf Draaisma. Hiertoe zal een inloopmiddag/-avond georganiseerd worden.

Relatie met het programma Dienstverlening
Niet van toepassing.

Relatie met het programma Ontwikkelperspectief
Deze ontwikkeling is passend binnen het ontwikkelperspectief Fijn leven - vitale en veerkrachtige dorpen en wijken!

Communicatie
De communicatie voor dit proces verloopt op de gebruikelijke wijze. Daarnaast zijn alle partijen die een brief hebben gestuurd over de locatie Scheepswerf Draaisma door de ontwikkelaar uitgenodigd voor een gesprek, waarbij de gemeente ook aanwezig was. Deze partijen zijn op de hoogte van de richtinggevende scenario's die nu voorliggen.
Nadat de raad een besluit heeft genomen kan een persbericht ook passend zijn.

Financiën
De ontwikkelaar heeft de gehele locatie verworven voor € 907.000,- met de potentie om de gehele locatie te ontwikkelen voor woningbouw. Dit in de lijn van het gemeentelijk beleid.
Voor scenario 2 zal met de ontwikkelaar overeenstemming moeten worden bereikt over de te betalen prijs, waarbij de bandbreedte tussen de € 300.000 en € 500.000 ligt.

Medewerking aan zijn plannen (beoogde 24 zorgwoningen op de plek van de oude smidse) brengt een getaxeerde waarde van € 960.000,- met zich mee voor de locatie van de oude smidse. Vanzelfsprekend moeten hiervoor ook de nodige ontwikkelkosten worden gemaakt en het bestemmingsplan (straks wijziging omgevingsplan) worden aangepast. Er zijn geen marktpartijen (waaronder ook stichtingen en verenigingen) in beeld die hebben aangegeven het pand te willen verweven of exploiteren. Het is dus aan de gemeente om overeenstemming te bereiken met de ontwikkelaar.

Juridisch kader
Niet van toepassing.

Bijlagen
Bijlage 1: Kaart locatie Draaisma Franeker;
Bijlage 2: Cultuurhistorische waardering werfgebouw Draaisma;
Bijlage 3: Concept Raadsvoorstel Herontwikkeling locatie Scheepswerf Draaisma Franeker.

Legenda

Locatie Oude Smidse

Locatie voormalige scheepswerf Draaisma

Grens transformatielocatie Vliet/Tuinen

N

Cultuurhistorische waardering werfgebouw Draaisma te Franeker

- april 2022 -

ERFGOEDVERENIGING
HEEMSCHUT

SAMENVATTING

Het meer dan 150 jaar oude en cultuurhistorisch waardevolle Werfgebouw Draaisma van de gelijknamige voormalige scheepswerf in Franeker (ook bekend als 'Welgelegen') zou zomaar gesloopt kunnen worden. Het werfterrein is al in 2021 verkocht aan een projectontwikkelaar en plannen voor sloop en woningbouw staan op papier. Overleg tussen ontwikkelaar en gemeente blijkt al een jaar lang gaande.

Met de sloop van dit werfgebouw zou erfgoed verloren gaan, dat een belangrijk facet van de geschiedenis van Franeker representeert. Cultuurhistorisch buitengewoon waardevol en vooral uniek! Het is namelijk het laatste gebouw in deze stad, dat nog op een herkenbare manier verwijst naar de scheepsbouw, die hier eeuwenlang als tak van nijverheid dominant en beeldbepalend aanwezig is geweest.

De identiteit van Franeker wordt vanouds vooral bepaald door handel en verkeer, teruggaand tot in de Middeleeuwen. Talloze objecten in en net buiten de historische stad getuigen daarvan, waaronder het Korendragershuisje, de Waag, pakhuizen aan Froonacker, Vliet en Van Harinxma-kanaal, waterwegen, maar ook de woonhuizen van handelaren en kooplui.

Handel en nijverheid stimuleren van oudsher de scheepsbouw en dan zou de laatste zichtbare en herkenbare herinnering aan dat aspect van de Franeker identiteit moeten verdwijnen?

In de hiernavolgende cultuurhistorische waardering wordt duidelijk gemaakt dat dit, cultuur-historisch gezien, geen optie is. Voor deze waardering wordt de methodiek gevolgd, die door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed nog altijd als 'meest gebruikt' wordt gezien bij de cultuurhistorische waardering van het gebouwde erfgoed in Nederland.

CONCLUSIES

Deze waardering toont aan dat het Werfgebouw Draaisma hoog tot zeer hoog scoort op de verschillende aspecten van deze methodiek, te weten (1) cultuurhistorische waarden, (2) architectuurhistorische waarden, (3) ensemblewaarden en (4) gaafheid en herkenbaarheid. Maar vanzelf spreekt dat het werfgebouw het allerhoogst scoort op het aspect (5) zeldzaamheid; een tweede gebouw met dergelijke historische kwaliteiten is in Franeker niet meer voorhanden.

Het rapport van de uitgevoerde waardering kan daarmee worden gezien als een zeer waardevolle, uitgebreide en *kwalitatieve* aanvulling op een eerder - op verzoek van de gemeente Waadhoeke - uitgevoerde *kwantitatieve* waardestelling van het Steunpunt Monumentenzorg Fryslân te Leeuwarden.

Het is duidelijk dat voor de gemeente Waadhoeke een sleutelrol is weggelegd voor het behoud van het werfgebouw. Heemschut Friesland en de Vrienden zien dit rapport dan ook als basis voor verder overleg. Maar ook als essentieel in de uiteindelijke besluitvorming rond het behoud van dit unieke erfgoed van een voor Franeker zo belangwekkende geschiedenis.

Colofon

Het onderzoek naar de Cultuurhistorische waarde van het Werfgebouw Draaisma is op verzoek van de Vrienden van de Stad Franeker in opdracht van de Erfgoedvereniging Heemschut uitgevoerd door drs. Bé Lamberts, architectuurhistoricus te Drachten in februari en maart 2022 en afgerond in april 2022.

© 2022 Het copyright van tekst, afbeeldingen etc. berust bij de (oorspronkelijke) vervaardigers. Vervaardigers van beeld worden (indien bekend) bij het desbetreffende beeld vermeld. Alles is in het werk gesteld om de voorwaarden ten aanzien van het gebruik van beelden met eventuele rechthebbenden overeen te komen. Eenieder die zich niettemin juridisch eigenaar weet van materiaal dat zonder zijn of haar toestemming en tegen zijn of haar wil in dit rapport voorkomt, wordt verzocht contact op te nemen Erfgoedvereniging Heemschut: www.heemschut.nl.

Foto voorpagina: Vereniging Vrienden van de Stad Franeker - Max Popma

INHOUD

INLEIDING 3

Zomaar gesloopt - Laatste voorbeeld - Teleurstellend - Tekortschieten - Karakteristiek pand, behoud wenselijk - Uit het stadsbeeld verdwijnen - Zeldzaamheid een wezenlijk criterium - Alternatieve waardering - Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed - Aanvulling op - Sleutelrol gemeente

1. CULTURELE BIOGRAFIE 7

Het Vliet - Eerste scheepsbouwactiviteiten - Op de plek van Draaisma - Eén van de vele - Gunstig gelegen - De Draaisma's - Familiebedrijf - Industriële revolutie - De nieuwe tijd - Infrastructuur - Uitbreiding en modernisering - IJzerbouw - Verdere uitbreiding - Marketing - Verhuur - Op krediet - Crisis en oorlog - Het laatste skûtsje - Nieuwe bloeiperiode - Van Harinxmakanaal - Ambachtelijk karakter - Jachtbouw - Verandering nodig - Shipdock Draaisma verhuisd - Woningbouw - Cultuurhistorisch waardevol

2. CULTUURHISTORISCHE WAARDERING 14

1. Cultuurhistorische waarden
Belang van het object als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling - Belang van het object als bijzondere uitdrukking van een technische of typologische ontwikkeling - Belang van het object wegens innovatieve waarden of pionierskarakter

2. Architectuurhistorische waarden
Belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur - Belang van het object wegens de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur

3. Ensemblewaarden
Belang van het object als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en stedenbouwkundig van groot belang is - Bijzondere betekenis van het object wegens de situering verbonden met de ontwikkeling en uitbreiding van stad en infrastructuur - Betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling en inrichting van het werfterrein als geheel - Bijzondere betekenis van het object voor het aanzien van de stad - Belang van het object wegens de relatie met andere objecten in de stad

4. Gaafheid/herkenbaarheid
Belang van het object wegens de gaafheid van ex- en interieur - Belang van het object in relatie tot de visuele gaafheid van grote delen van de directe stedelijke omgeving

5. Zeldzaamheid
Uitzonderlijk belang van het object wegens een of meer van de onder 1 tot en met 4 genoemde kwaliteiten

BRONNEN 33

NOTEN 34

INLEIDING

Zo maar gesloopt
Het meer dan 150 jaar oude en cultuurhistorisch waardevolle werfgebouw van de voormalige scheepswerf 'Welgelegen' in Franeker zou zomaar gesloopt kunnen worden.
Een aantal oplettende, zeer bij het erfgoed betrokken mensen uit Harlingen en Franeker maakten de Vereniging Vrienden van de Stad Franeker (hierna: de Vrienden) daarop attent. De Vrienden benaderden vervolgens in eerste instantie de Commissie Friesland van Heemschut (hierna: Heemschut) om dat te voorkomen. Actie lijkt geboden; het werfterrein is al in 2021 verkocht aan een projectontwikkelaar en plannen voor sloop en woningbouw staan in de steigers. Overleg met de gemeente blijkt al een jaar lang gaande.

Laatste voorbeeld
Deze oude scheepswerf van Draaisma is met het werfgebouw nog een prachtig (en laatste!) voorbeeld van de vele kleinere werven die eeuwenlang in en om de stad hebben bestaan.[1] Het werfgebouw is een uniek en representatief stuk erfgoed. De Vrienden willen samen met Heemschut alles in het werk stellen om dit bijzondere erfgoed te behouden. Zij hebben gezamenlijk de gemeente formeel verzocht het pand als gemeentelijk monument aan te wijzen.[2]

Teleurstellend
Als voorlopig resultaat zijn in de Gemeenteraad van Waadhoeke vragen gesteld, die er onder andere toe hebben geleid dat het College aan het Steunpunt Monumentenzorg Fryslân (hierna: Steunpunt) opdracht heeft gegeven voor een nieuwe waardestelling van het werfgebouw. Die waardestelling heeft in januari 2022 plaatsgevonden; deze bleek een hernieuwde (en deels gewijzigde) versie te zijn van een waardestelling die het Steunpunt in 2016 al had uitgevoerd ten behoeve van het Bestemmingsplan Zuid van (toen nog) de gemeente Franekeradeel.
Het resultaat daarvan was, zoals te verwachten viel, voor Heemschut en de Vrienden teleurstellend. Hoewel het pand nu twee punten meer scoorde dan in 2016 (17 punten in plaats van 15), voldoet het volgens de methode van het Steunpunt nog steeds niet aan de vereisten die de gemeente stelt om voor de status van 'Gemeentelijk Monument' in aanmerking te komen.[3, 4] Dat betekent dus: geen bescherming tegen sloop.

Tekortschieten
Overleg met Heemschut (zowel Commissie Friesland als het landelijk bureau) en andere erfgoeddeskundigen leerde dat de 'puntenmethode' een geëigende methode is voor een 'quick-scan', een relatief snelle methode ten behoeve van bijvoorbeeld de voorbereiding en vaststelling van een bestemmingsplan. Echter, deze methode kan tekortschieten als het gaat om een meer kwalitatief inzicht, waarbij voldoende recht wordt gedaan aan een veelheid van cultuurhistorische waarden van specifieke objecten, die zo 'op het oog' misschien niet hoog scoren.

Karakteristiek pand, behoud wenselijk
Overigens moet wel opgemerkt worden dat het Steunpunt zelf het behoud van de scheepswerf (bedoeld wordt 'het werfgebouw', BL) uit 'cultuurhistorisch oogpunt wenselijk vindt'.[5] Het gebouw wordt ook als 'karakteristiek pand' gezien. Bovendien adviseert het Steunpunt aanvullend bouwhistorisch onderzoek, aangezien het de laatste overgebleven werf in Franeker is, met 'een fraaie ingebouwde smederij en constructie'.[6]

Uit het stadsbeeld verdwijnen
De 'puntenmethode' lijkt objectief, maar dat is in sommige gevallen schijn.[7] Er zijn aspecten, die moeilijk in cijfers te vatten zijn; een optelsom doet aan het specifieke cultuurhistorisch aspect van een (potentieel) monument niet altijd voldoende recht, zeker waar de cultuurhistorische waarde in

het geheel van de waardering relatief maar weinig gewicht in de schaal legt.[8] Daar komt bij dat het aspect 'zeldzaamheid' in de gehanteerde puntenmethode als criterium helemaal niet voorkomt.

Zeldzaamheid een wezenlijk criterium
Zeldzaamheid is in de waardering van onroerend én roerend erfgoed in Nederland vrijwel altijd een wezenlijk en en onderscheidend criterium; het enige of laatste exemplaar van een ooit veel voorkomend fenomeen verdient zeker een zwaarder gewicht in de schaal.
En zo kan het gebeuren dat een (potentieel) uniek object met (potentieel) hoge cultuurhistorische waarde voor de lokale en regionale gemeenschap en identiteit zo maar uit het stadsbeeld zal verdwijnen, omdat het geen bescherming geniet.

Alternatieve waardering
In overleg tussen de Vrienden en Heemschut is dan ook besloten om te kijken naar een alternatieve cultuurhistorische waardering die dit rechtzet. Het gaat hier immers niet zo maar om een losstaand gebouw, maar om een werf in een belangwekkende historisch-maatschappelijke en historisch-stedenbouwkundige context. Heemschut heeft drs. Bé Lamberts gevraagd een dergelijk onderzoek uit te voeren.[9] Het rapport van dit onderzoek ligt hierbij voor.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
De gehanteerde werkwijze leunt sterk op de methodiek die destijds gebruikt is ten behoeve van het Monumenten Selectie Project (MSP) én op die van het Projectbureau Industrieel Erfgoed (PIE). Beide zijn gebruikt voor objecten uit de periode 1850 en 1940 en dus bij uitstek geschikt voor de onderhavige scheepswerf van Draaisma.[10] Overigens wordt door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (hierna: RCE) de MSP-methodiek als 'meest gebruikt' gezien bij de cultuurhistorische waardering van het gebouwde erfgoed in Nederland.[11, 12]
De uiteindelijke waardering van de werf in hoofdstuk 2 wordt daarbij voorafgegaan door een 'Culturele Biografie' in hoofdstuk 1.[13]

Aanvulling op
We hechten eraan, de uitkomsten van dit onderzoek niet te zien als 'in plaats van' de door het Steunpunt uitgevoerde waardering, maar als 'aanvulling op'; ook op de door het Steunpunt genoteerde wenselijkheid om het werfgebouw uit cultuurhistorisch oogpunt te behouden.
Ten slotte nog dit: Heemschut en de Vrienden zetten in op (herkenbaar) behoud en herbestemming van het werfgebouw en integratie in eventuele nieuwbouwplannen én op het bredere cultuurhistorisch en stedenbouwkundig perspectief. Lokale en regionale organisaties en individuele betrokkenen hebben hun steun toegezegd; met BOEi is inmiddels contact gelegd ter advisering en ondersteuning als het inderdaad tot de gewenste herbestemming mocht komen.[14, 15]

Sleutelrol gemeente
Overleg is gaande met gemeente én met de projectontwikkelaar over de mogelijkheden om - op basis van de cultuurhistorische waarden van het object - een en ander te realiseren. De uitkomsten van dat overleg blijven nog in het ongewisse.
Wel is duidelijk dat op dit moment voor de gemeente Waadhoeke een sleutelrol is weggelegd voor het behoud van dit cultureel erfgoed. Heemschut Friesland en de Vrienden houden de vinger aan de pols en hopen dat de onderhavige rapportage een essentiële bijdrage zal zijn in de uiteindelijke besluitvorming rond het behoud van het werfgebouw als uniek erfgoed van een voor Franeker (en de huidige gemeente Waadhoeke in het algemeen) zo belangwekkende geschiedenis.

Erfgoedvereniging Heemschut - Commissie Friesland, Vereniging Vrienden van de Stad Franeker, 30 april 2022.

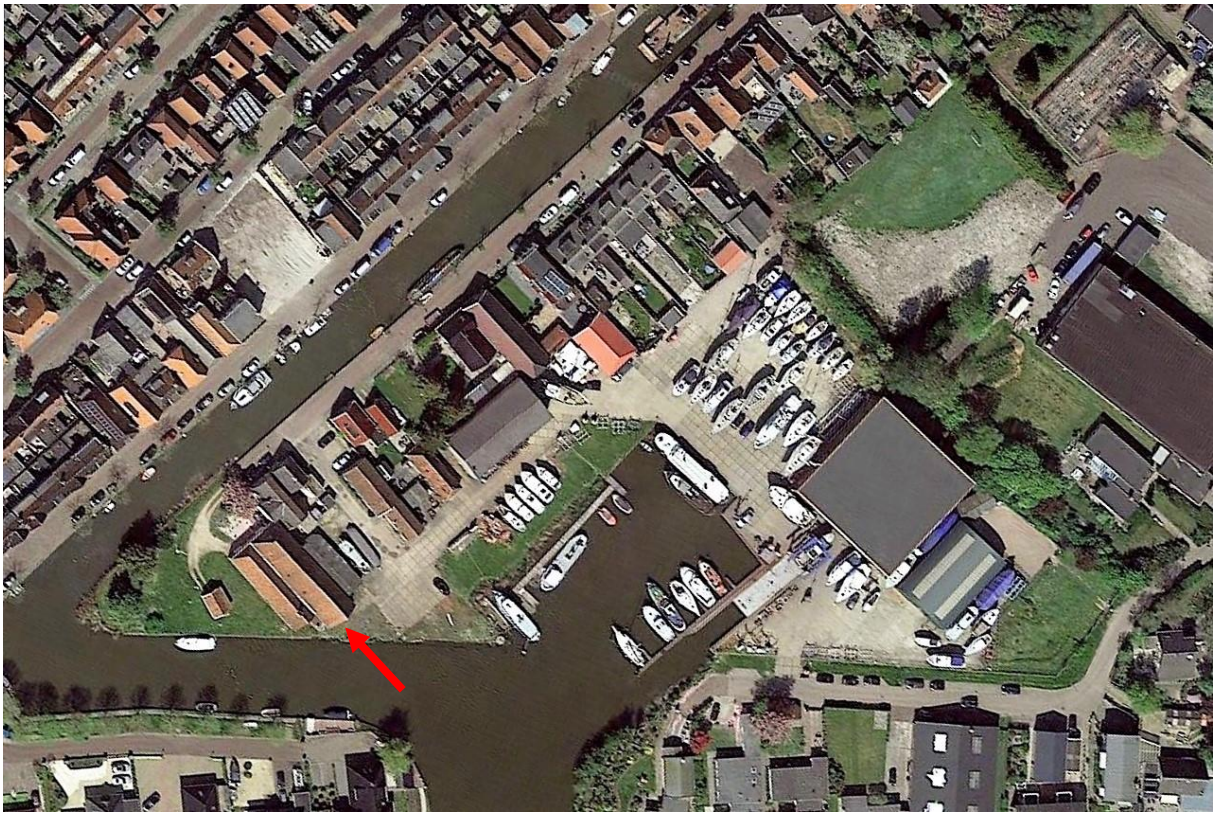

De oude scheepswerf van Draaisma is met het werfgebouw nog een prachtig voorbeeld van de vele kleinere werven die eeuwenlang in en om de stad hebben bestaan (Bronnen: Vereniging Vrienden van de Stad Franeker - Max Popma)

Straks uit het stadsbeeld verdwenen? Omdat het werfgebouw niet beschermd kan worden? (Bronnen: Google Streetview [boven] en Topotijdreis - kaartbeeld 2010 [onder]).

1. CULTURELE BIOGRAFIE

In dit hoofdstuk wordt de culturele biografie van de werf Draaisma geschetst als een geschiedenis van dit erfgoed-object, die verwijst naar de veelheid aan betekenissen in z'n historisch-maatschappelijke context. Dat is belangrijk, want het is die context die het object pas werkelijk zijn cultuurhistorische betekenis geeft.[16]

Het Vliet
Draaisma ligt aan het eind van de bebouwing van het Oostvliet te Franeker.[17] Het Vliet was ooit een buurtschap ten zuidwesten van Franeker, buiten de omwalling, maar wel onder het beheer van de stad, gelegen aan de vaart met die naam. Het Vliet was sinds medio zeventiende eeuw onderdeel van de Harlinger Trekvaart en daarmee een drukbevaren scheepvaartroute.[18]

Eerste scheepsbouwactiviteiten
Al eerder - rond 1500 - vond de eerste bebouwing plaats langs het Vliet en eind zestiende eeuw vinden we er de eerste scheepsbouwactiviteiten, met name gericht op de lokale en regionale markt. In de eeuwen daarna worden in en rond Franeker nieuwe scheepswerven gevestigd, onder andere aan het Vliet, aan de stadsgrachten en de vaarten naar het noorden van Franeker en ook op Zevenhuizen.[19]

In Compagnie
Rond 1770 worden scheepsbouwactiviteiten gemeld aan het Oostvliet, op de plek waar zich nu de werf van Draaisma bevindt, als Jacob Claases en Freerk Baukes zich daar vestigen als 'scheepstimmerlieden in Compagnie'. Na enige malen van eigenaar te zijn veranderd, kwam de werf begin negentiende eeuw in eigendom van Ype Leeuwkes. Hij zette er zijn zonen Pieter, Dirk en Paulus aan het werk en al snel werd een aantal knechten aangenomen om het werk te kunnen uitvoeren. Er werd kennelijk vakwerk geleverd, want ze bouwden onder andere 'trekschuiten die in die tijd tot de top van de scheepsbouw behoorden'.[20]

Eén van de vele
Het was één van de vele werven in Friesland. In het midden van de negentiende eeuw onderhielden zo'n 300 beurtschepen regelmatige diensten tussen de dorpen en steden, naast zo'n 3200 vrachtschepen die de rest van het vervoer in de provincie verzorgden. Die schepen moesten ook gebouwd worden en in de hele provincie Friesland werden bijvoorbeeld tussen 1850 en 1860 (economisch gezien niet eens de meest florissante periode in onze geschiedenis) zo'n 2.000 schepen gebouwd. Ze waren nog van hout en niet heel erg groot; het gemiddelde tonnage bedroeg zo'n zestien ton.[21]

Gunstig gelegen
Wanneer we ons beperken tot Franeker en omgeving zien we dat er zo'n 300 schepen rondvoeren.[22] Opvallend is dat de meeste en de grootste schepen geregistreerd stonden in de stad Franeker.[23] De stad was toen al het centrum van de binnenvaart in dit deel van Friesland. Franeker was dan ook zeer gunstig gelegen aan de trekvaarten naar Leeuwarden en Harlingen en de vaarten naar Barradeel, het Bildt, Sneek en Bolsward. Vervoerd werden vooral 'veldproducten', waarbij graan wel het belangrijkst was. Dat was al eeuwen de belangrijkste handelswaar en dat zou nog lang zou blijven.

De Draaisma's
Aan het Vliet, de trekvaart naar Leeuwarden, lag dus al langer de scheepswerf van Ypke Leeuwkes. Er moeten meer werven aan het Vliet geweest zijn, maar rond 1800 was dit nog de enige werf die over was gebleven.[24] Na het overlijden van zijn vrouw moest de werf echter verkocht worden en zo werd Douwe Jans van der Zee eigenaar van 'huizing, timmerschuur, erf en bergplaats voor hout onder

Franeker'.[25] De oudste dochter van deze Van der Zee - Jetske - trouwde met scheepstimmerknecht Klaas Johannes Draaisma en dat was feitelijk het begin van de geschiedenis van de Draaisma's op deze plek. Klaas werkte al op de werf en bleef dat doen. Toch stond de werf in 1867 opnieuw te koop. Wel was er inmiddels een tweede timmerschuur bijgekomen. Na de verkoop is Klaas op de werf werkzaam gebleven als dè scheepstimmerman, waarbij de werf werd gehuurd van de nieuwe eigenaar. Er werden vooral (houten) praamschepen en snikken gebouwd.

Familiebedrijf
Klaas overleed in 1874 en de leiding van de werf kwam in handen van zijn oudste zoon Johannes Klazes. Deze kocht de werf voor de prijs van fl. 4.000,-. Nu was een Draaisma niet alleen de baas op de werf, maar ook de eigenaar ervan. Johannes Klazes ging voortvarend aan de slag met vernieuwingen, onder andere met betrekking tot de bedrijfsvoering. Hij bouwde niet alleen in opdracht maar ook op risico; hij bood zijn schepen te koop aan via de krant. Het gamma werd uitgebreid met skûtsjes en meer gespecialiseerde varianten op de praam en de snik. In 1890 werd er een insteekhaven gegraven op het zuidelijke stuk van het werfterrein, loodrecht op het Vliet waar een helling kwam voor onderhoud en reparatie van schepen. Het bleef een duidelijk familiebedrijf; naast alle zonen werden ook neven in het bedrijf opgenomen.

Industriële revolutie
Hoewel al eerder in de negentiende eeuw de industriële revolutie Nederland bereikte, dempte een wereldwijde crisis vooralsnog de effecten voor Nederland en raakte met name de scheepvaart en scheepsbouw in de tweede helft van de negentiende eeuw in een crisis. Maar na 1890 drong de economische vernieuwing ook in ons land in de meeste sectoren en regio's door, zeker ook in Friesland.

De nieuwe tijd
Voor veel werven was dat niet alleen goed nieuws. Die hadden niet de capaciteit of mentaliteit om 'met de nieuwe tijd mee te gaan' en om bijvoorbeeld over te gaan van de bouw van *houten* naar *ijzeren* schepen en - ook belangrijk - naar de bouw van *grotere* schepen. Eind negentiende eeuw kwam ook de vraag naar *stoomschepen* - en kort daarna ook naar *motorschepen* - op. Het 'wervenlandschap' in Friesland veranderde drastisch met als gevolg dat tussen 1890 en 1910 het merendeel verdween; er bleef nog een respectabel aantal werven overigens.[26]

Infrastructuur
Ook de infrastructuur ging op de schop. De zeventiende-eeuwse smalle en bochtige trekvaarten voldeden niet meer aan de eisen van de steeds grotere en snellere (stoom)schepen, die door binnenvaartschippers en -rederijen in dienst werden genomen. Begin jaren 1890 werd het Nieuwe Kanaal aangelegd, een deels nieuwe en deels verbeterde vaarverbinding van Leeuwarden via Franeker naar Harlingen.
Het Nieuwe Kanaal bereikte in 1893 Franeker, liep aan de zuidkant om de toenmalige stad heen en sloot ten westen van Franeker weer aan op de (eveneens verbeterde) vaarweg naar Harlingen.

Uitbreiding en modernisering
Daardoor verloor het Vliet een deel van de oorspronkelijke functie, maar de werf kreeg in feite een betere ligging aan die nieuwe vaarweg van Leeuwarden naar Harlingen, die door veel grotere schepen gebruikt kon worden. Johannes wilde wel mee met de nieuwe tijd en met vooruitziende blik had hij al van tevoren bouwland gekocht, grenzend aan de werf en achter de huizen aan het Oostvliet. De nieuwe situering bood interessante mogelijkheden voor aanpassing, uitbreiding en modernisering van de werf, hetgeen ook gebeurde. Er werden nieuwe hellingen gebouwd zodat aan meer schepen tegelijk gewerkt kon worden.[27]

IJzerbouw
Minder vooruitziend was Johannes als het ging om een andere noviteit, die de industriële revolutie met zich meebracht op scheepsbouwgebied: de bouw van ijzeren schepen.[28] Johannes moest daar niet veel van weten, maar zijn zoon (Klaas Johannes, let op de opvolging van voornamen) had dat beter door. Hij had de kennis van de ijzeren scheepsbouw op een werf in Groningen opgedaan en in 1897 werd de eerste ijzeren tjalk gebouwd voor een Franeker schipper, die het schip toepasselijk 'De Eersteling' noemde. Draaisma was daarmee één van de eerste Friese ijzerbouwers.[29]

Verdere uitbreiding
In 1901 kon Klaas de werf van zijn vader overnemen en verdere uitbreiding stond op het programma. Er kwam een dwarshelling bij, bedoeld voor binnenschepen van 80 tot 100 ton. Zes tjalken konden tegelijk 'op de helling' worden gezet. Voor de aandrijving van de lieren voor het omhoogtrekken van de schepen werd een verbrandingsmotor aangeschaft en uiteindelijk een elektromotor. Vóór die tijd gebeurde dat met de hand. Er werd een werkplaats gebouwd, ook al met een verbrandingsmotor om de machines aan te drijven.
Door de omschakeling op de ijzerbouw en de verdere uitbreiding werd het steeds drukker op de werfhelling en was steeds meer personeel nodig. Met de andere werven bood Draaisma in Franeker heel wat werkgelegenheid.

Marketing
De jaren 1920 lieten in ons land een tijd van kortstondige, maar ongekende technische en economische groei en bloei zien. Klaas had oog voor de nieuwe vormen van bedrijfsvoering en marketing. Er werden uiteenlopende scheepstypes gebouwd voor diverse marktsegmenten: de typisch Friese skûtsjes en snikken, maar ook de grotere tjalken, aken, klippers en klipperaken (ook als motorschip). Daarnaast sleepboten, vletten, schouwen en voor de landbouw melkboten en pramen. De pramen werden gebouwd in soorten en maten, van vijf tot 22 ton met nog zeven keuzes daar tussenin. Ze werden ook gebouwd voor eigen rekening en risico, waarbij ze later verkocht konden worden.

Verhuur
Maar er was ook een voorraad pramen voor de verhuur. Dit was een lucratieve bron van inkomsten en voor de agrariërs in de omgeving een uitkomst. Het gebruik van pramen was doorgaans sterk seizoensgebonden (oogsten, hooien) en zo kon men over een praam beschikken uitsluitend wanneer die nodig was.

Op krediet
Klaas leverde ook op krediet aan klanten en zorgde daarbij voor een overeenkomst voor rente en aflossing. De werf zat voldoende ruim bij kas en dat leverde opnieuw meer werk op. Verder werd Klaas met zijn werf ook lid van de *Friesche Scheepbouwers Vereniging*, al met al was hij een druk zakenman.
Behalve nieuwbouw bleven reparatie en onderhoud van belang. In de jaren 1920 verbleven jaarlijks zo'n honderd schepen met dat doel op de helling.

Crisis en oorlog
De beurskrach, die een bruusk einde maakte aan de 'roerige jaren twintig' raakte vanaf begin jaren 1930 ook ons land. De crisisjaren begonnen voor de werf trouwens dubbelslecht. In 1931 overleed Klaas, de man die de werf zo kundig tot bloei had gebracht. Zijn weduwe nam de werf over. De dagelijkse leiding ging gelukkig naar de volgende generatie, naar hun zoon die - hoe kan het ook anders - wederom Johannes heette, op dat moment pas 17 jaar oud.

Het laatste skûtsje
De nieuwbouw van schepen kwam intussen bijna stil te liggen - in 1933 werd op de werf het laatste ijzeren skûtsje gebouwd, overigens ook het laatste skûtsje van heel Friesland![30] De werkzaamheden beperkten zich verder tot onderhoud en reparatie. Nog in de jaren 1930 werd een reparatiewerkplaats voor scheepsmotoren en een machinefabriek ingericht met draaibank, freesmachine en zaagmachines. Zo konden de activiteiten worden uitgebreid met aanpalend werk als plaat- en smeedwerk en ijzerconstructies. Al snel volgde echter de malaise van de oorlogsjaren. Er ontstond gebrek aan alles en nu lag ál het werk stil.

Nieuwe bloeiperiode
Na de Tweede Wereldoorlog krabbelde de economie langzaam weer op, tot rond 1950 toen het vooroorlogse welvaartspeil weer was bereikt. In de jaren 1950 en 1960 vond in ons land weer een nieuwe economische bloeiperiode plaats, waar ook de scheepsbouw van profiteerde.
Ook Friesland profiteerde mee, maar waar de nieuwe economische ontwikkelingen elders in Nederland vaak tot sterke mechanisering en schaalvergroting in de scheepsbouw leidden, maakte de scheepsbouw in Friesland, enkele uitzonderingen daargelaten, juist geen sterke industrieel georiënteerde schaalvergroting mee. In Friesland bleef de scheepsbouw, meer dan elders, een ambacht, niet zelden blijvend uitgeoefend in familieverband.

Van Harinxmakanaal
Voor de noordelijke provincies werd het vooroorlogse plan tot vergaande verbetering van de grote kanalen, opnieuw opgepakt.[31] Voor de verbetering van de vaarverbinding Leeuwarden - Franeker - Harlingen werd het Van Harinxmakanaal aangelegd; deels nieuw, deels als verbetering van de bestaande vaarwegen. De uitmonding van het Vliet werd omgelegd naar dit nieuwe kanaal. De feestelijke opening van het Van Harinxmakanaal vond plaats op 30 mei 1951.

Ambachtelijk
Voor de werf van Draaisma bood dit wederom nieuwe kansen door de verbeterde bereikbaarheid, al was er enig protest nodig om te zorgen dat de werf goed bereikbaar zou blijven. Johannes schakelde leden van de Gedeputeerde Staten en de Gemeente Franeker in. Uiteindelijk met succes; er werd voorzien in een adequate verbinding en een ruime opvaart en havenkom voor de werf.
Overigens bleef de scheepswerf van Draaisma, ondanks de technologische vernieuwingen, een duidelijk ambachtelijk karakter houden. In het onderstaande (blz. 14) zullen we zien hoe dat voor een heel groot van de Friese scheepsbouw gold.

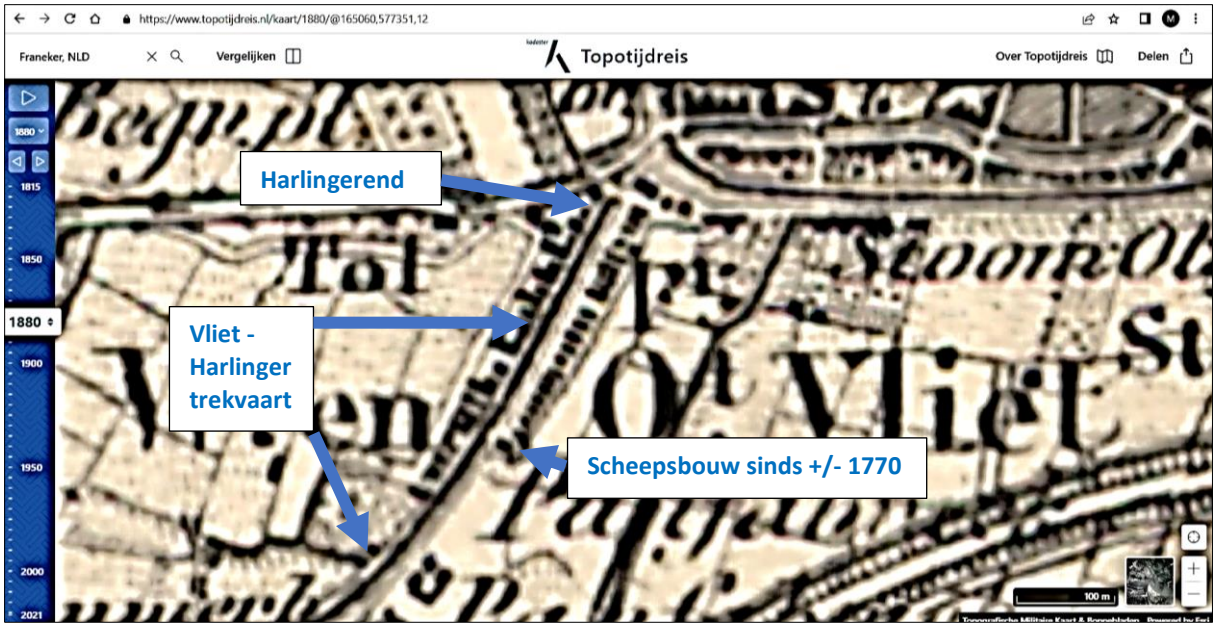
Jachtbouw
Van de economische groei profiteerde het bedrijf volop. Er bestond een sterke inhaalvraag naar achterstallig onderhoud en reparatie, modernisering en nieuwbouw van schepen voor de beroepsvaart. Veel schepen werden verlengd om daardoor het laadvermogen te vergroten. Daarbij kwam dat met de toenemende welvaart de werf kon inspelen op de groei van de pleziervaart. Een nieuwe afdeling voor jachtbouw, reparatie en stalling werd ingericht.

Verandering nodig
In 1972 werd het bedrijf omgezet in een vennootschap onder firma (v.o.f.); Johannes en zijn beide zonen Klaas en Jetze traden toe als firmanten. Na het overlijden van Johannes in 1984 zetten de beide broers de vennootschap voort.
Klaas en Jetze waren zich ervan bewust dat verandering nodig was; ze specialiseerden zich in onderhoud, reparatie en nieuwbouw van kleinere jachten en bedrijfsvaartuigen, maar ook van gespecialiseerde vaartuigen voor de overheid (meet- en inspectievaartuigen). In 1985 werd er een grote loods gebouwd voor een overdekte winterberging voor pleziervaartuigen. Het bedrijf bleef tot 2001 aan het Vliet gevestigd, vlakbij de binnenstad van Franeker.

Shipdock Draaisma verhuisd
Uiteindelijk bleek de locatie aan het Vliet niet voldoende geschikt voor een rendabele bedrijfsvoering, ook al vanwege de strenger wordende milieuwetgeving. Het bedrijf werd opgedeeld en verhuisde in 2001 naar een locatie op het Industrieterrein West langs het Van Harinxmakanaal, waar de werf onder de naam 'Shipdock Draaisma' nog altijd opereert. Klaas en Jetze Draaisma trokken zich uit het actieve bedrijfsleven terug, maar de naam Draaisma bleef bestaan!

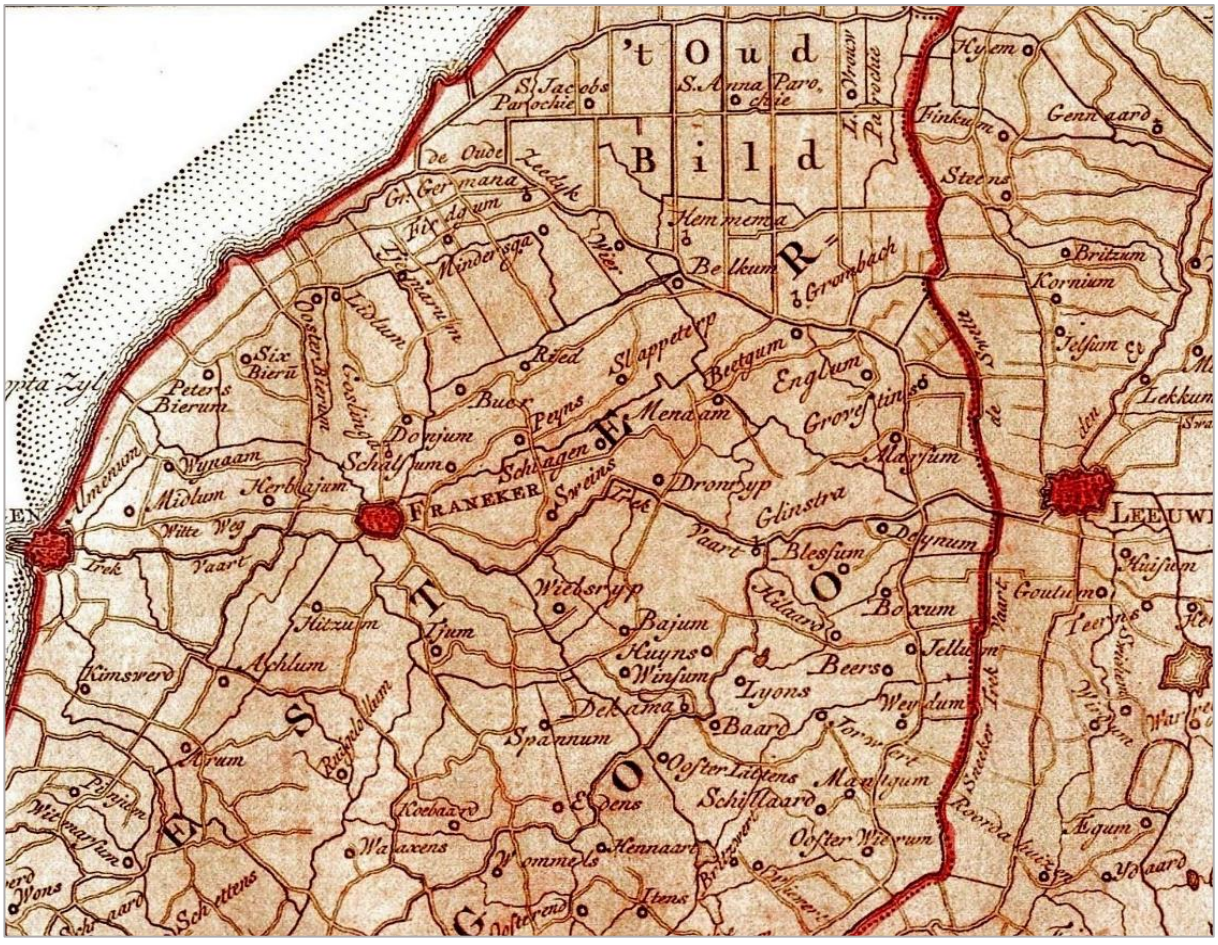
Cultuurhistorisch waardevol
In 2021 werd het hele bedrijfsterrein verkocht aan een projectontwikkelaar, die er - conform de wens van de gemeente - woningen wil bouwen. Tegen woningen kan de rechtgeaarde Franeker geen bezwaar hebben, want ook hier bestaat een tekort aan huizen.
Echter, op het terrein van Draaisma resteert nog het cultuurhistorisch waardevolle werfgebouw van eind negentiende eeuw. Dat zou zo maar gesloopt kunnen worden. Dan zou een representatieve, herkenbare en (vooral!) *unieke* herinnering aan de vele, kleinere werven die eeuwenlang in en om de stad hebben bestaan, verloren gaan.

In het hierna volgende hoofdstuk 2 wordt als een 'redengevende omschrijving' op kwalitatieve wijze betoogd dat sloop van het historisch werfgebouw cultuurhistorisch gezien onverantwoord is.
En het zij nogmaals gezegd: mede als aanvulling (en aanscherping) op de opmerking van het Steunpunt, dat behoud van de werf uit cultuurhistorisch oogpunt 'wenselijk' is.[32]

Het Vliet was sinds medio zeventiende eeuw onderdeel van de Harlinger Trekvaart en daarmee een druk bevaren scheepvaartroute. Eerste scheepsbouwactiviteiten vinden we hier al eind zestiende eeuw (Bron: Topotijdreis - kaartbeeld 1880).

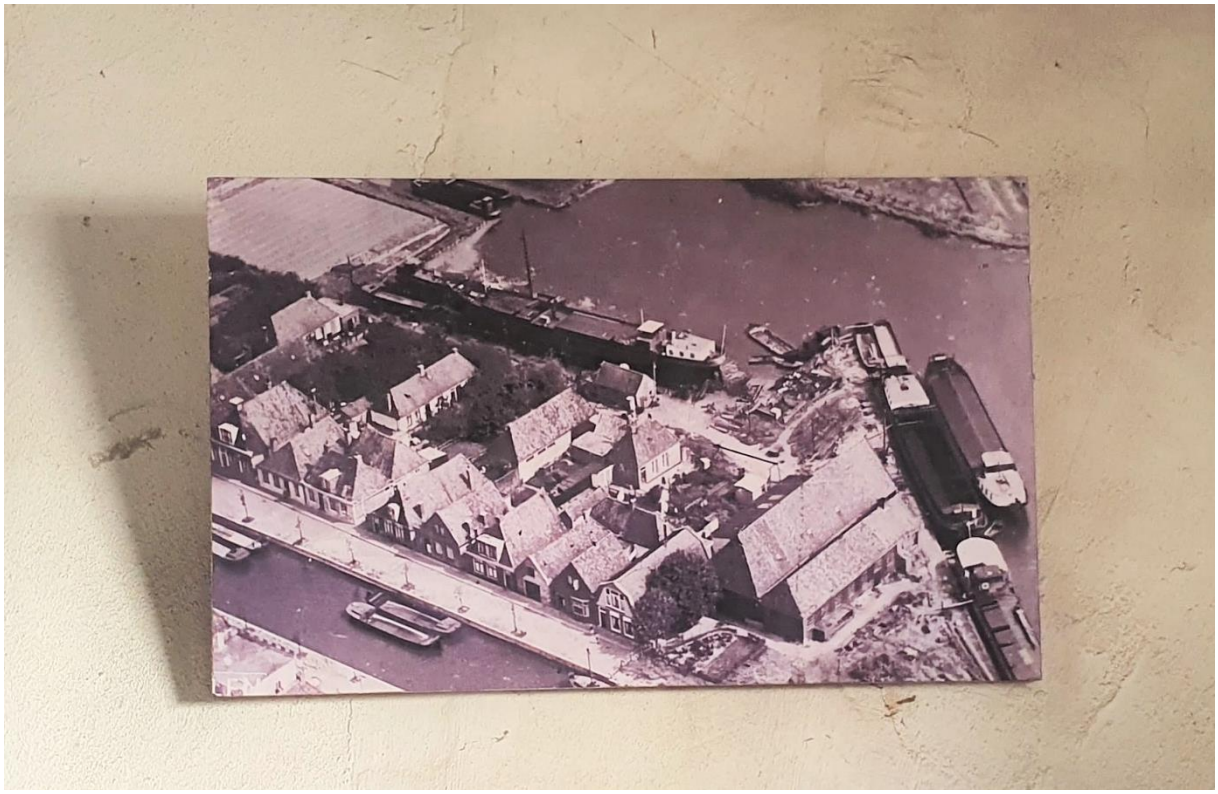
De stad ontwikkelde zich meer en meer als het centrum van de binnenvaart in Westergo, gunstig gelegen aan de trekvaarten en andere waterwegen in de omgeving (Bron: kaart van Westergo uit *Sepp, Jan Christiaan; Reise- en Zakatlas, 1773.* via https://tjerkmiedema.nl/artikelen_franeker/Franeker-stadsbeeld-in-1773.pdf).

Tijdens de industriële revolutie ging de infrastructuur op de schop. Het Nieuwe Kanaal werd gegraven en de werf kreeg een betere ligging met mogelijkheden voor modernisering. (Bron: Historisch Centrum Franeker)

Na de Tweede Wereldoorlog was wederom nieuwe infrastructuur nodig en werd het Van Harinxmakanaal aangelegd. Daarmee ontstonden weer nieuwe kansen voor modernisering en uitbreiding voor Draaisma. (Foto aan de muur in het kantoor van Draaisma, bron: Vereniging Vrienden van de Stad Franeker - Max Popma).

2. CULTUURHISTORISCHE WAARDERING

Onderstaand wordt een integrale cultuurhistorische waardering van het werfgebouw van de scheepswerf Draaisma gepresenteerd. De gehanteerde werkwijze leunt sterk op de methodiek die destijds gebruikt is ten behoeve van het Monumenten Selectie Project én op die van het Projectbureau Industrieel Erfgoed, beide gebruikt voor objecten uit de periode 1850 en 1940, dus bij uitstek geschikt voor de onderhavige scheepswerf van Draaisma.[33,34]
Opgemerkt moet worden dat onderstaande motiveringen niet altijd het individuele werfgebouw betreffen, maar de scheepswerf als geheel. Dat was niet altijd te vermijden; het blijft gaan om het behoud van het werfgebouw. Als het behouden wordt is dit object te zien als een waardige representant van de werf van Draaisma.

1. Cultuurhistorische waarden

- **Belang van het object als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling**

Franeker heeft een lange geschiedenis als stad van handel en verkeer, die teruggaat tot de Middeleeuwen. Talloze objecten, meest in de oude binnenstad, getuigen daarvan. Daaronder Rijksmonumenten als het Korendragershuisje, de Waag, pakhuizen aan Froonacker en Vliet, grachten en kaden, maar ook vele woonhuizen.

Daarbij gaat het vooral om monumenten van vóór 1850. De ontwikkeling van Franeker als stad van handel en verkeer hield echter niet op in 1850, integendeel. De industriële revolutie én de economische ontwikkelingen daarna zorgden ervoor dat handel en nijverheid bloeiden als nooit tevoren.
Handel en nijverheid stimuleren van oudsher de scheepsbouw. Franeker heeft dan ook al een zeer lange scheepsbouwtraditie. Juist in de tweede helft van de negentiende eeuw kwam de scheepsbouw, na de crisis, tot hernieuwde bloei. Veldman telt in zijn boek 'Schuitmakers in Franeker' dertien scheepswerven op diverse plekken rond de stad; een enkele bestaande, maar ook nieuw gevestigde.[35]

Daarvan was de werf Welgelegen van de familie Draaisma er één. Niet alleen is deze werf, op provinciaal niveau, nu één van de meest kenmerkende met de 'oudste papieren',[36] het is ook één van de weinige werven uit die tijd die nog herkenbaar aanwezig is, al zijn enkele belangrijke elementen in de loop van de tijd wel verdwenen.[37]
Dat kenmerkende zit 'm vooral ook in het ambachtelijke karakter, dat - ondanks technologische vernieuwingen - duidelijk aanwezig bleef.

Dat geldt voor de gehele scheepsbouw in Friesland die, enkele uitzonderingen daargelaten, in de twintigste eeuw geen sterke schaalvergroting heeft meegemaakt, zoals elders in Nederland. De traditionele ordening, met veel kleine, lokaal georiënteerde werven bleef gehandhaafd. In Friesland was de scheepsbouw, meer dan elders, een ambacht. Van een echte industriële ontwikkeling met de daarbij behorende schaalvergroting was doorgaans geen sprake.

- **Belang van het object als bijzondere uitdrukking van een technische of typologische ontwikkeling**

Technisch en typologisch is het object een sprekend voorbeeld van een werfgebouw uit de tijd dat van houtbouw werd overgegaan op de scheepsbouw in ijzer en staal.[38] Met in het interieur de voor ijzerbouw typerende techniek (werktuigen en gereedschappen) van een ambachtelijk werkende scheepswerf.

Qua producten (de vaartuigen) werden er - eveneens technisch en typologisch gezien - allerlei schepen gebouwd in meer variaties dan voorheen, vooral voor de binnenvaart: de typisch Friese skûtsjes en snikken, maar ook grotere tjalken, motorvrachtschepen, sleepboten en dergelijke.

En voor de directe omgeving (Franeker lag en ligt te midden van agrarisch gebied) natuurlijk melkboten en pramen.

- **Belang van het object wegens innovatieve waarden of pionierskarakter**

Waren de meeste scheepswerven rond 1900 nog actief met het bouwen van houten schepen, Draaisma bleek meer innovatief en schakelde al vóór 1900 over op het bouwen van *ijzeren* schepen. Een belangrijke technische ontwikkeling, die door Draaisma als één van de eerste Friese werven werd toegepast.[39]

Van de talloze schepen die hier gebouwd werden, zijn er nog vele in de vaart, met name skûtsjes en tjalken. Ze maken al dan niet deel uit van de bruine vloot, zoals de beroemde 'Bruinvisch' van Cees Dekker, één van de oudste zeilende historische charterschepen in ons land.[40] Met bouwjaar 1902 is de Bruinvisch overigens een mooi voorbeeld van een ijzeren tjalk uit die pioniersfase.

2. Architectuurhistorische waarden

- **Belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur**

Het werfgebouw is een zeer typerend voorbeeld van een industrieel gebouw in de zeer sobere en strikt functionele architectuur van eind negentiende, begin twintigste eeuw, zoals dat in Franeker niet meer in gave en herkenbare vorm voorkomt.[41]

- **Belang van het object wegens de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur**

Hoewel de Draaisma's dus zeker lange tijd economische en technische ontwikkelingen op de voet gevolgd hebben, bleef de werkwijze ambachtelijk. Dat betekent dat niet alleen het huidige gebouw, maar ook gereedschappen en werktuigen en het interieur grotendeels dezelfde geschiedenis weerspiegelen.

'Hier staan nog de oude metaalbewerkingsmachines. Er is nog een oude smidse, met zwart-geblakerde schouw en Friese geelties als brandwerende vloer. Om de hoek van de smidse is nog een grote nagelbak, met in ieder vak een ander soort klinknagel. Aambeelden, klinkhamers, smeedtangen, al het gereedschap is er nog', aldus Meindert Seffinga, voormalig directeur van het Fries Scheepvaartmuseum in Sneek.[42] De samenhang is zonder meer overtuigend.

3. Ensemblewaarden

- **Belang van het object als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en stedenbouwkundig van groot belang is / bijzondere betekenis van het object wegens de situering verbonden met de ontwikkeling en uitbreiding van stad en infrastructuur**

Als het 'grotere cultuurhistorisch en stedenbouwkundig-historisch geheel' beschouwen we hier het totale gebied rond het Vliet vanaf de binnenstad, vanouds een druk bevaren route richting Harlingen en medio zeventiende eeuw geschikt gemaakt als trekvaart. Het Vliet ontwikkelde zich in de loop van de tijd buiten de toenmalige stad tot een maritiem-economisch gebied met een bijzonder en eigen karakter; tamelijk zelfstandig en kenmerkend voor menig havenbuurt, ook elders in ons land.[43]

In 1893 werd het Nieuwe Kanaal aangelegd, een nieuw gegraven verbinding ten zuidoosten van de bestaande bebouwing aan het Vliet. Daardoor verloor het Vliet een deel van de oorspronkelijke functie, maar de werf kreeg in feite een betere ligging aan die nieuwe vaarweg van Leeuwarden naar Harlingen die door veel grotere schepen gebruikt kon worden.

De nieuwe situering bood interessante mogelijkheden voor aanpassing, uitbreiding en modernisering van de werf, hetgeen ook gebeurde. Het gebied tussen de oude stad Franeker en het Nieuwe Kanaal raakte intussen meer en meer vol met bedrijfsbebouwing.

Uit de tijd, dat het Nieuwe Kanaal werd gegraven (jaren 1890) is in de directe omgeving van de werf nog een brugwachterswoning aanwezig, behorend bij een draaibrug over het kanaal. Deze is van een standaardtype, dat op meer plaatsen langs het Nieuw Kanaal werd gebouwd.[44] Brug en water zijn op die plek inmiddels weg; de voormalige brugwachterswoning heeft nu een woonfunctie.

Ook de aanleg van het Van Harinxmakanaal na WO II bood voor de werf nieuwe kansen door de verbeterde bereikbaarheid. Daarbij kwam dat door de toenemende welvaart de werf kon inspelen op de groei van de pleziervaart. Een nieuwe afdeling voor jachtbouw en -reparatie en stalling werd ingericht.

Zo illustreren werf en werfgebouw op heldere wijze de relatie met de ontwikkeling van de stad Franeker en haar infrastructuur.

- **Betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling en inrichting van het werfterrein als geheel**

Er bestaat een duidelijke relatie met de insteekhaven bij de werf, vanwege de voormalige helling die vanaf het werkgebouw naar de insteekhaven liep. In het algemeen is de verkaveling, zoals die historisch is gegroeid, nog in tact.

- **Bijzondere betekenis van het object voor het aanzien van de stad**

Hoewel niet direct bij de binnenstad gelegen, gaat het om een markant bedrijfsgebouw dat van groot belang is voor het aanzien van een stad, die het in de negentiende en twintigste eeuw vooral moest hebben van de bloei van handel en verkeer, waaronder dus de scheepsbouw.[45]

- **Belang van het object wegens de relatie met andere objecten in de stad**

Aan de Groen van Prinstererlaan (toentertijd de Kanaalweg) bevindt zich op nr. 18 nog steeds de woning van de eerste eigenaar van de werf: Klaas Draaisma. De woning wordt gesierd door een tegeltableau met een schip erop.[46]

4. Gaafheid/herkenbaarheid

- **Belang van het object wegens de gaafheid van ex- en interieur**

Het werfgebouw is nog in hoge mate herkenbaar als negentiende/twintigste-eeuwse bebouwing van een scheepswerf, ook qua interieur.

- **Belang van het object in relatie tot de visuele gaafheid van grote delen van de directe stedelijke omgeving**

De directe stedelijke omgeving, waarmee we hier vooral het Vliet bedoelen, is in hoge mate visueel gaaf gebleven of weer als zodanig gerestaureerd. Aan het Vliet bevinden zich nog een aantal historische - deels Rijksmonumentale - pakhuizen en een - Rijksmonumentale - ophaalbrug. Het Vliet valt bovendien tot ongeveer de helft binnen het beschermd stadsgezicht. De relatie met het in principe gaaf bewaarde werfgebouw is van groot belang voor het historisch aanzien van het hele gebied.

5. Zeldzaamheid

- **Uitzonderlijk belang van het object wegens een of meer van de onder 1 tot en met 4 genoemde kwaliteiten**

Van de dertien scheepswerven uit de negentiende en twintigste eeuw is een aantal bewaard gebleven, echter niet in hun historische vorm. Twee belangrijke werven zijn in de tweede helft van de twintigste eeuw verhuisd naar het westelijke industriegebied aan het Van Harinxmakanaal, ook Draaisma zelf (onder de naam Shipdock Draaisma). De tegenover de werf van Draaisma aanwezige werf van Bodewes is inmiddels geheel verdwenen en vervangen door woningbouw. Aan de Dongjumervaart bevinden zich nog gebouwen van de voormalige werf van Brandsma. Dit zijn nu woningen die in niets meer herinneren aan de tijd dat hier een scheepswerf was gevestigd.

Het historische werfgebouw op de werf van Draaisma is, met enige annexen, het enige object dat nog als zodanig herkenbaar is en als zodanig herinnert aan de scheepsbouw die in Franeker In de negentiende en twintigste eeuw ontstond én tot bloei kwam.
Dat betekent dat dit werfgebouw zeer zeldzaam (want uniek) is in de onder 1 tot en met 4 genoemde kwaliteiten en daarmee van uitzonderlijk belang.

In heel Friesland zijn twee werven aangewezen als Rijksmonument, in Workum en in Joure. Deze representeren typologisch gezien beide de houtbouw van schepen. Van de werven die typologisch gezien de zo belangrijke periode van de ijzer- en staalbouw representeren, is zelfs in heel Friesland vrijwel niets herkenbaars meer over dat als cultuurhistorisch waardevol gezien kan worden. Naast Franeker bevindt zich, voor zover we weten, een vergelijkbare werf alleen nog in Drachten, waarmee de werf van Draaisma zelfs op provinciaal niveau een buitengewoon hoge zeldzaamheidswaarde heeft.

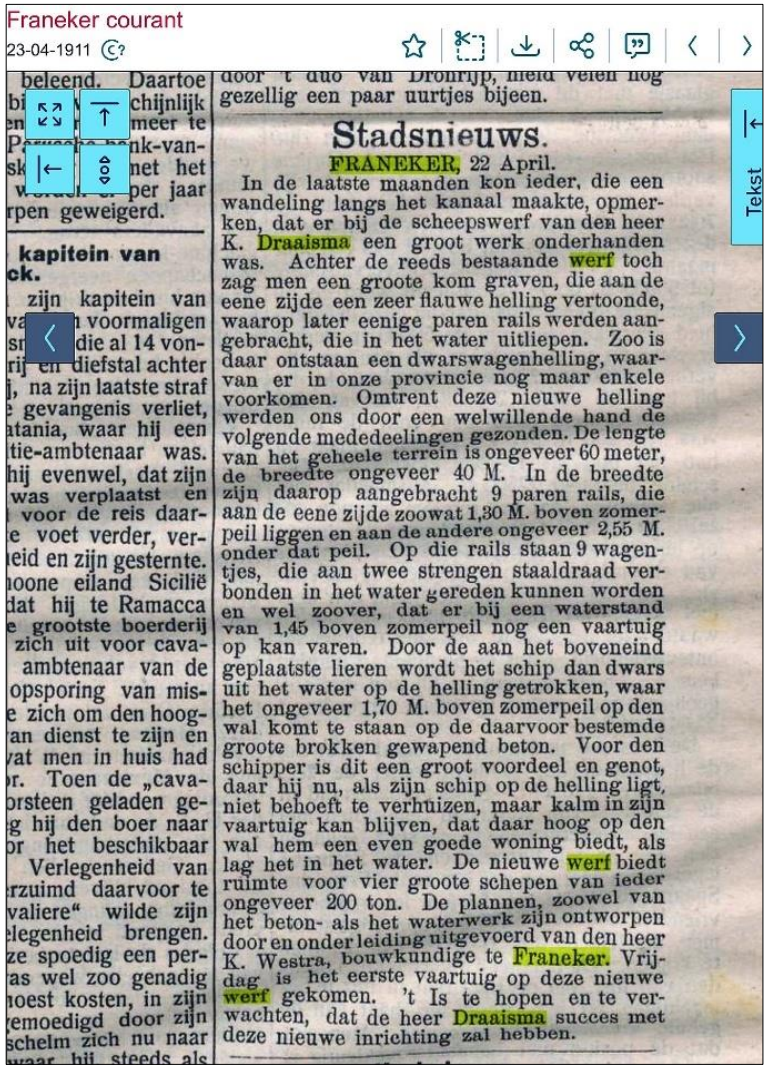
Belang van het object als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling. **Talloze (Rijksmonumentale) objecten in de oude binnenstad getuigen van de lange geschiedenis van Franeker als stad van handel en verkeer, waaronder het Korendragershuisje. Daarbij gaat het vooral om monumenten van vóór 1850 (Bron: Agnes Monkelbaan via Wikimedia Commons)**

Belang van het object als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling. **De ontwikkeling van Franeker hield niet op in 1850. Juist in de tweede helft van 19e eeuw kwamen handel en verkeer, en daarmee de scheepsbouw, tot hernieuwde bloei en zagen we zo'n dertien scheepswerven rond de binnenstad ontstaan. (Bron: Veldman, H.O. 2009)**

Belang van het object als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling. **Van de dertien werven, die Veldman telt, was de werf Welgelegen van de familie Draaisma er één. Op provinciaal niveau is het één van de meest kenmerkende met de 'oudste papieren'. (Bron: Johan Jorritsma)**

Franeker courant
23-04-1911

beleend. Daartoe
chijnlijk
meer te
nk-van-
net het
per jaar
rpen geweigerd.

kapitein van ck.

zijn kapitein van
voormaligen
die al 14 von-
diefstal achter
, na zijn laatste straf
gevangenis verliet,
tania, waar hij een
tie-ambtenaar was.
hij evenwel, dat zijn
was verplaatst en
voor de reis daar-
e voet verder, ver-
eid en zijn gesternte.
oone eiland Sicilië
dat hij te Ramacca
e grootste boerderij
zich uit voor cava-
ambtenaar van de
opsporing van mis-
e zich om den hoog-
an dienst te zijn en
vat men in huis had
r. Toen de „cava-
orsteen geladen ge-
g hij den boer naar
or het beschikbaar
Verlegenheid van
rzuimd daarvoor te
valiere“ wilde zijn
legenheid brengen.
ze spoedig een per-
as wel zoo genadig
oest kosten, in zijn
emoedigd door zijn
schelm zich nu naar
waar hij steeds als

door 't duo van Dronrijp, hield velen nog gezellig een paar uurtjes bijeen.

Stadsnieuws.

FRANEKER, 22 April.

In de laatste maanden kon ieder, die een wandeling langs het kanaal maakte, opmerken, dat er bij de scheepswerf van den heer K. Draaisma een groot werk onderhanden was. Achter de reeds bestaande werf toch zag men een groote kom graven, die aan de eene zijde een zeer flauwe helling vertoonde, waarop later eenige paren rails werden aangebracht, die in het water uitliepen. Zoo is daar ontstaan een dwarswagenhelling, waarvan er in onze provincie nog maar enkele voorkomen. Omtrent deze nieuwe helling werden ons door een welwillende hand de volgende mededeelingen gezonden. De lengte van het geheele terrein is ongeveer 60 meter, de breedte ongeveer 40 M. In de breedte zijn daarop aangebracht 9 paren rails, die aan de eene zijde zoowat 1,30 M. boven zomerpeil liggen en aan de andere ongeveer 2,55 M. onder dat peil. Op die rails staan 9 wagentjes, die aan twee strengen staaldraad verbonden in het water gereden kunnen worden en wel zoover, dat er bij een waterstand van 1,45 boven zomerpeil nog een vaartuig op kan varen. Door de aan het boveneind geplaatste lieren wordt het schip dan dwars uit het water op de helling getrokken, waar het ongeveer 1,70 M. boven zomerpeil op den wal komt te staan op de daarvoor bestemde groote brokken gewapend beton. Voor den schipper is dit een groot voordeel en genot, daar hij nu, als zijn schip op de helling ligt, niet behoeft te verhuizen, maar kalm in zijn vaartuig kan blijven, dat daar hoog op den wal hem een even goede woning biedt, als lag het in het water. De nieuwe werf biedt ruimte voor vier groote schepen van ieder ongeveer 200 ton. De plannen, zoowel van het beton- als het waterwerk zijn ontworpen door en onder leiding uitgevoerd van den heer K. Westra, bouwkundige te Franeker. Vrijdag is het eerste vaartuig op deze nieuwe werf gekomen. 't Is te hopen en te verwachten, dat de heer Draaisma succes met deze nieuwe inrichting zal hebben.

Tekst

Belang van het object als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling. **De situering aan het Nieuwe Kanaal vanaf 1893 bood interessante mogelijkheden voor aanpassing, uitbreiding en modernisering van de werf, hetgeen ook gebeurde. (Bron: Delpher via de 'Werkgroep Vliet')**

Belang van het object wegens innovatieve waarden of pionierskarakter. **Draaisma schakelde, als één van de eerste Friese werven, al vóór 1900 over op de bouw van *ijzeren* schepen. Van die ijzeren schepen zijn er nog vele in de vaart, zoals de beroemde 'Bruinvisch' van Cees Dekker. (Bron: De Mark, www.msdemark.nl)**

Belang van het object wegens innovatieve waarden of pionierskarakter. **Van andere vroege ijzeren schepen van Draaisma hangt nog een herinnering in het werfgebouw. (Bron: Vereniging Vrienden van de Stad Franeker - Max Popma)**

Belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur. **Een zeer typerend voorbeeld van een industrieel gebouw in de zeer sobere en functionele architectuur van de negentiende en twintigste eeuw, zoals dat in Franeker niet meer in gave vorm voorkomt. (Bronnen: Johan Jorritsma)**

Belang van het object wegens de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur. **De werkwijze bleef ambachtelijk en niet alleen het huidige gebouw, maar ook gereedschappen en werktuigen, en het interieur als geheel, weerspiegelen grotendeels dezelfde geschiedenis. (Bron: Vereniging Vrienden van de Stad Franeker - Max Popma)**

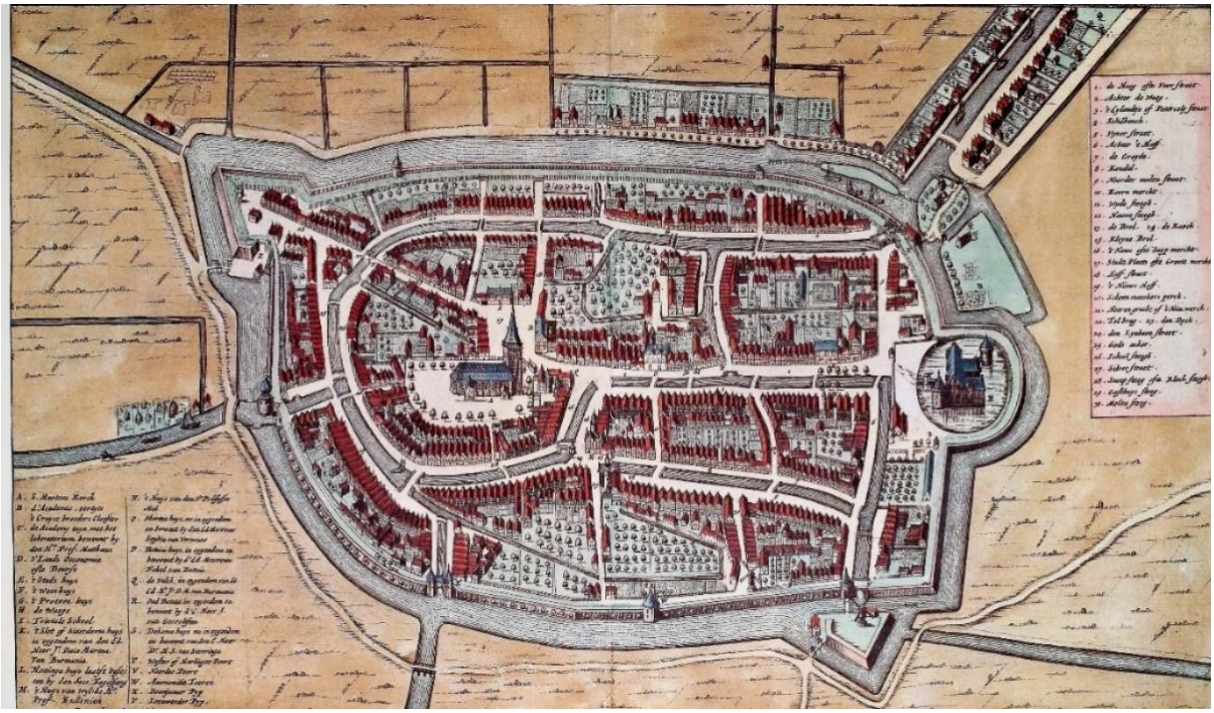
Belang van het object wegens de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur. **Om de hoek van de smidse is nog een grote nagelbak, met in ieder vak een ander soort klinknagel. (Bron: Douwe Jorna)**

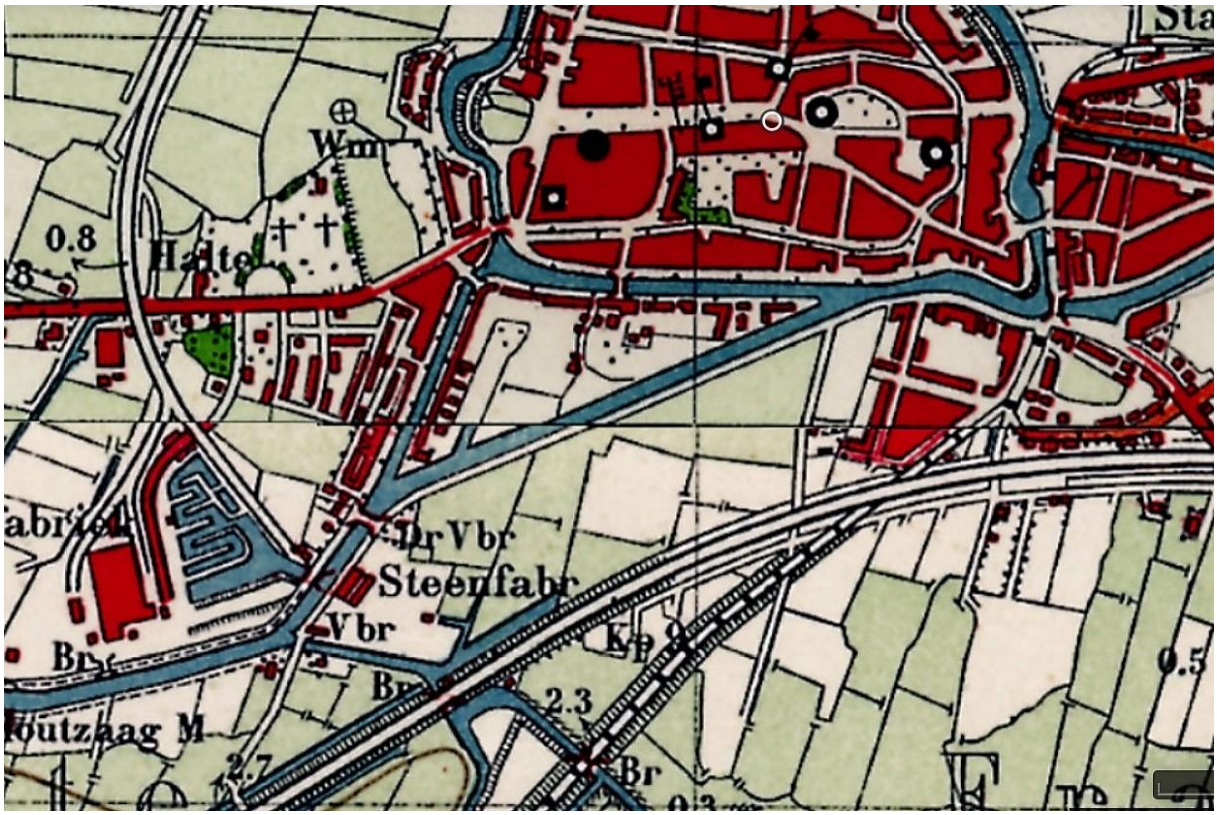
Belang van het object wegens de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur. **Hier staan nog de oude metaalbewerkingsmachines. 'Aambeelden, klinkhamers, smeedtangen, al het gereedschap is er nog'. De samenhang is zonder meer overtuigend. (Bronnen: Vereniging Vrienden van de Stad Franeker - Max Popma)**

Belang van het object als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en stedenbouwkundig van groot belang is… **Als het grotere cultuurhistorisch en stedenbouwkundig-historisch geheel beschouwen we hier het totale gebied vanaf de binnenstad rond het Vliet, vanouds een druk bevaren route richting Harlingen en medio zeventiende eeuw geschikt gemaakt als trekvaart. (Bron: Plattegrond van Schotanus [1664] via Wikimedia Commons)**

***….. en de bijzondere betekenis van het object wegens de situering verbonden met de ontwikkeling en uitbreiding van stad en infrastructuur*. In 1893 werd het Nieuwe Kanaal aangelegd, waardoor de werf Draaisma kreeg een betere ligging kreeg . (Bron: Topotijdreis - kaartbeeld 1930)**

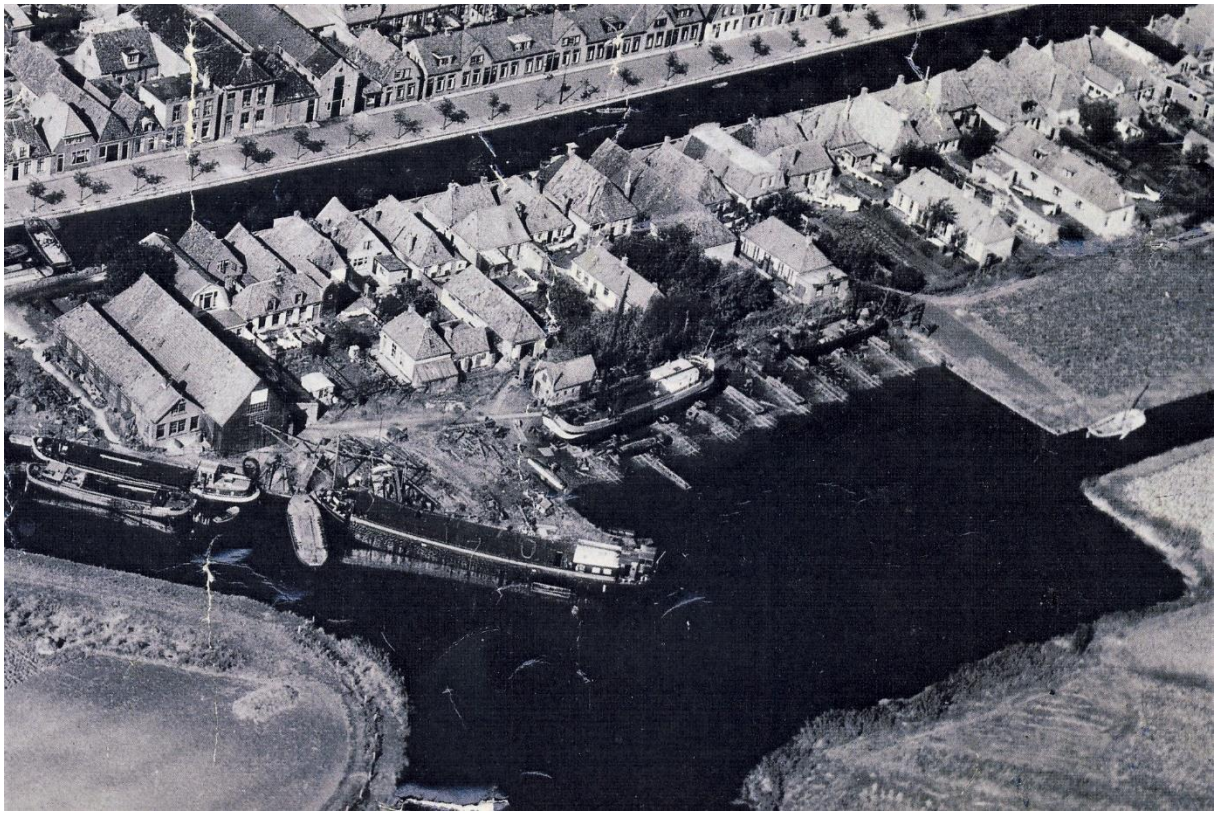
Belang van het object als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en stedenbouwkundig van groot belang is…. **Het Vliet ontwikkelde zich in de loop van de tijd tot een gebied met een bijzonder en eigen karakter'; kenmerkend voor menig havenbuurt, ook elders in ons land. (Bronnen: Historisch Centrum Franeker)**

***….. en de bijzondere betekenis van het object wegens de situering verbonden met de ontwikkeling en uitbreiding van stad en infrastructuur*. Uit de tijd, dat het Nieuwe Kanaal werd gegraven, dateert in de directe omgeving van de werf nog een brugwachterswoning, behorend bij een draaibrug over het kanaal (zie de letters 'Dr V br' op de plattegrond op bladzij 24). Brug en water zijn weg, de brugwachterswoning bleef. (Bronnen: Google Streetview [boven] en Historisch Centrum Franeker [onder])**

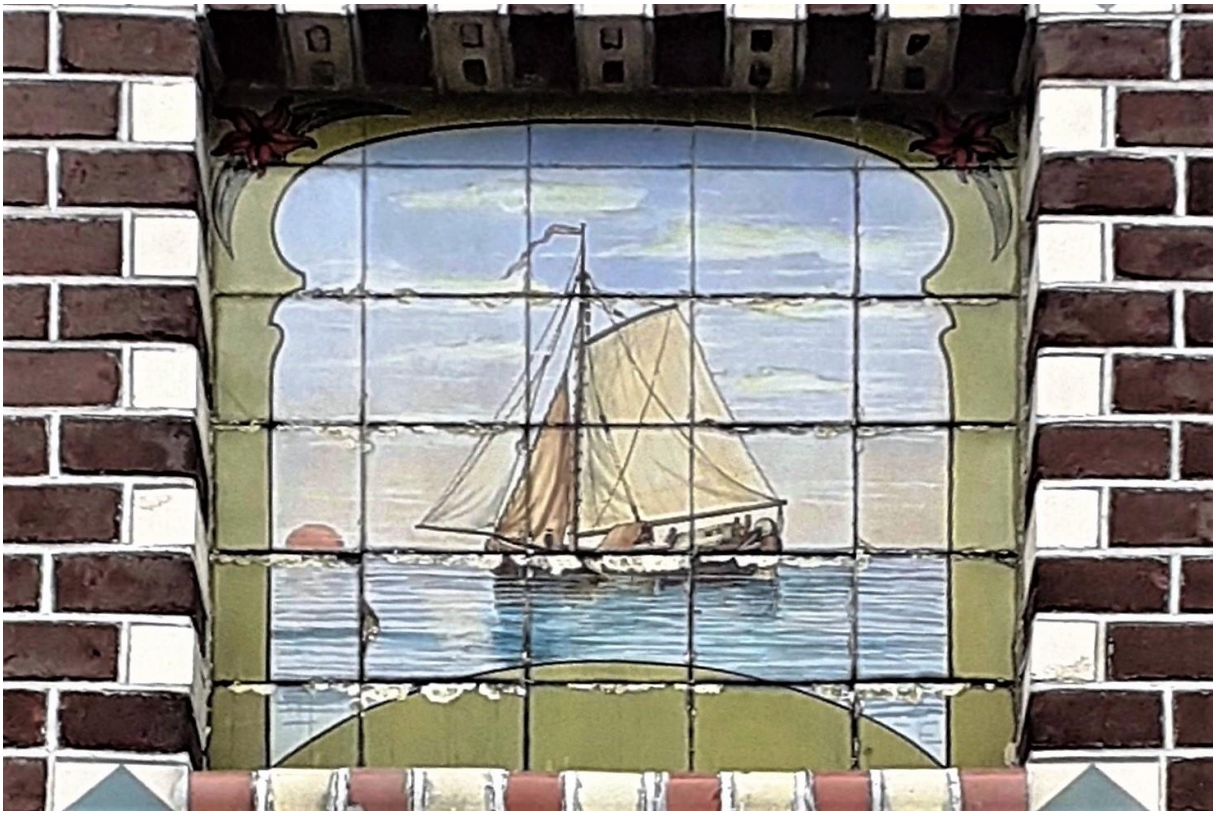

Betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling en inrichting van het werfterrein als geheel. **Er bestaat een duidelijke relatie met de insteekhaven bij de werf, vanwege de voormalige helling die vanaf het werfgebouw naar de insteekhaven liep. (Bron: Friends of Frentsjer)**

Bijzondere betekenis van het object voor het aanzien van de stad**. Het gaat om een markant bedrijfsgebouw dat van groot belang is voor het aanzien van de stad, die het onder meer moest hebben van de scheepsbouw. (Bron: Vereniging Vrienden van de Stad Franeker - Max Popma)**

Belang van het object wegens de relatie met andere objecten in de stad.

Aan de Groen van Prinstererlaan (voorheen Kanaalweg) bevindt zich op nr. 18 nog steeds de woning van de eerste eigenaar van de werf: Klaas Draaisma. De woning wordt gesierd door een tegeltableau met een schip er op in Art Nouveau-stijl of Jugendstil. (Bron: Piet Postma)

Belang van het object wegens de gaafheid van ex- en interieur. **Het werfgebouw is nog in hoge mate herkenbaar als negentiende/twintigste-eeuwse bebouwing van een scheepswerf, ook qua interieur.**
(Bron: Vereniging Vrienden van de Stad Franeker - Max Popma)

Belang van het object in relatie tot de visuele gaafheid van grote delen van de directe stedelijke omgeving. **De directe stedelijke omgeving, waarmee we hier vooral het Vliet bedoelen, is in hoge mate visueel gaaf gebleven of weer als zodanig gerestaureerd. Aan het Vliet, bevindt zich nog een aantal historische - deels Rijksmonumentale en gerestaureerde - pakhuizen en een - Rijksmonumentale - ophaalbrug.**
(Bron: Historisch Centrum Franeker)

Belang van het object in relatie tot de visuele gaafheid van grote delen van de directe stedelijke omgeving. **Het Vliet valt deels binnen het beschermd stadsgezicht. De relatie met het in principe gaaf bewaarde werfgebouw aan de andere kant van het Vliet is van groot belang voor het historisch aanzien van het hele gebied.(Bronnen: Wikimedia Commons [boven] en Marion Golsteijn via Wikimedia Commons [onder])**

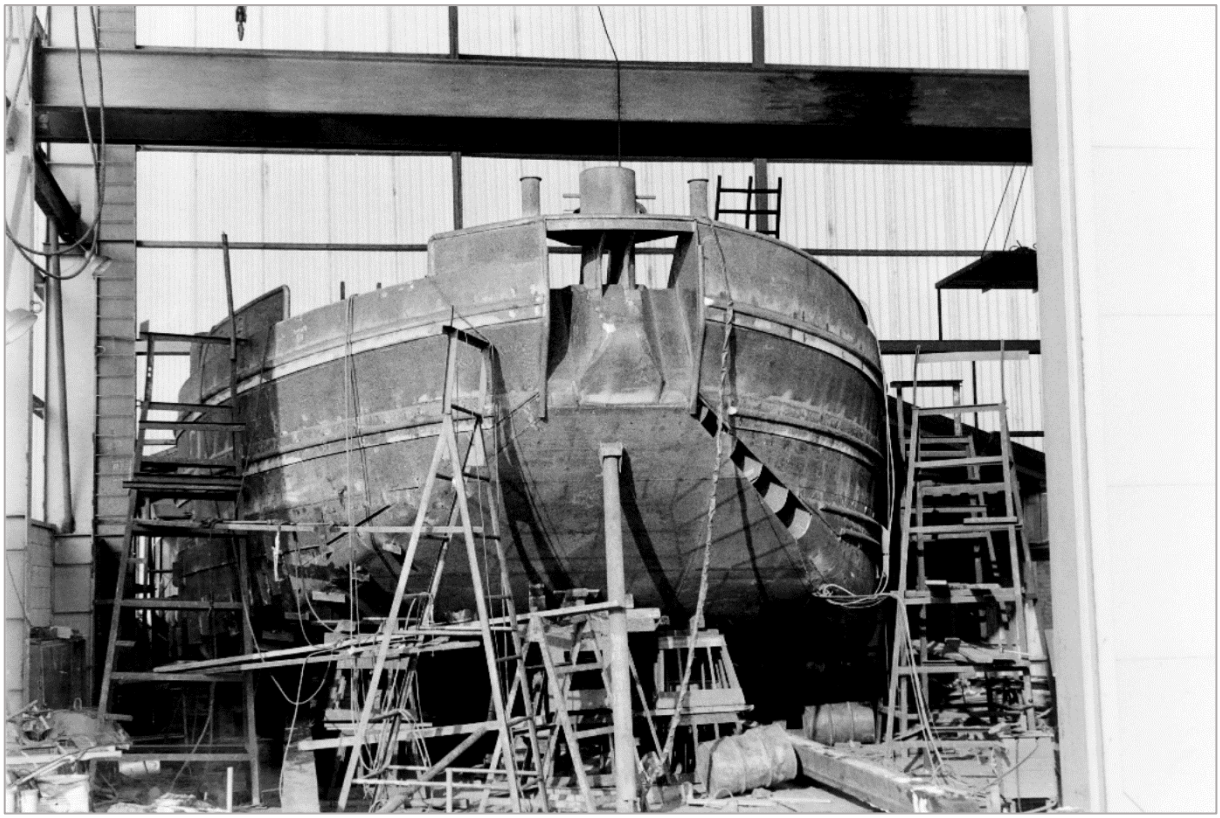

Zeldzaamheid - Uitzonderlijk belang van het object wegens een of meer van de onder 1 tot en met 4 genoemde kwaliteiten. **Het werfgebouw van Draaisma is, van de vele werven die Veldman telt, als enige representant herkenbaar overgebleven. En is dus zeer zeldzaam (want uniek) in de onder 1 tot en met 4 genoemde kwaliteiten. (Bron: Veldman, H.O. 2009)**

Zeldzaamheid. **De tegenover de werf van Draaisma gelegen werf van Bodewes bijvoorbeeld, is inmiddels geheel verdwenen en vervangen door woningbouw. (Bron: Historisch Centrum Franeker)**

Zeldzaamheid. **Bij de Noorderpoort bevond zich tot begin jaren 1920 de werf van Koningsveld. 'Niets wijst heden ten dage meer naar de plek waar ooit een scheepswerf was gevestigd'.[47] (Bron: Historisch Centrum Franeker).**

Zeldzaamheid. **Aan de Dongjumervaart bevinden zich nog gebouwen van de voormalige werf van Brandsma, gesloten in de jaren 1930. Het zijn nu woningen die in niets meer herinneren aan de scheepswerf van weleer. (Bron: Historisch Centrum Franeker).**

BRONNEN

Brugge, Jeroen ter en Gerbrand Moeyes, Elisabeth Spits (red): Scheepsbouw in perspectief, werven in Nederland 1870 - 2007 (Zutphen, 2009).

Commissie Industrieel Erfgoed: Het Industrieel Erfgoed en de Kunst van het vernietigen. Adviesnota, uitgebracht door de Commissie Industrieel Erfgoed in opdracht van de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (Zeist, 1990), hoofdstuk 7: Naar een verantwoorde selectie.

Delpher, online krantenbank: www.delpher.nl.

Eissens, Jan (Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten, SSRP) via de website van de SSRP: https://www.ssrp.nl/publicaties/goed-gebundeld/jan-eissens-het-stamboek-in-de-spiegel-der-zeilvaart/2020-5-de-pioniersgeest-van-het-stamboek-deel-4/de-friese-scheepsbouw-en-scheepvaart---jaarboek-fries-scheepvaart-museum-en-oudheidkamer-kamminga-l-1977. Blz. 36-37.

Heide, Gerard van der: Knokken op het Vliet. In: Franicker, historisch tijdschrift voor Franeker en omgeving. Nummer 7 (2012).

Laan, Anne van der: Tering en nering aan het Vliet. In: Franicker, historisch tijdschrift voor Franeker en omgeving. Nummer 7 (2007), m.n. blz. 27-28.

Lyklema, Hisse: Scheepswerf Welgelegen. In: Franicker, historisch tijdschrift voor Franeker en omgeving. Nummer 7 (2007), blz. 33-36.

Miedema, Tjerk: 18de eeuwse reisgids onthult Franeker stadsbeeld (Kleve, 2015). Via: https://tjerkmiedema.nl/artikelen_franeker/Franeker-stadsbeeld-in-1773.pdf.

Postma, Piet: Gevelstenen in Franeker, keihard bewijs van een rijk verleden (Franeker, 2020).

Rijksdienst voor de Monumentenzorg: Handleiding Selectie en Registratie Jongere Stedebouw en Bouwkunst 1850 - 1940 (Zeist, 1991).

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/waarderen-van-cultureel-erfgoed.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: Eenheid en verscheidenheid. Een zoektocht naar een integrale cultuurhistorische waardestelling van het materiële erfgoed (Amersfoort, 2014).
Inmiddels zag, eveneens bij genoemde Rijksdienst, onder de korte titel 'Waarderingscriteria' een (iets ander, maar handzaam) overzicht van de 'criteria voor bouwkunst' op twee bladzijden het licht.
https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/waarderen-van-cultureel-erfgoed/documenten/publicaties/2014/01/01/eenheid-en-verscheidenheid;
https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2019/01/01/waarderingscriteria.

Seffinga, Meindert: Kleinschalige Friese scheepsbouw - Scheepswerf Draaisma te Franeker. In: Jeroen ter Brugge, Gerbrand Moeyes, Elisabeth Spits (red): Scheepsbouw in perspectief, werven in Nederland 1870 - 2007 (Zutphen, 2009), blz. 107-114.

Steunpunt Monumentenzorg Fryslân: Waardebepaling scheepswerf Vliet 145 te Franeker, juni 2016 / januari 2022.

Snijder, G.L. (red): Friese werven - Verzameling van eerder gepubliceerd materiaal ('s-Hertogenbosch, 2018).

Stichting 'Foar de Neiteam': https://www.skutsjehistorie.nl. (Website over de geschiedenis van de skûtsjes met verhalen over de werven waar ze gebouwd werden, zoals de werf van Draaisma.)

Topotijdreis: www.topotijdreis.nl

Veldman, H.O.: Schuitmakers in Franeker, geschiedenis van de Franeker scheepswerven (Franeker, 2009).

Werff, Ate van der: Werf(f)boek - Twaalf generaties Van der Werf / Van der Werff - 1685 -2009 (Bridel [Lux], 2009), blz. 1-33-1 t/m 1-33-14 over de werf van de Draaisma's in Franeker.

NOTEN

1 In de 'volksmond', zowel als in de literatuur worden de namen 'Welgelegen' en 'Draaisma' voor deze werf door elkaar gebruikt. In het onderhavige document wordt zoveel mogelijk de naam 'Draaisma' gebruikt. Waar nodig wordt gesproken van het 'Werfgebouw Draaisma', om aan te geven dat het niet gaat om het behoud van de hele (huidige) werf, maar slechts om dat gedeelte, dat cultuurhistorisch van dermate groot belang is, dat het behouden zou moeten worden.
2 De Erfgoedverordening van de Gemeente Waadhoeke biedt die mogelijkheid.
3 De gemeente Waadhoeke stelt hiervoor als eis dat het pand minstens 19 punten op de 'Schaal van het Steunpunt' moet verwerven. Bij de hernieuwde waardestelling van januari 2022 bleef het pand dus steken op 17 punten. Het staat de gemeente overigens vrij om, als daar aanleiding toe is, van dit generieke uitgangspunt af te wijken.
4 Opmerkelijk is, dat het object niet is meegenomen in de inventarisatie, die in de jaren 1990 is uitgevoerd ten behoeve van het zogeheten Monumenten Selectie Project (MSP). In de lijst die tijdens het daaraan voorafgaande Monumenten Inventarisatie Project (MIP) is opgesteld, komen werf of werfgebouw simpelweg niet voor. De reden dat deze objecten in het geheel ontbreken hebben we tot dusver niet kunnen achterhalen.
5 Steunpunt Monumentenzorg Fryslân: Waardebepaling scheepswerf Vliet 145 te Franeker, juni 2016 / januari 2022. Zie opmerkingen achteraan het document.
6 Steunpunt Monumentenzorg Fryslân: Waardebepaling scheepswerf Vliet 145 te Franeker, juni 2016 / januari 2022. Zie opmerkingen achteraan het document.
7 Het Steunpunt Monumentenzorg zegt hier zelf over: 'Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is (..)'.
8 In totaal kunnen maximaal 46 punten aan een object toegekend worden. Daarvan kunnen hooguit acht punten onder het kopje 'cultuurhistorische waarden' terecht komen.
9 Drs. Bé Lamberts is architectuurhistoricus te Drachten met een schat aan ervaring op erfgoedgebied, onder andere waar het gaat om cultuurhistorische waardestellingen. Lamberts is tevens gelieerd aan de stichting Smelne's Erfskip, die zich bezighoudt met de cultuurhistorie van Smallingerland.
10 Het huidige werfgebouw is ontstaan en ontwikkeld in deze periode.
11 Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (Amersfoort, 2014), blz. 20 en 21.
12 Zie voor een nadere toelichting en uitwerking van waardering van cultureel erfgoed:
   a. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (Amersfoort, 2014).
   b. Rijksdienst voor de Monumentenzorg (Zeist, 1991).
   c. Commissie Industrieel Erfgoed (Zeist, 1990), hoofdstuk 7. Hier worden de contouren geschetst van een cultuurhistorische waardestelling van industrieel erfgoed in het bijzonder, passend binnen het MIP en MSP. Met deze nota werd de grondslag gelegd voor de cultuurhistorische waarderingen die in de periode 1990 - 2000 door het Projectbureau Industrieel Erfgoed werden uitgevoerd. Er is geen reden tot twijfel over de nog altijd actuele betekenis van deze waardestellingen.
13 Een 'culturele biografie' is een meer of minder uitgebreide geschiedenis van een erfgoed-object en verwijst naar de veelheid aan betekenissen van een object in z'n historisch-maatschappelijke context. Dat is belangrijk, want het is die context die het object pas werkelijk zijn cultuurhistorische betekenis geeft. Onder een andere benaming speelde deze context een belangrijke rol in de methodiek die het PIE destijds gebruikte gebruikte voor de cultuurhistorische waardestellingen van industrieel-erfgoedobjecten en -complexen.
14 Deze betrokkenen zijn, naast Heemschut en de Vrienden - onder meer- de Werkgroep Vliet, Varend-erfgoedorganisatie 'Noorderschippers', het Historisch Centrum Franeker, Stichting Gerben van der Kooi en een groot aantal andere actieve Franekers en Harlingers.
15 BOEi is een maatschappelijke onderneming, in het algemeen gericht op herbestemming van 'moeilijk erfgoed'. Oorspronkelijk was dat industrieel erfgoed, inmiddels is daar (onder meer) agrarisch en religieus erfgoed bijgekomen. Zie https://www.boei.nl.
16 Zie ook: Jeroen ter Brugge, Gerbrand Moeyes, Elisabeth Spits (red, Zutphen, 2009), blz. 7: In dit boek 'Nu eens geen traditionele werfgeschiedenissen (…), maar wel de rol die werven speelden in de ruimtelijk ordening, economie, sociale verhoudingen, …'
17 In de 'volksmond', zowel als in de literatuur worden de namen 'Welgelegen' en 'Draaisma' voor deze werf door elkaar gebruikt. In het onderhavige document wordt zoveel mogelijk de naam 'Draaisma' gebruikt.

18 Informatie voor dit hoofdstuk is voornamelijk afkomstig uit Veldman, H.O. (2009), Seffinga, Meindert (2009) en https://www.skutsjehistorie.nl. Waar nodig wordt naar een specifieke bladzij in één van deze bronnen verwezen.
19 Zevenhuizen was gunstig gelegen aan de Leeuwarder trekvaart, aan de andere kant van de stad.
20 https://www.skutsjehistorie.nl.
21 Veldman, H.O. (2009), blz. 7.
22 Dat wil zeggen: Franeker (stad), Franekeradeel, de stad Harlingen, Barradeel, Menaldumadeel en Henneradeel). Veldman, H.O., (2009), blz. 7.
23 Veldman, H.O. (2009), blz. 7.
24 Veldman, H.O. (2009), blz. 29.
25 https://www.skutsjehistorie.nl.
26 Over het aantal werven dat in Friesland de periode 1890 - 1910 verdween en (dus) overbleef, bestaat enige onduidelijkheid. Veldman spreekt van 300 scheepswerven, die in 1900 nog over zouden zijn (2009, blz. 7). Volgens Snijder waren het er in 1906 nog 22 (2018, blz. 4). Eissens houdt het erop, dat dit laatste in ieder geval niet kan kloppen en noemt een getal van 105 werven in 1910 (2020, blz. 36-37). Duidelijk is in ieder geval wel, dat de industriële revolutie en de daarmee gepaard gaande omschakeling van hout- op ijzerbouw én de schaalvergroting in scheepvaart en scheepsbouw in maritiem Friesland diepe sporen heeft nagelaten. Van belang is voorts, dat de werf Draaisma in Franeker dankzij een sterke pioniersgeest tot de succesvolle overlevers behoorden!
27 Het huidige werfgebouw stamt uit deze tijd, was oorspronkelijk van hout en is langzamerhand uitgebreid en verbouwd, waarbij steeds meer in steen werd uitgevoerd (mondelinge informatie G. van der Heide, Historisch Centrum Franeker).
28 IJzer en staal: vaak wordt gesproken van 'ijzerbouw' en 'ijzeren schepen'. Puur ijzer werd in de scheepsbouw echter niet gebruikt. Staal is ijzer waaraan een aantal stoffen zijn toegevoegd, met name koolstof. Wanneer (ook alhier) van ijzer wordt gesproken, wordt altijd een vorm van staal bedoeld; ijzer dus, waaraan meer of minder van dergelijke stoffen zijn toegevoegd.
29 Seffinga, Meindert (2009), blz. 108-109.
30 Seffinga, Meindert (2009), blz. 112. Opmerkelijk is dat zowel het eerste als het laatste ijzeren skûtsje van Friesland van de werf van Draaisma kwam.
31 Dat zijn het Prinses Margrietkanaal, het Van Harinxmakanaal (beiden in Friesland) en het Van Starkenborghkanaal (in Groningen). Delen van dit 'netwerk' (w.o. het Van Starkenborghkanaal) werden al voor de oorlog uitgevoerd in het kader van de werkverschaffing tijdens de crisisjaren.
32 Steunpunt Monumentenzorg Fryslân: Waardebepaling scheepswerf Vliet 145 te Franeker, juni 2016 / januari 2022. Zie opmerkingen achteraan het document.
33 Het huidige werfgebouw dateert in oorsprong van eind negentiende eeuw.
34 Zie voor de verantwoording van het gebruik van deze methodiek de Inleiding.
35 Veldman, H.O. (2009), blz. 88-89. Zie ook blz. 19 en 32 in het onderhavige rapport.
36 Seffinga, Meindert (2009), blz. 107.
37 Zo zijn onder andere de scheepshellingen inmiddels verdwenen.
38 Dit in tegenstelling tot twee andere (Rijksmonumentale) scheepswerven, die vooral de technische en typologische ontwikkeling van de houtbouw representeren (De Hoop in Workum en De Jong in Joure, v/h van Eeltje Holtrop van der Zee. Deze laatste werf is vooral beroemd geworden vanwege de bouw van houten schepen).
39 Seffinga, Meindert (2009), blz. 108.
40 Zie: https://nl.wikipedia.org/wiki/Bruinvisch_(schip,_1902).
41 Strikt functioneel: er is geen enkele poging tot overbodige versiering, detaillering of ornamentering gedaan.
42 Seffinga, Meindert (2009), blz. 108.
43 Zie o.a.: Miedema, Tjerk (2015); Laan, Anne van der (2007), blz. 27-28; Heide, Gerard van der (2012).
44 Onder andere bij de Stationsbrug in Franeker staat nog een exemplaar van dit 'standaardtype', inmiddels eveneens met uitsluitend woonfunctie.
45 Als, volgens het Masterplan Recreatie uit 2011, watersporttoeristen vanuit het Van Harinxmakanaal via Het Vliet de binnenstad 'ingelokt' worden, is het werfgebouw met het bord 'Scheepswerf Welgelegen' het eerste wat ze zien. Volgens dit Masterplan zou deze omgeving binnen dit deel van het gebied 'Vliet-Tuinen' worden ingericht als 'Wervenkwartier', met een cultuurhistorische aantrekkingskracht.
46 Postma, Piet (2020), blz.16.
47 Veldman, H.O. (2009), blz 57.

RAADSVRAGEN	
Vraag	van: fracties SAM Waadhoek, CDA Waadhoeke en ChristenUnie Waadhoeke aan: het college van burgemeester en wethouders d.d.: 20 oktober 2022 vorm: schriftelijk
Inhoud	**Onderwerp:** Herontwikkeling locatie scheepswerf Draaisma **Inleiding:** Hieronder treft u de verzamelde vragen met antwoorden aan die bij de griffie zijn binnengekomen. De vragen zijn overwegend verdiepend van aard. De antwoorden kunnen niet los worden gezien van de context behorende bij dit onderwerp. Mede daarom zou de hiervoor verantwoordelijke wethouder Kees Arendz vooraf graag in de gelegenheid worden gesteld om een toelichting/verheldering te geven op het voorliggende voorstel, waarbij tevens de onderstaande vragen zullen worden beantwoord. <u>Sam Waadhoeke</u> ***Toelichting:*** *Er heeft een toetsing plaats gevonden m.b.t. de cultuurhistorische waarde van de Draaisma werf. Dit heeft plaats gevonden in de periode Franekeradeel en heeft er toe geleid dat het pand geen aanvullende beschermde regeling toegekend wordt en zelfs niet de status "karakteristiek".* ***Vraag:*** *Zijn de criteria van toetsing aangepast zodat dit pand mogelijk nu wel een hogere waardering krijgt ?* **Antwoord:** Nee, de methode en criteria van Steunpunt Monumentenzorg Fryslân zijn niet aangepast. Volgens die methode – die bijvoorbeeld ook in de gemeenten Harlingen, Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren is toegepast – komen panden met 19 punten of meer in aanmerking voor de status van gemeentelijk monument. Panden met een score van 15 punten of meer worden aangemerkt als karakteristiek. Zoals bekend heeft de gemeente Franekeradeel bij de herziening van de bestemmingsplannen voor Franeker daarvan afgeweken en er voor gekozen om panden met 19 punten of meer als karakteristiek aan te merken. Het pand van de Oude smidse scoorde destijds 15 punten. Op basis van een recente herbeoordeling door het Steunpunt scoorde het pand 17 punten en ligt daarmee nog steeds onder de door Franekeradeel gehanteerde grens.

	Toelichting: *Bij de keuze voor scenario 2 zal met de ontwikkelaar overeenstemming moeten worden bereikt over de te betalen prijs. Uiteraard streven we voor de locatie van de oude smidse naar een reële prijs met een bandbreedte tussen de € 300.000 en € 500.000. De ontwikkelaar heeft de gehele locatie verworven voor € 907.000,-.* ***Vraag:*** *De verhouding aankoop oude smidse versus aankoop gehele locatie is nogal uit verhouding. Hoe worden deze bedragen samengesteld?* **Antwoord:** Dit heeft te maken met de locatie van het terrein, de omvang van deze locatie en de potentiële waarde in relatie tot de beoogde ontwikkeling. ***Toelichting:*** *In scenario 2 wordt voorgesteld om de smidse aan te kopen, 2 jaar onderzoek te doen naar de mogelijkheden en mogelijk daarna weer terug te laten kopen. Risico is hier dat de gemeente met een schuldenlast blijft zitten omdat de waarde van het pand en grond dermate hoog zijn dat hier fors verlies op wordt geleden.* ***Vraag:*** *Hoe zien we kans dit risico te verlagen?* **Antwoord:** We zien hier geen risico. Indien nodig, kan de ontwikkelaar na twee jaar het terrein terugkopen van de gemeente voor hetzelfde aankoopbedrag. ***Vraag:*** *Kunt u een inschatting maken van de onderzoekskosten?* **Antwoord:** Nee, dat zal moeten worden onderzocht. ***Vraag:*** *Is het mogelijk vast te leggen dat de ontwikkelaar dit voor een gegarandeerd bedrag weer terugneemt?* **Antwoord:** Indien de raad instemt met aankoop zal er een overeenkomst met de ontwikkelaar worden afgesloten betreffende deze aankoop. <u>ChristenUnie Waadhoeke</u> ***Vraag:*** *1. Heeft de gemeente Waadhoeke een eigen taxateur het gebouw laten taxeren? Zo ja, wat is de getaxeerde waarde? Zo niet, waarom niet?* **Antwoord:** Nee, er is door de eigenaar van het pand een taxatie gedaan.

	Vraag: *2. Is er ook een bouwkundig onderzoek uitgevoerd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat waren de bevindingen?* **Antwoord:** Nee, er is geen bouwkundig onderzoek uitgevoerd. Het pand is niet van de gemeente. Dit zou eventueel kunnen wanneer de raad instemt met de aankoop van het pand. ***Vraag:*** 3. Is er een schone grond verklaring bij? **Antwoord:** Nee. ***Vraag:*** *4. Wat zijn de jaarlijkse kosten na aankoop van het gebouw?* **Antwoord:** Op dit moment onbekend. Dit is afhankelijk van de toekomstplannen. ***Vraag:*** *5. Hoe zit het met het gedeelte wat teruggekocht is door de oude eigenaar? Is de gemeente van doel om dat ook terug te kopen? Welke consequenties heeft het, als het niet teruggekocht kan worden?* **Antwoord:** Indien de raad ervoor kiest om de oude smidse aan te kopen. Dan betreft dit het gehele pand en de bijbehorende grond. De ontwikkelaar heeft hierover afspraken gemaakt met de oude eigenaar. ***Vraag:*** *6. Er staat in de adviesnota dat er geen andere marktpartijen zijn. Stel dat er over twee jaar (na de onderzoeksfase), de huidige projectontwikkelaar krijgt de 1e koop maar ziet er vanaf, welke opties heeft de gemeente dan voor ogen?* **Antwoord:** De locatie verkopen of zelf ontwikkelen. ***Vraag:*** *7. Is er een hardheidsclausule te bedenken dat het na 2 jaar teruggaat voor minimaal het aankoopbedrag, aan de huidige projectontwikkelaar?* **Antwoord:** Ja. ***Vraag:***

	8. Als de gemeente het zelf gaat ontwikkelen/nieuwe invulling gaat zoeken wat zijn daarvan de (extra) kosten? **Antwoord:** Op dit moment onbekend. Dit is afhankelijk van de eventuele toekomstplannen. ***Vraag:*** *9. Waar in de begroting is die € 3 tot € 5 ton terug te vinden voor aankoop van de Scheepswerf? Is hier al dekking voor?* **Antwoord:** Nergens. Het is eerst van belang dat de raad een uitspraak doet of ze bereid is om de oude smidse, met de daarbij behorende grond, aan te kopen. Mocht dit het geval zijn dan zal dekking gezocht worden. Dit voorstel zal aan uw raad worden voorgelegd. ***Vraag:*** *10. Wat vinden de inwoners van heel Waadhoeke (en niet alleen van Vliet/Tuinen) van de eventuele aankoop van de Scheepswerf? Is er een inwonerspeiling gedaan?* **Antwoord:** Het is ons niet bekend wat de inwoners van Waadhoeke hiervan vinden. Er is geen inwoners peiling gedaan. Dit is ook niet de gebruikelijke route bij dit soort projecten. ***Vraag:*** *11. Is er een deadline van de huidige projectontwikkelaar, wanneer hij wil weten of de gemeente het aan gaat kopen of niet? Wat is de datum?* **Antwoord:** De ontwikkelaar had graag al duidelijkheid willen hebben op 6 oktober. Gezien de omstandigheden wacht hij de raad van 27 oktober af. ***Vraag:*** *12. Bij scenario 1: Ontwikkelen van de totale locatie, staat op blz. 5 'De uitkomst van de planologische procedure is onzeker', wat wordt hiermee bedoeld? Welke partijen gaat het om?* **Antwoord:** Zoals bij u bekend zijn diverse partijen voor het behoud van de oude smidse. Bij scenario 1 is dit niet het geval. Dit zal mogelijk van invloed zijn op het verloop van de planologische procedure. <u>CDA Waadhoeke</u> ***Vraag:*** *1. Van wie is nu de perceel grond waar het nu om gaat ? Uit de brief van de Vrienden van Franeker lijkt het alsof er nog een derde voor 15% eigenaar is van de kavel die aangekocht wordt ? Hoe zit dit nu ?*

	Antwoord: De ontwikkelaar is eigenaar van de voormalige werf Draaisma. Er is nog een hoekje eigendom van de familie Draaisma. Indien de gemeente kiest voor aankoop, dan zal de gemeente de oude smidse met de daarbij behorende grond aankopen. Hierover heeft de ontwikkelaar afspraken gemaakt met de oude eigenaar (familie Draaisma). ***Vraag:*** *2. En koopt de gemeente dan alleen het gebouw van SD projecten? of ook de grond ? Staat namelijk alleen een gebouw dat wordt aangekocht.* **Antwoord:** Indien de raad besluit tot aankoop dan gaat het om de oude smidse met de daarbij behorende grond. Dus ook het zuidelijke puntje van het perceel van de werf Draaisma. ***Vraag:*** *3. Wat is de exacte vraagprijs van SD Projecten ?* **Antwoord:** De vraagprijs ligt tussen de 300.000,- en 500.000,- euro. Dit is afhankelijk van de onderhandelingen. En heeft ook te maken met de mogelijkheden die de gemeente biedt op de rest van het terrein van de werf Draaisma. ***Vraag:*** *4. Waar is de bandbreedte van 300k-500k op gebaseerd ?* **Antwoord:** Zie beantwoording van vraag 3. Ook de locatie speelt een rol. **Vraag:** 5. Er staat dat SD een recht van terugkoop heeft, hoe zit het dan met een eventuele plicht van terugkoop ? Als deze er niet is, wat wil het college dan met het pand ? **Antwoord:** Het is de bedoeling dat de gemeente met de ontwikkelaar afspraken maakt over de aankoop van de oude smidse. De ontwikkelaar wil als eigenaar van deze locatie, het recht van eerste terugkoop als na twee jaar blijkt dat een invulling van de oude smidse niet haalbaar is. Indien de ontwikkelaar hier geen gebruik van wil maken zal een andere partij worden gezocht of de gemeente zal de locatie zelf ontwikkelen. ***Vraag:*** *6. Koopt verkoper SD het dan na 2 jaar weer voor dezelfde prijs als waarvoor het verkocht is ?* **Antwoord:** Ja, indien de raad instemt met aankoop zal er een overeenkomst met de ontwikkelaar worden afgesloten betreffende de voorwaarden waaronder de

	aankoop zal worden gedaan. Waarbij onze insteek is dat dit voor hetzelfde bedrag zal zijn. ***Vraag:*** *7. Is het opnieuw in de markt zetten, in de wetenschap van dalende prijzen over twee jaar, voor het college een optie ? en ziet het college dit niet als kapitaalvernietiging ?* **Antwoord:** Wij verwachten dat de ontwikkelaar de terugkoop optie zal gaan lichten gezien de ligging van de locatie. Indien de ontwikkelaar dit niet doet, dan verwachten we deze locatie in de markt te kunnen zetten of zelf te ontwikkelen. ***Vraag:*** *8. Zijn er mogelijkheden voor een verkoopovereenkomst onder voorbehoud van…? Daar zouden we tijd mee kunnen kopen om vroegtijdige sloop van de scheepswerf te voorkomen.* **Antwoord:** De ontwikkelaar mag op basis van het huidige beleid de oude smidse slopen. De ontwikkelaar heeft dit tot op heden nog niet gedaan. Hij heeft zelfs gesproken met de alle betrokken partijen. Door nu als gemeente de oude smids aan te kopen, waartoe de ontwikkelaar bereid is, wordt tijd gekocht op de toekomstmogelijkheden van de oude smidse te onderzoeken. ***Vraag:*** *9. Gaat de gemeente na aankoop zelf de ontwikkeling oppakken en regie voeren? wat worden de afspraken over de ontwikkeling en met wie ?* **Antwoord:** De gemeente zal in nauw overleg met de Vrienden van de Stad Franeker en de Bond Heemschut afspraken maken wie welke rol heeft bij de onderzoeken naar de toekomst van de oude smidse. De gemeente zal hierbij regie voeren.

Gemeenteraad Waadhoeke

Dossiernummer	1960
Extern Zaak ID	2022-194926
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	27 oktober 2022
Agendapunt	009
Titel	Vaststellen geactualiseerde Afvalstoffenverordening
Eigenaar	Machiela, Doede
Portefeuillehouder	Jan Dijkstra

Bijlagen
Adviesnota Raad Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke.docx
Bijlage 1 Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke 2023 (27102022).docx
Bijlage 2 Adviesnota Raad actualisatie Afvalstoffenverordening 02062022.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad Waadhoeke	**27 oktober 2022**

Toelichting

Medio 2022 is besloten om de Afvalstoffenverordening te actualiseren en te moderniseren aan de hand van recente wetgeving en nieuwe beleidsinzichten voor het gemeentelijke afvalbeheer. Het ontwerp van de geactualiseerde Afvalstoffenverordening is op 2 juni jongstleden aan de raad voorgelegd. De raad heeft met het ontwerp ingestemd en besloten om het ontwerp gedurende 6 weken ter inzage te leggen in aansluiting bij de bepalingen daarover uit de Wet milieubeheer. Het ontwerp heeft vanaf 20 juni tot en met 1 augustus 2022 ter inzage gelegen. De termijn is inmiddels afgelopen. Vervolgstap is om de Afvalstoffenverordening aan de raad voor te leggen ter vaststelling.

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de afloop van de inspraakprocedure
2. De Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke (ongewijzigd) vast te stellen

Besluit

1. Kennis te nemen van de afloop van de inspraakprocedure
2. De Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke (ongewijzigd) vast te stellen

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	26 september 2022	**Behandelend ambtenaar**	D. Machiela
Datum agendering	27 oktober 2022	**E-mailadres**	d.machiela@waadhoeke.nl
Onderwerp	Vaststellen Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke 2023	**Telefoonnummer**	0517-380380
Portefeuillehouder	Jan Dijkstra		

Samenvatting

De Afvalstoffenverordening dient te worden geactualiseerd aan de hand van recente wetgeving en actuele beleidsinzichten voor het gemeentelijke afvalbeheer. Het ontwerp van de geactualiseerde Afvalstoffenverordening is aan de raad voorgelegd, waarbij besloten is om het ontwerp ter inzage te leggen in aansluiting bij de bepalingen daarover uit de Wet milieubeheer. Het ontwerp heeft vanaf 20 juni gedurende 6 weken tot en met 1 augustus 2022 ter inzage gelegen. De procedure is afgelopen en logische vervolgstap is om de Afvalstoffenverordening aan uw raad voor te leggen ter vaststelling.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de afloop van de inspraakprocedure
2. De Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke (ongewijzigd) vast te stellen

Inleiding
Wij hebben besloten om de Afvalstoffenverordening te actualiseren en te moderniseren aan de hand van recente wetgeving en nieuwe beleidsinzichten voor het gemeentelijke afvalbeheer. Het ontwerp van de geactualiseerde Afvalstoffenverordening hebben wij op 2 juni jongstleden aan uw raad voorgelegd. Uw raad heeft met het ontwerp ingestemd en besloten om het ontwerp ter inzage te leggen in aansluiting bij de bepalingen daarover uit de Wet milieubeheer. Het ontwerp heeft vanaf 20 juni gedurende 6 weken tot en met 1 augustus ter inzage gelegen. De termijn is inmiddels afgelopen. Logische vervolgstap is om de Afvalstoffenverordening aan uw raad voor te leggen ter vaststelling.

Beoogd (meetbaar) effect
Een actuele Afvalstoffenverordening dient het belang van de bescherming van het milieu, met inbegrip van een doelmatig afvalstoffenbeheer.

Motivering

Argumenten

1.1 de termijn van ter inzage legging is afgelopen en heeft geen reacties opgeleverd
Na bekendmaking in de gemeenterubriek in de gebruikelijke lokale/regionale weekbladen en de officiële publicatie in Gemeenteblad heeft het ontwerp van de Afvalstoffenverordening ter inzage gelegen. Het ontwerp van de geactualiseerde Afvalstoffenverordening heeft formeel van 20 juni tot en met 1 augustus ter inzage gelegen. Gedurende deze periode van 6 weken kon iedereen op het ontwerp van de verordening tekst reageren. Daar is geen gebruik van gemaakt. Daarmee is de inspraakprocedure feitelijk ook voltooid. Vervolgstap is om de Afvalstoffenverordening ter vaststelling voor te leggen aan uw raad middels deze adviesnota.

2.1 de actuele Afvalstoffenverordening blijft ongewijzigd en is klaar om vast te stellen
Met de geactualiseerde Afvalstoffenverordening wordt kort samengevat invulling gegeven aan de wettelijke zorgplicht van de gemeente in het kader van het gemeentelijke afvalstoffenbeheer. De verordening biedt een actueel kader en speelt in op recente wetgeving en nieuwste beleidsinzichten rond de grondstoffenbenadering. De verordening sluit aan bij de aanwezige situatie in Waadhoeke, inclusief toevoegingen over de inname van kadavers en verspreiding van reclamedrukwerk. Dit is in de ontwerp Afvalstoffenverordening uitgewerkt, zoals deze aan de raad is voorgelegd op 2 juni jongstleden. De inspraakprocedure heeft geen reacties opgeleverd en het ontwerp van de Afvalstoffenverordening is op grond daarvan dan ook niet gewijzigd en/of aangepast. Daarom wordt de Afvalstoffenverordening ongewijzigd ter vaststelling aan uw raad voorgelegd. De Afvalstoffenverordening is als bijlage 1 van dit advies opgenomen.

Kanttekeningen

Er zijn geen kanttekeningen te plaatsen bij het vaststellen van de geactualiseerde Afvalstoffenverordening.

Analyse
Het onderdeel analyse is in de eerdere adviesnota, zoals dat behandeld is in de raadsvergadering van 2 juni 2022, reeds uitvoerig uitgewerkt. Daarin staan alle relevante cijfers, ontwikkelingen en trends opgenomen. Die eerdere analyse is nog geldig en om nu niet te hoeven herhalen wordt voor nadere informatie verwezen naar die eerdere adviesnota over de behandeling van het ontwerp (zie bijlage 3).

Alternatieven
De Afvalstoffenverordening geeft uitvoering aan de verplichting van de Wet Milieubeheer en het Besluit Gescheiden Inzameling Huishoudelijke Afvalstoffen. Een alternatieve regeling waarin juridisch invulling wordt gegeven aan die wettelijke verplichtingen is er niet.

Er is een mogelijkheid om de bepalingen op het gebied van afvalstoffen op te nemen in de Algemene Plaatselijke Verordening. Vanwege de omvang van de verordening tekst en het belang van een actuele regeling voor dit specifieke beleidsthema heeft het voorkeur om dit in een separate Afvalstoffenverordening onder te brengen (in aansluiting bij de raadgeving van de VNG), zoals ook bij de behandeling van het ontwerp reeds is aangegeven.

Vervolg
De vaststelling wordt gepubliceerd. Na vaststelling en inwerkingtreding worden tegelijkertijd de huidige Afvalstoffenverordening uit 2018 en Destructieverordening gemeente Waadhoeke ingetrokken.

De Afvalstoffenverordening treedt in werking op 1 januari 2023.

De Afvalstoffenverordening laat een aantal praktische/concrete zaken over aan een regeling bij zogenaamd uitvoeringsbesluit. Bijvoorbeeld de aanwijzing van de inzameldienst en andere inzamelaars die belast zijn met de inzameling van bepaalde huishoudelijke afvalstoffen. De Afvalstoffenverordening delegeert de bevoegdheid tot het nemen van dat besluit aan ons college. Na vaststelling van de geactualiseerde Afvalstoffenverordening wordt dit uitvoeringsbesluit door ons nader uitgewerkt.

Inwonersparticipatie
Middels de geboden mogelijkheid van inspraak hebben inwoners, instellingen en organisaties gedurende een termijn van zes weken de gelegenheid gekregen om te reageren op de ontwerp verordening. Daar is geen gebruik van gemaakt.

Communicatie
De vaststelling wordt gepubliceerd via de gemeentelijke communicatiekanalen en via de officiële publicatie in Gemeenteblad.

Financiën
In relatie tot de procedurele vaststelling van de Afvalstoffenverordening zijn er geen financiële consequenties verbonden aan dit voorstel.

Juridisch kader
De Afvalstoffenverordening geeft uitvoering aan de verplichting van artikel 10.23 van de Wet Milieubeheer en aan artikel 3 van het Besluit Gescheiden Inzameling Huishoudelijke Afvalstoffen. Na vaststelling en het in werking treden van de nieuwe verordening worden de oude verordeningen ingetrokken en treedt het in de nieuwe verordening opgenomen overgangsrecht in werking.

Bijlagen
Bijlage 1: Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke 2023
Bijlage2: Adviesnota Raad 2 juni 2022

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-09-023418

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 4-10-2022;

B E S L U I T

1. Kennis te nemen van de afloop van de inspraakprocedure
2. De Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke (ongewijzigd) vast te stellen

Aldus vastgesteld in de openbare
raadsvergadering van 27-10-2022,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke 2023

De raad van de gemeente Waadhoeke;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 oktober 2022;

gelet op de artikelen 10.23, eerste lid, 10.24, tweede lid, 10.25 en 10.26, eerste lid, van de Wet milieubeheer;

gelet op artikel artikel 3.5, eerste lid, van de Wet dieren;

gelet op artikel 2, eerste lid, van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen;

gezien de inspraakprocedure geen reacties op het ontwerp heeft opgeleverd;

besluit vast te stellen de volgende verordening: Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke 2023

§ 1. Algemeen

Artikel 1. Definities

In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
- inzamelmiddel: voor de inzameling van afvalstoffen bestemd hulp- of bewaarmiddel, ten behoeve van een huishouden;
- inzamelplaats: daartoe op grond van artikel 5 aangewezen plaats;
- inzamelvoorziening: voor de inzameling van afvalstoffen bestemd(e) bewaarmiddel of -plaats ten behoeve van meerdere huishoudens;
- perceel: perceel waar geregeld huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan.

Artikel 2. Doelstelling

De toepassing van deze verordening is gericht op de bescherming van het milieu, met inbegrip van een doelmatig beheer van afvalstoffen.

§ 2. Huishoudelijke afvalstoffen

Artikel 3. Aanwijzing van de inzameldienst

1. Burgemeester en wethouders wijzen de inzameldienst aan die is belast met de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen.

2. Aan de aanwijzing kunnen voorschriften worden verbonden en beperkingen worden gesteld. Paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) is niet van toepassing.

3. Burgemeester en wethouders kunnen nadere regels stellen over de wijze waarop de inzameldienst huishoudelijke afvalstoffen inzamelt.

Artikel 4. Regulering van andere inzamelaars

1. Het is voor anderen dan de inzameldienst verboden huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen, tenzij de inzamelaar:

a. daartoe is aangewezen door burgemeester en wethouders;

b. bij nadere regels van burgemeester en wethouders van het verbod is vrijgesteld; of

c. verplicht is tot inname, bedoeld in artikel 9.5.2, derde lid, aanhef en onderdeel b, of vierde lid, van de Wet milieubeheer.

2. Op de aanwijzing van een inzamelaar, bedoeld in het eerste lid, onder a, is artikel 3, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5. Aanwijzing van inzamelplaats

Burgemeester en wethouders dragen zorg voor ten minste één daartoe ter beschikking gestelde plaats binnen de gemeente of binnen de huidige gemeenten waarmee wordt samengewerkt, waar in voldoende mate gelegenheid wordt geboden om huishoudelijke afvalstoffen, met inbegrip van grof huishoudelijk afval, achter te laten.

Artikel 6. Algemene verboden

Het is verboden huishoudelijke afvalstoffen:

a. ter inzameling aan te bieden aan een ander dan de inzameldienst of een inzamelaar als bedoeld in artikel 4, eerste lid;

b. over te dragen aan een ander dan een inzamelaar als bedoeld in artikel 4, eerste lid; of

c. achter te laten op een andere plaats dan de inzamelplaats, bedoeld in artikel 5.

Artikel 7. Gescheiden afvalinzameling

1. Burgemeester en wethouders stellen regels over de bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen die afzonderlijk door de inzameldienst worden ingezameld, over de frequentie van de inzameling van elk van deze bestanddelen, en over de locaties van deze inzameling bij of nabij elk perceel.

2. In ieder geval de volgende bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen worden afzonderlijk ingezameld:

- *bioafval (groente-, fruit- en tuinafval);*
- *oud papier en karton;*
- *metaal/oud ijzer;*
- *glas;*
- *textiel;*
- *kunststof;*
- *afgedankte elektrische of elektronische apparatuur;*
- *gevaarlijke afvalstoffen (klein chemisch afval);*

- grof tuinafval;

- (verduurzaamd) hout;

- grof huishoudelijk (rest)afval

- asbest en asbesthoudend afval;

- particulier bouw- en sloopafval.

3. Plastic verpakkingsmateriaal, metalen verpakkingen en drankkartons (PMD) worden gezamenlijk ingezameld met huishoudelijk restafval.

Artikel 8. Gescheiden aanbieding

1. Het is verboden de bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen, bedoeld in artikel 7, anders dan afzonderlijk:

a. ter inzameling aan te bieden of;

b. achter te laten op een inzamelplaats, als bedoeld in artikel 5.

2. In afwijking van het eerste lid is het verboden de bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen waarvoor geen gescheiden inzameling geldt als bedoeld in artikel 7 *anders aan te bieden dan afzonderlijk of gezamenlijk met de bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen, genoemd in artikel 7, derde lid.*

3. Burgemeester en wethouders kunnen nadere regels stellen. Deze regels kunnen voor categorieën van gevallen of personen een vrijstelling inhouden van het verbod, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 9. Tijdstip van aanbieding

Het is verboden huishoudelijke afvalstoffen ter inzameling aan te bieden anders dan op de door burgemeester en wethouders daartoe bepaalde dag en tijden. Deze kunnen voor verschillende bestanddelen verschillend worden vastgesteld.

Artikel 10. Wijze en plaats van aanbieding

1. Het is verboden huishoudelijke afvalstoffen ter inzameling aan te bieden anders dan in overeenstemming met de door burgemeester en wethouder te stellen regels over het gebruik van:

a. inzamelmiddelen voor het aanbieden ter inzameling bij een perceel;

b. inzamelvoorzieningen voor het aanbieden ter inzameling nabij een perceel.

2. Het is verboden om een inzamelmiddel na afloop van de bepaalde dag en tijden, bedoeld in artikel 9, buiten een perceel te laten staan.

3. Burgemeester en wethouders kunnen nadere regels stellen voor categorieën van percelen. Deze regels kunnen een vrijstelling van het verbod inhouden.

§ 3. Zwerfafval en overige

Artikel 11. Dumpingsverbod

1. Het is verboden zonder ontheffing van burgemeester en wethouders, buiten een inrichting, hinder of nadelige beïnvloeding van het milieu te veroorzaken, door een afvalstof, een stof of een voorwerp op of in de bodem te brengen, te storten, te houden, achter te laten of anderszins daar te plaatsen.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op:

a. het aanbieden, overdragen of achterlaten van huishoudelijke afvalstoffen of bedrijfsafvalstoffen in overeenstemming met deze verordening;

b. het composteren van huishoudelijk groente-, fruit- of tuinafval op het perceel waar dit is ontstaan;

c. het laden, lossen of vervoeren van afvalstoffen, met inbegrip van daarbij niet te vermijden plaatsing van afvalstoffen, stoffen of voorwerpen op de weg, bedoeld in artikel 1 van de Wegenverkeerswet 1994;

d. handelingen die zijn verboden bij of krachtens de Wet bodembescherming, de Waterwet of het Besluit bodemkwaliteit.

3. Indien de overtreder van dit artikel onbekend is, wordt de persoon tot wie de aangetroffen afvalstof, stof of voorwerp kan worden herleid, geacht te hebben gehandeld in strijd met dit artikel.

Artikel 12. Zwerfafval in de openbare ruimte

1. Het is verboden huishoudelijke afvalstoffen van beperkte omvang en gewicht die zijn ontstaan buiten een perceel, achter te laten in de openbare ruimte, anders dan in daartoe bestemde afvalbakken of andere middelen ter inzameling van deze afvalstoffen.

2. Reclamedrukwerk, ander promotiemateriaal en de verpakking daarvan, die in weerwil van het eerste lid in de openbare ruimte wordt weggeworpen of achtergelaten, wordt terstond opgeruimd door degene die het in de betreffende omgeving onder het publiek verspreidde.

3. Het is verboden *zwerfafval te veroorzaken door* ter inzameling gereedstaande afvalstoffen of inzamelmiddelen te doorzoeken of te verspreiden, te stoten, te schoppen, omver te werpen of door deze anderszins te behandelen.

Artikel 12a. Ongeadresseerd drukwerk

1. In dit artikel wordt verstaan onder:

*- huis-aan-huisblad: ongeadresseerd blad dat met een vaste frequentie gratis huis aan huis wordt verspreid in een geografisch beperkt gebied, waarvan tenminste **10%** van de inhoud bestaat uit informatie over en nieuws uit het eigen verspreidingsgebied, niet zijnde reclame;*

- ongeadresseerd reclamedrukwerk: reclamedrukwerk of proefmonsters van producten die gratis huis aan huis worden verspreid zonder vermelding van naam, adres of postbus en woonplaats van de ontvanger, niet zijnde:

a. een huis-aan-huisblad of andere informatie over werkzaamheden of activiteiten in de buurt die voor de bewoners of gebruikers van een woning, bedrijf of woonschip in die buurt van belang zijn om te weten;

b. drukwerk van vrijwilligers of niet-commerciële organisaties.

2. Een huis-aan-huisblad mag worden bezorgd bij een perceel, tenzij de bewoner of gebruiker expliciet kenbaar heeft gemaakt geen prijs te stellen op het ontvangen ervan.

3. Ongeadresseerd reclamedrukwerk mag worden bezorgd bij een perceel, tenzij de bewoner of gebruiker expliciet kenbaar heeft gemaakt geen prijs te stellen op het ontvangen ervan.

Artikel 13. Zwerfafval rondom inrichtingen

1. Degene die een inrichting drijft waar eet- of drinkwaren worden verkocht die ter plaatse kunnen worden genuttigd, draagt zorg voor de aanwezigheid in of nabij de inrichting van een steeds voor gebruik door het publiek beschikbare en tijdig geleegde afvalbak of soortgelijk middel voor het houden van afval.
2. Degene die de inrichting drijft verwijdert zo vaak als nodig etenswaren, verpakkingen, afval of andere materialen, die kennelijk uit de inrichting afkomstig zijn of voor de inrichting zijn bestemd, binnen een straal van ten minste 25 meter van de inrichting.
3. De vorige leden gelden niet voor situaties waarin wordt voorzien door het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Artikel 14. Afval en verontreiniging op de weg

1. Het is verboden een weg, bedoeld in artikel 1 van de Wegenverkeerswet 1994, te verontreinigen of het milieu nadelig te beïnvloeden door afvalstoffen, stoffen of voorwerpen te laden, te lossen of te vervoeren of andere werkzaamheden te verrichten.
2. Degene die in strijd met het eerste lid de weg verontreinigt of het milieu nadelig beïnvloedt, of diens opdrachtgever, zorgt terstond na de beëindiging van de werkzaamheden van die dag voor het reinigen van de weg, of zoveel eerder als nodig is om de veiligheid van het verkeer of de bescherming van het wegdek te verzekeren.

Artikel 15. Geen opslag van afval in de open lucht

Het is verboden afvalstoffen op een voor het publiek waarneembare plaats in de open lucht en buiten een inrichting als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer op te slaan of opgeslagen te hebben, anders dan door het in overeenstemming met paragraaf 2 van deze verordening aanbieden, achterlaten of overdragen van huishoudelijke afvalstoffen.

Artikel 16. Ontdoen van autowrakken

Het is verboden zich te ontdoen van een autowrak dat afkomstig is van een perceel, anders dan door afgifte aan een inrichting als bedoeld in artikel 6 van het Besluit beheer autowrakken.

§ 3a. Kadavers van gezelschapsdieren

Artikel 17. Kadavers van gezelschapsdieren

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder gezelschapsdier verstaan: een dier dat de mens in of rond het huis houdt en verzorgt, niet zijnde een hobby- of landbouwhuisdier.
2. Burgemeester en wethouders wijzen een of meer verzamelplaatsen aan waar kadavers van gezelschapsdieren worden ingezameld of kunnen een ondernemer aanwijzen die tevens belast is met de inzameling van kadavers van gezelschapsdieren.
3. Van ingezamelde kadavers wordt aangifte gedaan bij Rendac Son B.V. De kadavers worden bewaard en overgedragen aan Rendac Son B.V. in overeenstemming met het bepaalde bij of krachtens artikel 3.1 van de Wet dieren.

*4. Uiterlijk op de eerste werkdag die volgt op de dag waarop het gezelschapsdier dood is aangetroffen, geeft de houder van het kadaver dit af[op een aangewezen verzamelplaats **of** aan de ondernemer, bedoeld in het tweede lid.*
5. Tot het tijdstip van afgifte bewaart de houder het kadaver zodanig dat er geen vermenging is met ander (afval)materiaal.
6. Het vierde lid is niet van toepassing op het kadaver dat wordt begraven op een terrein dat ter beschikking staat van de houder van het kadaver of dat uiterlijk de eerste werkdag na overlijden wordt afgegeven aan een ondernemer die is erkend op grond van artikel 24, eerste lid, onder b, c of d, van de Verordening 1069/2009/EG.

§ 4. Handhaving en toezicht

Artikel 18. Strafbare feiten
Overtreding van het bij of krachtens de artikelen 4, 6, 8 tot en met 10 en 11 tot en met 17 bepaalde en de daarbij gegeven voorschriften en beperkingen, is een strafbaar feit als bedoeld in artikel 1a, onderdeel 3, van de Wet op de economische delicten.

Artikel 19. Toezichthouders
Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de krachtens artikel 5.10, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht door burgemeester en wethouders aangewezen ambtenaren.

§ 5. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 20. Wijzigingen als gevolg van de Omgevingswet en overgangsrecht
Op het tijdstip waarop de Omgevingswet in werking treedt, wordt deze verordening gewijzigd als volgt:

a. in artikel 11, tweede lid, onder d, wordt “Waterwet” vervangen door “Omgevingswet”;
b. in artikel 13 vervallen de aanduiding “1.” voor het eerste lid, en het tweede en derde lid;
c. in artikel 15 vervalt “en buiten een inrichting als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer” en na het slot van het artikel wordt toegevoegd “Het verbod geldt niet als voor de opslag van afvalstoffen een omgevingsvergunning is afgegeven.”;
d. in artikel 16 wordt “anders dan door afgifte aan een inrichting als bedoeld in artikel 6 van het Besluit beheer autowrakken” vervangen door “anders dan door afgifte aan de houder van een omgevingsvergunning voor het demonteren van autowrakken of wrakken van tweewielige motorvoertuigen”;
e. in artikel 19 wordt na “Wet algemene bepalingen omgevingsrecht” ingevoegd “of artikel 18.6 van de Omgevingswet”.

Artikel 21. Intrekking oude verordening
De Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke 2018 en Destructieverordening gemeente Waadhoeke 2018 worden ingetrokken op 31-12-2022.

Artikel 22. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1-1-2023.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke 2023.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 27 oktober 2022.

De raad voornoemd,

,voorzitter

,griffier

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	26 april 2022	**Behandelend ambtenaar**	D. Machiela
Datum agendering	2 juni 2022	**E-mailadres**	d.machiela@waadhoeke.nl
Onderwerp	Actualisatie Afvalstoffenverordening	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	Jan Dijkstra		

Samenvatting

De Afvalstoffenverordening dient het belang om het milieu te beschermen en is specifiek gericht op het (doelmatig) beheer van afvalstoffen. Vanuit dat belang geeft de verordening uitvoering aan de verplichting uit de Wet milieubeheer. De Afvalstoffenverordening bevat regels over de inzameling en scheiding van afvalstoffen van huishoudens. De gemeente heeft de wettelijke taak om te zorgen voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. De huidige Afvalstoffenverordening van de gemeente Waadhoeke is vastgesteld in 2018, gebaseerd op het VNG-model uit 2015. Geadviseerd wordt om de Afvalstoffenverordening te actualiseren en te moderniseren aan de hand van recente wetgeving en nieuwe beleidsinzichten voor het gemeentelijke afvalbeheer.

Voorstel

1. de Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke te actualiseren volgens bijgevoegde ontwerp
2. het ontwerp van de Afvalstoffenverordening ter inzage te leggen

Inleiding
Begin 2018 heeft de gemeente Waadhoeke een geharmoniseerde Afvalstoffenverordening vastgesteld. Het vaststellen van een Afvalstoffenverordening is verplicht op grond van de Wet milieubeheer. In deze verordening staan bepalingen over het gemeentelijk afvalbeheer, zoals regels over de inzameling van afvalstoffen, het scheiden van afvalstoffen en regels om te voorkomen dat afvalstoffen in de openbare ruimte terecht komen. De gemeente gebruikt het model van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De vastgestelde Afvalstoffenverordening in 2018 is gebaseerd op het VNG model van 2015. Het VNG model uit 2015 is vorig jaar op een aantal onderdelen geactualiseerd en gemoderniseerd door Vertegenwoordigers van Nederlandse gemeenten in samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD).

De belangrijkste actualiseringen en/of wijzigingen hebben betrekking op het:
- implementeren van het Besluit over verplichte gescheiden inzameling van bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen (in vervolg Besluit GIHA);
- anticiperen op de voorgenomen inwerkingtreding van de Omgevingswet;
- vertalen van de Wet dieren over de inzameling van kadavers van gezelschapsdieren;
- invullen van de verspreiding van ongewenst drukwerk.

In bijgaande ledenbrief wordt u hierover geïnformeerd door de VNG en bijbehorende implementatie handleiding (zie bijlage 1 en 2).

Beoogd (meetbaar) effect
Een actuele Afvalstoffenverordening dient het belang van de bescherming van het milieu, met inbegrip van een doelmatig afvalstoffenbeheer.

Motivering

Argumenten
1.1. Hiermee accuraat invulling wordt gegeven aan de wettelijk zorgplicht van de gemeente
De Afvalstoffenverordening dient het belang om het milieu te beschermen en is specifiek gericht op het (doelmatig) beheer van afvalstoffen. Vanuit dat belang geeft de verordening uitvoering aan de verplichting uit de Wet milieubeheer. De Afvalstoffenverordening bevat regels over de inzameling en scheiding van afvalstoffen van huishoudens, zoals het aanwijzen van inzamelaars, het benoemen van specifieke bestanddelen die gescheiden moeten worden ingezameld en de wijze waarop afvalstoffen moeten worden aangeboden. De gemeente heeft namelijk de wettelijke taak om te zorgen voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Daarnaast bevat de geactualiseerde verordening ook regels over het tegengaan van zwerfafval in de openbare ruimte en rondom inrichtingen.

1.2 Een actuele verordening biedt een actueel kader voor het gemeentelijke afvalstoffenbeheer
De huidige Afvalstoffenverordening van de gemeente Waadhoeke is vastgesteld in 2018, gebaseerd op het VNG-model uit 2015. Het model is op onderdelen over de gescheiden inzameling tekstueel gewijzigd vanwege het inwerking treden van het Besluit GIHA. Dit heeft onder meer betrekking op het wijzigen van de aanduiding bioafval en de verplichting van gescheiden inzameling van bestanddelen, zoals bioafval, papier en glas. Specifiek is voor plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en

drankenkartons (PMD) een bepaling opgenomen dat hiervoor wordt afgeweken van de verplichting van gescheiden inzameling. Dit sluit aan bij de bestaande situatie van de bij Omrin aangesloten gemeenten, waaronder Waadhoeke, waarbij deze bestanddelen worden ingezameld met de grijze container en met het restafval worden afgevoerd. Deze bestanddelen (PMD) worden vervolgens via een speciale installatie van Omrin in Heerenveen door middel van nascheiding succesvol uit de afvalstroom gehaald. De afwijking om deze bestanddelen ongescheiden in te zamelen, moet formeel in de Afvalstoffenverordening zijn opgenomen. Verder zijn in relatie tot het onderwerp afvalscheiding een aantal tekstuele en taal technische aanpassingen doorgevoerd ten opzichte van de Afvalstoffenverordening van 2018, zonder inhoudelijke gevolgen.

1.3 De actualisatie speelt in op recente wetgeving en nieuwste beleidsinzichten
Tegenwoordig wordt afval steeds meer benaderd als grondstof. Het bevorderen van circulariteit, het duurzaam omgaan met natuurlijke bronnen en zuinig met grondstoffen worden steeds belangrijker. Dat betekent ook dat efficiënter en zorgvuldiger omgegaan dient te worden met grondstoffen. Optimalisatie van scheiding, verminderen van hoeveelheid restafval en recycling van afvalstromen draagt direct bij aan deze opgave om zo waardevolle grondstoffen uit het afval beschikbaar te krijgen. Vanaf medio 2020 geldt het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen (Besluit GIHA). Daarin is de gemeente sindsdien wettelijke verplicht om bepaalde bestanddelen gescheiden in te zamelen, namelijk bioafval (gft-afval), papier, metaal, kunststof, glas en elektr(on)ische apparaten. Vanaf 2025 geldt dat ook voor textiel en gevaarlijke afvalstoffen. Daarmee wettelijk verplicht, terwijl de gescheiden inzameling van deze componenten al jarenlang plaatsvindt in onze gemeente. De geactualiseerde verordening moderniseert de regels van de gemeente op dit terrein. Bovendien is in de actuele Afvalstoffenverordening alvast geanticipeerd op het mogelijk inwerking treden van de Omgevingswet. Naast deze inhoudelijke wijzigingen is een aantal wetgeving technische en redactionele verbeteringen aangebracht. In bijlage 4 is een overzicht van de bestaande (2018) en nieuwe (2021) omschrijving van de artikelen opgenomen.

1.4 De overgenomen modelbepalingen sluiten aan bij de aanwezige situatie in Waadhoeke
De model Afvalstoffenverordening van de VNG biedt voor bepaalde artikelen een keuzevariant, zodat een individuele gemeente de mogelijkheid heeft om de verordening af te stemmen op de geldende situatie voor het afvalstoffenbeheer in de gemeente. Bij de huidige uitwerking van het actualiseren van de Afvalstoffenverordening voor de gemeente Waadhoeke is zoveel mogelijk aangesloten bij de eerder gemaakte keuzes in de Afvalstoffenverordening die werd vastgesteld in 2018. Dit sluit optimaal aan bij de situatie zoals die zich nu voordoet in Waadhoeke. Daarnaast biedt de model Afvalstoffenverordening de mogelijkheid om facultatief onderwerpen te regelen in de Afvalstoffenverordening. Het betreft regels over de inname van kadavers en het bezorgen van ongeadresseerd drukwerk.

1.5 Hierbij zijn ook enkele facultatieve onderwerpen opgenomen vanwege de link met het afvalbeheer
Nieuw onderdeel in de Afvalstoffenverordening is de mogelijkheid om hierin regels over de inname van kadavers van gezelschapsdieren op te nemen. Alhoewel dit niet verplicht is (facultatief), zijn de bepalingen uit het model van de VNG overgenomen en toegevoegd aan de Afvalstoffenverordening van de gemeente Waadhoeke, gelet op de directe link met het gemeentelijke afvalbeheer. Bovendien is de huidige Destructieverordening van de gemeente Waadhoeke gebaseerd op een verouderde wettelijke grondslag. Dit onderdeel voldoet daarmee weer aan de geldende grondslag in de Wet

dieren. De Destructieverordening komt te vervallen met het inwerking treden van de nieuwe Afvalstoffenverordening, waarin de nieuwe bepalingen zijn opgenomen.

Verder wordt in het model van de VNG voorzien in regels over het bezorgen van ongeadresseerd drukwerk. Doel hiervan is om de verspreiding van ongewenst drukwerk te voorkomen en daarmee deze afvalstroom te verminderen. Over het bezorgen van ongeadresseerd drukwerk wordt een artikel aan de Afvalstoffenverordening toegevoegd. Met ongeadresseerd drukwerk wordt bedoeld al het reclamedrukwerk, huis-aan-huis bladen en drukwerk van vrijwilligers of niet-commerciële organisaties dat zonder adres wordt aangeboden. Onder deze definitie vallen alle aanduidingen zonder toevoeging van een feitelijk adres, zoals “aan de bewoners van dit pand of gebouw”. Uitgangspunt voor de situatie in Waadhoeke is dat ongeadresseerd drukwerk gewoon mag worden bezorgd bij een perceel, tenzij de bewoner of gebruiker expliciet kenbaar heeft gemaakt geen prijs te stellen op het ontvangen ervan door middel van de welbekende nee-nee sticker of nee-ja sticker. Dit is in verordening opgenomen.

Overigens wordt in de verordening afgezien van de mogelijkheid om bezorging van ongeadresseerd reclamedrukwerk uitsluitend toe te staan als de ontvangende bewoner of gebruiker van een perceel onmiskenbaar duidelijk heeft gemaakt het ongeadresseerde reclamedrukwerk te willen ontvangen met een ja-ja sticker. Dit wordt ook wel het ‘opt-in’ systeem genoemd en betreft een omdraaiing van de huidige situatie. In dat geval ontvangen alleen degenen met een ja-ja sticker op de brievenbus ongeadresseerd reclamedrukwerk. Een huishouden moet in dat geval een zogenoemde ja/ja-sticker plakken op de brievenbus. Wanneer er (helemaal) geen sticker is, mag de bezorger geen ongeadresseerd drukwerk in de brievenbus stoppen. De adverteerders dienen zich daar ook aan te houden en de branche moet de gelegenheid krijgen om te anticiperen op het nieuwe systeem met een ruime overgangstermijn voor invoering (op basis van rechtelijke uitspraak 20 maanden). Bovendien vergt het invoeren van de ja/ja sticker extra inzet voor de communicatie over de verandering van het systeem. Zowel inwoners als bedrijven moeten goed en tijdig van te voren worden geïnformeerd in het geval van de voorgenomen verandering.

Tot nu toe hebben alleen enkele grote Nederlandse gemeenten voor deze ingrijpende systeemwijziging gekozen (soms met juridische procedures tot gevolg). Mediagroepen (zoals NDC mediagroep) en krantenuitgevers hebben aangegeven geen voorstander te zijn van dit systeem, omdat inwoners en middenstanders de onderlinge aansluiting via deze vorm van nieuwsvoorziening verliezen. Ongeadresseerde huis-aan-huisbladen en pamfletten vervullen een belangrijke functie voor onder meer de nieuwsverspreiding op lokaal niveau en soms ook voor de sociale cohesie in de buurt. Met de bestaande nee-nee- en nee-ja-brievenbusstickers kunnen bewoners hun voorkeur ten aanzien van de ontvangst van commercieel reclamedrukwerk en/of de huis-aan-huisbladen al zelf afdoende kenbaar maken. Na vaststelling van de verordening wordt er een gemeentelijke actie georganiseerd waarbij er opnieuw aandacht wordt gevraagd voor het gebruik van de nee-nee en nee-ja brievenbussticker.

2.1 De mogelijkheid van inspraak is wettelijk bepaald

Het geactualiseerde ontwerp van de Afvalstoffenverordening dient ter inzage te worden gelegd op grond van de Wet milieubeheer (bevestigd door de VNG). In artikel 10.26 van de Wet milieubeheer staat aangegeven dat bij de voorbereidingen voor vaststelling van de Afvalstoffenverordening de ingezetenen en belanghebbenden dienen te worden betrokken. De Afvalstoffenverordening wordt als ontwerp ter inzage gelegd. Dit volgens de daarvoor geldende inspraakprocedure. Iedereen wordt daarmee in de gelegenheid gesteld om te reageren op de gemeentelijke voornemens, zoals uitgewerkt

in het ontwerp. De resultaten van de inspraak worden vervolgens door uw college verwerkt, waarna de procedure voor vaststelling door de raad kan worden gestart. Het ontwerp van de geactualiseerde Afvalstoffenverordening is als bijlage 4 van dit advies opgenomen.

Kanttekeningen
Er zijn geen kanttekeningen te plaatsen bij het actualiseren van de Afvalstoffenverordening.

Analyse

Relevante cijfers
De Afvalstoffenverordening vormt het juridisch kader van de wijze waarop het afvalbeheer en de uitvoering van de inzameling in de gemeente is geregeld. Dit vertaalt zich uiteindelijk cijfermatig in de hoeveelheden afvalstoffen die in de gemeente gescheiden worden ingezameld en afgevoerd. In het volgende overzicht staan de kilogrammen voor iedere afvalstofstroom per inwoner in Waadhoeke.

Overzicht gescheiden inzameling 2020 (o.b.v. 46.079 Inwoners per 1-1-2020)

Bestanddeel huishoudelijk afval	**Wijze**	**Kg/inw.**	**%**
Gft-afval	Gescheiden inzameling mini container	173,01	27
Oud papier en karton	Gescheiden inzameling verenigingen	55,43	9
Glas (wit/groen/bruin)	Gescheiden inzameling	18,28	3
Vlakglas	Gescheiden inzameling via milieustraat	1,04	0,2
Elektronische apparaten	Gescheiden inzameling via milieustraat	4,18	0,7
Textiel	Gescheiden inzameling	5,25	0,8
Frituurvet	Gescheiden inzameling via milieustraat	0,08	0,01
Houtafval A/B/C	Gescheiden inzameling via milieustraat	44,13	7
Dakbedekking (bitumeus)	Gescheiden inzameling via milieustraat	1,61	0,3
KCA	Gescheiden inzameling via milieustraat	1,85	0,3
Gips	Gescheiden inzameling via milieustraat	3,20	0,5
Metalen	Gescheiden inzameling via milieustraat	5,88	0,9
Schoon puin	Gescheiden inzameling via milieustraat	32,88	5
Mix kunststoffen/harde plastics	Gescheiden inzameling via milieustraat	2,26	0,4
Autobanden	Gescheiden inzameling via milieustraat	0,38	0,06
Asbesthoudend afval	Gescheiden inzameling via milieustraat	1,28	0,2
Piepschuim	Gescheiden inzameling via milieustraat	0,06	0,009
Schone grond	Gescheiden inzameling via milieustraat	11,96	2
Grof tuinafval	Gescheiden inzameling en via milieustraat	14,92	2
Matrassen	Gescheiden inzameling via milieustraat	0,86	0,1
Kadavers	Gescheiden inzameling via milieustraat	0,06	0,009
Bruikbaar huisraad	Gescheiden inzameling via kringloop	3,30	0,5
Metalen	Nagescheiden uit restafval	8,80	1
Kunststoffen	Nagescheiden uit restafval	19,91	3

Drankenkartons	Nagescheiden uit restafval	3,14	0,5
Minerale stoffen	Nagescheiden uit restafval	13,62	2
Organisch natte fractie (ONF)	Nagescheiden uit restafval	40,23	6
Verbouwingsafval	Nagescheiden uit verbouwingsafval	6,19	0,9
Totaal gescheiden	**Gescheiden voor hergebruik en Recycling**	**473,79**	**74**
Grof huishoudelijk restafval	Ongescheiden	35,29	6
Verbouwingsrestafval	Ongescheiden restant na nascheiding	6,19	1
Huishoudelijk restafval	Ongescheiden restant na nascheiding	123,84	19
Totaal ongescheiden	**Ongescheiden voor verbranding**	**165,32**	**26**
Totaal		639,11	

Totaal wordt er bijna 640 kilogram afval per inwoner ingeleverd, waarvan 74% gescheiden wordt afgevoerd voor hergebruik of recycling. Het restant wordt afgevoerd naar de Reststoffen Energie Centrale (REC) van Omrin in Harlingen.

Ontwikkelingen en trends

Het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) – Huishoudelijk afval (HHA) is ontwikkeld om de nodige stappen te zetten naar een circulaire economie. Het doel voor heel Nederland is om in 2050 volledig circulair te zijn. Voor de komende jaren ligt de focus op het nog beter scheiden van restafval en het verbeteren van de kwaliteit van deelstromen.

Het programma VANG-HHA beslaat de periode van 2015-2025. De ambitie was om in 2020 75% afvalscheiding en 100 kilo huishoudelijke restafval per inwoner te realiseren. Dit landelijke doel is niet gehaald (in Waadhoeke 74% en 124 kg/inwoner in 2020). Geconstateerd is dat er wel grote stappen zijn gezet voor het verbeteren van huishoudelijke afvalscheiding. In de periode 2015-2020 daalde de hoeveelheid restafval en steeg de afvalscheiding. Wel is de kwaliteit van bepaalde deelstromen onder druk komen te staan.

Om te komen tot kwalitatief betere recycling richt het landelijke uitvoeringsprogramma VANG-HHA zich in de periode 2021 – 2025 op twee belangrijke aspecten: het nog beter scheiden van restafval en het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde deelstromen. Begin maart 2022 is de nieuwe versie van het Uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof – Huishoudelijk Afval (VANG-HHA) gepubliceerd. Onze gemeente is ambtelijk vertegenwoordigd in een provinciale werkgroep om te bepalen op welke wijze het programma ingezet kan worden bij de uitvoering.

Alternatieven

De Afvalstoffenverordening geeft uitvoering aan de verplichting van de Wet Milieubeheer en het Besluit Gescheiden Inzameling Huishoudelijke Afvalstoffen. Een alternatieve regeling waarin juridisch invulling wordt gegeven aan die wettelijke verplichtingen is er niet.

De mogelijkheid bestaat om de bepalingen op het gebied van afvalstoffen op te nemen in de Algemene Plaatselijke Verordening. Vanwege de omvang van de verordening tekst en het belang van een actuele regeling voor dit specifieke beleidsthema heeft het voorkeur om dit in een separate Afvalstoffenverordening onder te brengen (in aansluiting bij een eerder advies daarover van de VNG).

Vervolg
Start inspraakprocedure Algemene Wet Bestuursrecht door middel van openbare kennisgeving via overheidspublicaties en gemeentelijke communicatiekanalen. Na afronding van de inspraakprocedure wordt de vaststellingsprocedure gestart. Ingeval van vaststelling en inwerkingtreding worden tegelijkertijd de huidige Afvalstoffenverordening uit 2018 en Destructieverordening gemeente Waadhoeke ingetrokken.

De Afvalstoffenverordening laat een aantal praktische onderwerpen over aan een regeling bij zogenaamd uitvoeringsbesluit. Bijvoorbeeld de aanwijzing van de inzameldienst die belast is met de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. De verordening delegeert de bevoegdheid tot het nemen van dit besluit aan ons college. Na vaststelling van de geactualiseerde Afvalstoffenverordening wordt dit uitvoeringsbesluit door ons nader uitgewerkt en vastgesteld.

Inwonersparticipatie
Middels de mogelijkheid van inspraak krijgen inwoners en organisaties de gelegenheid om te reageren op de ontwerp verordening. Dit is wettelijk bepaald in de Wet milieubeheer. Start inspraakprocedure Algemene Wet Bestuursrecht door middel van openbare kennisgeving via de daartoe geëigende informatiekanalen en vervolgens wordt de ontwerp verordening 6 weken ter inzage gelegd.

Overigens is de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen wel in sterke mate gebaat bij de deelname/ participatie en medewerking van inwoners (denk daarbij aan het correct scheiden, op juiste wijze en moment aanbieden, goed gebruik van inzamelvoorzieningen, voorkomen van zwerfafval etc.).

Communicatie
Start inspraakprocedure Algemene Wet Bestuursrecht door middel van openbare kennisgeving via overheidspublicaties en geëigende gemeentelijke communicatiekanalen.

Financiën
In relatie tot de procedurele vaststelling van de Afvalstoffenverordening zijn er geen financiële consequenties verbonden aan dit voorstel.

De kosten voor het gemeentelijke afvalbeheer (dekkingsgraad 94%) worden via de afvalstoffenheffing bij alle huishoudens in rekening gebracht. De afvalstoffenheffing 2022 bedraagt voor eenpersoonshuishoudens € 236 en voor meerpersoonshuishoudens € 295.

Juridisch kader
De Afvalstoffenverordening geeft uitvoering aan de verplichting van artikel 10.23 van de Wet Milieubeheer en aan artikel 3 van het Besluit Gescheiden Inzameling Huishoudelijke Afvalstoffen. Bij vaststelling van de nieuwe verordening worden de oude verordeningen ingetrokken en treedt het in de nieuwe verordening opgenomen overgangsrecht in werking.

Bijlagen
Bijlage 1: Ledenbrief VNG Actualisatie Model Afvalstoffenverordening
Bijlage 2: Implementatiehandleiding
Bijlage 3: Was-wordt tabel
Bijlage 4: Ontwerp-Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-04-036490

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 3 mei 2022;

B E S L U I T

1. de Afvalstoffenverordening gemeente Waadhoeke te actualiseren volgens bijgevoegde ontwerp
2. het ontwerp van de Afvalstoffenverordening ter inzage te leggen

Aldus vastgesteld in de openbare
raadsvergadering van 2 juni 2022,

, voorzitter

{{ r1}} , griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

Gemeenteraad Waadhoeke

Dossiernummer	1967
Extern Zaak ID	2022-208329
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	27 oktober 2022
Agendapunt	010
Titel	Benoeming nieuw bestuurslid Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen
Eigenaar	Bosma, Bertus
Portefeuillehouder	René de Vries

Bijlagen
Adviesnota Raad benoeming bestuurslid Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen
Brief 18-9-2022 vacature en voordracht bestuur Stichting Heere Godfrieds- of St. Jansleen
Besluit benoeming bestuurslid
CV A. Bijlsma - Posthumus

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad Waadhoeke	**27 oktober 2022**

Toelichting

Het bestuur van de Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen vraagt in haar brief van 18 september 2022 in te stemmen met haar voorstel om mevrouw Annet Bijlsma-Posthumus bij de gemeenteraad voor te dragen als nieuw bestuurslid. Er ontstaat binnenkort een vacature. Het bestuur heeft een kandidaat gevonden in de persoon van mevrouw Annet Bijlsma-Posthumus.

Voorgesteld besluit

Mevrouw A. Bijlsma-Posthumus benoemen als bestuurslid van Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen.

Besluit

Mevrouw A. Bijlsma-Posthumus benoemen als bestuurslid van Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen.

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	september 2022	**Behandelend ambtenaar**	B. Bosma
Datum agendering	27 oktober 2022	**E-mailadres**	b.bosma@waadhoeke.nl
Onderwerp	benoeming bestuurslid	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	R.S. de Vries		

Samenvatting

Voorstel

Mevrouw A. Bijlsma-Posthumus benoemen als bestuurslid van Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen.

Inleiding

Het bestuur van de Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen (en daarmee verbonden het Heere Gerrits- of Klein Leen onder Ried en Burgwerd) vraagt in haar brief van 18 september 2022 in te stemmen met haar voorstel om mevrouw Annet Bijlsma-Posthumus bij de gemeenteraad voor te dragen als nieuw bestuurslid. Er ontstaat binnenkort een vacature in het bestuur omdat mevrouw Fiona Carpentier Alting heeft medegedeeld dat zij haar bestuurslidmaatschap per 1 november 2022 wenst te beëindigen. Het bestuur heeft een kandidaat gevonden in de persoon van mevrouw Annet Bijlsma-Posthumus. Genoemde stichting verstrekt studiebeurzen aan studenten die hoger en wetenschappelijk onderwijs volgen. Deze studenten moeten kunnen aantonen dat zijn afstammen van de stichters van dit studieleen.

Beoogd (meetbaar) effect

Het bestuur van de Stichting blijft voltallig.

Motivering

Argumenten

1.1 De kandidaat is voorgedragen door het bestuur.
Het bestuur van de Stichting heeft in de ontstane vacature zelf een kandidaat gezocht en gevonden. De curriculum van mevrouw Bijlsma-Posthumus is bijgevoegd.

1.2 Het is een bevoegdheid van de raad.
De Stichting heeft statuten. In het eerste lid van artikel 6 lid a staat dat er drie personen door de raad (op aanbeveling van het college van burgemeester en wethouders) worden benoemd. Het bestuur van de Stichting telt vijf leden, waarvan er drie worden benoemd door de raad. De overige twee bestuursleden worden aan het bestuur voorgedragen door de vergadering van collatoren. Dit zijn de afstammelingen van de stichters van het Leen.

Kanttekeningen

Geen.

Analyse

Al geruime tijd is de benoeming van drie bestuursleden een bevoegdheid van de raad, eerst van Franekeradeel en nu dus van Waadhoeke. De laatste paar keer dat er bestuursleden door de raad zijn benoemd was in 2012, 2014 en in 2015.

Op 28 maart jl. heeft het college besloten om een onderzoek te starten om alle statutaire gemeentelijke taken af te stoten en over te dragen aan de desbetreffende stichtingsbesturen. Onder statutaire gemeentelijke taken wordt in dit verstaan de bestuurlijke, toezichthoudende en administratieve taken. Alle stichtingsbesturen waar dit betrekking op heeft worden in oktober uitgenodigd om deze onderwerpen te bespreken. Met één bestuur zijn er al besprekingen gaande.

Relevante cijfers

Niet van toepassing.

Samenleving

Niet van toepassing.

Ontwikkelingen en trends

Zoals gemeld bij de Analyse wordt er binnenkort met alle stichtingsbesturen een overleg gevoerd over de gemeentelijke taken zoals die in de statuten van de desbetreffende stichtingen zijn opgenomen.

Alternatieven

Zoals bij de Ontwikkelingen en trends als is aangegeven onderzoekt het college of zij een aantal taken kan gaan afstoten. Dit wordt in overleg met de desbetreffende stichtingen gedaan.

Vervolg

De Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen wordt schriftelijk geïnformeerd over uw besluit.

Inwonersparticipatie

Hier is geen sprake van inwonersparticipatie. De gemeente volgt de benoemingsprocedure zoals vastgelegd in de statuten van de Stichting.

Communicatie

De Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen wordt schriftelijk geïnformeerd over uw besluit.

Financiën

Dit raadsbesluit heeft geen financiële consequenties voor de gemeente.

Juridisch kader

Artikel 156, eerste lid van de Grondwet
Artikel 10:15 van de Algemene wet bestuursrecht
Artikel 6 van de Statuten van de Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen.

Bijlagen

Bijlage 1: Brief Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen d.d. 18 september 2022;
Bijlage 2: Brief aan bestuur over de benoeming van mevrouw Bijlsma-Posthumus.

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-09-027505

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 4 oktober 2022;

Gelet op Artikel 156, eerste lid Grondwet en artikel 10:15 Algemene wet bestuursrecht

B E S L U I T

1. Mevrouw Annet Bijlsma-Posthumus benoemen als bestuurslid van de Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 27 oktober 2022,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

STICHTING HEERE GODFRIEDS- OF ST. JANSLEEN EN DAARMEDE VERBONDEN HEERE GERRITS- OF KLEIN LEEN ONDER RIED EN BURGWERD

AAN het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Waadhoeke
Postbus 58
8800 AB Franeker

Onderwerp: vacature en voordracht bestuur

Franeker, 18 september 2022

Geacht college,

Ons bestuurslid en secretaris, mevrouw Fiona Carpentier Alting heeft medegedeeld dat zij haar bestuurslidmaatschap per 1 november 2022 wenst te beëindigen.
De ontstane vacature heeft betrekking op die bestuursleden die geen rechthebbende zijn. Deze drie bestuursleden worden aldus artikel 6 lid 1 a van de Statuten benoemd door de raad van de gemeente Franekeradeel (of haar opvolger) op aanbeveling van het college van Burgemeester en Wethouders en gehoord het bestuur van onze Stichting.

Wij zijn zo vrij geweest op zoek te gaan naar een goede opvolger voor de secretaris. Gelukkig hebben wij een zeer goede opvolger gevonden in de persoon van Mevrouw Annet Bijlsma-Posthumus wonende aan de Duukelaar 2 in Franeker. Een beknopt CV is bijgevoegd. Wij zijn erg blij dat zij in principe wil toetreden tot ons bestuur. Daarbij zal de heer J. Reitsma, bestuurslid uit de kring van de collatoren, de boekhouding en financiële zaken blijven verzorgen.

Wij vragen u om in te stemmen met onze keuze en Mevrouw A. Bijlsma-Posthumus bij de gemeenteraad voor te dragen voor de benoeming als secretaris van de Stichting Heere Godfriedsleen ect.

Hoogachtend,

Het bestuur van de Stichting Heere Godfriedsleen ect.

L. Miedema, voorzitter

F. I. Carpentier Alting, secretaris

Adres Stichting: F. Carpentier Alting, secretaris, Komeetbaan 2, 8802 BK Franeker,
Tel. 06-10113495, e-mail: godfriedleen@gmail.com
Bank : J. Reitsma, Rabobank Franeker, rekeningnummer stichting NL08RABO 01105.33.836

GEMEENTE waadhoeke

Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen
t.a.v. mevrouw F.I. Carpentier Alting
Komeetbaan 2
8802 BK FRANEKER

Zaaknummer:	2022-208329	**Onderwerp:**	Besluit benoeming bestuurslid
Uw kenmerk:		**Datum:**	27 oktober 2022
Behandeld door:	B. Bosma	**Bijlagen:**	

Geacht bestuur,

U zond ons op 18 september 2022 een brief over de ontstane vacature in uw bestuur. In uw brief draagt u mevrouw A. Bijlsma-Posthumus, Duukelaar 2 in Franeker voor als bestuurslid van de Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen.

In onze vergadering van 4 oktober 2022 hebben wij besloten om bij de raad mevrouw Bijlsma-Posthumus aan te bevelen om zitting te nemen in het bestuur van Stichting Heere Godfrieds- of Sint Jansleen (en daarmee verbonden het Heere Gerrits- of Klein Leen onder Ried en Burgwerd). Tijdens de raadsvergadering van 27 oktober 2022 is ingestemd met uw voorstel om mevrouw Bijlsma-Posthumus te benoemen.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van gemeente Waadhoeke

M.C.M. Waanders, burgemeester

J.K. IJkema, gemeentesecretaris

adres
Harlingerweg 18
8801 PA Franeker

postadres
Postbus 58
8800 AB Franeker

online
www.waadhoeke.nl
info@waadhoeke.nl

telefoon
(0517) 380 380

Gemeenteraad Waadhoeke

Dossiernummer	1962
Extern Zaak ID	2022-211078
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	27 oktober 2022
Agendapunt	011
Titel	Aanwijzing Lokale Omroep
Eigenaar	Hoekstra, A.
Portefeuillehouder	Jan Dijkstra

Bijlagen
Bijlage 1 Adviesbrief CvdM aan de gemeente Waadhoeke.pdf
Bijlage 2 Aanvraag aanwijzing lok pub media-instelling OE.pdf
Adviesnota Raad Aanwijzing Lokale Omroep (1).docx

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad Waadhoeke	**27 oktober 2022**

Toelichting

Elke vijf jaar wijst het Commissariaat van de Media een lokale publieke media-instelling aan in een gemeente. Hiervoor kunnen lokale omroepen een aanvraag doen. Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep De Eenhoorn heeft een aanvraag ingediend tot aanwijzing als lokale publieke mediainstelling in de gemeente Waadhoeke. Op dit moment zijn zij ook de lokale omroep van gemeente Waadhoeke.
Voordat het Commissariaat van de Media een beslissing neemt over deze aanvraag, dient de gemeenteraad van Waadhoeke op grond van artikel 2.61, derde lid, van de Mediawet 2008 het Commissariaat te adviseren over de vraag of de media-instelling voldoet aan de eisen die deze wet stelt.
In dit collegeadvies wordt onderbouwd dat Omroep Eenhoorn voldoet aan de eisen om aangewezen te worden als lokale publieke media-instelling van de gemeente Waadhoeke.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:
1. Het Commissariaat van de Media te adviseren om Omroep Eenhoorn als lokale publieke media-instelling aan te wijzen;
2. En het commissariaat van de media op de hoogte te brengen van het advies van de gemeenteraad.

Besluit

De gemeenteraad besluit:
1. Het Commissariaat van de Media te adviseren om Omroep Eenhoorn als lokale publieke media-instelling aan te wijzen;
2. En het commissariaat van de media op de hoogte te brengen van het advies van de gemeenteraad.

COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA

Hoge Naarderweg 78 | 1217 AH Hilversum |
Postbus 1426 | 1200 BK Hilversum | cvdm@cvdm.nl | www.cvdm.nl |
T 035 773 77 00 | F 035 773 77 99 |

Gemeente Waadhoeke
T.a.v. de raadsgriffier
Postbus 58
8800 AB FRANEKER

Per e-mail vooruit: info@waadhoeke.nl

Datum	Onderwerp		
7 juni 2022	Advies aanwijzing lokale publieke media-instelling		
Uw kenmerk	**Ons kenmerk**	**Contactpersoon**	**Doorkiesnummer**
-	894274 / 906836	Michiel Willemsen	+31 35 7737700

Geachte griffier,

Bij besluit van 13 maart 2018 heeft het Commissariaat voor de Media (hierna: het Commissariaat) Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep Menaldumadeel/Het Beeld/ Franekeradeel "De Eenhoorn" (hierna: De Eenhoorn) aangewezen als lokale publieke media-instelling voor de gemeente Waadhoeke. Deze aanwijzing is ingegaan op 1 januari 2018 en eindigt op 1 januari 2023. De Eenhoorn heeft bij het Commissariaat een aanvraag ingediend ter verkrijging van een aanwijzing als lokale publieke media-instelling in een aansluitende vijfjarige periode. In de bijlage van deze brief treft u alle documenten aan die onderdeel uitmaken van de aanvraag van De Eenhoorn.

Voordat het Commissariaat een besluit neemt over deze aanvraag, dient de gemeenteraad op grond van artikel 2.61, derde lid, van de Mediawet 2008 het Commissariaat te adviseren over de vraag of de media-instelling voldoet aan de eisen die deze wet stelt.

Artikel 2.61, tweede lid, van de Mediawet 2008 formuleert de navolgende eisen:

Voor aanwijzing komen slechts in aanmerking instellingen die:

a. rechtspersoon naar Nederlands recht met volledige rechtsbevoegdheid zijn;
b. zich volgens de statuten uitsluitend of hoofdzakelijk ten doel stellen het op regionaal respectievelijk lokaal niveau uitvoeren van de publieke mediaopdracht door het verzorgen van media-aanbod dat gericht is op de bevrediging van maatschappelijke behoeften die in een provincie, een gemeente of een deel van de provincie waarop de instelling zich richt leven, en het verrichten van alle activiteiten die nodig zijn om daarmee een publieke taak te vervullen; en
c. volgens de statuten een orgaan hebben dat het beleid voor het media-aanbod bepaalt en dat representatief is voor de belangrijkste in de desbetreffende provincie of gemeente voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen.

Wat verwacht het Commissariaat in het advies van de gemeenteraad?
De raad van uw gemeente dient het Commissariaat een gemotiveerd advies uit te brengen over de aanvraag. Het Commissariaat neemt pas een besluit nadat de gemeenteraad heeft geadviseerd over de vraag of de aanvrager voldoet aan de eisen die de Mediawet 2008 stelt.

Dit betekent dat de gemeenteraad in zijn advies de volgende vragen duidelijk en gemotiveerd met ja of nee moet beantwoorden:

- Is de aanvrager een rechtspersoon naar Nederlands recht met volledige rechtsbevoegdheid? Met andere woorden: is het een stichting of een vereniging?
- Stelt de aanvrager zich ten doel op lokaal niveau de publieke mediaopdracht uit te voeren door media-aanbod te verzorgen dat is gericht op de bevrediging van maatschappelijke behoeften die in de gemeente leven?
- Heeft de aanvrager volgens de statuten een orgaan dat het beleid voor het media-aanbod bepaalt?
- Is dit programmabeleidbepalende orgaan (pbo) representatief samengesteld?

Ontbrekende stukken/wijzigingen
Voor de goede orde merken wij op dat uw gemeente zelf dient te beoordelen in hoeverre de door de aanvrager ingestuurde stukken, die u bijgaand aantreft, toereikend zijn voor het kunnen geven van een gemotiveerd advies door de gemeenteraad. Desgewenst dient uw gemeente aanvullende informatie in te winnen bij de aanvrager.

Indien er zich wijzigingen voordoen die van invloed zijn op de aanwijzingsprocedure of op de advisering door uw raad, dan stellen wij u daarvan op de hoogte.

Termijn voor het advies
Artikel 6, tweede lid, van de Mediaregeling 2008, bepaalt dat de gemeenteraad **binnen achttien weken, dat wil zeggen vóór 11 oktober 2022**, advies uitbrengt. De termijn van 18 weken is van groot belang om vóór het aflopen van de lopende aanwijzingsperiode een besluit over de aanvraag te kunnen nemen. Het Commissariaat kan periodiek contact opnemen met de gemeente om te overleggen over de voortgang van het advies.

De lopende aanwijzing vervalt van rechtswege na 5 jaar. De aanwijzing kan niet worden verlengd en de einddatum kan niet worden opgeschort. Mocht de gestelde termijn problemen opleveren, neemt u dan contact met het Commissariaat op.

Welke stukken moet de gemeente toesturen?
Behalve het advies over de aanwijzing (in de vorm van een ondertekend en gemotiveerd raadsbesluit) ontvangt het Commissariaat in ieder geval het raadsvoorstel en een link naar de webpagina waarop de raadsvergadering teruggekeken of –geluisterd kan worden. Mocht de gemeente nog aanvullende informatie van De Eenhoorn ontvangen, dan verzoeken wij u hiervan een afschrift mee te sturen met het advies.

Ontvangstbevestiging sturen
Wij verzoeken u binnen twee weken de ontvangst van deze brief, bij voorkeur via een e-mailbericht aan aanwijzing@cvdm.nl, te bevestigen en daarbij tevens te vermelden wie de behandelend ambtenaar binnen uw gemeente is en wat de contactgegevens van deze ambtenaar zijn. Wij stellen het op prijs als u bij uw reactie het bovengenoemde kenmerk vermeldt.

Contactpersoon Commissariaat
Indien u vragen heeft kunt u contact opnemen met de behandelaar van dit dossier binnen het Commissariaat, Michiel Willemsen. Hij is op werkdagen tussen 11:00 en 12:00 uur telefonisch bereikbaar via het bovenstaande telefoonnummer of via e-mail: aanwijzing@cvdm.nl.

Een afschrift van deze brief gaat naar het bestuur van De Eenhoorn.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

mr. Hein Roovers
Practice Lead Markttoegang a.i.

Bijlage:

- Aanvraag van De Eenhoorn

C.v.a.M.
Ingekomen 25 MEI 2022
Afd.
Bijlage

aanvraag aanwijzing lokale publieke media-instelling

Statutaire naam: Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep Menameradeel/het Bildt/Franekeradeel "De Eenhoorn"

Station-call: Radio Eenhoorn.....

Correspondentieadres: .Mieddyk 39a, 9036 LC Menaam

.....

Studioadres: Mieddyk 39a, 9036 LC Menaam.....

.....

Telefoonnummer: 0518 - 451502.....

Faxnummer: .....

E-mailadres: info@radioeenhoorn.nl.....

Internetadres: www.radioeenhoorn.nl.....

Contactpersoon: T. Boomstra.....

Telefoonnummer: 06 51516356.....(tijdens kantooruren)

Voor de gemeente(n): Waadhoek.....

Deze aanvraag gaat vergezeld van:

x uittreksel inschrijving bij de Kamer van Koophandel

x samenstelling programmabeleidbepalend orgaan (bijlage B)

x notarieel vastgestelde statuten

· voorstel tot statutenwijziging

x redactiestatuut

x huishoudelijk reglement

· overeenkomst(en)

Datum: 23 mei 2022

Handtekening voorzitter: .....

overzicht van de leden van het programmabeleidbepalend orgaan (pbo)

Voorzitter: A. Wieling.....

Adres: Ids Jousmastraat 15, 8802 VE Franeker.....

Tel. nr. .0517 - 391802.....

Stroming	**Naam en adresgegevens**	**Organisatie/instelling en adresgegevens**
Maatschappelijke zorg en welzijn	Tsjitske Kaastra Auck van Haersmawei 7 9036 LL Menaam	MCL Leeuwarden Henri Dunantweg 2 9034 AD Leeuwarden
Cultuur en kunst	vacant	
Kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag	A.van der Schaar Sjoerd Draaijerstrjitte 41 8851 HX Tzummarum	Protestantse Gemeente Hoarnestreek 35 8851 RN Tzummarum
Werknemers	J. Leijenaar Molepôle 18 9035 EV Dronryp	C.N.V. Vakcentrale Tiberdreef 4 3561 GG Utrecht
Werkgevers	S.Greidanus Kleasterdyk 44 8831 XC Winsum	Ondernemersvereniging Pier Winsemiusleane 5 8831 XL Winsum
Onderwijs en educatie	S. Sijbesma C. Lelystraat 9 8802 RZ Franeker	C.B.S. Eben Haëzer Greatebuorren 13 9036 ME Menaam
Sport en recreatie	O. de Roos Graldasingel 15 9036 KC Menaam	Stichting Sportbelangen Schatzenburg It War 14 9036 NM Menaam
Etnische en culturele minderheden	A.Wieling Ids Jousmastraat 15 8802 VE Franeker	Taalschool Proloog Droppingstraat 2 8923 BW Leeuwarden

Inzien uittreksel - Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep Menaldumadeel/Het Bildt/Franekeradeel "De Eenhoorn" (41004173)

Kamer van Koophandel, 23 mei 2022 - 10:21

KvK-nummer 41004173

Rechtspersoon

RSIN	804742261
Rechtsvorm	Stichting
Statutaire naam	Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep Menaldumadeel/Het Bildt/Franekeradeel "De Eenhoorn"
Statutaire zetel	Menaldum
Datum akte van oprichting	31-12-1991
Datum akte laatste statutenwijziging	09-10-2001
Datum laatste statutenwijziging	10-10-2001
Activiteiten	SBI-code: 6010 - Radio-omroepen

Vestiging

Vestigingsnummer	000000288993
Naam	Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep Menaldumadeel/Het Bildt/Franekeradeel "De Eenhoorn"
Bezoekadres	Mieddyk 39 A, 9036LC Menaam
Telefoonnummer	0518451502
Internetadres	www.radioeenhoorn.nl
E-mailadres	info@radioeenhoorn.nl
Datum vestiging	31-12-1991 (datum registratie: 07-10-2010)
Activiteiten	SBI-code: 6010 - Radio-omroepen Omroeporganisatie

Bestuurders

Naam	Boomstra, Tinus
Geboortedatum	15-12-1951
Datum in functie	24-01-2013 (datum registratie: 30-05-2013)
Titel	Voorzitter
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)
Naam	Prins, Tjerk
Geboortedatum	29-11-1962
Datum in functie	01-01-2016 (datum registratie: 21-01-2016)
Titel	Penningmeester
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)
Naam	Cornelisse, Henk Jan
Geboortedatum	14-01-1967
Datum in functie	01-01-2022 (datum registratie: 03-01-2022)
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)
Naam	Huizenga, Theodores
Geboortedatum	24-01-1948

Datum in functie	01-01-2022 (datum registratie: 03-01-2022)
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam	Smits, Martine Gerarda
Geboortedatum	24-12-1971
Datum in functie	01-01-2022 (datum registratie: 03-01-2022)
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Gegevens zijn vervaardigd op 23-05-2022 om 10.22 uur.

KOPIE

-1-

STATUTENWIJZIGING AF/10.414

Heden, negen oktober tweeduizend één, ----------

verschenen voor mij, Mr.Tjeerd Jan Koelmans, notaris te Berlikum:----------

2001

1016

1. mevrouw **Johanna Hoogstra**, wonende te Sint Jacobiparochie, Oudebildtdijk 666--- (postcode 9079 NA), geboren in de gemeente Opsterland op dertien februari ---------- negentienhonderd vier en veertig (rijbewijs, nummer 3154543852 en geldig tot vier - januari tweeduizend tien) en gehuwd;----------
2. de heer **Robert Jan van Rienderhoff**, wonende te Franeker, Schalsumerweg 89 ----- (postcode 8802 XE), geboren in de gemeente Amsterdam op een en dertig oktober--- negentienhonderd zes en veertig (rijbewijs, nummer 3105257747 en geldig tot één--- november tweeduizend zes), thans ongehuwd en niet geregistreerd of geregistreerd -- geweest als partner; ----------

volgens hun verklaring te dezen handelende respectievelijk als voorzitter en secretaris---- van de stichting: **Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep Menaldumadeel/het ---- Bildt/Franekeradeel "De Eenhoorn"**, gevestigd te Menaldum, kantoorhoudende te ----- Menaldum, Mieddyk 39 A (postcode 9036 LC), postadres: Postbus 6 (postcode 9036----- ZW), Menaldum, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel en - Fabrieken voor Friesland te Leeuwarden onder nummer 41004173. ----------

De comparanten, handelend als gemeld, verklaarden de statuten van de gemelde stichting te willen wijzigen en opnieuw vast te leggen in deze akte, waartoe de comparanten,------- handelend als gemeld, het volgende verklaarden:----------

- op één en dertig december negentienhonderd één en negentig werd, bij notariële akte verleden voor mij, notaris, opgericht de stichting: Stichting Lokale Radio- en --------- Televisieomroep Menaldumadeel/het Bildt "De Eenhoorn"; ----------
- blijkens notariële akte, op drie maart negentienhonderd zeven en negentig verleden-- ten overstaan van mij, notaris, zijn de statuten van de stichting partieel gewijzigd,---- waarbij onder meer de naam van de stichting is gewijzigd in: Stichting Lokale-------- Radio- en Televisieomroep Menaldumadeel/het Bildt/Franekeradeel "De Eenhoorn";
- conform artikel 16 van de statuten heeft het bestuur van de stichting met de vereiste - statutaire meerderheid van stemmen besloten tot algehele wijziging en vastlegging -- van de statuten van de Stichting; ----------
- van gemeld besluit blijkt uit een aan deze akte getekend stuk, de dato dertien --------- augustus tweeduizend één; ----------
- van de blijkens artikel 16 lid 2 benodigde goedkeuring van de programmaraad blijkt uit een eveneens aan deze akte te hechten schriftelijk stuk, de dato zes augustus ------

tweeduizend één, inhoudende het besluit van de programmaraad tot goedkeuring;----
- de voorzitter en secretaris van gemelde stichting zijn aangewezen om namens het bestuur te compareren bij de akte houdende wijziging en vaststelling van de statuten.

De comparanten, handelend als gemeld, verklaarden dat de statuten van de stichting met ingang van de dag volgende op die van heden, algeheel worden gewijzigd en alsdan ------ zullen luiden als volgt: ----------

Naam, Zetel en Duur ----------

Artikel 1 ----------

1. De stichting draagt de naam:---------- Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep Menaldumadeel/het---------- Bildt/Franekeradeel "De Eenhoorn". ----------
2. Zij heeft haar zetel te Menaldum, in de gemeente Menaldumadeel. ----------
3. De Stichting is opgericht voor onbepaalde tijd.----------

Doel----------

Artikel 2 ----------

1. De lokale omroepinstelling stelt zich uitsluitend, althans hoofdzakelijk, ten doel, ter- uitvoering van de taak van de publieke omroep, bedoeld in artikel 13c van de--------- Mediawet, op lokaal niveau een programma voor algemene omroep te verzorgen en- alle activiteiten met betrekking tot programmaverzorging en uitzending te verrichten die daartoe nodig zijn. Het programma is in zodanige mate gericht op de bevrediging van de in de gemeente levende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en --------- geestelijke behoeften, dat de instelling geacht kan worden van algemeen nut te zijn. - Het programma van deze lokale omroepinstelling is bestemd voor de gemeenten----- Menaldumadeel, het Bildt alsmede Franekeradeel. ----------
2. De Stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het aanwenden van- alle geoorloofde middelen welke voor de verwezenlijking van het doel der Stichting bevorderlijk zijn.----------
3. De Stichting is niet gericht op het maken van winst, doch heeft mede ten doel om de voor de verwezenlijking van haar doelstelling vereiste middelen bijeen te brengen. --
4. De uitzendingen der Stichting hebben in het bijzonder betrekking op de gemeenten-- genoemd in lid 1. ----------
5. Daarnaast zal er aan organisaties uit de gemeenten Menaldumadeel, het Bildt en----- Franekeradeel, welke op lokaal niveau een categoraal programma-aanbod willen----- verzorgen, de mogelijkheid worden geboden om deze programma's onder de---------- journalistieke eindverantwoording van de genoemde Stichting te verwezenlijken. ----

De betreffende programma's worden door het Stichtingsbestuur en de programma-raad vóóraf beoordeeld op strekking, inhoud en opzet.

Inkomsten

Artikel 3

De inkomsten van de Stichting zullen bestaan uit:

- reclame-inkomsten (nadat hiervoor de vereiste wettelijke toestemming is verkregen);
- subsidies en donaties;
- schenkingen, erfstellingen en legaten;
- alle andere verkrijgingen en baten.

Bestuur

Artikel 4

1. Het bestuur van de stichting bestaat uit tenminste vijf en ten hoogste zeven leden. De bestuursleden zullen evenredig verdeeld uit de gemeenten Menaldumadeel, het Bildt en Franekeradeel moeten komen.
   Met inachtneming hiervan wordt het aantal bestuursleden bepaald door het bestuur.
2. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.
3. Bestuursleden treden periodiek af volgens een door het bestuur op te stellen rooster van aftreden. Het rooster wordt zoveel mogelijk zo opgemaakt, dat geen van de bestuursleden langer dan vier jaar zitting heeft in het bestuur na zijn benoeming of herbenoeming. Eén volgens het rooster aftredend bestuurslid is te allen tijde herbenoembaar.
   Bij tussentijds eindigen van het bestuurslidmaatschap neemt de opvolger op het rooster van aftreden de in wiens plaats hij plaats in van het bestuurslid in wiens plaats hij benoemd is.
4. Bij het ontstaan van een vacature in het bestuur zal het bestuur binnen twee maanden na het ontstaan van de vacature daarin voorzien door de benoeming van een opvolger, zulks met inachtneming van het vorenstaande.
5. Mochten er in het bestuur om welke reden dan ook één of meer leden ontbreken, dan vormen de overblijvende bestuursleden of vormt het overblijvende bestuurslid niettemin een wettig bestuur, onverminderd het bepaalde in artikel 7.
6. De leden van het bestuur genieten géén beloning voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen de uitoefening van hun functie gemaakte kosten. De hoogte van de vergoeding wordt door het bestuur bepaald.

Bestuursvergaderingen en bestuursbesluiten

Artikel 5 ----------

1. De bestuursvergaderingen worden gehouden, hetzij in de gemeente Menaldumadeel, hetzij in de gemeente het Bildt, hetzij in de gemeente Franekeradeel. ----------
2. Ieder kalenderkwartaal wordt tenminste één vergadering gehouden. ----------
3. Vergaderingen zullen voorts telkenmale worden gehouden wanneer de voorzitter dit wenselijk acht of indien één der andere bestuursleden daartoe schriftelijk en onder--- nauwkeurige opgave der te behandelen punten aan de voorzitter het verzoek richt. --- Indien de voorzitter aan een dergelijk verzoek géén gevolg geeft binnen vier weken - na het verzoek, is de verzoeker bevoegd zelf een vergadering bijeen te roepen met --- inachtneming van de vereiste formaliteiten. ----------
4. De oproeping tot de vergadering geschiedt - behoudens het in lid 3 bepaalde - door -- de voorzitter, tenminste zeven dagen tevoren, de dag der oproeping en de dag der ---- vergadering niet meegerekend, door middel van oproepingsbrieven. ----------
5. De oproepingsbrieven vermelden, behalve de plaats en het tijdstip van de---------- vergadering, de te behandelen onderwerpen. ----------
6. Zolang in een bestuursvergadering alle in functie zijnde bestuursleden aanwezig zijn, kunnen geldige besluiten worden genomen over alle aan de orde komende---------- onderwerpen, ook al zijn de door de statuten gegeven voorschriften voor het ---------- oproepen en houden van vergaderingen niet in acht genomen. ----------
7. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter van het bestuur. Bij diens--------- afwezigheid wijst de vergadering zelf haar voorzitter aan. ----------
8. Van het verhandelde in de vergaderingen worden notulen gehouden door de ---------- secretaris of door één der andere aanwezigen, door de voorzitter daartoe ---------- aangezocht. ----------
   De notulen worden vastgesteld en getekend door degenen die in de vergadering als -- voorzitter en secretaris hebben gefungeerd. ----------
9. Het bestuur kan ter vergadering alléén dan geldige besluiten nemen indien de--------- meerderheid zijner in functie zijnde leden ter vergadering aanwezig of ---------- vertegenwoordigd is. ----------
   Een bestuurslid kan zich door middel van schriftelijke machtiging ter vergadering --- door een mede-bestuurslid laten vertegenwoordigen. ----------
   Een dergelijke machtiging dient vóór de aanvang van de vergadering in het bezit van de voorzitter te zijn, of bij diens afwezigheid in het bezit van de aan te wijzen -------- voorzitter. ----------
   Een bestuurslid kan slechts optreden als vertegenwoordiger van één ander----------

bestuurslid. ----------

10. Het bestuur kan, voorzover in deze statuten niet anders bepaald, ook buiten een overeenkomstig lid 4 uitgeschreven vergadering om besluiten nemen, mits ---------- alle bestuursleden in de gelegenheid zijn gesteld schriftelijk, telegrafisch, per telefax of telefonisch hun mening te uiten. Van een aldus genomen besluit wordt onder ------ bijvoeging van de ingekomen antwoorden door de secretaris een relaas opgemaakt,-- dat na mede-ondertekening door de voorzitter bij de notulen wordt gevoegd. ----------
11. Ieder bestuurslid heeft het recht tot het uitbrengen van één stem.---------- Voorzover deze statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle--------- bestuursbesluiten genomen met volstrekte meerderheid der geldig uitgebrachte ------- stemmen.----------
12. De stemmingen ter vergadering geschieden mondeling, tenzij de voorzitter een------- schriftelijke stemming gewenst acht of één der stemgerechtigden dit vóór de---------- stemming verlangt, terwijl over personen altijd schriftelijk wordt gestemd. ---------- Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes. ----------
13. Blanco stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht. ----------
14. In alle geschillen omtrent stemmingen, niet bij de statuten voorzien, beslist de-------- voorzitter.----------

Bestuursbevoegdheid en vertegenwoordiging----------

Artikel 6 ----------

1. Het bestuur is belast met het besturen van de Stichting, onverminderd het in artikel 8 bepaalde.----------
2. Het bestuur is bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten en tot het kopen,---------- vervreemden of bezwaren van registergoederen. ----------
3. Het bestuur is slechts bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten waarbij de --------- Stichting zich als borg of hoofdelijk mede-schuldenaar verbindt, zich voor een ------- derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een derde--------- verbindt, indien het besluit daartoe wordt genomen met algemene stemmen in een --- vergadering waarin alle bestuursleden aanwezig zijn. ----------
4. De voorzitter en de secretaris zijn belast met de uitvoering van de besluiten van het-- bestuur.----------

Artikel 7 ----------

De Stichting wordt in en buiten rechte uitsluitend vertegenwoordigd door de voorzitter en de secretaris gezamenlijk. ----------

Ingeval van ontstentenis of belet van de voorzitter of de secretaris wordt de Stichting-----

vertegenwoordigd door de voorzitter casu quo de secretaris gezamenlijk met een ander---
lid van het bestuur.----------
Bij ontstentenis of belet van zowel de voorzitter als de secretaris wordt de Stichting-------
vertegenwoordigd door twee gezamenlijk handelende bestuursleden. ----------

Programmaraad en adviescolleges----------

Artikel 8 ----------

1. Er is een programmaraad die met uitzondering van ieder ander orgaan het ----------
   programmabeleid bepaalt.----------
2. De programmaraad dient ten minste uit acht leden te bestaan. ----------
3. De programmaraad dient zodanig samengesteld te zijn dat de raad representatief is --
   voor de belangrijkste in de voornoemde gemeenten voorkomende maatschappelijke,
   culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen. ----------
   De volgende instellingen, stichtingen en verenigingen zijn ten minste in de----------
   programmaraad vertegenwoordigd:----------
   a. culturele sector;----------
   b. bedrijfsleven; ----------
   c. levens- en wereldbeschouwelijke instellingen; ----------
   d. welzijnssector;----------
   e. sport en recreatie; ----------
   f. algemeen.----------
   Het bestuur is te allen tijde bevoegd bovengenoemde reeks categorieën uit te ---------
   breiden.----------
   De leden van de programmaraad worden door het bestuur benoemd met ----------
   inachtneming van het in de statuten bepaalde. ----------
   Het is toegestaan leden van de programmaraad te benoemen, welke niet een van de--
   hiervoor onder a. tot en met f genoemde instellingen, stichtingen en verenigingen----
   veretegenwoordigen. Deze leden worden derhalve op persoonlijke titel benoemd. ----
   Het aantal leden dat is afgevaardigd door een instelling, stichting of vereniging als---
   hiervoor onder sub a. tot en met f. omschreven (de zogenaamde representatieve ------
   leden) dient echter te allen tijde een meerderheid te vormen ten opzichte van de ------
   leden op persoonlijke titel. ----------
4. Bij het bestaan van een vacature in de programmaraad zal het bestuur of de ----------
   programmaraad de betreffende vereniging, stichting, instelling of overkoepelende ---
   organisatie uit de betreffende sector onverwijld door aantekende brief in kennis ------
   stellen van de vacature, waarna binnen zes maanden, met uitzondering van vacatures

voor etnische- en culturele minderheden, een voordracht voor de vacature opgemaakt dient te zijn. ----------
Indien het bestuur en de programmaraad deze kennisgeving en dit verzoek niet gedaan hebben binnen één maand nadat de vacature is ontstaan, dan is ieder lid van het bestuur en van de programmaraad bevoegd deze kennisgeving en dit verzoek te doen.----------
Indien niet, nadat op de voorgeschreven wijze de kennisgeving is gedaan, binnen de gestelde termijn een voordracht is ingekomen, is het bestuur bevoegd de voordracht op te stellen, teneinde binnen drie maanden na het ontstaan van de vacature daarin te hebben voorzien.----------
Alle hiervoor bedoelde voordrachten hebben een bindend karakter. ----------

5. Leden van de programmaraad kunnen alleen zijn natuurlijke personen, wonend of werkend in de gemeenten Menaldumadeel, het Bildt of Franekeradeel. ----------
6. Leden van de programmaraad treden af bij hun bedanken, wanneer zij ophouden te wonen of te werken in de gemeenten Menaldumadeel, het Bildt of Franekeradeel en bij onder curatelestelling.----------
   De overeenkomstig lid 3 benoemde leden treden periodiek af volgens een rooster van aftreden door de programmaraad op te stellen, zodanig, dat geen der leden langer dan drie jaar zitting heeft na zijn benoeming of herbenoeming.----------
   De aftredende is éénmaal terstond herbenoembaar. Overigens kan een lid slechts opnieuw herbenoemd worden na verloop van tenminste drie jaar na de beëindiging van zijn lidmaatschap. ----------
   Bij tussentijds eindigen van het lidmaatschap neemt de opvolger op het rooster van aftreden de plaats in van het lid in wiens plaats hij is benoemd. ----------
   Het rooster van aftreden wordt onverwijld aan het bestuur verstrekt. ----------
7. Mocht in de programmaraad om welke reden dan ook één of meer leden ontbreken, dan vormen de overblijvende leden de programmaraad, onverminderd het in lid 4 bepaalde. ----------
8. Leden van de programmaraad genieten géén beloning voor hun werkzaamheden. ----
   Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte onkosten met uitzondering van de kosten van vervoer tussen de woonplaats en de plaats der vergadering. De hoogte van de vergoeding wordt door het bestuur bepaald. ----------
9. De programmaraad benoemt uit zijn midden een voorzitter en een secretaris.----------
   De voorzitter van de programmaraad wordt voor een periode van ten hoogste drie ---

jaar benoemd. ----------
De voorzitter van de programmaraad is niet eerder herbenoembaar dan na verloop van tenminste drie jaren na de beëindiging van zijn voorzitterschap. ----------
De secretaris van de programmaraad is direct herbenoembaar. ----------
De programmaraad is te allen tijde bevoegd zijn voorzitter en secretaris van hun ----- functie te ontheffen. ----------
Naam en adres van de voorzitter worden onverwijld schriftelijk medegedeeld aan het bestuur. ----------

10. Ongeacht het vorenstaande worden de leden van de programmaraad ingevolge ------- artikel 30, onderdeel c, laatste volzin, van de Mediawet op bindende voordracht van- de programmaraad van de omroepinstelling benoemd door de Burgemeester en------- Wethouders van de gemeente Menaldumadeel. De bindende voordracht dient binnen zes maanden na het ontstaan van een of meerdere vacatures aan Burgemeester en ---- Wethouders te worden voorgelegd. Indien op enig moment de Mediawet deze wijze- van benoeming niet langer voorschrijft, geschiedt de benoeming op de in artikel 8, -- leden 3, 6 en 9 van deze statuten omschreven wijze. ----------
11. De programmaraad dient per kalenderjaar minimaal vier keer bijeen te komen. -------
12. De programmaraad is jaarlijks verplicht tot het opstellen van een, aan het---------- Commissariaat voor de Media over te leggen, jaarlijkse rapportage aangaande het---- gevoerde en gerealiseerde programmabeleid. ----------

Vergaderingen en besluiten van de programmaraad ----------

Artikel 9 ----------

1. Het bepaalde in artikel 5, met uitzondering van lid 2 en lid 9, is van overeenkomstige toepassing voor vergaderingen van de programmaraad. ----------
2. Vergaderingen worden ook gehouden indien de voorzitter van het bestuur zulks------ wenselijk acht, in welk geval hij tevens bevoegd is vergaderingen van de ---------- programmaraad op te roepen. ----------
3. De leden van het bestuur worden mede opgeroepen tot de vergaderingen van de------ programmaraad. ----------
   Elk bestuurslid heeft daarin een raadgevende stem. ----------

Van de jaarvergadering ----------

Artikel 10 ----------

1. Er wordt jaarlijks een vergadering gehouden welke als jaarvergadering wordt--------- beschouwd. ----------
   Deze vergadering moet worden gehouden binnen vijf maanden na verloop van het---

kalenderjaar. De oproeping voor deze vergadering geschiedt door de voorzitter van het bestuur. ----------
Uitgenodigd worden de leden van het bestuur en de leden van de programmaraad, alsmede personen of leden van commissies, genoemd in artikel 12, 1e lid. ----------

2. In de jaarvergadering: ----------
   a. doet het bestuur mededeling van de uit te zenden programma's, voorzover die reeds vastgesteld zijn met opgave van de zakelijke inhoud van die programma's en de dag, tijdstip van aanvang en de zender of kanaal waarop de programma's zullen worden uitgezonden; ----------
   b. brengt het bestuur in bespreking eventueel aanwezige plannen voor uit te zenden programma's;----------
   c. brengt het bestuur verslag uit over de in het voorgaande kalenderjaar gehouden uitzendingen en doet mededeling van de uit het publiek schriftelijk bij het bestuur ingekomen reacties op die uitzendingen; ----------
   d. betaalt de programmaraad het programmabeleid voor het komende kalenderjaar, waarbij de programmaraad rekening houdt met de financiële - en technische mogelijkheden van de Stichting. ----------
      Het bestuur is verplicht de besluiten betreffende het programmabeleid op te volgen, tenzij deze besluiten strijdig zouden zijn met enig wettelijk voorschrift, deze statuten of het redactiereglement; ----------
   e. legt het bestuur de jaarstukken, vergezeld van het rapport van de kascommissie, over. ----------
3. Tijdens de jaarvergadering fungeren de voorzitter en de secretaris van het bestuur als zodanig. ----------
   De tijdens de jaarvergadering te nemen besluiten worden genomen bij volstrekte meerderheid van stemmen, terwijl bij staking der stemmen de stem van de voorzitter van het bestuur doorslaggevend is. ----------

Programma's ----------

Artikel 11 ----------

1. Een besluit van het bestuur tot uitzending van een programma moet worden genomen met twee/derde der stemmen in een vergadering, waarvan twee/derde der in functie zijnde bestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd zijn. ----------
   Een besluit tot uitzending van een programma kan slechts in vergadering worden genomen. ----------
2. Het bestuur is verantwoordelijk voor de vorm en de inhoud van de uit te zenden------

programma's.
Een bestuurslid kan zich van deze verantwoordelijkheid ontheffen door een schriftelijke mededeling aan de voorzitter van de programmaraad, dat hij tegen de uitzending van het programma is.
De betreffende mededeling moet door het betreffende bestuurslid worden gedaan binnen één week nadat hem het besluit tot uitzending ter kennis is gekomen.

3. Het bestuur is verplicht de voorzitter van de programmaraad onverwijld in kennis te stellen met de zakelijke inhoud van een uit te zenden programma met vermelding van dag, tijdstip van aanvang, zender en/of kanaal, waarop de uitzending plaats zal hebben.
4. De programmaraad kan een voorgenomen uitzending verbieden, indien deze in strijd is met het door de programmaraad vastgestelde programmabeleid.

Artikel 12

1. Het bestuur is bevoegd onder zijn verantwoordelijkheid zich bij de voorbereiding en uitvoering van de uit te zenden programma's te doen bijstaan door personen of door commissies, waarvan de leden door het bestuur worden aangewezen.
2. Het bestuur kan de in lid 1 bedoelde personen en de leden van de commissies te allen tijde ontslaan.
3. De in lid 1 bedoelde personen en de leden van de commissies moeten de aanwijzingen van het bestuur opvolgen.
4. De aanwijzing van de personen en de commissieleden als bedoeld in lid 1 behoeft de goedkeuring van de programmaraad.
5. Aan de personen en de commissieleden als bedoeld in lid 1 kan onder goedkeuring van de programmaraad door het bestuur een vergoeding worden toegekend voor hun werkzaamheden.

Einde bestuurslidmaatschap

Artikel 13

Het bestuurslidmaatschap eindigt:

a. door aftreden op grond van het in artikel 4, lid 3 bepaalde;
b. door overlijden van het bestuurslid, bij verlies van het vrije beheer over zijn vermogen, bij schriftelijke ontslagneming, alsmede bij ontslag op grond van artikel 298, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
c. door ontbinding van de Stichting.

Boekjaar en jaarstukken

Artikel 14

1. Het boekjaar van de Stichting is gelijk aan het kalenderjaar. ----------
2. Per het einde van ieder boekjaar worden de boeken van de Stichting afgesloten. ------ Daaruit worden door de penningmeester een balans en een staat van baten en lasten - over het geëindigde boekjaar opgemaakt, welke jaarstukken, vergezeld van een ------ rapport van de hierna te noemen kascommissie, binnen vier maanden na afloop van - het boekjaar aan het bestuur wordt aangeboden.----------
3. De jaarstukken worden vóór een april door het bestuur vastgesteld. ----------
4. De jaarstukken vergezeld van het rapport van de kascommissie worden op de--------- jaarvergadering aan de orde gesteld.----------
5. Er wordt door het bestuur een kascommissie ingesteld, bestaande uit drie leden. ------ De leden van de kascommissie worden door het bestuur benoemd uit bindende ------- voordrachten.----------
   Zowel de programmaraad als de gemeenten Menaldumadeel en het Bildt worden ---- schriftelijk uitgenodigd een voordracht voor de benoeming van één lid van de -------- kascommissie op te stellen en deze binnen één maad na de schriftelijke uitnodiging-- aan het bestuur te doen toekomen. ----------
   Is binnen één maand na kennisgeving geen voordracht ontvangen, dan is het bestuur vrij in de benoeming van de leden van de kascommissie. ----------

Reglement ----------

Artikel 15----------

1. Het bestuur is verplicht. een redactiereglement vast te stellen en is voorts bevoegd --- andere reglementen vast te stellen, waarin die onderwerpen worden geregeld, welke - niet in deze statuten zijn vervat. ----------
2. Het reglement mag niet met de wet of deze statuten in strijd zijn. ----------
3. Het bestuur is te allen tijde bevoegd het reglement te wijzigen of op te heffen. --------
4. Op de vaststelling, wijziging en opheffing van het reglement is het bepaalde in ------- artikel 16 lid 1 van toepassing. ----------
5. De vaststelling, wijziging en opheffing van het reglement behoeft de voorafgaande -- goedkeuring van de programmaraad. ----------

Statutenwijziging ----------

Artikel 16----------

1. Het bestuur is, na de programmaraad te hebben gehoord, bevoegd deze statuten te --- wijzigen. ----------
   Het besluit daartoe moet worden genomen met tenminste twee/derde der stemmen in een vergadering waarin tenminste twee/derde der bestuursleden aanwezig of----------

vertegenwoordigd is, zonder dat in het bestuur enige vacature bestaat. ----------

2. Wijzigingen in de artikel 8, 9, 10 en 11 behoeven om geldig te zijn de goedkeuring van de programmaraad. ----------
3. De wijziging moet op straffe van nietigheid bij notariële akte tot stand komen. --------
4. De leden van het bestuur zijn verplicht een authentiek afschrift van de wijziging ----- alsmede de gewijzigde statuten neer te leggen ten kantore van het handelsregister ---- van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, binnen welk gebied de Stichting haar-- zetel heeft. ----------

Ontbinding----------

Artikel 17----------

1. Het bestuur is bevoegd de Stichting te ontbinden. ----------
   Op het daartoe te nemen besluit is het bepaalde in artikel 16 lid 1 van toepassing. ----
   Het besluit tot ontbinding treedt niet eerder in werking dan na goedkeuring van de --- programmaraad. ----------
2. De Stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voorzover dit voor de vereffening van haar vermogen nodig is. ----------
3. De vereffening geschiedt door het bestuur. ----------
4. De vereffenaars dragen er zorg voor dat van de ontbinding van de Stichting ---------- inschrijving geschiedt in het register als bedoeld in artikel 16 lid 4. ----------
5. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk -- van kracht. ----------
6. Een eventueel batig saldo van de ontbonden Stichting wordt zoveel mogelijk besteed overeenkomstig het doel van de Stichting. ----------
7. Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de ontbonden ---- Stichting gedurende dertig jaar berusten onder de jongste vereffenaar. ----------

Slotbepalingen----------

Artikel 18----------

In alle gevallen waarin zowel de wet als deze statuten - niet voorzien, beslist het bestuur.
De verschenen personen – waarvan de identiteit door mij, notaris, deugdelijk is----------
vastgesteld – zijn mij, notaris, bekend. ----------
WAARVAN AKTE, ----------
in minuut opgemaakt en verleden te Berlikum op de datum in het hoofd dezer akte--------
vermeld. ----------
Na zakelijke opgave van de inhoud van deze akte en de toelichting daarop door mij, ------
notaris, aan de verschenen personen, hebben zij eenparig verklaard van de inhoud van----

deze akte te hebben kennis genomen door lezing van de ontwerpakte, daarmee in te-------
stemmen en op volledige voorlezing daarvan geen prijs te stellen. ----------
Onmiddellijk na beperkte voorlezing van de akte is deze door de verschenen personen en
vervolgens door mij, notaris, ondertekend. ----------

REP. NO. 1016
ENKEL-VOUD
TE LEEUWARDEN
IN REG.3 ONDER NUMMER:
RENVOOI(EN) : GEEN
ANNEX(EN) : TWEE
KOSTEN VAN REGISTRATIE:
DE INSPECTEUR,
W POSTHUMUS

GEREGISTREERD IN
D.D. 16-10-2001
3.114119.12
FL ******6,00

Huishoudelijk reglement

van de Stichting Lokale Radio en Televisie Menaldumadeel, het Bildt en Franekeradeel De Eenhoorn

Inhoud

Hoofdstuk	Onderwerp	Blz
Begripsbepaling		3
Hoofdstuk 1	Beleid	3
Hoofdstuk 2	Taken en bevoegdheden van bestuur en bestuursleden	4
Hoofdstuk 3	Medewerkers	5
Hoofdstuk 4	Programma Beleidsbepalend Orgaan (PBO)	6
Hoofdstuk 5	Technische Zaken	6
Hoofdstuk 6	Redactiestatuut	7
Hoofdstuk 7	Slotbepalingen	10
Bijlagen:	Intake formulier nieuwe medewerkers	
	Medewerkers overeenkomst	

Vast gesteld bij bestuursbesluit september 2018

Begripsbepaling

In dit reglement wordt verstaan onder:

a. De stichting: Stichting Lokale Radio en Televisie Menaldumadeel, Het Bildt en Franekeradeel De Eenhoorn, gevestigd te Menaam, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden onder nummer 41004173.

b. De statuten: de statuten van de stichting, laatstelijk gewijzigd op 9 oktober 2001.

c. Het bestuur: het bestuur van de stichting als bedoeld in artikel 4 van de Statuten.

d. Inzamelingsacties: activiteiten en projecten met als doel het verzamelen van gelden en/of diensten en/of materiële zaken waarmee de doelstellingen van de stichting kunnen worden verwezenlijkt, ook wel 'inkomsten' genoemd.

e. Projecten: activiteiten in het kader van het realiseren van de doelstellingen van de stichting.

Bestuur en medewerkers zijn onderworpen aan en handelen naar de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van de Stichting.

De tekst is geschreven in de mannelijke vorm, maar moet geïnterpreteerd worden als zowel de mannelijke als vrouwelijke vorm

HOOFDSTUK 1

Beleid.

a. Het meerjarig beleid is vastgelegd in een beleidsplan en wordt jaarlijks geactualiseerd en herzien.
b. Elke nieuwe versie van een beleidsplan is van kracht op het moment dat deze in een bestuursvergadering is goedgekeurd.
c. Het beleidsplan bevat een jaarplan en een jaarbegroting.

Lokale omroep voor Menameradiel, het Bildt en Franekeradeel

HOOFDSTUK 2

Taken en bevoegdheden van bestuur en bestuursleden.

2.1 Het bestuur:
a. Bestuurt en vertegenwoordigt de stichting.
b. Neemt bestuursbesluiten (zie de paragraaf 'Bestuursbesluiten' in dit huishoudelijk reglement.)
c. Kan voor bepaalde tijd werkgroepen/projectgroepen in het leven roepen.
d. Handelt binnen de gestelde kaders, vastgelegd in onder andere het beleidsplan, de jaarbegroting en de projectbudgetten.
e. Uitsluitend natuurlijke personen kunnen zitting nemen in het bestuur.

2.2 De voorzitter:
a. Heeft de algemene leiding van de stichting.
b. Vertegenwoordigt de stichting naar buiten toe.
c. Overlegt met officiële instanties.
d. Geeft leiding aan het bestuur.
e. Is het eerste aanspreekpunt voor bestuursleden.
f. Stelt in overleg met de secretaris de agenda voor de vergaderingen op.
g. Leidt de bestuursvergaderingen.
h. Ziet erop toe dat beslissingen worden genomen in overeenstemming met de wet, de statuten en dit huishoudelijk reglement.
i. Stelt, in goed overleg met de secretaris en de penningmeester, het beleidsplan op en herziet dit jaarlijks.
j. Coördineert en stuurt activiteiten.
k. Ziet erop toe dat bestuursleden hun taken naar behoren vervullen.

2.3 De penningmeester:
a. Voert de financiële administratie.
b. Waarborgt de continuïteit van de financiële administratie.
c. Stelt financiële overzichten op.
d. Maakt het financiële gedeelte van het jaarverslag.
e. Zorgt ervoor dat de financiële administratie, de manier waarop deze administratie gevoerd wordt en het financiële jaarverslag niet onnodig afwijkt van Richtlijn 650.
f. Beheert de kas, de bankrekeningen en de eventuele spaarrekeningen, beleggingen en investeringen.
g. Beheert de inventarislijst en de inventaris.
h. Begroot inkomsten en uitgaven en voert op deze activiteiten tussentijds en na afronding financiële controle uit.
i. Beslist zelfstandig over ad hoc uitgaven.
j. Beoordeelt of gedane uitgaven en declaraties vallen binnen de jaarbegroting, de kaders van projectbudgetten en/of de in bestuursvergaderingen gemaakte afspraken.

2.4 De secretaris:
a. Maakt van elke vergadering een verslag waarin minimaal vermeld wordt:
- datum en plaats van de vergadering
- aanwezige en afwezige bestuursleden
- verleende volmachten
- genomen besluiten
b. Stelt het niet-financiële gedeelte van het jaarverslag op.
c. Ontvangt en behandelt binnenkomende post en verzorgt de daaruit voortvloeiende correspondentie.
d. Archiveert alle relevante documenten.
e. Is verantwoordelijk voor de inkomende e-mail

2.5 Bestuurslid medewerkerszaken
a. Voert een adequate administratie van het medewerkersbestand.
b. Voert in geval van nieuwe medewerkers het intakegesprek.
c. Neemt afscheid van vertrekkende medewerkers.
d. Meldt kandidaat aan voor opleiding en houdt het verloop van opleiding en proeftijd bij.
e. Meldt beschikbaarheid nieuwe medewerker aan bij de programmaraad die beslist op welke programma's de kandidaat wordt ingezet.
d. Voert een adequate administratie van sleutels en beveiligingsbatches.
e. Voert een adequate administratie van overige in bruikleen gegeven eigendommen van de omroep.
f. Is het eerste aanspreekpunt voor medewerkers.

2.6 Bestuurslid public relations
a. Is verantwoordelijk voor alle teksten die publiekelijk worden gepubliceerd.
b. Schrijft persberichten.
c. Verzorgt de contacten met de externe media.
d. Is verantwoordelijk voor de inhoud van de website en sociale media van de omroep.
e. Verzorgt de publiciteit in geval van bijzondere evenementen of projecten van de omroep.

HOOFDSTUK 3

Medewerkers.

1.1 Nieuwe medewerkers
a. Worden aangemeld via het daarvoor bestemde intake formulier. (zie bijlage 1)
d. Worden uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek met het bestuurslid medewerkerszaken.
c. Na het kennismakingsgesprek ondertekent kandidaat de medewerkers overeenkomst. (zie bijlage 2)
d. De datum van ondertekening medewerkers overeenkomst is de datum van indiensttreding.
e. Ontvangen een exemplaar van het Huishoudelijk Reglement.

1.2 Opleiding
a. Nieuwe medewerkers volgen een interne opleiding.
b. Nieuwe medewerkers kunnen gevraagd worden een externe opleiding te volgen (zie artikel 2 van de medewerkers overeenkomst)
b. Indien nodig krijgen medewerkers bijscholing.

1.3 Uitschrijving

a. Een medewerker kan om diverse redenen uitgeschreven worden: op eigen verzoek, op aangeven van het bestuurslid medewerkerszaken of op verzoek van de programmaleiding in overleg met het bestuurslid medewerkerszaken.
b. Indien op eigen verzoek: betreffende medewerker verzoekt schriftelijk aan het bestuurslid medewerkerszaken om beëindiging van de werkzaamheden.
c. Bij beëindiging van de overeenkomst op verzoek van de medewerker dient minimaal één maand opzegtermijn in acht te worden genomen.
d. Uitschrijving op aangeven van het bestuurslid medewerkerszaken of de programmaleiding: bij niet functioneren of ernstige nalatigheid dan wel het niet naleven van interne regels wordt de medewerker hierop aangesproken en hier wordt een gespreksverslag van gemaakt.
e. Bij herhaling kan de medewerker door het bestuur op non-actief gesteld of ontslagen worden.
f. De medewerker wordt hiervan schriftelijk in kennis gesteld.

HOOFDSTUK 4

Programma Beleidsbepalend Orgaan (PBO).

Het PBO bepaalt het media-aanbodbeleid van de lokale publieke media-instelling en controleert of het door hem vastgestelde beleid voor het media-aanbod wordt uitgevoerd. Jaarlijks rapporteert het PBO aan het bestuur over de uitvoering van het door hem vastgestelde media-aanbodbeleid. Het PBO dient zodanig te zijn samengesteld dat deze representatief is voor in de gemeente voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen. In het PBO hebben in ieder geval zitting vertegenwoordigers van een vijftal media wettelijke stromingen. De leden van het PBO worden door het bestuur benoemd. De benoeming geldt voor een termijn van vijf jaar. De aftredende is terstond herbenoembaar voor ten hoogste een maal de maximale benoemingstermijn. De voordracht tot benoeming geschiedt door het bestuur.

1.Samenstelling

Het PBO is samengesteld uit vertegenwoordigers van de volgende stromingen:
- Cultuur
- Kerkgenootschappen
- Sport & Recreatie
- Onderwijs & Educatie
- Maatschappelijke zorg

2. Vergaderingen

Het PBO vergadert minimaal drie keer per jaar.

Lokale omroep voor Menameradiel, het Bildt en Franekeradeel

HOOFDSTUK 5

Technische Commissie.

Het bestuur benoemt de voorzitter van de Technische Commissie. Op verzoek van het bestuur neemt hij deel aan bestuursvergaderingen voor zover het zijn vakgebied betreft. De voorzitter Technische Commissie benoemt de overige leden op basis van hun technische kennis
Verantwoordelijkheidsgebieden van de leden worden in samenspraak vastgelegd. De voorzitter van de Technische Commissie legt verantwoording af aan het bestuur

1. Taken.

De technische commissie;

a. heeft de verantwoordelijkheid voor het onderhoud en functioneren van de gehele technische installatie (apparatuur, hardware, software, zendinstallatie, digitale media).
b. is bevoegd aankopen te doen tot een bedrag van € 100,00.
c. vraagt voor aankopen boven dit bedrag goedkeuring aan het bestuur.
d. legt voor investeringen een investeringsplan voor aan het bestuur ter beoordeling en goedkeuring.
e. stelt op en onderhoudt een inventarislijst van de gehele technische installatie.
f. zorgt voor duidelijke installatieschema's, bouwtekeningen, instructies en overige documentatie.
g. ondersteunt radio-uitzendingen in de breedste zin van het woord.
h. zorgt voor de infrastructuur voor evenement- en locatie uitzendingen.

Hoofdstuk 6

Redactiestatuut.

1.Doel van het redactiestatuut.

Het redactiestatuut heeft tot doel de onafhankelijkheid van de programmaleiding en redactie van de omroep te waarborgen bij het uitoefenen van haar journalistieke taak. Het regelt voorts de rechten en plichten van de medewerkers in relatie tot de journalistieke functie van de omroep.

2.Betrokken partijen.

Aan het redactiestatuut zijn gebonden:

- Degenen die blijkens een schriftelijke medewerkers overeenkomst deel uitmaken van radio, televisie en internet redacties van de omroep.
- De programmaraad van de omroep.
- Het bestuur van de omroep.

3.Begripsbepaling.

3.1. Leden programmaraad

Tot de programmaraad behoren degenen die door de omroep zijn aangesteld en/of anderszins onder directe verantwoordelijkheid van de programmaraad functioneren. Zij worden benoemd en ontslagen door het bestuur.

radio eenhoorn

Lokale omroep voor Menameradiel, het Bildt en Franekeradeel

3.2. Programmaraad
De programmaraad is verantwoordelijk voor de inhoud en de vorm van de programma's op welk medium dan ook. De programmaraad ziet erop toe dat in de berichtgeving de vereiste journalistieke zorgvuldigheid wordt betracht, in overeenstemming met de uitgangspunten als verwoord in artikel 4 van dit statuut, en dat openbaarmaking van programma's of onderdelen daarvan niet in strijd zijn met de wet.

3.3 Bestuur
Aan het Bestuur van de omroep is de verantwoordelijkheid voor het zakelijk beleid toegekend. Het bestuur van de omroep is belast met het toezicht op de programmaraad.

3.4 Nieuwsbulletins
Tot de nieuwsbulletins worden gerekend de programma's die primair bedoeld zijn te informeren over actuele gebeurtenissen, ontwikkelingen en achtergronden.

3.5 Overige programma's
Tot de overige programma's worden die programma's gerekend die niet primair gekoppeld zijn aan actuele gebeurtenissen en die veelal een onderhoudend en informatief karakter hebben.

3.6 Gesponsorde programma's
Deze programma's komen tot stand door medefinanciering en/of zakelijke ondersteuning door derden, zonder afbreuk te doen aan het bepaalde onder artikel 5 van dit statuut.

3.7 Reclameboodschappen
Reclameboodschappen zijn alle uitingen van bedrijven en/of instellingen, die erop zijn gericht het publiek te bewegen tot het kopen van een bepaald product of het gebruikmaken van een bepaalde dienstverlening.

4. Doelstelling en identiteit.
4.1 De lokale omroep onderscheidt zich van nationale en regionale publieke omroepen doordat haar programma's in het bijzonder betrekking hebben op een bepaalde regio en de inhoud van de programma's cultureel en maatschappelijk van betekenis zijn voor de luisteraars en kijkers in die regio. De omroep wil zo veelzijdig mogelijk informatie verschaffen op een breed terrein.

4.2 De lokale omroep opereert als publieke omroep. Zij stelt zich ten doel programma's te maken in overeenstemming met de bepaling van de Wet om daardoor de sociaal-maatschappelijke ontwikkeling in het uitzendgebied te bevorderen en de geestelijke, economische, culturele, educatieve en recreatieve activiteiten te intensiveren. Daarbij staat het geven van informatie in de ruimste zin voorop.

5. Journalistieke onafhankelijkheid.
5.1 De programmaraad oefent de haar opgedragen programmatische journalistieke taken uit zonder rechtstreekse beïnvloeding door wie dan ook, anders dan op de wijze zoals in dit statuut geregeld.

5.2 De programmaraad heeft geen binding met enige politieke of levensbeschouwelijke groepering of met belangengroepen.

5.3 De programmaraad hecht aan fundamentele waarden en grondrechten, als de vrijheid van meningsuiting, het handhaven van de rechtsstaat en eerbiediging van de menselijke persoonlijkheid, ongeacht afkomst, geloof, ras, geslacht of seksuele geaardheid.

5.4 De programmaraad streeft bij de uitvoering van haar werk steeds objectiviteit en onpartijdigheid na. Ze laat zich leiden door de uitgangspunten van journalistieke zorgvuldigheid en evenwichtigheid.

6. Positie van de programmaraad en het bestuur van de omroep.

6.1 Het bestuur van de omroep is als houder van de zendmachtiging verantwoordelijk voor het algemeen programmabeleid en voor vorm en inhoud van hetgeen in haar zendtijd wordt uitgezonden. Het bestuur van de omroep delegeert de voorbereiding en samenstelling van de programma's aan de programmaraad. Het bestuur oefent achteraf controle uit.

6.2 De programmaraad is belast met de voorbereiding, uitvoering, evaluatie en ontwikkeling van het programmabeleid van de omroep. Zij is met betrekking tot de programma's verantwoordelijk voor de naleving van Statuten en door het bestuur vastgestelde richtlijnen van de omroep.

6.3 Het bestuur van de omroep zal de journalistieke onafhankelijkheid van de programmaraad waarborgen.

6.4 Het bestuur van de omroep is verantwoordelijk voor het verwerven, accepteren en uitzenden van reclameboodschappen.

6.5 Het bestuur van de omroep ziet erop toe dat nieuwsbulletins niet worden gefinancierd door opdrachtgevers. Zij zal in het algemeen de programmaraad op generlei wijze verplichten tot het leggen van verbanden tussen de nieuwsberichtgeving en mogelijke belangen van opdrachtgevers.

6.6 In alle gevallen dat het bestuur van de omroep weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een bestuurlijke beslissing direct of indirect van invloed kan zijn op objectiviteit, geloofwaardigheid, kwaliteit of karakter van een programma, pleegt zij vooraf overleg met de programmaraad.

7. Positie van de programmaraad.

7.1 De programmaraad is in de dagelijkse operatie verantwoordelijk voor de uitvoering van het redactionele beleid.

7.2 De programmaraad zal zich bij de uitoefening van haar taak laten leiden door de bepalingen in dit statuut.

7.3 Het bestuur zal niet overgaan tot ontslag van enig lid van de programmaraad dan na overleg met de overige leden van de programmaraad.

7.4 Leden van de programmaraad zullen zonder toestemming van het bestuur geen contacten onderhouden met bedrijven, instellingen of maatschappelijke groeperingen, gericht op het tot stand komen van enige zakelijke of persoonlijke samenwerking.

7.5 Leden van de programmaraad zullen hun eventuele politieke en/of levensbeschouwelijke overtuiging niet zodanig uitdragen, dat hun journalistieke onpartijdigheid en die van de omroep in het gedrang kan komen.

7.6 Het gebruik van de naam van de omroep, van de naam van afzonderlijke programma's of onderdelen hiervan, voor eigen gewin van leden van de programmaraad, is strikt verboden zonder schriftelijke toestemming van bestuur en programmaraad.

Lokale omroep voor Menameradiel, het Bildt en Franekeradeel

8 Overleg en advies.

8.1 Over besluiten die van invloed zijn of van invloed kunnen zijn op het redactionele beleid van de omroep beslissen het bestuur en de programmaraad. Het betreft o.a. plannen tot wijziging van de beginselen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het redactionele beleid of de positie van de programmaraad

8.2 Over zaken die verband houden met het bepaalde in dit statuut, zal het bestuur in geen geval overleg met de programmaraad ontwijken of weigeren.

9. Rechten van de leden van de programmaraad.

9.1 Wanneer een programmamedewerker ernstige gewetensbezwaren heeft tegen een aan hem verstrekte opdracht, dan wel de opdracht in strijd acht met de journalistieke grondbeginselen, zoals omschreven in artikel 5 van dit statuut, kan hij een dergelijke opdracht weigeren. Indien hij zich niet kan verenigen met een door de programmaraad ter zake te nemen beslissing, kan hij zich wenden tot het bestuur om een uitspraak.

9.2 Wanneer de programmaraad besluit ingrijpende wijzigingen aan te brengen in een programma, dient de betrokken programmamaker tijdig in kennis gesteld te worden. De betrokken programmamedewerker kan verlangen dat het programma niet wordt uitgezonden. Indien door de programmaraad niettemin tot uitzending wordt besloten, zal het programma niet van de naam van de betrokken programmamaker worden voorzien. Als de betrokken programmamaker het niet met de genomen beslissing eens is, kan hij zich wenden tot het bestuur met het verzoek om een uitspraak.

9.3 Wanneer de programmaraad besluit om een programma niet uit te zenden, kan de betrokken programmamaker zich eveneens voor een uitspraak wenden tot het bestuur.

10. Samenwerking, fusie, overdracht en overname.

Ingeval van plannen voor het samengaan van de omroep met enige andere onderneming, dan wel het overdragen van een meerderheidsbelang of de feitelijke zeggenschap aan een andere organisatie, zal de programmaraad op een zo vroeg mogelijk tijdstip worden geïnformeerd. Het bestuur zal alles doen om de werking van dit statuut te garanderen, ook als zich situaties voordoen als in het vorige lid bedoeld.

11. Geschillen.

11.1 Bij geschillen, direct samenhangend met de bepalingen van dit programmastatuut, kunnen betrokkenen een bindend oordeel vragen aan een onafhankelijke beroepscommissie. Deze commissie bestaat uit een lid aangewezen door het bestuur, een lid uit of aangewezen door programmaraad en een door de betrokken partijen aan te wijzen onafhankelijke commissievoorzitter.

11.2 Een beroepsprocedure heeft geen schorsende werking ten aanzien van een bestuursbesluit, tenzij partijen anders overeenkomen.

12. Geldigheid.

12.1 Het redactiestatuut treedt in werking na inhoudelijke overeenstemming tussen het bestuur en de programmaraad.

12.2 Wijziging van het redactiestatuut kan slechts met instemming van bestuur en programmaraad. Instemming van de programmaraad vereist een meerderheid van de leden.

HOOFDSTUK 7

Slotbepalingen.

a. In gevallen waarin de wet, de statuten en dit huishoudelijk reglement niet voorziet, beslist het bestuur.

b. Naast de statuten en het Huishoudelijk Reglement kan het bestuur (tijdelijke) maatregelen van algemene aard instellen.

R **AANGETEKENDE BRIEF NL**
NL Frankering betaald €9.05
102 gr. 157659 23-05-2022 16:28

D
PostNL
NL

3SRPKS583680988 1200BK 1426

Commissariaat voor de Media
Postbus 1426
1200 BK Hilversum

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	4 oktober 2022	**Behandelend ambtenaar**	A. Hoekstra-Inberg
Datum agendering	27 oktober 2022	**E-mailadres**	a.hoekstra@waadhoeke.nl
Onderwerp	Aanwijzing Lokale Publieke Omroep	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	Jan Dijkstra		

Samenvatting

Elke vijf jaar wijst het Commissariaat van de Media een lokale publieke media-instelling aan. Hiervoor heeft Omroep Eenhoorn een aanvraag gedaan. De gemeenteraad moet het Commissariaat van de Media adviseren of omroep Eenhoorn voldoet aan de eisen hiervoor.

Voorstel

De gemeenteraad besluit:

1. Het Commissariaat van de Media te adviseren om Omroep Eenhoorn als lokale publieke media-instelling aan te wijzen;
2. En het commissariaat van de media op de hoogte te brengen van het advies van de gemeenteraad.

Inleiding

Elke vijf jaar wijst het Commissariaat van de Media een lokale publieke media-instelling aan in een gemeente. Hiervoor kunnen lokale omroepen een aanvraag doen. Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep De Eenhoorn heeft een aanvraag ingediend tot aanwijzing als lokale publieke media-instelling in de gemeente Waadhoeke. Op dit moment zijn zij ook de lokale omroep van gemeente Waadhoeke.

Voordat het Commissariaat van de Media een beslissing neemt over deze aanvraag, dient de gemeenteraad van Waadhoeke op grond van artikel 2.61, derde lid, van de Mediawet 2008 het Commissariaat te adviseren over de vraag of de media-instelling voldoet aan de eisen die deze wet stelt.

Wat verwacht het Commissariaat in het advies van de gemeenteraad? De raad dient een gemotiveerd advies uit te brengen over de aanvraag. In het advies moeten de volgende vragen beantwoord worden:

1. Is de aanvrager een rechtspersoon naar Nederlands recht met volledige rechtsbevoegdheid?
2. Stelt de aanvrager zich ten doel op regionaal niveau de publieke mediaopdracht uit te voeren door media-aanbod te verzorgen dat is gericht op de bevrediging van de maatschappelijke behoeften die in de gemeente leven?
3. Heeft de aanvrager een orgaan dat het beleid voor het media-aanbod bepaalt?
4. Is dit programmabeleidbepalende orgaan (pbo) representatief samengesteld?

Artikel 6, tweede lid, van de Mediaregeling 2008, bepaalt dat de gemeenteraad binnen achttien weken advies uitbrengt. Door omstandigheden kon aan deze termijn (11 oktober 2022) niet worden voldaan, en in overleg heeft het Commissariaat van de Media uitstel verleend voor het aanleveren van advies tot en met maandag 31 oktober 2022.

Beoogd (meetbaar) effect

Advies uitbrengen aan het Commissariaat van de Media dat zij Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep De Eenhoorn kunnen aanwijzen als lokale publieke media-instelling in de gemeente Waadhoeke.

Motivering

1.1 Ja, de aanvrager is een rechtspersoon naar Nederlands recht met volledige bevoegdheid.

De aanvrager is een stichting, opgericht op 31 december 1991. Het nummer van de Kamer van Koophandel is 41004173. Zie voor verdere informatie bladzijde 5 in bijlage 2.

1.2 Ja, de aanvrager stelt zich ten doel op regionaal niveau de publieke mediaopdracht uit te voeren door media-aanbod te verzorgen dat is gericht op de bevrediging van maatschappelijke behoeften die in de gemeente leven.

Volgens de statuten van de stichting, artikel 2, stelt de stichting zich ten doel op lokaal niveau een programma te verzorgen, gericht op bevrediging van de in de gemeente levende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke behoeften. Het programma van deze lokale omroepinstelling is bestemd voor de gemeente Waadhoeke. Voor de volledige statuten verwijs ik naar bladzijde 9 in bijlage 2.

1.3 Ja, de aanvrager heeft een orgaan dat het beleid voor het media-aanbod bepaalt.

Volgens de statuten, artikel 8, heeft de stichting een programmaraad. De programmaraad dient te bestaan uit tenminste 8 natuurlijke personen die een vertegenwoordiging vormen van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen die zich in het te bedienen gebied bevinden. Voor de volledige statuten verwijs ik naar bladzijde 9 in bijlage 2.

1.4 Ja, dit programmabeleidbepalende orgaan (pbo) is representatief samengesteld.

Het programmabeleidbepalende orgaan heeft 8 leden die de volgende 8 stromingen vertegenwoordigen:

1. Maatschappelijke zorg en welzijn
2. Cultuur en kunst
3. Kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag
4. Werknemers
5. Werkgevers
6. Onderwijs en educatie
7. Sport en recreatie
8. Etnische en culturele minderheden.

Voor een overzicht van de leden van het pbo verwijs ik u naar bladzijde 3 van bijlage 2.

Kanttekeningen

1.1 Er zijn geen andere aanvragen ingediend.

Alleen de huidige lokale omroep, omroep Eenhoorn, heeft een aanvraag gedaan om aangewezen te worden als lokale omroep voor de gemeente Waadhoeke.

Analyse

De lopende aanwijzing aan omroep Eenhoorn vervalt van rechtswege na 5 jaar. Dat is op 1 januari 2023. De aanwijzing kan niet worden verlengd en de einddatum kan niet worden opgeschort. De

gemeenteraad kan een positief advies geven over de aanvraag tot aanwijzing van omroep Eenhoorn, omdat zij voldoen aan alle voorwaarden die het Commissariaat van de Media stelt.

Ontwikkelingen en trends

De Nederlandse Lokale Publieke Omroep (NLPO), de overkoepelende organisatie van lokale omroepen, heeft samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) beleid gemaakt voor toekomstbestendige lokale omroepen. Kernpunten hierin vormen:

- het door het aangaan van samenwerkingsverbanden terugbrengen van het aantal stads- en streekomroepen van 230 naar 80;
- het professionaliseren van de dagelijkse nieuwsvoorziening door de lokale omroep.

Om hun toekomstbestendigheid te waarborgen, zijn Omroep Eenhoorn en Radiostad Harlingen per 1 januari 2022 een samenwerkingsverband aangegaan. Zij hebben zich in verenigd onder de naam Omroep Zilt. Onder deze naam staan zij als één van de 80 nieuwe streekomroepen bij de NLPO aangemerkt. Het uiteindelijke doel is een fusie van de twee stichtingen, met één gebouw en één studio.

Alternatieven

Wanneer de gemeente Waadhoeke niet positief adviseert over de aanwijzing van Omroep Eenhoorn als lokale omroep, zal de lopende aanwijzing van rechtswege op 1 januari 2023 vervallen. Daarmee vervalt ook de (rijks)bekostiging van de lokale omroep.

Vervolg

Na het besluit van de gemeenteraad zal het Commissariaat van de Media daarvan op de hoogte worden gebracht.

Inwonersparticipatie

Met het aanwijzen van omroep Eenhoorn als lokale omroep, behouden ook de vele vrijwilligers hun werkzaamheden bij deze omroep.

Communicatie

Na het besluit van de gemeenteraad zal de Stichting Lokale Radio- en Televisieomroep De Eenhoorn op de hoogte gebracht worden daarvan.

Juridisch kader

Mediawet 2008, artikel 2.61, derde lid.

Bijlagen

Bijlage 1: Adviesbrief van het Commissariaat van de Media aan de gemeente Waadhoeke

Bijlage 2: Aanvraag aanwijzing lokale publieke media-instelling van Omroep Eenhoorn

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-09-034706

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 4 oktober 2022;

B E S L U I T

1. Omroep Eenhoorn als lokale omroep aan te wijzen
2. En het commissariaat van de media op de hoogte te brengen van het besluit voor de gemeenteraad.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 27 oktober 2022,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

Gemeenteraad Waadhoeke

Dossiernummer	1963
Extern Zaak ID	2022-209470
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	27 oktober 2022
Agendapunt	012
Titel	Meerjarenkoers 2023-2026 VRF
Eigenaar	Frölich, Pieter
Portefeuillehouder	Marga Waanders

Bijlagen
Adviesnota Raad Meerjarenkoers 2023-2026 VRF
Bijlage 1 - Aanbiedingsbrief meerjarenkoers en regionaal risicoprofiel.pdf
Bijlage 2 - Concept Meerjarenkoers 2023-2026 VRF.pdf
Bijlage 3 - Regionaal Risicoprofiel 2022 VRF (inclusief bijlagen).pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad Waadhoeke	**27 oktober 2022**

Toelichting

1. Kennis te nemen van (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel;
2. De gemeenteraad te adviseren om in te stemmen met de stukken van de Veiligheidsregio Fryslân, te weten: (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel en hierover geen zienswijze in te dienen.

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel;
2. In te stemmen met de stukken van de Veiligheidsregio Fryslân, te weten: (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel en hierover geen zienswijze in te dienen.

Besluit

1. Kennis te nemen van (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel;
2. In te stemmen met de stukken van de Veiligheidsregio Fryslân, te weten: (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel en hierover geen zienswijze in te dienen.

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	27 september 2022	**Behandelend ambtenaar**	P. Frölich
Datum agendering	27 oktober 2022	**E-mailadres**	p.frolich@waadhoeke.nl
Onderwerp	Meerjarenkoers 2023-2026 VRF	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	M.C.M. Waanders		

Samenvatting

Voorstel

1. Kennis te nemen van (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel;
2. In te stemmen met de stukken van de Veiligheidsregio Fryslân, te weten: (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel en hierover geen zienswijze in te dienen.

Inleiding

De Veiligheidsregio Fryslân (VRF) heeft op 8 september 2022 de meerjarenkoers 2023-2026 en het regionaal risicoprofiel gestuurd naar de gemeenteraden in Fryslân. De VRF vraagt aan de gemeenteraden om uiterlijk 2 november 2022 eventuele zienswijzen, wensen of bedenkingen in te dienen. De voorliggende stukken geven geen aanleiding om een zienswijze in te dienen.
In de meerjarenkoers beschrijft de VRF op hoofdlijnen wat de gemeenten de komende vier jaren kunnen verwachten. Een belangrijke pijler voor specifiek het beleidsplan Veiligheid is het Regionaal Risicoprofiel.

Geadviseerd wordt om in te stemmen met de stukken en geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

Beoogd (meetbaar) effect

Een door het bestuur gedragen koers voor de komende vier jaren. Het ter zienswijze voorleggen van de stukken aan de Friese gemeenteraden is een wettelijke verplichting op basis van de gemeenschappelijke regeling (GR). Het zorgt ervoor dat gemeenten op hoofdlijnen zicht houden op het werk en de werkwijze van de Veiligheidsregio Fryslân. Met het kennisnemen van de stukken en het al dan niet indienen van een zienswijze op de diverse bestuurlijke stukken oefent de gemeenteraad directe invloed uit op deze GR.

Motivering

Argumenten

De VRF heeft voorafgaand aan het opstellen van de meerjarenkoers afstemming gezocht met raadsleden, bestuurders, ambtenaren en partners.

De VRF heeft door middel van instuifbijeenkomsten de mening gevraagd over de brandweerzorg, crisisbeheersing en publieke gezondheidszorg van raadsleden en collegeleden van verschillende gemeenten. Daarnaast zijn er diverse gesprekken gevoerd met netwerkpartners en ambtenaren gezondheid en openbare orde en veiligheid heeft de VRF richting gegeven. Tezamen met de bestaande koers vormt deze informatie de basis voor de onderhavige plannen.

Kanttekeningen

Geen.

Analyse

Niet van toepassing.

Alternatieven

Alternatief: Wel indienen van een zienswijze. Het college en/of de gemeenteraad kan van mening zijn dat de geschetste koers aanleiding geeft tot het kenbaar maken van een zienswijze.

Vervolg

De VRF vraagt om de eventuele zienswijzen uiterlijk 2 november 2022 te ontvangen. Daarna worden de stukken ter vaststelling aangeboden aan de bestuurscommissies , het Dagelijks bestuur en uiteindelijk in het Algemeen Bestuur van 15 december 2022.

Inwonersparticipatie

Niet van toepassing.

Communicatie

De inhoud van het advies is afgestemd met de behandelend ambtenaren van financiën, samenleving en openbare orde en veiligheid.

Financiën

Dit voorstel leidt niet direct tot financiële consequenties.

Juridisch kader

De grondslag voor het voorleggen van de stukken aan de gemeenteraad is gelegen in de GR. Deze GR ligt ten grondslag aan de samenwerking van alle Friese gemeenten binnen de Veiligheidsregio Fryslân.

Bijlagen

- Bijlage 1: Aanbiedingsbrief meerjarenkoers en regionaal risicoprofiel
- Bijlage 2: Meerjarenkoers 2023-2026
- Bijalge 3: Regionaal risicoprofiel (inclusief bijlagen)

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-09-036149

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 4 oktober 2022;

B E S L U I T

1. Kennis te nemen van (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel;
2. In te stemmen met de stukken van de Veiligheidsregio Fryslân, te weten: (1) de meerjarenkoers 2023 – 2026 en (2) het regionaal risicoprofiel en hierover geen zienswijze in te dienen.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 27 oktober 2022,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Postbus 612
8901 BK Leeuwarden
T 088 22 99 999
E info@vrfryslan.nl
I www.veiligheidsregiofryslan.nl

Bezoekadres:
Harlingertrekweg 58
Leeuwarden

BTW nr: NL8173.71.072.B01
BIC: BNGHNL2G
IBAN: NL65 BNGH 028.51.28.647
KvK nr: 011 75 778

Aan de colleges van b&w, gemeenteraden en partners

Datum	**Uw kenmerk**	**Uw brief van**	**Ons kenmerk**	**Bijlagen**
8 september 2022			UIT/22014207/DIR	0
			Behandeld door	**Doorkiesnummer**
			M.G. Visser	-
Onderwerp			**E-mail**	
meerjarenkoers en regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio Fryslân			m.visser@ggdfryslan.nl	

Geacht college,

Veiligheidsregio Fryslân is van en voor de Friese gemeenten. Wij doen onze uiterste best om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de gemeentelijke processen. Wij bieden u dan ook graag, zo aan het begin van een nieuwe raadsperiode, onze meerjarenkoers 2023 - 2026 (beleidsplan veiligheid en agenda Publieke Gezondheid) ter zienswijze aan.

In onze meerjarenkoers beschrijven wij wat de gemeenten de komende vier jaren van ons kunnen verwachten. We kiezen er daarbij bewust voor deze koers op hoofdlijnen te behandelen. Als we iets hebben geleerd van de afgelopen beleidsperiode, is het dat het ondoenlijk is om exact op te schrijven wat we over vier jaar gaan doen.

Bij de totstandkoming van de plannen hebben wij dankbaar gebruik gemaakt van uw expertise. Met instuifbijeenkomsten met raadsleden hebben we de mening over de brandweerzorg, crisisbeheersing en publieke gezondheidszorg van raadsleden en collegeleden van verschillende gemeenten opgehaald. Dit zowel met raadsleden die voor de verkiezingen zitting hadden, als met de leden van de huidige raden. Daarnaast is de koers besproken met onze bestuurders. Diverse gesprekken met netwerkpartners en ambtenaren gezondheid en openbare orde en veiligheid hebben ons verder richting gegeven. Deze informatie vormde mede de basis voor de plannen.

Een belangrijke andere pijler voor specifiek het beleidsplan Veiligheid is het Regionaal Risicoprofiel. Dit breed afgestemde document is bedoeld om inzicht in de aanwezige risico’s in Fryslân te geven. Het Risicoprofiel is gebruikt om strategische beleidskeuzes te maken over de ambities voor de risico- en crisisbeheersing. Wij ontvangen ook hierop graag uw zienswijze.

Voor het Regionaal Risicoprofiel is een publieksvriendelijke en toegankelijke plek op de website van Veiligheidsregio Fryslân ontwikkeld. Op een kaart van Fryslân worden alle risico's die voor Fryslân relevant zijn, per gemeente weergegeven. Deze publieksvriendelijke website is uniek in Nederland.

Snel veranderende wereld
We leven in een wereld waarin ontwikkelingen elkaar steeds sneller opvolgen en in een samenleving die meer en meer digitaal verbonden is. Dit biedt kansen en tegelijkertijd stelt het ons voor complexere vraagstukken. Vraagstukken die vaker onbekend en minder goed te voorspellen zijn. Dit is de context waarbinnen wij de komende jaren opereren en ons blijven inzetten voor de gezondheid en de veiligheid van de Friese burgers. We willen ons als veiligheidsregio meer opstellen als een weerbare en flexibele overheidsorganisatie. Alleen dan kunnen wij ons voldoende voorbereiden op vraagstukken uit de samenleving.

Kerntaken
Uiteraard blijven we onze kerntaken uitvoeren: inwoners van Fryslân kunnen bij gezondheidsvraagstukken en tijdens een brand, ramp of crisis rekenen op onze inzet, hulp en ondersteuning. We blijven ons richten op het zoveel mogelijk voorkomen van gezondheids- en veiligheidsproblematiek. De beleidsplannen geven koers aan de uitvoering van deze kerntaken.

Concretisering
Eind 2017 heeft het bestuur besloten dat we geen tot in detail uitgewerkte plannen opleveren. Voor de concretisering van de plannen maken we gebruik van de jaarlijkse (programma)begroting en kaderbrief waarin we de doelen uiteenzetten. Deze doelen komen in verbinding met de gemeenten en onze partners tot stand: afstemming en samenwerking zijn van belang om samen Fryslân gezonder en veiliger te maken.

Link
GGD, Brandweer en Crisisbeheersing staan voor vergelijkbare uitdagingen. Omdat de antwoorden op deze vragen per domein verschillen, hebben we een concept agenda Publieke Gezondheid en een conceptbeleidsplan Veiligheid opgesteld. Voor de samenhang zijn de beide documenten samengevoegd in het document meerjarenkoers 2023 – 2026. De thema's die overkoepelend zijn, en voor de gehele organisatie gelden, zijn integraal in deze plannen meegenomen.

Op onze website vindt u de volgende documenten:
- de concept meerjarenkoers 2023 – 2026
- het concept risicoprofiel met 5 bijlagen

Zienswijze
Wij zijn nieuwsgierig naar uw mening over onze koers. Herkent u zich hierin en sluit het aan bij uw eigen ambities? We ontvangen uw zienswijze graag uiterlijk 2 november. Zo kunnen de bestuurscommissies, die de beleidsplannen vaststellen, uw zienswijze meenemen in de definitieve besluitvorming. Mocht u tussendoor vragen hebben, neemt u dan contact op met Mark Visser, directiesecretaris. Hij is te bereiken via m.visser@vrfryslan.nl of via 088 229 9950.

Met hartelijke groet,
namens het dagelijks bestuur,

mr. S. van Haersma Buma

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Meerjarenkoers
2023-2026

Inhoud:

Algemeen

Voorwoord 4
Wat doen Brandweer Fryslân en de afdeling Crisisbeheersing? 5
Wat doet GGD Fryslân? 7
Hoe zijn we georganiseerd? 8
Veiligheidsregio Fryslân in cijfers 9
Wettelijke basis 10-11
Evaluatie beleidsplannen 2019 – 2022 12-13

Veiligheid

Inleiding beleidsplan Veiligheid 12-22
Accent voor de komende jaren 23-29
Borging wettelijke adviestaken 30-33

Bijlage 1: Borging wettelijke eisen 34-35

Gezondheid

Inleiding 38-41
Elkenien: voor alle inwoners van Fryslân 42-43
Bijdrage en rollen GGD Fryslân 44
Ontwikkelingen en ambities in de context van publieke gezondheid 45-47
Agenda publieke gezondheid voor Elkenien 48-49
Lyts 50-53
Jong 54-57
Grut 58-61
Wiis 62-65
Organisatie 66-67

Bijlage 1:
Bronnen en cijfers die we volgen 68-69

Bijlage 2:
Totaaloverzicht taken en wettelijke grondslag 70

Voorwoord

Voor u ligt de meerjarenkoers van Veiligheidsregio Fryslân. Een beleidsplan waar we onder andere het programma Veiligheid en de Agenda Publieke Gezondheid voor het programma Gezondheid toelichten. Het doel van de meerjarenkoers is laten zien welke koers wij de komende jaren willen varen: dit is hoe wij een bijdrage gaan leveren aan de veiligheid en de gezondheid van de inwoners van Fryslân.

Op het moment van schrijven staat ons land voor de nodige opgaven. Dit brengt ook voor Fryslân de nodige uitdagingen met zich mee. De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt, de gevolgen van krimp en vergrijzing, het toenemende verschil tussen arm en rijk en de veranderende inrichting van ons landschap - maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op ons werk en waar we ons op zullen moeten voorbereiden. Om u zo goed mogelijk mee te nemen in de meerjarenkoers, hebben we het plan inhoudelijk verdeeld in de twee hoofdthema's veiligheid en gezondheid. In het eerste deel van het beleidsplan schetsen we onze opdracht, hoe wij zijn georganiseerd om aan die opdracht te voldoen, wat de wettelijke basis vormt voor ons werk en we blikken terug op het vorige beleidsplan. Vervolgens geven we voor zowel het programma Veiligheid als het programma Gezondheid uitleg over de koers en richting.

Wat doen Brandweer Fryslân en de afdeling Crisisbeheersing?

De kerntaken op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening worden uitgevoerd door Brandweer Fryslân en de afdeling Crisisbeheersing. Wij richten ons op fysieke veiligheid: het voorkomen en beheersen van risico's en het bestrijden van incidenten en crises.

Brandweer Fryslân

Brandweer Fryslân voorkomt, beperkt en bestrijdt brand en ongevallen. Het 'beperken' en 'bestrijden' kent een grote verscheidenheid aan uitingsvormen. Brandweer Fryslân rukt per jaar tussen de 3.500 en 4.000 keer uit. De meeste meldingen (plusminus twee derde van de meldingen) zijn brandgerelateerd. De overige meldingen gaan veelal over hulpverlening bij verkeersongevallen, dieren in nood (denk aan mesthulpverlening) en het verlenen van hulp aan andere partijen. Daarnaast zien we de laatste jaren een toename van het aantal meldingen dat gaat over de aantasting van de leefomgeving, zoals wateroverlast en natuurbranden.

Het voorkomen van branden en ongevallen gaat grotendeels over het adviseren over ruimtelijke plannen, omgevingsplannen en de aanvragen voor evenementen- en omgevingsvergunningen. Daarnaast geven we onder de noemer 'Brandveilig Leven' voorlichtingen om mensen bewust te maken van de gevaren van brand en hoe deze te voorkomen.

Crisisbeheersing

De afdeling Crisisbeheersing speelt een grote rol in uiteenlopende typen crises. Van fysieke veiligheidsissues, een vogelgriepuitbraak tot de COVID-19-crisis en de coördinatie van de opvang van vluchtelingen. De afdeling is verantwoordelijk voor werving, selectie en vakbekwame crisisorganisatie. Daarnaast geeft de afdeling Crisisbeheersing advies bij de voorbereiding van risicovolle evenementen en bevordert het risicobewustzijn en de redzaamheid van Friese inwoners.

Tot slot zorgt de afdeling voor afspraken, afstemming en coördinatie tussen alle betrokken partijen. Denk daarbij aan de verbinding met:

- Hulpdiensten, andere veiligheidsregio's en vitale partners
- Zorgorganisaties (de GHOR-taak van de afdeling Crisisbeheersing). Tijdens crises coördineert de GHOR de samenwerking tussen de verschillende geneeskundige hulpdiensten, zodat ze samen één hulpverleningsketen vormen. Voorafgaand aan een crises vervult de GHOR een adviserende rol. Daarnaast voorziet de GHOR alle hulpdiensten van dezelfde informatie, zodat de gehele keten goed voorbereid is op een crisis. Kortom: de GHOR is de verbindende schakel tussen veiligheid en gezondheid.
- Friese gemeenten (de taak bevolkingszorg van de afdeling Crisisbeheersing). De afdeling Crisisbeheersing ondersteunt ook gemeenten bij de voorbereiding op een crisis. De afdeling is verantwoordelijk voor:
  - de bemensing van de expertteams
  - de opleiding en oefening van het gemeentelijk personeel en de expertteams
  - actuele plannen

De afdeling Crisisbeheersing heeft zich meer dan eens bewezen. Vooral de afgelopen jaren is een beroep gedaan op de coördinerende rol. Met name in de afstemming en uitwisseling van data tussen veiligheidsregio, gemeenten en de landelijke overheid.

Veiligheidsregio's zijn oorspronkelijk opgericht voor brandweer en acute crisisbeheersing. Het doel was altijd om acuut slagkracht te kunnen leveren bij rampen of grote incidenten. Dat uitgangspunt hanteert Veiligheidsregio Fryslân ook. Mocht er landelijk toch een afwijkend besluit worden genomen, dan conformeren wij ons hieraan en voeren we de taak uit zoals van ons mag worden verwacht.

Wat doet GGD Fryslân?

GGD Fryslân (hierna te noemen: "de GGD") is de gezondheidsdienst van de Friese gemeenten. Het hoofddoel van de GGD is de volksgezondheid te beschermen en te bevorderen. Dit doen wij onder meer door:

Monitoring, signalering en advisering:

De GGD levert informatie over gezondheid aan Friese inwoners, overheden en ketenpartners. Een belangrijk onderdeel hiervan is de jeugdgezondheidszorg. Kinderen van 0-4 jaar komen op het consultatiebureau, kinderen van 4-12 jaar worden gezien door de jeugdverpleegkundige en de arts op de basisschool en het contact met jeugd van 12+ loopt via de middelbare school. Ook signalering en eventuele doorverwijzing naar de eerste lijn wordt opgepakt door de GGD.
De GGD informeert gemeenten en netwerkpartners met behulp van epidemiologische gegevens, maar ook door onderzoek en specifieke vakkennis zoals medische milieukunde.

Uitvoering te geven aan gezondheidsbescherming en gezondheidsbevordering:

Wij stimuleren Friese inwoners om gezond te blijven én gezonder te worden. Dit doen we door middel van gezondheidsbevordering op lokaal en provinciaal niveau. Onderdeel hiervan is preventie in de breedste zin van het woord, gericht op leefstijl, leefomgeving en opvoeding. Wij coördineren de Friese Preventieaanpak en werken met veel partners aan gelijke kansen op gezondheid voor alle inwoners van Fryslân. Daarnaast bieden we Friese inwoners indien nodig bescherming op het gebied van gezondheid. Dit doen we uiteraard met onze jeugdgezondheidszorg, maar ook met onze infectiebestrijding. Denk aan de bestrijding van het coronavirus, medische milieukunde en beroeps- en reizigersvaccinatie.

Bij rampen en crises te waken over de publieke gezondheid:

In het geval van persoonlijke of collectieve crisis, ondersteunen we inwoners, gemeenten en netwerkpartners bij het beperken van schade en het herstellen van de levenskwaliteit. Denk daarbij aan mensen met psychische problematiek, schulden- en/of verslavingsproblematiek. Omdat de problematiek in veel gevallen meervoudig is, is het van groot belang de zorg juist af te stemmen om verder leed en/of escalatie te voorkomen. Hiervoor zijn onder meer de meldpunten 'zorgwekkend gedrag' en 'vervuiling en verwaarlozing' ingericht.

Toezicht te houden:

Wij voeren inspecties uit en houden toezicht op de kwaliteit op het moment dat de volksgezondheid in het geding kan komen. Denk hierbij aan inspectie op kinderopvang en technische hygiënezorg.

De GGD is hiermee een advies- en uitvoeringsorganisatie van en voor alle Friese gemeenten. Wij werken lokaal waar het kan, zodat we dicht bij de inwoner en gemeente staan, en provinciaal waar het moet.

Hoe zijn we georganiseerd?

Met GGD Fryslân, Brandweer Fryslân en crisisbeheersing onder één dak, ontstaat één organisatie die dé alerte en slagvaardige organisatie is waarin gemeenten zich verbinden en zich verbonden voelen op het terrein van publieke gezondheid en fysieke veiligheid. Zo draagt Veiligheidsregio Fryslân bij aan een veilig en gezond Fryslân.

Bij Brandweer Fryslân werken meer dan 1.400 mensen, waaronder ongeveer 50 beroepsbrandweermensen en 1.200 vrijwilligers. Daarnaast zijn zo'n 150 mensen actief in de beroepsondersteuning. De brandweerorganisatie is onderverdeeld in twee geografische afdelingen: Noord en Zuid. Elke geografische afdeling heeft naast de zorg voor de repressieve organisatie ook de zorg voor een functioneel gebied: vakbekwaamheid en materieelbeheer. Het derde functioneel gebied, risicobeheersing en planvorming, is verantwoordelijk voor adviseringen, planning en het uitvoeren van procedures voor de hele provincie.

Binnen Veiligheidsregio Fryslân houden circa 30 medewerkers zich direct bezig met crisisbeheersing. Daarnaast zijn er veel mensen betrokken via het grote netwerk dat er is. Meest in het oog springende zijn de 300 crisisfunctionarissen die bij Friese overheden werken en zo een deel van hun tijd gebruiken voor het (voorbereid zijn op het) beheersen van crises. Ook zijn er veel samenwerkingspartners annex met crisisbeheersing variërend van onderwijsinstellingen tot nutsbedrijven en van zorginstellingen tot commerciële bedrijven.

GGD Fryslân werkt zoveel mogelijk vanuit regioteams: lokaal, dicht bij inwoners en gemeenten. Sommigen taakvelden zijn provinciaal. Afhankelijk van de opgave, heeft de GGD een bepaalde rol. We zijn adviseur, kennispartner, regisseur, coördinator, verbinder of toezichthouder. We dragen zorg voor de uitvoering van onze taken, zijn verbindend in het medische, fysieke en sociale domein en als netwerkorganisatie een spin in het web op het gezondheid en welzijn. Binnen de reguliere GGD zijn er ongeveer 550 medewerkers aan het werk. Als gevolg van corona is er een veel groter personeelsbestand dat nog in de lucht wordt gehouden in opdracht van het Ministerie van VWS.

Er wordt gewerkt in zelforganiserende teams. De kracht van zelforganisatie is dat een professional hiermee de ruimte heeft om dat te doen wat er (lokaal) nodig is voor de inwoner, gemeente of netwerkpartner. Uiteraard binnen kaders en wet- en regelgeving.

Onze bedrijfsvoeringstaken zijn ondergebracht in het organisatieonderdeel Bedrijfsvoering, waarin circa 125 medewerkers werkzaam zijn. Zij ondersteunen en faciliteren de primaire processen van de brandweer, de GGD en crisisbeheersing.

Wettelijke basis

Veiligheid

Veiligheid is bij uitstek een lokale aangelegenheid en een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Door te reizen, te werken en te wonen ontstaan in ons dagelijks leven continu risico's voor de veiligheid. Omdat onze veiligheid voortdurend op de proef wordt gesteld, is het een belangrijk thema in het beleid van nationale, regionale en lokale overheden.

Hoewel veiligheid vooral een lokale aangelegenheid is, beperken rampen en crises zich vaak niet tot de gemeentegrens. Om zowel de bestuurlijke aansturing als de operationele bestrijding van rampen en crises effectiever en efficiënter te maken, is de Wet veiligheidsregio's opgesteld. Hierin is vastgelegd dat er 25 veiligheidsregio's in Nederland zijn. Veiligheidsregio Fryslân is één van deze regio's.

De Wet veiligheidsregio's beschrijft in artikel 10 welke taken gemeenten aan het bestuur van de veiligheidsregio overdragen. Het gaat om taken op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing, brandweerzorg, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en risicobeheersing en -advisering.

In de afgelopen beleidsperiode is de Wet veiligheidsregio's geëvalueerd. In deze evaluatie is te lezen dat de commissie Muller concludeert dat veiligheidsregio's goed functioneren als het gaat om regionale branden, incidenten en crises. Maar, crises worden ingewikkelder en overschrijden vaker regionale grenzen. Gevolg hiervan is dat we meer moeten samenwerken: veiligheidsregio's onderling, maar ook met crisispartners en het Rijk. De commissie adviseert het kabinet daarom in de wet een duidelijk onderscheid te maken tussen crisisbeheersing en brandweerzorg, zodat regionale en landelijke samenwerking meer afgedwongen wordt en om de GHOR-organisatie onder te brengen binnen crisisbeheersing.

Tot op heden heeft dit nog niet geresulteerd in een aanpassing van de wet. Mocht de wetgever deze adviezen overnemen, dan gaat dit zeker impact hebben op onze interne manier van organiseren. De buitenmuren lijken echter intact te blijven en vanuit die gedachte is dit nieuwe beleidsplan ook opgesteld. Uiteraard blijven we deze ontwikkeling nauwlettend volgen en mocht het toch een grote impact hebben op ons beleid, dan komen wij hier bij het bestuur op terug.

Gezondheid

De Wet Publieke Gezondheid (WPG) is het belangrijkste kader voor het werk binnen de GGD. Deze wet biedt de grondslag voor de taakvelden Jeugdgezondheidszorg, Gezondheidsbevordering, Infectieziektebestrijding, Rijksvaccinatieprogramma, Epidemiologie, Beleidsadvisering, Medische Milieukunde, TBC, Soa Sense, Technische hygiënezorg, Academische Werkplaats en Ouderengezondheidszorg.

De Wet Publieke Gezondheid staat aan de vooravond van wijzigingen. Hoe dit eruit komt te zien, is nog niet duidelijk. Er wordt in de eerste plaats gewerkt aan een structureel wettelijk kader voor de bestrijding van infectieziekten met pandemisch potentieel. In de tweede en derde tranches zal gewerkt worden aan de onderwerpen die onder de WPG moeten (blijven) vallen.

Naast de Wet Publieke Gezondheid zijn er nog andere wetten van toepassing waardoor bepaalde taken zijn belegd bij GGD; publieke gezondheidszorg asielzoekers, maatschappelijke crisisondersteuning, inspecties WMO, meldpunten zorg en veiligheid, lijkschouw, forensische geneeskunde en inspecties kinderopvang. Een volledig overzicht van de wettelijke grondslag per GGD-taak staat in bijlage 2.

Evaluatie beleidsplannen 2019 – 2022

Iedere vier jaar maken we een nieuw beleidsplan. Dat betekent uiteraard niet dat vorige beleidsplannen niet meer van betekenis zijn. We proberen zoveel mogelijk de lijn van de vorige beleidsplannen door te zetten, maar leggen elke beleidsperiode nieuwe accenten. In het najaar van 2021 zijn de vorige meerjarenbeleidsplannen geëvalueerd om zo informatie op te halen die kan helpen bij het maken van de nieuwe beleidsplannen.

Een belangrijk verschil met de vorige beleidsperiode is dat er voorheen gewerkt werd met drie beleidsplannen: Gezondheid, Veiligheid en Organisatie. Tijdens het project 'Begroting 3.0' koos het bestuur ervoor dit terug te brengen naar Gezondheid en Veiligheid. De overkoepelende beleidsthema's die voorheen in het programma Organisatie beschreven werden, worden geïntegreerd in de programma's Gezondheid en Veiligheid. Daarnaast is er deze beleidsperiode voor gekozen een agenda Publieke Gezondheid te hanteren voor het beleidsplan Gezondheid.

Uit de evaluatie bleek dat er in de afgelopen beleidsperiode veel werk is verzet. Met als prettige constatering dat de organisatie naar behoren heeft gefunctioneerd. De beleidsperiode begon met de calamiteit rondom de Msc Zoë. Een jaar later barstte de coronacrisis in volle omvang los. Ondanks deze bijzondere gebeurtenissen, zijn de basistaken zoveel mogelijk naar behoren uitgevoerd.

Dat betekent dat de Friese crisisorganisatie en de brandweer altijd gereed stonden op het moment dat het nodig was. GGD Fryslân is erin geslaagd om naast zijn belangrijke rol in het bestrijden van het coronavirus, de overige publieke gezondheidszorgtaken zoveel mogelijk uit te voeren. Zo is de vaccinatiegraad voor de vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma op peil gebleven en voor de HPV-vaccinatie zelfs gestegen. De advisering aan gemeenten over hun beleid en ontwikkeling ging grotendeels door.

Mooie bijkomstigheid is dat dit beeld door meerdere partijen werd onderstreept. De inspectie Justitie & Veiligheid heeft bevestigd dat onze veiligheidsregio in ruime mate voldoet aan de basisvereisten van crisismanagement. Sterker nog, ze noemen Veiligheidsregio Fryslân een voorbeeld voor andere regio's. Ook hebben we de afgelopen beleidsperiode jaarlijks de HKZ-audit (het certificaat dat de kwaliteitsnormen van de GGD en GHOR toetst) positief afgerond. Als kers op de taart ontvingen we zowel vlak voor, als direct na de coronacrisis het certificaat Great Place to Work. Een certificaat dat uitgegeven wordt wanneer het personeel de organisatie als bijzonder positief beoordeelt.

Kortom: het fundament van de organisatie is veelvuldig getest en toch voldoende robuust gebleken. Wel hebben deze crises, met name de coronacrisis, een stagnerende impact gehad op het realiseren van ontwikkelingen en vernieuwingen. Kijken we naar de geformuleerde ambities in het vorige beleidsplan, dan zien we dat we hier niet helemaal in geslaagd zijn. Weliswaar zijn op alle geformuleerde ambities stappen gezet, maar niet altijd in die mate waar vooraf op gehoopt was. Een aantal van deze ambities komen dan ook in het nieuwe meerjarenbeleidsplan terug, al dan niet met een actualisatie van de beschrijving.

Uit de evaluatie bleek ook dat de haalbaarheid van de ambities niet altijd meetbaar is. Soms omdat een ambitie onduidelijk geformuleerd is, maar veelal omdat het meetbaar maken van een ambitie uitdagender in de uitvoering is dan vooraf gedacht. Het op orde brengen van de datahuishouding is een thema dat door de gehele organisatie speelt. Ook dit thema krijgt een plek in het nieuwe beleidsplan.

VEILIGHEIDSREGIO
FRYSLÂN

Beleidsplan Veiligheid 2023-2026

Inleiding beleidsplan Veiligheid

Het beleidsplan Veiligheid beschrijft wat de gemeenten van ons kunnen verwachten de komende vier jaar. We kiezen er bewust voor het beleidsplan op hoofdlijnen te behandelen. Als we iets hebben geleerd van de afgelopen beleidsperiode, is dat het ondoenlijk is om op te schrijven wat we over vier jaar gaan doen. De concretisering van het beleidsplan vindt plaats in de jaarlijkse kaderbrief en de Programmabegroting, inclusief bijbehorende dekkingsvoorstellen. De verantwoording verloopt vervolgens via de bestuursrapportages en het jaarverslag.

Wie het beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 naast dit beleidsplan legt, zal zien dat er veel overeenkomsten zijn. Thema's die destijds relevant waren, zijn dat nog steeds. Dit is mede ingegeven door het risicobeeld op basis van het Regionaal Risicoprofiel van onze regio. Er zijn aanpassingen in de omschrijvingen gedaan, zodat ze beter passen bij de komende beleidsperiode. Maar al met al bouwen we voort op het fundament dat er al ligt.

Wat u van ons kunt verwachten aan de hand van vijf thema's:

- Wij zijn 24/7 alert en paraat
- Wij dragen bij aan het voorkomen van crises en branden
- Wij werken duurzaam en omgevingsbewust
- Wij zetten de netwerksamenleving centraal
- Wij werken informatiegestuurd met betrouwbare data

De eerste twee gaan over wat we doen, de laatste drie beschrijven waar we het accent op leggen bij de uitvoering daarvan.

Wij schrijven het document primair voor de gemeenten. Tegelijkertijd is het beleidsplan ook een wettelijke verplichting, waarbij de Wet veiligheidsregio's eisen stelt aan wat er minimaal in een beleidsplan moet worden opgenomen. Voor de leesbaarheid kiezen wij ervoor niet alle onderdelen in het hoofddocument op te nemen. In plaats daarvan kunt u in bijlage 1 lezen waar de andere wettelijke onderdelen van het beleidsplan beschreven zijn of terug te vinden zijn.

Wat kunt u de komende vier jaar van ons verwachten?

Wij zijn 24/7 alert en paraat

We beschikken over een robuuste crisis- en brandweerorganisatie met passend en voldoende personeel, zodat we 24/7 alert zijn en samen paraat staan.

Onze crisis- en brandweerorganisatie staat er wanneer het nodig is: 24 uur per dag en 7 dagen per week. Of het nu gaat om het blussen van een brand, een GRIP-opschaling, vogelgriep, gevolgen van polarisatie in de samenleving of wateroverlast: wij zijn er altijd. Het lijkt zo vanzelfsprekend dat er tijdens een crisis gecoördineerd hulp wordt verleend. En dat de brandweer komt wanneer er brand of een incident is. Zaken die zo logisch lijken, dat we soms bijna vergeten wat ervoor nodig is om dit te realiseren. Eigenlijk ook maar goed, want het toont aan dat Veiligheidsregio Fryslân doet waarvoor het bestaat.

24/7 alert en paraat

Marten Brander – vrijwilliger

Werving van vrijwilligers in Hallum

Om 24/7 alert en paraat te kunnen zijn hebben we continu voldoende vrijwilligers nodig. In Hallum hadden we te maken met een grotere uitstroom dan instroom, waardoor we op een andere manier naar onze werving zijn gaan kijken. Deze werving ging altijd via via, maar dit leek nu niet voldoende.

Om die reden zijn we een breed wervingsproject gestart, ondersteund vanuit de organisatie. We hebben flyers gemaakt die we deur-tot-deur verspreidden, er heeft een Facebookcampagne gedraaid en we maakten spandoeken. Daarnaast hebben we de gemeente benaderd om inzicht te krijgen in welke inwoners geschikte kandidaten zouden kunnen zijn. We willen natuurlijk niet discrimineren, maar bijvoorbeeld mensen die al op leeftijd zijn, nodigen we niet uit om vrijwilliger te worden. Met de geschikte kandidatenlijsten hebben we gekeken naar een zone van zo'n 5 minuten rond de kazerne. Daarbij hebben we rekening gehouden met onze opkomsttijden. Alle personen binnen deze zone zijn uitgenodigd voor een informatieavond. Uiteindelijk leverde dit een aantal geschikte kandidaten, waarvan er nu twee werkzaam zijn als vrijwilliger.

Het vraagt wat inspanning, maar we zijn tevreden over het resultaat en willen dit daarom periodiek blijven doen.

Fryslân heeft een crisisorganisatie voor de vaste wal en een crisisorganisatie (Coördinatieteam Waddeneilanden) voor de Waddeneilanden ingericht. Daarnaast beschikken we over een fijnmazig netwerk van brandweerposten om overal in de provincie brandweerzorg te kunnen verlenen. Beide organisaties blijven 24/7 in de lucht doordat meer dan 1.500 mensen (300 crisisfunctionarissen en 1.250 repressieve medewerkers, op 50 beroepsbrandweermensen na allemaal op vrijwillige basis) bereid zijn om, veelal naast hun dagelijks werk, in actie te komen wanneer er een crisis, ramp of brand is.
Al deze mensen moeten opgeleid en beoefend zijn. Dat moet efficiënt, leuk en uitdagend zijn. Ze moeten van plannen, werkinstructies, netwerkkaarten en coördinatiestructuren worden voorzien. De operationele informatievoorziening moet actueel en afgestemd zijn. Het materieel moet op de risico's afgestemd en beschikbaar zijn. En inzetten moeten worden geëvalueerd om een volgende keer nog beter voorbereid te zijn. Daarbij hoeft het niet uit te maken of je nu vrijwilliger, beroepsmedewerker of piketfunctionaris bent: als je wordt opgeroepen, dan voer je je taak correct uit zoals je dat hebt geleerd.

De komende vier jaar mag u van ons verwachten dat wij dit blijven doen. Een uitspraak die ambitieuzer is dan het lijkt. Het is een steeds grotere uitdaging om mensen te interesseren voor een rol binnen de crisisorganisatie of als brandweervrijwilliger. Ondanks dat dit aantal in Fryslân nog steeds op peil blijft, is het noodzakelijk om voorbereid te zijn voor het geval deze trend stagneert.

Dit vraagt via een strategische personeelsplanning om meer inzicht in de mate van paraatheid, de risico's van een eventuele verlaging, en het uitwerken van verschillende scenario's over hoe dan nog steeds de dienstverlening op peil gehouden kan worden. Denk aan betere arbeidsmarktcommunicatie, het verkorten van opleidingen (maar behouden van kwaliteit), slimmer alarmeren en het benutten van de kracht van de 'mienskip', die graag wil helpen bij crises.

Daarnaast blijven we waarde hechten aan het certificaat Great Place to Work, waarmee we aantonen dat we een aantrekkelijke werkgever zijn. Niet alleen omdat we belangrijk werk verrichten, maar ook omdat we vanuit een breed perspectief kijken hoe we onze organisatie interessant kunnen maken en houden voor iedereen die geïnteresseerd is om zijn steentje bij te dragen aan een veiliger Fryslân.

Verder is er een inhoudelijke wijziging van het werk nodig, vooral voor de crisisorganisatie. De Friese crisisorganisatie – van oudsher gericht op de traditionele flitsrampen – ontwikkelt zich steeds meer tot een adaptieve crisisorganisatie die anticipeert op complexe dreigingen. De calamiteit met de Msc Zoë, de boerenprotesten, de coronacrisis en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne zijn hier voorbeelden van. Door verder te investeren in het evalueren en het vergroten van het lerend effect, kunnen we onze organisatie nog beter inrichten op een veranderende vraag. In de komende beleidsperiode willen we een antwoord hebben op hoe we dit het meest effectief en efficiënt kunnen organiseren.

Dit brengt ook met zich mee dat we oog hebben voor de continuïteit van het eigen proces in het geval van een langdurige crisis. Een dergelijke crisis raakt ook de individuen binnen de crisis- en brandweerorganisatie. We moeten voorbereid

Voorkomen van crises en branden

Omgevingswet

Dankzij de Omgevingswet kunnen wij als veiligheidsregio straks sneller inbreng leveren over brandveiligheid en omgevingsveiligheid, maar ook voor evenementen of overstromingen. Het samenvoegen van wetten en het meer integraal werken biedt kansen om de onderwerpen waar wij als veiligheidsregio voor staan beter en eerder in het proces voor het voetlicht te brengen. Twee voorbeelden hiervan zijn omgevingstafels en de borging van (gebouw)regels in een omgevingsplan.

Omgevingstafels

Een nieuw element van de Omgevingswet zijn de zogenaamde omgevingstafels. Dit zijn overlegvormen tussen aanvrager, gemeente en relevante partners waarbij een aanvraag of initiatief wordt besproken. Door dit gezamenlijk en integraal te doen, ontstaat in één overleg een compleet beeld van de mitsen, maren en te nemen stappen om een initiatief van de grond te krijgen. De aanvrager weet direct waar hij/zij aan toe is en wat er nog aan huiswerk ligt en alle relevante partijen kunnen direct hun belangen, wensen en eisen inbrengen. De omgevingstafel komt in de plaats van wat we nu het vooroverleg noemen.

Borging van (bouw)regels in het omgevingsplan

Een ander nieuw element dat voortkomt uit de Omgevingswet is een voordeel dat ontstaat door de bundeling van oude, losse wetten. Daarnaast maakt een omgevingsplan het mogelijk meer regels op te nemen dan vroeger. In een bestemmingsplan moet elke regel ruimtelijk relevant zijn zoals dat heet. Met andere woorden: elke regel moet direct slaan op iets in de ruimte. In de nieuwe situatie mogen gemeenten ook zogenaamde procesregels invoegen, waarbij bijvoorbeeld voorwaarden worden gesteld aan het bouwen in overstromingsgebieden of in de buurt van buisleidingen. Een voorbeeld hiervan zou kunnen zijn dat ontwikkelingen alleen mogelijk zijn na inwinnen van advies van de veiligheidsregio.

zijn om ook in zo'n situatie ervoor te zorgen dat we 24/7 alert en samen paraat staan.
Een ander aandachtspunt voor de komende beleidsperiode is dat we ons uiterste best blijven doen zo efficiënt mogelijk met middelen om te gaan. Als grootste gemeenschappelijke regeling van Fryslân beseffen we onze impact op de begroting van gemeenten en dragen we bij hun huishoudboekje op orde te houden. Dit bewustzijn hebben we altijd uitgedragen en dat mag u ook de komende vier jaar weer van ons verwachten.

Wij dragen bij aan het voorkomen van crises en branden

We adviseren en informeren burgers, gemeenten, instellingen en ketenpartners op zo'n manier dat de veiligheid en/of het veiligheidsbewustzijn toeneemt.

Waar de repressieve kant van de veiligheidsregio vaak de eerste taak is waarmee we geassocieerd worden, kennen we daarnaast een minstens zo belangrijke preventieve kant. We adviseren burgers, gemeenten, instellingen en ketenpartners over het voorkomen van veiligheidsrisico's en het verkleinen van effecten als gevolg van de risico's.

Hierin toont de veiligheidsregio haar veelzijdige gezicht. Natuurlijk adviseren we over het beheersen van crises en de basis brandweerzorg. Maar ook over zaken als (geneeskundige) hulpverlening, evenementen, gevaarlijke stoffen, natuurgeweld en gaswinning. Een complete lijst aan adviestaken die wij voor gemeenten uitvoeren vindt u op pagina 30.

Waar voorheen het credo was dat regels leidend en bepalend zijn, vindt advisering nu veel meer plaats aan de hand van risicoanalyses. De belangrijkste daarvan zijn beschreven in het Regionaal Risicoprofiel, ondersteund door het Incident Risicoprofiel en de Risico Index Natuurbranden (RIN). Gemeenten kunnen een sterke bijdrage leveren aan het verhogen van de veiligheid door bij het opstellen van omgevingsplannen rekening te houden met de brede scope aan veiligheidsrisico's in deze plannen. Juist deze diversiteit aan veiligheidsrisico's toont de meerwaarde van de veiligheidsregio aan, die op al deze terreinen kan adviseren. Omdat onze collega's in hoge mate betrokken zijn bij deze onderwerpen, kunnen we gemeenten van kwalitatief hoogwaardig advies voorzien. Met een bredere kijk op risico's en het leveren van kennis en inzicht, kunnen deze risico's worden voorkomen of beperkt.

De komst van de Omgevingswet biedt kansen om onze positie als betrouwbare partner van gemeenten op het gebied van veiligheid te verstevigen. Niet alleen geven we dan advies over ruimtelijke plannen, omgevingsplannen en aanvragen voor evenementen- en omgevingsvergunningen, maar participeren we actief en bij voorkeur vroegtijdig in de ontwikkeling van omgevingsvisies, -plannen en -vergunningen.

Zo kunnen we op een veel eerder moment in het proces de indiener voorzien van de juiste informatie en meegeven welke veiligheidsaspecten van belang zijn voordat een plan concreet wordt. Aan de achterkant van het proces blijven we onze toezichtwerkzaamheden uitvoeren om erop toe te zien dat de uitvoering van de activiteiten net zo veilig gebeurt als eerder is afgesproken met de gemeenten of andere partners.

Nu laat het adviseren over veiligheid zich niet altijd in wet- en regelgeving vastleggen. Menselijk handelen is nog steeds de meest voorkomende oorzaak van branden. Vandaar dat wij ons best doen om het veiligheidsbewustzijn van de inwoners van Fryslân verhogen. Bijvoorbeeld door het organiseren van themabijeenkomsten op het gebied van evenementenveiligheid en het ketengericht werken met een veelvoud aan partijen bij een thema als

natuurbrandbeheersing. Of door het adviseren en ondersteunen van zorginstellingen bij de voorbereiding op branden, rampen en crises.

Onder de noemer Brandveilig Leven voeren we een doelgroepgerichte aanpak om mensen bewust te maken van de gevaren van brand, hoe deze te voorkomen en hoe te handelen wanneer er toch brand is. Dit gaat verder dan alleen voorlichting geven op scholen. We werken nauw samen met een breed palet aan partners in ons netwerk, zoals onderwijsinstellingen, woningcorporaties en zorginstellingen.

Op een soortgelijke manier investeren we in risicocommunicatie. Wij vergroten het veiligheidsbewustzijn van onze inwoners door over risico's te communiceren en daaraan een handelingsperspectief te koppelen. Hierbij sluiten wij aan op de toenemende eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid, veiligheidsbewustzijn en organiserend vermogen van burgers, bedrijven en instellingen.

Accent voor de komende jaren

De vorige pagina's beschreven wat u van ons gewend bent en wat u ook de komende jaren weer van ons mag verwachten. Het zijn de momenten waarop wij zichtbaar zijn voor de buitenwereld. Wij komen in beeld wanneer er een brand of een crisis is, en we leveren onze bijdrage in het voorkomen hiervan.

De manier waarop we dit organiseren is niet altijd zo zichtbaar. In dit beleidsplan geven we hier richting aan door drie onderwerpen te benoemen waar we de komende jaren accent op willen leggen bij de uitvoering van ons werk.

Wij werken duurzaam en omgevingsbewust

We zijn een wendbare organisatie die alert is op landelijke/maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe risico's/trends en passen deze toe in de praktijk en onze bedrijfsvoering.

Het paradoxale van crises en incidenten is dat het helpt goed voorbereid te zijn en tegelijkertijd is het onmogelijk om volledig voorbereid te zijn. Iedere crisis of incident is weer anders. Dat vraagt van Veiligheidsregio Fryslân een betrouwbare en wendbare repressieve organisatie, met bewezen overlegstructuren, vakbekwame mensen en professionele ondersteuning.

Deze wendbare organisatie helpt ons in de brede diversiteit aan crises en incidenten die we dagelijks voor de kiezen krijgen. Daarbij kennen we onze regio door en door, en begrijpen we dat ieder gebied zijn eigen uitdagingen kent. De Waddeneilanden bijvoorbeeld, die geoefend en geëquipeerd moeten zijn om zich voor langere tijd zelf te kunnen redden. De dichte binnensteden, zoals die van Leeuwarden of Harlingen, met nauwe straatjes en lange panden. De grote hoeveelheid water in Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren, wat weer een heel andere aanpak vraagt. Of het nu gaat om de uitgestrekte agrarische gebieden in het noorden of de bosrijke gebieden in het zuiden, we bereiden ons zo goed mogelijk voor, om zo weinig mogelijk verrast te zijn.

Kortom, onze organisatie moet blijven functioneren, juist wanneer andere partijen uitvallen of onder druk staan. Om dat te realiseren is het van belang dat we bijzonder alert zijn op landelijke of maatschappelijke ontwikkelingen en de impact hiervan toepassen op onze organisatie. Soms zijn deze ontwikkelingen goed voorspelbaar. Zo hebben we vanuit het Regionaal Risicoprofiel zicht op de aanwezige risico's binnen het werkgebied van de veiligheidsregio. Binnen het palet van risico's geven we vanuit het risicoprofiel voor de komende tijd de thema's 'cyber', 'klimaatverandering' en 'polarisatie van de samenleving' extra aandacht. Vanuit onze rol richten we ons op de gevolgbestrijding van deze thema's. Oftewel, we denken met onze partners mee om deze risico's (verder) te voorkomen en voeren beleid om de effecten van mogelijke incidenten te beperken.

Een voorbeeld hiervan is de extra inspanning die we gaan verrichten op het thema waterveiligheid. We gaan dat doen door actualisatie van onze plannen en het intensiveren van de communicatie met burgers en instellingen over risico's van overstromingen en wateroverlast en hoe daarop voor te breiden. Voor een integrale waterveiligheidsstrategie in Fryslân is samenwerking met (water)

netwerkpartners cruciaal, onder andere door deelname aan het Deltaprogramma Waddengebied.

Een ander thema dat de komende jaren voorzienbaar aandacht gaat vragen, is de energietransitie: de overgang van het gebruik van fossiele naar duurzame energiebronnen. De hoeveelheid aan zonnepanelen, elektrische auto's en windmolens brengen ook nieuwe veiligheidsrisico's voor burgers en hulpverleners met zich mee. Hier passen we onze advisering, onze plannen en onze oefenprogramma's op aan.

Ondertussen gaan we ook de komende beleidsperiode te maken krijgen met onvoorziene zaken. Nieuwe maatschappelijke uitdagingen, veiligheidsissues en crisistypen zijn aan de orde van de dag. Dit vraagt dat we binnen de stabiele repressieve organisatie de ruimte moeten hebben om weerbaar en wendbaar te zijn. Dat we snel nieuwe risico's moeten herkennen en deze om moeten kunnen zetten in praktisch handelen. Zodat we flexibel, snel en goed kunnen inspelen op wat er speelt.

Dit doen we door in nauw contact te blijven met burgers, partners, kennisinstellingen en bedrijven. Door deel te nemen aan het Veiligheidsberaad en samenwerkingsverbanden op Noord-Nederlands niveau. Door het vertalen van landelijke wetgeving, zoals de gevolgen van de evaluatie Wet veiligheidsregio's, taakdifferentiatie en presterend vermogen.

Maar ook door alert te zijn op maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het houden van voldoende brandweermensen. Denk aan de crisis op de woningmarkt of het verplaatsen van bedrijvigheid naar grotere kernen. Zo proberen we continu op de hoogte te zijn van de laatste ontwikkelingen en deze naar onze crisis- en repressieve organisatie te vertalen. Op deze manier zijn we, zo goed en kwaad als het kan, altijd voorbereid.

Nu zijn onze voelsprieten voor maatschappelijke ontwikkelingen vooral afgestemd op zaken die van belang zijn voor onze uitvoering. Ondertussen blijven we ook alert op ontwikkelingen die relevant zijn voor onze eigen bedrijfsvoering. Vanuit onze hoedanigheid als overheidsorganisatie is duurzaamheid zo'n thema dat de komende jaren extra aandacht van ons krijgt. We bouwen aan een duurzame toekomst. Een toekomst die gezond, schoon, groen en eerlijk is. Denk aan het verlagen van onze uitstoot door minder en groener te reizen en meer gebruik te maken van digitale mogelijkheden. Door maatschappelijk verantwoord in te kopen en een eerlijke prijs voor een eerlijk product te leveren. Of het scheiden en beperken van afvalstromen en meer gebruik maken van recyclebare producten.

We zetten de netwerksamenleving centraal

We verbinden burgers, gemeenten, bedrijven en instellingen, werken met hen samen, en benutten elkaars kennis en expertise voor, tijdens en na een incident of crisis.

Voor onze organisatie is het netwerk waar we ons in begeven van vitaal belang. Dat begint lokaal. We zetten ons in om zichtbaar en benaderbaar te zijn voor de inwoners van Fryslân. Juist omdat veiligheid een lokale aangelegenheid is, is een goede relatie met de lokale gemeenschap belangrijk. Iets waar we in blijven investeren. Dat doen we door te oefenen bij instellingen in de buurt. Of door mensen hartelijk te ontvangen wanneer ze geïnteresseerd zijn in een kijkje achter de schermen. Allemaal inspanningen die ervoor zorgen dat er draagvlak is wanneer er een crisis of incident is. Met als bijvangst dat we zichtbaar en aantrekkelijk zijn voor nieuwe vrijwilligers of crisisfunctionarissen.

Daarnaast is het netwerk een wezenlijk onderdeel van de manier waarop wij onze uitvoering organiseren. Denk aan crisisbeheersing, waar het snel kunnen activeren van een breed scala aan participerende partijen de kern van hun werk is. Of aan het netwerk van brandweerposten, waarbij 'samen paraat' ervoor zorgt dat we elkaar vinden wanneer elke seconde telt.

Met veel partijen maken we concrete samenwerkingsafspraken over hoe te handelen tijdens en na crises en branden. Denk bijvoorbeeld aan onze participatie in de samenwerkingsconvenanten voor het IJsselmeergebied (Samij) en voor het Waddenzeegebied (CRW). Het doel? Incidentbestrijding op het water verbeteren en borgen.
Op de Friese binnenwateren wordt, naast de reguliere hulpverleningsdiensten,

Duurzaam en omgevingsbewust

Jan Yde van der Kooi – Clusterhoofd risicobeheersing Noordoost

Grote brand houthandel Noardburgum – 20 mei 2021

Op 20 mei 2021 was er sprake van een zeer grote brand in een houthandel in Noardburgum. In eerste instantie leek het te gaan om een middelbrand, maar bij aankomst bleek dat de brand zich al behoorlijk had ontwikkeld. Hoewel ik direct heb opgeschaald, was het pand helaas niet meer te redden. We spreken in dat geval van een brand met voorspelbare afloop.

Op het dak van het pand waren zo'n 1600 zonnepanelen geplaatst. Deze zijn bij de brand betrokken geraakt, waardoor kleine deeltjes werden verspreid in de omgeving. Met name het CoPI (Commando Plaats Incident) is in de nafase lang bezig geweest met het inventariseren van het verspreidingsgebied en communicatie hieromtrent. Veel resten van de zonnepanelen lagen in de omliggende landen, wel tot 10 kilometer benedenwinds.

Het pand is inmiddels herbouwd en de zonnepanelen zijn nu op het naastliggende land geplaatst. Dit is vanuit risicobeheersing een betere oplossing dan het plaatsen op een pand met een grote vuurlast. De brandweer denkt met gemeenten en provincie mee om dit soort nieuwe risico's op voorhand beter in te schatten en, waar mogelijk, te verkleinen.

Netwerksamenleving centraal

Burgerinitiatieven

Inwoners pakken steeds vaker gevraagd en ongevraagd hun rol op het gebied van veiligheid. In evaluaties van meerdere incidenten en crises van de afgelopen jaren is een opkomende trend gesignaleerd: spontane, vrijwillige burgerhulp die buiten (coördinatie van) hulpdiensten en andere overheidsorganisaties omloopt. Denk aan de opvang van slachtoffers van de brand aan de Kelders in Leeuwarden, de opvanglocatie in een snackbar tijdens een grote brand, het spontaan ontruimen van een terras tijdens een grote brand, opruimacties in het Waddengebied als gevolg van de containercalamiteit of een grote brand met zonnepanelen waarbij inwoners wilden helpen met opruimen.

Hoe ga je om met deze spontane initiatieven van onze inwoners? Hoe kom je erachter wat het doel is van het initiatief, hoe en of het passend en/of helpend is en welke rol vanuit de crisisorganisatie daarbij passend is? Welke middelen zijn er om je in dit proces te ondersteunen?

Om op deze vragen een antwoord te geven, hebben we een handreiking omgang spontane burgerinitiatieven (inzet vrijwilligers) opgesteld voor de crisisorganisatie die de komende tijd wordt geïmplementeerd en beoefend.

Want ook in de toekomst willen we ons samen met onze inwoners inzetten voor een veilige en gezonde samenleving. De veerkracht van onze netwerksamenleving, zoals spontane burgerinitiatieven, willen we benutten en afhankelijk van het type incident nemen we een passende rol op ons. Samen bewegen we de juiste kant op om zo een bijdrage te leveren aan een gezond en veilig Fryslân.

ook samengewerkt met private watersportondernemingen die ingezet kunnen worden voor eerste hulp en bijstand.

Dit geldt ook voor de in het risicoprofiel uitgelichte thema's 'cyber', 'klimaatverandering' en 'polarisatie van de samenleving'. We verrijken ons netwerk met partijen die een rol spelen bij de gevolgbestrijding van deze thema's. Klimaatverandering zorgt er bijvoorbeeld voor dat de kans op natuurbranden vergroot. Dit vraagt afstemming met partijen als Vitens, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Bij het thema 'cyber' valt te denken een partij als Data Fryslân, die over gerelateerde kennis specifiek voor Fryslân beschikt. Voor de komende periode gaan we de samenwerking met dit soort netwerkpartners verbreden en versterken.

Met het aangaan van dit soort nieuwe allianties doen we nieuwe kennis op, die we vervolgens kunnen inpassen in onze vakbekwaamheidstrainingen. Daarmee vergroten we het effect van ons handelen wanneer er daadwerkelijk een incident is. De komende jaren zien we een ontwikkelrichting voor ons naar een toekomstbestendig kennisnetwerk, oftewel een Kennisschakelpunt Veiligheid Fryslân, die werkt vanuit een kennisagenda. Ook hierbij zoeken we actief de samenwerking op met relevante partners, zoals NHL Stenden.

Naast dat we ons netwerk uitbreiden, richten we onze repressieve organisaties dusdanig in dat onvoorziene, spontane initiatieven ingepast kunnen worden. Denk aan burgerinitiatieven die door de toenemende digitalisering snel kunnen ontstaan en zo een rol spelen in het bestrijden van een crisis. Hiervoor hebben we al een bestuurlijk vastgesteld visiedocument liggen, waar we de komende beleidsperiode uitvoering aan willen geven. Maar ook voor andere zaken willen we flexibiliteit in de uitvoering van ons werk houden. Strakke kaders met de ruimte om daarbinnen flexibel te kunnen opereren.

Juist bij het voorkomen van crises en branden speelt ons netwerk een belangrijke rol. We koesteren de relaties die we nu al hebben en houden die in stand. En we zoeken ook nieuwe partners op die kunnen helpen in het preventief handelen. Denk aan thema's als bluswatervoorziening of grootschalig brandweeroptreden. Of de tijdens de coronacrisis ontstane relatie met het Fries Sociaal Planbureau die ons inzicht geeft in de maatschappelijke impact van crises. Kennis die we inzetten om verbeteringen in onze crisisorganisatie door te voeren, zodat we voor de volgende crisis weer beter voorbereid te zijn.

We zoeken actief bedrijven en instellingen op met een hoog risico op slachtoffers en incidenten om hen te informeren over de risico's en hen te helpen hoe deze te verkleinen. En via het netwerk van onze brandweermensen zoeken we de samenwerking met lokale organisaties en boren we nieuw potentieel aan om het aantal vrijwilligers in tact te houden.

Wij werken informatie gestuurd met betrouwbare data

We ontwikkelen ons tot informatie-knooppunt en werken zoveel mogelijk met betrouwbare en kwalitatief hoogwaardige informatie en data.

In ons werk, waar soms elke seconde telt, is het enorm belangrijk om over de juiste informatie te beschikken. Dit helpt om snel

betere beslissingen te kunnen nemen. En om proactief besluiten te nemen en te reageren op potentiële dreigingen of incidenten.

Voor de brandweer geldt dat de juiste informatie helpt om mensen, materieel en geld heel gericht en effectief in te zetten, daar waar de risico's op incidenten of slachtoffers het grootst zijn. Met de juiste informatie kan de brandweer bovendien proactief mensen voorlichten en risico's beperken. Op het gebied van crises streven we naar een continu accuraat en actueel beeld over wat er in onze regio gebeurt en kan gebeuren. We willen crisissituaties en -plannen beoordelen op basis van actuele situatietekeningen en omstandigheden.

De eerste stappen hebben we hier al in gezet. Tijdens de coronacrisis hebben we een informatieknooppunt ontwikkeld. Hier werd informatie vanuit meerdere perspectieven bij elkaar gebracht en aan partners en omgeving beschikbaar gesteld. De komende beleidsperiode zetten we ons in om de kwaliteit van het knooppunt zowel qua informatiewaarde als qua techniek verder te verbeteren.

Ook bij dit thema komt het netwerkkarakter van de organisatie duidelijk naar voren. We houden actief ontwikkelingen in de gaten en participeren waar mogelijk. Zo doen we mee in de landelijke ontwikkeling om informatie uit te wisselen tussen regio's en Rijk, via het zogenaamde Knooppunt Coördinatie Regio's – Rijk (KCR2). Ook zijn we, met hulp van Friese gemeenten, aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Tegelijkertijd hebben we nog een lange weg te gaan. Want informatiegestuurd werken begint bij het gestructureerd verzamelen en organiseren van betrouwbare data. Dit komt niet alleen ten goede aan de veiligheidsregio, maar door onze coördinerende rol ook aan onze gemeenten en andere partners. De komende beleidsperiode zetten we ons in hier een kwaliteitsslag in te maken.

De evaluatie van Dekkingsplan 2.0 Samen Paraat toonde aan dat het belangrijk is hier een speerpunt van te maken. Kwalitatief hoogwaardige data is beperkt beschikbaar, en dat - vooral bij incidenten die minder vaak voorkomen - zorgt ervoor dat het ondoenlijk is hiervan te leren. Daarom gaan we gestructureerd werk maken van 'samen aantoonbaar paraat' en 'samen aantoonbaar vakbekwaam'. Een ontwikkeling die nodig is nu ook landelijk werk wordt gemaakt van gebiedsgerichte opkomsttijden. Een extra stimulans die nodig is om bij het volgende Dekkingsplan nog betere conclusies en aanbevelingen te geven over hoe we zo efficiënt mogelijk met de middelen voor brandweerzorg om kunnen gaan.

Gepaard met deze ontwikkelingen is het nodig dat ook de continuïteit, privacy en security meegroeit. Juist wanneer 'cyber' een van de elementen is binnen ons risicoprofi el moeten we als veiligheidsregio een hoge standaard hebben als het gaat om veiligheid. Dit blijft ook de komende beleidsperiode een belangrijk aandachtspunt, die hand in hand loopt met de inhoudelijke ontwikkelingen.

Betrouwbare data en informatie

Informatieknooppunt

Betrouwbare data kan het verschil maken wanneer elke seconde telt. Daarom blijven we investeren in het verbeteren van ons informatiemanagement. Een van de elementen die we de komende vier jaar doorontwikkelen is het informatieknooppunt (IKP). Dit vindt op een innovatieve manier plaats met, onder andere, proeftuinen waarbij toegevoegde waarde leveren het uitgangspunt is.

Het IKP brengt informatie samen, geeft duiding aan de informatie en deelt de informatie met een breed netwerk. In een opgeschaalde bovenregionale crisis kan het IKP ondersteunen in vraag en antwoord van ketenpartners en een actueel beeld leveren van de crisis. Daarnaast is het IKP de verbinding met landelijke informatieknooppunten. Het IKP is ingezet tijdens de coronacrisis, maar ook tijdens de vluchtelingenopvang Oekraïne is het IKP een schakel tussen gemeenten en het landelijk Knooppunt Coördinatie Informatie Oekraïne (KCIO).

Borging wettelijke adviestaken

Artikel 10 Wet veiligheidsregio's

In de Wet veiligheidsregio's (Wvr) zijn in artikel 10 de bevoegdheden en taken opgenomen die aan het bestuur van de veiligheidsregio zijn overgedragen. Van deze taken of onderdelen voeren wij de volgende werkzaamheden uit:

- Het inventariseren van risico's, branden, rampen en crises.
- Het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.
- Het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.
- Het in stand houden van de informatievoorziening binnen en tussen de diensten van de veiligheidsregio en tussen andere organisaties die betrokken zijn bij risico- en/of crisisbeheersing.

Hierbij hoort ook het adviseren van het bevoegd gezag bij (het voorkomen, beperken en bestrijden van) branden, rampen en crises in gevallen zoals deze in de wet zijn benoemd als ook gevallen die volgen uit dit beleidsplan. Hierbij verstaan we tevens het adviseren over brandpreventie, brandbestrijding en ongevallen ten aanzien van gevaarlijke stoffen.

Uitwerking wettelijke taken artikel 10 Wet veiligheidsregio's

Zoals hierboven benoemd, behelst een van de taken van de veiligheidsregio het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crisis. In artikel 14 van de Wet veiligheidsrisico's (Wvr) is een omschrijving opgenomen van deze adviesfuncties. Met de komst van de Omgevingswet ziet deze omschrijving er anders uit dan in voorgaande beleidsplannen.

In dit beleidsplan worden in ieder geval de volgende taken geborgd. Deze komen voort uit artikel 10, lid b van de Wvr:

Advisering

- Het adviseren van gemeenten, provincie en Rijksoverheid in het kader van omgevingsveiligheid.
- Het adviseren op omgevingsverordeningen en andere besluiten in het kader van de fysieke leefomgeving.
- Het adviseren over aanvragen voor evenementenvergunningen, voor zover dat betrekking heeft op B- en C-evenementen.
- Het adviseren van het bevoegd gezag op aspecten van de basisbrandweerzorg, waaronder bluswatervoorziening, bereikbaarheid voor de hulpdiensten en opkomsttijden.
- Het nemen van (repressieve) maatregelen voor de beheersbaarheid van risico's op het gebied van brandveiligheid en omgevingsveiligheid.
- Het adviseren van het bevoegd gezag (gemeenten en provincie) ten aanzien van aanvragen voor omgevingsvergunningen voor milieubelastende activiteiten (MBA's) op (brand)veiligheidsaspecten voor zover de veiligheidsregio daar niet voor is aangewezen als wettelijk adviseur op grond van artikel 4.33 van het Omgevingsbesluit.
- Het adviseren van het bevoegd gezag op (brand)veiligheidsaspecten van omgevingsvergunningen voor (technische) bouwactiviteiten en het adviseren over de afhandeling van bijbehorende gebruiksmeldingen.
- Het adviseren over landelijke richtlijnen, beleidsregels en handreikingen op het gebied van omgevingsveiligheid.
- Het adviseren over wet- en regelgeving op het gebied van brandveiligheid en omgevingsveiligheid.
- Het adviseren over en toetsen van brandveiligheidsinstallaties en -plannen en de daarvoor geldende normen.,
- Gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen over ontwikkelingen en situaties die van invloed zijn op de risicoprofielen van Veiligheidsregio Fryslân.
- Het adviseren over de opslag en ontbranding van vuurwerk.
- Het adviseren over mogelijke routering van gevaarlijke stoffen zoals bedoeld in de Wet vervoer gevaarlijke stoffen.

Toezicht

De taken in het kader van toezicht spitsen zich voor de brandweer toe op het toezicht houden op (brand)veiligheidsaspecten van de omgevingsvergunning voor technische bouwactiviteit, omgevingsplanactiviteiten en gebruiksmeldingen. Daarnaast houdt de brandweer toezicht op (brand) veiligheidsaspecten zoals is opgenomen in omgevingsvergunningen voor MBA's en in afdeling 4.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Tot slot stelt de brandweer een controle- en toezichtplan voor bedrijven en instellingen op, waar namens het bevoegd gezag een vast omkaderd controleregime wordt ingesteld.

Participatie

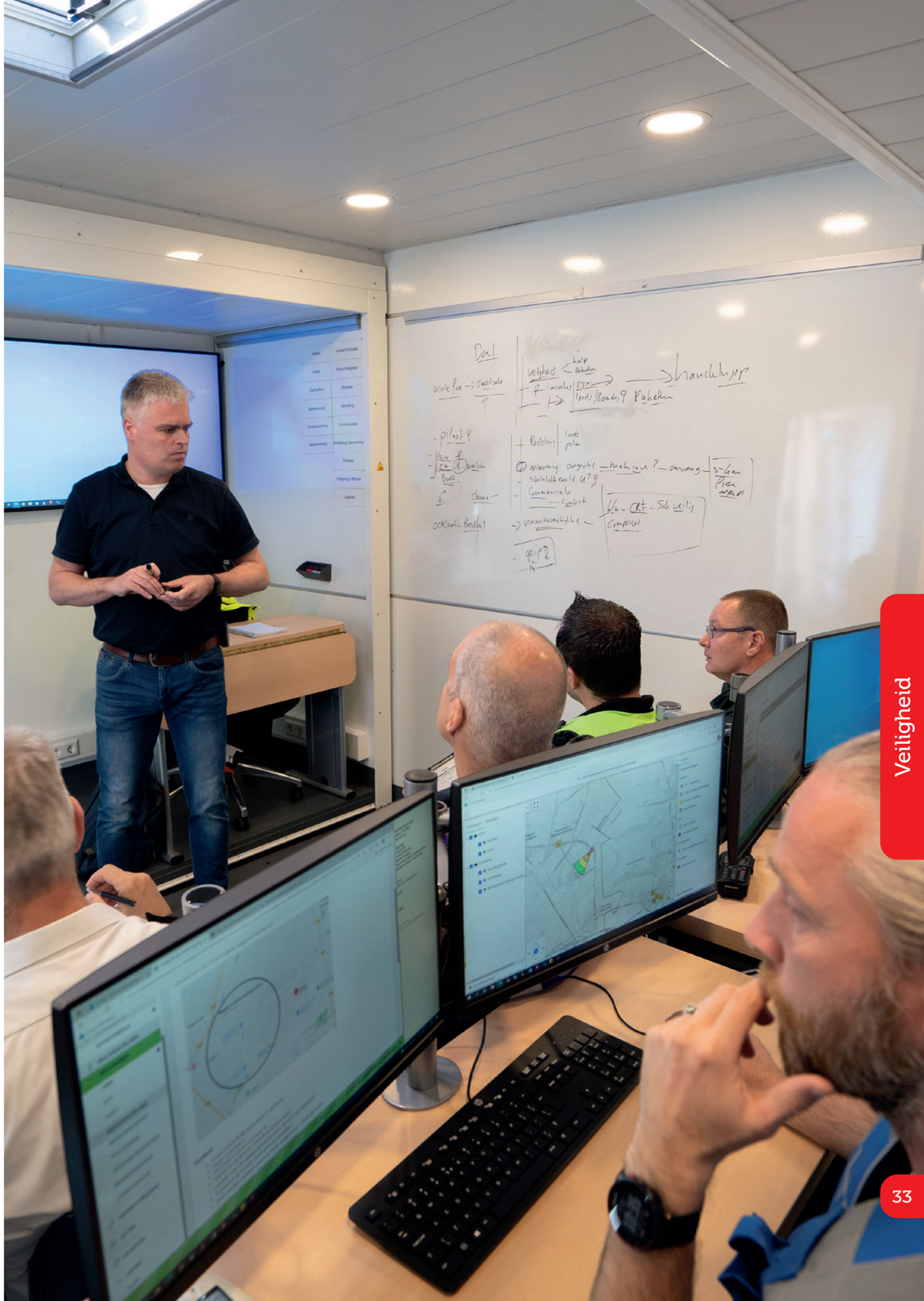
Tot slot acht de veiligheidsregio het van groot belang te participeren in processen en ontwikkelingen rondom omgevingsvisies en het adviseren daarover. Daar hoort automatisch bij dat de veiligheidsregio participeert in omgevingstafels, ketentafels of andere samenwerkingsmomenten die voorafgaan aan de hierboven genoemde omgevingsverordeningen en andere besluiten in het kader van de fysieke leefomgeving,

Uitwerking niet-wettelijke taken

Naast de wettelijke taken, dient volgens artikel 14,, lid e ook een beschrijving van de niet-wettelijke adviesfunctie toegevoegd te worden. Deze valt onder artikel 10, lid b. Hierin dient te worden opgenomen hoe gemeenten het bestuur van de veiligheidsregio in de gelegenheid stellen haar adviesfunctie uit te oefenen met betrekking tot omgevingsplannen.

De adviesfunctie in relatie tot omgevingsplannen vindt zijn oorsprong in artikel 5.2 van het Besluit kwalitatief leefomgeving (Bkl). Op grond van dit artikel moet bij de totstandkoming van een omgevingsplan voor risico's bij branden, rampen en crises rekening worden gehouden met het voorkomen, beperken en bestrijden van deze calamiteiten. Daarnaast moet er aandacht geschonken worden aan de mogelijkheden voor personen om zichzelf daarbij in veiligheid te kunnen brengen. Bovendien krijgt de geneeskundige hulpverlening, zoals omschreven in artikel 1 van de Wvr, een plek in de afweging. Om gemeenten van een vakkundige advies te voorzien over het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises, is het van groot belang dat gemeenten het bestuur van de veiligheidsregio structureel borgen aan de voorkant van het proces van omgevingsplannen.

Daarnaast wordt het bestuur van de veiligheidsregio tijdens het ontwerp van een omgevingsplan gevraagd te participeren in dit proces. Voorafgaand aan de vaststelling van een (ontwerp) omgevingsplan, wordt de veiligheidsregio daarnaast om advies gevraagd. De veiligheidsregio zal dit schriftelijk doen. Het advies van de veiligheidsregio richt zich niet op de toelaatbaarheid van voorliggende ontwikkelingen, maar gaat in op aanwezige relevante risico's, zoals de opslag en het gebruik van gevaarlijke stoffen, het vervoer van gevaarlijke stoffen, brandveiligheid, omgevingsveiligheid en basisbrandweerzorg.

Bijlage 1: Borging wettelijke eisen

De Wet veiligheidsregio's stelt eisen aan wat er minimaal in een beleidsplan moet worden opgenomen. Voor de leesbaarheid zijn niet alle onderdelen in het hoofddocument opgenomen. In plaats daarvan kunt u in deze bijlage lezen waar de andere wettelijke onderdelen van het beleidsplan beschreven zijn of terug te vinden zijn.

Wettelijke bepaling	Beschreven in	
Beoogde operationele prestaties bij rampenbestrijding en crisisbeheersing **(art. 14, lid 2a, Wvr)**	Regionaal Risicoprofiel 2022-2025 Veiligheidsregio Fryslân	
	Regionaal Crisisplan 2022-2025 Veiligheidsregio Fryslân	
	Rampenbestrijdingsplannen	
Uitwerking van landelijke doelstellingen **(art. 14, lid 2b, Wvr)**	Strategische agenda Veiligheidsberaad	
Een informatieparagraaf met beschrijving informatievoorziening tussen diensten en organisaties **(art. 14, lid 2c, Wvr)**	Maakt onderdeel uit van het Regionaal Crisisplan 2022-2025	
Een oefenbeleidsplan **(art. 14, lid 2d, Wvr)**	Meerjarenbeleidsplan vakbekwaamheid Crisisbeheersing	
Beschrijving van de niet-wettelijke adviesfunctie **(art. 14, lid 2e, Wvr)**	Meerjarenbeleidsplan 2023-2026, zie pagina 30	
De voor de brandweer geldende opkomsttijden en beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten en beschrijving van voorzieningen en maatregelen **(art. 14, lid 2f, Wvr)**	Dekkingsplan Brandweer	

Een gezonde basis ‘foar elkenien’

Agenda Publieke Gezondheid Fryslân
2023-2026

Inleiding

Deze **Agenda Publieke Gezondheid 2023-2026** benoemt de belangrijkste vraagstukken voor de publieke gezondheid in Fryslân en vormt het fundament voor de samenwerking tussen Friese gemeenten onderling en de samenwerking met hun GGD. De agenda bouwt voort op het huidige beleid op basis van het meerjarenbeleidsplan 2019-2022.

Er zijn echter nieuwe vraagstukken bijgekomen die leiden tot andere accenten in de publieke gezondheid. Te denken valt aan de veranderende bevolkingssamenstelling, de urgentie om de pandemische paraatheid te versterken, de toegenomen ongelijkheid in gezondheid en tegenstellingen in de samenleving.

We beschrijven wat de GGD, in opdracht van de gemeenten, daarin wil betekenen en waarmee zij de komende jaren aan de slag gaat. Ieder jaar vindt bijstelling en concretisering van de agenda plaats. Om de gezondheid te monitoren, worden verschillende indicatoren gebruikt (bijlage 1, p. 68).

De Agenda Publieke Gezondheid gaat over gezamenlijke ambities en inspanningen die helpen de gezondheid van de bevolking te bevorderen en te beschermen. De agendapunten komen voort uit de inzichten die we hebben verzameld over de gezondheidssituatie van onze inwoners, de knelpunten in het werkveld en beleidsontwikkelingen en verantwoordelijkheden van gemeenten. Preventie staat daarbij centraal: het bevorderen van veerkracht en het voorkomen dat problemen ontstaan. Als er toch problemen ontstaan, is het van belang deze vroegtijdig te signaleren en tijdig te voorzien in adequate zorg en ondersteuning. Met als ideaal: gezonde en vitale inwoners die kansrijk opgroeien en kunnen participeren in de samenleving.

In dat kader dragen wij als gemeenschappelijke en gemeentelijke dienst publieke gezondheid van alle Friese gemeenten bij aan:

- de aanpak van de ongelijke verdeling van gezondheid;
- preventie als stevige basis in Fryslân met extra aandacht voor groepen die gezondheidswinst verdienen;
- een duidelijke sturing en regie op een integrale preventieve aanpak, zowel lokaal als provinciaal;
- de transformatie van zorg naar gezondheid.

Gezondheid en preventie als deel van de transformatie

Er is urgentie om nu te investeren in gezondheid. De coronapandemie heeft een zware wissel getrokken op zowel de fysieke als mentale gezondheid, ook in Fryslân. Verschillen die er al waren op het gebied van gezondheid, werden vergroot. Maatschappelijke problemen als stijgende zorgkosten, een toenemend tekort aan personeel en de impact van gezondheid op de economie, maken de noodzaak voor investering in gezondheid duidelijk. Maar ook bij vraagstukken op het terrein van klimaat, duurzaamheid en leefomgeving wordt de wisselwerking met gezondheid steeds duidelijker.

Preventie heeft in beleid en begrotingen een steeds prominentere plek gekregen en is voor gemeenten een belangrijk instrument bij het realiseren van de huidige maatschappelijke opgaven. Denk aan de participatie van inwoners in de samenleving en daarmee leefbaarheid in dorpen, de vermindering van de gevolgen van infectieziekten, de realisatie van een gezonde beroepsbevolking, meer kansengelijkheid en het voorkomen van een zorginfarct. Publieke gezondheidszorg is daarmee een schakel in de transformatie waar we voor staan.

We begrijpen inmiddels allemaal dat gezondheid veel verder gaat dan de afwezigheid van ziekte. Het gaat om het vermogen van mensen om veerkrachtig te zijn. Om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan. Om zoveel mogelijk eigen regie te voeren. We streven naar een brede positieve gezondheid waarbij regie op het eigen leven voorop staat. Tegelijkertijd weten we ook dat hier langdurige en breed gedragen inspanningen voor nodig zijn. Daarbij zal de focus niet alleen op gezondheid en leefstijl gericht moeten zijn, maar ook op achterliggende factoren als armoede, laaggeletterdheid en het gebrek aan een sociaal netwerk. Er zijn geen quick fixes.

Landelijk en lokaal draagvlak

De landelijke voornemens en standpunten stemmen hoopvol om een doorbraak te kunnen realiseren. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft versterking van de publieke gezondheid aangekondigd, bereidt wijziging van de Wet Publieke Gezondheid voor, zet vol in op een kansrijke start van kinderen, neemt zelf stevige maatregelen om gezondheid te bevorderen en wil lokaal meer energie en daadkracht op preventie. De verwachting is dat dit leidt tot een uitdagende opdracht aan gemeenten en hun GGD'en. Ook de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) zegt letterlijk dat er meer moet gebeuren. De VNG zet koers naar gezond leven, vooral door – als eerste overheid, dicht bij de burgers - gezond leven makkelijker te maken. Daarnaast willen de gemeenten een domeinoverstijgende aanpak realiseren, samen met partners in de regio. Om deze ambities te realiseren zijn steeds meer bewezen effectieve aanpakken voorhanden. Het handelingsperspectief is daarom groter dan ooit. Gemeenten en GGD Fryslân slaan de handen ook de komende tijd weer ineen om grote stappen te zetten. In dat kader hopen we dat er voldoende financiële middelen beschikbaar komen voor de gemeenten.

Met deze nieuwe Agenda Publieke Gezondheid kunnen gemeenten, GGD Fryslân en partijen in het netwerk samen aan de slag om alle inwoners van Fryslân een gelijke kans op gezondheid te bieden.

Een belangrijke omslag is dat we ons werk nog meer gaan richten op de hele levensloop van de mens. Bij de beschrijving van ontwikkelingen en ambities hebben we de leefwereld van al onze inwoners voor ogen. Een indeling van levensfases helpt daarbij. We werken voor 'lyts', 'jong', 'grut' en 'wiis'. Daarnaast zijn er natuurlijk werkzaamheden die niet aan één levensfase toe te schrijven zijn, maar voor 'elkenien' van belang zijn.

Leeswijzer

We beginnen met een hoofdstuk over onze algemene uitgangspunten en rollen; daarna volgen de agendapunten voor de hele bevolking, 'foar elkenien'! De volgende hoofdstukken beschrijven ontwikkelingen en de agenda voor respectievelijk 'lyts', 'jong', 'grut' en 'wiis'. Bij iedere levensfase en bij 'elkenien' benoemen we de punten voor de Agenda Publieke Gezondheid. Om recht te doen aan al het werk binnen de publieke gezondheid, ook als er geen 'agendapunt' over is geformuleerd, bevat elk hoofdstuk een opsomming van de werkzaamheden die we blijven doen. Het laatste hoofdstuk beschrijft de organisatorische aandachtspunten die nodig zijn om de inhoudelijke doelen te bereiken.

> "Investeren in preventie is noodzakelijk om de maatschappelijke problemen als stijgende zorgkosten en het toenemende tekort aan personeel aan te pakken."

Elkenien:
voor alle inwoners van Fryslân

Onze missie: gezond leven in een gezonde en veilige omgeving

In het koersdocument Van daadkracht naar veerkracht beschrijft de VNG het samenspel in de publieke gezondheidszorg als volgt: GGD en gemeenten hebben elkaar hard nodig om effectief te kunnen zijn, juist de combinatie van veel kennis van de publieke gezondheid, de lokale gezondheidssituatie en inzicht van de GGD, en kennis en bevoegdheden in andere beleidsdomeinen van de gemeente levert meerwaarde op.

Dit hoofdstuk beschrijft de uitgangspunten en de rollen van GGD Fryslân in dit samenspel met gemeenten.

Uitgangspunten

‘Foar elkenien’

De GGD is er voor de gehele bevolking. Universele preventie is de basis: voorwaarden scheppen voor gezonde ontwikkeling, gezond leven. Waar nodig zetten we andere preventievormen in. Om groepen te beschermen, extra te ondersteunen of vanuit een vangnetfunctie.

Positieve gezondheid

Positieve gezondheid vormt de basis voor ons werk: van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. We dragen het gedachtegoed uit en passen het toe in onze eigen werkwijzen.

Integraal

We hebben oog voor het hele spectrum aan determinanten van gezondheid: individuele factoren, maar ook ruimtelijke en sociale omgeving, arbeids- en werkomstandigheden en financiën. Een integrale werkwijze is ook te zien aan het brede sociaal medische perspectief van de GGD.

Samenwerken

Wij werken samen met andere domeinen, organisaties en instellingen voor een zo groot mogelijk effect. Door onze expertise op het gebied van preventie en onze wettelijke rol zijn wij vertegenwoordigd in lokale en provinciale (zorg)netwerken en het onderwijs. Als het om publieke gezondheid gaat hebben we daarin een regisserende en coördinerende functie.

Kansengelijkheid/ gezondheidspotentieel

We werken aan kansengelijkheid in gezondheid. We zijn vooral gericht op het vergroten van het gezondheidspotentieel van de inwoners.

Crisis

Bij een ramp of crisis staan wij paraat. De GGD is verantwoordelijk voor de processen die betrekking hebben op Infectieziektebestrijding, medische milieukunde, coördinatie van de psychosociale hulp, gezondheidsonderzoek bij rampen. Daarnaast zijn wij beschikbaar bij incidenten en maatschappelijke onrust.

Datagedreven werken

We zijn continu bezig met het verzamelen en analyseren van informatie. Data helpt ons onder meer de juiste beleidskeuzes te maken en effectiever te werken.

Lokaal dichtbij

De GGD is zo georganiseerd dat zij dichtbij de gemeente en ‘mienskip’ staat. Onze teams hebben altijd een focus op de lokale situatie. In verband met het hoge specialistische karakter, voeren we een aantal onderdelen op provinciaal niveau uit. We onderzoeken en adviseren waar samenwerking op provinciaal niveau efficiënter en effectiever is.

Zelforganisatie

De GGD-medewerkers zelf zijn het belangrijkste GGD kapitaal om goed werk te kunnen leveren voor de publieke gezondheid. We werken volgens het concept van zelforganisatie om de professional waar mogelijk ruimte te geven voor de professionele keuzes.

> “GGD en gemeenten hebben elkaar hard nodig om effectief te kunnen zijn. Het gaat om de combinatie van inhoudelijke gezondheidskennis en inzicht en bevoegdheden in andere beleidsdomeinen.”

Bijdrage en rollen GGD Fryslân

GGD Fryslân:

- Adviseert over de gezondheidssituatie op basis van data, monitoring en onderzoek.
- Adviseert over de gezondheidsaspecten van (bestuurlijke) beslissingen.
- Is kennispartner op het gebied van gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming.
- Voert wettelijke taken uit: op het gebied van jeugdgezondheidszorg, gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming.
- Is het vangnet voor groepen die tussen wal en schip dreigen te raken.
- Vervult de rol van verbinder tussen medisch, fysiek en sociaal domein en overige samenwerkingspartners.
- Vervult een coördinerende rol bij het maken van afspraken over preventie.
- Neemt als netwerkorganisatie deel aan uiteenlopende netwerken over gezondheid en welzijn en vormt in dat kader een belangrijke spin in het web.
- Regisseert verschillende lokale en regionale projecten.
- Adviseert over crisissituaties en vervult een uitvoerende rol.
- Is toezichthouder in het kader van de Wet Kinderopvang en WMO.

De directeur Publieke Gezondheid is de onafhankelijke adviseur en verbinder in reguliere en opgeschaalde zorg.

De rol van GGD Fryslân en de geleverde bijdrage verschilt per taak, levensfase en netwerkpositie. De advies- en kennisrol geldt voor het hele spectrum van de publieke gezondheid en is gericht op alle levensfasen. Advisering is in eerste instantie gericht op de Friese gemeenten en krijgt zoveel mogelijk lokaal vorm.

Voor **'lyts'** en **'jong'** springt de uitvoering van de wettelijke taak Jeugdgezondheidszorg het meest in het oog. Daarnaast is de GGD/JGZ meer en meer de verbinder en kennispartner in het netwerk.

Bij **'grut'** ligt nu het accent op de uitvoering van gezondheidsbeschermingstaken. Door advies en coördinatie (de Friese Preventieaanpak in het bijzonder), komt er meer aandacht voor universele preventie en gezondheidsbevordering voor de hele bevolking.

Voor **'wiis'** is de GGD nu vooral adviseur en partner voor individuele gemeenten, maar ook steeds meer in het Friese netwerk.

Ontwikkelingen en ambities in de context van publieke gezondheid

In de volgende hoofdstukken worden ontwikkelingen en ontwikkelingen en ambities geschetst die betrekking hebben op jeugd of volwassenen. Daarnaast zien we enkele grote ontwikkelingen die de hele samenleving raken, met bijbehorende opgaven.

Versterking infectieziektebestrijding

Naar aanleiding van de coronapandemie is de versterking van de infectieziektebestrijding in een stroomversnelling gekomen. Een beleidsagenda Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid is in de maak. Doel is om goed voorbereid te zijn op een toekomstige pandemie. Daarnaast heeft het Ministerie van VWS de intentie uitgesproken, een publieke vaccinatievoorziening voor de hele bevolking bij de GGD te beleggen en op die manier een toekomstbestendig vaccinatiestelsel te creëren.

Houdbare zorg

Een groot vraagstuk is het betaalbaar en beschikbaar houden van de zorg. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid beveelt in het rapport Houdbare zorg het volgende aan: zet op een meer verplichtende manier en vanuit verschillende beleidsterreinen in op brede gezondheid en preventie. Een Integraal Zorgakkoord (IZA) waar preventie een plek in krijgt, is in ontwikkeling. Ook in Fryslân klinkt de behoefte om de druk op de zorg te verminderen door meer 'naar de voorkant' te gaan en meer te werken vanuit positieve gezondheid, in plaats van vooral het voorkomen en genezen van ziekte. De Directeur Publieke Gezondheid (DPG) heeft voor de continuïteit van zorg een onafhankelijke adviesrol en is de verbinder in reguliere en opgeschaalde zorg. De rol van de DPG is tijdens de coronapandemie duidelijker geworden, ook in Fryslân. Voor de ketenzorg in het jeugddomein wordt nadrukkelijk een beroep gedaan op deze onafhankelijke adviesrol van de GGD voor de gemeenten.

Preventie minder vrijblijvend

Het draagvlak voor preventie is enorm gegroeid, mede door de verwachte bijdrage van preventie aan het oplossen van grote maatschappelijke vraagstukken. Na enkele decennia van pionieren en ontwikkelen, is er nu de wens om de inzet op preventie minder vrijblijvend te laten zijn. Het Nationaal Preventieakkoord met gekwantificeerde doelen is een aanzet hiertoe. VWS bereidt een wetswijziging van de WPG voor waarbij meer sturing op ambities en thema's wordt overwogen. In Fryslân is met de Friese Preventieaanpak (FPA) al een start gemaakt hiermee. De algemene ambitie van de FPA luidt: Een goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen.

FPA: levensloopbenadering

Over de domeinen van het stelsel heen

Een breed gedeeld inzicht is dat de versterking van preventie een domeinoverstijgende aanpak vraagt. VWS overweegt dan ook in de nieuwe wetgeving voor zowel gemeenten als verzekeraars de verplichting op te nemen, met elkaar samen te werken. VNG en Zorgverzekeraars Nederland stelden een gezamenlijk Preventiestatement op waarin wordt gepleit voor gezondheid als maatschappelijke mindset. In Fryslân bestaat dit besef ook al jaren, hetgeen heeft geleid tot de ontwikkeling van het Friese Preventiemodel, de Friese Samenwerkingsagenda, De Friese Preventieaanpak en de Bestuurstafel Seker & Sûn. De kunst is om met de veelheid aan samenwerkingsverbanden de focus op preventie scherp te houden en geen dingen dubbel te doen. Friese gemeenten, zorgverzekeraar De Friesland en GGD Fryslân hebben met de Friese Preventieaanpak een sterke structuur gecreëerd om het hele scala van preventie te organiseren: van universele tot selectieve, geïndiceerde en zorggerelateerde preventie. Dankzij gedeelde inzichten zijn zij samen in staat, deze domeinoverstijgende benadering te vertalen naar lokaal niveau.

Gezonde leefomgeving

Betreffende de fysieke leefomgeving staan de gemeenten voor grote opgaven. Met name op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie, behoud van biodiversiteit, bouwopgave en wonen en zorg. Gezondheid raakt aan al deze thema's. De Omgevingswet biedt de kans, om in de integrale afweging bij ruimtelijke beslissingen, gezondheid mee te nemen. Er is zowel aandacht voor risico's van de leefomgeving voor gezondheid (het schone lucht akkoord, vergroening) als voor het benutten van de fysieke leefomgeving om gezond gedrag te bevorderen. De VNG betoogt in de position paper Samenwerken aan de gezonde leefomgeving dat gezondheid als zachte waarde beter in positie moet worden gebracht tegenover de harde waarden. Gezonde leefomgeving is een van de vier speerpunten in de Landelijke nota gezondheidsbeleid.

Mentale gezondheid

Een relatief nieuw thema binnen preventie is mentale gezondheid. De aandacht hiervoor is versterkt door de toename van mentale gezondheidsproblemen tijdens en na de coronapandemie. Er waren al wel programma's gericht op depressie of suïcide, maar de intentie is nu meer om in de volle breedte van preventie, domeinoverstijgend aan mentale gezondheid te werken. Met de 'Aanpak Mentale Gezondheid': van ons allemaal wil het Ministerie van VWS een beweging op gang brengen, gericht op een mentaal gezond Nederland, met aanvullend specifieke aandacht voor jongeren en jongvolwassenen, werkenden en inwoners in een kwetsbare positie. De landelijke aandacht en programma's die op de planning staan geven sturing en zijn behulpzaam voor Fryslân, onder meer binnen de Friese Preventieaanpak.

Agenda publieke gezondheid voor Elkenien

Meer met data

- Ontsluiting van eigen cijfers op een publiek toegankelijke plek om dit breed beschikbaar te maken via de Gezondheidsatlas
- Samenwerking met andere partijen om data, cijfers en informatie uit verschillende bronnen bij elkaar te brengen om een breder zicht te krijgen op de maatschappelijke opgaven.
- Ontsluiting eigen GGD-data en de ontwikkeling van evaluatie- en monitoringinstrumenten.
- Nauwe samenwerking met universiteiten en hogescholen.

Slagvaardige infectieziektebestrijding

- Om tot een meer slagvaardige, flexibele en opschaalbare bestrijding van grootschalige infectieziektecrises en andere mogelijke gezondheidscrises te komen, is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Daarvoor moet de regionale infectieziektebestrijding in al haar onderdelen in kwantiteit en kwaliteit worden versterkt. Dit is zowel een regionale als een landelijke opgave.

Realiseren van maatschappelijke zorg

- De Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS) gaat veel impact hebben op ons werk. Diensten zullen verder worden ontwikkeld

Impact met gezondheidsvordering

- Onze preventieprogramma's uitvoeren en verrijken onder de vlag en met het netwerk van de Friese Preventieaanpak. Dit betekent o.a. meer aandacht voor achterliggende factoren van gezondheid.
- Advies aan gemeenten over gezondheidsbevordering betreffende volwassen doelgroepen.
- Meer aandacht voor selectieve preventie, ook bij gezondheidsbevordering.
- Actieve bijdrage aan de Friese Preventieaanpak door coalities te coördineren.

Brede toepassing van positieve gezondheid

- Actief sturen op en adviseren over de cultuuromslag van zorg naar gezondheid en de beweging van positieve gezondheid in Fryslân.

Deskundig advies over gezonde leefomgeving

- De GGD is als deskundig adviseur Gezonde Leefomgeving meer en meer een logische partner voor Friese overheden en ketenpartners bij het inrichten van de fysieke leefomgeving.
- De GGD adviseert over de gemeentelijke instrumenten Omgevingsvisie, Omgevingsplan en eventueel Omgevingsprogramma.
- In de komende jaren wordt duidelijk wanneer er een advies van de GGD gewenst is ten aanzien van omgevingsvergunningen en gebiedsspecifieke ontwikkelingen. Dit wordt in afspraken of planregels vastgelegd.

Naar een integraal calamiteitenplan

Wij versterken onze paraatheid bij een ramp of crisis met een integraal calamiteitenplan. De GGD is verantwoordelijk voor de volgende processen:

- Infectieziektebestrijding
- Medische Milieukunde
- Coördinatie van de Psychosociale Hulp
- Gezondheidsonderzoek bij Rampen

Wat blijven we doen?

- (Epidemiologisch) onderzoek en de Academische werkplaats
- Gezondheidsadvies bij gemeentelijke beslissingen
- Gezondheidsbevordering
- Programmaleiding Friese Preventieaanpak
- Forensische geneeskunde / lijkschouw
- Infectieziektebestrijding en infectiepreventie
- Reizigersadvisering
- TBC-bestrijding
- Seksuele gezondheid
- Medische milieukunde
- Publieke gezondheidszorg Asielzoekers (PGA)
- Technische hygiënezorg
- Maatschappelijke zorgtaken:
  - Meldpunten vervuiling en verwaarlozing en zorgwekkend gedrag
  - Onverzekerdenzorg
  - Verkennend onderzoek en horen in het kader van de WVGGZ
  - Suïcidepreventie

Opvallend in gezondheid

- Toegenomen infectiedruk
- Chronische ziekten blijven
- Toenemende ongelijkheid
- Laagopgeleiden ervaren een minder goede gezondheid
- Toename mentale klachten
- Een ouder wordende samenleving
- Klimaatgerelateerde gezondheidsproblemen gaan toenemen
- Jongvolwassenen zijn het minst tevreden over hun leefomgeving

Lyts

tot 4 jaar

Onze missie: een gezonde kansrijke start voor ieder kind

Als uitvoerder van de Jeugdgezondheidszorg zetten we voor de allerjongsten alles op alles om elk kind een kansrijke start te geven. Vanuit ons basisaanbod zijn diensten beschikbaar voor elk kind, waar de wieg ook staat. Dit begint met prenatale zorg. We werken aan kansengelijkheid. Daarbij maken we de omslag naar nieuwe, behoeftegestuurde en gedifferentieerde manieren van werken: meer collectief en digitaal waar dit kan, maar intensiever, persoonsgerichter waar dit moet.

We versterken onze rol als regisseur en adviseur in de hele keten van zorg en preventie.

Agenda publieke gezondheid voor Lyts

MEER NADRUK OP RELATIE EN ONDERSTEUNING VAN HET OUDERSCHAP

NAAR EEN JEUGDGEZONDHEIDSZORG 3.0

- Breed basisaanbod Jeugdgezondheidszorg
- Extra aandacht tijdens de eerste 1000 dagen, o.a. middels het prenataal huisbezoek
- Meer behoeftegestuurd werken
- Meer regie bij de ouders
- Meer collectief en digitaal
- Samenwerking in de keten als stevige partner als het gaat om preventie in het sociale en medische domein

ACTIEVE BIJDRAGE AAN NETWERK(VORMING)

- Coördineren provinciaal netwerk Kansrijke start
- Deelname in coalities en netwerken van de Friese Preventieaanpak en deze deels trekken en faciliteren

Wat blijven we doen?

- Begeleiding van alle kinderen bij groei en ontwikkeling
- Uitvoeren Rijksvaccinatieprogramma
- Passende ondersteuning, zo vroegtijdig, licht en dichtbij mogelijk en zo zwaar als nodig met o.a. Integrale vroeghulp
- Coördineren provinciaal netwerk Kansrijke start
- Uitvoeren Nu niet zwanger
- Toezicht kinderopvang
- Bijdragen aan een gezonde kinderopvang
- Een rookvrije opgroeiomgeving
- Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

> We werken collectief en digitaal waar dat kan, maar intensiever en persoonsgerichter waar het moet.

Opvallend in gezondheid

- Eén op de tien jonge ouders heeft onvoldoende ouderschapbuffers waarbij het percentage hoger is in eenoudergezinnen. Deze ouders hebben vaker een steuntje in de rug nodig bij de opvoeding.
- Het aantal baby's dat te vroeg wordt geboren (zwangerschapsduur < 37 weken) of een te laag geboortegewicht heeft, daalt.
- Eén op de tien jonge ouders rookt, waarbij het percentage hoger is bij ouders met een lagere sociaaleconomische status.

Wat speelt er?

- Toekomstagenda Publieke gezondheid voor de jeugd
- Hervormingsagenda 2022-2028 om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel (financieel) beter beheersbaar te maken.
- Fryske Regiovisie Jeugdhulp
- Ambitie van Kansrijke Start: meer kinderen een kansrijke start. Gemeenten ontvangen hiervoor meer middelen op basis van het Coalitieakkoord.
- Het doel van de Friese Preventieaanpak voor 'lyts' luidt: In 2030 groeien jonge kinderen in Fryslân kansrijk op in een gezonde en veilige omgeving.

Jong

4 tot 18 jaar

Onze missie: gezond opgroeien in een kansrijke omgeving

Voor de schoolgaande jeugd en hun opvoeders zijn we als uitvoerder van Jeugdgezondheidszorg vanzelfsprekend aanwezig, in ieder geval digitaal en op school. We normaliseren en demedicaliseren; bieden lichte hulp om de veerkracht van ouders te versterken. We hebben korte lijntjes met het netwerk, zoals gebiedsteams en huisartsen. Waar meer nodig is, zijn we de poortwachter en centrale zorgverlener naar intensievere (duurdere) vormen van hulp en ondersteuning. Daarbij werken we samen met kind en opvoeder: shared decision making. Ook voor 'jong'maken we een omslag: publieke gezondheid voor iedereen: collectief en digitaal waar dit kan; intensiever, op basis van behoefte, persoonsgerichter waar dit moet.

Gezondheidsbevordering richten we steeds meer op omgevingen waar kinderen verkeren: de gezonde keuze makkelijk en aantrekkelijk maken. Mentale gezondheid krijgt daarbij extra aandacht.

We versterken onze rol als regisseur en adviseur in de hele keten van zorg en preventie.

Agenda publieke gezondheid voor Jong

IN ADVIES EN UITVOERING MEER NADRUK OP

- Mentale gezondheid
- Suïcidepreventie
- Relatie en ondersteuning van het ouderschap
- Schoolverzuim

NAAR EEN JEUGDGEZONDHEIDSZORG 3.0

- Meer aanwezigheid JGZ-professionals op scholen
- In de werkwijze meer behoeftegestuurd werken: vanaf 11 jaar een groepsbenadering waar dat kan, en extra individuele aandacht waar dat nodig is
- Samenwerking in de keten als stevige partner als het gaat om preventie in het sociale en medische domein.

ACTIEVE BIJDRAGE AAN NETWERK(VORMING

- Doorontwikkeling naar IJslandse aanpak / Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)
- Deelname in coalities en netwerken van de FPA en deze deels faciliteren
- Verkenning gezonde basisschool van de toekomst

Wat blijven we doen?

- Begeleiding van alle kinderen bij veilige groei en ontwikkeling
- Uitvoeren Rijksvaccinatieprogramma
- Passende ondersteuning, zo vroegtijdig, licht en dichtbij mogelijk en zo zwaar als nodig
- Digitale diensten als JouwGGD en chatmogelijkheid aanbieden
- Leefstijlprogramma's: Nuchtere Fries, Nuchter over gewicht, Rookvrije generatie, Gezonde school
- Ondersteuning bij crisis of calamiteiten op school
- Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

> Gezondheidsbevordering gaat steeds meer over een gezonde omgeving voor kinderen zodat gezonde keuzes makkelijk en aantrekkelijk zijn.

Opvallend in gezondheid

- Basisschoolkinderen zijn gezonder gaan eten en drinken maar minder gaan bewegen. Ze gaan vooral minder vaak lopend of fietsend naar school. Een op de drie ouders vindt de schoolroute onveilig.
- Van alle tien basisschoolkinderen heeft er één overgewicht waarbij het percentage hoger is in gezinnen met een lagere sociaaleconomische status.
- Ouders houden minder vaak rekening met hun rook- en drinkgedrag naarmate hun kind ouder wordt.
- Jongeren zijn minder weerbaar geworden en voelen zich minder vaak gelukkig. De coronamaatregelen hebben hier een rol in gespeeld. Veel jongeren hebben mentale gezondheidsproblemen zoals eenzaamheid, somberheid en angst ervaren.
- Een kwart van de jongeren doet aan bingedrinken. Het percentage dagelijks rokende jongeren ligt stabiel.

Wat speelt er?

- Landelijke nota gezondheidsbeleid: Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen is een van de vier speerpunten
- Toekomstagenda Publieke gezondheid voor de jeugd
- Hervormingsagenda 2022-2028 om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel (financieel) beter beheersbaar te maken
- Veel Friese gemeenten hebben interesse voor de IJslandse aanpak / Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)
- Het doel van de Friese Preventieaanpak voor ‘jong’ luidt: In 2030 zijn kinderen in Fryslân veerkrachtig en voorbereid op een zelfstandig en gezond leven.

Grut

18 tot ongeveer 67 jaar

Onze missie: gezondheidspotentieel versterken

Deze levensfase is het meest omvangrijk: in de eerste periode staan kwalificeren, werk, bestaanszekerheid, relatievorming en ouderschap centraal. In de tweede fase komen werk volhouden, kinderen die het huis verlaten, echtscheiding, zingeving, overlijden van ouders en generatiegenoten, beginnend lichamelijk ongemak meer op de voorgrond. Dat heeft implicaties voor wat we als opdracht zien in publieke gezondheid. Voorheen ging onze aandacht voor de volwassen bevolking vooral uit van gezondheidsbeschermingstaken of vanuit een vangnetfunctie. Dit blijft belangrijk, maar vanwege de gewenste transitie naar gezondheid en veerkracht centraal, gaan we meer bijdragen aan een gezonde en vitale bevolking door – waar mogelijk – kennis over gezondheid en universele preventie in te brengen in het netwerk en in omgevingen als dorp, wijk en werk. De Friese Preventieaanpak is een belangrijk vehikel hierbij. Bij jongvolwassenen is er extra aandacht voor ouderschap en mentale gezondheid. Vanaf ongeveer 55 jaar verdient vitaal ouder worden meer aandacht.

Agenda publieke gezondheid voor Grut

MEER NADRUK OP

- Mentale gezondheid van met name jongvolwassenen
- Gezond leven, gezondheidspotentieel
- Vitaal ouder worden (vanaf ongeveer 55 jaar)

MEER VERBINDING MET HET LOKALE NETWERK

- Om onze gezondheidskennis in te brengen
- Om aan te kunnen sluiten bij de mienskip, de inwoners
- Om gezondheidsmogelijkheden te vergroten
- Gericht op eigen regie, veerkracht, positieve gezondheid
- Door financiële problematiek te signaleren

ACTIEVE BIJDRAGE AAN NETWERK(VORMING)

- Deelname in coalities en netwerken van de FPA en deze deels faciliteren
- Met partners onze leefstijlprogramma's verbreden naar werkvloer en wijken

> "Er is een transformatie nodig om ook bij de volwassen bevolking te werken aan gezondheid en veerkracht en niet vanuit de problemen."

Wat blijven we doen?

- Stoppen-met-roken-trainingen
- Uitvoeren Nu niet zwanger

Opvallend in gezondheid

- Jongvolwassenen hebben vaker dan andere leeftijdsgroepen psychische problemen en ervaren vaker (heel) veel stress. De coronamonitoren van de afgelopen twee jaar laten zien dat deze groep de grootste mentale klappen heeft gekregen, de psychische gezondheid is het meest afgenomen bij deze groep en lijkt nog niet te herstellen.
- Elke dag overlijden in Nederland 5 mensen door zelfdoding. Het gaat hier relatief vaak om mannen van 40-70 jaar (bron 113.NL).
- Wie al overgewicht had, is zwaarder geworden: het aantal mensen met obesitas is in alle leeftijdsgroepen binnen ‘grut’ licht toegenomen.
- De dalende trend in het aantal rokers zet in alle leeftijdsgroepen binnen ‘grut’ door.
- Hoe jonger hoe vaker iemand wekelijks sport en voldoet aan de beweegrichtlijnen. In de leeftijdsgroep 18-34 voldoet 6 op de 10 mensen aan de beweegnorm en ook sport 6 op de 10 mensen wekelijks. In de leeftijdsgroep 50-64 jaar voldoet ongeveer de helft aan de beweegrichtlijnen en sport 4 op de 10 mensen wekelijks.

Wat speelt er?

- Landelijke nota gezondheid vraagt aandacht voor:
  - druk op het dagelijks leven, vooral van jongvolwassenen
  - verkleinen gezondheidsachterstanden
- De invoering van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS).
- De ambities van het Nationaal Preventieakkoord zijn deels gericht op volwassenen (roken, alcohol, overgewicht).
- Het doel van de Friese Preventieaanpak voor ‘grut’ luidt: in 2030 leven volwassenen in Fryslân gezond en houden zij balans in hun leven.

Wiis

over de derde levensfase

Onze missie: gezond en vitaal ouder worden

We gaan op de bres voor gezond en vitaal ouder worden. Onze ambitie is kwetsbaarheid uit te stellen en daarmee de ‘derde levensfase’ te verlengen. We benaderen ouder worden als een volwaardige levensfase waarbij iedereen er, ongeacht leeftijd, toe doet. Vanuit dit ‘waardeerperspectief’ adviseren we ondersteuning van ouderen bij het vormgeven van hun leven volgens hun eigen wensen en mogelijkheden. De veerkracht van ouderen kan worden vergroot door op een positieve manier aandacht te vragen voor ouder worden en de uitdagingen die daarbij horen. Dit vraagt niet alleen iets van de curatieve zorg, maar is een opgave voor de hele samenleving en de preventieve publieke gezondheid.

Met advies en kennis dragen we bij aan de transformatie van het denken vanuit kwetsbaarheid naar het bevorderen van gezondheid en vitaliteit. Indien gewenst is een (lokale) regierol mogelijk.

Agenda publieke gezondheid voor Wijs

OP DE BRES VOOR GEZONDHEID EN VITALITEIT VAN OUDEREN

- In verbinding met het netwerk
- In verbinding met ouderen(organisaties)
- Focus op beeldvorming en vitaliteit
- Gericht op eigen regie, veerkracht
- Gericht op inwoners in de derde levensfase
- Actieve rol in FPA
- Onderzoekend, in ontwikkeling

AAN DE SLAG MET VALPREVENTIE

- kennisdeling n.a.v. pilot in één gemeenten
- Handreiking regierol gemeenten

VERSTERKEN INFECTIEPREVENTIE

- Ondersteuning intramurale zorg
- Grotere rol bij vaccinaties

> “Laten we werken vanuit het waardeerperspectief: iedereen doet ertoe en we kijken niet alleen naar ouderen vanuit een beeld van kwetsbaarheid.”

Wat blijven we doen?

- Operationaliseren van ‘Fitaal wiis-model’ met lectoraat publieke gezondheid en ouderen
- Advies en dienstverlening aan gemeenten op maat

Opvallend in gezondheid

- Ouderen waren in de afgelopen coronaperiode het meest veerkrachtig als het gaat om psychische gezondheid. Ondanks dips tijdens de lockdowns, is de afname van psychische gezondheid bij hen het kleinst.
- Bijna de helft van de ouderen beweegt minder dan de richtlijn voorschrijft. Daarnaast sport twee op de vijf minder dan gewenst. Hier is ruimte voor gezondheidswinst.
- De leeftijdsgroep 65-74 jaar doet het vaakst vrijwilligerswerk ten opzichte van andere leeftijdsgroepen: twee op de vijf ouderen in deze groep is actief als vrijwilliger.
- De ervaren gezondheid neemt geleidelijk af. Onder 75-plussers ervaart 64% de eigen gezondheid als goed tot zeer goed.
- Bijna de helft van de 75-plussers ervaart eenzaamheid.

Wat speelt er?

- Het Fries Sociaal Planbureau benoemt het opvangen van de gevolgen van de vergrijzing als een van de vier grote opgaven voor Fryslân. De uitdaging is, een leefbare omgeving voor de groeiende groep ouderen en hun naasten te bieden.
- De Raad voor de volksgezondheid en samenleving beschrijft de derde levensfase als volgt: deze nog steeds langer wordende periode tussen het werkende leven en de periode van gevorderde ouderdom en kwetsbaarheid vormt de derde levensfase. Deze fase begint na pensionering en gaat uiteindelijk geleidelijk over in de vierde levensfase, wanneer kwetsbaarheid groter wordt en de behoefte aan hulp en zorg toeneemt. De derde levensfase is niet strikt aan leeftijden gebonden. Wanneer deze begint en hoe lang deze duurt, verschilt per persoon.
- Volgens de Landelijke nota gezondheidsbeleid is Vitaal ouder worden een van de vier speerpunten voor gemeentelijk gezondheidsbeleid.
- De Raad voor ouderen stelt dat ouder worden een volwaardige fase in het leven is waarin mensen zich kunnen ontwikkelen en nieuwe dingen kunnen leren en een onmisbare bijdrage aan de samenleving kunnen leveren: wij noemen dit het ‘waardeerperspectief’.
- Preventie en gezond ouder worden is een groeiend thema in beleid en zorg onder meer in relatie tot de verwachte krapte in de zorg.
- VWS bereidt een Landelijk Programmaplan Valpreventie voor. Valpreventie is een speerpunt voor gemeenten volgens de Landelijke nota Gezondheidsbeleid. GGD Fryslân heeft in één gemeente een pilot gecoördineerd in opdracht van VWS.
- Het doel van de Friese Preventieaanpak voor ‘wiis’ luidt: In 2030 doen ouderen in Fryslân in een zo goed mogelijke mentale en fysieke gezondheid naar eigen behoefte en zonder belemmering mee.

Organisatie

De organisatorische speerpunten voor de komende tijd zijn gericht op duurzaamheid, procesgericht werken en het doorontwikkelen van het concept zelforganisatie om ruimte te geven aan professionals.

Het personeelsbeleid, gericht op vitaliteit, leren en ontwikkeling, werving en behoud van medewerkers, is cruciaal om de inhoudelijke ambities te bereiken.

Duurzaamheid

We vinden het belangrijk om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen en zijn van mening dat we daar als overheidsorganisatie een voorbeeldfunctie in hebben. De Sustainable Development Goals sluiten bovendien goed aan bij onze inhoudelijke doelen.

Wat gaan we speciaal doen

- We werken met duurzame materialen
- Onze locaties functioneren klimaatneutraal
- Onze mobiliteit is slim, efficiënt en duurzaam

Personeel

De crises van de afgelopen jaren hebben ons geleerd dat wij ons voortdurend moeten kunnen aanpassen aan dat wat de buitenwereld van ons vraagt. Dit vraagt een grote dosis aanpassings- en uithoudingsvermogen.

Tegelijkertijd hebben wij wettelijke en reguliere taken die juist om stabiliteit vragen. Voor al die verschillende opgaven hebben we passend personeel nodig. Door de schaarste op de arbeidsmarkt, die wordt versterkt door de vergrijzing en pensionering van een deel van ons personeel, staan we voor een grote uitdaging. Dit vraagt creativiteit, anders denken en maatwerk.

- We passen functiedifferentiatie en taakherziening toe.
- We werken samen met andere grote werkgevers en opleiders in het noorden.
- Personele aspecten: werving en selectie, het behoud van personeel en vooral scholing, leren en ontwikkelen, worden belangrijke pijlers in ons kwaliteitssysteem.
- Bevorderen vitaliteit van medewerkers vanuit het perspectief van positieve gezondheid.

Procesgericht werken

Bewust procesgericht werken vraagt binnen de Veiligheidsregio Fryslân de nodige aandacht. We zijn van mening dat dit nog meer efficiëntie, duidelijkheid en kwaliteit in ons werk op gaat leveren.

We streven een gezonde balans na in het uniformeren, door processen optimaal in te richten en diversiteit te behouden om het werk zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij onze bedoeling en onze klanten. Procesmatig werken is een middel om onze doelen zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen bereiken. Speciale aandacht krijgt de veilige digitalisering van onze dienstverlening en de mogelijkheden om datagestuurd te kunnen werken.

- Ieder jaar analyseren we systematisch de processen van een aantal GGD-diensten. Deze manier van werken ondersteunen we met ruimte voor innovatie en ontwikkeling, aansluitend bij onze visie op academisering.
- Inrichten van systemen voor dataverzameling.
- Verbeteren van datakwaliteit: vastleggen en verzamelen van data, bepalen welke data nodig zijn.

Zelforganisatie

De GGD werkt sinds 2015 volgens het concept van zelforganiserende teams. Om dit concept nog beter tot zijn recht te laten komen, komen er aanpassingen in de organisatiestructuur en het instrumentarium. Teams beschikken over instrumenten als dashboards, een teamkompas en een intranet om integraal samen te werken.

Wat speelt er?

- Klimaatopgave
- Energieprijzen
- Hybride werken is de nieuwe norm
- Schaarste op de arbeidsmarkt
- Uitstroom personeel vanwege pensionering
- Veiligheidsregio Fryslân is een Great place to work
- Aandacht voor privacy en digitale veiligheid
- Wijzigingen in opleidingstrajecten
- Veiligheidsregio voldoet aan BIO-Norm, GGD aan NEN–norm
- Aansluiten Sustainable Development Goals
- Flexibele inzet personeel in crisis
- Netwerkpositie en regierol betreffende gezondheidsdata

Bijlage 1: Bronnen en cijfers die we volgen

De bronnen van de gezondheidsinformatie in deze agenda zijn – voor zover niet anders aangegeven – waarstaatjegemeente.nl, panelonderzoeken Corona van de Gedragsunit (samenwerking RIVM en GGD'en) en de gezondheidsmonitoren.

Cijfers die we volgen

Ieder jaar vindt bijstelling en concretisering van deze agenda plaats. Daarbij worden verschillende indicatoren gebruikt voor de monitoring van de gezondheid. Hieronder worden enkele genoemd die we verzamelen met eigen onderzoek of betrekken uit andere bronnen. Eigen data worden binnenkort ontsloten via de Gezondheidsatlas.

	Elkenien	Lyts	Jong	Grut	Wiis
Hinder en verstoring geluid	x				
Hinder geur	x				
Woonomgeving	x				
Groen in omgeving	x				
Blootstelling fijnstof, NO2	x				
vroeggeboorten		x			
Levensverwachting bij geboorte		x			
Ervaren opvoeding		x		x	
Kinderen in kwetsbare situatie		x	x		
Kinderen met risico op taalachterstand		x	x		
Meldingen veilig thuis		x	x		
Aantal rookvrije plekken	x				
Aantal gezonde kinderopvang en scholen		x	x		
Psychische ongezondheid			x	x	x
Ervaren gezondheid			x	x	x
Eenzaamheid			x	x	x
Beweegrichtlijnen			x	x	x
Lid sportvereniging			x	x	x
Alcoholgebruik			x	x	x
Rookgedrag			x	x	x
Druggebruik			x	x	
Overgewicht			x	x	x
Jongeren met gebruik jeugdhulp		x	x		
Aantal suïcides			x	x	x
Gebruik wijkverpleging				x	x
Gebruik GGZ / POH-HGGZ				x	x
Ziekenhuisopnames nieuwvorming, HVZ, psychiatrie				x	x
Meldingen verwarde persoenen				x	x
Mantelzorg bieden of ontvangen			x	x	x
Levensverwachting bij 65 jaar					x
Ziekenhuisopnamen bij valongeval					x

NB niet iedere indicator wordt jaarlijks geüpdatet.

Bijlage 2: Totaaloverzicht taken en wettelijke grondslag

Taak	Wettelijke Grondslag	Levensfase
Epidemiologie	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2a, Art. 14, GR	Elkenien
Beleidsadvisering	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2b en 2c, Art. 14, GR	Elkenien
Medische Milieukunde	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2e, Art. 14, GR	Elkenien
Academische Werkplaats	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2a, 2b en 2c, Art. 14	Elkenien
Gezondheidsbevordering	Wet publieke gezondheid Art.2, lid 2d, GR	Elkenien
Infectieziektebestrijding	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Elkenien
TBC-bestrijding	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Elkenien
Soa / Sense	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Elkenien
Reizigersvaccinatie	In belang van Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Elkenien
Publieke gezondheidszorg Asielzoekers	Wet COA	Elkenien
Maatschappelijke zorg	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	Elkenien
Arrestantenzorg	Wettelijke taak van de politie	Elkenien
Lijkschouw	Wet op de lijkbezorging, GR	Elkenien
Verkennend onderzoek en horen	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg Art, 5:1	Elkenien
Inspecties WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Art. 6.1	Elkenien
Technische hygiënezorg	Wet publieke gezondheid Art, 2 lid 2f	Elkenien
Inspecties kinderopvang	Wet kinderopvang, Art 1.61 lid 2	Lyts
Jeugdgezondheidszorg	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m e, Art. 6b lid 3, Art 14, GR	Lyts en jong
Publieke gezondheidszorg voor ouderen	Wet publieke gezondheid Art.5a	Wiis

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Meerjarenkoers 2023-2026

Harlingertrekweg 58 - 8913 HR Leeuwarden

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Regionaal Risicoprofiel 2022-2025

Veiligheidsregio Fryslân

Copyright© Veiligheidsregio Fryslân
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevens-bestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inhoudsopgave

Samenvatting 3

1. Inleiding 6
- Doel 6
- Wat is het risicoprofiel? 6
- Werkwijze 7
- Proces herziening en vaststelling 7
- Inventarisatie 7
- Risicobeeld 8
- Risicoanalyse 8
- Capaciteitenanalyse 9

2. Typering Veiligheidsregio Fryslân 10
- Veiligheidsregio Fryslân 10
- Klimaatverandering 10
- Cyber en connectiviteit 11
- Polarisatie van de samenleving 13

3. Risicobeeld van Fryslân 14
- Natuurlijke omgeving 14
- Gebouwde omgeving 14
- Technologische omgeving 14
- Vitale infrastructuur 14
- Verkeer en vervoer 14
- Gezondheid 15
- Sociaal-maatschappelijk 15
- Risicodiagram 18

4. Afsluiting 19

Bijlagen 20

Samenvatting

Het regionaal risicoprofiel van Veiligheidsregio Fryslân biedt inzicht in de aanwezige risico's binnen het werkgebied van de veiligheidsregio. Op basis van dit risicoprofiel kan het bestuur strategische beleidskeuzes maken over het te voeren beleid om deze risico's (verder) te voorkomen of het beperken van de effecten van mogelijke incidenten. Daarnaast biedt het risicoprofiel ook een solide basis voor de risicocommunicatie door de veiligheidsregio of gemeente naar haar burgers. Het regionaal risicoprofiel wordt elke vier jaar herzien.

Voor de komende periode van 2022 - 2025 is de vormgeving van het product aangepast ten opzichte van de voorgaande risicoprofielen. In dit rapport is een compacte maar zo compleet mogelijk beeld gegeven van de aanwezige risico's binnen Veiligheidsregio Fryslân, om de leesbaarheid van het product te bevorderen. De volledige risico-inventarisatie, risicoanalyse, capaciteitenanalyse en gemeente gebiedsbeelden zijn opgenomen in de bijlagen behorende bij dit rapport.

Inventarisatie
Bij het inventariseren van de risico's wordt de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel gehanteerd. Bij deze inventarisatie wordt er gekeken naar de vragen:

- Wat kan ons overkomen? Welke soorten branden, rampen en crises kunnen zich in de regio en omliggende gebieden voordoen?
- Welke risicovolle situaties zijn er in de regio en omliggende gebieden aanwezig?
- Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen zich daarin voordoen?

Het gaat hierbij alleen om een overzicht van risicovolle situaties met de daarbij behorende kwetsbaarheden die kunnen leiden tot een ramp, crisis of groot incident. In de risicoanalyse wordt aan de hand van de inventarisatie een analyse gemaakt van de omvang van de risico's. Dit gebeurt door, per scenario, inzichtelijk te maken wat de impact en de waarschijnlijkheid van een scenario is op basis van zes vitale belangen, behorende bij de landelijke methodiek. Daarnaast wordt er een capaciteiteninventarisatie gemaakt op de manier van voorkomen en bestrijden per scenario.
Bij deze risicoanalyse wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de kennis en kunde van onze partners. Hieruit volgt een risicodiagram waarin alle relevante scenario's zijn weggezet op impact versus waarschijnlijkheid.

Toekomstige ontwikkelingen
Naast inventariseren en analyseren van de aanwezige risico's binnen de regio, wordt er ook gekeken naar toekomstige ontwikkelingen. Deze kunnen nu of in de toekomst van invloed zijn op de mate van impact en waarschijnlijkheid van één van de risico's. Uit de expertsessies met partners en de consultaties bij o.a. de Friese gemeenten zijn er drie onderliggende ontwikkelingen die mogelijk nu en in de toekomst van invloed kunnen zijn op het risicobeeld:

- Cyber en connectiviteit
- Klimaatverandering
- Polarisatie van de samenleving

Deze zijn meegenomen in deze actualisatie van het regionaal risicoprofiel.

Scenario's
De volledige inventarisatie en analyse hebben geleid tot dertig scenario's die zijn weergegeven in het risicodiagram in hoofdstuk 3 van dit document. Ten opzichte van het vorige risicoprofiel hebben er een aantal veranderingen plaatsgevonden. De nieuw toegevoegde scenario's zijn:

- Vervuiling Waddenzee
- Incident vliegtuig
- Incident wegverkeer
- Rellen

Enkele scenario's zijn wat betreft de waarschijnlijkheid hoger ingeschaald, dit zijn de volgende scenario's:

- Aanslag
- Uitval spraak- en datacommunicatie
- Brand in kwetsbare objecten

Voor alle drie scenario's geldt dat deze van 'mogelijk' naar 'waarschijnlijk zijn gegaan in het risicodiagram. *Voor het **Risicodiagram** kijk op de volgende pagina of op pagina 18.*

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

REGIONAAL RISICOPROFIEL 2022-2025

Regionale risicokenmerken

- Waterrijk gebied
- Toeristenseizoen
- Veel evenementen
- Uitgestrekt gebied
- Waddeneilanden

Input vanuit 5 expertsessies (35 organisaties en meer dan 80 experts)

Ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn

- Cyber en connectiviteit
- Klimaat-verandering
- Polarisatie van de samenleving

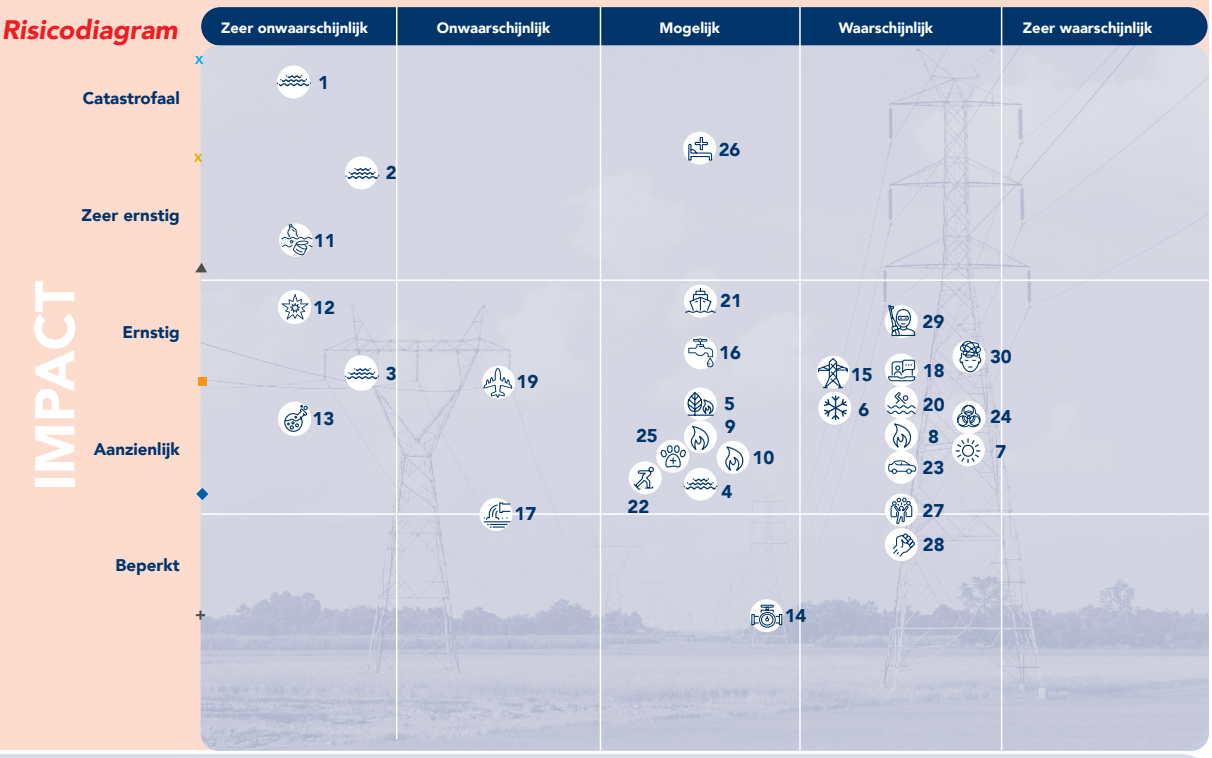
3 risico's met een hogere waarschijnlijkheid

- Uitval spraak- en datacommunicatie (Cyber en connectiviteit)
- Brand in kwetsbare objecten
- Aanslag

4 nieuwe risico's

- Incident wegverkeer
- Vervuiling Waddenzee *(voorheen: olieramp Waddenzee)*
- Incident vliegtuig *(voorheen: incident vliegshow)*
- Rellen *(voorheen: gewelddadigheden voetbal)*

Risicodiagram

Vervolg

Het definitieve risicoprofiel vormt input voor het beleidsplan veiligheid 2023 - 2026.
Definitieve vaststelling: Bestuurscommissie veiligheid december 2022.

1. Inleiding

Doel

Het doel van een regionaal risicoprofiel is om inzicht te bieden in de aanwezige risico's binnen het grondgebied van een veiligheidsregio. Het inzicht kan het bestuur strategische beleidskeuzes maken over het te voeren beleid op deze risico's (verder) te voorkomen of het beperken van de uitwerkingen van mogelijke incidenten. Daarnaast biedt het risicoprofiel ook een solide basis voor de risicocommunicatie door een veiligheidsregio of gemeente naar haar burgers.

Wat is het risicoprofiel?

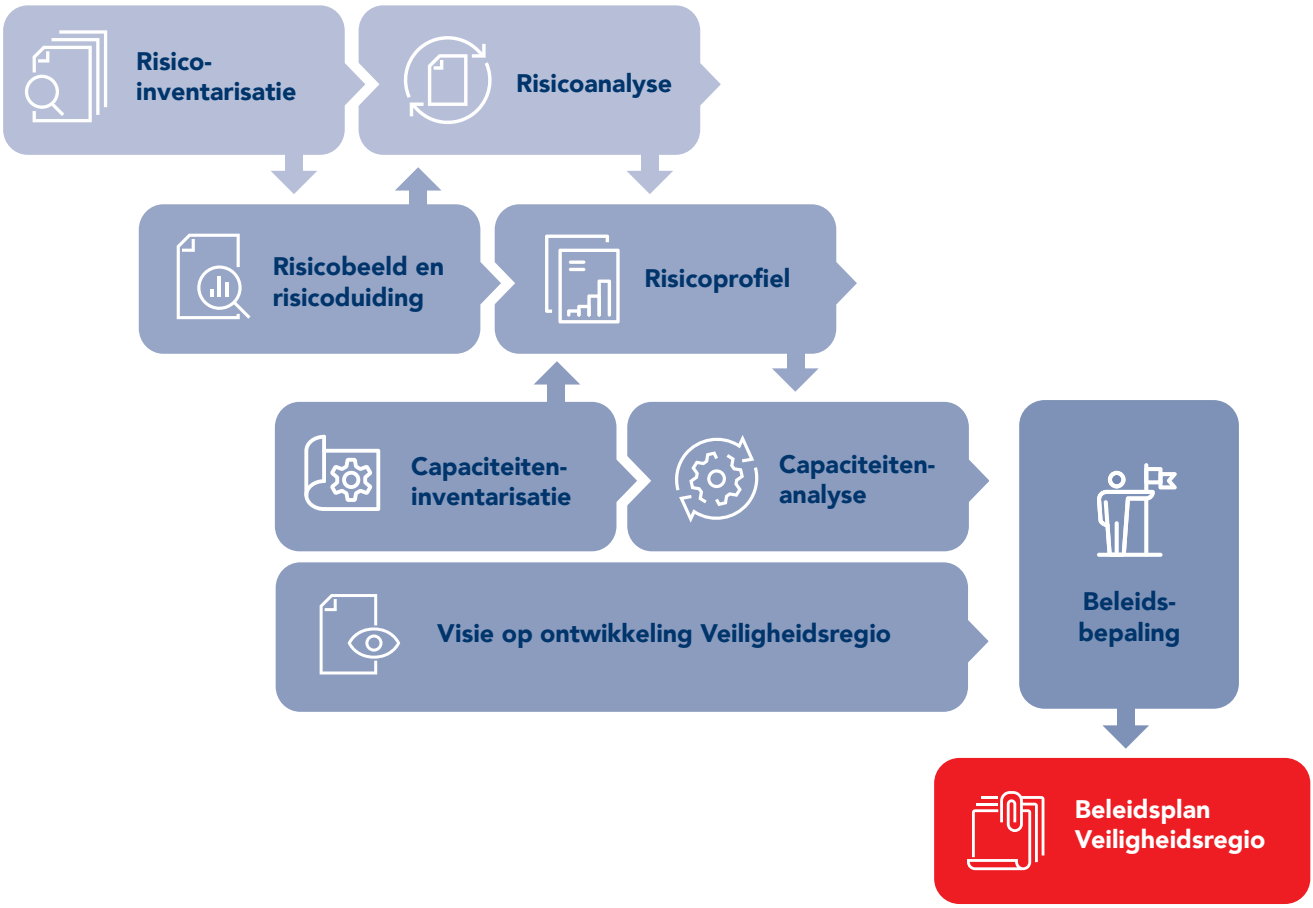
Het risicoprofiel is de inventarisatie en analyse van (alle) aanwezige risico's binnen een veiligheidsregio. Hierbij zijn ook de risico's van de naastgelegen veiligheidsregio's meegenomen. Voor Fryslân is dit bijvoorbeeld een overstroming vanuit zee, die zich niet alleen in Fryslân zelf kan voordoen maar zich ook in de provincie Groningen kan voordoen.

De inventarisatie van de risico's omvat een overzicht van de aanwezige risicovolle situaties en de daarbij horende soorten incidenten die zich voor kunnen doen op het grondgebied van de veiligheidsregio. Bijvoorbeeld het gebruik van gevaarlijke stoffen binnen Fryslân kan leiden tot een grote explosie of lekkage van gevaarlijke stoffen met daarbij horende risico's voor de omgeving.

De analyse vergelijkt, beoordeelt en interpreteert de verschillende soorten risico's en zet deze af op een zogenaamd risicodiagram. Hierdoor worden alle verschillende risico's - uiteenlopend van een overstroming tot een natuurbrand of aanslag - vergelijkbaar in één beeld weergegeven. Met dit beeld kunnen strategische beleidskeuzes gemaakt worden over de ambities en te ondernemen acties door de veiligheidsregio en haar partners.

Het risicoprofiel biedt input voor diverse beleidsstukken waaronder het Beleidsplan Veiligheid. Daarnaast worden de diverse incidentbestrijdingsplannen gebaseerd op de aanwezige risico's binnen Veiligheidsregio Fryslân, waarvoor het regionaal risicoprofiel als basis wordt gebruikt.

Werkwijze

Bovenstaand stroomschema is een visuele weergave van de werkwijze die wordt doorlopen. De zes stappen tot en met de capaciteitenanalyse zijn meegenomen in het regionaal risicoprofiel. De overige stappen vallen buiten het opstellen van het regionaal risicoprofiel.

Proces herziening en vaststelling

Een veiligheidsregio is verplicht om elke vier jaar het regionaal risicoprofiel te herzien en opnieuw vast te stellen. Dit gebeurt door middel van het aangaan van een breed traject. Bij de herziening worden meerdere partners betrokken, zowel overheden als niet-overheden. Ondanks de geldende maatregelen omtrent het coronavirus is het gelukt om alle partners te betrekken in het proces. Dit is gedaan met 'hybride' expertsessies, waarbij er deels mensen fysiek aansloten, maar ook een groot gedeelte online. Daarnaast is er middels een schriftelijke consultatieronde input opgehaald. Het samenwerken aan het regionaal risicoprofiel maakt dat het een breed gedragen product is en dat iedereen hiermee uit de voeten kan.

Inventarisatie

Per veiligheidsthema wordt op basis van een uitgebreide inventarisatie het risicobeeld weergegeven. De inventarisatie heeft plaatsgevonden aan de hand van de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel. Het gaat in dit hoofdstuk om de vraag:

- Wat kan ons overkomen? Welke soorten branden, rampen en crises kunnen zich in de regio en omliggende gebieden voordoen?
- Welke risicovolle situaties zijn er in de regio en omliggende gebieden aanwezig?
- Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen zich daarin voordoen?

Het gaat hierbij alleen om een overzicht van risicovolle situaties met de daarbij behorende kwetsbaarheden die kunnen leiden tot een ramp, crisis of groot incident. Overige brandrisico's, zoals ook is geadviseerd vanuit het landelijke project, vallen buiten het regionaal risicoprofiel. Deze risico's zijn in een ander traject in beeld gebracht (Incidentrisicoprofiel Fryslân) en worden ook binnen dat kader verder doorontwikkeld.

Risicobeeld

Het risicobeeld is een overzicht van de risico's op rampen en crisis waar de Friese gemeenten mee te maken kunnen krijgen. Dit overzicht is voor elke gemeente opgebouwd uit een beschrijving per thema en een visuele weergave per thema.

Voor de inventarisatie die ten grondslag ligt aan dit overzichtsdocument is o.a. gebruik gemaakt van de professionele risicokaart, databases van het CBS, Politieregistraties, prognoses KNMI en van bestaande (ramp)bestrijdingsplannen en incidentbestrijdingsplannen. Daarnaast is er actief input opgehaald bij partners in de vorm van expertsessies en consultatierondes.

Risicoanalyse

In de risicoanalyse wordt aan de hand van de inventarisatie een analyse gemaakt van de omvang van de risico's. Dit gebeurt door, per scenario, inzichtelijk te maken wat de impact en de waarschijnlijkheid van een scenario is. Om dit te kunnen bepalen wordt aan de hand van de landelijke handreiking een analyse gemaakt over een zestal vitale belangen en bijbehorende impactcriteria.

Impact

Vitale belangen	Impactcriteria
Territoriale veiligheid	Aantasting van de integriteit van het grondgebied
Fysieke veiligheid	• Doden • Ernstig gewonden en chronisch zieken • Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)
Economische veiligheid	Kosten
Ecologische veiligheid	Langdurige aantasting van natuur en milieu (flora en fauna)
Sociale politieke stabiliteit	• Verstoring van het dagelijks leven • Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur • Sociaal psychologische impact
Veiligheid cultureel erfgoed	Aantasting cultureel erfgoed

Om de bovenstaande criteria meetbaar te maken, wordt elk criterium (per scenario) ingeschaald in vijf klassen: A-B-C-D-E. Hierbij geldt de volgende doorvertaling van deze klassen:

- A: Beperkt gevolg
- B: Aanzienlijk gevolg
- C: Ernstig gevolg
- D: Zeer ernstig gevolg
- E: Catastrofaal gevolg

Waarschijnlijkheid

Om een zo gedegen mogelijke afweging te maken worden de volgende bronnen gebruikt per scenario om de waarschijnlijkheid te kunnen bepalen:

- Casuïstiek
- Statistiek
- Faalgegevens
- Strategieën en actoranalyses
- Expertjudgement

Vooral statistiek, casuïstiek en expertjudgement zijn voor de totstandkoming van de scenario's gebruikt. Hieronder zijn de waarschijnlijkheidsklassen in een kort overzicht weergegeven:

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	**< 0.05**	Zeer onwaarschijnlijk
B	**0.05 - 0.5**	Onwaarschijnlijk
C	**0.5 - 5**	Mogelijk
D	**5 - 50**	Waarschijnlijk
E	**50 - 100**	Zeer waarschijnlijk

Een uitgebreide uitwerking van de systematiek en de scenario's is terug te vinden in de risicoanalyse.

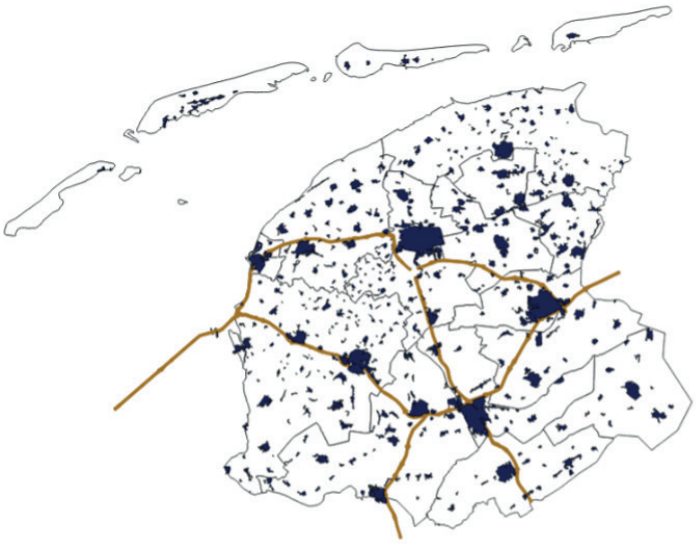
Capaciteitenanalyse

In de capaciteitenanalyse wordt per scenario een beeld geschetst waaruit blijkt of de capaciteit voldoende is of niet en wat daar eventueel aan moet worden gedaan om deze op het minimale niveau te krijgen. Bij het bepalen van de capaciteiten wordt ingezoomd op welke repressieve capaciteit voorhanden is en wat er aan 'de voorkant' aan kan worden gedaan. Bij dit laatste moet gedacht worden aan voorbereiding op en voorkoming van incidenten. In de conclusie wordt tot slot een overzicht gegeven van alle capaciteiten.

2. Typering Veiligheidsregio Fryslân

Veiligheidsregio Fryslân

De bestuurlijke grenzen van Veiligheidsregio Fryslân vallen samen met die van de Provincie Fryslân. De regio bestaat uit 18 gemeenten en kenmerkt zich vooral als rurale regio met een aantal sterke stedelijke kernen, waaronder Leeuwarden, Heerenveen, Drachten en Sneek. Het inwoneraantal bedraagt ongeveer 651.000 personen (CBS, 2021). Daarnaast bestaat een groot deel van de regio uit water in de vorm van een aantal grote meren. Deze meren, in combinatie met de Waddenzee, maken dat de provincie gedurende het hele jaar in trek is bij toeristen die vooral in het zomerseizoen in grote getale in de provincie recreëren. Daarnaast maken vier Waddeneilanden onderdeel uit van de veiligheidsregio.

Cyber en connectiviteit

De verwevenheid tussen de fysieke leefomgeving en de digitale wereld neemt elk jaar verder toe. Van telecommunicatie, betalen, verkeer en vervoer en vitale infrastructuur tot elementen in de eigen woning als een slimme cv, tv of koelkast; alles staat met elkaar in verbinding. In 2021 heeft het CSBN (cybersecuritybeeld Nederland) andermaal aangetoond dat gerichte aanvallen op onderdelen van deze digitale wereld het dagelijkse leven ernstig kunnen aantasten. Ransomeware bij grote bedrijven, instellingen (of particulieren) en hacks bij voedingsmiddelentoeleveranciers laten zien hoe makkelijk het is om elementaire processen te onderbreken. Daarnaast vindt steeds vaker diefstal van persoonsgegevens plaats, waardoor inloggegevens of bijvoorbeeld creditcardgegevens in verkeerde handen vallen.

De laatste jaren hebben aangetoond dat het per organisatie verschilt hoe goed deze zijn voorbereid op dergelijke scenario's, en dat meerdere (grote) partijen voor langere tijd niet hebben kunnen werken volgens hun reguliere processen. Dit alles maakt het belang van de digitale veiligheid van overheid, instelling en burger de komende jaren alleen maar groter.

De veiligheidsregio bereidt zich achter de schermen steeds meer en beter voor op deze vaak onzichtbare dreiging en maakt daarbij gebruik van het brede netwerk aan partners, waaronder providers en diverse handreikingen zoals de Handreiking Cybersecuritymaatregelen van de NCSC.

Klimaatverandering

Het klimaat ontwikkelt en verandert continu. In de regio komt extreem weer steeds vaker voor, met bijvoorbeeld grote hoeveelheden neerslag en wateroverlast als gevolg. Een groot deel van de regio ligt onder zeeniveau, waardoor het afvoeren van water en vasthouden van water in drogere perioden belangrijk zijn voor een regio als Fryslân.

De laatste jaren hebben laten zien dat de verandering van het klimaat een steeds grotere druk legt op de hulpdiensten, door grote stormen in de zomer en wateroverlast door hevige regenbuien. Daarnaast speelt ook het fenomeen droogte steeds meer, wat invloed heeft op hittegolven en natuurbranden binnen de regio. Een andere bijkomstigheid van de veranderingen in het klimaat is dat duurzaamheid een steeds grotere rol krijgt binnen onze samenleving. Het toepassen van nieuwe energiebronnen en het vervangen van fossiele brandstoffen gaat met een sneltreinvaart. Dit brengt risico's met zich mee die van invloed kunnen zijn op de fysieke leefomgeving.

Dit alles leidt ertoe dat het thema klimaatverandering op meerdere plekken terug komt in de inventarisatie van risico's, maar ook in de analyse van die risico's. Daarom maakt het deel uit van meerdere scenario's.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Cyberaanvallen tasten zenuwstelsel maatschappij aan

De digitale dreiging blijft zich ontwikkelen.

Aanvallen van statelijke actoren en cybercriminelen kunnen organisaties en ketens langdurig schaden.

Ze nemen de tijd om netwerken van slachtoffers binnen te komen en brengen daar vaak langere tijd ongezien in door. Ook cybercriminelen kunnen zorgen voor ontwrichting van de maatschappij. Ze zijn vaak net zo vaardig als statelijke actoren, richten zich ook op vitale processen en werken nauw samen met staten.

Digitale en fysieke wereld zijn onscheidbaar.

Digitale processen vormen het zenuwstelsel van de maatschappij.

Ze zijn onmisbaar voor het ongestoord functioneren van de samenleving. Het niet naar behoren werken van digitale processen heeft een grote impact. Organisaties kunnen hun werk niet doen, persoonsgegevens komen op straat te liggen en voorzieningen kunnen uitvallen.

Cybersecuritybeeld Nederland 2021

Het CSBN biedt inzicht in digitale dreigingen, belangen en weerbaarheid. Het accent ligt daarbij op de nationale veiligheid.

De weerbaarheid is nog onvoldoende.

Ondanks positieve ontwikkelingen blijkt uit de cyberincidenten die Nederland hebben geraakt dat de weerbaarheid nog niet voldoende is.

Basismaatregelen worden niet voldoende genomen, zoals het gebruik van sterke wachtwoorden en het tijdig patchen van kwetsbaarheden. Daarnaast bestaan er grote verschillen in mate van weerbaarheid tussen bedrijven en organisaties.

Wat betekent dit voor u en uw organisatie?

Gebruik de drie dreigingsscenario's en beantwoord de kernvragen. Ga na of het scenario zich bij uw organisatie kan voordoen, welke voorbereidingen u heeft getroffen en wat u doet als het onverhoopt misgaat.

Het CSBN is een jaarlijkse publicatie van de NCTV en is opgesteld door de NCTV en het NCSC.

Lees het hele CSBN op ***nctv.nl***

Polarisatie van de samenleving

Het hebben van een eigen mening is een groot goed. Dit is ook met reden geborgd in onze Grondwet als het gaat om de vrijheid van meningsuiting (art. 7) en het recht op betogen en demonstreren (art. 9). De afgelopen jaren valt te zien dat mensen, mede door de komst van sociale media, steeds sneller een eigen mening vormen en het niet altijd eens zijn met beslissingen vanuit de overheid of andere instanties. Verschillen tussen opvattingen worden vaker versterkt en uitvergroot in het politiek debat maar zeker ook in de vorm van (anti) corona demonstraties en discussies over het mogelijk onderscheid tussen wel- en niet gevaccineerde personen. Kortom: de maatschappij verandert continu.

Een bijkomend effect hiervan is tijdens de Coronacrisis goed te zien geweest in de vorm dat groepen mensen maatregelen niet accepteren en niet meewerken. Andere minder recente voorbeelden hierin zijn het niet meewerken aan de evacuatie van een gebied dat dreigt te overstromen, verzet tegen bepaalde risicobronnen in de fysieke leefomgeving en mogelijk meer ongeregeldheden tijdens demonstraties.

3. Risicobeeld van Fryslân

Natuurlijke omgeving

Binnen het thema natuurlijke omgeving zijn 5 crisistypen gedefinieerd: overstromingen, natuurbranden, extreem weer, plagen en dierziekten. Op basis van de inventarisatie blijkt dat plagen en dierziekten een relatief beperkte impact zouden hebben op de regio, waar bijvoorbeeld overstromingen - met relatief veel vierkante kilometers binnen het overstromingsgebied - een relatief hoge impact zal hebben op de regio.

Dit maakt dat er voor de crisistypen plagen en dierziekten geen specifieke scenario's worden meegenomen in de risicoanalyse. Voor extreem weer, natuurbranden en overstromingen worden per type wel één of meer scenario's uitgewerkt. Extreem weer en de vele vormen daarvan zullen de komende jaren nadrukkelijk de aandacht houden, omdat recente voorbeelden laten zien dat de frequentie van extreem weer toe lijkt te nemen en ook de impact langzaam groter lijkt te worden. Dit is echter vaak nog heel lokaal, waardoor een plek in het regionaal risicoprofiel nog niet op alle vlakken op zijn plaats is.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Overstromingen	Overstroming vanuit zee	1. Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak vaste land 2. Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak waddeneiland 3. Overstroming uit zee - Defecte sluis Harlingen
		Onderlopen polder	4. Overstroming polder - Bezwijken polderdijk
	Natuurbranden	Bosbrand	5. Natuurbrand
	Extreem weer	Koudegolf, sneeuw en ijzel	6. Koudegolf
		Hittegolf	7. Hittegolf

Gebouwde omgeving

Binnen het thema gebouwde omgeving worden 2 crisistypen gedefinieerd: branden in kwetsbare objecten en instorting van gebouwen en kunstwerken. Voor de regio Fryslân zijn drie scenario's uitgewerkt binnen het crisistype branden in kwetsbare objecten. Het scenario brand in kwetsbare objecten is qua waarschijnlijkheid één stap verhoogd.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Branden in kwetsbare objecten	Brand in gebouw met niet of verminderd zelfredzame personen	8. Brand in kwetsbaar object
		Brand in gebouw met een grootschalige publieksfunctie	9. Brand bij evenement in gebouw
		Brand in dichte binnensteden	10. Brand in dichte binnenstad

Technologische omgeving

Binnen het thema technologische omgeving zijn er 3 crisistypen gedefinieerd: incidenten met brandbare/explosieve stoffen in de open lucht, incidenten met giftige stoffen in de open lucht en kernincidenten. Op basis van de risico-inventarisatie blijkt dat kernincidenten een beperkte mate van relevantie hebben in de regio. Dit maakt dat er in totaal drie scenario's zijn uitgewerkt binnen dit thema, waaronder een scenario voor een explosie bij een stationaire inrichting. Dergelijke scenario's krijgen ook buiten het regionaal risicoprofiel aandacht in de vorm van bijvoorbeeld rampbestrijdingsplannen en vakbekwaamheidsprogramma's binnen de veiligheidsregio.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Incidenten met brandbare/ explosieve stoffen in de open lucht	Incident transport over water	11. Vervuiling Waddenzee *(Nieuw scenario)*
		Incident stationaire inrichtingen	12. Explosie stationaire inrichting
	Incidenten met giftige stoffen in de open lucht	Incident stationaire inrichtingen	13. Toxisch incident inrichting

Vitale infrastructuur

Binnen het thema vitale infrastructuur zijn 6 crisistypen gedefinieerd: verstoring energievoorziening, verstoring drinkwatervoorziening, verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering, verstoring telecommunicatie en ICT, verstoring afvalverwerking en verstoring voedselvoorziening. Meerdere crisistypen zijn relevant binnen dit thema, waardoor er meerdere scenario's zijn opgenomen in de risicoanalyse. Extra aandacht zal de komende jaren uitgaan naar verstoring en uitval van ICT. De laatste jaren laten zien dat incidenten op dit thema steeds verstrekkender gevolgen hebben voor de maatschappij en het functioneren van bedrijven en instellingen. Het scenario uitval spraak- en datacommunicatie is één stap verhoogd in de waarschijnlijkheid.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Verstoring energie-voorziening	Uitval gasvoorzieningen	14. Uitval gasvoorziening
		Uitval elektriciteitsvoorzieningen	15. Uitval elektriciteitsvoorziening
	Verstoring drinkwater-voorziening	Verontreiniging in het drinkwaternet	16. Verontreiniging drinkwater
	Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwater-zuivering	Uitval afvalwaterzuivering	17. Uitval waterzuivering
	Verstoring tele-communicatie en ICT	Uitval voorzieningen voor spraak- en data-communicatie	18. Uitval spraak- en datacommunicatie

Verkeer en vervoer

Binnen het thema verkeer en vervoer zijn 4 crisistypen gedefinieerd: luchtvaartincidenten, incidenten op of onder water, verkeersincidenten op land en incidenten in tunnels. Aangezien er in Fryslân geen tunnels aanwezig zijn is dit laatste type niet relevant. Bij de andere typen geldt dat er steeds een of meerdere incidenttypen relevant zijn en dat daar ook scenario's voor zijn opgesteld. Hierbij is het scenario van een verkeersongeval op de weg nieuw opgenomen in het risicoprofiel. Het scenario voor een luchtvaartincident is aangepast en vernieuwd na overleg met partners.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Luchtvaart-incidenten	Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	19. Incident bij start of landing op of om luchtvaartterrein *(Nieuw scenario)*
	Incidenten op of onder water	Incident waterrecreatie en pleziervaart	20. Incident waterrecreatie - op groot water
		Incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)	21. Incident beroepsvaart
		Incident waterrecreatie en pleziervaart	22. Incident natuurijs
	Verkeers-incidenten op land	Incident op de weg	23. Incident wegverkeer *(Nieuw scenario)*

Gezondheid

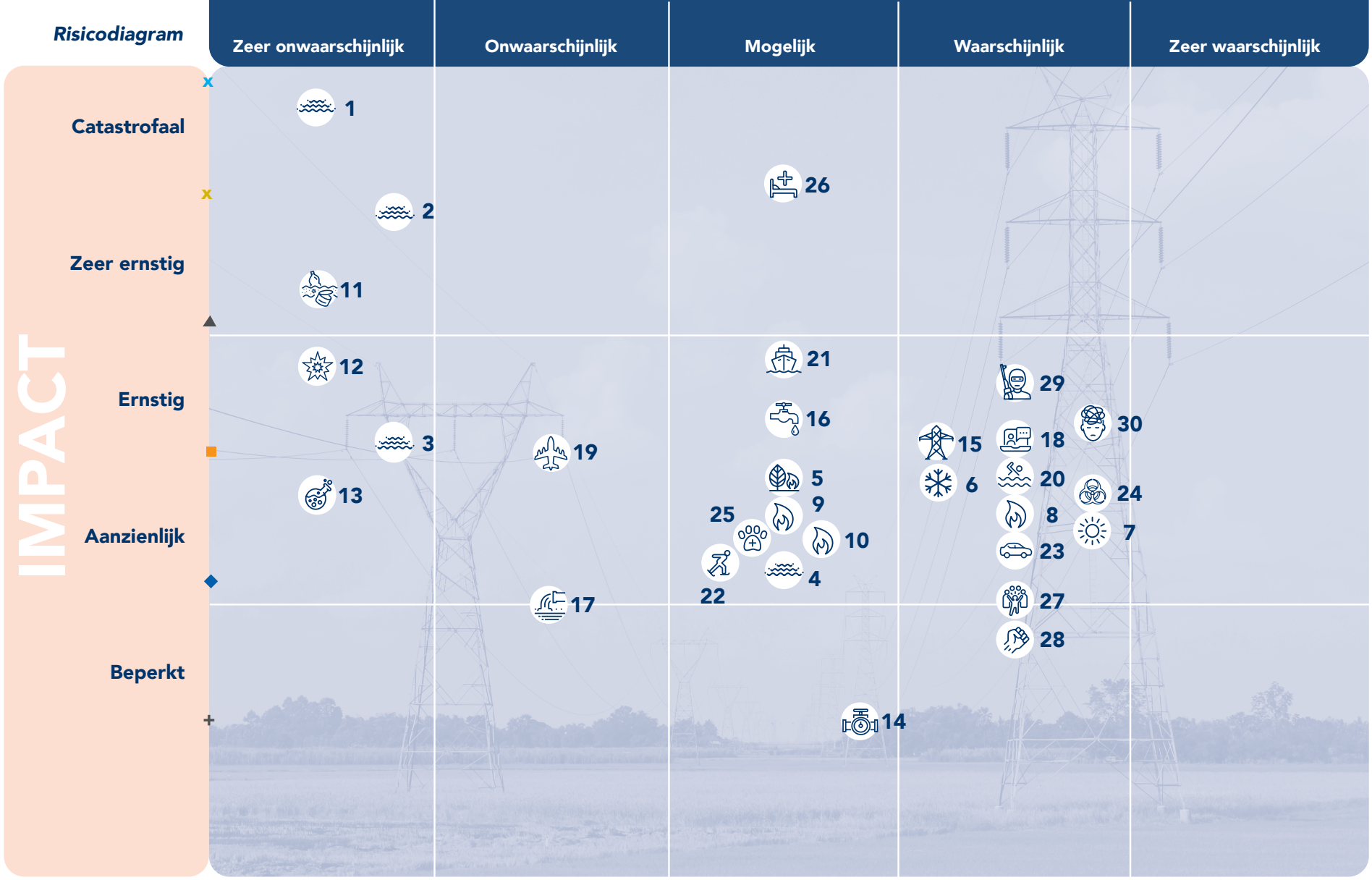
Binnen het thema gezondheid zijn 2 crisistypen gedefinieerd: bedreiging volksgezondheid en ziektegolf. Beide crisistypen zijn relevant binnen dit thema voor de regio, waardoor er meerdere scenario's hiervoor zijn uitgewerkt, waaronder een ziektegolf.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Bedreiging volksgezondheid	Besmettingsgevaar via contactmedia	24. Besmettingsgevaar
		Dierziekten overdraagbaar op mens	25. Dierziekten
	Ziektegolf	Ziektegolf besmettelijke ziekte	26. Ziektegolf

Sociaal-maatschappelijk

Binnen het thema sociaal-maatschappelijk zijn 4 crisistypen gedefinieerd: paniek in menigten, verstoring openbare orde, terrorisme/ ernstige criminaliteit en persoon verward gedrag. Aangezien alle crisistypen als relevant worden gezien zijn er meerdere scenario's binnen dit thema uitgewerkt. Nieuw hierin is het scenario rellen rondom demonstraties. Dit scenario is in de plaats gekomen van ongeregeldheden rondom voetbalwedstrijden. Het scenario aanslag is één stap verhoogd in de waarschijnlijkheid.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Paniek in menigten	Paniek tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties	27. Paniek groot evenement
	Verstoring openbare orde	Rel rondom demonstraties en andere manifestaties	28. Rellen rondom demonstraties of manifestaties *(Nieuw scenario)*
	Terrorisme/ ernstige criminaliteit	Aanslag op plaatsen waar veel mensen bijeenkomen	29. Terreur aanslag
	Persoon verward gedrag	Maatschappelijke onrust	30. Persoon met verward gedrag

Legenda

1 Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak vaste land
2 Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak wadden-eiland
3 Overstroming uit zee - Defecte sluis harlingen
4 Overstroming polder - Bezwijken polderdijk
5 Natuurbrand
6 Koudegolf
7 Hittegolf
8 Brand bij evenement in kwetsbaar object
9 Brand bij evenement in gebouw
10 Brand in dichte binnenstad
11 Vervuiling *(nieuw scenario)*
12 Explosie stationaire inrichting
13 Toxisch incident inrichting
14 Uitval gasvoorziening
15 Uitval electriciteits-voorziening
16 Verontreiniging drinkwater
17 Uitval waterzuivering
18 Uitval spraak- en data-communicatie
19 Incident bij start of landing op of om luchtvaartterrein *(nieuw scenario)*
20 Incident waterrecreatie - op groot water
21 Incident beroepsvaart
22 Incident natuurijs
23 Incident wegverkeer *(nieuw scenario)*
24 Besmettingsgevaar
25 Dierziekten
26 Ziektegolf
27 Paniek groot evenement
28 Rellen rondom demonstraties of manifestaties *(nieuw scenario)*
29 Terreur aanslag
30 Persoon met verward gedrag

4. Afsluiting

Met de herziening van het regionaal risicoprofiel voor Veiligheidsregio Fryslân is er een nieuw risicoprofiel opgeleverd voor de periode 2022 - 2025. Het vaststellen van dit document voor deze periode wil niet zeggen dat de risico's niet zullen veranderen in de tussentijd. Over de genoemde periode zal er jaarlijks een check op de actuele situatie plaatsvinden. Het opstellen van het beleidsplan veiligheid van Veiligheidsregio Fryslân zal een moment zijn waar het regionaal risicoprofiel nogmaals tegen het licht wordt gehouden en waar nodig wordt aangepast, in overleg met de relevante partners. Hierbij wordt ook gemeenten gevraagd mee te denken over de risicoprioritering als input voor het beleidsplan veiligheid.

Bijlagen

a. Risico-inventarisatie
b. Risicoanalyse
c. Gemeentebeelden
d. Capaciteitenanalyse

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

REGIONAAL RISICOPROFIEL 2022-2025

Regionale risicokenmerken

- Waterrijk gebied
- Toeristenseizoen
- Veel evenementen
- Uitgestrekt gebied
- Waddeneilanden

Input vanuit 5 expertsessies (35 organisaties en meer dan 80 experts)

Ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn

- Cyber en connectiviteit
- Klimaat-verandering
- Veranderende maatschappij

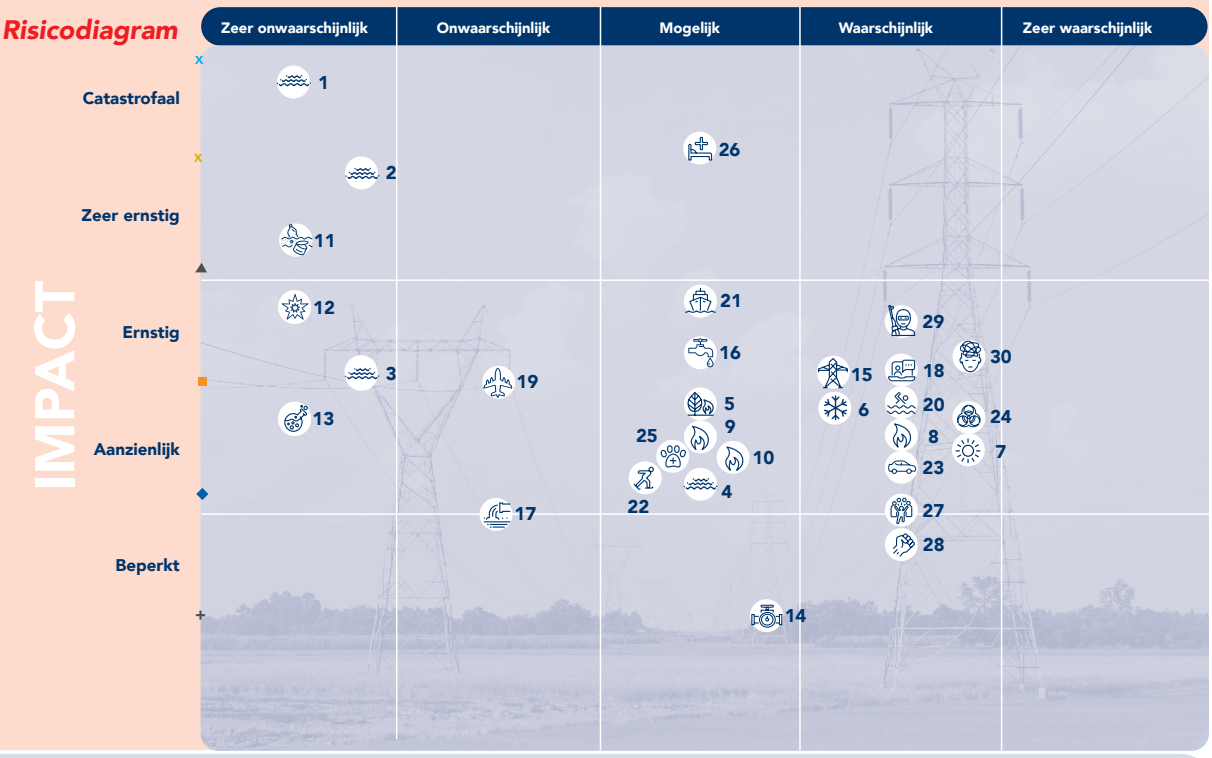
3 risico's met een hogere waarschijnlijkheid

- Uitval spraak- en datacommunicatie (Cyber en connectiviteit)
- Brand in kwetsbare objecten
- Aanslag

4 nieuwe risico's

- Incident wegverkeer
- Vervuiling Waddenzee *(voorheen: olieramp Waddenzee)*
- Incident vliegtuig *(voorheen: incident vliegshow)*
- Rellen *(voorheen: gewelddadigheden voetbal)*

Risicodiagram

Vervolg

Het definitieve risicoprofiel vormt input voor het beleidsplan veiligheid 2023 - 2026.
Definitieve vaststelling: Bestuurscommissie veiligheid december 2022.

Regionaal Risicoprofiel 2022-2025

Veiligheidsregio Fryslân

Bijlage

a. Risico-inventarisatie

Copyright© Veiligheidsregio Fryslân
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevens-bestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Risico-inventarisatie

Regionaal Risicoprofiel

Veiligheidsregio Fryslân

2021

Inhoud

1. Inleiding 7

1.1. Doel 7

1.2. Methode 7

2. Natuurlijke omgeving 8

2.1 Overstromingen 8

2.1.1. Mogelijke incidenttypen 8

2.1.2. Mate van relevantie in Fryslân 8

2.1.3. Toekomstverwachting 9

2.1.4. Conclusie 9

2.2 Natuurbranden 10

2.2.1. Mogelijke incidenttypen 10

2.2.2. Mate van relevantie in Fryslân 10

2.2.3. Toekomstverwachting 10

2.2.4. Conclusie 10

2.3 Extreem weer 11

2.3.1. Mogelijke incidenttypen 11

2.3.2. Mate van relevantie in Fryslân 11

2.3.3. Toekomstverwachting 14

2.3.4. Conclusie 14

2.4 Aardbevingen 14

2.4.1. Mate van relevantie in Fryslân 14

2.4.2. Toekomstverwachting 15

2.4.3. Conclusie 16

2.5 Plaag en ongedierte 16

2.5.1. Mate van relevantie in Fryslân 16

2.5.2. Toekomstverwachting 17

2.5.3. Conclusie 17

2.6 Ziektegolf in geval van dierziekte 17

2.6.1. Mate van relevantie in Fryslân 18

2.6.2. Toekomstverwachting 19

2.6.3. Conclusie 19

2.7 Conclusie 19

3. Gebouwde omgeving 21

3.1 Brand in kwetsbare objecten 21

3.1.1. Mogelijke incidenttypen 21
3.1.2. Mate van relevantie in Fryslân 21
3.1.3. Toekomstverwachting 22
3.1.4. Conclusie 22
3.2 Instorting in grote gebouwen en kunstwerken 22
3.2.1. Mogelijke incidenttypen 22
3.2.2. Mate van relevantie in Fryslân 22
3.2.3. Toekomstverwachting 23
3.2.4. Conclusie 23
3.3 Conclusie 23
4. Technologische omgeving 24
4.1 Incidenten met brandbare-/ explosieve stof in open lucht 25
4.1.1. Mogelijke incidenttypen 25
4.1.2. Mate van relevantie in Fryslân 25
4.1.3. Toekomstverwachting 25
4.1.4. Conclusie 26
4.2 Incidenten met giftige stof in open lucht 26
4.2.1. Mogelijke incidenttypen 26
4.2.2. Mate van relevantie in Fryslân 26
4.2.3. Toekomstverwachting 26
4.2.4. Conclusie 26
4.3 Kernincidenten 27
4.3.1. Mogelijke incidenttypen 27
4.3.2. Mate van relevantie in Fryslân 27
4.3.3. Toekomstverwachting 28
4.3.4. Conclusie 28
4.4 Conclusie 28
5. Vitale infrastructuur 31
5.1. Verstoring energievoorziening 31
5.1.1. Mogelijke incidenttypen 31
5.1.2. Mate van relevantie in Fryslân 31
5.1.3. Toekomstverwachting 31
5.1.4. Conclusie 32
5.2. Verstoring drinkwatervoorziening 32
5.2.1. Mogelijke incidenttypen 32

5.2.2. Mate van relevantie in Fryslân 32
5.2.3. Toekomstverwachting 32
5.2.4. Conclusie 32
5.3. Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering 33
5.3.1. Mogelijke incidenttypen 33
5.3.2. Mate van relevantie in Fryslân 33
5.3.3. Toekomstverwachting 33
5.3.4. Conclusie 33
5.4. Verstoring telecommunicatie en ICT: uitval spraak- en datacommunicatie 33
5.4.1. Mate van relevantie in Fryslân 34
5.4.2. Toekomstverwachting 34
5.4.3. Conclusie 34
5.5. Verstoring/ uitval afvalverwerking 34
5.5.1. Mate van relevantie in Fryslân 34
5.5.2. Toekomstverwachting 35
5.5.3. Conclusie 35
5.6. Verstoring voedselvoorziening: uitval distributie 35
5.6.1. Mate van relevantie in Fryslân 35
5.6.2. Toekomstverwachting 35
5.6.3. Conclusie 35
5.7. Conclusie 36
6. Verkeer en vervoer 37
6.1. Luchtvaartincidenten 37
6.1.1. Mogelijke incidenttypen 37
6.1.2. Mate van relevantie in Fryslân 37
6.1.3. Toekomstverwachting 37
6.1.4. Conclusie 38
6.2. Incidenten op of onder water 38
6.2.1. Mogelijke incidenttypen 38
6.2.2. Mate van relevantie in Fryslân 38
6.2.3. Toekomstverwachting 39
6.2.4. Conclusie 39
6.3. Verkeersincidenten op land 39
6.3.1. Mogelijke incidenttypen 39
6.3.2. Mate van relevantie in Fryslân 39

6.3.3. Toekomstverwachting 39
6.3.4. Conclusie 39
6.4. Incidenten in tunnels 39
6.4.1. Mogelijke incidenttypen 40
6.4.2. Mate van relevantie in Fryslân 40
6.4.3. Toekomstverwachting 40
6.4.4. Conclusie 40
6.5. Conclusie 40
7. Gezondheid 42
7.1. Bedreiging volksgezondheid 42
7.1.1. Mogelijke incidenttypen 42
7.1.2. Mate van relevantie in Fryslân 42
7.1.3. Toekomstverwachting 43
7.1.4. Conclusie 43
7.2. Ziektegolf 43
7.2.1. Mogelijke incidenttypen 43
7.2.2. Mate van relevantie in Fryslân 43
7.2.3. Toekomstverwachting 43
7.2.4. Conclusie 44
7.3. Conclusie 44
8. Sociaal maatschappelijke omgeving 45
8.1. Paniek in menigten, tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties 45
8.1.1. Mate van relevantie in Fryslân 45
8.1.2. Toekomstverwachting 46
8.1.3. Conclusie 46
8.2. Verstoring openbare orde 46
8.2.1. Mogelijke incidenttypen 46
8.2.2. Mate van relevantie in Fryslân 46
8.2.3. Toekomstverwachting 47
8.2.4. Conclusie 47
8.3. Terrorisme/ ernstige criminaliteit 47
8.3.1. Mogelijke incidenttypen 47
8.3.2. Mate van relevantie in Fryslân 47
8.3.3. Toekomstverwachting 48
8.3.4. Conclusie 48

8.4. Persoon verward gedrag 48
8.4.1. Mate van relevantie in Fryslân 48
8.4.2. Toekomstverwachting 48
8.4.3. Conclusie 48
8.5. Conclusie 48

1. Inleiding

In dit document worden aan de hand van de maatschappelijke thema's de risico's binnen de regio Fryslân geïnventariseerd. Deze maatschappelijke thema's zijn:

1. Natuurlijke omgeving
2. Gebouwde omgeving
3. Technologische omgeving
4. Vitale infrastructuur en voorzieningen
5. Verkeer en vervoer
6. Gezondheid
7. Sociaal-maatschappelijke omgeving

Per veiligheidsthema wordt op basis van een uitgebreide inventarisatie het risicobeeld weergegeven. De inventarisatie heeft plaatsgevonden aan de hand van de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel. Het gaat in dit hoofdstuk om de vraag: Wat kan ons overkomen? Welke soorten branden, rampen en crises kunnen zich in de regio en omliggende gebieden voordoen? Welke risicovolle situaties zijn er in de regio en omliggende gebieden aanwezig? Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen zich daarin voordoen? Het gaat hierbij alleen om een overzicht van risicovolle situaties met de daarbij behorende kwetsbaarheden die kunnen leiden tot een ramp, crisis of grote brand. Overige brandrisico's, zoals ook is geadviseerd vanuit het landelijke project, vallen buiten het regionaal risicoprofiel. Deze risico's zijn in een ander traject in beeld gebracht (Incidentrisicoprofiel Fryslân) en worden ook binnen dat kader verder doorontwikkeld.

1.1. Doel

Bepalen welke crisis- en incidenttypen voor Friesland relevant zijn.

1.2. Methode

1: Met behulp van indicatoren bepalen of het crisis-/ incidenttype voor Fryslân relevant is.

2: Door inzichtelijk te maken of er demografische en ruimtelijke ontwikkelingen de aankomende 4 jaar te zijn verwachten.

2. Natuurlijke omgeving

De provincie Fryslân kenmerkt zich door haar uitgestrekte weidegronden, bossen, landbouwgronden, duingebieden en natuurlijk de Waddenzee, het IJsselmeer en de kenmerkende Friese Meren. De natuurlijke omgeving is dus een belangrijk aspect in deze open en groene provincie, zowel in het dagelijks leven als voor bijvoorbeeld toerisme.

Binnen dit thema worden een zestal crisistypen onderscheiden. Hieronder zullen deze typen één voor één kort omschreven worden.

2.1 Overstromingen

Een overstroming ontstaat als een onbeheersbare hoeveelheid water het land instroomt. Dit water kan overal vandaan komen, uit zee of uit binnenwateren zoals meren, vaarten of rivieren. Een zeedijk of een boezemkade kan bezwijken, een duin kan wegslaan of het (zee)water kan bij een hevige storm over de dijken heenslaan. Bijkomende gevaren en problemen van een overstroming zijn de kans op uitval van bijvoorbeeld elektriciteit of gas en de mogelijkheid dat ziektes zich via het water gaan verspreiden.

De impact van een (grote) overstroming is enorm. Het grondgebied is voor langere tijd niet bruikbaar, zeker als het een overstroming uit zee betreft. Van de Friese bevolking zal een groot gedeelte getroffen worden, waarbij onderscheid gemaakt kan worden tussen mensen die direct betrokken zijn en in ondergelopen gebied wonen tot mensen die op droge gronden wonen en familie/ kennissen hebben in het ondergelopen gebied. Bijkomend aspect voor hen die op droge gronden wonen is dat waarschijnlijk een beroep gedaan zal worden op allerlei vormen van onderdak. Ook de milieuschade zal aanzienlijk zijn. Bij een overstroming vanuit zee dient ook rekening gehouden te worden met de gevolgen in de regio Groningen.

2.1.1. Mogelijke incidenttypen

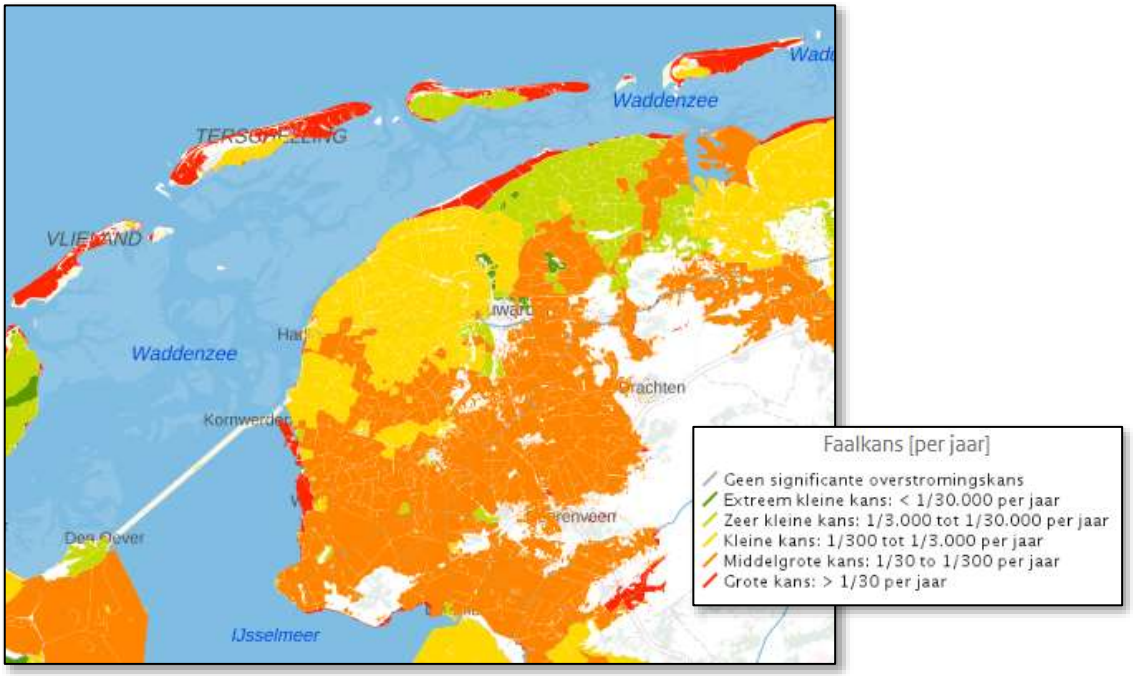
Mogelijke incidenten gerelateerd aan overstromingen zijn:

- Overstromingen uit zee;
- Vollopen van de polder/ dijkdoorbraak;
- Overstromingen door hoge rivierwaterstanden.

2.1.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is de faalkans per jaar op een overstroming in beeld gebracht.

Uit de LIWO-kaart met de overstromingskansen blijkt dat een groot deel van Friesland kans loopt om te overstromen. Een groot gedeelte van de regio ligt op namelijk gelijke hoogte met, of net onder de zeespiegel. Fryslân heeft daarnaast ook een aantal buitendijkse gebieden. Rivieren van relevante grootte zijn niet aanwezig in de regio.

2.1.3. Toekomstverwachting

Volgens het IPCC stijgt de zeespiegel tussen 2001 en 2100 met 26 tot 82 centimeter. Hierdoor wordt meer overloopgebied verwacht. De stijging is het gevolg van de oplopende temperatuur, waardoor zeewater uitzet en ijs smelt.

Regionale veranderingen in de zeespiegel kunnen sterk afwijken van het wereldgemiddelde. Ook de toekomstige veranderingen als gevolg van de opwarming van het klimaat zullen niet overal even groot zijn. Satellietmetingen laten zien dat het zeeniveau niet overal even hard stijgt. Langs de Nederlandse kust heeft het zeeniveau de afgelopen eeuw gelijke tred gehouden met het wereldgemiddelde.

2.1.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de incidenttypen ‘overstroming uit zee’ en ‘vollopen van de polder/ dijkdoorbraak’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

2.2 Natuurbranden

In Friesland zijn meerdere gebieden die aangemerkt kunnen worden als ‘natuurbrand gevoelig’. Het gaat dan met name om de gebieden in het zuidoosten van de provincie als ook om de Waddeneilanden.

2.2.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan natuurbranden zijn:

- Bosbranden;
- Heide, veen en duinbranden.

2.2.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is gekeken naar de onderstaande indicatoren.

- Gebieden met gemengde bos en naaldbos;
- Gebieden met Hoogveen en duingebied;
- Natuurgebieden (bos/ heide/ duin) met een minimale (aaneengesloten) grootte van 100 hectare;
- Slechte bereikbaarheid vanaf de vaste wal in relatie tot een hoge score in de Risico Inventarisatie Natuurbranden (RIN).

Samen met de Friese natuurbeheerders zijn er 13 natuurgebieden in Friesland aangewezen die een verhoogd risico op een natuurbrand hebben en waarvan de exacte hoogte van het risico met de Risico Inventarisatie Natuurbranden (RIN) bepaald wordt. Deze gebieden worden in beperkte mate bepaald door heide, veen en duinen.

2.2.3. Toekomstverwachting

Naar verwachting zullen er de komende vier jaar geen grote veranderingen plaatsvinden in de (omvang van) de grote natuurgebieden in de regio. Wel wordt bij deze 13 gebieden een gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing uitgevoerd vanuit Brandweer Fryslân. Deze heeft als doel om het aanwezige risico op natuurbrand te verkleinen.

Tot slot is droogte relevant, omdat het de kans op een natuurbrand vergroot. Het KNMI stelt dat er een kans aanwezig is dat het in de toekomst droger wordt. In twee van de vier klimaatscenario’s uit 2014 wordt Nederland droger. De andere twee scenario’s geven niet of nauwelijks toename van droogte. Er wordt momenteel veel onderzoek gedaan om meer inzicht te krijgen in de kans op drogere zomers in de toekomst. Wat zeker is, is dat Zuid-Europa droger wordt en Noord-Europa natter. Nederland zit daar precies tussenin en het kan nog beide kanten op gaan.

2.2.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is het incidenttype ‘bosbranden’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

2.3 Extreem weer

De impact van extreem weer varieert van een toenemend aantal sterfgevallen bij extreme hitte of kou terwijl door langdurige mist of ijzel delen van het dagelijks leven stil kunnen komen te liggen. Storm kan de gehele regio treffen, terwijl een windhoos vrij plaatselijk kan zijn. Bij zowel extreme kou als bij storm zijn effecten op de infrastructuur te verwachten die een verstoring van het dagelijks leven tot gevolg kunnen hebben. Een hittegolf kan ook effect hebben op de watervoorziening en mogelijk ook voor de landbouw (beperking sproeiwater).

2.3.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan extreem weer zijn:

- Een koudegolf, sneeuw en ijzel;
- Een hittegolf;
- Storm en windhozen;
- Aanhoudende laaghangende mist.

2.3.2. Mate van relevantie in Fryslân

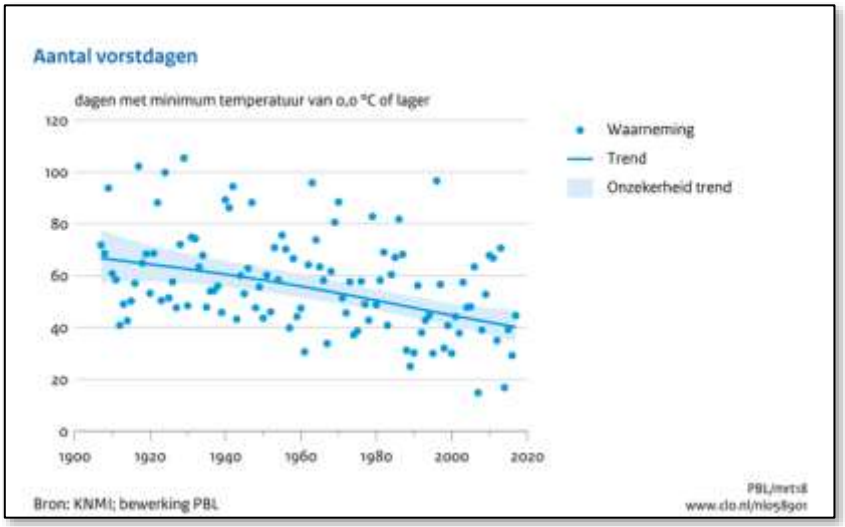
Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

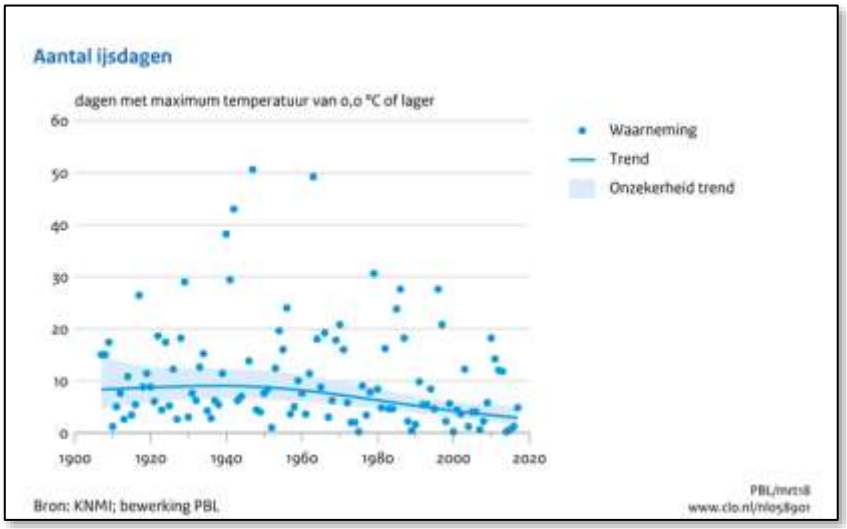
- Aantal sneeuwdekdagen per jaar;
- Aantal vorstdagen per jaar;
- Aantal ijsdagen per jaar;
- Aantal tropische dagen per jaar;
- Aantal hittegolven per jaar.

Voor aanhoudende laaghangende mist is nog geen goede indicator beschikbaar.

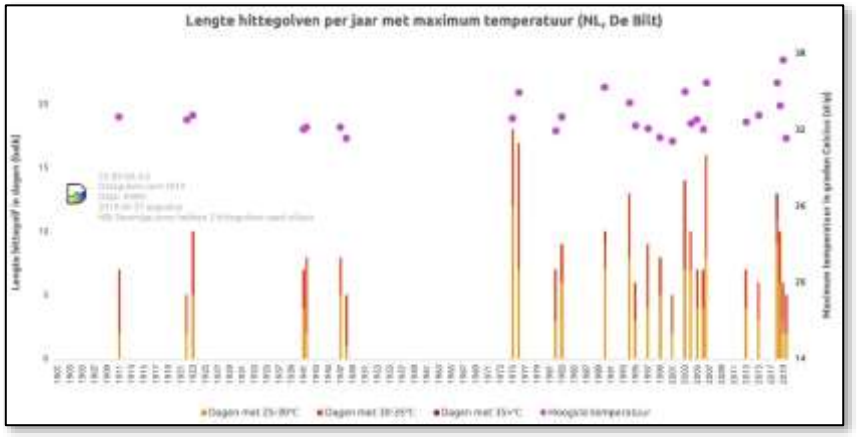
Uit de indicatoren gerelateerd aan een koudegolf, sneeuw en ijzel blijkt dat het aantal witte dagen flink afneemt. De laatste jaren ligt het aantal dagen onder de 10. Ook is de trend dat het aantal vorstdagen en ijsdagen per jaar afneemt.

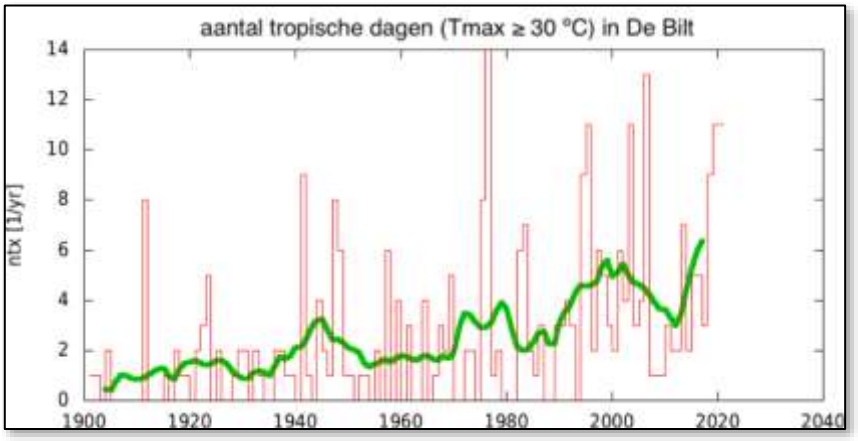

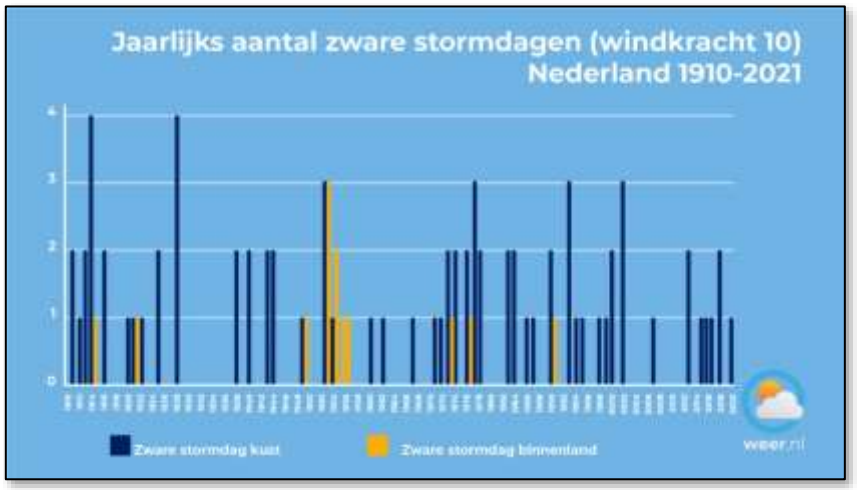

Uit zowel een grafiek met daarin het aantal hittegolven per jaar (≥ 5 dagen met ≥ 25 graden) als de grafiek met daarin het aantal tropische dagen valt af te lezen dat het aantal hittegolven toeneemt.

Kijkende naar het incidenttype storm en windhozen valt op dat in het verleden soms jaren voorkwamen met op 4 dagen een officiële zware storm. Dit aantal dagen zien we tegenwoordig niet meer, maar het aantal zware stormen neemt niet af.

2.3.3. Toekomstverwachting

Klimaatverandering is een continu (langzaam) proces. De komende vier jaar worden er echter geen grote veranderingen verwacht en is het aannemelijk dat de geschetste trend aanhoudt.

2.3.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de incidenttypen ‘koudegolf, sneeuw en ijzel’, ‘hittegolf’ en ‘storm en windhozen’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

2.4 Aardbevingen

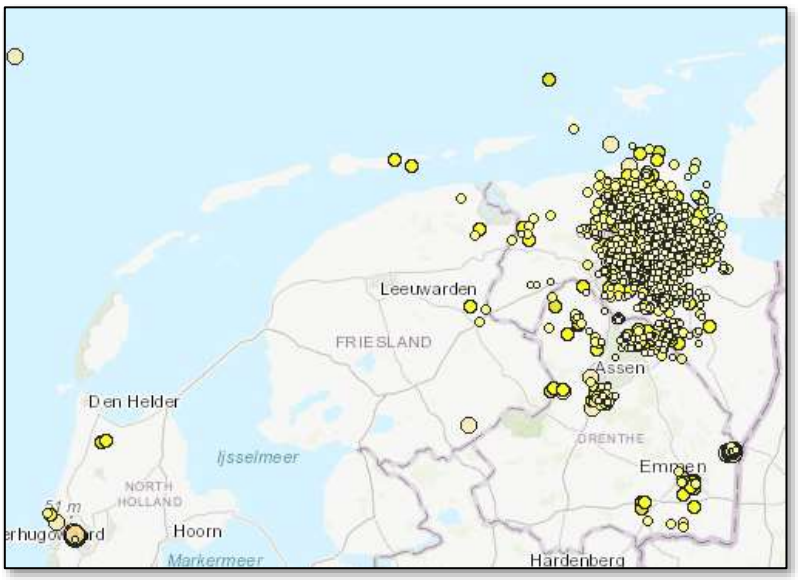
Tot een magnitude van 5 zal een aardbeving weinig schade tot gevolg hebben. Het kan zijn dat je het gevoel hebt dat er een vrachtwagen langs rijdt en in sommige gevallen zullen lichte voorwerpen bewegen. Als de aardbeving krachtiger wordt dan magnitude 5, dan zullen de gevolgen groter zijn in de vorm van schade en slachtoffers.

Door een aardbeving kunnen gebouwen behoorlijk beschadigd raken. Bij kleine aardbevingen kunnen er scheurtjes in muren ontstaan, of kleine delen van het gebouw afbreken. Als de aardbeving groter wordt, dan kunnen grote scheuren in muren ontstaan, de schoorsteen kan afbreken en dakpannen kunnen wegglijden. Als de aardbeving erg sterk is, dan kunnen constructieve onderdelen van daken en vloeren het begeven of het gebouw kan helemaal instorten.

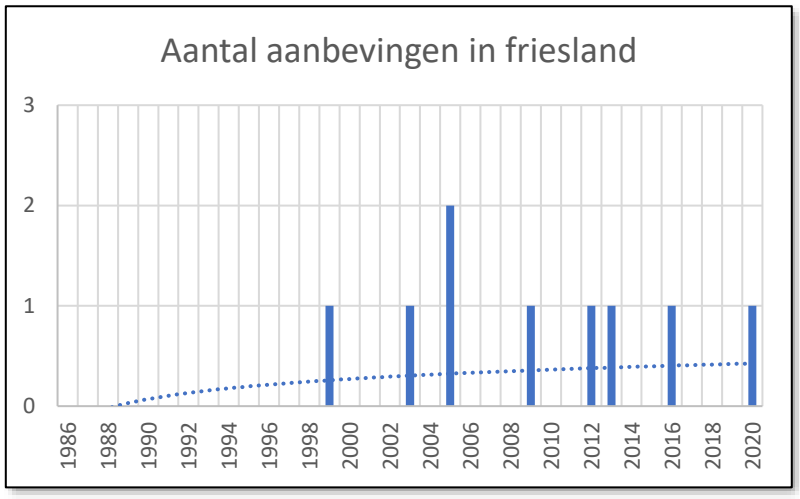
Buiten de directe schade aan gebouwen kan het ook zijn dat er brand ontstaat (bijvoorbeeld door een gebroken gasleiding), of dat het gebouw onder water komt te staan als een waterleiding breekt.

2.4.1. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is het aantal aardbevingen uit het verleden binnen Fryslân in beeld gebracht (bron: NAM).

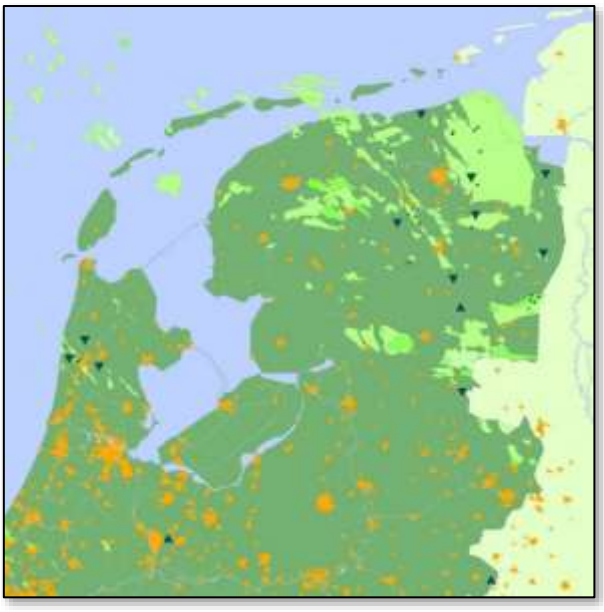
Aantal aardbevingen tussen 1986 en 2021

Af te lezen valt dat het aantal bevingen is toegenomen, maar dat deze niet systematisch voorkomen. Bijna alle bevingen hadden een kracht tussen de magnitude 1,0 en 2,0. Eén aardbeving had een kracht van magnitude 2,8. Vanaf magnitude 1,5 is de aardbeving voelbaar. Vanaf magnitude 2,0 zullen hoogstens enkele (zeer) lichte objecten kunnen bewegen, maar vrijwel nooit is er enige vorm van schade. Om deze redenen is dit crisistype voor Fryslân niet relevant.

2.4.2. Toekomstverwachting

Het crisistype aardbeving zou in de toekomst mogelijk relevant kunnen worden voor de regio. Er worden al aardbevingen gemeten in Fryslân. Dit zou in de toekomst door kunnen zetten. Aardbevingen kunnen namelijk veroorzaakt worden door gaswinningen. Dit is ook de oorzaak van de vele aardbevingen in Groningen. Ook in Fryslân zijn er gasvelden en gaswinlocaties aanwezig. Bij de gemeente Smallingerland ligt zelfs een groot veld. In de onderstaande afbeeldingen zijn in lichtgroen de aardgasvelden aangegeven.

2.4.3. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype voor het risicoprofiel van Fryslân niet relevant.

2.5 Plaag en ongedierte

Gezien het landelijke en open karakter van de provincie waarbij een groot deel van het grondgebied wordt gebruikt in de landbouw en veeteelt kan ongedierte voor behoorlijke overlast zorgen. Binnen dit incidenttype worden overlast van onder andere ratten, boktorren en eikenprocessierupsen gewogen. Van dier op mens overdraagbare (dier)ziekten worden binnen het thema ‘gezondheid’ nader uitgewerkt.

De impact van ongedierte kan verschillen. Van (lokale) overlast van bijvoorbeeld de eikenprocessierups tot wijdverspreide schade door toedoen van muizen of ratten aan akkers en landerijen. Met name de processierups is de laatste jaren aan een gestage opmars door Nederland bezig en leidt steeds vaker tot ongemak. Contact met de brandharen van de rups kan leiden tot irritatie van de huid, ogen, keel en luchtwegen. Ook kunnen er ontstekingen van het slijmvlies van de neus, keel en luchtwegen ontstaan.

2.5.1. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is gekeken naar het aantal meldingen eikenprocessierups. Hierdoor krijg je een goed beeld van waar de problemen met de processierups het grootst zijn (bron: zorgwijzer.nl).

Tot op heden zijn het aantal voorvallen in Friesland nog beperkt. Ook omdat de impact van de processierups zich beperkt tot ongemak, is deze vorm van ‘plaag en ongedierte’ niet relevant.

2.5.2. Toekomstverwachting

Er is in 2019 sprake van een enorme toename van het aantal eikenprocessierupsen in vergelijking tot voorgaande jaren. En in de opvolgende zal het aantal rupsen (en de overlast) waarschijnlijk nog hoger zijn, verwachten biologen. Rupsen verpoppen zich namelijk tot vlinder. Iedere vlinder die paart, zet in een nazomer 20 tot 50 stukken eipakketten af op de boom. Deze overwinteren op de takken van de eiken. In het voorjaar komen de eitjes met nieuwe rupsen uit. De populatie rupsen groeit op deze manier nog sneller. Daarnaast zijn er nog veel oude nesten van processierupsen. De brandharen die in de nesten liggen kunnen nog jarenlang voor overlast blijven zorgen.

Op lange termijn gaat de processierups niet meer weg. Er is veel tijd en geld nodig om de rups te bestrijden. Er moet het hele jaar gewerkt worden aan preventieve bestrijding. Ook de processievlinders moeten aangepakt worden, zodat deze geen nieuwe eitjes kunnen leggen.

2.5.3. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype voor het risicoprofiel van Fryslân niet relevant.

2.6 Ziektegolf in geval van dierziekte

Ook wanneer een dierziekte niet direct overdraagbaar is op de mens, kan de impact van een wijdverspreide dierziekte in de regio impact hebben op de inwoners. Hierbij valt te denken aan economische schade voor veebedrijven en leveranciers, maar ook aan het

afsluiten van wegen en gebieden voor (gemotoriseerd) verkeer. De impact is relatief beperkt.

2.6.1. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn ten eerste de CBS-gegevens over het aantal veebedrijven en stuks (pluim)vee in de provincie inzichtelijk gemaakt. De trend van de afgelopen jaren is dat de aantallen afnemen.

Onderwerp		Fryslân (PV)				
		2000	2005	2010	2015	2019
Aantal landbouwbedrijven, totaal	aantal	7 109	6 291	5 749	5 231	4 254
Graasdieren						
Aantal dieren						
Rundvee						
Rundvee, totaal	aantal	520 251	513 500	536 700	570 982	517 587

Bron: CBS

Onderwerp		Fryslân (PV)				
		2000	2005	2010	2015	2019
Aantal landbouwbedrijven, totaal	aantal	7 109	6 291	5 749	5 231	4 254
Hokdieren						
Kippen, totaal	aantal	6 674 687	6 741 706	7 825 595	8 945 589	8 064 802
Aantal bedrijven						
Kippen						
Kippen, totaal	aantal	160	128	121	118	104

Kijkende naar de dierziekten die die in Nederland/ Fryslân een rol hebben gespeeld zijn de varkenspest, de vogelgiep, Q-koorts, BSE en MKZ relevant. De vogelgriep is een dierziekte dat op dit moment (2021) nog binnen Fryslân voorkomt. Dit blijkt uit de onderstaande kaart met daarop de bedrijven waarbij in 2020 vogelgriep is geconstateerd. Sinds 22 oktober 2020 zijn er op verschillende plaatsen met vogelgriep besmette vogels gevonden. Sinds 23 oktober 2020 moeten bedrijven pluimvee binnenhouden (ophokplicht).

Ook de Q-koorts, een infectieziekte voor mensen met als bron melkgeiten en melkschapen, komt nog regelmatig in Nederland voor.

2.6.2. Toekomstverwachting

Momenteel dreigt de Afrikaanse varkenspest (AVP). Zowel gehouden varkens als wilde zwijnen worden ziek en sterven. In verschillende Europese landen, waaronder Polen en Roemenië is de ziekte aangetroffen en zijn duizenden varkens het slachtoffer. Ook Nederland bereidt zich voor op de komst van AVP, die een grote impact zou kunnen betekenen voor de Nederlandse varkens. Mensen zijn niet vatbaar voor de ziekte, maar kunnen het virus wel verspreiden. Er is nog geen vaccin voor deze variant van het virus (bron: Compassion in world farming).

2.6.3. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype voor het risicoprofiel van Fryslân niet relevant.

2.7 Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de onderstaande crisis- en incidenttypen voor het risicoprofiel van Fryslân relevant. Een aantal incidenttypen zal niet nader uitgewerkt worden door een beperkte aanwezigheid van indicatoren of beperkte impact op de regio in verhouding ten opzichte van de andere incidenttypen.

Crisistype	Incidenttype	Scenario
Overstromingen	Overstroming door hoge rivierwaterstanden	Nee, geen rivieren van voldoende omvang in de regio
	Overstroming vanuit zee	Ja, zeer relevant
	Overstroming polder	Ja, zeer relevant

Natuurbranden	Bosbrand	Ja, natuurgebieden aanwezig
	Heide, veen- en duinbrand	Nee, relatief beperkte aanwezigheid/ impact
Extreem weer	Koudegolf, sneeuw en ijzel	Ja, relevant
	Hittegolf	Ja, relevant
	Storm, windhozen	Nee, relatief beperkte impact
	Aanhoudend laaghangende mist	Nee, relatief beperkte impact
Plagen	Ongedierte	Nee, relatief beperkte impact
Dierziekten	Ziektegolf	Nee, relatief beperkte impact

3. Gebouwde omgeving

Bij de crisistypen die vallen onder de gebouwde omgeving, gaat het om grote incidenten in gebouwen met daaraan gekoppeld het aantal aanwezigen (of de mate van zelfredzaamheid van de aanwezigen).

Bij deze incidenttypen is het ook van belang om te kijken naar het grote oppervlakte/ uitgestrektheid van Fryslân en de aanwezigheid van de Waddeneilanden, omdat de aard en omvang van de effecten van een incident ook een relatie kan hebben met de uitgestrektheid en de bereikbaarheid (geïsoleerde ligging en moeilijke bereikbaarheid).

3.1 Brand in kwetsbare objecten

Dit crisistype gaat over branden en incidenten met veel rookontwikkeling of giftige dampen in gebouwen waarbinnen zich veel mensen kunnen bevinden. De impact van een (grote) brand in een kwetsbaar object strekt zich verder uit dan alleen de (in)direct getroffenen die bij dit object betrokken zijn, zoals bijvoorbeeld bewoners van zorginstellingen en hun families. Een grote brand in bijvoorbeeld een zorginstelling kan regionale of zelfs landelijke gevolgen hebben al naar gelang de oorzaak/ effecten van de brand.

Landelijk is er een tendens te zien in het ontstaan van steeds meer branden in gebouwen met verminderd- of niet-zelfredzame personen, welke volgens de definities uit het Bouwbesluit 2012 niet vallen onder de ‘woonfunctie voor zorg’. Volgens deze definitie vallen hieronder alleen de woonfuncties waarbij aan de bewoners professionele zorg wordt verleend met een vanuit het zorgaanbod georganiseerde koppeling tussen wonen en zorg en een daarvoor bestemde en uitgeruste woning.

3.1.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan branden in kwetsbare objecten zijn:

- Brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen;
- Brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie;
- Brand in dichte binnensteden;
- Brand in bijzonder hoge gebouwen (>25 meter) of ondergrondse bebouwing.

3.1.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- # gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen;
- # gebouwen met een grootschalige publieksfunctie;
- # binnensteden, bepaald volgens de methodiek dekkingsplan 2.0;
- # bouwwerken > 25 meter.

Op het moment zijn er circa 1.000 gebouwen in Fryslân met niet of verminderd zelfredzame personen. Het aantal gebouwen met een grootschalige publieksfunctie zit op 600, met circa 20 gebouwen waar meer dan 1.000 mensen in kunnen. Binnen Fryslân zijn

13 (oude) binnensteden. Er is maar slechts 1 bijzonder hoog gebouw in Fryslân aanwezig. Het incidentrisicoprofiel van Brandweer Fryslân heeft een specifieke uitwerking van het gebouwbrandrisico.

3.1.3. Toekomstverwachting

Op korte termijn (4 jaar) worden geen grote veranderingen verwacht op dit thema. Voor de lange termijn is de toenemende vergrijzing een aandachtspunt.

3.1.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de incidenttypen ‘brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen’, ‘brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie’ en ‘brand in dichte binnensteden’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

3.2 Instorting in grote gebouwen en kunstwerken

Bij dit incidenttype ligt de nadruk op het aanwezig zijn van mensen tijdens het instorten van gebouwen. De oorzaak kan divers zijn (van aardschokken en gaslekkages tot terroristische aanslagen). Daarnaast valt op dat er de laatste jaren een stijgende lijn waarneembaar lijkt in moedwillige gaslekkages in woningen. Bij dergelijke incidenten dreigen bewoners bijvoorbeeld met zelfmoord/ een explosie.

De impact van de instorting van een gebouw zijn groot. Afhankelijk van de omvang van het gebouw en de functie ervan kan de impact een regionale of zelfs landelijke schaal krijgen.

3.2.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan instortingen zijn:

- Instorting door explosies;
- Instorting door gebreken in de constructie of fundering.

3.2.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- Brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen;
- Brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie;
- Brand in bijzonder hoge gebouwen (>25 meter) of ondergrondse bebouwing.

Op het moment zijn er circa 1.000 gebouwen in Fryslân met niet of verminderd zelfredzame personen. Het aantal gebouwen met een grootschalige publieksfunctie zit op 600, met circa 20 gebouwen waar meer dan 1.000 mensen in kunnen. Er is maar slechts 1 bijzonder hoog gebouw in Fryslân aanwezig. Deze gebouwen hebben een extra relevantie ten aanzien van dit crisistype (BAG gegevens 2020).

Omdat de voorbeelden zoals beschreven in de inleiding van dit crisistype ook in en rond Fryslân plaatsgevonden hebben de laatste jaren, is ervoor gekozen instorting door explosies specifiek te benoemen in het risicoprofiel.

3.2.3. Toekomstverwachting

Er zijn geen aanwijzingen die duiden op grote veranderingen de komende jaren.

3.2.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is het incidenttype ‘instorting door explosie’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

3.3 Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de onderstaande crisis- en incidenttypen voor het risicoprofiel van Fryslân relevant. Een aantal incidenttypen zal niet nader uitgewerkt worden door een beperkte aanwezigheid van indicatoren of beperkte impact op de regio.

Crisistype	Incidenttype	Scenario
Branden in kwetsbare objecten	Brand in gebouw met niet of verminderd zelfredzame personen	Ja, meer dan 1.000 relevante objecten
	Brand in gebouw met een grootschalige publieksfunctie	Ja, veel publieksgebouwen/ evenementen
	Brand in bijzonder hoge gebouwen of ondergrondse bebouwing	Nee, met 1 gebouw slechts zeer beperkt relevant
	Brand in dichte binnensteden	Ja, aantal dichte binnensteden
Instorting in grote gebouwen en kunstwerken	Instorting door explosie	Nee, minder relevant
	Instorting door gebreken constructie of fundering	Nee, minder relevant

4. Technologische omgeving

Onder de technologische omgeving vallen risico's die horen bij inrichtingen met gevaarlijke stoffen en transport van gevaarlijke stoffen (bijvoorbeeld explosiegevaar of ontsnappen toxische stoffen) van. Voor het risicobeeld zijn alle inrichtingen en transportroutes geïnventariseerd die op de (professionele) risicokaart zijn opgenomen. Niet Bevi-inrichtingen zijn dus ook meegenomen bij deze risico-inventarisatie. De ondergrens van de inventarisatie is dan ook het Registratiebesluit.

Het Friese risicoprofiel met betrekking tot de technologische omgeving is weergegeven in de onderstaande tabel. Op de (professionele) risicokaart is de ligging van deze risicobronnen weergegeven. In de Bijlage 'Uitwerking risicobeelden per gemeente en gebieden' is een nadere specificatie opgenomen per gemeente.

Stationaire inrichtingen:	Er zijn stationaire inrichtingen met een plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} in Fryslân aanwezig.
# BRZO-inrichtingen:	*Aanwezig*
# LPG-tankstations:	*Aanwezig*
# opslagen van verpakte gevaarlijke stoffen:	*Aanwezig*
# overige risicovolle objecten (brandbaar/ explosief):	*Aanwezig*
# defensie-inrichtingen (munitie etc.):	*Aanwezig*
# vuurwerkinrichtingen:	*Aanwezig*
Transport van gevaarlijke stoffen over de weg:	Er is een basisnet weg in Fryslân aanwezig. Er is geen plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} aanwezig rondom de weg. De kans is daarmee laag.
Transport van gevaarlijke stoffen over het water:	Er is een basisnet water in Fryslân aanwezig op het Prinses Margrietkanaal en langs de Noordzeekust (de TEN-T route).
Transport van gevaarlijke stoffen over het spoor:	Er is geen basisnet spoor in Fryslân aanwezig. Vervoer kan echter incidenteel voorkomen op het traject Meppel-Leeuwarden-Groningen als het traject Meppel-Groningen niet gebruikt kan worden. Er is geen plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} aanwezig

	rondom het spoor. De kans is daarmee laag.
Transport van gevaarlijke stoffen in buisleidingen:	Er zijn hogedruk transportleidingen voor aardgas in Fryslân aanwezig. Er zijn plaatsgebonden risicocontouren 10^{-6} aanwezig.

4.1 Incidenten met brandbare-/ explosieve stof in open lucht

Dit crisistype omvat incidenten met explosieve en brandbare stoffen voor zover daarbij buiten de directe plaats incident slachtoffers kunnen vallen. Het gaat hierbij om incidenten in de open lucht. Een dergelijk incident met brandbare en/of explosieve stoffen kan leiden tot een aanzienlijk aantal slachtoffers. Dit is afhankelijk van de locatie en het tijdstip van het incident. Ook wordt schade aan milieu en gebouwen in deze niet uitgesloten.

4.1.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan brandbare-/ explosieve stof zijn:

- Incident vervoer weg;
- Incident vervoer water;
- Incident spoorvervoer;
- Incident transport buisleidingen;
- Incident stationaire inrichting.

4.1.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is gekeken naar het risicoprofiel dat is opgenomen in de inleiding van dit hoofdstuk. Hieruit blijkt dat er in Fryslân stationaire inrichtingen aanwezig zijn en er transport in buisleidingen plaatsvindt met brandbare/ explosieve stoffen. Beiden hebben een plaatsgebonden risico, hetgeen betekend dat er een kans aanwezig is.

4.1.3. Toekomstverwachting

In de nabije toekomst worden kleine verschuivingen in het aantal risicobronnen verwacht. Mogelijk zal het gebruik van alternatieve brandstoffen een verandering met zich mee kunnen brengen. Door de energietransitie komen er steeds meer bedrijven die alternatieve brandstoffen maken en opslaan. Hierbij valt te denken bijvoorbeeld waterstof en LNG. Daarnaast wordt waterstof meer en meer als energiebron gebruikt. Zowel voor particulieren (voertuigen) als private partijen (industrie) wordt een toename in het gebruik verwacht. De productie, transport en opslag brengt risico's met zich mee. Daarnaast is er sprake van een trend dat energie gebufferd moet worden. Opgewekte energie door wind en zon die niet direct gebruikt wordt, kan worden opgeslagen in (buurt)batterijen of in andere energiedragers. Voorbeeld hierbij is dat door elektrolyse waterstof wordt geproduceerd met zon of windenergie en opgeslagen voor gebruikt op een ander (piek)moment.

4.1.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de incidenttypen ‘incident transport over het water’ en ‘incident stationaire inrichting’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

4.2 Incidenten met giftige stof in open lucht

Bij dit crisistype gaat het om incidenten met giftige stoffen die zich (snel) via de lucht kunnen verspreiden. Het gaat hierbij expliciet niet om incidenten in besloten ruimten, omdat de effecten daarvan anders zijn. Een dergelijk incident met toxische stoffen in de open lucht kan leiden tot een aanzienlijk aantal slachtoffers. Dit is afhankelijk van de locatie en het tijdstip van het incident. Ook wordt schade aan milieu in deze niet uitgesloten.

4.2.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan een giftige stof zijn:

- Incident vervoer weg;
- Incident vervoer water;
- Incident spoorvervoer;
- Incident transport buisleidingen;
- Incident stationaire inrichting.

4.2.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is gekeken naar het risicoprofiel dat is opgenomen in de inleiding van dit hoofdstuk. Hieruit blijkt dat er in Fryslân stationaire inrichtingen met giftige stoffen aanwezig zijn en die een plaatsgebonden risicocontour hebben.

4.2.3. Toekomstverwachting

In de nabije toekomst worden kleine verschuivingen in het aantal risicobronnen verwacht. Grote veranderingen zijn echter niet waarschijnlijk.
Mogelijk zal het gebruik van alternatieve brandstoffen een verandering met zich mee kunnen brengen. Ook het gebruik van (Lithium-ion) accu’s zal groter worden in de toekomst doormiddel van buurtbatterijen, bij het instabiel raken hiervan zullen er veel giftige stoffen vrijkomen.

4.2.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is het incidenttype ‘incident stationaire inrichting’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

4.3 Kernincidenten

Een kernincident is een ongeval waarbij radioactieve stoffen en/of ioniserende straling vrijkomen. Bij een bijzonder ernstig ongeval, waarbij de gezondheid van grote aantallen mensen in een aanzienlijk gebied rond de installatie in gevaar komt, spreekt men van een kernramp.

Een kernongeval kan verschillende vormen aannemen, onder meer:

- een kernsmelting;
- onbedoeld vrijkomen van radioactieve stoffen bij transport daarvan;
- onbedoeld kritisch worden van een (reactor)opstelling of materiaal in een opwerkingsfabriek;
- onbedoelde blootstelling aan een radioactieve bron.

Bij blootstelling aan ioniserende straling bestaan er gezondheidsrisico's. Dit komt doordat de ioniserende werking van straling in lichaamscellen DNA-schade kan veroorzaken.

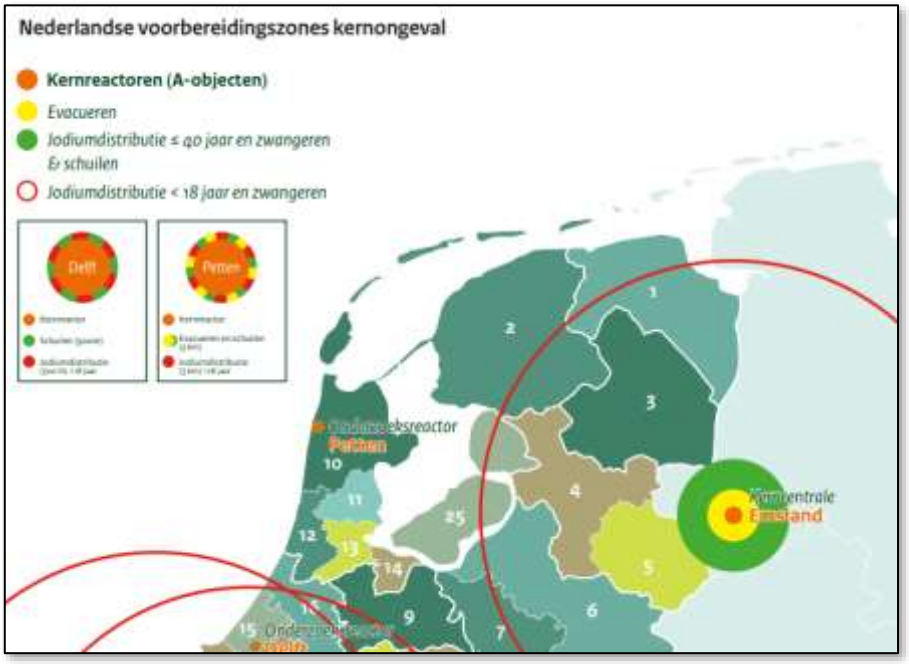
4.3.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke kernincidenten zijn:

- Incident A-objecten: met of nabij centrales | ongeval scheepvaart met kernenergie en nucleair defensiemateriaal;
- Incident B-objecten: vervoer grote eenheden radioactief materiaal | overige nucleaire faciliteiten brandklasse i | nucleaire faciliteiten brandklasse ii | overig vervoer en gebruik nucleaire materialen;
- Incident militair terrein en transporten nucleaire materiaal.

4.3.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is allereerst gekeken naar het aantal A-objecten (= kernreactoren) en de daarbij horende evacuatie- en schuilzone. Deze zijn in Fryslân niet aanwezig. Wel ligt het in een voorbereidingszone van de kerncentrale in Emsland. Binnen dergelijke zones voorziet de overheid in bijvoorbeeld in een jodiumdistributieplan, waardoor er altijd voldoende jodiumpillen van tevoren uitgedeeld kunnen worden als er iets met deze kernenergiecentrale aan de hand is.

Ook is gekeken naar het aantal B-objecten in de regio. B-objecten zijn bedrijven en inrichtingen die gebruik maken van radioactieve bronnen voor industriële processen of toepassingen, die radioactieve bronnen opslaan of die radioactieve bronnen gebruiken voor onderzoeksdoeleinden. Ook ziekenhuizen behoren tot de categorie B-objecten, vanwege het radioactief materiaal dat daar gebruikt wordt voor de behandeling van patiënten en het stellen van diagnoses.

In Fryslân zijn er ziekenhuizen aanwezig waar met dergelijke materiaal wordt gewerkt. De scenario's bij de ziekenhuizen zijn echter dermate klein dat deze niet relevant zijn voor het regionaal risicoprofiel. Er is een kleine hoeveelheid vergunde B-objecten in de regio aanwezig. Er zijn geen (grote) inrichtingen aanwezig waar gewerkt wordt met radioactief materiaal.

4.3.3. Toekomstverwachting

Naar verwachting vinden er de komende jaren geen grote veranderingen plaats in het kader van gebruik van radioactief materiaal in de regio.

4.3.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de incidenttypen voor het risicoprofiel van Fryslân niet relevant.

4.4 Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de onderstaande crisis- en incidenttypen voor het risicoprofiel van Fryslân relevant. Een aantal incidenttypen zal niet nader uitgewerkt worden door een beperkte aanwezigheid van

indicatoren of beperkte impact/ relevantie op de regio in verhouding tot andere incidenttypen.

Crisistype	Incidenttype	Scenario
Incidenten met brandbare/explosieve stoffen in de open lucht	Incident transport over de weg	Nee, kleine kans
	Incident transport over het water	Ja, relevant.
	Incident transport over het spoor	Nee, kleine kans (alleen incidenteel vervoer mogelijk)
	Incident transport buisleidingen	Nee, kleine kans
	Incident stationaire inrichtingen	Ja, relevant.
Incidenten met giftige stoffen in de open lucht	Incident transport over de weg	Nee, kleine kans
	Incident transport over het water	Nee, kleine kans
	Incident transport over het spoor	Nee, kleine kans (alleen incidenteel vervoer mogelijk)
	Incident transport buisleidingen	Nee, kleine kans
	Incident stationaire inrichtingen	Ja, relevant.
Kernincidenten	Incident A-objecten: centrales	Nee
	Incident A-objecten: nabije centrales grensoverschrijdend	Nee (wel preparatiezone)
	Incident A-objecten: scheepvaart met kernenergie en nucleair defensiemateriaal	Nee
	Incident B-objecten: vervoer grote eenheden radioactief materiaal	Nee
	Incident B-objecten: overige nucleaire faciliteiten brandklasse i	Nee
	Incident B-objecten: nucleaire faciliteiten brandklasse ii	Nee (hoewel wel kleine hoeveelheden vergund bij o.a. ziekenhuizen)
	Incident B-objecten: overig vervoer en gebruik nucleaire materialen	Nee (slechts kleine hoeveelheden vergund)

	Incident militair terrein en transporten nucleaire materiaal	Nee onbekend

5. Vitale infrastructuur

Bij vitale infrastructuur gaat het om producten, diensten en de onderliggende processen die, als zij uitvallen, maatschappelijke ontwrichting kunnen veroorzaken. Dat kan zijn, omdat er sprake is van veel slachtoffers en grote economische schade, dan wel wanneer het herstel zeer lang gaat duren en er geen reële alternatieven voorhanden zijn, terwijl deze producten en diensten onmisbaar zijn.

In dit hoofdstuk komen de zes crisistypen aan bod die te maken hebben met de vitale infrastructuur binnen Fryslân.

5.1. Verstoring energievoorziening

Uitval van elektriciteitsvoorzieningen kan gevolgen hebben, variërend van maatschappelijke ontwrichting tot fysieke gevolgen voor kwetsbare groepen binnen de samenleving. Vaak blijft de uitval van elektriciteit beperkt tot wijken, dorpen en soms enkele gemeenten. Zelden worden er grote landsdelen getroffen, daarnaast is de uitval van elektriciteit vaak van korte duur. De uitval van olie- en gasvoorzieningen komt maar zelden voor.

De impact van uitval van energievoorzieningen hebben te maken met de duur van de uitval. Korte uitval van energievoorzieningen (minder dan 4 uren) komen relatief veel voor en hebben een relatief kleine impact. Wanneer er sprake is van een langere uitval, is de impact groter. Hierin speelt ook de tijd van het jaar een grote rol.

5.1.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan verstoring in de energievoorziening zijn:

- Uitval olievoorziening;
- Uitval gasvoorziening;
- Uitval elektriciteitsvoorziening.

5.1.2. Mate van relevantie in Fryslân

Voor dit crisistype zijn geen goede indicatoren beschikbaar om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is. Fryslân wordt daartegen wel van de genoemde energievormen voorzien en de incidenttypen zijn daarom wel een mogelijkheid.

De uitval van de olievoorziening is een incidenttype dat een nationaal probleem zal zijn en waarvan geen ernstige incidenten vanuit het verleden bekend over zijn.

5.1.3. Toekomstverwachting

Er zijn de komende beleidsperiode geen grote veranderingen te verwachten op dit thema.

5.1.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de incidenttypen ‘uitval gasvoorziening’ en ‘uitval elektriciteitsvoorziening’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

5.2. Verstoring drinkwatervoorziening

Binnen dit crisistype gaat het om een verstoring van de levering of kwaliteit van het drinkwater binnen Fryslân. Het bedrijf Vitens is verantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening en zorgt voor de zuivering. Drinkwater is een primaire levensbehoefte voor de mens. Daarnaast wordt drinkwater gebruikt voor andere huishoudelijke doeleinden, bluswater, proceswater en consumptiewater voor dieren.

Uitval van de drinkwatervoorziening kan een behoorlijke impact hebben op de samenleving wanneer het van langere duur betreft. In het meest extreme geval kunnen mensen erdoor komen te overlijden als gevolg van uitdroging. Uitval van de drinkwatervoorziening wanneer het van korte duur betreft, kan problemen opleveren in de continuïteit van bedrijven als ziekenhuizen en scholen.

5.2.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan verstoring van de drinkwatervoorziening zijn:

- Uitval drinkwatervoorziening;
- Problemen waterinname;
- Verontreiniging in drinkwaternet.

5.2.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- # productielocaties met bijbehorende waterwingebieden.

Bij dit crisistype wordt geen gebruik gemaakt van de waterwingebieden binnen Fryslân, omdat deze niet te verenigen zijn met de grenzen van Fryslân. In Fryslân wordt grondwater verwerkt tot drinkwater. Er is dus geen directe relatie tussen de kwaliteit en kwantiteit van het oppervlaktewater en die van het drinkwater

In Fryslân zijn 9 productielocaties met bijbehorende waterwingebieden (Vitens, 2020).

5.2.3. Toekomstverwachting

Er zijn geen verwachtingen dat er grote veranderingen gaan plaats vinden in de toekomst op dit gebied.

5.2.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is het incidenttype ‘verontreiniging in het drinkwaternet’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

5.3. Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering

De uitval van rioolwater- en afvalwaterzuivering bestaat uit een stelsel van zuiveringsinstallaties, gemalen en leidingen. Verstoring van rioolwaterafvoeren en afvalwaterzuivering heeft vooral impact op het verslechteren van het oppervlaktewater. Ook zaken als verslechtering van het (water)milieu en gezondheidsrisico's voor mens en dier zijn risico's van een verstoring in de rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering.

5.3.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan verstoring van rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering zijn:

- Uitval rioleringssysteem;
- Uitval afvalwaterzuivering.

5.3.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- # persgemalen;
- # kilometers persleidingen;
- # rioolzuiveringsinstallaties;
- # slibontwateringsinstallaties.

Fryslân heeft 275 persgemalen en 826 kilometer aan persleidingen. In Fryslân zijn 27 rioolwaterzuiveringsinstallaties en er is een centrale slibontwateringsinstallatie in Heerenveen (Wetterskip Fryslân, 2020). De uitval van het gehele systeem van zuivering wordt daarmee zeer onwaarschijnlijk.

5.3.3. Toekomstverwachting

Op het moment van schrijven worden geen grote veranderingen verwacht op dit thema.

5.3.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is het incidenttypen 'uitval afvalwaterzuivering' voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

5.4. Verstoring telecommunicatie en ICT: uitval spraak- en datacommunicatie

Totale uitval van telecommunicatie heeft een groot effect op het openbare leven en het bedrijfsleven. Vele processen zullen bij een uitval tot stilstand komen. Storingen en uitval van het telefoonnetwerk kan (gedeeltelijk) worden verholpen door het plaatsen van hulpzenders. Dergelijke zenders worden ook bij grote evenementen gebruikt waar de waarschijnlijkheid van overbelasting groot is. ICT is een andere kwetsbare dienst die uit kan vallen. Dataverkeer en veel bedrijfsprocessen zijn gekoppeld aan ICT, waardoor het voor velen een groot probleem zal opleveren. Uitval van ICT kan worden opgevangen door gebruik te maken van fall-back procedures, back-up programma's en door bijvoorbeeld gebruik te maken van meerdere gelijkwaardige servers. Daarnaast behoren ook piketregelingen, gegarandeerde opkomsttijden, juiste contracten in DVO/SLA (dienstverleningsovereenkomst/ service-level-agreement) tot mogelijke oplossingen.

Cybercrime kan een aanleiding zijn tot uitval ICT. Iedereen kan ook te maken krijgen met cybercrime, omdat het digitale domein sterk is verweven binnen de samenleving. Cyberaanvallen kunnen hierdoor ook snel worden verspreid en de aard en omvang hiervan is moeilijk in te schatten. Zogenaamde DDoS aanvallen komen steeds vaker en in grotere mate voor.

Totale uitval van telecommunicatie heeft een groot effect op het openbare leven en het bedrijfsleven. Vele processen zullen bij een uitval tot stilstand komen. Middels cybercrime kan er vertrouwelijke informatie worden gelekt en fysieke systemen worden platgelegd, dit kan een behoorlijke impact op de samenleving hebben al naar gelang het soort systeem dat wordt geraakt.

5.4.1. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- # aanwezigheid ervan;
- # verstoringen in het verleden.

Telecommunicatie en ICT zijn in het dagelijkse leven niet meer weg te denken. Vanwege de aanwezigheid ervan zijn verstoringen daarom mogelijk. Dit is eerder ook al gebleken; op 24 juni 2019 was er van 15.34 tot 18.52 uur een storing op het telefonienetwerk van KPN, waardoor het alarmnummer 1-1-2 niet meer bereikbaar was. Ook hebben zich meerdere hackeraanvallen voorgedaan, o.a. gericht op Nederlandse gemeenten en het Medisch Centrum Leeuwarden.

5.4.2. Toekomstverwachting

De ontwikkelingen op dit terrein gaan snel. De continuïteit van de samenleving is een aspect dat daarbij een belangrijke rol speelt.

5.4.3. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

5.5. Verstoring/ uitval afvalverwerking

Bij uitval van afvalverwerking kan leiden tot een gevaar voor de volksgezondheid, omdat er een opeenhoping en verspreiding van afval zal ontstaan. Dit zal met name in stedelijk gebied zijn.

De effecten van dit crisistype zal in de eerste periode vooral overlast inhouden. Langdurige uitval kan leiden tot een grotere kans op infectieziekten, al wordt een dergelijke uitval niet snel verwacht.

5.5.1. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is de onderstaande indicator in beeld gebracht:

- # afvalverwerkers;
- # afvalverbrandingsinstallaties;
- Het niveau waarop de crisis zich voordoet.

In Fryslân zijn diverse afvalverwerkers gevestigd. Ook is er een afvalverbrandingsinstallatie aanwezig. Indien een bedrijf uitvalt, zijn er diverse opvangmogelijkheden in het land aanwezig en is de kans nihil dat een verstoring in Fryslân zal resulteren tot een crisis.

5.5.2. Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

5.5.3. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype niet relevant voor het risicoprofiel van Fryslân.

5.6. Verstoring voedselvoorziening: uitval distributie

Het verstoren van de vitale infrastructuur door het uitvallen van de voedselproductie/ uitgifte in grote delen van het land, zou kunnen gebeuren door natuurrampen (extreem nat of extreem droog, extreem koud, extreem warm, overstroming, verzilting van het grondwater), door beregening van veldgewassen met besmet water, muizenplaag in graan of bijvoorbeeld door besmetting met vraatdieren zoals sprinkhanen en coloradokevers.

5.6.1. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is de onderstaande indicator in beeld gebracht:

- Het niveau waarop de crisis zich voordoet.

Indien deze crisis zich voordoet, zal dit zich niet alleen afspelen binnen onze Veiligheidsregio Fryslân. Dergelijke crises zullen daarom al snel op nationaal of Europees niveau opgepakt worden. Hierdoor wordt de relevantie voor alleen de Veiligheidsregio Fryslân zeer klein.

5.6.2. Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

5.6.3. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype niet voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

5.7. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de onderstaande crisis- en incidenttypen voor het risicoprofiel van Fryslân relevant. Een aantal incidenttypen zal niet nader uitgewerkt worden door een beperkte aanwezigheid van indicatoren of beperkte impact op de regio in verhouding tot andere incidenttypen.

Crisistype	Incidenttype	Scenario
Verstoring energievoorziening	Uitval olievoorzieningen	Nee
	Uitval gasvoorzieningen	Ja, relevant
	Uitval elektriciteitsvoorzieningen	Ja, relevant
Verstoring drinkwatervoorziening	Uitval drinkwatervoorzieningen	Nee
	Problemen waterinname	Nee
	Verontreiniging in het drinkwaternet	Ja, relevant
Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering	Uitval rioleringssysteem	Nee
	Uitval afvalwaterzuivering	Ja, relevant
Verstoring telecommunicatie en ICT	Uitval voorzieningen voor spraak- en datacommunicatie	Ja, relevant
Verstoring afvalverwerking	Uitval afvalverwerking	Nee
Verstoring voedselvoorziening	Uitval distributie	Nee

6. Verkeer en vervoer

Verkeer over land, water en door de lucht zijn in de hedendaagse maatschappij een veel voorkomend en vanzelfsprekend fenomeen geworden. Een groot deel van de bevolking beschikt over eigen vervoer of maakt (in-)direct gebruik van tal van transportmogelijkheden als vrachtauto, schip of vliegtuig.

In dit hoofdstuk wordt alleen ingezoomd op incidenten zonder aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Deze incidenttypen zijn reeds uitgewerkt. Daarmee blijven er vier crisistypen over die in dit hoofdstuk aan de orde komen.

6.1. Luchtvaartincidenten

Dit crisistype omvat grote luchtvaartongevallen, zowel door civiele als militaire toestellen, zowel passagiers- als cargotoestellen. De impact van een (groot) luchtvaartincident of crash is altijd groot. Een incident zal dan ook vrijwel altijd een effect hebben op de inzet en betrokkenheid van hulpdiensten uit Friesland. De effecten lopen uiteen van persoonlijk letsel of overlijden tot schade aan gebouwen en omgeving.

6.1.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke luchtvaartincidenten zijn:

- Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein;
- Incident vliegtoestel bij vliegshow.

6.1.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- # vliegvelden;
- # vliegbewegingen;
- # vliegshows.

In de regio liggen geen burgerluchthavens. Friesland grenst echter wel aan Drenthe waar de luchthaven Groningen Airport Eelde gelegen is met ongeveer 40.000 vliegbewegingen per jaar. Daarnaast zijn er een aantal kleine vliegvelden in de regio aanwezig zoals Ameland en Drachten. Daarnaast wordt periodiek een luchtshow gehouden op de vliegbasis Leeuwarden, tijdens de Opendagen Luchtmacht.

6.1.3. Toekomstverwachting

Voor de toekomst ten aanzien van luchtvaartincidenten wordt verwacht dat er mogelijk veranderingen in het soort luchtvaartuigen kan plaatsvinden. Er worden steeds meer gebruik gemaakt van onbemande vliegtuigen als drones door zowel defensie, bedrijven en particulieren.

6.1.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is het incidenttype ‘Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

6.2. Incidenten op of onder water

De impact van een incident op het water wordt mede bepaald door de bereikbaarheid en tijd die hulpdiensten nodig hebben om de plaats van het incident te bereiken. De samenwerking met andere organisaties als Rijkswaterstaat, KNRM en Kustwacht maakt dat incidenten vaak ook complex zijn wat betreft de inzet van de hulpdiensten. De Veiligheidsregio Fryslân en andere publieke hulpverleners werken sinds 2017 ook samen met Professionele Watersport Organisaties bij incidenten op de Friese meren en vaarwegen.

6.2.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan het water zijn:

- Incident waterrecreatie en pleziervaart;
- Incident beroepsvaart, anders dan met gevaarlijke stoffen;
- Incidenten op ruim water;
- Grootschalig duikincident;
- Incident op natuurijs.

6.2.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- # scheepsvaartverkeer;
- # jacht- en passantenhavens in de regio;
- # scheepsvaartincidenten.

Relevant binnen dit crisistype voor Fryslân is de waterrecreatie en pleziervaart: Fryslân heeft een groot aantal ligplaatsen voor de pleziervaart. In Fryslân zijn meer dan 60 jachthavens waar, voornamelijk in de zomerperiode, meer dan 250 personen aanwezig kunnen zijn per jachthaven (Provincie Fryslân, 2020). Op de Friese wateren wordt veel gevaren, waardoor er ook geregeld incidenten plaatsvinden op het water. Daarnaast wordt (en kan) er in het winterseizoen op veel plekken geschaatst op natuurijs. In dat kader is meegenomen dat de provincie een aantal lange schaatstochten rijk is waarbij de Elfstedentocht de meest in het oog springt.

Er is veel scheepvaartverkeer op de Waddenzee en op het IJsselmeer. De incidenten op de Waddenzee zijn opgenomen in de Risico-inventarisatie Waddenzee en de incidenten op het IJsselmeer zijn opgenomen in de Nautische Risico-inventarisatie IJsselmeergebied. Beide risicoprofielen zijn gebruikt voor de mate van relevantie.

6.2.3. Toekomstverwachting

Er worden geen grote veranderingen verwacht op het vlak van incidenten op of onder water de komende jaren. Wel ontstaan er veranderingen in het gebruik van brandstof bij schepen n.a.v. de energietransitie.

6.2.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de incidenttypen ‘incident waterrecreatie en pleziervaart’, ‘incident beroepsvaart, anders dan met gevaarlijke stoffen’ en ‘incident op ruim water’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

6.3. Verkeersincidenten op land

Jaarlijks zijn er geregeld verkeersincidenten op de weg en/of bij treinverkeer. Verkeersincidenten kunnen fysiek slachtoffers opleveren, maar ook kent een verkeersongeval neveneffecten als mobiliteitsproblemen.

6.3.1. Mogelijke incidenttypen

- Mogelijke verkeersincidenten op het land zijn:
- Incident wegverkeer;
- Incident treinverkeer.

6.3.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- Aanwezigheid van verkeerswegen;
- Aanwezigheid van spoorwegen;
- # (GRIP-) ongevallen.

Friesland telt zo’n 966 kilometer wegen. Daarnaast is de provincie zo’n 993 Rijks- en Provinciale wegen rijk. Deze wegen zijn onderverdeeld in een viertal Rijkswegen en zo’n 28 Provinciale wegen. Daarnaast ligt er in de provincie 150 kilometer spoor (Pdok, 2020).

6.3.3. Toekomstverwachting

In de komende jaren worden er geen grote veranderingen verwacht omtrent verkeersincidenten op het land.

6.3.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

6.4. Incidenten in tunnels

Tunnels zijn gesloten constructies waar een spoor of weg doorheen voert. Dat is meteen het grootste probleem van tunnels. Mocht er in de tunnel een ongeval gebeuren, waarbij brand kan ontstaan of gevaarlijke stoffen kunnen vrijkomen, dan zijn de consequenties

potentieel groter dan wanneer een ongeval buiten de tunnel zou plaatsvinden. Ook de bereikbaarheid en ontvluchting in tunnels kan ook problematischer zijn dan buiten de tunnel.

6.4.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten gerelateerd aan tunnels zijn:

- Incident in treintunnels en ondergrondse stations;
- Incident in wegtunnels;
- Incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse station.

6.4.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- # > 250 meter overdekte wegvakken.

In Fryslân zijn geen overdekte wegvakken aanwezig die vallen onder de definitie van tunnel (Nationaal wegenbestand, 2020).

6.4.3. Toekomstverwachting

Er zijn voor de komende jaren geen (nieuwe) tunnels gepland in de regio.

6.4.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype niet voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

6.5. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de onderstaande crisis- en incidenttypen voor het risicoprofiel van Fryslân relevant. Een aantal incidenttypen zal niet nader uitgewerkt worden door een beperkte aanwezigheid van indicatoren of beperkte impact op de regio in verhouding tot andere incidenttypen.

Crisistype	Incidenttype	Scenario
Luchtvaartincidenten	Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	Ja, relevant.
	Incident vliegtoestel bij vliegshows	Nee
Incidenten op of onder water	Incident waterrecreatie en pleziervaart	Ja, zeer relevant in zomermaanden.
	Incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)	Ja, relevant veel afvaarten naar Waddeneilanden.
	Incident op ruim water	Ja, relevant.
	Grootschalig duikincident	Nee
Verkeersincidenten op land	Incident wegverkeer	Ja, relevant.

	Incident treinverkeer	Nee
Incidenten in tunnels	Incident treintunnels en ondergrondse stations	Nee
	Incident in wegtunnels	Nee
	Incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse stations	Nee

7. Gezondheid

De gezondheid van de samenleving is een belangrijk goed. Echter kan dit op verschillende manieren gevaar lopen. Factoren als bevolkingsdichtheid en de grootte van de veestapel zijn van toepassing op dit thema.

7.1. Bedreiging volksgezondheid

Binnen dit crisistype gaat het om plotselinge gebeurtenissen, inzichten in of vermoedens over een directe bedreiging van de gezondheid van een grote groep personen, echter (nog) zonder (veel) ziektegevallen. Problemen van deze aard kunnen ontstaan door een concreet ongeval of gebeurtenis, waardoor een blootstelling plaatsvindt, die schadelijk is voor de gezondheid (op lange termijn).

Omvang van deze incidenttypen hebben gemiddeld genomen een relatie tot de regionale bevolking. Ook belangrijk bij deze incidenttypen is de maatschappelijke onrust die kan ontstaan bij berichtgeving over dergelijke incidenten (voorbeeld hiervan is de EHEC-bacterie). Dierziekten kunnen in Fryslân gevolgen hebben voor het dagelijks leven, ook wanneer er geen sprake is van dier op mens of mens op mens besmetting. Verspreiding of verplaatsing van de dierziekten kunnen leiden tot een verstoring van het dagelijks leven. Dit kan zich uiten in het afsluiten van wegen of gebieden voor (gemotoriseerd) vervoer, vervoersverboden of bijvoorbeeld lege schappen in de supermarkten.
Naast dierziekten kunnen ziektegolven (zoals bij griep/corona) in het algemeen verstrekkende gevolgen hebben voor de continuïteit van diensten en overheden.

7.1.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke volksgezondheid bedreigende incidenten zijn:

- Besmetting via contactmedia;
- Feitelijke grootschalige besmetting (nog) zonder ziekteverschijnselen;
- Besmettelijkheidgevaar vanuit buitenland;
- Besmettelijkheidgevaar in eigen regio;
- Dierziekte overdraagbaar op mens.

7.1.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, zijn de onderstaande indicatoren in beeld gebracht:

- Aanwezigheid van inwoners;
- Aanwezigheid van vee (# vee, ingedeeld naar diersoort);
- Besmettelijke ziektevarianten (vanuit het buitenland en/ of heersend binnen de eigen regio).

In Fryslân is er aanwezigheid van inwoners en vee. Daarnaast heeft de regio te maken met de directe gevolgen van de corona pandemie, waardoor er besmettelijkheidsgevaar binnen de eigen regio heerst. Doordat er (snelle) verspreiding is, ontstaan er (in het buitenland) ook nieuwe varianten van het Corona-virus. Deze kunnen nadeliger zijn dan de heersende vorm.

7.1.3. Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn van verwachting dat er grote veranderingen plaatsvinden op het gebied van bedreiging van de volksgezondheid. Wel valt er te zien dat sommige dierziekten inmiddels onder de dieren zelf heerst en niet meer afhankelijk is van trekvogels die uit andere landen terugkomen.

7.1.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de incidenttypes ‘besmettingsgevaar via contactmedia’ en ‘feitelijke grootschalige besmetting (nog) zonder ziekteverschijnselen’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

7.2. Ziektegolf

Dit crisistype betreft een feitelijke golf van gezondheidsklachten met initieel soms een onbekende oorzaak, bijvoorbeeld een ziekteverwekker die een grootschalige epidemie teweeg brengt, zoals bij een grieppandemie.

Een (griep)pandemie kan de samenleving behoorlijk schaden en ontwrichten. In combinatie met een schaarste aan vaccins en antivirale middelen kan dit leiden tot grote sociale onrust. De sociale onrust en maatschappelijke ontwrichting zijn afhankelijk van de virulentie van het virus, het percentage zieken, de mortaliteit, vaccinatie en behandelmogelijkheden. In het landelijk draaiboek zijn scenarioberekeningen gemaakt over het verloop van een epidemie gedurende een pandemische periode.

7.2.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke ziektegolven zijn:

- Ziektegolf van een besmettelijke ziekte;
- Ziektegolf van een niet besmettelijke ziekte.

7.2.2. Mate van relevantie in Fryslân

Om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is, is de onderstaande indicator in beeld gebracht:

- # inwoners (ingedeeld naar leeftijdsklassen);

Bij deze incidenttypen kan het gaan om tal van verschillende oorzaken van een uiteenlopend karakter binnen Fryslân en is daarom moeilijk nader te specificeren. Het gaat hierbij om laat ontdekte oorzaken van het crisistype ‘Bedreiging Volksgezondheid’.

Voor Fryslân zijn enkele getalsmatige bewerkingen uitgevoerd van deze berekeningen om een indruk te geven van de regionale belasting van de gezondheidszorg. In het worst-case scenario gaat het om circa 320.000 geïnfecteerden in Fryslân en bij het realistische scenario gaat het om circa 160.000 geïnfecteerden in Fryslân (GGD Fryslân).

7.2.3. Toekomstverwachting

De Corona pandemie heeft laten zien dat een mogelijke ziektegolf van regionale/ nationale of zelfs internationale omvang denkbaar is. Vooralsnog wordt niet ingezet/ voorbereid op nieuwe pandemieën of ziektegolven, de komende beleidsperiode zal vooral

in het teken staan van het bestrijden van de (naweeën van de) corona pandemie en lering trekken uit evaluaties.

7.2.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is het incidenttype ‘ziektegolf van een besmettelijke ziekte’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

7.3. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de onderstaande crisis- en incidenttypen voor het risicoprofiel van Fryslân relevant. Een aantal incidenttypen zal niet nader uitgewerkt worden door een beperkte aanwezigheid van indicatoren of beperkte impact op de regio in verhouding tot de andere incidenttypen.

Crisistype	Incidenttype	Scenario
Bedreiging volksgezondheid	Besmettingsgevaar via contactmedia	Ja, relevant.
	Feitelijke grootschalige besmetting (nog) zonder ziekteverschijnselen	Nee
	Besmettelijkheidgevaar vanuit het buitenland	Nee
	Besmettelijkheidgevaar in de eigen regio	Nee
	Dierziekten overdraagbaar op mens	Ja, relevant.
Ziektegolf	Ziektegolf besmettelijke ziekte	Ja, relevant.
	Ziektegolf niet besmettelijke ziekte	Nee

8. Sociaal maatschappelijke omgeving

Nederland heeft een hoge bevolkingsdichtheid. Veel mensen op een klein oppervlakte of een relatief kleine ruimte kan leiden tot ernstige incidenten. Fryslân zelf is niet heel dicht bevolkt, maar kent zeker evenementen en festiviteiten en dergelijke waar veel mensen samenkomen. In dit hoofdstuk komen de drie crisistypen aan bod die van toepassing zijn in Fryslân.

8.1. Paniek in menigten, tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties

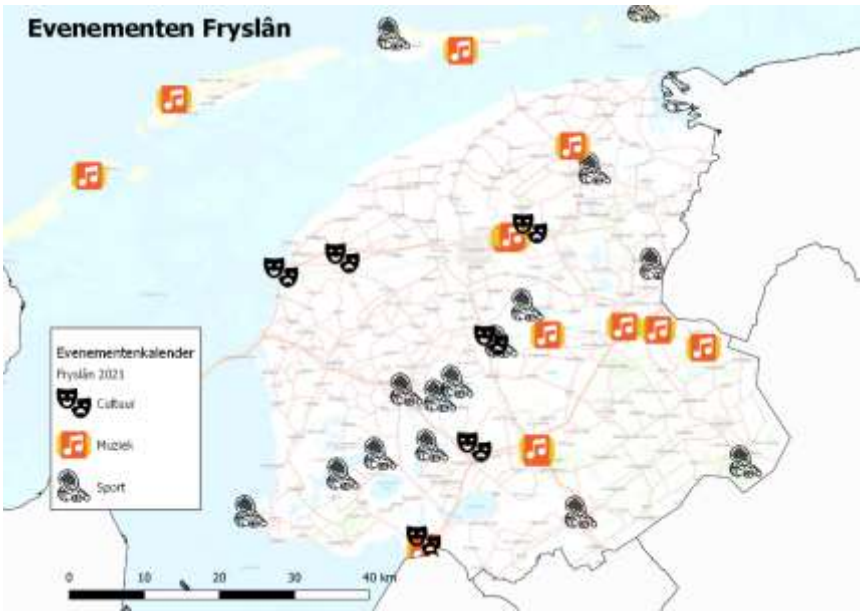
Dit crisistype heeft te maken met de verdrukkingen in menigten als gevolg van blind enthousiasme, massale paniek en vluchtgedrag ten tijde van festiviteiten, concerten en demonstraties.

Impact bij dit incidenttype zal voornamelijk bestaan uit mensen die letsel oplopen door verdrukkingen.

8.1.1. Mate van relevantie in Fryslân

Voor dit crisistype zijn geen goede indicatoren beschikbaar om te bepalen of het crisistype voor Fryslân relevant is. Daarom hebben wij gekeken in hoeverre zich grote festiviteiten voordoen binnen Fryslân.

Door de politie wordt in de crowd-management gebruik gemaakt van 2 personen per vierkante meter. Ook kan er worden gekeken naar het aantal evenementen die in Fryslân jaarlijks zijn. Ongeveer zijn er 1.700 evenementen in Fryslân per jaar, waarvan het grootste deel valt in de A-en B-klasse evenementen. C-klasse evenementen zijn bijvoorbeeld Koningsdag en de Sneekweek.

8.1.2. Toekomstverwachting

Concrete aanwijzingen voor veranderingen op dit gebied zijn er niet.

8.1.3. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

8.2. Verstoring openbare orde

De openbare orde kan worden verstoord tijdens uitgaan, voetbal, evenementen, kermis, markt of braderieën.

8.2.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten die gerelateerd aan verstoring van de openbare orde zijn:

- Rel rondom demonstraties en andere manifestaties;
- Gewelddadigheden rondom voetbalwedstrijden;
- Maatschappelijke onrust en buurtrellen.

8.2.2. Mate van relevantie in Fryslân

Het hebben van een eigen mening is een groot goed. Dit is ook met reden geborgd in onze Grondwet als het gaat om de vrijheid van meningsuiting (art. 7) en het recht op betogen en demonstreren (art. 9). De afgelopen jaren valt te zien dat mensen, mede door de komst van sociale media, steeds sneller een eigen mening vormen en het niet altijd eens zijn met beslissingen vanuit de overheid of andere instanties. Verschillen tussen opvattingen worden vaker versterkt en uitvergroot in het politiek debat maar zeker ook in de vorm van (anti) corona demonstraties en discussies over het mogelijk onderscheid

tussen wel- en niet gevaccineerde personen. Kortom: de maatschappij verandert continue.

Het uiten van en mening zien we ook steeds vaker in Fryslân voorkomen. Voorbeelden hiervan zijn anti-corona demonstraties, boerenprotesten en anti zwarte piet demonstraties. Er kan dus geconcludeerd worden dat ‘rel rondom demonstraties en anderemanifestaties’ relevant is voor de veiligheidsregio Fryslân.

8.2.3. Toekomstverwachting

Er zijn geen aanwijzingen dat er grote veranderingen worden verwacht ten opzichte van verstoringen van de openbare orde. Wel is de verwachtingen dat demonstraties om meningen te uiten steeds vaker zullen voorkomen.

8.2.4. Conclusie

Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is het incidenttype ‘rel rondom demonstraties en andere manifestaties’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

8.3. Terrorisme/ ernstige criminaliteit

Ter aanvulling van het landelijke model is gekozen om in Fryslân het crisistype terrorisme extra mee te nemen in het risicoprofiel. Dit wordt ten eerste gedaan om dit crisistype onder de aandacht te brengen/ te houden in Fryslân. Ten tweede speelt mee dat, door dit soort incidenten te (be)noemen, een gedegen afweging gemaakt kan worden of het wel/ niet/ minder relevant is voor de veiligheidsregio.

Door toedoen van een aanslag vallen in Fryslân doden of gewonden, ontstaat schade aan gebouwen of andere vitale objecten en ontstaat een ontwrichting van de dagelijkse gang van zaken. Incidenten als gijzeling/kaping zullen een dergelijke impact hebben. Er wordt altijd een doel (target) gekozen waarmee zoveel mogelijk aandacht wordt gegenereerd voor de zaak, welke de plegers nastreven (tegen regering; specifieke maatschappelijke toestanden; gevestigde maatschappelijke orde ontwrichten; internationale motieven; dierenwelzijn; religie etc.).

8.3.1. Mogelijke incidenttypen

Mogelijke incidenten die gerelateerd aan verstoring van de openbare orde zijn:

- Aanslag op vitale infrastructuur;
- Aanslag op plaatsen waar veel mensen bijeenkomen;
- Gijzeling/ kaping.

8.3.2. Mate van relevantie in Fryslân

Er zijn momenteel geen goede indicatoren en toekomstverwachtingen te geven op regionale schaal. Landelijk wordt door de NCTb (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding) een Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) opgesteld. Dit beeld is onderverdeeld in een aantal niveaus:

- Terroristische dreiging is minimaal
- Terroristische dreiging is beperkt

- Terroristische dreiging is aanzienlijk
- Terroristische dreiging is substantieel
- Terroristische dreiging is kritiek

8.3.3. Toekomstverwachting
Concrete aanwijzingen voor veranderingen op dit gebied zijn er niet.

8.3.4. Conclusie
Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is het incidenttype ‘aanslag op plaatsen waar veel mensen bijeenkomen’ voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

8.4. Persoon verward gedrag
Eveneens in aanvulling op het landelijk model is gekozen om in Fryslân het crisistype persoon verward gedrag op te nemen in het risicoprofiel. Dit wordt gedaan omdat dit thema de laatste jaren steeds meer aandacht krijgt binnen onze regio.

De ervaring leert dat dergelijke incidenten grote impact hebben op zowel de directe als de indirecte omgeving. Incidenten die in het (recente) verleden gezorgd hebben voor de meeste impact zijn incidenten waarbij mensen moedwillig de gaskraan open zetten in huis en daarmee (bijna) een explosie veroorzaken. Daarnaast raakt het thema verschillende andere incidenttypen en scenario’s zoals brand of explosie in een kwetsbaar object. Tevens leidt een dergelijk incident mogelijk tot maatschappelijke onrust in (delen van) de regio.

8.4.1. Mate van relevantie in Fryslân
In de laatste jaren hebben zich binnen Fryslân maar ook landelijk een aantal (grote) incidenten voorgedaan waar personen zichzelf wat aan wilden doen en daarmee een direct gevaar vormden voor hun omgeving.

8.4.2. Toekomstverwachting
De impact van de Corona-pandemie kan nadelige impact hebben op de psychische toestand van mensen. Bijvoorbeeld als gevolg van inkomstenverlies, baanverlies e.d.

8.4.3. Conclusie
Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst is dit crisistype voor het risicoprofiel van Fryslân relevant.

8.5. Conclusie
Op basis van de indicatoren en de verwachtingen in de toekomst zijn de onderstaande crisis- en incidenttypen voor het risicoprofiel van Fryslân relevant. Een aantal incidenttypen zal niet nader uitgewerkt worden door een beperkte aanwezigheid van indicatoren of beperkte impact op de regio in verhouding tot de andere incidenttypen.

Crisistype	Incidenttype	Scenario
Paniek in menigten	Paniek tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties	Ja, relevant, veel evenementen door het jaar heen in de provincie.
Verstoring openbare orde	Rel rondom demonstraties en andere manifestaties	Ja, relevant
	Gewelddadigheden rondom voetbalwedstrijden	Nee
	Maatschappelijke onrust en buurtrellen	Nee
Terrorisme/ ernstige criminaliteit	Aanslag op vitale infrastructuur	Nee
	Aanslag op plaatsen waar veel mensen bijeenkomen	Ja, relevant.
	Gijzeling/ kaping	Nee
Persoon verward gedrag	Maatschappelijke onrust	Ja, relevant

Regionaal Risicoprofiel 2022-2025

Veiligheidsregio Fryslân

Bijlage

b. Risicoanalyse

Copyright© Veiligheidsregio Fryslân
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevens-bestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Risicoanalyse

Regionaal Risicoprofiel

Veiligheidsregio Fryslân

2021

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Werkwijze 4
1.3 Scenario opbouw 4
1.4 Methodische verantwoording 4
1.5 Impact meting 4
1.6 Waarschijnlijkheid meting 6
1.7 Resultaat 6
1.8 Leeswijzer 6
2 Scenariobeschrijvingen 7
2.1 Inleiding 7
2.2 Natuurlijke omgeving 8
2.2.1 Overstroming uit zee -Dijkdoorbraak op het vaste land 9
2.2.2 Overstroming uit zee -Dijkdoorbraak vaste land 9
2.2.3 Overstroming uit zee – Dijkdoorbraak Waddeneiland 12
Overstroming uit zee – 15
Defecte sluis Harlingen 15
Overstroming polder – Bezwijken polderdijk 18
Natuurbrand 20
Koudegolf 24
Hittegolf 27
2.3 Gebouwde omgeving 29
Brand in kwetsbaar object 30
Brand bij evenement in gebouw 32
Brand in dichte binnenstad 34
2.4 Technologische omgeving 36
Vervuiling Waddenzee 37
Explosie stationaire inrichting 39
Toxisch incident inrichting 41
2.5 Vitale infrastructuur en voorzieningen 44
Uitval Gasvoorziening 45
Uitval Elektriciteitsvoorziening 47
Verontreiniging Drinkwater 50
Uitval Waterzuivering 52
Uitval spraak-en datacommunicatie 54
2.6 Verkeer en vervoer 57
Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein 58
Incident waterrecreatie - op groot water 60
Incident beroepsvaart 62
Incident op natuurijs 64

Incident wegverkeer 66
2.7 Gezondheid 68
Besmettingsgevaar 69
Dierziekten 71
Ziektegolf 74
2.8 Sociaal maatschappelijke omgeving 77
Paniek groot evenement 78
Rellen rondom demonstraties of manifestaties 80
Terreur aanslag 82
Personen met verward gedrag 84
3 Analyse en risicodiagram 86
3.1 Analyse 86
3.2 Diagram 87
Bijlagen 88

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Met de inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's hebben de 25 veiligheidsregio's in Nederland de verplichting gekregen om inzicht te hebben in de verschillende risico's die relevant zijn binnen hun regio grenzen. Het belangrijkste onderdeel hierin is het regionaal risicoprofiel.

Veiligheidsregio Fryslân heeft in 2010 haar eerste regionaal risicoprofiel opgesteld. Er is naar gestreefd dit profiel ieder jaar te updaten zodat het een levendig document blijft. Voorliggende bijlage behoort toe aan de rapportage van het regionaal risicoprofiel 2021. In deze bijlage worden de verschillende scenario's (incidenttypen) uitgewerkt en wordt een analyse gemaakt van impact en waarschijnlijkheid van deze uiteenlopende scenario's.

1.2 Werkwijze

In samenspraak met de relevante partners binnen en buiten Fryslân zijn de staande scenario's uit het voorgaande risicoprofiel tegen het licht gehouden en aangepast waar dit noodzakelijk was. Er zijn vier nieuwe scenario's toegevoegd, waarvan drie uit het vorige regionaal risicoprofiel zijn vervangen. Het gaat om de scenario's:

- Incident wegverkeer;
- Vervuiling Waddenzee (voorheen: olieramp Waddenzee);
- Incident vliegtuig (voorheen: incident vliegshow);
- Rellen (voorheen: gewelddadigheden voetbal);

1.3 Scenario opbouw

Inhoudelijk hebben alle scenario's een korte inleiding en uitleg van de loop van het scenario en worden enkele specifieke kenmerken uitgelicht die van toepassing zijn op de weging van de impact en waarschijnlijkheid. Tevens staat de score van de impact en waarschijnlijkheid bij het scenario.

1.4 Methodische verantwoording

Om de uiteenlopende thema's en scenario's onderling vergelijkbaar te maken is in samenwerking met de veiligheidsregio's een methode voor de risicobeoordeling ontwikkeld. Met deze methode is het mogelijk verschillende incidenten en scenario's te wegen en vervolgens te rangschikken. Veiligheidsregio Fryslân is één van de veiligheidsregio's die actief heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van deze methodiek.

1.5 Impact meting

Om de impact van scenario's op uniforme wijze te kunnen meten, wordt gebruik gemaakt van zes vitale belangen. Deze belangen zijn geoperationaliseerd door middel van concrete indicatoren. Hieronder worden in het kort de vitale belangen beschreven.

Vitale belangen

Territoriale Veiligheid

Het ongestoord functioneren van Nederland als onafhankelijke staat. De territoriale veiligheid is in het geding bij een bezetting van Nederlands grondgebied door een andere staat of mogendheid of bij een terroristische aanslag.

Fysieke Veiligheid

Het ongestoord functioneren van de men in zijn (directe) omgeving. Hierbij gaat het specifiek om de gezondheid en veiligheid van personen. De fysieke veiligheid komt in het geding bij een uitbraak van een epidemie, dijkdoorbraak of groot incident bij een chemische fabriek.

Economische Veiligheid

Het ongestoord functioneren van de Nederlandse economie. De economische veiligheid komt in het geding wanneer vrij handelsverkeer tussen Nederland en belangrijke handelspartners onmogelijk is.

Ecologische Veiligheid

Het ongestoord voort kunnen bestaan van de natuurlijke omgeving in Nederland. De ecologische veiligheid komt in het geding wanneer er sprake is van verstoring of vervuiling van oppervlaktewater of wanneer er grote klimaatveranderingen plaatsvinden.

Sociale politieke stabiliteit

Het ongestoord voort kunnen bestaan van de democratische rechtstaat en een maatschappelijk klimaat waarbij inwoners met elkaar samenleven en samenwerken. De sociale politieke stabiliteit komt in het geding wanneer er sprake is van grote negatieve veranderingen in demografische opbouw van de bevolking waardoor solidariteit tussen bevolkingsgroepen of generaties onder druk komt te staan.

Veiligheid cultureel erfgoed

Het ongestoord voortbestaan van collectieve materiële sporen en getuigenissen uit het verleden. De veiligheid van cultureel erfgoed komt in het geding bij incidenten als instorting en brand. De waarde van dit erfgoed is daarnaast soms moeilijk te bepalen omdat de waarde breder is dan alleen de monetaire handelswaarde van een gebouw of object.

Impactcriteria

Om scenario's en incidenten weeg- en vergelijkbaar te maken zijn aan de bovenstaande belangen impactcriteria gekoppeld. Deze worden in onderstaande tabel kort samengevat.

Vitale belangen	Impactcriteria
Territoriale veiligheid	Aantasting van de integriteit van het grondebied
Fysieke veiligheid	▪ Doden ▪ Ernstig gewonden en chronisch zieken ▪ Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)
Economische veiligheid	Kosten
Ecologische veiligheid	Langdurige aantasting van natuur en milieu (flora en fauna)
Sociale politieke stabiliteit	▪ Verstoring van het dagelijks leven ▪ Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur ▪ Sociaal psychologische impact
Veiligheid cultureel erfgoed	Aantasting cultureel erfgoed

Om de bovenstaande criteria meetbaar te maken, wordt elk criterium (per scenario) ingeschaald in vijf klassen: A-B-C-D-E. Hierbij geldt de volgende doorvertaling van deze klassen:

- A: Beperkt gevolg
- B: Aanzienlijk gevolg
- C: Ernstig gevolg
- D: Zeer ernstig gevolg
- E: Catastrofaal gevolg

De verdere doorvertaling van weging en indeling van bandbreedten voor de klassen wordt nader uitgewerkt in bijlage 1.

1.6 Waarschijnlijkheid **meting**

Bij het wegen en rangschikken van de scenario's is niet alleen impact een factor. Ook de waarschijnlijkheid van een scenario wordt als factor meegewogen bij de analyse. De term waarschijnlijkheid wordt in de Landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel geduid als de kans dat een scenario binnen nu en vier jaar (beleidscyclus) plaatsvindt.

De waarschijnlijkheid wordt gewogen door gebruik te maken van vijf klassen (A t/m E). Klasse A is hierbij een scenario wat zeer onwaarschijnlijk is, terwijl E een scenario vertegenwoordigt wat als zeer waarschijnlijk wordt gezien.

Voor de scenario's in dit document geldt in vrijwel alle gevallen dat de waarschijnlijk in meer of mindere mate wordt bepaald op basis van onvolledige informatie. Om toch een zo gedegen mogelijke afweging te maken worden de volgende bronnen gebruikt per scenario om de waarschijnlijkheid te kunnen bepalen:

- Casuïstiek,
- Statistiek,
- Faalgegevens,
- Strategieën en actoranalyses,
- Expertjudgement.

Vooral statistiek, casuïstiek en expertjudgement zijn voor de totstandkoming van de scenario's gebruikt.

Hieronder zijn de waarschijnlijkheidsklassen in een kort overzicht weergegeven:

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

1.7 Resultaat

Het resultaat van de analyses die in dit document plaatsvinden is dat per scenario een waarde krijgt op impact en een waarde op waarschijnlijkheid. Deze beide waarden worden samengebracht en weergegeven in een risicodiagram, waarbij alle scenario's uit dit document zijn weergegeven. Dit risicodiagram komt in dit document terug in hoofdstuk 3.

1.8 Leeswijzer

Het nu volgende hoofdstuk zal per maatschappelijk thema enkele scenario's uitwerken. Hierbij wordt elk scenario voorzien van een korte inleiding, enkele kenmerken en een weging op impact en een weging op waarschijnlijkheid. Hoofdstuk drie vat de verschillende wegingen samen tot één totaaloverzicht: het risicodiagram.

2 Scenariobeschrijvingen

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de verschillende scenario's nader uitgewerkt en weergegeven. De scenario's zijn gerangschikt naar de zeven maatschappelijke thema's:

- Natuurlijke omgeving;
- Gebouwde omgeving;
- Technologische omgeving;
- Vitale infrastructuur en voorzieningen;
- Verkeer en vervoer;
- Gezondheid;
- Sociaal-maatschappelijke omgeving.

2.2 Natuurlijke omgeving

De provincie Fryslân is een uitgestrekte en vooral rurale regio. De provincie is gelegen aan zee en kent tal van meren en plassen binnen het grondgebied. Hier komt bij dat een groot gedeelte van de provincie onder NAP gelegen is en dus direct gevaar loopt bij een (dreigende) overstroming.

Daarnaast is op meerdere plekken in de regio bos- en duingebied aanwezig. Deze gebieden zijn relevant in het kader van mogelijke natuurbranden die in de regio plaats kunnen vinden.
Het overgrote deel van de provincie wordt gekenmerkt door een open karakter, opgebouwd uit akkers en weilanden.

Deze uitgestrektheid en aanwezigheid van akkers en weilanden lenen zich goed voor veeteelt. Deze veeteelt is relevant in het kader van het crisistype dierziekten. Dit laatste incidenttype wordt nader uitgewerkt in het maatschappelijk thema gezondheid.

In dit hoofdstuk worden de volgende scenario's (incidenttypen) uitgewerkt:

- Overstroming uit zee – dijkdoorbraak Waddeneiland;
- Overstroming vanuit zee – dijkdoorbraak vaste land;
- Overstroming vanuit zee – defecte sluis Harlingen;
- Overstroming polder – bezwijken polderdijk;
- Natuurbrand;
- Koudegolf;
- Hittegolf.

Scenario

Overstroming uit zee -

Dijkdoorbraak vaste land

Een groot deel van de provincie Fryslân ligt onder NAP en is daarmee afhankelijk van een goede bescherming tegen de invloeden van de zee. Dit vindt plaats door middel van de primaire waterkeringen. Voor Fryslân geldt dat de provincie in de zesde dijkring is gelegen en deze deelt met de provincie Groningen.

Kenmerken

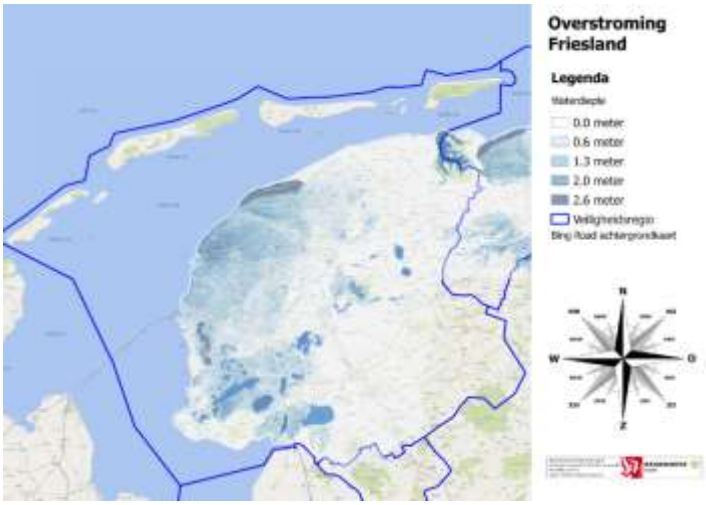
Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

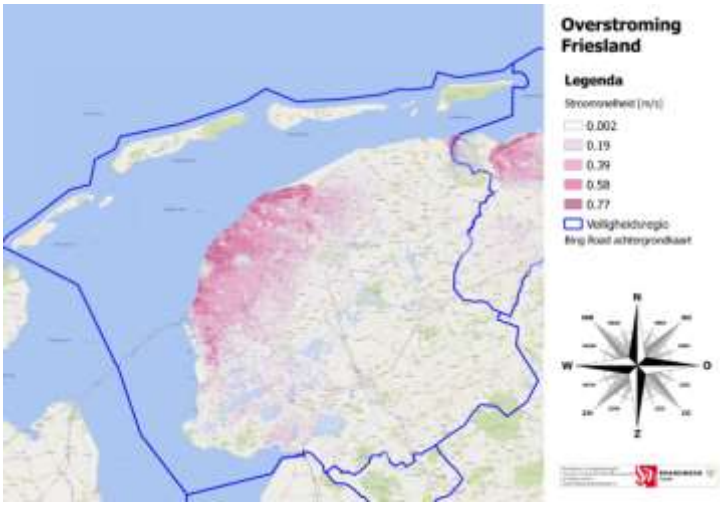
- Voor dit scenario is gebruik gemaakt van de Ergst Denkbare Overstroming (EDO), scenario noordelijke kust;
- Het scenario vindt plaats tijdens een stormvloed en een aanhoudende storm met orkaankracht, ten minste met een duur van anderhalve dag;
- De storm duurt ongeveer 45 uur, de waterstand in de Waddenzee is gedurende twee uur 5 meter boven NAP;
- Er is sprake van meerdere doorbraken tijdens het scenario;
- In principe zijn alle getroffen mensen ten tijde van een dergelijk scenario als kwetsbaar te bestempelen. Ouderen, kinderen en verminderd zelfredzamen zijn extra kwetsbaar onder dergelijke omstandigheden;
- Door de hoge waterstand is het de verwachting dat het scenario ook een direct gevolg heeft voor de kwetsbare infrastructuur. Hierbij valt te denken aan de uitval van de stroomvoorziening.

Beschrijving

Tijdens een aanhoudende storm breekt op meerdere plekken de zesde dijkring rond Groningen en Fryslân. Een groot gedeelte van de Friese regio komt daardoor snel onder water te staan. In totaal overstroomt een gebied van ongeveer 4.560 vierkante kilometer.

De storm (en mogelijke gevolgen) werden twee dagen voor plaatsvinden als betrouwbaar genoeg voorspeld, waardoor mensen de tijd hebben gekregen de regio te verlaten. Desondanks is een deel van de bevolking in het gebied achtergebleven en ziet zich geconfronteerd met het wassende water. Dit komt o.a. doordat niet iedereen erin slaagt het gebied tijdig te verlaten, omdat de ontwikkeling van de wind tot orkaankracht zo kort van tevoren te voorspellen is en het water zich snel verspreidt.

Slachtofferbeeld en impact

Gevolgen van een overstroming vanuit zee kunnen zijn dat mensen meegesleurd kunnen worden, met letsels of de dood tot gevolg. Achterblijvers krijgen te maken met uitval van stroom, drinkwater en telefoonverbindingen. Afhankelijk van de duur is gebrek aan primaire levensbehoeften een mogelijkheid. Door de overstroming ontstaat ook schade aan bijvoorbeeld bouwwerken, ondergrondse structuren, de natuur en het cultureel erfgoed. Ook het milieu raakt aangetast als gevolg van slib en uitval van waterzuivering. Daarmee behoort deze crisis tot de duurste rampen.

Naar schatting komen door deze overstroming ongeveer 1.800 mensen om het leven. Ruim 460.000 personen zijn (in)direct betrokken bij de overstroming.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	> 400
Gewonden (T1/T2)	> 400
Getroffenen	> 40.000
Betrokkenen	> 40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	E
2.1 doden	E
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	E
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	D
3.1 kosten	E
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	E
5.1 verstoring van het dagelijks leven	D
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	D
5.3 sociaal psychologische impact	E
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	B

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “zeer onwaarschijnlijk” ingeschat. De kans op een grote dijkdoorbraak wordt geschat op 1 op 4.000 (= 0,00025%).

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
5 – 7 januari 2012	Hoog water	GRIP 4

Bronvermelding

1. Rijkswaterstaat Waterdienst (2017). Overstromingsscenario’s voor rampenplannen;
2. Expert judgement.

Scenario

Overstroming uit zee –

Dijkdoorbraak Waddeneiland

Een groot deel van de provincie Fryslân ligt onder NAP en is daarmee afhankelijk van een goede bescherming tegen de invloeden van de zee. Dit vindt plaats door middel van de primaire waterkeringen. Voor Ameland geldt dat deze in de tweede dijkring is gelegen.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

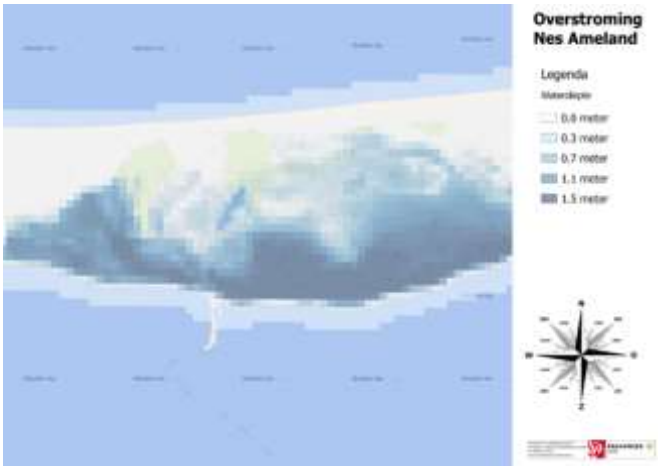
- Voor dit scenario is gebruik gemaakt van de Ergst Denkbare Overstroming (EDO), scenario noordelijke kust;
- Het scenario vindt plaats tijdens een stormvloed en een aanhoudende storm met orkaankracht, ten minste met een duur van anderhalve dag;
- De storm duurt ongeveer 45 uur, de waterstand in de Waddenzee is gedurende twee uur 5 meter boven NAP;
- Er is sprake van meerdere doorbraken tijdens het scenario;
- In principe zijn alle getroffen mensen ten tijde van een dergelijk scenario als kwetsbaar te bestempelen. Ouderen, kinderen en verminderd zelfredzamen zijn extra kwetsbaar onder dergelijke omstandigheden;
- Door de hoge waterstand is het de verwachting dat het scenario ook een direct gevolg heeft voor de kwetsbare infrastructuur. Hierbij valt te denken aan de uitval van de stroomvoorziening;
- Omdat de oorzaak van het scenario gerelateerd is aan een storm en stormvloed, is er een relatie met het scenario ‘dijkdoorbraak vaste land’. De mogelijkheid bestaat dat ook dit scenario gelijktijdig van kracht is. Ieder geval in de voorfase, nog voordat een dijk doorbreekt, zal er overlap kunnen zijn.

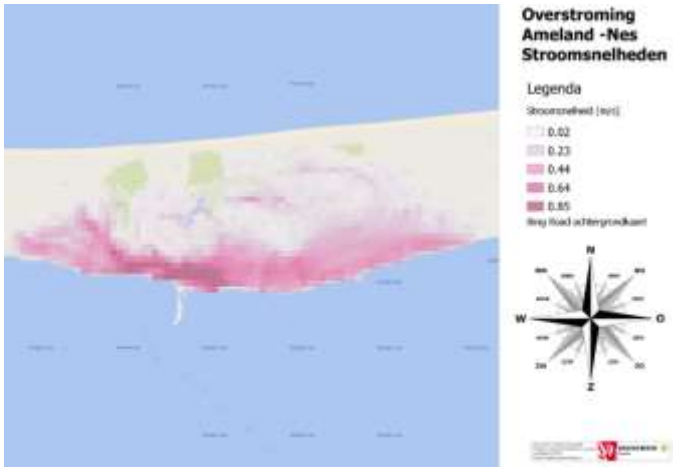
Beschrijving

Een zware storm trekt in Noordoostelijke richting over Nederland. Het hoogtepunt van de storm passeert ’s nachts, tijdens springtij, het Waddeneiland Ameland, waarbij windstoten van 12 bft voorkomen. De storm (en mogelijke gevolgen) werden twee dagen voor plaatsvinden als betrouwbaar genoeg voorspeld, waardoor mensen de tijd hebben gekregen het eiland te verlaten. Desondanks is een deel van de bevolking in het gebied achtergebleven en ziet zich geconfronteerd met het wassende water. Dit komt o.a. doordat niet iedereen erin slaagt het gebied tijdig te verlaten.

Op het hoogtepunt van de storm faalt de primaire kering ter hoogte van Nes. Na 30 minuten wordt de doorbraak geconstateerd door medewerkers van het waterschap en Rijkswaterstaat. Binnen drie uur zijn grote delen van het bedrijventerrein en het achterliggende dorp ondergelopen. Daarop valt ook de stroom uit in het gebied. Nabijgelegen camping(s) moeten worden ontruimd en mensen worden ondergebracht in

de sporthal. Doordat de stroomsnelheid niet hoog ligt is het nog mogelijk zoveel mogelijk mensen voor aankomst van het water te evacueren.

Evacuatie van de overgebleven personen naar de vaste wal is echter pas mogelijk nadat de storm is gaan liggen. Alle op het eiland aanwezige personen zullen zich daarom allereerst op het eiland in veiligheid gebracht moeten worden.

Slachtofferbeeld en impact

Doordat het water niet snel het land instroomt, is het nog mogelijk mensen te evacueren naar hoger gelegen gronden. Er komen dan ook geen personen om. Wel zullen enkele tientallen mensen onderkoeld raken voor en tijdens de evacuatie.

Ook krijgt men te maken met uitval van stroom, drinkwater en telefoonverbindingen. Door de overstroming ontstaat ook schade aan bijvoorbeeld bouwwerken, de natuur en het cultureel erfgoed. Tot slot raakt het milieu aangetast als gevolg van slib en uitval van waterzuivering.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	< 1
Gewonden (T1/T2)	> 4 – 16
Getroffenen	< 4.000
Betrokkenen	< 40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	B
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	B
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	C
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “zeer onwaarschijnlijk” ingeschat. De kans op een grote dijkdoorbraak wordt geschat als 1 op 2.000 (= 0,00050%).

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

- Rijkswaterstaat Waterdienst (2017). Overstromingsscenario’s voor rampenplannen;
- Expert judgement.

Scenario

Overstroming uit zee –

Defecte sluis Harlingen

Een groot deel van de provincie Fryslân ligt onder NAP en is daarmee afhankelijk van een goede bescherming tegen de invloeden van de zee. Dit vindt plaats door middel van de primaire waterkeringen. Hierin bevinden zich ook sluizen. Dit zijn waterbouwkundige bouwwerken tussen waterwegen met een verschillend waterpeil. Sluizen hebben als doel om het water te keren en om water en schepen te laten passeren.

Kenmerken

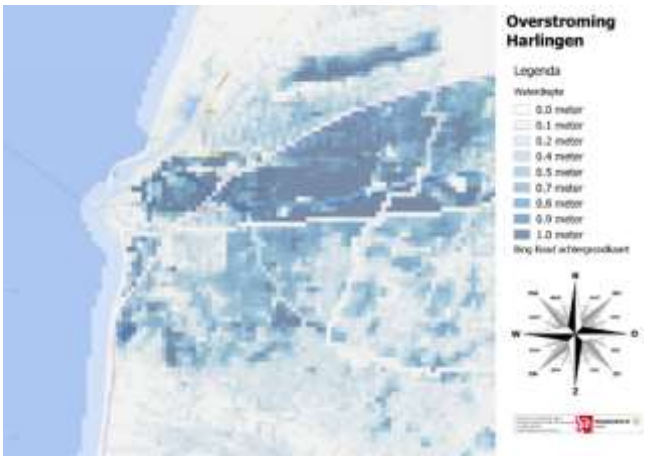
Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

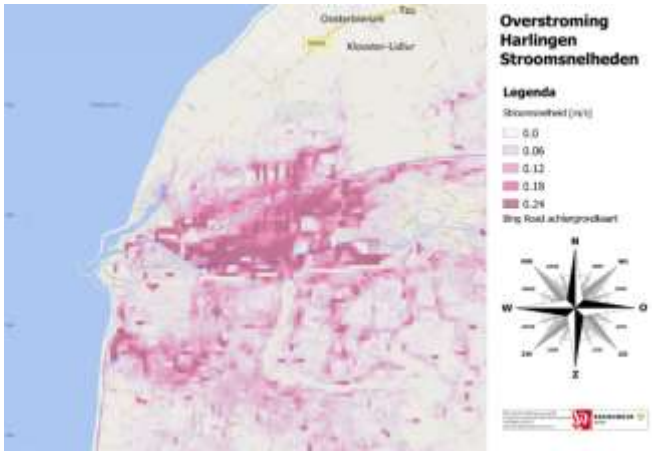
- In principe zijn alle getroffen mensen ten tijde van een dergelijk scenario als kwetsbaar te bestempelen. Ouderen, kinderen en verminderd zelfredzamen zijn extra kwetsbaar onder dergelijke omstandigheden;
- Door de hoge waterstand is het de verwachting dat het scenario ook een direct gevolg heeft voor de kwetsbare infrastructuur. Hierbij valt te denken aan de uitval van de stroomvoorziening.

Beschrijving

Tijdens een zeer heftige storm die over Nederland raast, raakt voor de kust van Harlingen een vrachtschip in de problemen. Ondanks pogingen van de bemanning en de kapitein blijft het schip stuurloos richting de wal afdrijven. Uiteindelijk komt het schip in de Tjerk Hiddessluis tot stilstand en brengt hierbij ernstige schade toe aan de sluisdeuren. Zowel de binnen- als de buitendeuren begeven het uiteindelijk waardoor water vrij landinwaarts kan stromen.

Binnen een uur krijgen grote delen van Harlingen te maken met een substantiële hoeveelheid water. Door de snelle stijgsnelheid is het handelingsperspectief van veel personen beperkt.

Slachtofferbeeld en impact

Door de snelle ontwikkeling van het scenario zullen veel mensen overrompeld worden door het scenario. Als gevolg hiervan vallen enkele tientallen doden en veel gewonden. Als gevolg van de overstroming valt in het grootste deel van de stad binnen een uur de elektriciteit uit. Door het water ontstaat schade aan bouwwerken, de natuur en het cultureel erfgoed.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	> 4 - 16
Gewonden (T1/T2)	> 40 - 160
Getroffenen	< 40.000
Betrokkenen	> 40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	C
2.1 doden	C
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	E
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	C
5.1 verstoring van het dagelijks leven	E
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	D
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	B

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “zeer onwaarschijnlijk” ingeschat. De kans op een grote dijkdoorbraak wordt geschat als 1 op 4.000 (= 0,00025%). De waarschijnlijkheid op het bezwijken van de sluisdeuren als gevolg van een stuurloos schip wordt als gelijkwaardig ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

1 Bestrijdingsplan primaire waterkering (Wetterskip 2016)
2 LIWO, Rijkswaterstaat 2016 (Landelijke informatiesysteem water en overstroming)
3 Expert judgement. Expert judgement.

Scenario

Overstroming polder –

Bezwijken polderdijk

Een groot deel van de provincie Fryslân ligt onder NAP en is daarmee afhankelijk van een goede bescherming tegen de invloeden van de zee. Dit vindt plaats door middel van de primaire waterkeringen. Voor Fryslân geldt dat de provincie in de zesde dijkring is gelegen en deze deelt met de provincie Groningen.

Voor de boezemwateren zijn er in Fryslân zo'n 1.000 poldergemalen actief om ervoor te zorgen dat het waterpeil geborgd blijft. Een polder is een door een of meer waterkeringen omgeven gebied waarvan de waterstand kunstmatig geregeld kan worden. De waterstand binnen een polder is hierdoor meestal lager dan in het omliggende gebied/ de boezemwateren.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Het scenario speelt zich af tijdens een situatie van extreme weersomstandigheden;
- Door de hevige wind kunnen niet alle gemalen op volle capaciteit spuien waardoor het waterpeil in de polders blijft stijgen;
- Als kwetsbare groepen worden niet alleen ouderen, kinderen en minder validen aangemerkt, maar ook vee is in dit scenario een kwetsbare groep aangemerkt omdat deze vaak (in grote getalen) in de Friese polders aanwezig is.

Beschrijving

Het Noorden van Nederland wordt getroffen door aanhoudende regenval en slecht weer. Het waterpeil in de Friese boezemwateren stijgt hierdoor gestaag, mede doordat het aantal spuimomenten beperkt is door de aanhoudende hevige wind.

Na enkele dagen begeeft een van de polderdijken het uiteindelijk waardoor een van de aangrenzende polders onder water komt te staan.

Slachtofferbeeld en impact

Het water stijgt tot ongeveer 70 cm hoogte waardoor huizen onderwater komen te staan, stroom uitvalt en het niet meer mogelijk is om met auto's/ vrachtwagens door de polder te rijden. Doordat het water niet snel het land instroomt, is het nog mogelijk mensen te evacueren naar hoger gelegen gronden. Er komen dan ook geen personen om. Wel zullen enkele tientallen mensen onderkoeld raken voor en tijdens de evacuatie.

Vee dat om de polder aanwezig is zal nauwelijks tot niet te evacueren zijn en komt daardoor in het water te staan. Er komt daardoor wel vee te overlijden.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	Nvt
Gewonden (T1/T2)	Nvt
Getroffenen	< 400
Betrokkenen	< 4.000

Impactcriterium	Score (A-E)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	Nvt
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	Nvt
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	B
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

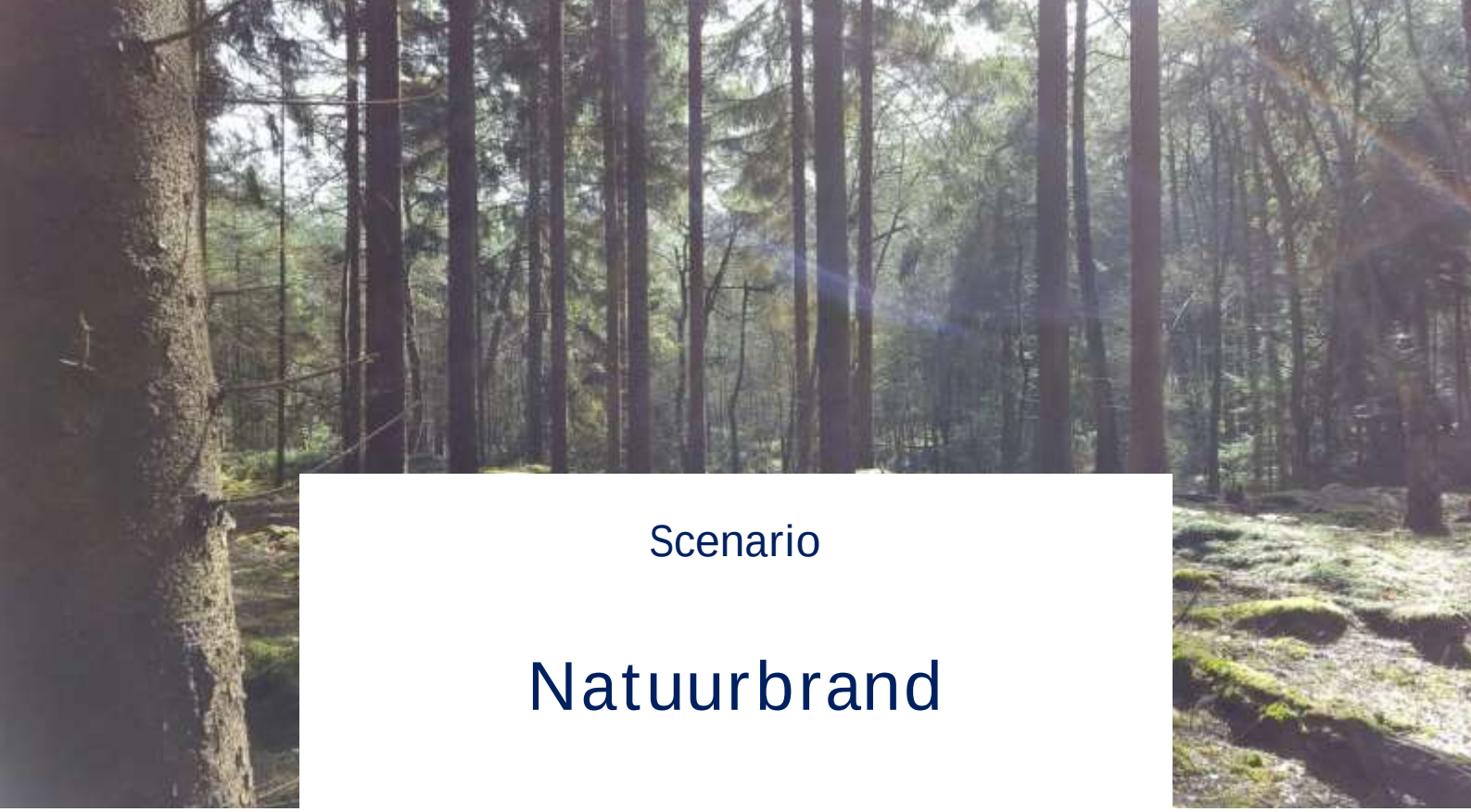
Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “mogelijk” ingeschat. Dit heeft vooral te maken met de toename van extreme weersomstandigheden en de daarbij horende toename in neerslag tijdens zware stormen.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

1 Bestrijdingsplan primaire waterkering (Wetterskip 2016);
2 LIWO, Rijkswaterstaat 2016 (Landelijke informatiesysteem water en overstroming);
3 Hoogwaterevaluaties Waterschap Noorderzijlvest en VR Groningen (2012);
4 Expert judgement.

Scenario

Natuurbrand

Fryslân kent een aantal uitgestrekte natuurgebieden. Hierbij valt te denken aan het Drents-Friese Wold op de grens tussen Friesland en Drenthe maar bijvoorbeeld ook de duingebieden van de eilanden. Deze duingebieden hebben naast een natuurlijke en recreatieve waarde ook nog een taak in het buitenhouden van de zee en hoog water en zijn daarmee van cruciaal belang voor de Friese Waddeneilanden.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- De brand ontstaat door menselijk handelen;
- De brand ontstaat in een periode van droogte;
- De windsnelheid is gemiddeld;
- Relevante natuurgebieden zijn minimaal 100 ha, daarnaast zijn de duingebieden op de eilanden relevant;
- Het scenario vindt plaats in de zomerperiode, waardoor er veel mensen in de bossen en natuurgebieden aanwezig zijn;
- Recreanten worden als kwetsbare groep onderscheiden in het scenario;
- Vitale infrastructuur is niet specifiek meegenomen in de beschrijving, maar de kans op beschadiging van hoogspanningslijnen of waterwingebieden is reëel;
- Er worden twee scenario's opgenomen, voor Terschelling en het Drents Friese Wold;
- Voor de scenario's is gebruik gemaakt van het natuurbrandverspreidingsmodel.

Bron: RIN, Brandweer Fryslân 2021

Beschrijving

Drents Friese Wold

De brand ontstaat in de buurt van een autoweg die door het gebied loopt. De brand ontwikkelt zich vervolgens bewoond gebied, een tweetal verzorgingstehuizen en een groot recreatiepark.

Als gevolg van de brand wordt de autoweg afgesloten voor het doorgaand verkeer. Door de tijd van het jaar bevinden zich in en rond de bossen een groot aantal mensen (vooral recreanten). Daarnaast is het terrein moeilijk begaanbaar voor de brandweer door het grote aantal onverharde (zand)paden.

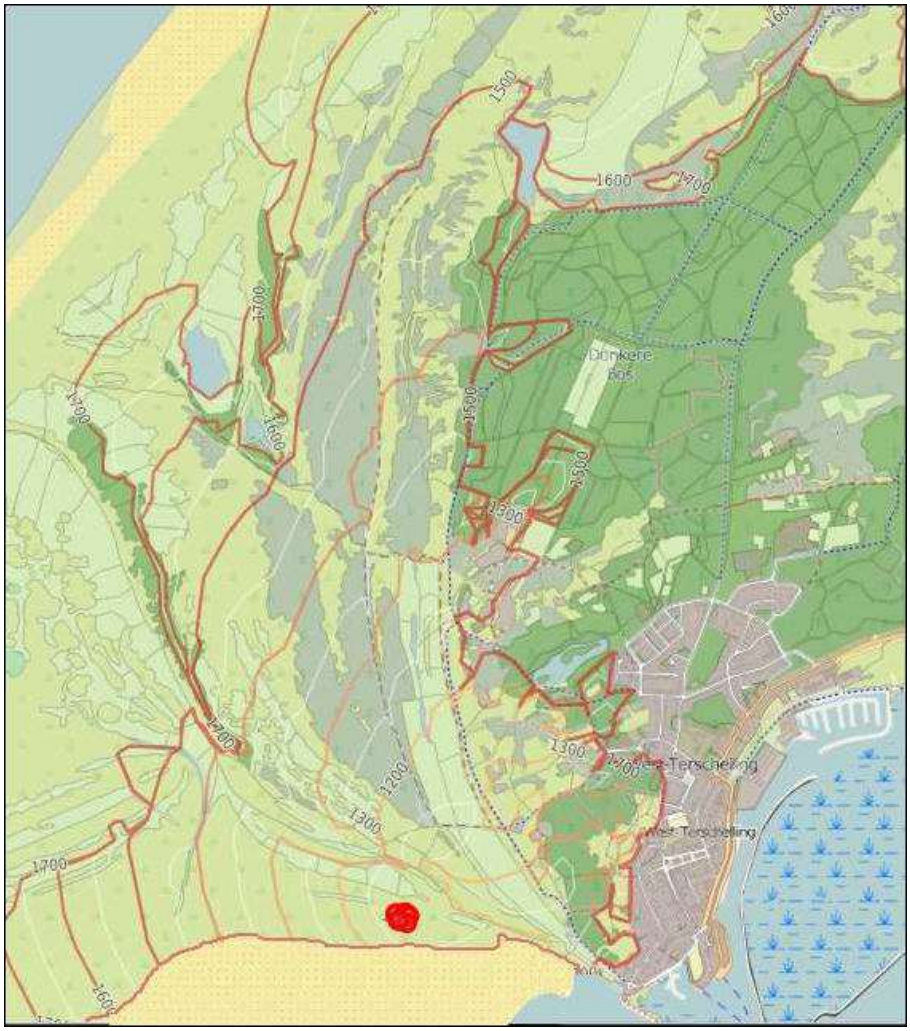

Bron: Natuurbrandverspreidingsmodel

Op basis van het verspreidingsmodel bereikt de brand binnen twee uur de kwetsbare bebouwing. Er is sprake van laag overtrekkende rook, waardoor de rook op grotere afstand zal neerslaan. De woonbebouwing en de kwetsbare objecten ondervinden direct last van de rook. De grootste zorg gaat dan ook uit naar de aanwezige kwetsbare groepen op deze complexen. Aanwezige personen in de tehuizen zullen zo snel mogelijk geëvacueerd moeten worden. Door de snelle ontwikkeling van de brand, is het de vraag of dit op die termijn (binnen twee uur) mogelijk is. Dit geldt ook voor het recreatieterrein, hoewel de daar aanwezige personen zelfredzamer zijn.

Terschelling

Door onbewust menselijk handelen ontstaat in de duinen van Terschelling een natuurbrand. De brand ontwikkelt zich in de richting van het bewoond gebied (noordoostelijke richting). Op het eiland is een beperkte hoeveelheid brandweermaterieel/ -personeel aanwezig. Het is hierdoor niet mogelijk om snel een peloton op te roepen voor de bestrijding van de brand. De opkomsttijd van eenheden van de vaste wal bedraagt daardoor meer dan twee uur.

Bron: Natuurbrandverspreidingsmodel

Slachtoffers en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	2 tot 4
Gewonden (T1/T2)	4 tot 16
Getroffenen	< 4.000
Betrokkenen	< 4.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	B
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “mogelijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
25 april 2011	Natuurbrand Fochteloërveen	GRIP 2
26 juli 2018	Duinbrand Schiermonnikoog	GRIP 1
	Meerdere grote natuurbranden op waddeneilanden en zuidoosthoek van Fryslân	GRIP 0

Bronvermelding

- Professionele Risicokaart;
- Scenario natuurbrand Nationale risicobeoordeling;
- RIN Fryslân (Risico Index Natuurbranden);
- Natuurbrandverspreidingsmodel
- Expertjudgement.

Scenario

Koudegolf

Volgens de definitie van een vorstdag, daalt de temperatuur op anderhalve meter boven de grond (normale waarnemingshoogte) tot onder het vriespunt.

De periode waarin we in Nederland normaliter te maken kunnen krijgen met vorst en bijvoorbeeld ijzel strekt zich uit van oktober tot april. Soms komt het voor dat de temperatuur in september of mei nog onder nul komt.
Door klimaatverandering zullen de winters in de toekomst warmer worden. Dit brengt tegelijk met zich mee dat strenge winters minder vaak voor zullen komen, maar mogelijk korter en heviger. Het is echter heel lastig aan te geven hoe vaak we in de toekomst nog te maken zullen krijgen met strenge winters.
Diverse winters in het verleden laten zien dat hoewel de kans kleiner wordt, er nog steeds een gerede kans is op (extreem) winterweer. Vooral de winterse neerslag zoals ijzel en sneeuwjacht is problematisch.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Fryslân wordt getroffen door een lange periode van winterse temperaturen winterse neerslag als sneeuw of ijzel;
- Voor de benadering van het aantal slachtoffers zijn gegevens van het KNMI en VeiligheidNL gebruikt. ;
- Kwetsbare groepen in dit scenario zijn ouderen, zieken, jonge kinderen en dak- en thuislozen;
- Daarnaast kan ook vitale infrastructuur als gasvoorziening of hoogspanningsmasten en –leidingen getroffen worden in dit scenario.

Beschrijving

Fryslân heeft enkele weken last van aanhoudend winterweer. Wegbeheerders ervaren grote moeite om de wegen gedurende deze periode schoon en begaanbaar te houden. Zoutreserves beginnen op te raken en tijdens de winterperiode ontstaan veel (kleine) verkeersongelukken. Na verloop van tijd ervaren ook aanbieders van openbaar vervoer hinder van het weer doordat de wegen minder begaanbaar worden en bovenleidingen niet meer ijsvrij te maken zijn.
Op snelwegen ontstaan files die moeizaam oplossen en waar hulpdiensten minder snel bij kunnen komen door de gladheid. In de files lopen mensen kans om onderkoeld te raken. Thuiszorgorganisatie en winkeliers hebben moeite hun voorraden aan te vullen en cliënten te bereiken. Hierdoor zijn veel (oudere) mensen vaker op zichzelf aangewezen.

Wanneer na de winterse periode een periode van relatief zacht weer aanbreekt, dienen zich vrijwel direct andere problemen aan. Door smeltwater en opwarming van het wegdek kan lokaal wateroverlast voorkomen of zijn spoedreparaties aan (doorgaande) wegen noodzakelijk om de verkeersveiligheid te kunnen waarborgen.

Slachtofferbeeld en impact

Dagelijks komen gemiddeld twee keer zoveel mensen bij de eerste hulp terecht als onder normale weersomstandigheden. Ziekenhuisopname is in minder dan 20% noodzakelijk. Dit komt neer op 7 ziekenhuisopnames per dag.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	3
Gewonden (T1/T2)	10
Getroffenen	50
Betrokkenen	± 650.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	C
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “waarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

1 KNMI
2 VeiligheidNL

Scenario

Hittegolf

Door de opwarming van de aarde zal het aantal hittegolven in de regio toenemen. De Europese hittegolf van 2003, de warmste zomer in 500 jaar, kostte in heel Europa in totaal 30.000 mensenlevens extra. De hittegolf in 2006 in Nederland koste 1.000 mensenlevens extra. Daarnaast zal extreme hitte ook andere effecten met zich meebrengen zoals smog en het aantasten van de waterkwaliteit en kwantiteit.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Uitgangspunt is een periode van vijf opeenvolgende dagen waarin tropische temperaturen worden behaald, met het vooruitzicht op nog eens drie aaneengesloten dagen[1];
- Er is uitgegaan van een gemiddelde leeftijdsopbouw;
- Het totaal aantal betrokkenen is gelijkgesteld aan het aantal inwoners van de provincie (649.957), CBS 2020;
- Ouderen, chronisch zieken, kinderen en stadsbewoners worden als extra kwetsbaar beschouwd in dit scenario.

Beschrijving

Na vijf dagen van tropische temperaturen van meer dan 30 graden worden de eerste gevolgen van het warme weer zichtbaar. Gebouwen zijn nog maar moeilijk koel te krijgen en steeds meer mensen komen alleen nog voor het hoognodige in winkels en in de steden of dorpen. Daarnaast ontstaat steeds meer drukte op de wegen richting de meren.
Naast deze gevolgen hebben aanhoudende hitte en droogte ook gevolgen voor de natuur, hier neemt de kans op (natuur)brand met de dag toe. Daarnaast neemt door de warmte de luchtkwaliteit af, in stedelijke gebieden ontstaat een lichte vorm van smog. Dit bijkomende effect heeft niet direct gevolgen voor de regio, maar zorgt wel voor lichte onrust onder de bevolking. De kwaliteit van het water zal sterk achteruit gaan. Ook zal een mogelijk tekort aan water een rol gaan spelen in de publieke opinie.

Slachtofferbeeld en impact

De combinatie van verslechterende luchtkwaliteit en hoge temperaturen leidt tot 10-25% extra sterfgevallen. Dit betreft vooral 65 plussers, waarbij het risico het grootst is bij mensen die ouder zijn dan 80 jaar.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

[1] Definitie landelijke hittegolf volgens KNMI: Een hittegolf is een opeenvolging van in De Bilt minimaal 5 zomerse dagen (maximumtemperatuur 25,0 °C of hoger), waarvan er minimaal drie tropisch (maximumtemperatuur 30,0 °C of hoger) zijn.

Status	Aantal
Doden	4
Gewonden	4-16
Getroffenen	>40.000
Betrokkenen	>40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	B
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario verschilt per locatie binnen de regio. Zo is de kans op een hittegolf langs de kust of in het merengebied kleiner dan in het zuidoosten van de regio. Daarom wordt de waarschijnlijkheid als “mogelijk” ingeschat ten aanzien van de gebieden nabij water en “waarschijnlijk” voor de meer landinwaarts gelegen gebieden.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

- KNMI
- Nationaal hitteplan, RIVM

2.3 Gebouwde omgeving

Het meest relevante crisistype binnen dit maatschappelijke thema is een (grote) brand in een kwetsbaar object. Kwetsbare objecten zijn onder meer inrichtingen als ziekenhuizen, verzorgingshuizen, en kinderdagverblijven. De gemene deler die dit soort functies (gebouwen) met elkaar delen is dat een groot deel van de aanwezige personen actief geholpen zal moeten worden bij de ontruiming. Denk hierbij aan bedlegerige personen of jonge kinderen. Daarnaast valt ook een crisistype als een grote brand in een (oude) dichte binnenstad onder dit maatschappelijk thema. De oude binnensteden kenmerken zich door smalle straten die moeilijk bereikbaar zijn voor hulpdiensten en het relatief grote aantal mensen wat op een beperkte oppervlakte samenwoont.

In het nu volgende hoofdstukken worden de volgende scenario's uitgewerkt:

- Brand in kwetsbaar object;
- Brand bij evenement in gebouw;
- Brand in dichte binnenstad.

Scenario

Brand in kwetsbaar object

Binnen Fryslân zijn ongeveer 1.000 objecten die bestemd zijn voor verminderd of niet zelfredzame personen. Zo'n 100 van deze objecten zijn verpleeg- en verzorgingshuizen. Bij deze objecten hebben bereikbaarheid en bluswatervoorziening traditioneel veel aandacht doordat in een aantal gevallen de opkomsttijden hoger liggen dan gemiddeld. Daarnaast zijn er gebouwen waarbij zorg ingekocht kan worden, hierbij is er niet altijd inzichtelijk waar mensen die zorg behoeven daadwerkelijk wonen.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- De brand ontstaat in een verzorgingshuis;
- Er vinden (ver)bouwwerkzaamheden plaats bij en in het verzorgingshuis;
- Het incident vindt 's nachts plaats;
- De meest kwetsbare groep in het scenario zijn de bewoners van het verzorgingshuis;
- Er wonen ongeveer 100 mensen in het verzorgingshuis;
- Evacuatie is moeizaam en traag doordat veel mensen nadrukkelijk geholpen moeten worden.

Beschrijving

De brand ontstaat 's nachts in een bouwcontainer tegen de gevel van het verzorgingshuis. De brand slaat vervolgens over naar de gevel van het verzorgingshuis en breidt zich uiteindelijk via het dak verder over het pand.
De brandweer zet zich na aankomst in eerste instantie alleen in op de redding en evacuatie van aanwezige personen. Dit heeft vooral te maken met het relatief grote aantal personen wat nadrukkelijk geholpen moet worden bij het verlaten van het gebouw. Door hier direct op in te zetten wordt getracht te voorkomen dat mensen bloot gesteld worden aan rook en hitte of, als dit niet voorkomen kan worden, de blootstelling zo kort mogelijk te laten duren. Ouderen zijn extra kwetsbaar voor dergelijke omstandigheden die een behoorlijke impact hebben op het menselijk lichaam.
Door de snelle inzet van de hulpdiensten worden de aanwezige bewoners in veiligheid gebracht. Desondanks komt voor twee mensen alle hulp te laat. Een aantal bewoners heeft daarnaast (ernstige) ademhalings-/ hartklachten als gevolg van de effecten van het incident. Deze mensen zullen zo veel mogelijk op locatie worden verzorgd of worden vervoerd naar ziekenhuizen in de nabijheid.

Het zal na de ontruiming nog geruime tijd duren voor de brand in het complex onder controle is. Door de rook- en waterschade als ook door de directe schade van de (hitte van de) brand is een gedeelte van het wooncomplex voor enige tijd niet bewoonbaar. Voor de getroffen en betrokken bewoners zal daarom moeten worden voorzien in een tijdelijk onderkomen.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	2-4
Gewonden (T1/T2)	4-16
Getroffenen	<400
Betrokkenen	<400

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “waarschijnlijk” ingeschat. Tussen 2001 en 2012 zijn in Nederland 48 mensen om het leven gekomen bij branden in verzorgingstehuizen (Bron: ibMZ, 2014). In 2015 vielen in zorginstellingen vier dodelijke slachtoffers als gevolg van brand. Accurate cijfers over de tussenliggende jaren zijn momenteel niet beschikbaar.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
23 februari 2009	Brand in dependance van opvangcentrum De Terp, Leeuwarden	GRIP 1
3 maart 2019	Brand in zorginstelling De Zeuvenakkers in Appelscha	GRIP 1
5 juni 2019	Brand in zorginstelling Sint Nicolaasga	GRIP 1
8 september 2020	Brand in verzorgingshuis st. Annaparochie	GRIP 1
24 september 2020	Brand in zorgwooncentrum Leeuwarden	GRIP 1
2 januari 2021	Brand in zorgboerderij Dronrijp	GRIP 1

Bronvermelding

1 Brandveilig.com// Incidentbeheersing Management Zorginstellingen, 2014
2 Jaaroverzicht fatale woningbranden 2020, Brandweer Nederland, 2020

Scenario

Brand bij evenement in gebouw

In de regio Fryslân vinden op jaarbasis meer dan 1.000 evenementen plaats. Daarnaast zijn er twee (voetbal)stadions aanwezig. Bekende grote evenementen in de regio zijn bijvoorbeeld de Opendagen Luchtmacht en de Elfstedentocht. Voor dergelijke evenementen hebben de verschillende hulpverlenings- en crisisorganisaties veelvuldig overleg en afstemming over de bestrijding van incidenten tijdens en rondom de ze evenementen.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Het scenario vindt plaats in een stadion waar op dat moment een evenement/ concert plaatsvindt;
- Tijdens het evenement zijn ongeveer 26.000 personen in het stadion aanwezig;
- Alle in het stadion aanwezige personen worden als kwetsbaar gezien, extra kwetsbaar zijn minder validen en aanwezige kinderen;
- Tijdens de ontruiming van het stadion ontstaat paniek onder de aanwezigen;
- Invloeden op vitale infrastructuur zijn niet beoordeeld in dit scenario;
- Het scenario combineert twee incident typen in één incident; paniek in menigte en brand tijdens een evenement (in een gebouw).

Beschrijving

Tijdens een concert in een van de stadions in Fryslân ontstaat brand. Het vuur leidt tot paniek onder het publiek waardoor gedrang ontstaat bij het ontruimen van veld en tribunes wanneer alle 28.000 aanwezige personen tegelijk het stadion proberen te verlaten. Van deze mensen staat ongeveer 11.000 personen op ‘het veld’ en is de rest verdeeld over drie tribunes. Één van de korte zijden van het stadion is niet als publieksruimte ingedeeld omdat hier podium en technische faciliteiten voor het optreden zijn gesitueerd. Rondom de tribunes en de gracht om het veld zijn verschillende (tijdelijke) horecapunten ingericht. Aanwezige BHV’ers proberen de ontruiming rustig en ordentelijk te laten verlopen. Dit slaagt echter niet meer waardoor in het gedrang een aantal mensen ten val komt en onder de voet wordt gelopen.
Ondanks het gedrang en de paniek is het stadion binnen twintig minuten vrijwel geheel leeg en hebben de hulpdiensten de ruimte en mogelijkheid de brand te bestrijden en de gewonden te verzorgen in een van de ingerichte EHBO posten in het stadion.

Tijdens de hulpverlening blijkt dat voor een aantal personen alle hulp te laat komt en zijn 4 tot 16 mensen dusdanig gewond dat zij directe medische hulp nodig hebben en naar een ziekenhuis in de buurt moeten worden vervoerd.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	2-4
Gewonden (T1/T2)	4-16
Getroffenen	< 40.000
Betrokkenen	< 40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	Nvt
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “onwaarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

1 Audit Brand Euroborg stadion Groningen (Auditteam Voetbalvandalisme, 2008).
2 Incidentbestrijdingsplan Abe Lenstrastadion (2012)

Scenario

Brand in dichte binnenstad

De regio Fryslân kent een aantal oude binnensteden. Deze binnensteden kenmerken zich door het grote aantal oude panden en smalle straten. De bereikbaarheid in deze oude stadskernen is dan ook niet optimaal te noemen en door de clustering van diensten en functies bevinden zich veel mensen op een relatief klein oppervlak.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- De brand ontstaat op de begane grond van een oud grachtenpand;
- Op de bovenverdiepingen zijn verschillende woonadressen gelegen en wonen verschillende mensen;
- Er is sprake van een snel brandverloop door de vele oude houten constructies in de vaak monumentale panden;
- Ouderen en kinderen worden als extra kwetsbaar aangemerkt omdat zij wellicht niet in staat zijn snel te vluchten uit een bovenwoning.

Beschrijving

Op de begane grond van een historisch grachtenpand breekt brand uit. Hoewel de brand snel ontdekt en gemeld wordt, spreidt het vuur zich snel uit over het pand en slaat over naar naast gelegen panden. Niet alleen naastgelegen panden raken zwaar beschadigd bij de brand, ook de verschillende bovenwoningen lopen ernstige schade op.
Een snelle inzet van de brandweer ten spijt, eist de brand eist één dodelijk slachtoffer, een oudere bewoner van een van de bovenwoningen heeft het pand niet tijdig kunnen verlaten en wordt na de brandbestrijding gevonden door de hulpdiensten.

De algehele brandbestrijding als ook nazorg als wegafzettingen en mogelijke stut- of sloopwerkzaamheden worden bemoeilijkt door de vele smalle straten waar zwaar en breed materieel niet makkelijk doorheen te manoeuvreren is. Dit maakt dat ook na het incident de gevolgen in het oude centrum nog geruime tijd voelbaar zijn door afzettingen en (tijdelijke) blokkades van straten en stegen direct rondom de plek van de brand. De smalle straten zijn gedurende lange periode niet of moeilijk toegankelijk door steigers, hekken en grote hoeveelheden bouwmateriaal en materieel wat bij de herstelfase gebruikt wordt.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	1
Gewonden (T1/T2)	2-4
Getroffenen	<400
Betrokkenen	<4.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	B
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	B

Impact						
A	**B**	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “mogelijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
16 juli 2009	Oude Koemarkt in Heerenveen	GRIP 1
26 juni 2012	Schrans in Leeuwarden	GRIP 1
19 oktober 2013	De Kelders in Leeuwarden	GRIP 2
18 juni 2014	Ruiterskwartier in Leeuwarden	GRIP 1
24 april 2020	Voorstreek in Leeuwarden	GRIP 1

Bronvermelding

1 Rapport brand aan de Kelders te Leeuwarden 19 oktober 2013 (Inspectie Veiligheid en Justitie, juni 2014

2.4 Technologische omgeving

Binnen het maatschappelijk thema technologische omgeving staan incidenten centraal waarbij sprake is van een gevaarlijke stof. Hierbij valt te denken aan bedrijven die gevaarlijke stoffen produceren, gebruiken bij hun productieproces of ze opslaan en gereed maken voor het vervoer naar andere bedrijven en instellingen. Maar ook LPG tankstations en de mogelijke scenario's vallen onder de technologische omgeving.
Binnen het crisistype toxisch incident kunnen zich meerdere soorten scenario's afspelen. Zo kan er sprake zijn van een (groot) lek met een gevaarlijke (vluchtige/ giftige) stof. Of de stof kan betrokken zijn bij een brand waardoor er toxische verbrandingsresten in de atmosfeer terecht komen.

In dit risicoprofiel zijn de volgende drie scenario's uitgewerkt binnen dit thema:

- Explosie stationaire inrichting;
- Toxisch incident inrichting;
- Vervuiling Waddenzee.

Scenario

Vervuiling Waddenzee

De Waddenzee is een unieke binnenzee die zich in Nederland uitstrekt tussen de vijf Nederlandse Waddeneilanden en het vaste land. Door de ligging, gevarieerde flora en fauna en de invloeden van eb en vloed is het gebied sinds 2009 ook internationaal erkend als uniek en kwetsbaar dankzij de vermelding op de Werelderfgoedlijst van Unesco.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- In en rond de Waddenzee vinden meerdere (economische) activiteiten plaats als olie-/gaswinning en scheepvaart. Voor dit scenario is een scheepvaartincident gekozen;
- In het scenario ondervindt één schip grote problemen met de aanwezige lading; het kan hierbij gaan om een grote hoeveelheid containers of een groot lek in een van de brandstofopslagen aan boord;
- De aanwezige flora en fauna worden als meest kwetsbaar gezien in dit scenario;
- Vooral eilandbewoners en toeristen zullen hinder kunnen ondervinden.

Beschrijving

Een schip komt in ruw weer, boven de Waddeneilanden, in botsing met een ander schip. Het schip raakt hierbij zwaar beschadigd en verliest een groot deel van de lading. Hierbij zijn twee mogelijkheden denkbaar:

1. Een olievlek groeit snel en wordt door stroming en wind richting de Waddeneilanden en Waddenzee gedreven. Het lukt de bemanning en eerste hulpverleners niet het lek te dichten waardoor in totaal zo'n 2.500 m³ olie in het water terecht komt.
2. Tientallen containers slaan over boord en dobberen rond in de Waddenzee. Een deel van de containers scheurt open en zinkt naar de bodem van de Waddenzee. Hierbij komt een aantal containers in de buurt van de vaargeil terecht.

Het waddengebied, de kwelders en andere kuststroken raken door de verloren lading vervuild met olie of losse artikelen uit de containers. Hoewel een deel van de olie afbreekt in het zoute water zijn grote stukken kust en Waddenzee besmeurd en ontstaat schade voor planten en dieren die in het gebied leven. Ook een verloren lading leidt tot grote vervuiling in de vorm van plastic en ander afval wat zich ophoopt op de kuststroken.

Tijdens de opruimwerkzaamheden worden vaargeulen, kuststroken en stranden op de eilanden tijdelijk afgezet. Door het wisselende getijde en geringe diepgang is het op de Waddenzee ook bij hoogwater niet mogelijk om met de allergrootste schepen deel te nemen aan de opruimwerkzaamheden. In dit gebied worden kleinere schepen ingezet om op te ruimen. Het opruimen van de stranden en kustlijnen van het vaste land zal worden gedaan door een samenspel van

overheden (waterschap, gemeenten, provincie, Rijkswaterstaat) en door de komst van talloze vrijwilligers.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	0
Gewonden (T1/T2)	0
Getroffenen	<400
Betrokkenen	<40.000 (ook toeristen)

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	C
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	A
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	C
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	E
5.1 verstoring van het dagelijks leven	C
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	C
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “zeer onwaarschijnlijk” ingeschat. Op basis van de Capaciteitennota van Rijkswaterstaat is de kans op ontstaan 1 keer in de 650 jaar.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

- Ecologisch spoorboekje voor oliebestrijding op de Waddenzee (RWS)
- Containercalamiteit: crisisbeheersing in het Waddengebied (IFV)

Scenario

Explosie stationaire inrichting

In Fryslân zijn ongeveer 130 bedrijven aanwezig waar wordt gewerkt met brandbare of explosieve stoffen. Hieronder vallen onder meer LPG-tankstations, bedrijven met een (eigen) gasverdeelstation en vuurwerkbedrijven. Deze bedrijven zijn gebonden aan strikte regels en vergunningen. Op deze manier wordt bij dergelijke bedrijven de veiligheid voor werknemers en de omgeving gegarandeerd.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Het scenario vindt plaats op een bedrijventerrein. In de buurt is ook een woonwijk gelegen;
- Het gaat om een worst-case-scenario waarbij een met gas gevulde tankwagen ontploft;
- Alle aanwezige personen in een straal van 500 meter worden als kwetsbare groep beschouwd;
- Er is in dit scenario geen expliciete aandacht geschonken aan vitale infrastructuur. Vitale infrastructuur kan getroffen worden als de explosie plaatsvindt in de buurt van bijvoorbeeld hoogspanningslijnen.

Beschrijving

Door een aanrijding met een ander voertuig ontstaat brand bij een lossende LPG-tankwagen. Als gevolg van de aanrijding raakt de beschermende mantel van de tankwagen beschadigd. De toegesnelde brandweer probeert de brand snel onder controle te krijgen om opwarming van de tankwagen te voorkomen. De brandweer slaagt niet in deze opzet en krijgt het vuur niet snel genoeg onder controle. Daarom wordt ingezet op het ontruimen van het gebied rondom de tankwagen. Het gaat hierbij echter om een gebied van bijna een vierkante kilometer. De aanwezige hulpdiensten zijn daarom niet in staat om in het korte tijdsbestek wat hen gegeven is alle aanwezige mensen te evacueren. Als gevolg van de explosie vallen tussen de 40 en 160 dodelijke slachtoffers. Hierbij wordt het gebied direct rondom de tank het zwaarst getroffen, binnen deze straal van ongeveer 100 meter is het schadebeeld dat aanwezige gebouwen onherstelbaar zijn beschadigd en dat op meerdere plekken brand ontstaat. In een ring om dit zwaarst gebied getroffen woeden allerlei (secundaire) branden en is overal puin te zien op straat. Tot op meer dan 140 meter in de omgeving zijn ruiten gesneuveld en zijn autoalarmen te horen als gevolg van de schokgolf die vrijkwam bij de explosie van de tankwagen.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	40-160
Gewonden (T1/T2)	160-400
Getroffenen	<4.000
Betrokkenen	<4.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	D
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	D
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “zeer onwaarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

1 Scenarioboek externe veiligheid (IFV/ Brandweer Amsterdam-Amstelland e.a.)

Scenario

Toxisch incident inrichting

In Fryslân zijn ongeveer 100 bedrijven aanwezig waar wordt gewerkt met giftige stoffen. Hieronder vallen onder meer bedrijven met een ammoniak installatie, verfbedrijven en opslagen van (giftige) stoffen. Deze bedrijven zijn gebonden aan strikte regels en vergunningen. Op deze manier wordt bij dergelijke bedrijven de veiligheid voor werknemers en de omgeving gegarandeerd.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Het scenario vindt plaats bij een bedrijf met een (grote) ammoniak koel installatie;
- Er is vanuit gegaan dat de gehele inhoud van het systeem (1.500 kg) vrijkomt;
- Er is sprake van een ongunstige windrichting, waardoor kwetsbare gebieden hinder ondervinden van de gevolgen van het scenario;
- Daarnaast vindt het incident overdag plaats, waardoor er veel mensen buiten of aan het werk zijn in het getroffen gebied;
- Kwetsbare personen worden in dit scenario gezien als alle personen die zich bevinden binnen het bereik van de overdrijvende gifwolk. Hierbij gaat extra aandacht uit aan kinderen, ouderen en andere verminderd zelfredzame personen;
- Personen die zich binnenshuis bevinden en tijdig ramen en deuren sluiten en automatische ventilatie uitschakelen zijn nog enige tijd veilig binnenshuis. Personen buitenshuis ervaren vrijwel direct de gevolgen van de ammoniak wolk;
- Een overtrekkende ammoniak wolk heeft geen directe gevolgen voor vitale infrastructuur. Hierbij zijn personen in of in de buurt van ziekenhuizen een uitzondering mochten die zich binnen het bereik van de wolk bevinden.

Beschrijving

Tijdens een incident binnen een bedrijf met ammoniak komt als gevolg van een defect aan het systeem de gehele inhoud (1.500 kg) ammoniak vrij. Doordat de ammoniak vrijkomt begint zich rond de installatie een plas te vormen die ‘uit begint te dampen’. Hierbij ontstaat als gevolg van verdamping van de ammoniak een wolk van gasvormige ammoniak.
Zodra werknemers van het bedrijf het defect ontdekken, is het scenario al te lang ontwikkeld om nog veilig in te kunnen grijpen. Hierop wordt gestart met de ontruiming van het bedrijf. Het gebouw is echter niet luchtdicht en bij de ontruiming blijven op meerdere plekken deuren openstaan. Hierdoor trekt de ammoniak wolk langzaam door het gebouw naar buiten.
De wolk wordt, eenmaal buiten, meegenomen door de wind en drijft langzaam over het bedrijventerrein richting enkele in de buurt gelegen woonwijken.

De hulpdiensten zetten groots in en alarmeren de bevolking door o.a. het verzenden van een NL alert.

Hierin wordt opgeroepen het gebied te verlaten of ramen en deuren te sluiten en de automatische ventilatie uit te schakelen. Ondertussen proberen teams van de brandweer het pand te betreden en verder uitstroom van ammoniak te voorkomen en de nog in het pand aanwezige ammoniakdamp neer te slaan met water(schermen).

Personen die zich op dat moment nog buiten bevinden en in de wolk terecht komen krijgen (ernstige) klachten aan ogen en luchtwegen en lopen het risico te komen te overlijden als gevolg van de blootstelling aan de ammoniak.

Doordat de omgeving tijdig is gewaarschuwd, en de concentratie van de wolk langzaam afneemt naarmate deze verder van het bedrijf af komt, komen er in de woonwijken rond het bedrijventerrein geen personen om het leven. Wel worden er meerdere personen opgevangen door ambulances en huisartsenposten met verschillende (huid- en luchtweg) klachten. Op het bedrijventerrein/ binnen het bedrijf komen twee personen om het leven nadat ze in aanraking zijn gekomen met de hoge concentraties ammoniak.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	2 – 4
Gewonden (T1/T2)	16 – 40
Getroffenen	< 400
Betrokkenen	< 4.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “zeer onwaarschijnlijk” ingeschat. Dit is gebaseerd op kwantitatieve risicoberekeningen en landelijke casuïstiek.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
6 november 2009	Lekkage salpeterzuur, Dronrijp	GRIP 3
19 juni 2013	Ongeval mestsilo, Makkinga	GRIP 1
18 maart 2014	incident zwembad (13 personen onwel door chloorlucht), Heerenveen	GRIP 1
16 oktober 2017	Vreemde lucht in bedrijf, onwelwordingen (Hutamaki), Franeker	GRIP 3
24 november 2017	Vrijkomen CO2 bij Motip Dupli, Wolvega	GRIP 1

2.5 Vitale infrastructuur en voorzieningen

Binnen het maatschappelijk thema Vitale infrastructuur en voorzieningen staan incidenten centraal waarbij sprake is van de uitval van vitale voorzieningen binnen onze samenleving. De Nederlandse burger vertrouwt juist op een constante aanwezigheid en beschikbaarheid van deze infrastructuur en voorzieningen. Wanneer vitale voorzieningen (tijdelijk) komen uit te vallen dreigt (een deel van) het dagelijks leven gedeeltelijk of volledig uit te vallen. Er moet hierbij gedacht worden aan voorzieningen als:

- Schoon drinkwater;
- Elektriciteit;
- Gasvoorziening;
- Telefoonverkeer;
- Internetverkeer;
- Afval verwerking;
- Afvalwater zuivering.

Het stil vallen van een deel van het dagelijks leven brengt ook voor de Veiligheidsregio Fryslân grote implicaties met zich mee, daarom zijn deze incidenttypen dan ook als relevant beschouwd en nader uitgewerkt in dit hoofdstuk.

Scenario

Uitval Gasvoorziening

Iedere inwoner van Nederland vertrouwt op de constante aanwezigheid van schoon drinkwater, elektriciteit, telefoon, internet en afvalverwerking.

Wanneer deze diensten uit komen te vallen kunnen delen van het dagelijks leven, al dan niet volledig, stil komen te liggen. Dergelijke crisistypen zijn vanzelfsprekend ook voor Fryslân zeer relevant.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- De uitval van de gasvoorziening duurt ongeveer 12 uur;
- Het scenario gaat uit van een getroffen (stads)wijk van tussen de 1.000 en 1.500 inwoners;
- De uitval vindt plaats in de winter, met temperaturen die beneden het vriespunt gelegen zijn.

Beschrijving

In de winterperiode wordt tegen het einde van dag bij werkzaamheden aan de waterleiding een waterleiding beschadigd. Door de uitstroom van water en de druk waarmee dat gepaard gaat breekt de gasleiding, die door het drukverschil volloopt met water. Hierdoor komt een wijk van ongeveer 750 tot 1.000 woningen zonder gas te zitten. Op dat moment is gevoelstemperatuur -2°C.

Gevolg is dat centrale verwarming en warm watervoorzieningen uitvallen en mensen niet meer op gas kunnen koken. Dit brengt ongemak met zich mee en kan in extreme weersomstandigheden leiden tot kritische situaties voor niet-zelfredzame personen.

Door de vervuiling in het gasnet (water en zand) kost het veel tijd om deze verstoring op te lossen: eerst moet het gebied van de vervuiling worden bepaald en afgesloten van het omliggende net. Hierbij worden tevens de hoofdkranen van de huisaansluitingen huis voor huis gesloten, omdat anders gevaarlijke situaties kunnen ontstaan bij het weer op druk brengen van het gasnet. Dit is een veiligheidsprocedure van de netbeheerder en kost veel tijd. Vervolgens worden in secties de leidingen gecontroleerd, leeggezogen en schoongemaakt.
Daarna kan begonnen worden met het gefaseerd en huis aan huis opnieuw aansluiten van getroffen huishoudens. De totale hersteltijd van de storing ligt rond de 8-10 dagen.

Slachtofferbeeld en impact

Het is onwaarschijnlijk dat er directe slachtoffers vallen door de uitval van de gasvoorziening. Er bestaat echter wel een kans op indirecte slachtoffers doordat voorraden van reserve systemen opraken bij instellingen als gevolg van de duur van de uitval.

De inschatting is echter dan mensen zich in de meeste gevallen warm zullen houden met extra kleding, tijdelijke elektrische kachels of door de tijd elders door te brengen waar nog wel gas en verwarming aanwezig is.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	nvt
Gewonden (T1/T2)	nvt
Getroffenen	< 40.000
Betrokkenen	< 40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	Nvt
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	Nvt
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	Nvt
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt tussen mogelijk en waarschijnlijk ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
13 oktober 2018	Gasstoring Schiermonnikoog	GRIP 0

Scenario

Uitval Elektriciteitsvoorziening

In Nederland wordt het energienet beheerd door enkele regionale netbeheerders. Voor het landelijke netwerk is Tennet de enige netbeheerder. Het net van Tennet verbindt de regionale netten met de Europese netten om ons heen.
In de regio Fryslân is er één netbeheerder voor elektriciteit, namelijk Liander. Daarnaast is er in de regio één elektriciteitscentrale van Electrabel in Burgum aanwezig.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Het scenario vindt plaats in de winterperiode;
- Het begin van het scenario vindt 's nachts plaats;
- De uitval van stroom geldt voor een (groot) gedeelte van de regio;
- De aanvankelijke uitval duurt ongeveer 24 uur, daarna wordt de storing per gebied verholpen en worden gebieden weer aangesloten;
- Het eerste herstel van de infrastructuur neemt ongeveer vier dagen in beslag. Een definitieve en betrouwbare reparatie vergt mogelijk enkele weken/ maanden;
- Vitale groepen zijn ouderen, zorginstellingen en mensen die thuiszorg ontvangen en thuis afhankelijk zijn van (bijvoorbeeld zuurstof) apparatuur.

Beschrijving

Bij een nachtelijke stroomstoring komen ongeveer 20.000 huishoudens zonder stroom te zitten. Openbaar vervoer, verkeerslichten en allerlei andere technische diensten (pinnen, tankstations, winkels etc.) zijn ook getroffen door de storing. Verwarming en telefonie worden voornamelijk bij de burgers thuis direct gemist. Regionale netwerkdiensten werken dag en nacht om de stroomvoorziening weer op gang te krijgen. Een tijdsindicatie van de duur van herstelwerkzaamheden is echter niet te geven waardoor enige onrust ontstaat onder de bevolking. Doordat bijna 100% van de hedendaagse maatschappij afhankelijk is van stroom is de impact van de langdurige uitval aanzienlijk voor een regio als Fryslân.

Door de uitval komen ook andere processen in het gedrang, want naast dat bewoners en bedrijven geen stroom meer hebben zullen een aantal secundaire gevolgen optreden, hierbij valt te denken aan de uitval van waterzuivering of drinkwater. Dit zijn processen die in principe onder een separaat crisistype genoemd worden maar ook in dit geval direct betrokken kunnen raken.

De nazorg en herstelfase kan enkele dagen tot enkele gevallen meer dan een week vergen. Doordat leidingen vervangen en nagelopen moeten worden duurt het relatief lang voor huishoudens en

bedrijven weer aangesloten zullen zijn op zowel het elektriciteitsnetwerk als het drinkwaternetwerk (dit zal eerst hersteld of gereinigd moeten worden).

Slachtofferbeeld en impact

Zoals hierboven is aangegeven is het niet direct de verwachting dat er dodelijke slachtoffers vallen onder de bewoners in de provincie. Tegelijk kan het echter ook niet direct uitgesloten worden doordat verminderd zelfredzame personen extra hard getroffen kunnen worden door bijvoorbeeld de uitval van (trap)liften, zuurstofsystemen of andere medische systemen waar zij (deels) afhankelijk van zijn.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	<1
Gewonden (T1/T2)	2-4
Getroffenen	>40.000
Betrokkenen	>40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	C
3.1 kosten	C
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	B/C
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De kans van optreden van dit scenario wordt als ”waarschijnlijk” ingeschat, gebaseerd op de Nationale risicobeoordeling 2014.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
2010	Stroomuitval Servotel, Drachten	GRIP 1
16 april 2021	Langdurige stroomuitval, Ameland	GRIP 0

Bronvermelding

1. Scenario’s Nationale Risicobeoordeling (2014)
2. Incidentbestrijdingsplan Grootschalige Uitval Stroomvoorziening (2015)

Scenario

Verontreiniging Drinkwater

Schoon drinkwater is een van de primaire levensbehoeften van inwoners van Nederland. Een mens kan relatief lang zonder (of met zeer weinig) voedsel overleven, maar na slechts enkele dagen zonder (schoon) water kunnen al acute problemen ontstaan. Hierbij valt te denken aan het optreden van ziektes als gevolg van besmetting met ziekteverwekkers als bacteriën en uitdroging van mens en dier door een direct tekort aan water in het lichaam.

Kenmerken

Voor dit scenario gelden de volgende uitgangspunten:

- Uit bemonstering blijkt een van de drinkwater productielocaties te zijn besmet met de E.coli bacterie;
- Het besmette drinkwater is op dat moment al naar ongeveer 150.000 huishoudens verspreid.
- De periode waarin het scenario zich afspeelt is ongeveer 24 uur;
- Veel van de aangesloten huishoudens ontvangen en gebruiken ook daadwerkelijk (mogelijk) besmet drinkwater;
- Het drinkwaterbedrijf neemt de besmetting zeer serieus en handelt vrijwel direct na ontdekking;
- Er is geen sprake van een langdurige herstelfase. Enkele reparaties en aanpassingen bij de productielocatie zijn voldoende;
- De meest kwetsbare groepen zijn in dit scenario zuigelingen, jonge kinderen, zorgbehoevenden, zieken en ouderen.

Beschrijving

Bij een van de drinkwaterlocaties wordt tijdens een routine controle bij een watermonster een mogelijke besmetting aangetroffen. Nader onderzoek wijst uit dat het water daadwerkelijk is besmet met de E.coli bacterie. E.coli is een veel voorkomende darmbacterie die in normale omstandigheden niet direct tot ziekte of andere problemen leidt.

Daarentegen is de bacterie de meest voorkomende verwekker van urineweginfecties. Andere varianten kunnen ook maagdarmklachten opleveren of zelfs ernstigere ziekteverschijnselen.

Na de constatering dat een deel van het drinkwater is besmet met deze bacterie wordt vastgesteld dat vanuit de besmette productie locatie zo'n 150.000 huishoudens zijn voorzien van water. Het waterbedrijf onderneemt hierop direct actie door actief te gaan communiceren over de problemen. De betreffende huishoudens krijgen het dringende advies om water uit de kraan niet direct te gebruiken maar eerst te koken. Verder wordt het waterleiding bedrijf de leidingen spoelen en opnieuw bemonsteren. Mocht dit niet afdoende zijn dan wordt er gechloreerd.

Ondanks het actieve handelen van het waterleidingbedrijf, ondervindt één oudere persoon zoveel lichamelijke klachten dat ziekenhuisopname plaatsvindt. Door de zwakke lichamelijke gesteldheid van deze persoon komt hulp echter te laat.

Slachtofferbeeld en impact

Verspreid over het getroffen gebied komen na verloop van tijd ziektegevallen aan het licht. Veel van de getroffen inwoners herstelt op eigen kracht of na bezoek aan een huisarts. Maar zoals hierboven aangegeven is voor één persoon alle hulp onvoldoende.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	1
Gewonden (T1/T2)	2 – 4
Getroffenen	> 40.000
Betrokkenen	> 40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	D
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	Nvt
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “mogelijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

- Vitens

Scenario

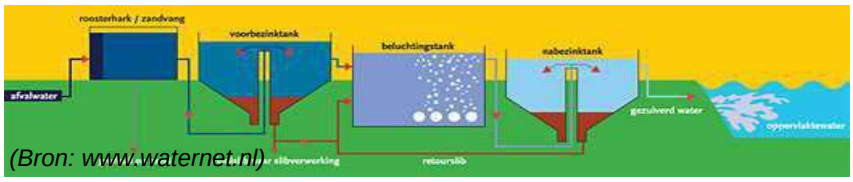
Uitval Waterzuivering

Wetterskip Fryslân zuivert op 27 locaties in Fryslân huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater, waaronder op vier Waddeneilanden. Daarnaast beschikt het Wetterskip over 275 rioolgemalen en in totaal over 830 kilometer persleiding.
Op deze zogenaamde RWZI's (rioolwaterzuiveringsinstallaties) wordt al het rioolwater uit heel Fryslân gezuiverd en weer op het oppervlaktewater gebracht. Elke zuivering heeft een eigen stelsel van aanvoerende persleidingen. Dit is een belangrijke schakel in de afvalverwerking van de regio, met deze installaties wordt voorkomen dat ongezuiverd afvalwater in de Friese wateren en meren terecht komt.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Enkele oppervlaktewateren (de Friese boezem) raken vervuild als gevolg van dit scenario;
- Er vallen geen slachtoffers tijdens of na het scenario, op de middel- en langere termijn zijn er wel volksgezondheidsrisico's;
- Het scenario vindt plaats in een (natte) zomer;
- Er worden geen kwetsbare groepen onderscheiden, wel lopen zwemmers in open water risico ziek te worden door contact met het rioolwater;
- De Gemeentelijke riolering kan overbelast raken, met lozingen van ongezuiverd afvalwater via rioolwater overstorten tot gevolg.

(Bron: www.waternet.nl)

Beschrijving

Door blikseminslag in een van de grotere RWZI's in de regio valt de gehele installatie uit. Als gevolg hiervan kan voor dit deel van de regio geen rioolwater meer gezuiverd worden. Ondanks dat er buffering plaatsvindt van vuil water in het (gemeentelijk) rioolsysteem is dit niet voldoende en ontstaat de situatie dat er vuil rioolwater in het oppervlakte water terecht komt (via riooloverstorten). Het waterschap beschikt niet over de juiste onderdelen om de installatie direct te vervangen. Ook als alle onderdelen wel op voorraad zouden zijn, hebben installateurs tijd nodig om de staande installatie te ontmantelen en een nieuwe op dezelfde plek weer op te bouwen.

Gedurende deze herstelperiode zal voor gebruikers van het oppervlaktewater een probleem ontstaan. Recreatie in dergelijk verontreinigd water is bijvoorbeeld niet mogelijk doordat de kans op ziektes aanwezig is. Daarnaast zullen boeren moeten zorgen dat ze hun vee niet uit het water laten drinken en het land niet moeten besproeien met oppervlaktewater.

Slachtofferbeeld en impact

Het is niet de verwachting dat er als gevolg van dit scenario dodelijke slachtoffers voordoen. Wel zijn er veel mensen getroffen en betrokken doordat het oppervlaktewater in de provincie meerdere functies heeft in het kader van vervoer van goederen, recreatie en agrarische doeleinden. Hierdoor ontstaat de kans dat onrust ontstaat onder gebruikers van het water die vragen stellen over hun veiligheid en van hun omgeving, hierbij valt te denken aan boeren, zwemmers en andere mensen die op of rond het water te vinden waren ten tijden van het incident.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	< 1
Gewonden (T1/T2)	< 1
Getroffenen	>40.000
Betrokkenen	>40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	Nvt
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	Nvt
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	B
5.1 verstoring van het dagelijks leven	B
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	Nvt
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	**B**	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “onwaarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

1. Bestrijdingsplan waterkwaliteit Wetterskip Fryslân, 2016

Scenario

Uitval spraak-en datacommunicatie

Telecommunicatie en ICT zijn een belangrijke factor in onze samenleving. Uitval van dergelijke voorzieningen kunnen een brede impact hebben op ons dagelijks leven, omdat het sterk verweven zit binnen onze samenleving. Voorzieningen waar aan gedacht kan worden bij zo'n uitval zijn pinsystemen, vitale infrastructuur, verkeersmanagement et cetera. Hulpdiensten maken ook veelvuldig gebruik van systemen die worden aangestuurd door telecommunicatie. Er wordt gebruik gemaakt van communicatiesysteem C2000, alarmeringssysteem P2000 en het alarmnummer 112. Een trigger voor het uitvallen van spraak- en datacommunicatie kan cybercrime zijn. Cybercrime is op het moment een belangrijk onderwerp en staat hoog op de bestuurlijke agenda. Omdat het een onderwerp is die vrij nieuw en onbekend is, kan dit veel onrust veroorzaken in de maatschappij. Belangrijk bij dit onderwerp is dat de uitval van spraak- en datacommunicatie niet provinciegrens gebonden is.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Uitval telecommunicatie en ICT;
- Effecten duren een aantal dagen;
- De effecten treffen mogelijk een groot gebied;
- Er is ook uitval van systemen als verkeerslichten;
- Zorgcontinuïteit;
- Functioneren van de crisisorganisatie wordt aangetast;
- Oorzaak is cybercrime.

Beschrijving

Hackers die het voorzien hebben op een dataserver zorgen voor uitval van de telecommunicatievoorzieningen. Als gevolg hiervan vallen alle spraak- en datacommunicatievoorzieningen uit binnen Fryslân, maar ook in delen over de provinciegrens.

Door de uitval is het niet meer mogelijk om internet en de telefoon te gebruiken. Verschillende gevolgen treden direct op, zoals het uitvallen van pinbetalingen en het verstoren van verkeersmanagementsystemen. Nutsbedrijven ondervinden ook problemen om hun dienstverlening in

stand te houden. Doordat de telefoon niet meer gebruikt kan worden, is het bereiken van hulpdiensten zeer lastig. Hierdoor is het alarmeren van de hulpdiensten en communiceren tussen hulpdiensten lastig, omdat systemen als C2000 en P2000 plat liggen. Doordat de storing pas na 2 dagen opgelost kan worden ontstaat er grote schade en paniek. Mensen worden ongerust, omdat veel voorzieningen niet meer werken.

Slachtofferbeeld en impact

Het slachtofferbeeld en de impact wordt tijdens de werksessie met de aanwezige partners beoordeeld.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	2
Gewonden (T1/T2)	4-16
Getroffenen	>40.000
Betrokkenen	>40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	N.v.t.
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	N.v.t.
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	N.v.t.
5.1 verstoring van het dagelijks leven	C
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	N.v.t.
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	N.v.t.

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “Waarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
Maart 2017	Storing KPN noorden door kabelbreuk (Sportstad Heerenveen, Zorggroep Alliade)	GRIP 0
24 juni 2019	Landelijke telefoniestoring KPN, met als effect uitval 112	GRIP 2

Bronvermelding

- Expert judgement: werksessie met partners.

2.6 Verkeer en vervoer

Het maatschappelijk thema verkeer en vervoer is voor een waterrijke provincie als Friesland zeer relevant als wordt gekeken naar bijvoorbeeld vervoersbewegingen over het binnenwater. De provincie is een aantal kanalen als een grote hoeveelheid meren rijk. Op deze kanalen en meren vindt zowel recreatie- als beroepsvaart plaats en op veel plekken kruisen deze beide soorten elkaar.

Het is dan ook niet ondenkbaar dat door de (zomer)drukte op het water een groot ongeval plaatsvindt op het water of dat er watersporters in de problemen raken bij een plotselinge weersomslag.

Door de aanwezigheid van de Waddeneilanden heeft de provincie het hele jaar door ook te maken met vervoersbewegingen van veerboten die de eilanden met het vaste land verbinden.

Daarnaast bevindt zich in de provincie een van de laatst overgebleven bases van de Koninklijke Luchtmacht. Rondom de vliegbasis wordt regelmatig geoefend door de vliegtuigen uit zowel Nederland als het buitenland. Een incident nabij de vliegbasis wordt rekening mee gehouden.

Voorbeelden van mogelijke incidenten die in dit hoofdstuk aan de orde komen zijn:

- Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein;
- Incident waterrecreatie - op groot water;
- Incident beroepsvaart;
- Incident op natuurijs;
- Incident wegverkeer.

Scenario

Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein

Bij de vliegbasis in Leeuwarden vinden er geregeld vliegbewegingen plaats van militaire vliegtuigen. Eens in de zoveel tijd worden er grotere oefeningen georganiseerd waarbij meerdere internationale militaire vliegtuigen bij zijn betrokken zoals Frisian Flag. Dergelijke oefeningen trekt veel bekijks van onder andere vliegtuigspotters.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Voor dit scenario is gebruik gemaakt van het geldende Rampbestrijdingsplan van de Vliegbasis;
- Er is gekozen om een crash van een vliegtuig tijdens de oefening Frisian Flag uit te werken;
- Tijdens deze oefening waren er veel spotters aanwezig aan het uiteinde van de start- en landingsbaan.

Beschrijving

Tijdens de oefening Frisian Flag raakt één van de vliegtuigen in problemen tijdens het opstijgen. Wanneer de piloot de noodrem probeert in te schakelen slaagt dit niet en rijdt hij vol in op de spottersplek, waar op dat moment meerdere vliegtuigspotters aanwezig zijn. Door de klap komen er zo'n 20 mensen direct te overlijden. Daarnaast raken er door het in brand vliegen van het vliegtuig en rondvliegende brokstukken meerdere mensen (ernstig) gewond.

Slachtofferbeeld en impact

Door de impact en vrijkomen van brokstukken en brandstof zijn er in de directe nabijheid van de crashlocatie veel dodelijke slachtoffers te betreuren. Daarnaast zijn door de hitte en brokstukken veel mensen gewond geraakt. Een groot deel hiervan heeft direct medische hulp nodig en zal vervoerd moeten worden naar ziekenhuizen in de omgeving.

Om de opname en verspreiding van deze slachtoffers te coördineren wordt het SIS (slachtoffer informatie systeem) ingeschakeld. Dit is een landelijke dienst met eigen telefooncentrale en website waar verwanten en betrokkenen kunnen nagaan of hun familielid of bekende is opgenomen in een van de betrokken ziekenhuizen. Dit systeem werkt naast het systeem van een gemeentelijke/ regionale crisiswebsite/ rampenzender en informatienummer.

Ook op sociaalpsychologisch vlak heeft de crisis impact. Het kan namelijk leiden tot angst en onrust.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	16 – 40
Gewonden (T1/T2)	12
Getroffenen	60
Betrokkenen	150

Impactcriterium	Score (A-E)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	C-hoog
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	C
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	Nvt
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “onwaarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
Juni 2016	Ongeval Straaljager Bitgum	GRIP 2
Juli 2021	Ongeval F16 Vliegbasis Leeuwarden	GRIP 1

Bronvermelding

- Rampbestrijdingsplan Vliegbasis Leeuwarden;
- Expert judgement.

Scenario

Incident waterrecreatie -

op groot water

Friesland is bij uitstek een provincie die zich leent voor watersport. De provincie is meer dan 500 km aan kanalen rijk en telt een aantal grote binnenmeren. Daarnaast staat de provincie in direct contact met het IJsselmeer en de Waddenzee. Fryslân heeft daarnaast een groot aantal ligplaatsen voor de pleziervaart. In Fryslân zijn meer dan 60 jachthavens waar, voornamelijk in de zomerperiode, meer dan 250 personen aanwezig kunnen zijn per jachthaven. Op de Friese wateren wordt dus veel gevaren. Zeker in de zomermaanden wordt de provincie door veel toeristen/ waterrecreanten bezocht.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Het scenario vindt plaats op een van de (grote) binnenmeren van de provincie;
- Op het moment van plaatsvinden zijn veel toeristen op het water aanwezig;
- Veel reguliere watersporters hebben zich goed voorbereid en ondervinden minder hinder van de plotselinge weersomslag. Zij zijn daarom veelal tijdig teruggekeerd naar een haven;
- Dit scenario is gecombineerd met het scenario ‘incident op ruim water’.

Beschrijving

Tijdens een warme zomerdag slaat plotseling het weer om in de zuidwesthoek van de provincie. Op de binnenmeren zijn op dat moment veel zeilboten en andere watersporters aanwezig. Een groot deel van hen wordt door de plotselinge omslag verrast en komt daarmee in de problemen. Recreanten krijgen te maken met windstoten en grote hoeveelheden water. Als gevolg van de weersomslag slaan veel boten om of komen (voornamelijk bij de sluizen en ingangen van kanalen) met elkaar in aanvaring. Daarmee is er sprake van meerdere personen ter water/ mogelijke drenkelingen.

Na ongeveer anderhalf uur is de storm gaan liggen en kan de balans op het water opgemaakt gaan worden. De chaos is op dat moment nog onverminderd groot, vele hulpverleners en recreanten/ beroepsvaarders geven hulp aan getroffen watersporters.

In deze fase wordt ook duidelijk dat veel mensen elkaar in de hectiek zijn kwijt geraakt. Het kost de nodige inspanning van verschillende instanties om de juiste mensen met elkaar in contact te brengen wen weer te herenigen.

Ondanks snel ingrijpen van hulpdiensten en mede watergebruikers wordt in de loop van het incident duidelijk dat er mensen vermist zijn. Tegen het invallen van het duister worden twee vermiste personen levenloos in het water aangetroffen. Het aantal dodelijke slachtoffers loopt in de volgende dag/ dagen mogelijk op doordat pas blijkt of mensen terecht zijn of daadwerkelijk zijn vermist.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	2 – 4
Gewonden (T1/T2)	4 – 16
Getroffenen	< 4.000
Betrokkenen	< 4.000

Impactcriterium	Score (A-E)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	Nvt
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	C
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “mogelijk tot waarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
9 mei 2013	Vrachtschip overvaart sloep op het Prinses Margrietkanaal bij Tjerkgaast	GRIP 1
25 juni 2013	Vrachtschip overvaart plezierjacht op het Prinses Magrietkanaal bij Grou	GRIP 1

Bronvermelding

1. Nautische Risico-Inventarisatie IJselmeergebied - Samenwerkingsregeling Incidentbestrijding IJselmeergembied (Samij);
2. IBP hoofdvaarwegen;
3. IBP Waddenzee.

Scenario

Incident beroepsvaart

De Provincie Friesland kenmerkt zich door de aanwezigheid van een viertal Waddeneilanden. Deze eilanden worden middels veerdiensten met het vaste land verbonden. Op de vier eilanden wordt door twee aanbieders van veerdiensten gevaren. De eilanden worden gemiddeld 40 tot 50 keer per week aangedaan door de veerdiensten. Binnen Friesland zijn meerdere beroepsvaarders actief bij het vervoer van en naar de vier Waddeneilanden. De veerboten die hiervoor gebruikt worden bieden plaats aan 48 tot 1.200 personen.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Er wordt uitgegaan dat er gemiddeld 1.000 personen op de veerboot aanwezig zijn;
- De maximale capaciteit van de veerboten is ongeveer 1.200 personen;
- Het incident vindt plaats in het voorjaar als de buitentemperatuur langzaam begint op te lopen, maar de watertemperatuur nog erg laag kan zijn;
- De veerboot zal niet zinken maar op een zandbank tot stilstand komen;
- Ouderen en kinderen worden als kwetsbare groepen aangemerkt omdat zij wellicht expliciete hulp nodig hebben bij het verlaten van het schip.

Beschrijving

Tijdens één van de overtochten van een veerboot naar een van de eilanden ontstaat brand aan boord. De kapitein kiest ervoor het schip preventief vast te leggen op een zandbank. Op deze manier wordt voorkomen dat het schip als gevolg van de schade die wordt veroorzaakt door de brand zinkt. Door de hevige rookontwikkeling aan boord wordt het schip direct ontruimd en worden mensen van boord gehaald. Aan boord ontstaat als gevolg van de rook en het vastlopen paniek onder de passagiers. Enkelen van hen springen over boord en belanden zo in het koude water. Tijdens de paniek en brand komen enkele mensen om het leven en raken tientallen mensen gewond of onderkoeld.

Slachtofferbeeld en impact

Door de paniek, verdrukking en onderkoeling zijn er tussen de 160 en 400 personen gewond geraakt. Door de brand en onderkoeling zijn echter ook zo'n 4 tot 16 personen om het leven gekomen. Pas op de vaste wal en na complete (SIS) registratie kan na verloop van tijd duidelijkheid gegeven worden over de daadwerkelijke omvang van het incident.

Aangezien de rederijen op de Waddenzee beschikken over meerdere veerboten is een herstelfase, waarbij een eiland bijvoorbeeld voor langere tijd niet bereikbaar is, niet aan de orde.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	4 – 16
Gewonden (T1/T2)	160 – 400
Getroffenen	< 4.000
Betrokkenen	< 4.000

Impactcriterium	Score (A-E)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	C
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	D hoog
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	Nvt
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	D
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “mogelijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
2 januari – 6 februari 2019	Containercalamiteit Waddenzee	GRIP 4
7-8 april 2021	Vijf containers van schip overboord geslagen in de Noordzee	GRIP 0
21 april 2021	Brand machinekamer Koegelwieck	GRIP 0

Bronvermelding

1 Incidentbestrijdingsplan Waddenzee, februari 2016
2 Risicoanalyse Waddenzee, Analyse verkeers- en vervoerstromen 2015, november 2016

Scenario

Incident op natuurijs

Schaatsen is een ware volkssport in de provincie Fryslân. Naast de alom bekende Elfstedentocht worden er in winters met voldoende natuurijs nog veel meer schaatstoertochten georganiseerd. Hieraan toen duizenden mensen mee, verdeeld over de hele provincie. Nu strenge vorst steeds minder voorkomt en schaatsen op natuurijs steeds unieker, ontstaat er steeds meer ijsgekte bij mensen. Dit resulteert in ongevallen op het ijs, mede doordat mensen niet geoefend zijn met schaatsen.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Uitgangspunt is dat er ten tijde van het incident grote groepen mensen op het ijs zijn;
- Het scenario vindt plaats tijdens een van de grote toertochten in de regio;
- Er wordt vanuit gegaan dat iedereen die tijdens het incident kwetsbaar is. Extra aandacht gaat uit naar kinderen en ouderen;
- Het scenario gaat niet in op vitale infrastructuur. Het scenario heeft hier geen invloed op.

Beschrijving

Tijdens een van de schaatstochten in de regio zakt een grote groep schaatsers midden op een bevroren meer door het ijs. Met hulp van andere schaatsers weten de meesten weer op het ijs te komen. Voor deze groep dreigt onderkoeling. Het lukt een aantal niet om uit het water te komen en deze personen dreigen onder water te verdwijnen. Ook zijn er inmiddels al een aantal schaatsers vermist. Hierdoor is sprake van een duikinzet en oppervlakteredding. Over het exacte aantal slachtoffers is op dat moment niks te zeggen doordat niet iedereen elkaar kent en er wellicht schaatsers andere richtingen hebben gekozen nadat ze uit het water gekomen zijn.

De hulpdiensten starten bij melding direct een zoekactie op de opgegeven locatie. Dit wordt bemoeilijk doordat alle vaar- en waterwegen met ijs bedekt zijn en de incidentlocatie moeilijk bereikbaar is.

Slachtofferbeeld en impact

De hele groep schaatsers vertoont symptomen van onderkoeling. Daarnaast zijn een aantal schaatsers om het leven gekomen. Van een specifieke herstelfase waarbij diensten of gebieden langere tijd niet beschikbaar zijn is geen sprake naar aanleiding van dit scenario.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	2 - 4
Gewonden (T1/T2)	16 - 40
Getroffenen	< 400
Betrokkenen	< 400

Impactcriterium	Score (A-E)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C hoog
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	Nvt
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	Nvt
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “mogelijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Bronvermelding

Het scenario is tot stand gekomen door middel van expert judgement. Dit geldt ook voor het kaartmateriaal.

Scenario

Incident wegverkeer

In Friesland zijn diverse snel- en provinciale wegen aanwezig waar veel auto- en vrachtwagenverkeer overheen gaat. In combinatie met slechte weersomstandigheden als gladheid en mist, kunnen zich hier grote incidenten voordoen. In het verleden zijn er meerdere malen grote kettingbotsingen geweest.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Het incident doet zich voor in de avond op een vierbaans snelweg;
- Ten tijde van het incident was het donker en zeer mistig op de snelweg.

Beschrijving

Op een zeer mistige avond op de A7 tussen Heerenveen en Drachten rijdt er een auto in op een langzaam rijdende auto die er voor rijdt. Hierdoor schiet de voorste auto naar de linker rijstrook van de snelweg, waardoor zo'n 35 voertuigen op beide zijden van de snelweg achter op elkaar botsen. Onder deze voertuigen zitten zowel personenauto's als vrachtwagens. Door de fysieke impact van deze botsingen raken meerdere personen in diverse voertuigen bekneld. Eén van de vrachtwagens raakt tijdens de botsing in brand, waardoor de chauffeur om het leven komt. Door de mist wordt de hulpverlening ernstig gehinderd. Dit heeft als gevolg dat de diverse hulpdiensten lang onderweg zijn naar het incident toe, maar ambulances zijn ook lang onderweg naar het ziekenhuis. Door de grote ravage, langdurige reddingsacties en het onderzoek van de politie blijft de A7 lange tijd gesloten voor verkeer.

Slachtofferbeeld en impact

In meerdere voertuigen raken mensen gewond. Dit verschilt van lichte verwondingen zoals kneuzingen tot (zeer) zwaar letsel waarbij botbreuken en dergelijke voorkomen. Van alle betrokkenen raakt ongeveer 30% (circa 10 personen) gewond door dit incident.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	1
Gewonden (T1/T2)	10
Getroffenen	35
Betrokkenen	120

Impactcriterium	Score (A-E)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	N.v.t.
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	N.v.t.
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	N.v.t.
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	N.v.t.

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “waarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
11 juli 2014	Verkeersongeval bus met 60 Duitse schoolkinderen en een auto waarbij 1 dodelijk slachtoffer is, Stiens	GRIP 1
22 juni 2016	File A7, Afsluitdijk	GRIP 1
30 september 2016	Verkeersongeval knooppunt Joure	GRIP 1
28 februari 2019	Meerdere verkeersongevallen op de A32 i.v.m. dichte mist	GRIP 1
1 januari 2020	Kettingbotsingen in dichte mist op A32 en A7	GRIP 1
21 augustus 2020	Kettingbotsing met brand A6	GRIP 1

Bronvermelding

Het scenario is tot stand gekomen door middel van expert judgement.

2.7 Gezondheid

Binnen het maatschappelijk thema gezondheid staan incidenten centraal die een directe bedreiging voor de volksgezondheid vormen. Een grote griepuitbraak (pandemie) zou bijvoorbeeld effect kunnen hebben op het dagelijks leven en de continuïteit van bedrijven en instellingen binnen de provincie.

Daarnaast zijn in Friesland veel veeteelt bedrijven aanwezig. Daarom wordt in dit hoofdstuk ook stilgestaan bij het thema dierziekten waarbij Mond en Klauwzeer (MKZ) een van de meest sprekende voorbeelden is. Een grote uitbraak van een dergelijke ziekte kan grote gevolgen hebben voor de inwoners van de provincie doordat vervoersverboden en blokkades opgeworpen worden om verdere verspreiding te voorkomen.

Scenario

Besmettingsgevaar

Ondanks het groene en rurale karakter van de provincie zijn er in Friesland enkele tientallen bedrijven aanwezig waar met verschillende soorten (en grote hoeveelheden) gevaarlijke stoffen wordt gewerkt. Hierbij valt te denken aan chemiebedrijven voor bijvoorbeeld verven en lakken en afvalverwerkers die zich hebben gespecialiseerd in gevaarlijk (bedrijfs)afval.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Het scenario vindt plaats bij een bedrijf met verschillende soorten gevaarlijke stoffen;
- Het bedrijf ligt in de nabijheid van een woongebied/ -kern;
- Het incident vindt aan het einde van de dag plaats;
- Ouderen, kinderen, zieken en minder validen zijn in dit scenario als kwetsbare groepen aangemerkt.

Beschrijving

Bij een groot risicobedrijf in de provincie breekt aan het eind van de dag brand uit. De eigen Bedrijfshulpverlening (BHV) tracht het vuur onder controle te krijgen, maar slaagt hier niet in. Bij aankomst van de brandweer is het vuur reeds uitslaand en wordt opgeschaald naar grote brand. Ondanks de snelle opschaling en inzet van hulpdiensten kan niet worden voorkomen dat het bedrijf volledig uitbrandt en dat grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen in vlammen op gaan. Naarmate het incident vordert melden zich steeds meer inwoners van de nabijgelegen woonkern met (soms ernstige) klachten aan ogen en luchtwegen. Daarnaast blijkt dat in de wijde omgeving van de brand schadelijke roetdeeltjes zijn neergekomen.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	0
Gewonden (T1/T2)	4 – 6
Getroffenen	< 4.000
Betrokkenen	< 4.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)

1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	Nvt
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	Nvt
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “waarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
11 oktober 2012	Asbestbrand, Boazum	GRIP 2
September 2013 – februari 2014	Dioxine-eieren, Harlingen	GRIP 0
18 november 2017	Asbestbrand, Franeker	GRIP 1

Bronvermelding

1 Rook bij Branden (GGD Groningen, 2013)
2. Meetresultaten en risicobeoordeling Brand Shell Moerdijk (RIVM, 2014)

Scenario

Dierziekten

De provincie Friesland is voornamelijk agrarisch van aard. Dit vertaalt zich onder meer in het feit dat de provincie meer dan 6.000 veebedrijven rijk is. Verspreid over de provincie leven meer dan 550.000 runderen, 95.000 varkens en bijna 9 miljoen kippen. Een uitbraak van een besmettelijke dierziekte waarbij veel bedrijven, zo niet de gehele sector in de provincie, worden getroffen is dus een groot risico voor de agrarische sector. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld MKZ of vogelgriep.

Kenmerken

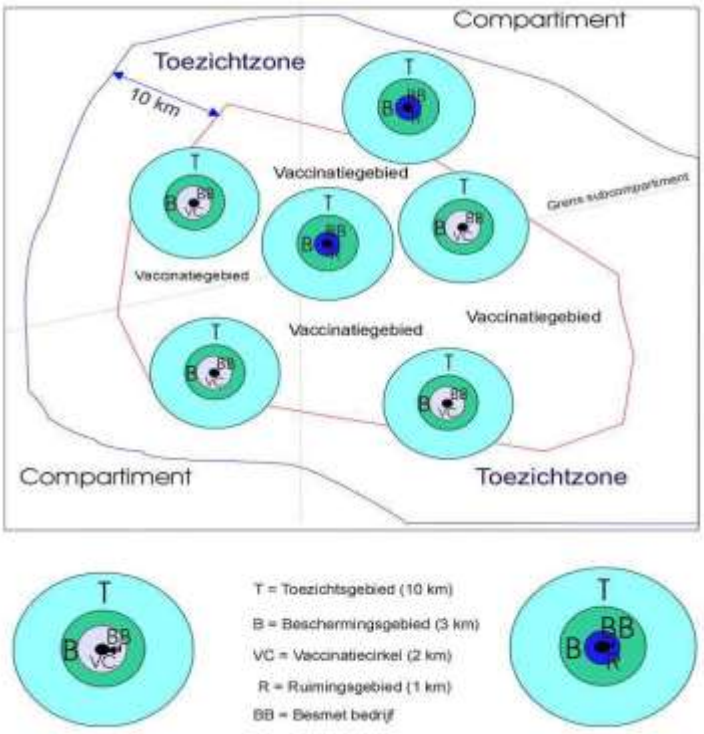
Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- De eerste uitbraak wordt aanvankelijk op een klein aantal bedrijven geconstateerd die tevens bij elkaar in de buurt liggen;
- Er is geen sprake van een overdracht van mens op dier of mens op mens.;
- Landelijke organisaties nemen direct de leiding bij de eerste meldingen van uitbraak;
- De eerste kwetsbare groep betreft de eigenaren/ medewerkers van de getroffen bedrijven, zij hebben de meeste tijd doorgebracht met (mogelijk) besmette dieren.

Beschrijving

Op een van de veebedrijven wordt bij een aantal dieren meerdere symptomen van een besmettelijke dierziekte geconstateerd. Een veearts neemt monsters en stuurt deze ter analyse naar het lab. Terwijl de analyse wordt uitgevoerd, komen meer meldingen van andere bedrijven binnen. Hierop wordt contact opgenomen met onder andere de NVWA en worden vervoersverboden rond de getroffen bedrijven ingesteld. Deze verboden lopen, afhankelijk van de verdere verspreiding en afhandeling, voor meerdere weken tot maanden.

Figuur 1: Bijvoorbeeld bij MKZ: Vaccinatiegebied en toezicht zone, beschermings- en toezicht gebied

Bron: MKZ beleidsdraaiboek, Ministerie van Economische Zaken (2013)

Slachtofferbeeld en impact

Het is niet de verwachting dat er dodelijke slachtoffers vallen als gevolg van dit scenario. De in dit gekozen scenario dierziekte is niet gemakkelijk direct overdraagbaar op de mens. wel voor mensen die (langdurig) in direct contact staan met de dieren bestaat de kans dat ze symptomen van de ziekte kunnen krijgen zoals blaasjes in de mond. De meeste symptomen verdwijnen echter vanzelf na een aantal dagen.

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	0
Gewonden (T1/T2)	0
Getroffenen	15 bedrijven
Betrokkenen	> 6.500 bedrijven

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	Nvt
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	Nvt
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	B – C
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “mogelijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
2014 - 2020	Vogelgriep	GRIP 0
April 2015	Hazenpest	GRIP 0

Scenario

Ziektegolf

Een ziektegolf doet zich voor wanneer in een kort tijdsbestek een grote (groeiende) groep mensen tekenen vertoont van een besmettelijke ziekte. Wanneer de groep te groot wordt kan ontwrichting van de maatschappij ontstaan. Voorbeelden hiervan zijn, uitbraak van legionella besmetting, een grootschalige griepepidemie of de opkomst van nieuwe infectieziekten, zoals COVID-19 (corona). Tijdens een uitbraak van een griepepidemie komen tientallen tot honderden mensen (extra) te overlijden. Veelal betreft het mensen op leeftijd die al een verminderde weerstand hadden.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Ongeveer 20 tot 30% van de Friese bevolking heeft gedurende de epidemie te maken met duidelijke ziekteverschijnselen;
- Er is uitgegaan van een periode van enkele weken waarbinnen de epidemie zich afspeelt;
- Ouderen en jonge kinderen zijn extra kwetsbaar tijdens een griepuitbraak omdat zij (mogelijk) een verlaagde weerstand hebben.

Beschrijving

Tijdens een griepepidemie stijgt na enkele weken het aantal geïnfecteerde personen explosief tot enkele tientallen procenten van de Friese bevolking. Door de grote uitbraak komt het openbare leven deels stil te liggen doordat bedrijven en instellingen moeite hebben om de personeelstekorten op te vangen. Daarnaast zal een aantal scholen de deuren sluiten om verdere verspreiding zoveel mogelijk tegen te gaan. Op de piek van de epidemie zijn er naar schatting 35.000 mensen ziek en worden ongeveer 100 mensen in ziekenhuizen opgenomen met ernstige ziekteverschijnselen. De druk op de zorg is enorm toegenomen, waardoor reguliere zorg wordt afgeschaald.

Casuïstiek

Van een (griep)pandemie is sprake wanneer een wereldwijde uitbraak van griep of een nieuwe infectieziekte, veroorzaakt door een nieuw (griep)virus, plaatsvindt. Een dergelijke pandemie is daarmee anders dan het jaarlijks terugkerende griepseizoen. Immers deze seizoenen worden veroorzaakt door virussen die al eerder onder mensen circuleerden, in het geval van een pandemie is er sprake van een nieuw soort virus dat nog nooit eerder, of pas kort, onder mensen circuleert.

Eer dergelijke pandemie kan de samenleving behoorlijk schaden en ontwrichten. De afgelopen eeuw heeft een dergelijke ontwrichting zich een aantal keer voorgedaan. De meest in het oog springende grieppandemie was de uitbraak van de Spaanse griep in 1918. Destijds werd tussen de 25% en 30%

van de bevolking ziek. Ongeveer 1% van de geïnfecteerde kwam in Nederland om het leven.

Twee andere pandemieën (Aziatische griep en Hong Kong griep) werden veroorzaakt door een combinatie van deze virussen met een variant van een vogelgriep virus. De vorige twee virusstammen die voor problemen zorgden waarden naar schatting zes maanden rond. Door een toename van internationaal reizigersverkeer zou deze periode bij een volgende pandemie korter zijn. Naar schatting tussen de 120 en 160 dagen. In 2009 heeft er ook een pandemie plaatsgevonden. Dit was de Nieuwe Influenza A (H1N1) (voorheen Mexicaanse griep).

Regionale scenariostudies

In het landelijk draaiboek zijn een aantal scenarioberekeningen gedaan over het verloop van een epidemie gedurende een pandemische periode. Voor de regio zijn getalsmatige bewerkingen van deze studie uitgevoerd en geven een indruk van de regionale belasting van de gezondheidszorg. Om tot een interpretatie te komen van de mogelijke scenario's is in het landelijke draaiboek een beschrijving gemaakt. In het worst case scenario gaat het in Fryslân om circa 320.000 geïnfecteerde mensen. Bij het realistische scenario gaat het in Fryslân om circa 160.000 geïnfecteerde mensen.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	160 – 400
Gewonden (T1/T2)	> 400
Getroffenen	> 40.000
Betrokkenen	± 640.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	D hoog
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	E
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	D
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	E
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	E
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “mogelijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
2014	Norovirus, Zorgcentrum Heremastate Heerenveen	GRIP 0
2014	TBC-uitbraak, Leeuwarden	GRIP 0
2014	Ebola in West-Afrika. Ziekenhuizen bereiden zich voor	GRIP 0
Maart 2018	Griepgolf. Ziekenhuizen kampen met grote capaciteitsproblemen	GRIP 0
11 maart 2020	Coronacrisis	GRIP 4

2.8 Sociaal maatschappelijke omgeving

Binnen het thema sociaal maatschappelijke omgeving staan evenementen en bijkomende gevaren centraal als ook andere incidenten als amok of onrust bij demonstraties. Gezien het grote aantal evenementen wat jaarlijks binnen de provincie plaatsvindt is dit een relevant thema om nader uit te werken in dit hoofdstuk.

Daarnaast wordt tevens aandacht geschonken aan de problematiek van geweld rondom voetbalwedstrijden waarbij aanhangers van verschillende voetbalclubs de confrontatie met elkaar en/- of de politie opzoeken.

De geschiedenis en het aantal evenementen/ wedstrijden maakt dat dit relevante thema's zijn binnen Friesland.

Scenario

Paniek groot evenement

In Fryslân vinden jaarlijks veel evenementen plaats. Van de evenementen zijn er meer dan 1.500 aangemerkt als zijnde B (groot) of C (zeer groot). Sprekende voorbeelden hiervan zijn grote marathons, Luchtmachtdagen en de Elfstedentocht.
Gezien het groene/ toeristische karakter van de provincie vinden traditioneel veruit de meeste (grote) evenementen plaats in de lente en zomermaanden.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Het incident speelt zich af bij een van de grote evenementen in de provincie;
- Minder validen, kinderen en ouderen worden als kwetsbare groepen aangemerkt;
- De impact op vitale infrastructuur zoals elektriciteits- of gasvoorziening is niet meegewogen in dit scenario.

Beschrijving

Tijdens een groot evenement ontstaat onder het aanwezige publiek paniek als gevolg van een brand bij het podium. Doordat er veel mensen op een relatief kleine ruimte aanwezig zijn ontstaat chaos waardoor mensen in de verdrukking komen of zelfs onder de voet worden gelopen.
Doordat het evenement buiten plaatsvindt zijn de aanwezige personen relatief snel uit de buurt van de brand die aanleiding gaf voor de paniek. De gewonden (en één dodelijk slachtoffer) vallen daarom als gevolg van de paniek en niet door de brand.

Door de paniek en ontstane chaos hebben hulpdiensten de eerste periode grote moeite met het vormen van een beeld en is het lastig vast te stellen hoeveel gewonden er daadwerkelijk zijn gevallen. Een aantal van hen zal de plaats van het incident op eigen kracht hebben verlaten en zullen zich op een later tijdstip bij een huisarts, huisartsenpost of eerste hulp melden.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	1
Gewonden (T1/T2)	2 - 4
Getroffenen	< 4.000
Betrokkenen	< 40.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	B
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	Nvt
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als mogelijk tot waarschijnlijk ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
10 mei 2013	Oldtimer rijdt feesttent in, Wijckel	GRIP 1
19 juni 2013	Bijtende stof in feesttent, Damwoude	GRIP 1
21 mei 2014	Instorten dug-out tijdens schoolkorfbaltoernooi, Twijzel	GRIP 3

Scenario

Rellen rondom demonstraties of manifestaties

Tegenwoordig wordt opgemerkt dat er steeds meer polarisatie plaatsvind in de samenleving. Beslissingen gemaakt door de overheid worden niet door iedereen geaccepteerd en de bedoeling van bepaalde beslissingen zelfs in twijfel getrokken. Via demonstraties en andere manifestaties worden meningen van groepen mensen verkondigd.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- De demonstratie is gericht tegen een beslissing van de overheid;
- De demonstratie vind plaats tijdens een drukke zaterdagmiddag;
- Minder validen en kinderen worden als meest kwetsbare groepen onderscheiden.

Beschrijving

Na aanleiding van een genomen beslissing door de rijksoverheid is er onvrede ontstaat binnen een grote groep mensen die het hier niet mee eens is. Om uiting te geven aan deze mening is men op een zaterdagmiddag massaal bijeengekomen in de binnenstad van Leeuwarden om in een optocht te vertrekken naar het Provinciehuis. Bij het provinciehuis is men van plan om te demonstreren. Tijdens deze demonstratie is een tegendemonstratie zich ook richting het provinciehuis gaan bevinden om een tegengeluid te laten horen. Na het ontstaan van kleine opstootjes en vechtpartijen heeft de Mobiele Eenheid ingegrepen om de groepen uit elkaar te halen. De demonstratie heeft geleid tot gewonden onder de demonstranten en vernielingen aan onder andere straatmeubilair een eigendommen van winkels in de binnenstad.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	0
Gewonden (T1/T2)	2 – 4
Getroffenen	< 400
Betrokkenen	< 1.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	Nvt
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	A
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “waarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

Scenario

Terreur aanslag

Wereldwijd bestaat er een lange historie als het aankomt op terreur aanslagen/ extreem geweld. Dit zijn situaties waarbij een (of meerdere) dader(s) veel slachtoffers maken door een aanval op een groep mensen of gebouw. De laatste jaren kenmerken deze incidenten door het gebruik van (soms zware) vuurwapens. Sprekende voorbeelden in de VS zijn de jaarlijks terugkerende “schoolshootings”. In Nederland is het meest sprekende voorbeeld het schietincident in Alphen aan den Rijn.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Er is uitgegaan van één dader;
- Gevolgen op vitale infrastructuur zijn niet meegewogen in dit scenario;
- Door de chaos en systematische werkwijze van de dader zijn er geen specifieke kwetsbare groepen benoemd.

Beschrijving

Een verwarde man besluit, gewapend met meerdere vuurwapens, tot het plegen van een aanslag op een gebouw in zijn directe omgeving. Hij gaat systematisch te werk en gaat in het gebouw van ruimte naar ruimte en probeert hierbij zoveel mogelijk slachtoffers te maken.
Als de eerste politie-eenheden ter plaatse komen, treffen zij een chaotische situatie aan, veel mensen rennen in paniek en in shock naar buiten. Wanneer de politie het pand betreedt en ruimte voor ruimte veilig gaat stellen, treffen zij de dader dood aan. Vlak voor aankomst van de politie heeft hij zichzelf van het leven beroofd.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	16 - 40
Gewonden (T1/T2)	4 – 16
Getroffenen	< 400
Betrokkenen	< 1.000

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	C-hoog
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	Nvt
5.3 sociaal psychologische impact	D
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “Waarschijnlijk” ingeschat.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
26 juni 2009	Melding ‘verdacht pakketje’, Leeuwarden	GRIP 3
26 april 2012	Zeemijn (in Westersingel), Leeuwarden	GRIP 3
26 oktober 2017	Aantreffen explosief (plofkraak Rabobank), Haulerwijk	GRIP 1
17 oktober 2017	Plofkraak (Rabobank), Bakkeveen	GRIP 1
1 juni 2018	Plofkraak, Leeuwarden	GRIP 1
9 januari 2020	Verdacht pakket station, Leeuwarden	GRIP 1

Bronvermelding

- Politie Noord-Nederland

Scenario

Personen met verward gedrag

Er is een tendens waarneembaar dat mensen langer zelfstandig blijven wonen en minder snel worden opgenomen in het kader van zorg/ geestelijke gezondheidzorg. Verwarde personen hebben in Fryslân en omliggende regio's al voor diverse incidenten gezorgd. Zo was er in december 2015 een explosie in een flatgebouw in Drachten veroorzaakt door een verward persoon. Eenzelfde incident gebeurde in mei 2020 in de stad Groningen. Beide explosies zijn ontstaan door het openzetten van de gaskraan, waardoor de hele woning volliep met gas. In de afgelopen periode zijn er ook meerdere meldingen geweest van personen die dreigen met een dergelijke explosie. Deze dreigingen komen steeds vaker naar voren in het nieuws en kunnen zeer divers zijn. Ook schiet/ steekincidenten en overlast zijn voorbeelden die kunnen plaatsvinden. Deze scenario's geven vaak maatschappelijke onrust, waarbij ook de schuldvraag een belangrijk item is.

Kenmerken

Voor dit scenario zijn een aantal belangrijke kenmerken geselecteerd:

- Een verward persoon veroorzaakt een gasexplosie;
- De explosie ontstaat in een appartementencomplex met 18 woningen;
- Het appartementencomplex wordt bewoond door zowel gezinnen als minder zelfredzamen.

Beschrijving

In een appartementencomplex met 18 woningen laat een verwarde bewoner opzettelijk de gaskraan openstaan, waardoor de complete woning volloopt met aardgas. Het appartement is een tussenwoning op de eerste verdieping. Door het aanzetten van een elektrisch apparaat, weet het gasmengsel zich te ontsteken en een explosie ontstaat onmiddellijk. Door de explosie stort een gedeelte van het appartementencomplex met haar 18 woningen in, waardoor er een grote ravage en paniek ontstaat. Door de explosie en de instorting zijn er meerdere doden (waaronder de dader) en zwaargewonden. Ook in de omgeving van het gebouw vallen licht gewonden door de explosie en het rond vliegend puin (o.a. glasscherven).
Omdat er zowel gezinnen als verminderd zelfredzamen niet terug in de woning kunnen is er een zeer uitgebreide nazorgfase. De maatschappelijke onrust is ook erg groot en het incident heeft weerslag op de gehele gemeenschap. Ook de schuldvraag is hierbij een belangrijk item.

Slachtofferbeeld en impact

De beoordeling van de impact geschiedt met behulp van onderstaande tabellen:

Status	Aantal
Doden	2-4
Gewonden (T1/T2)	4-16
Getroffenen	n.t.b.
Betrokkenen	n.t.b.

Impactcriterium	Score (A-E of Nvt)
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	Nvt
2.1 doden	B
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	B
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	Nvt
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	Nvt
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	D
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	Nvt

Impact						
A	B	C	C-hoog	D	D-hoog	E

Waarschijnlijkheid

De waarschijnlijkheid van dit scenario wordt als “Waarschijnlijk” ingeschat. Dit mede gezien de toename van het aantal incidenten en de tendens van het langer zelfstandig blijven wonen.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0.05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0.05 – 0.5	Onwaarschijnlijk
C	0.5 – 5	Mogelijk
D	5 – 50	Waarschijnlijk
E	50 – 100	Zeer waarschijnlijk

‘Grotere’ incidenten die zich tussen 2009 en juli 2021 in Fryslân hebben afgespeeld en die gerelateerd aan dit scenario zijn, staan hieronder opgesomd:

Datum	Incident	GRIP-niveau
6 januari 2021	Verward persoon met vuurwapen, Oosterwolde	GRIP 1

Bronvermelding

- Dossier Explosie Drachten. *Leeuwarder Courant.* Geraadpleegd van http://www.lc.nl/dossier/explosie-drachten;
- Dagblad van het Noorden. Geraadpleegd: https://www.dvhn.nl/groningen/Explosie-in-woning-aan-Nijensteinheerd-in-Groningen-25657874.html;
- Expert Judgement: GGZ, Sociaal Domein Fryslân, Politie Noord-Nederland en Gemeente Súdwest-Fryslân.

3 Analyse en risicodiagram

In het vorige hoofdstuk is per scenario weging gegeven aan de impact van een scenario als ook de waarschijnlijkheid van plaatsvinden. Door deze twee componenten te wegen middels een Multi criteria-analyse zijn de scenario's vergelijkbaar en weergegeven in een zogenaamd risicodiagram.
In het risicodiagram zijn in één beeld de waarschijnlijkheid en impact is van de verschillende scenario's gevangen en weergegeven.

3.1 Analyse

Zoals in hoofdstuk 1 van dit rapport al is uitgelegd wordt in de volgende paragraaf het risicodiagram weergegeven. Dit diagram is tot stand gekomen door de parameters uit de hiervoor beschreven scenario's te wegen en tegen elkaar af te zetten.

Daarnaast is niet alleen heeft de weging van impactscores een invloed op de uitkomst van de aggregatie, maar ook de toegepaste aggregatiemethode (MCA-techniek) heeft dit. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van *de gewogen som methode*.

Wanneer de gewogen som methode wordt toegepast worden de A-E scores van een scenario op de tien criteria omgezet naar kwantitatieve scores. Deze worden daarna vermenigvuldigd met de overeenkomstige relatieve gewichten en vervolgens gesommeerd. Hoe groter de impacts van een incidentscenario, des te hoger zal de gewogen som van het scenario zijn.

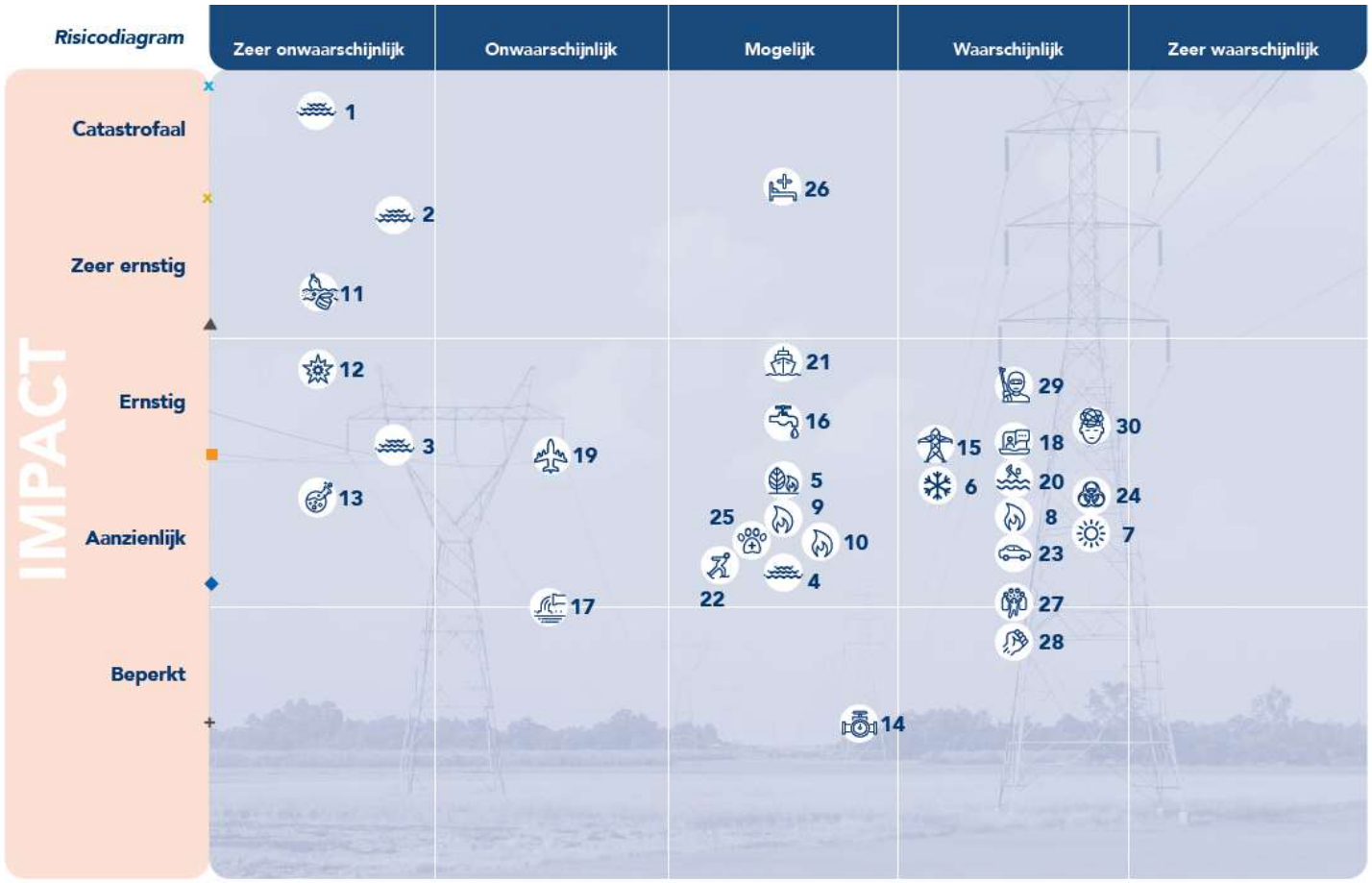
Voor een gedetailleerde beschrijving van de voor- en nadelen van de methodiek verwijzen wij naar het Methodiekboek van de Handreiking Regionaal Risicoprofiel.

Om de gewogen som methode te kunnen toepassen zijn benodigd: (i) de scores van de incidentscenario's op de tien afzonderlijke criteria, en (ii) het relatieve gewicht van elk van deze criteria. De impactscores van de incidentscenario's zijn hierboven beschreven.

De impactcategorieën A tot en met E voor de tien impactcriteria zijn niet lineair ingedeeld. Bij de rekenkundige aggregatie van de tien impactscores met behulp van de gewogen som methode kan daarom geen gebruik worden gemaakt van een lineaire transformatie om de impactklasse om te zetten naar een kwantitatieve score. Hiertoe dient een exponentiële transformatie te worden gebruikt. In de onderstaande tabel zijn de getalswaarden opgenomen behorende bij de verschillende impactklassen. Deze getalswaarden voor elk impactcriterium worden vervolgens geaggregeerd met behulp van de gewogen som methode.

3.2 Diagram

Na analyse van alle criteria zijn in onderstaand diagram op de horizontale as de waarschijnlijkheid van de scenario's weergegeven en deze zijn afgezet tegen de impact van de scenario's die op de verticale as zijn weergegeven. Het diagram maakt inzichtelijk welke scenario's een hoge impact op de vitale belangen en een hoge waarschijnlijkheid op optreden hebben.

Legenda

1	Overstroming uit zee	6	Koudegolf	11	Vervuiling *(nieuw scenario)*	16	Verontreiniging drinkwater	21	Incident beroepsvaart	26	Ziektegolf
2	Overstroming vaste wal	7	Hittegolf	12	Explosie	17	Uitval waterzuivering	22	Incident natuurijs	27	Paniek in menigte
3	Overstroming Eiland	8	Brand bij evenement in kwetsbaar object	13	Toxisch incident	18	Uitval spraak- en data-communicatie	23	Incident wegverkeer *(nieuw scenario)*	28	Rellen *(nieuw scenario)*
4	Overstroming polder	9	Brand bij evenement in gebouw	14	Uitval gasvoorziening	19	Incident vliegtuig *(nieuw scenario)*	24	Besmettingsgevaar	29	Aanslag
5	Natuurbrand	10	Brand in binnenstad	15	Uitval electriciteits-voorziening	20	Incident waterrecreatie	25	Dierziekten	30	Persoon verward gedrag

Bijlagen

Bijlage 1: Toelichting op impactcriteria en waarschijnlijkheidsbeoordeling

Hieronder wordt de toelichting gegeven op de impactcriteria en de waarschijnlijkheidsbeoordeling. Deze toelichting is afkomstig uit de Handreiking Regionaal Risicoprofiel, versie 1.10.

Territoriale veiligheid

“Het ongestoord functioneren van Nederland als onafhankelijke staat in brede zin, dan wel in de territoriale integriteit in enge zin.”

Criterium 1.1 Aantasting van de integriteit van het grondgebied

“Het feitelijke of functionele verlies van, dan wel het buiten gebruik zijn van, dan wel het verlies van zeggenschap over delen van de regio.”

Onder functioneel verlies wordt vooral verstaan het verlies van het gebruik van gebouwen, woningen, infrastructuur, wegen en grond.

Bepalend voor de impact zijn:
- oppervlakte van het bedreigde of aangetaste gebied (geografische afbakening);
- tijdsduur gedurende welke het gebied wordt bedreigd of aangetast.

Oppervlakte **Tijdsduur**	**Wijk, dorp** **Max. 4 km²**	**Lokaal** **4-40 km²**	**Gemeentelijk** **40-400 km²**	**Regionaal** **> 400 km²**
2 tot 6 dagen	A	A	B	C
1 tot 4 weken	A	B	C	D
1-6 maanden	B	C	D	E
1/2 jaar of langer	C	D	E	E

Het resultaat van de impactscore wordt eventueel gecorrigeerd op basis van de bevolkingsdichtheid van het bedreigde of getroffen gebied:
- indien de bevolkingsdichtheid > 750 personen/km2 dan + 1 (bijv. klasse B wordt C).
- indien de bevolkingsdichtheid < 250 personen/km2 dan - 1 (bijv. klasse C wordt B).

Fysieke veiligheid
“Het ongestoord functioneren van de mens in Nederland en zijn omgeving.”

Criterium 2.1 Doden

“Dodelijk letsel, direct overlijden of vervroegd overlijden binnen een periode van 20 jaar.”
Als indicatoren voor het meten van de impact worden gehanteerd:

- het aantal doden als gevolg van het beschreven incident;
- het tijdstip van overlijden.

Aantal **Tijdstip**	**< 1**	**2-4**	**4-16**	**16-40**	**40-160**	**160-400**	**>400**
Direct (binnen 1 jaar)	A	B	C	C hoog	D	D hoog	E
Vervroegd overlijden (binnen 1-20 jaar)	A	A	B	C	C hoog	D	D hoog

In het geval beide indicatoren van toepassing zijn, geldt de score van de hoogste impactklasse.

Criterium 2.2 Ernstig gewonden en chronisch zieken

“Letsel gevallen behorend tot categorie T1 en T2, en personen met langdurige of blijvende gezondheidsproblemen zoals ademhalingsklachten, ernstige verbrandingen of huidaandoeningen, gehoorbeschadiging, lijden aan oorlogssyndroom.
Slachtoffers behorend tot categorie T1 of T2 hebben onmiddellijk medische hulp nodig en behandeling dient binnen 2 uur te starten (T1) dan wel moeten continu gemonitord worden en behandeling binnen 6 uur (T2).
Chronisch zieken zijn personen die gedurende een lange periode (> 1 jaar) beperkingen ondervinden: medische zorg nodig hebben, niet of gedeeltelijk kunnen deelnemen aan het arbeidsproces, belemmering ervaren in het sociale functioneren.”

Als indicator voor het meten van de impact wordt gehanteerd:

- het aantal ernstig gewonden en chronisch zieken.

Aantal	**1**	**2-4**	**4-16**	**16-40**	**40-160**	**160-400**	**>400**
	A	B	C	C hoog	D	D hoog	E

Criterium 2.3 Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)

“Blootstelling aan extreme weer- en klimaat omstandigheden, alsmede het gebrek aan voedsel, drinkwater, energie, onderdak of anderszins primaire levensbehoeften.”

Als indicatoren voor het meten van de impact worden gehanteerd:
- het aantal getroffenen;
- tijdsduur.

Aantal Tijdsduur	< 400 Getroffenen	< 4.000 Getroffenen	< 40.000 Getroffenen	> 40.000 Getroffenen
2 tot 6 dagen	A	B	C	D
1 tot 4 weken	B	C	D	E
1 maand of langer	C	D	E	E

Economische veiligheid

Criterium 3.1 Kosten

“Euro’s in termen van herstelkosten voor geleden schade, extra kosten en gederfde inkomsten.”

Als indicatoren voor het meten van de impact worden gehanteerd:
- Materiële schaden en kosten;
- Gezondheid schaden en kosten;
- Financiële schaden en kosten;
- Kosten van bestrijding, hulpverlening en herstel.

De impact is gebaseerd op de schade die in **totaal geleden wordt**. Dus de afzonderlijke categorieën worden opgeteld.

Kosten in €	< 2 miljoen	< 20 miljoen	< 200 miljoen	< 2 Miljard	> 2 Miljard
1. Materiële schade					
2. Gezondheid schade					
3. Financiële schade					
4. Bestrijdingskosten en herstel					
Economische schade totaal	A	B	C	D	E

Zie voor een toelichting op de individuele posten voor schaden en kosten het Methodiekboek van de Handreiking Regionaal Risicoprofiel.

Ecologische veiligheid

“Het beschikken over voldoende zelfherstellend vermogen van de leefomgeving bij aantasting.”

Criterium 4.1 Langdurige aantasting van het milieu en natuur (flora en fauna)

“Langdurige of blijvende aantasting van de kwaliteit van het milieu, waaronder verontreiniging van lucht, water of bodem, en langdurige of blijvende verstoring van de oorspronkelijke functie, zoals het verlies van soortendiversiteit flora en fauna, verlies van bijzondere ecosystemen, overrompeling door uitheemse soorten.”

Aantasting van de ecologische veiligheid wordt gemeten aan de hand van twee aspecten:
A. Aantasting van natuur- en landschappelijke gebieden die als beschermwaardig zijn aangewezen, en
B. Aantasting van het milieu in algemene zin, ook buiten de genoemde natuur- en landschappelijke gebieden.

Criterium 4.1A
“Impact of natuur- en landschappelijke gebieden die als beschermwaardig zijn aangewezen (natuurgebieden), waarbij ecosystemen geheel of gedeeltelijk verloren gaan of voor langere tijd worden aangetast, of waarbij soorten (flora en fauna) verloren gaan.”

Bepalend voor de impact zijn:
- Type natuurgebieden die in het getroffen gebied liggen: er wordt nagegaan of er zich gebieden bevinden die behoren tot de broedgebieden van weidevogels, tot de EHS of Natura 2000. Aantasting van deze gebieden wordt in die volgorde als ernstiger ingeschat.
- Relatief oppervlak van het getroffen natuur- of landschappelijk gebied.
- Duur van de aantasting.

Relatieve oppervlakte **Type gebied**	**< 3%**	**3-10%**	**>10%**
Broedgebieden weidevogels	A	B	C
EHS-gebieden	B	C	D
Natura2000	C	D	E

- Als de duur van de aantasting wordt ingeschat als langer dan 10 jaar, dan wordt de ernst van de impact een stap hoger gescoord.

Criterium 4.1B
“Aantasting van het milieu in algemene zin, ook buiten de genoemde natuurlijke en landschappelijke gebieden, zal over het algemeen leiden tot impacts die gescoord moeten worden.”

Onder criterium 4.1B wordt aandacht geschonken aan die impacts die een ernstige aantasting van het milieu op zich veroorzaken. Er is sprake van ernstige aantasting van het milieu indien:
- milieuprocessen die voorwaardenscheppend zijn voor het onderhouden van levensprocessen (denk bijvoorbeeld aan mineralisatie kringlopen, reiniging van water en lucht), worden aangetast, waarbij (indien van toepassing) bestaande normen worden overschreden,

en:

- die aantasting plaatsvindt gedurende een periode van tenminste 3 jaar.

Bepalend voor de impact zijn:
- absolute oppervlakte van het getroffen gebied.

Oppervlakte	Wijk, dorp Max. 4 km^2	Lokaal 4-40 km^2	Gemeentelijk 40-400 km^2	Regionaal > 400 km^2
	A	B	C	D

- Als de duur van de aantasting wordt ingeschat als langer dan 10 jaar, dan wordt de ernst van de impact een stap hoger gescoord.

De hoogste gescoorde impact op 4.1a en 4.1b geldt als impact voor het criterium 4.1.

Sociale en politieke stabiliteit

“Het ongestoorde voortbestaan van een maatschappelijk klimaat waarin groepen mensen goed met elkaar kunnen samenleven binnen de kaders van de democratische rechtstaat en gedeelde waarden.”

Criterium 5.1 Verstoring van het dagelijks leven

“De aantasting van de vrijheid zich te verplaatsen en samen te komen op publieke plaatsen en in openbare ruimten, waardoor de deelname aan het normale maatschappelijk verkeer wordt belemmerd.”

Als indicatoren voor het meten van de impact worden gehanteerd:
- geen onderwijs kunnen volgen;
- niet naar het werk kunnen gaan;
- geen gebruik kunnen maken van maatschappelijke voorzieningen als die voor sport, cultuur, of gezondheidszorg;
- verminderde bereikbaarheid door blokkade van wegen en uitval van openbaar vervoer;
- niet kunnen doen van noodzakelijke aankopen wegens winkelsluiting.

De genoemde indicatoren worden gewaardeerd op basis van:
- aantal getroffenen;
- tijdsduur;
- aantal indicatoren van toepassing.

Aantal			< 40.000	> 40.000

Tijdsduur	< 400 inwoners	< 4.000 inwoners	inwoners	inwoners
1 tot 2 dagen	A	A	B	C
3 tot 1 week	A	B	C	D
1 week tot 1 maand	B	C	D	E
1 maand of langer	C	D	E	E

- in het geval maximaal 1 indicator van toepassing is dan score - 1 (bijv. klasse C wordt B).
- in het geval 3 indicatoren van toepassing zijn dan score + 1 (bijv. klasse B wordt C).

Criterium 5.2 Aantasting positie lokale en regionale openbaar bestuur

"De aantasting van het functioneren van de Nederlandse overheid, in het bijzonder de lokale en regionale overheid, en haar instituties en/of de aantasting van rechten en vrijheden en andere kernwaarden verbonden aan de Nederlandse democratie en vastgelegd in de grondwet."

Als indicatoren voor het meten van de impact worden gehanteerd:
- aantasting van het functioneren van de politieke vertegenwoordiging;
- aantasting van het functioneren van het openbaar bestuur;
- aantasting van het functioneren van het financiële stelsel;
- aantasting van de openbare orde en veiligheid;
- aantasting van vrijheden en/of rechten;
- aantasting van geaccepteerde Nederlandse waarden en normen.

De genoemde indicatoren worden gewaardeerd op basis van:
- Aantal indicatoren van toepassing;
- Tijdsduur;
- Omvang waarmee een indicator is aangetast.

Aantal indicatoren Tijdsduur	Max. 1 uit 6 Indicatoren	Max. 2 uit 6 Indicatoren	3 uit 6 Indicatoren
Dagen	A	B	C
Weken	B	C	D
Maanden	C	D	E
1 of meer jaren	D	E	E

Het resultaat van de impactscore wordt gecorrigeerd op basis van de mate van aantasting van een indicator: indien een indicator voor meer dan 50% wordt aangetast, dan wordt de score verhoogd met 1 (bijv. klasse C wordt D).

Criterium 5.3 Sociaal psychologisch impact

“Gedragsmatige reactie van de bevolking die zich uit in angst en woede, verdriet of afschuw en waaraan de media aandacht besteden. Angst en woede kunnen leiden tot passiviteit c.q. mijdingsgedrag of tot agressief gedrag, vechten of vluchten. Angst en woede worden voornamelijk gevoed door wantrouwen, door een gevoel van machteloosheid, vrees voor herhaling en gebrek aan kennis. Afschuw kan leiden tot paniek en massahysterie.”

Het aspect sociaal psychologische impact is uitgewerkt in een aantal indicatoren. Deze zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

Perceptie van het incident
Onbekendheid met de aard of de oorzaak van het risico
Onzekerheid over de mate van dreiging of gevaar en over de mogelijkheid dat je er persoonlijk door geraakt kan worden
Mate van onnatuurlijkheid van (de oorzaken van) het incident
Mate waarin kwetsbare groepen onevenredig zwaar worden getroffen
Verwachtingspatroon rond het incident en de gevolgen
Mate van gevoelde verwijtbaarheid van relevante partijen bij het ontstaan van het incident dan wel het optreden van ongewenste gevolgen ervan.
Mate van verlies van vertrouwen in het optreden van de overheid en betrokken bedrijven inzake enerzijds de beheersing van het incident en anderzijds de informatieverschaffing.
Mate van verlies van vertrouwen in het optreden van de hulpdiensten bij de beheersing van het incident.
Handelingsperspectief voor getroffenen bij het incident
Mate van onbekendheid en/of onervarenheid met mogelijke vormen van zelfredzaamheid in de specifieke situatie
Mate van persoonlijke onmogelijkheid tot beheersing van de eigen situatie

Per indicator dient te worden aangegeven of deze wel of niet van toepassing is. Indien de indicator wel van toepassing is dan zijn de volgende vier intensiteiten mogelijk:

- ‘geen’, d.w.z. de indicator is in dit scenario niet aanwezig en dus niet van invloed op het ontstaan van angst en/of woede;
- ‘beperkt’, d.w.z. dat de indicator in zwakke mate aanwezig is en in isolement beschouwd niet voldoende is voor het optreden van de uiting(en) van angst en/of woede;
- ‘normaal’, d.w.z. dat de indicator duidelijk herkenbaar aanwezig is en in isolement beschouwd in beperkte mate bijdraagt aan het optreden van de uiting(en) van angst en/of woede;
- ‘aanzienlijk’, d.w.z. dat de indicator in sterke mate aanwezig is en in isolement beschouwd dominant bijdraagt aan het optreden van de uiting(en) van angst en/of woede.

De intensiteit waarin en indicator van toepassing is, kan bepalend zijn voor het optreden van angst of woede, maar moet niet worden verward met de omvang van de uitingen van angst en woede. Dit laatste wordt pas in tweede instantie als correctiemechanisme gebruikt.

De klassenindeling is gebaseerd op het aantal indicatorcategorieën (perceptie, verwachtingspatroon of handelingsperspectief) dat ‘significant’ is, en een eindoordeel over ‘gradatie’ die op de intensiteit van de afzonderlijke indicatoren is gebaseerd (zie ook het Methodiekboek Handreiking Regionaal Risicoprofiel).

Een indicatorcategorie (perceptie, verwachtingspatroon of handelingsperspectief) is significant indien:

- Er minstens één indicator een intensiteit van aanzienlijk heeft in de categorie,

OF

- Indien aan de volgende twee voorwaarden gelijktijdig wordt voldaan:
    - Minimaal de helft van de indicatoren (per categorie) scoren een intensiteit beperkt, normaal of aanzienlijk, **en**
    - Er minstens één indicator met intensiteit normaal in de categorie aanwezig.

Een categorie die bijvoorbeeld uitsluitend uit beperkt van toepassing zijnde indicatoren bestaat, is niet significant.

Indien alle indicatoren niet van toepassing zijn of niet optreden dan scoort dit criterium NVT.

Het eindoordeel over de gradatie berust op het voorkomen van bepaalde intensiteiten van de afzonderlijke indicatoren in de categorieën:

- Laag inzien er geen relevante indicatoren met intensiteit normaal of aanzienlijk zijn;
- Hoog inzien één van de volgende situaties zich voordoet:
    - Er zijn minstens twee of drie significante categorieën aanwezig en deze bevatten elk minstens één indicator met de intensiteit aanzienlijk,
    - Er is slechts één significante categorie en van deze hebben alle indicatoren een intensiteit van aanzienlijk;
- Gemiddeld in alle overige gevallen.

Aantal significante categorieën Eindgradatie	0 significante categorieën	1 significante categorie	2 significante categorieën	3 significante categorieën
Laag	A	-	-	-
Gemiddeld	A	B	C	D
Hoog	-	C	D	E

Het resultaat van de impactscore wordt gecorrigeerd:

- Indien de omvang en tijdsduur van de waarneembare uitingen van angst en/of woede gering zijn, d.w.z. < 10.000 personen gedurende max. 2 dagen, dan -1 (bijv. C wordt B);
- Indien de omvang en tijdsuur van de waarneembare uitingen van angst en/of woede grootschaligheid van de gevolgen aanduiden, d.w.z. > 1.000.000 personen (waaronder in 2 of meer grote steden) gedurende tenminste 1 week, dan + 1 (C wordt D).

Cultureel erfgoed

Criterium 6.1 Aantasting cultureel erfgoed

“De beschadiging, vernietiging of verdwijning van materiële sporen of getuigenissen uit het verleden in het heden die de samenleving om redenen van o.a. collectieve herinnering en identiteitsbehoud dan wel identiteitsvorming van belang acht om te bewaren, te onderzoeken, te presenteren en over te informeren.”

Als indicatoren voor het meten van de impact worden gehanteerd:

- Er is sprake van uniciteit, d.w.z. het object is de enige of een van de weinige overgebleven representant(en) van een soort of type;
- Er is sprake van aantasting van de identiteit, d.w.z. de betekenis en gevoel van eigenwaarde die de samenleving of een gemeenschap ontleent aan het object;
- Er is sprake van aantasting van de harmonie en/of waarde en/of samenhang van een groter geheel door de aantasting van het object als deel van dat geheel;
- Er zijn beperkte mogelijkheden tot restauratie;
- Het betreft bronmateriaal, d.w.z. het verklarende en/of inspirerende begin of uitgangspunt voor een stroming, school, cultureel begrensde groep, e.d.

De impact is gebaseerd het aantal indicatoren dat geldt voor het scenario.

Aantal indicatoren	Max. 1 indicator	Max. 2 indicatoren	Max. 3 indicatoren	4 of meer indicatoren
	A	B	C	D

Het resultaat van de impactscore wordt gecorrigeerd op basis van de mate van aantasting van een indicator. Indien minsten een indicator voor meer dan 50% wordt aangetast, dan wordt de score verhoogd met 1 (bijv. C wordt D).

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

Voor het inschatten van de waarschijnlijk geldt de volgende verdeling in hoofdklassen.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0,05	Zeer onwaarschijnlijk
B	0,05 – 0,5	Onwaarschijnlijk
C	0,5 - 5	Mogelijk
D	5 - 50	Waarschijnlijk
E	50 -100	Zeer Waarschijnlijk

Klasse	Kwalitatieve omschrijving dreiging
A	Geen concrete aanwijzingen en gebeurtenis wordt niet voorspelbaar geacht
B	Geen concrete aanwijzingen maar gebeurtenis wordt enigszins voorspelbaar geacht
C	Geen concrete aanwijzingen en gebeurtenis wordt voorspelbaar geacht
D	De gebeurtenis wordt zeer voorspelbaar geacht

E	Concrete aanwijzingen dat de gebeurtenis geëffectueerd zal worden

Regionaal Risicoprofiel 2022-2025

Veiligheidsregio Fryslân

Bijlage

c. Gemeentebeelden

Copyright© Veiligheidsregio Fryslân
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevens-bestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Risicobeelden Gemeenten

Regionaal Risicoprofiel

Veiligheidsregio Fryslân

2021

Inhoud

Inleiding 4
..... 5
Veiligheidsregio Fryslân 5
..... 7
Achtkarspelen 7
..... 12
Ameland 12
..... 17
Dantumadiel 17
..... 22
De Fryske Marren 22
..... 27
Harlingen 27
..... 32
Heerenveen 32
..... 37
Leeuwarden 37
..... 42
Noardeast-Fryslân 42
..... 47
Ooststellingwerf 47
..... 52
Opsterland 52
..... 57
Schiermonnikoog 57
..... 62
Smallingerland 62
..... 67
Súdwest-Fryslân 67
..... 72
Terschelling 72
..... 77
Tytsjerksteradiel 77
..... 82
Vlieland 82

..... 87
Waadhoeke 87
..... 92
Weststellingwerf 92

Inleiding

Voor u ligt de uitwerking van de risicobeelden per gemeente en de veiligheidsregio Fryslân. In dit document treft u een overzicht aan van de risico's op rampen en crisis waar de Friese gemeenten mee te maken kunnen krijgen. Dit overzicht is opgebouwd voor elke gemeente uit een beschrijving per thema en een visuele weergave per thema. Als bijlage is een Excel-document toegevoegd om per incidenttype weer te geven of en in welke gemeente dit incidenttype zich voor kan doen.

Voor de inventarisatie die ten grondslag ligt aan dit overzichtsdocument is o.a. gebruik gemaakt van de professionele risicokaart, databases van het CBS, Politieregistraties, prognoses KNMI en van bestaande (ramp)bestrijdingsplannen en incidentbestrijdingsplannen.

Veiligheidsregio Fryslân

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de veiligheidsregio Fryslân. Hierin komen de specifieke kenmerken van de veiligheidsregio zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn per gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

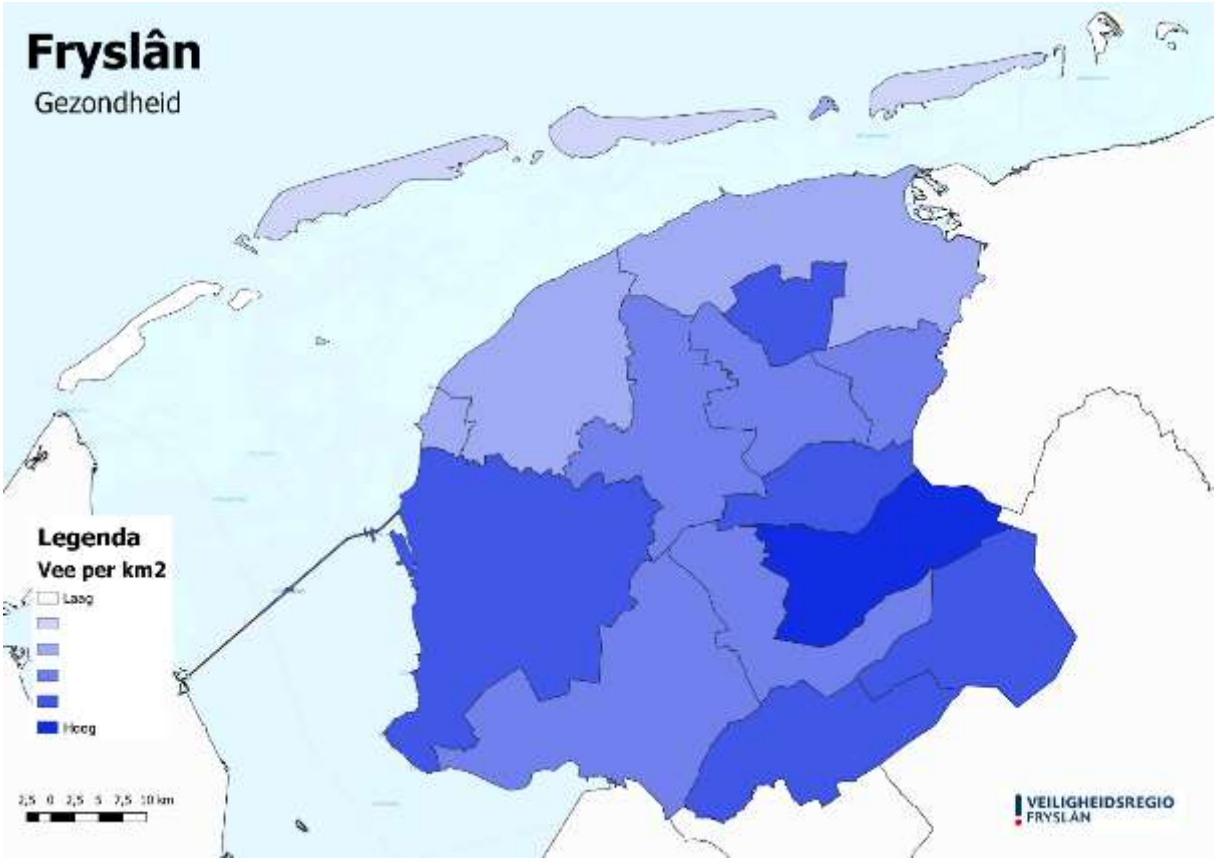
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	5.748,77 km^2
Oppervlakte water[1]	2.413,15 km^2
Inwoners	649.957
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Polders gelegen onder NAP. Natuurgebieden aanwezig binnen veiligheidsregio.
Gebouwde omgeving	Enkele dichte binnensteden aanwezig. Hoogbouw aanwezig Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen veiligheidsregio, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de veiligheidsregio.
Verkeer en vervoer	Hoofdvaarwegen met beroeps- en recreatievaart. Vliegbasis aanwezig met 1 keer per 2 jaar vliegshow. Rijks- en provinciale wegen aanwezig. Meerdere spoorlijnen aanwezig
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de veiligheidsregio. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[1] Maakt deel uit van totale oppervlakte veiligheidsregio

Bron afbeelding: LinkedIn Provincie Fryslân

Hierna wordt per gemeente specifiek toegelicht in hoeverre de thema's van toepassing zijn en wordt er visueel inzichtelijk gemaakt waar de risicobronnen zich bevinden. Om het overzicht te houden is dit niet voor de gehele veiligheidsregio gedaan, wel specifiek voor het Vee in de gehele veiligheidsregio per vierkante kilometer.

Gezondheid

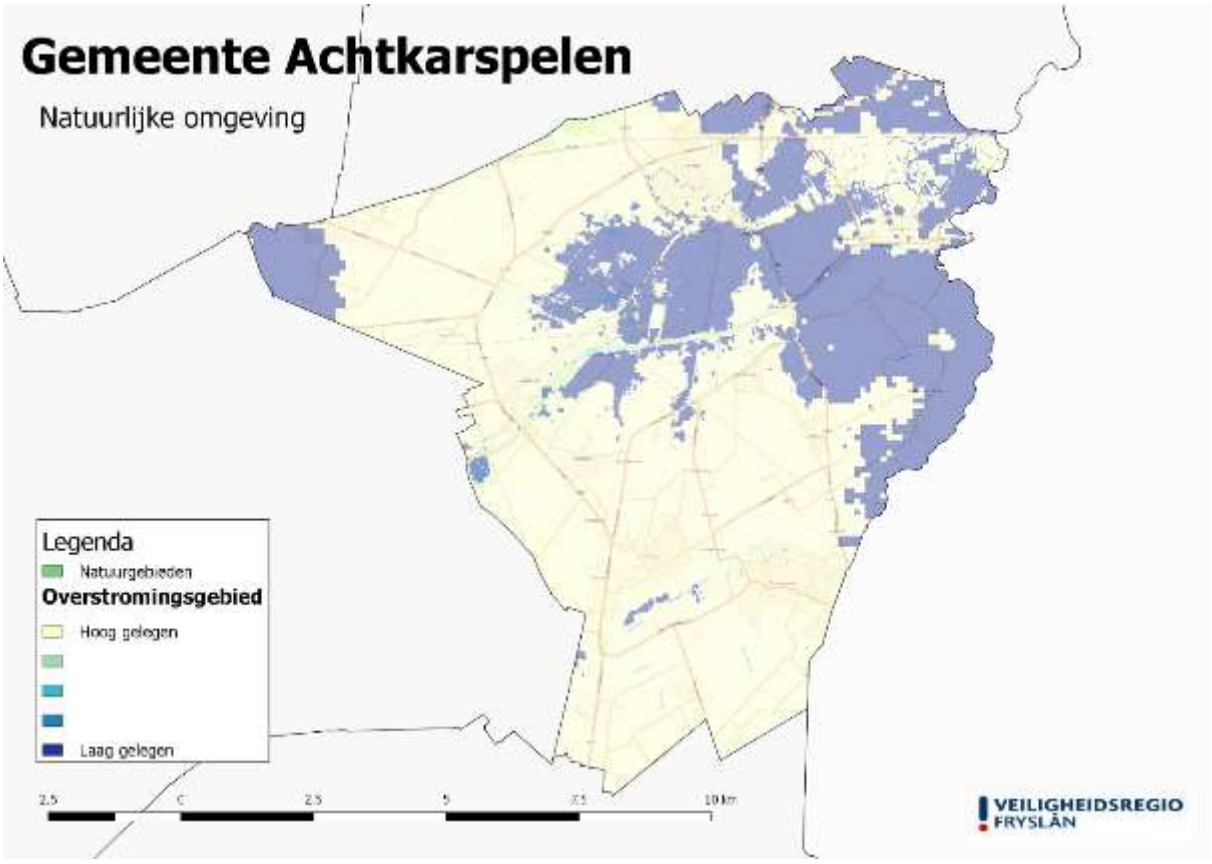
Achtkarspelen

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

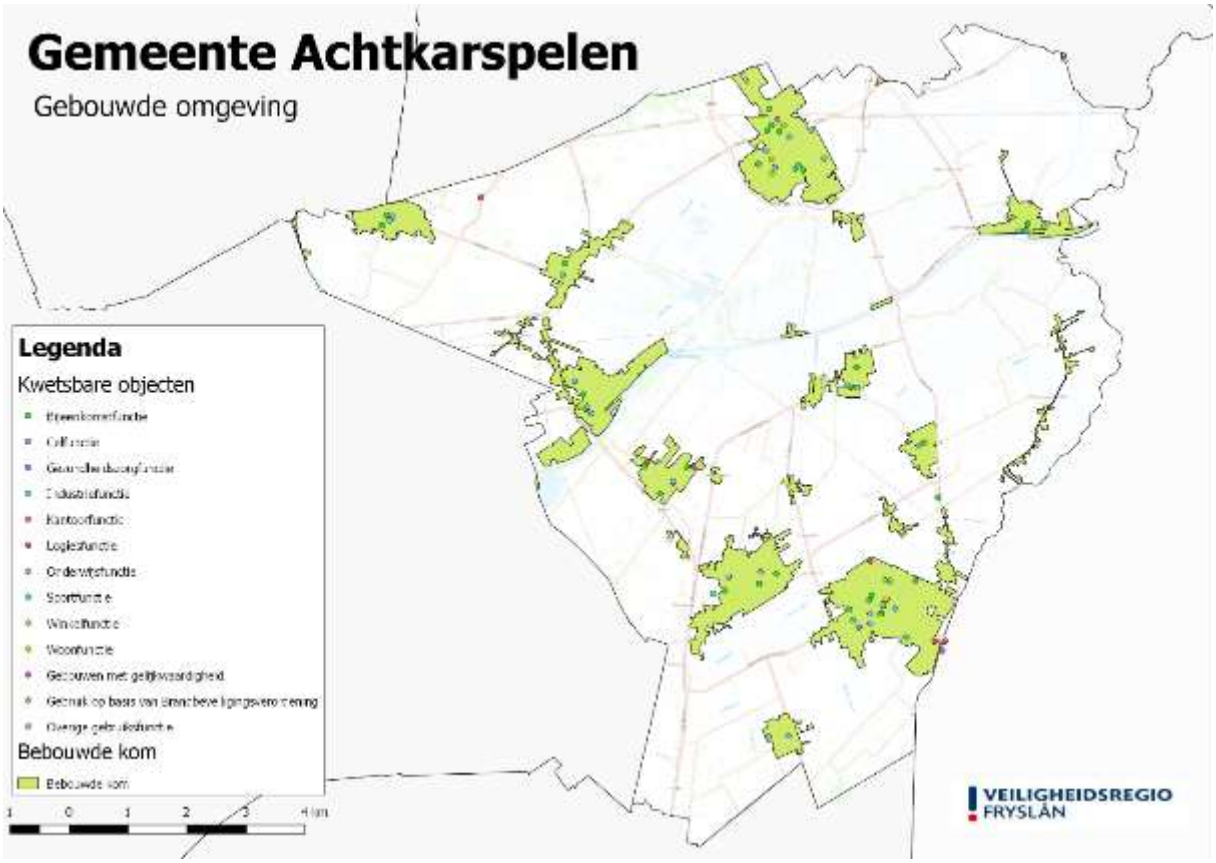
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	103,98 km[2]
Oppervlakte water[2]	1,75 km[2]
Inwoners	27.843
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Enkele polders gelegen onder NAP.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Hoofdvaarwegen met beroeps- en recreatievaart. Provinciale wegen aanwezig. Spoorlijn Groningen – Leeuwarden aanwezig.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[2] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Gemeente Achtkarspelen

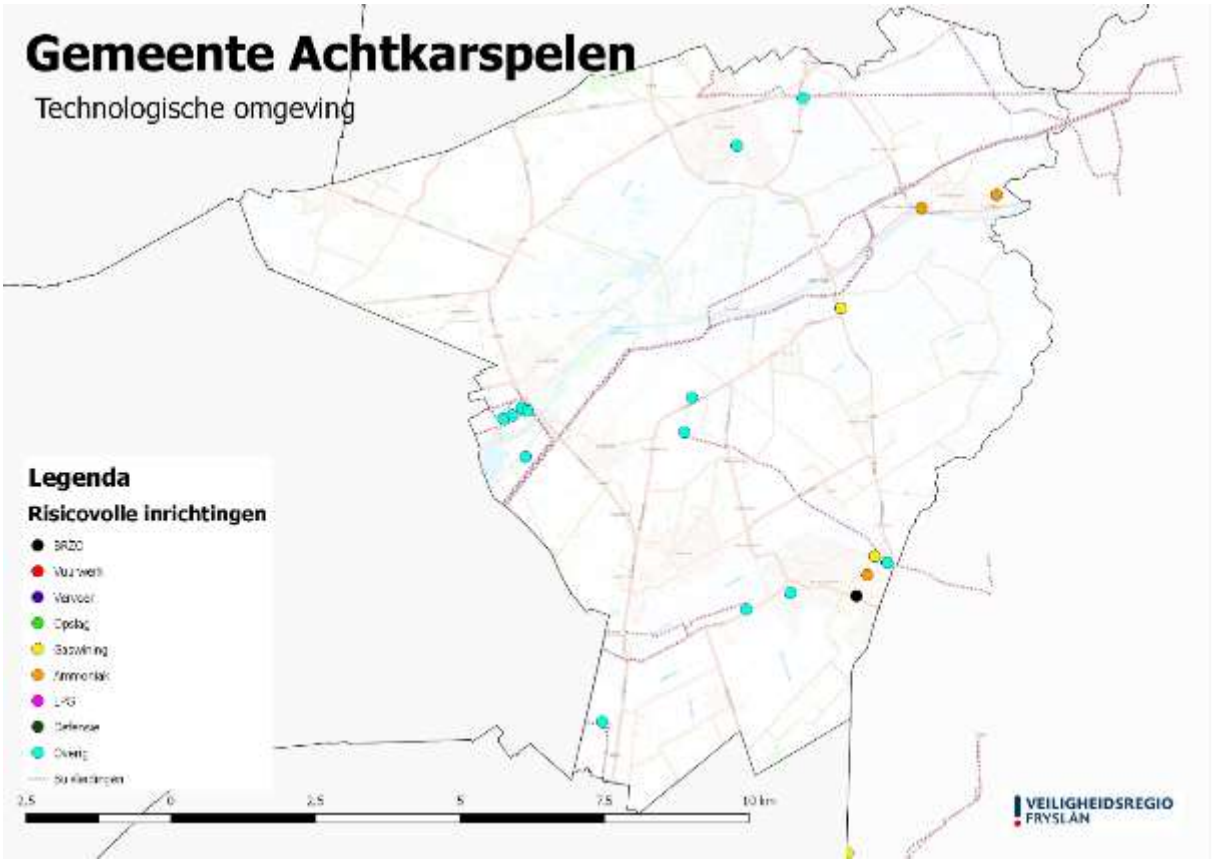
Natuurlijke omgeving

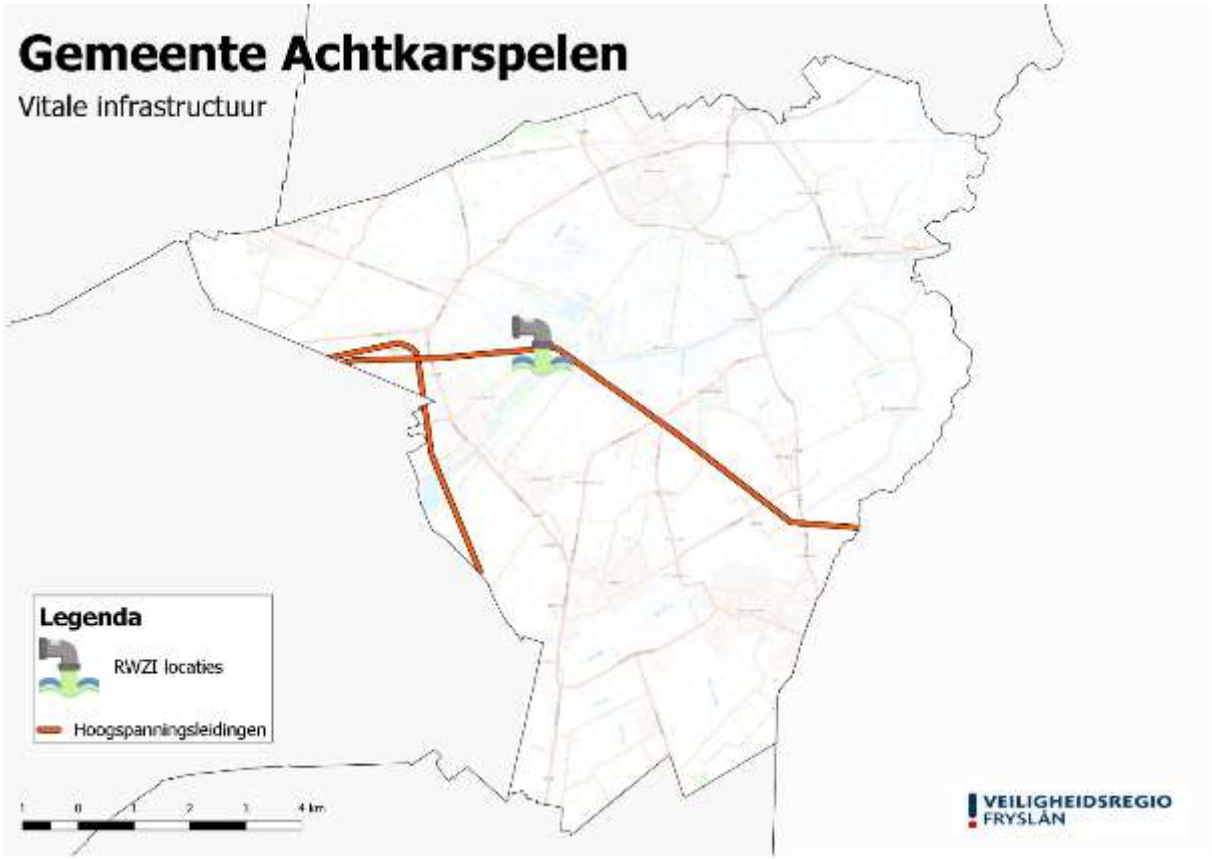
Gebouwde omgeving

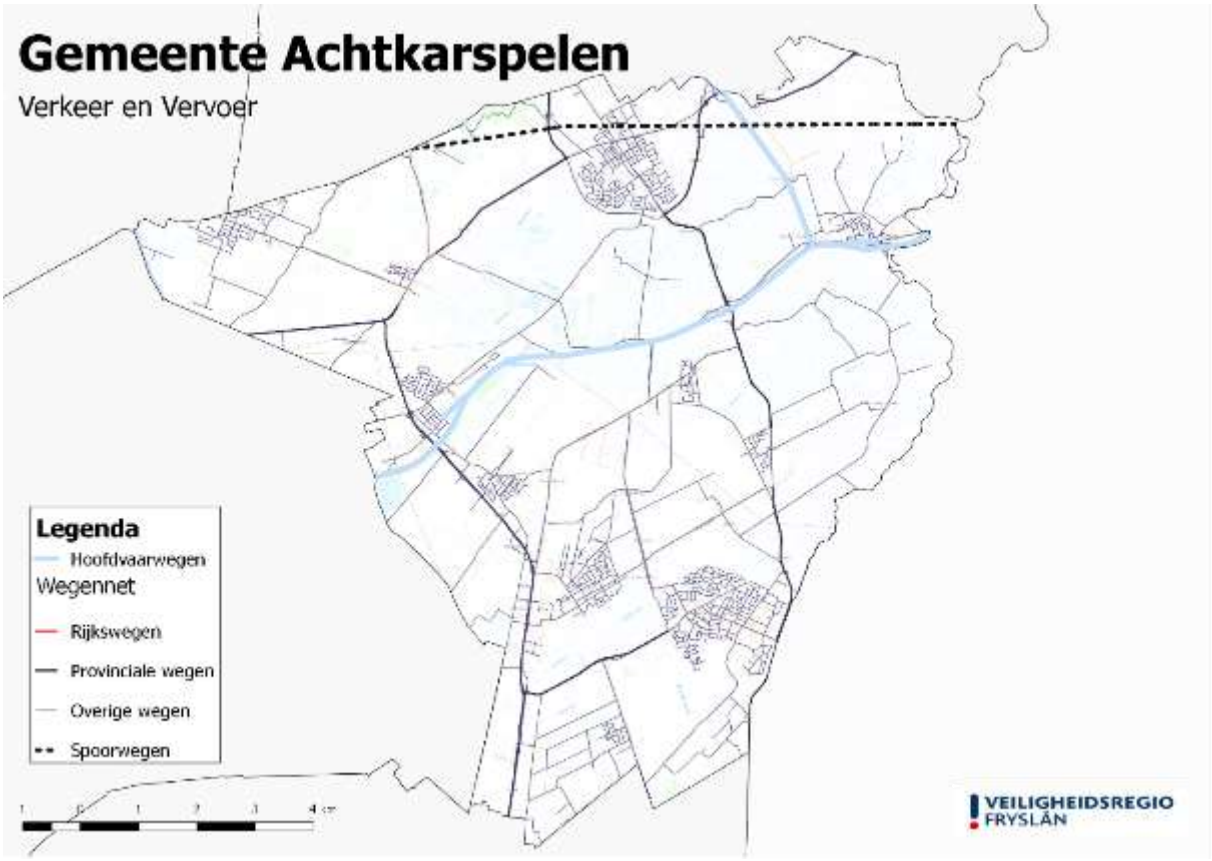
Technologische omgeving

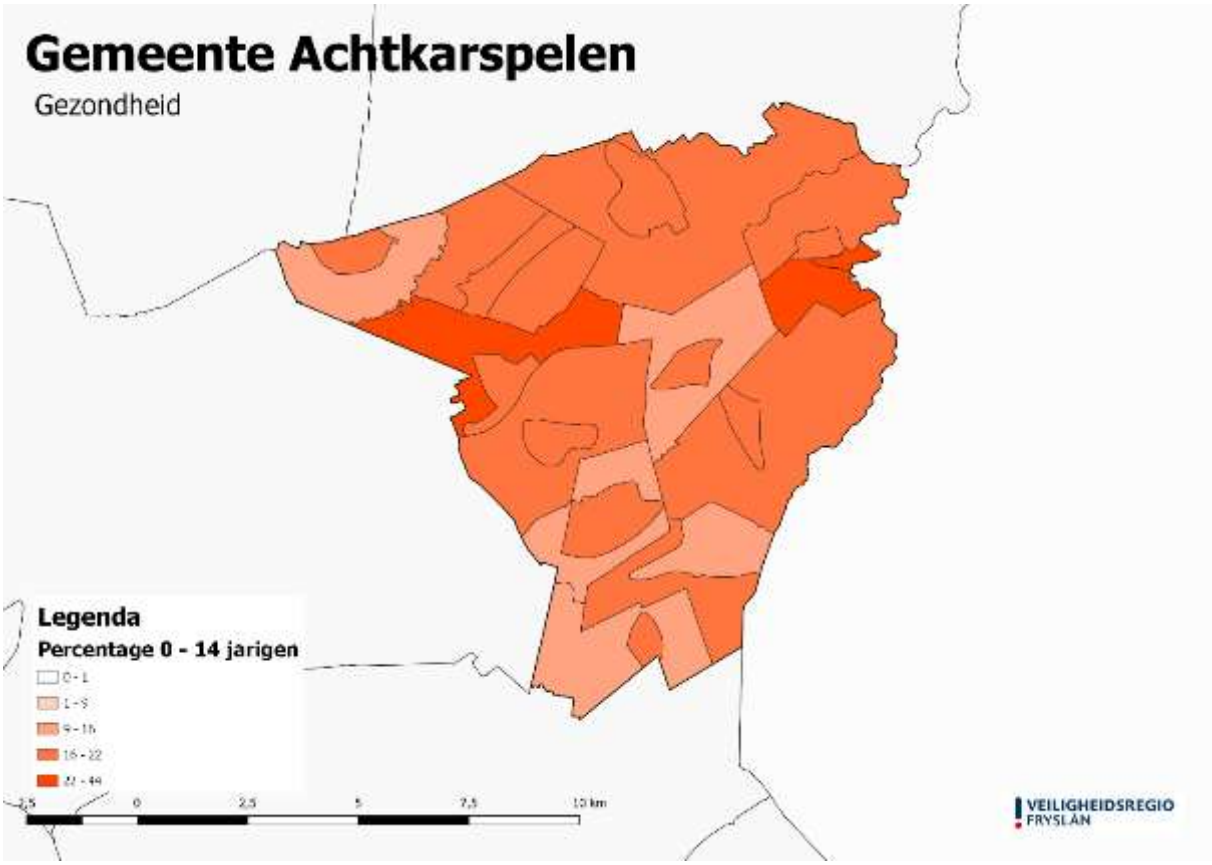
Vitale infrastructuur en voorzieningen

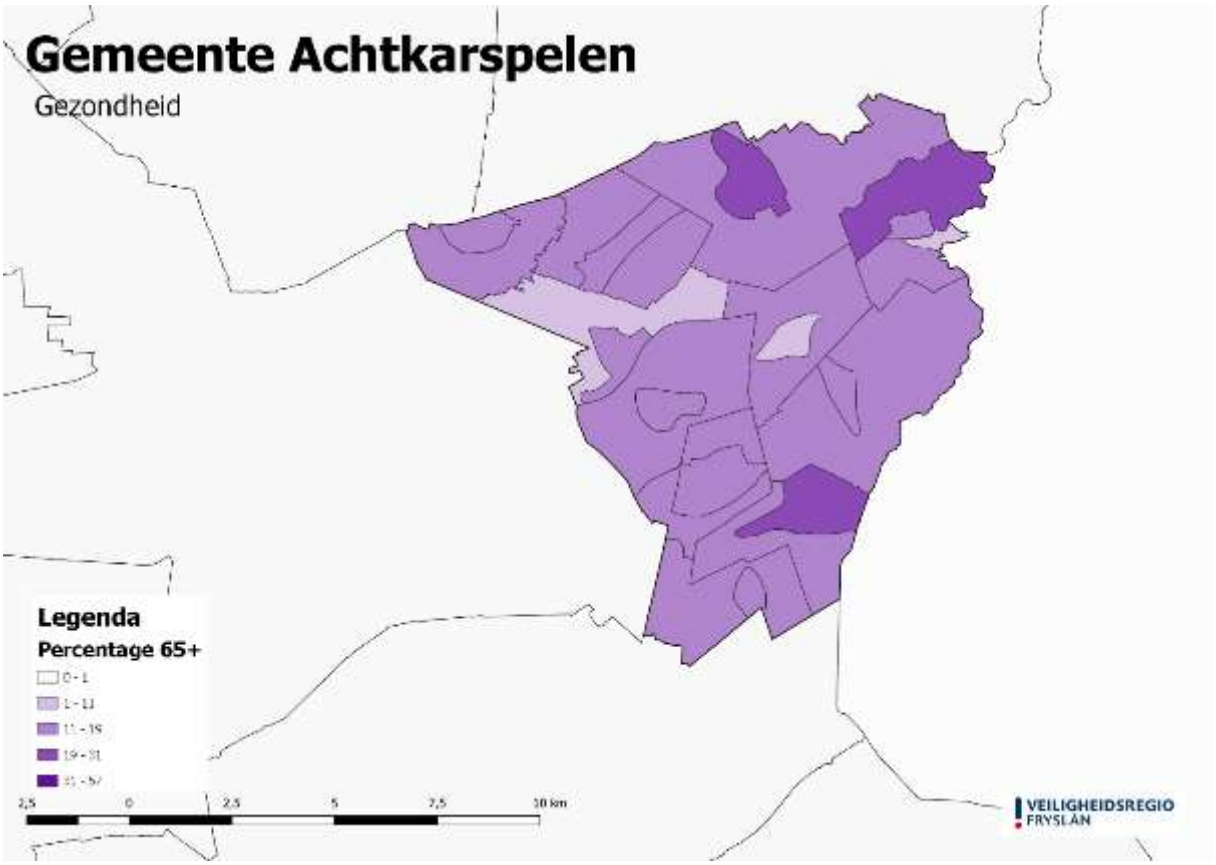

Verkeer en vervoer

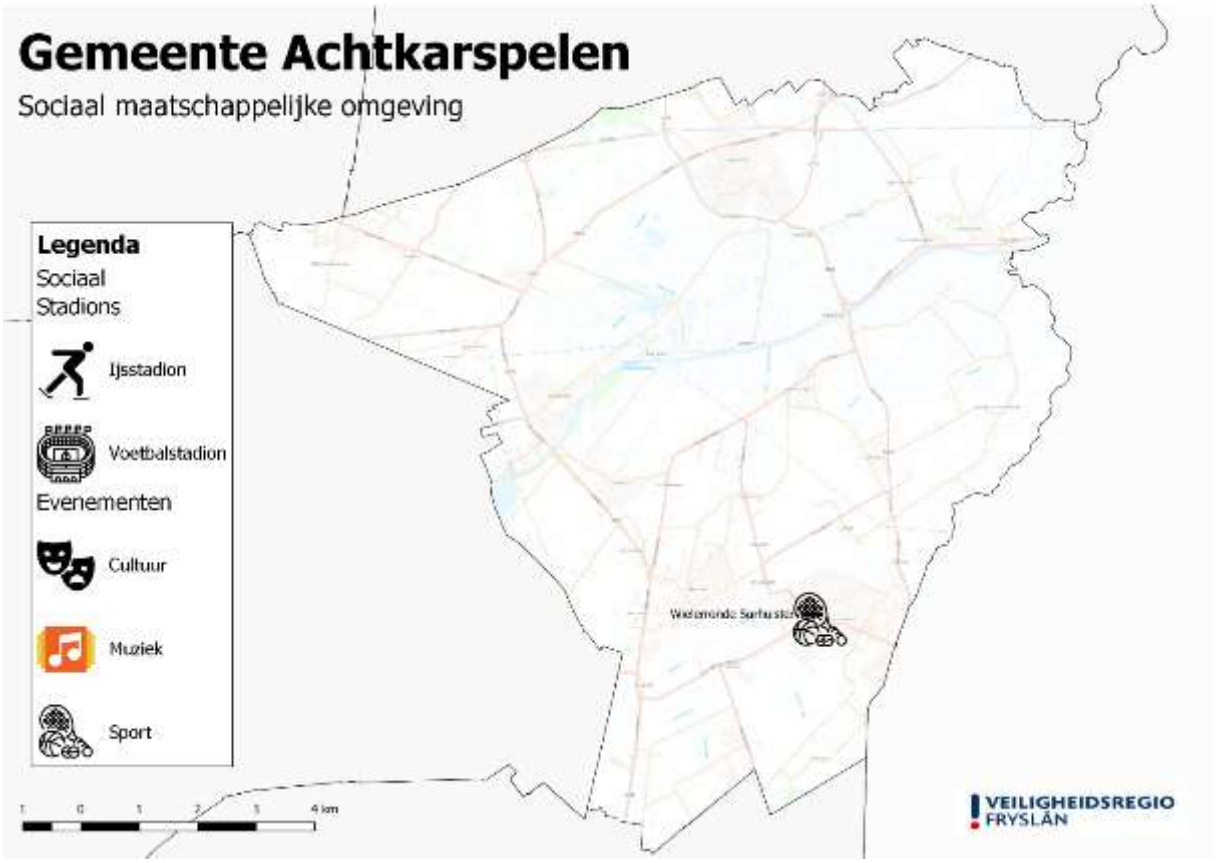

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

Ameland

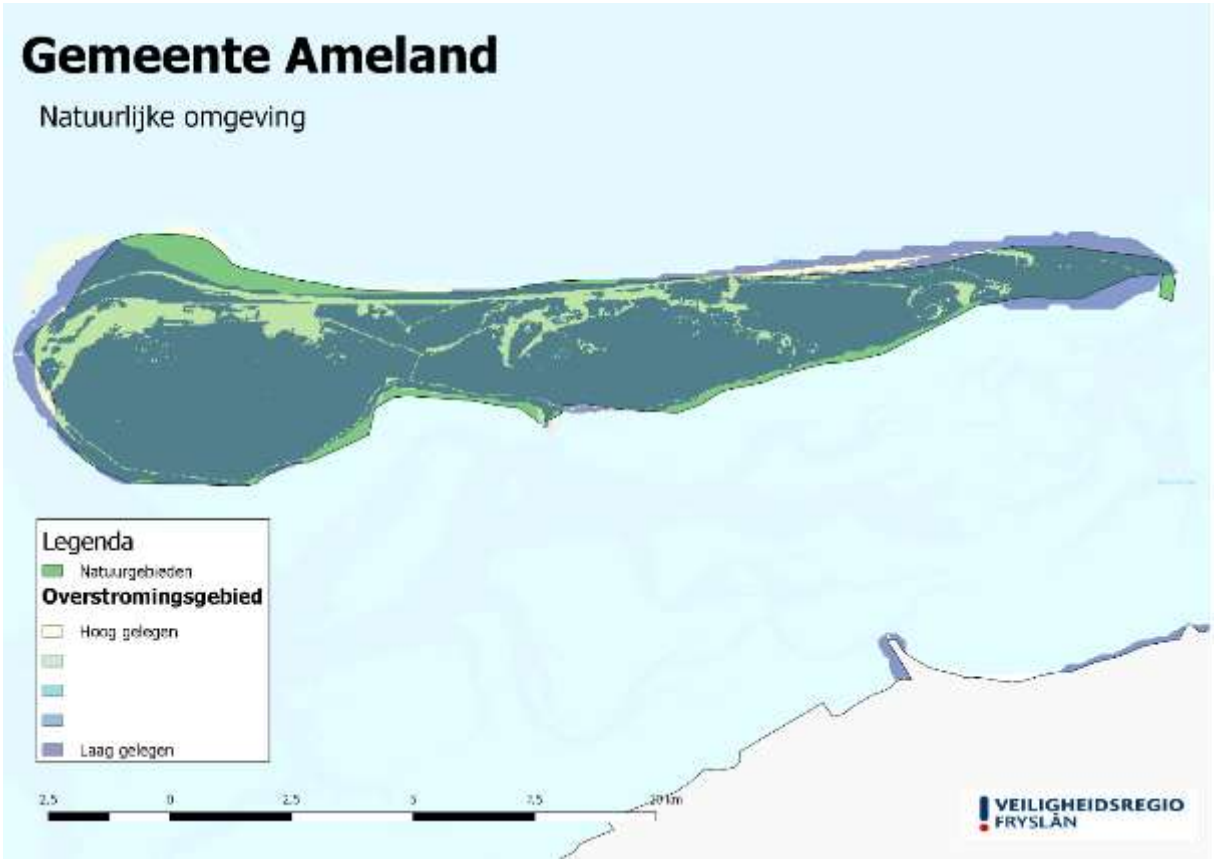
In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	268,50 km²
Oppervlakte water[3]	209,39 km²
Inwoners	3.716
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Natuurgebieden aanwezig binnen gemeente.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Waddenzee met beroeps- en recreatievaart. Vliegveld aanwezig binnen gemeente.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

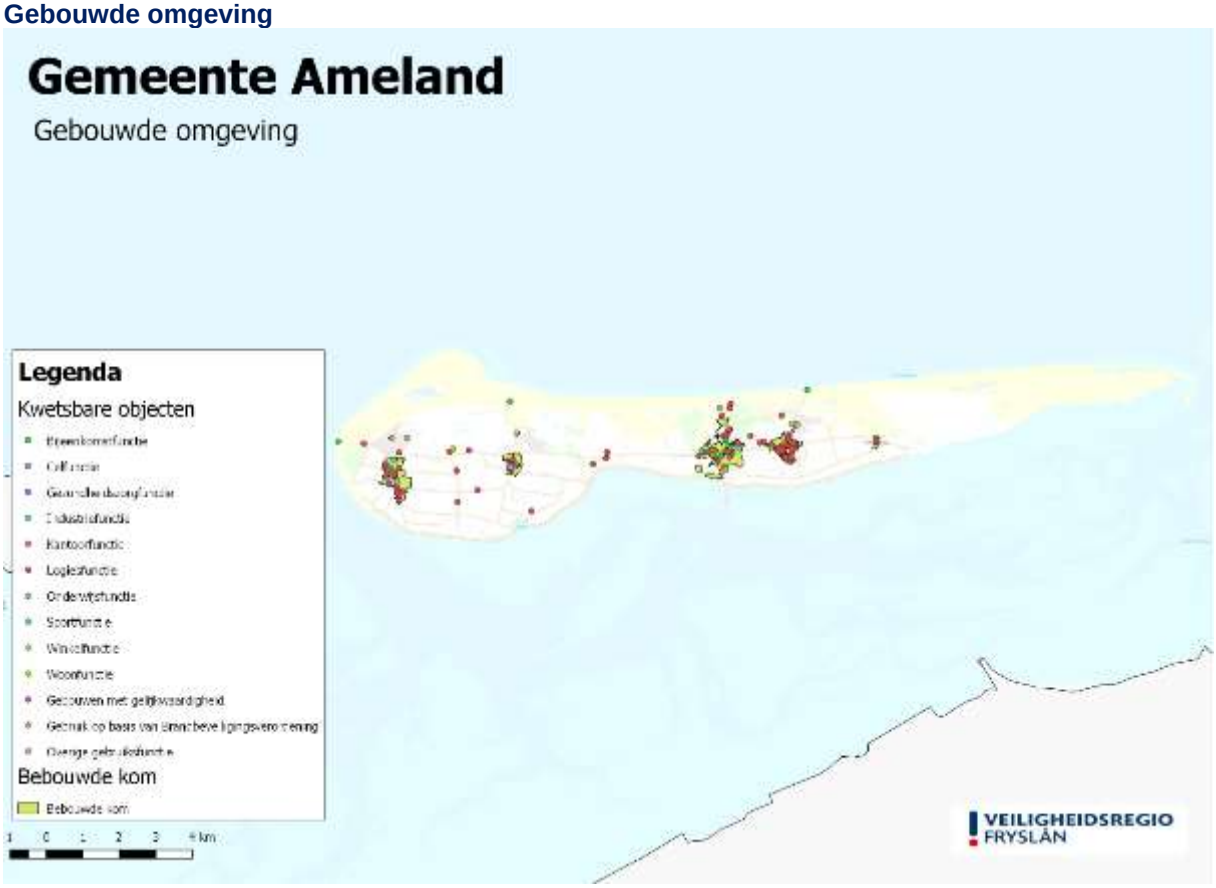
[3] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente

Bron afbeelding: LinkedIn Ameland

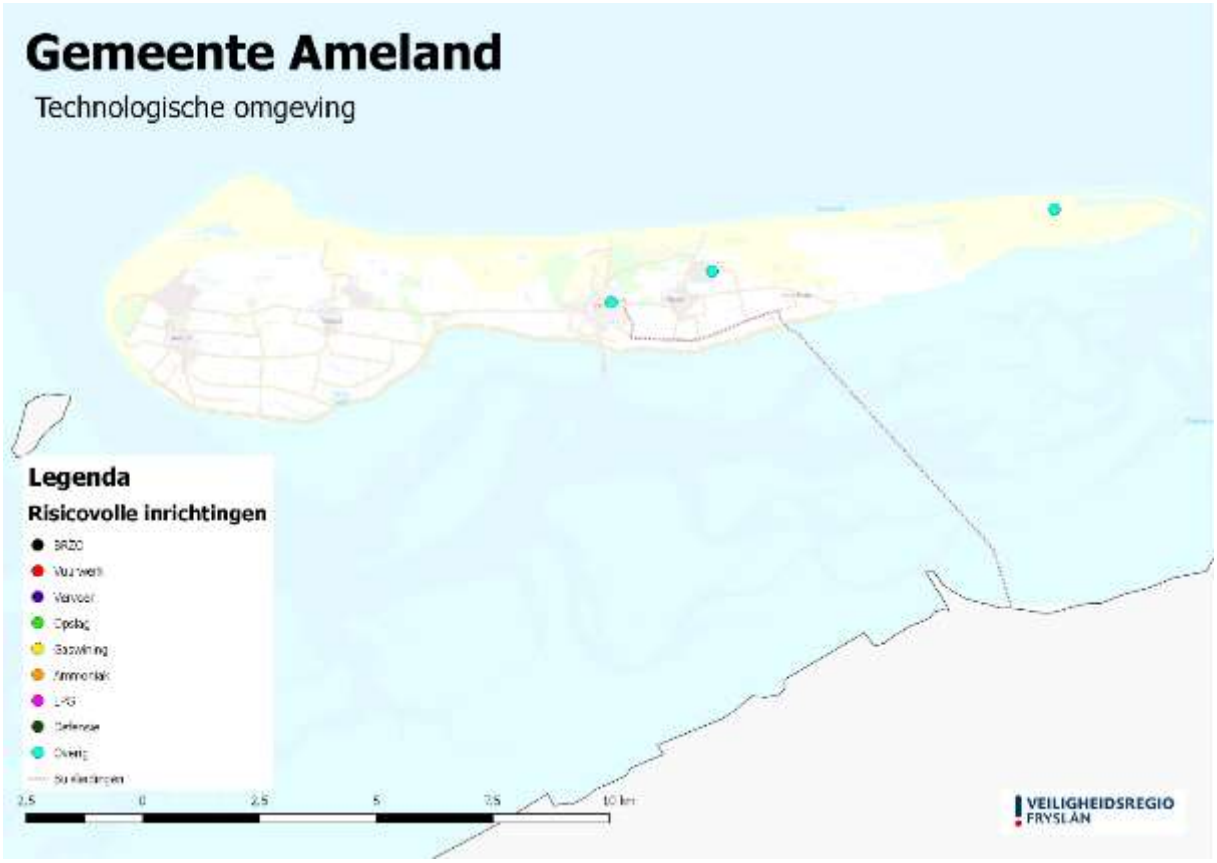
Natuurlijke omgeving

Gebouwde omgeving

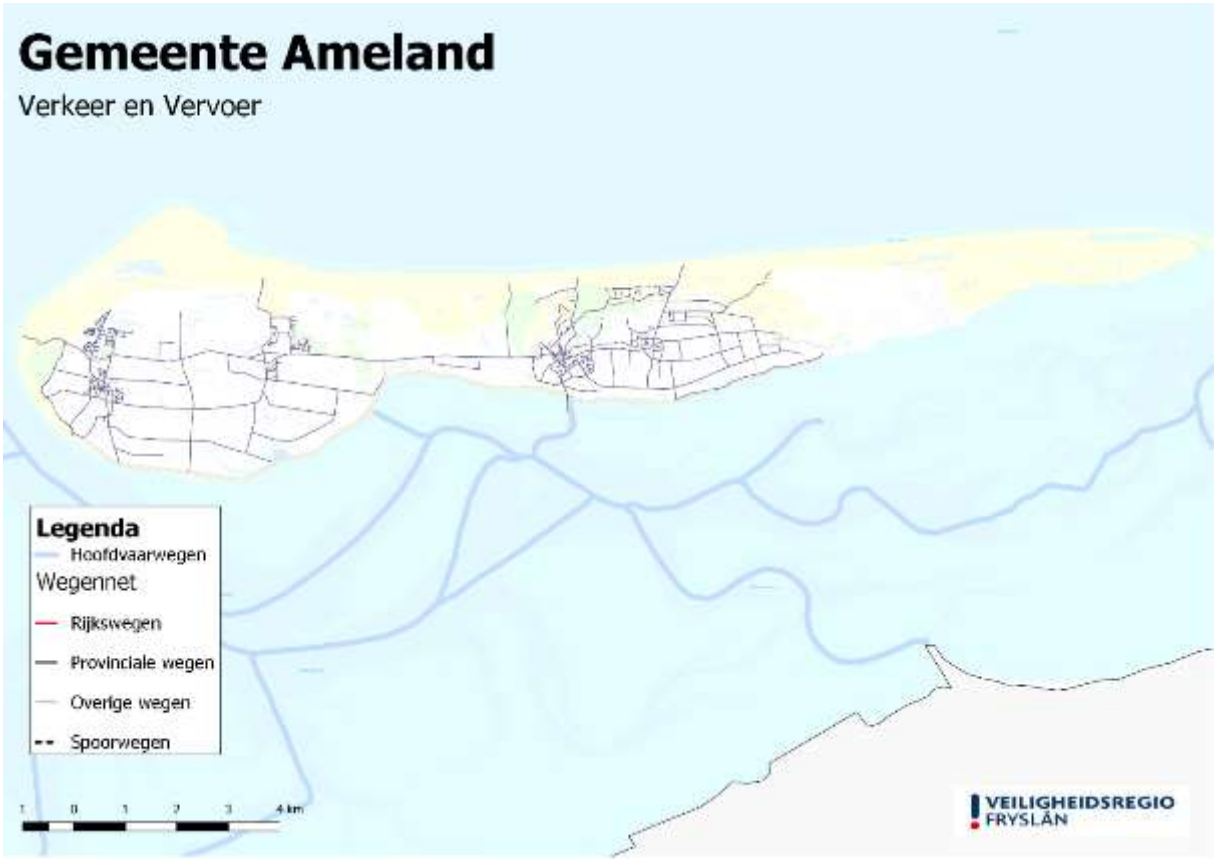
Technologische omgeving

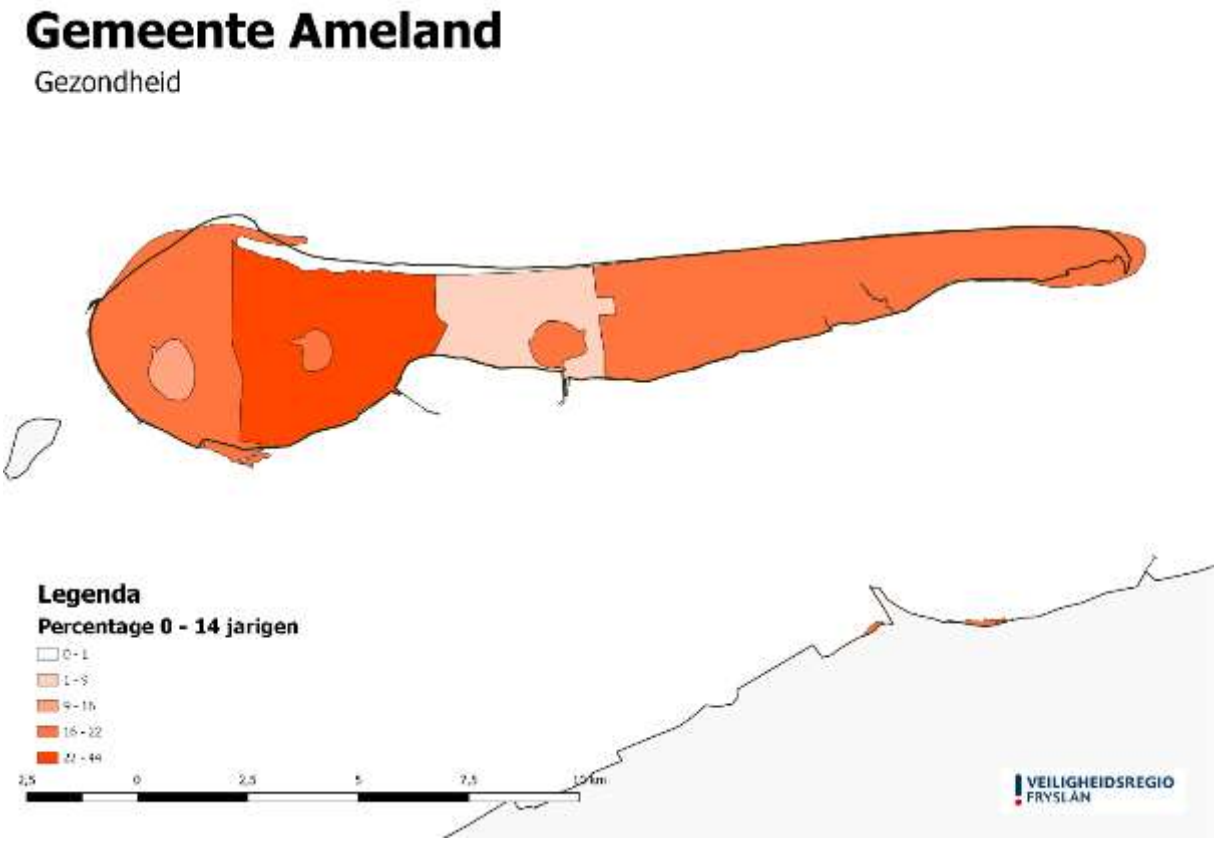
Vitale infrastructuur en voorzieningen

Verkeer en vervoer

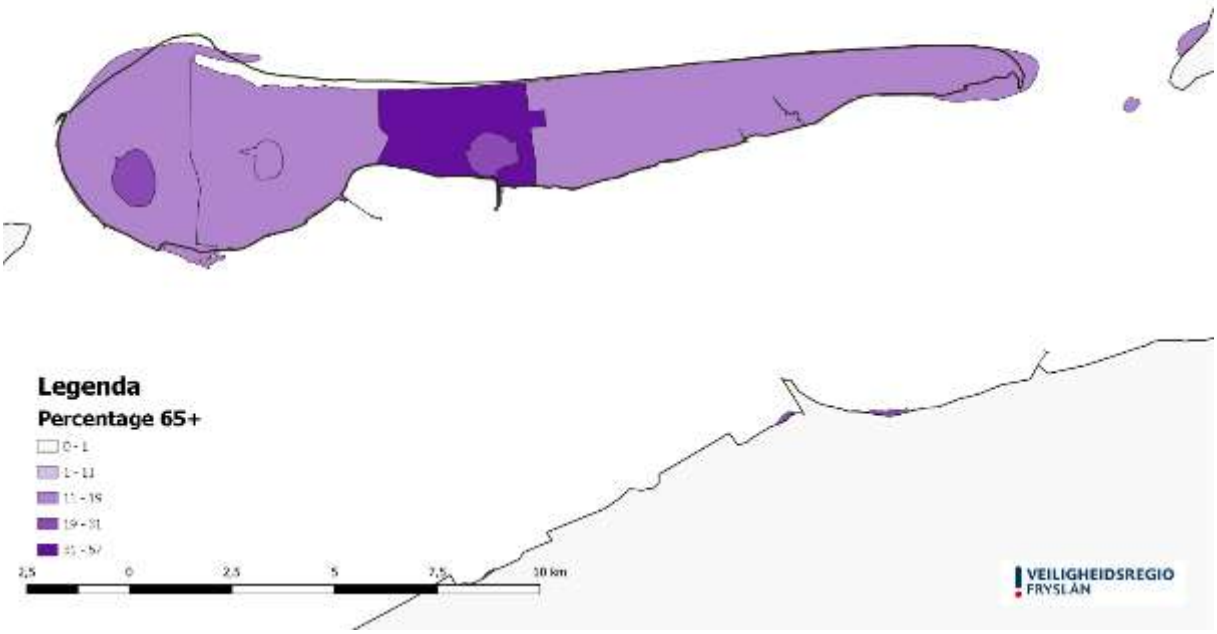

Gezondheid

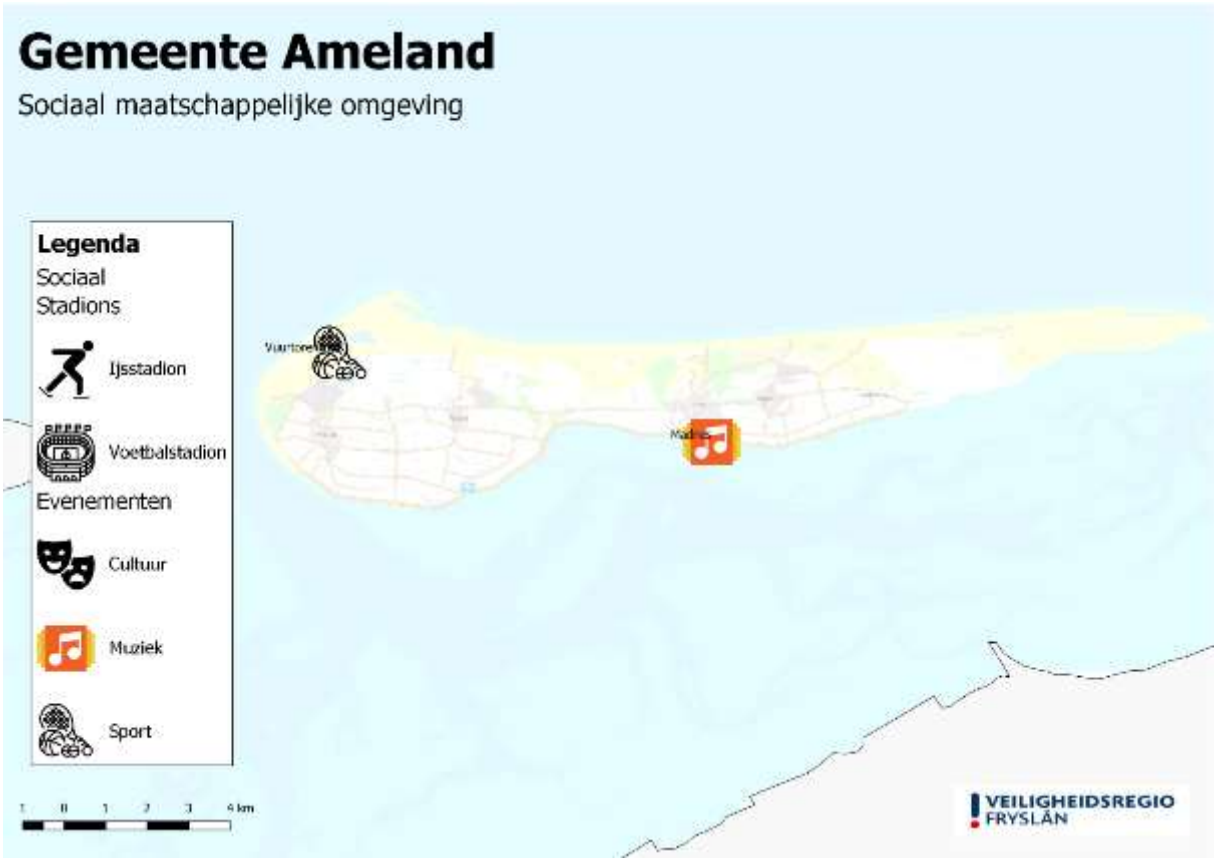

Gemeente Ameland

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

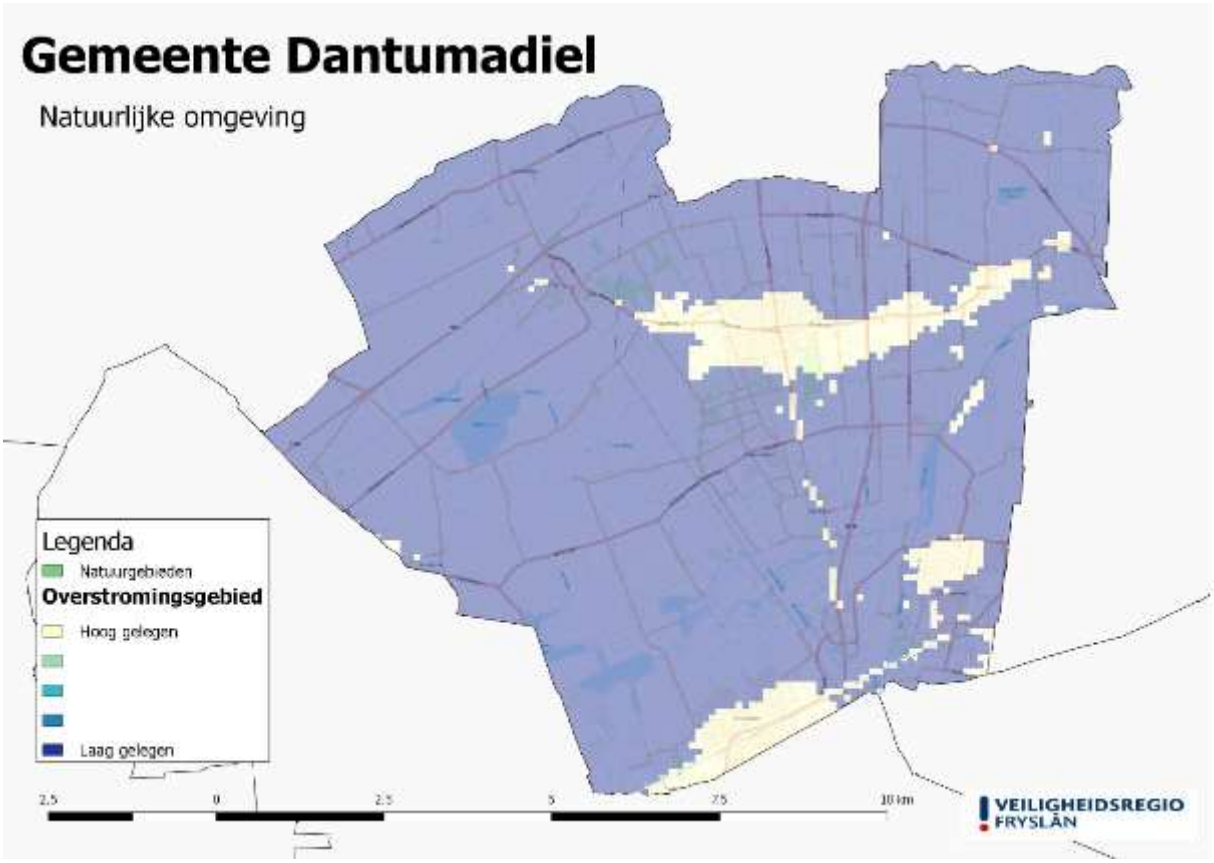
Dantumadiel

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

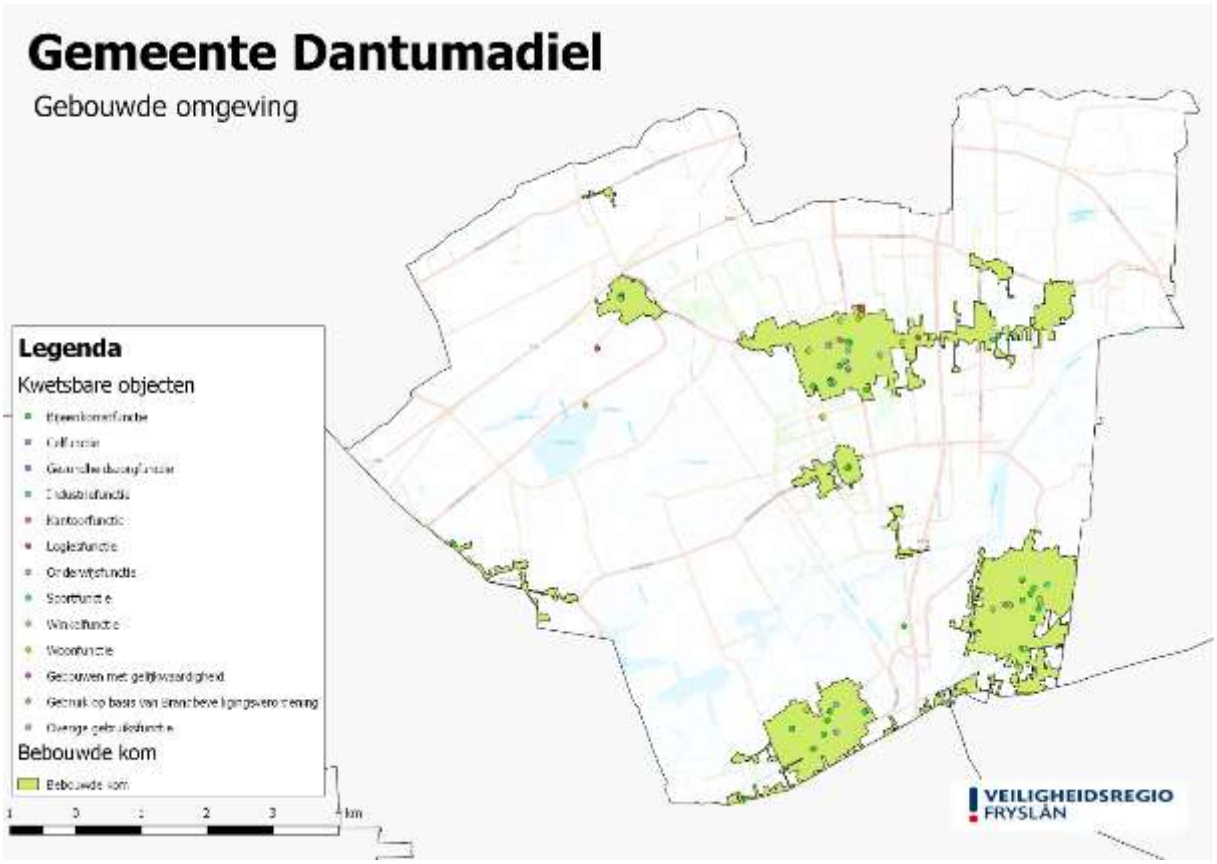
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	87,53 km²
Oppervlakte water[4]	2,87 km²
Inwoners	18.922
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Polders gelegen onder NAP
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Provinciale wegen aanwezig Spoorlijn Groningen – Leeuwarden aanwezig
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[4] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Dantumadiel

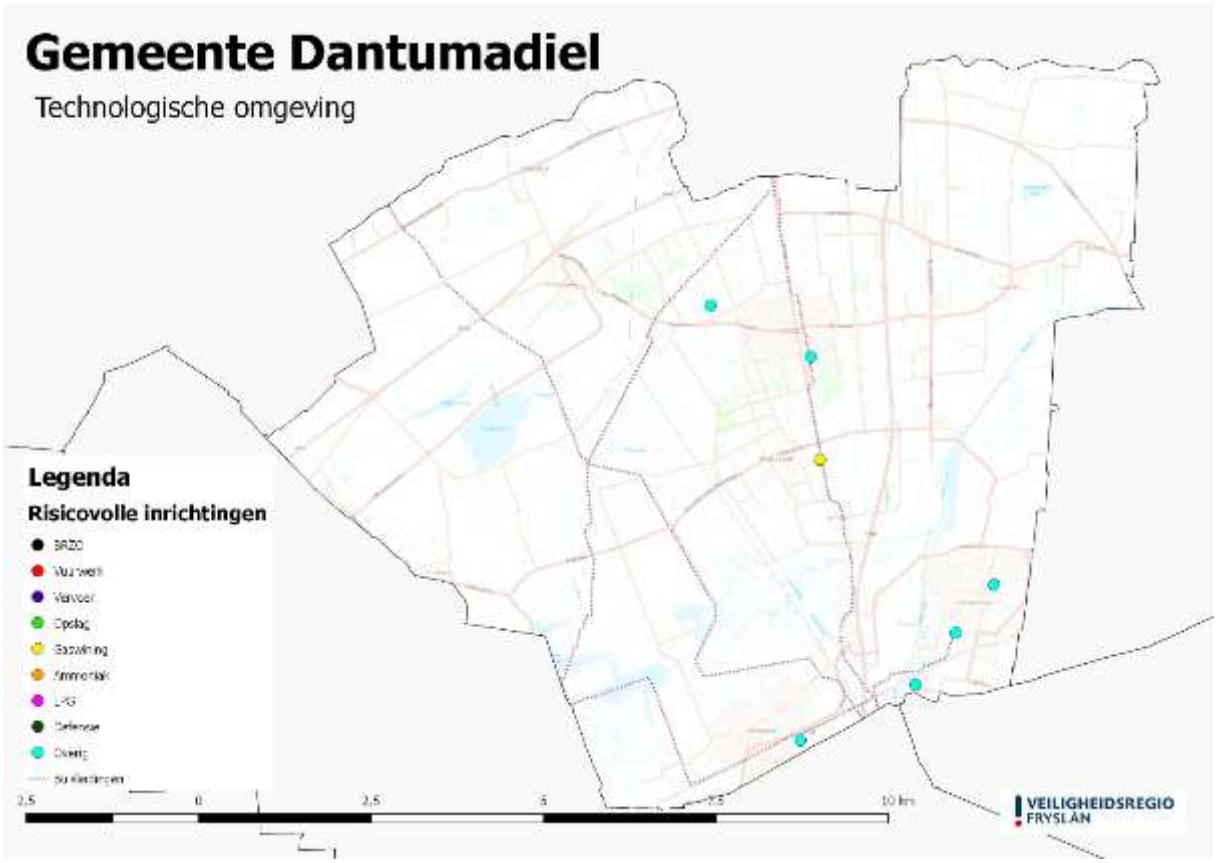
Natuurlijke omgeving

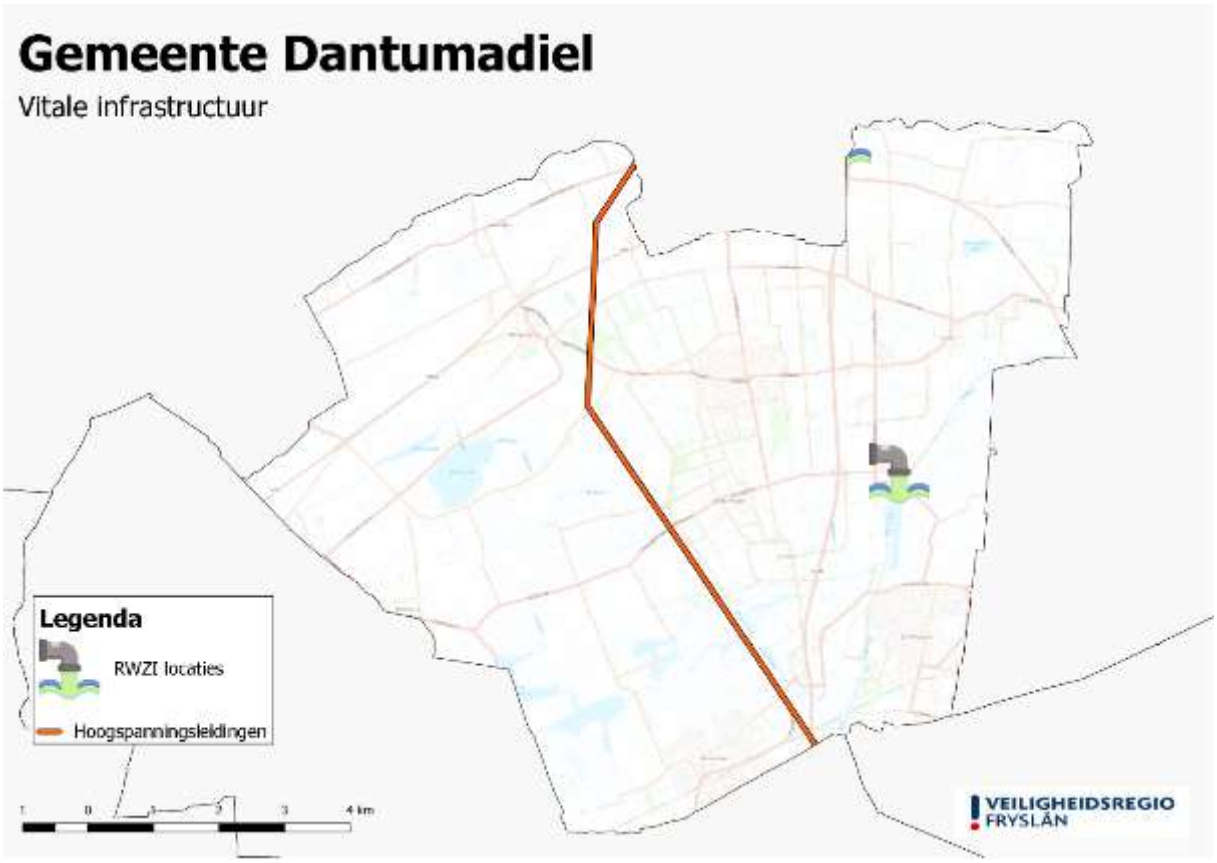
Gebouwde omgeving

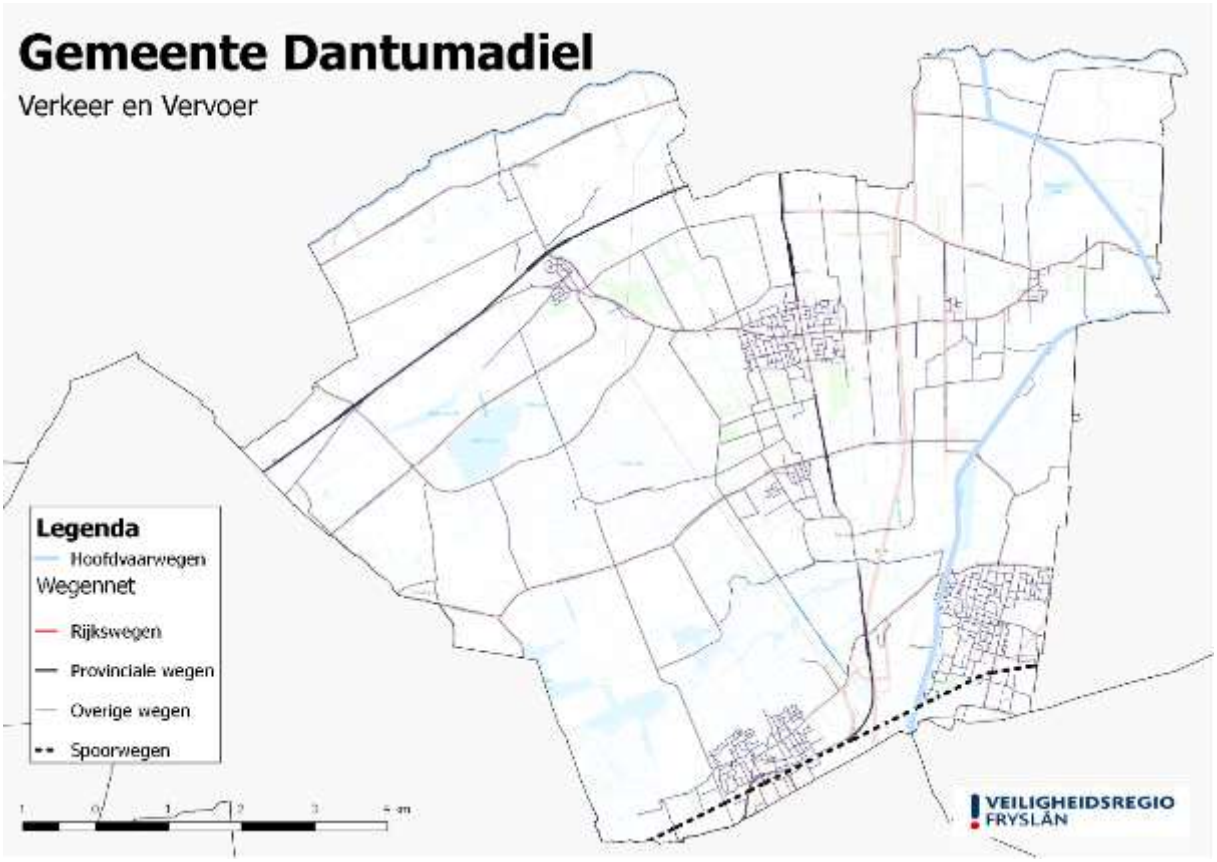
Technologische omgeving

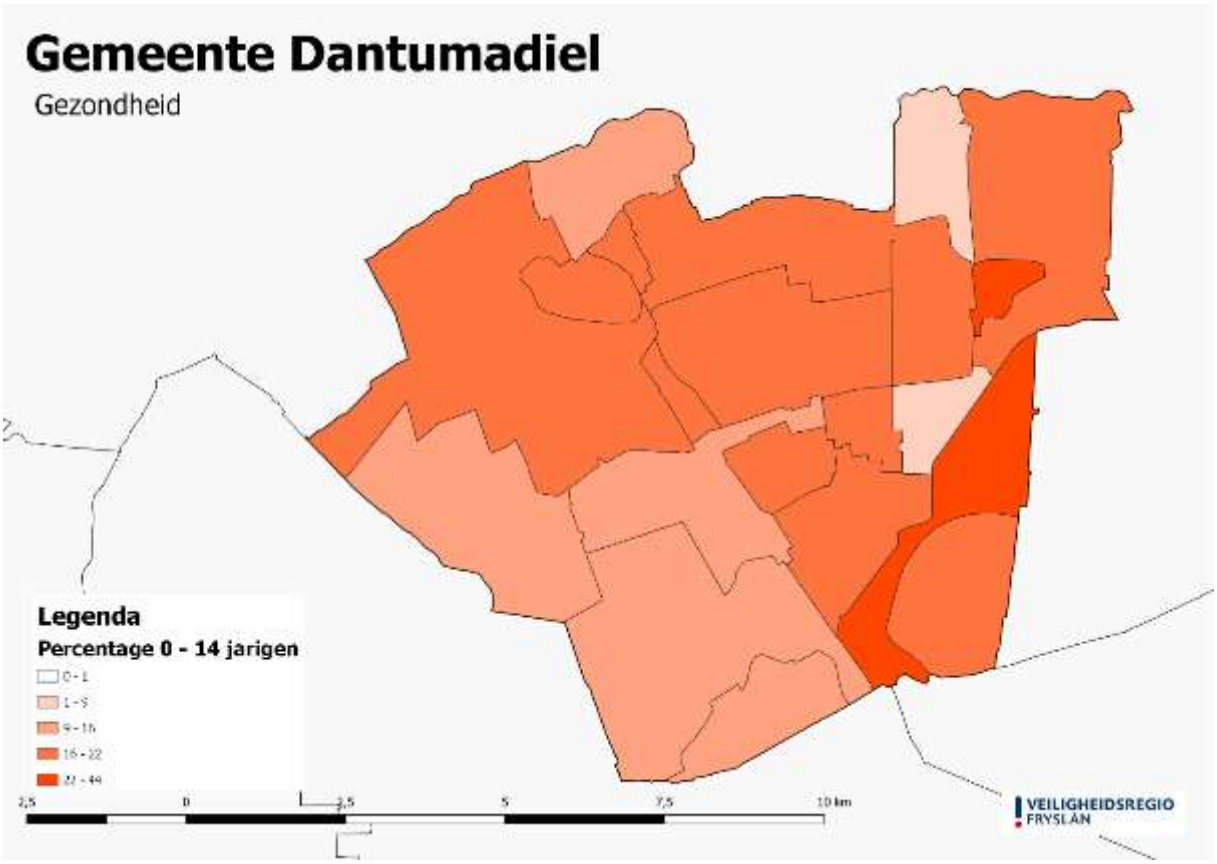
Vitale infrastructuur en voorzieningen

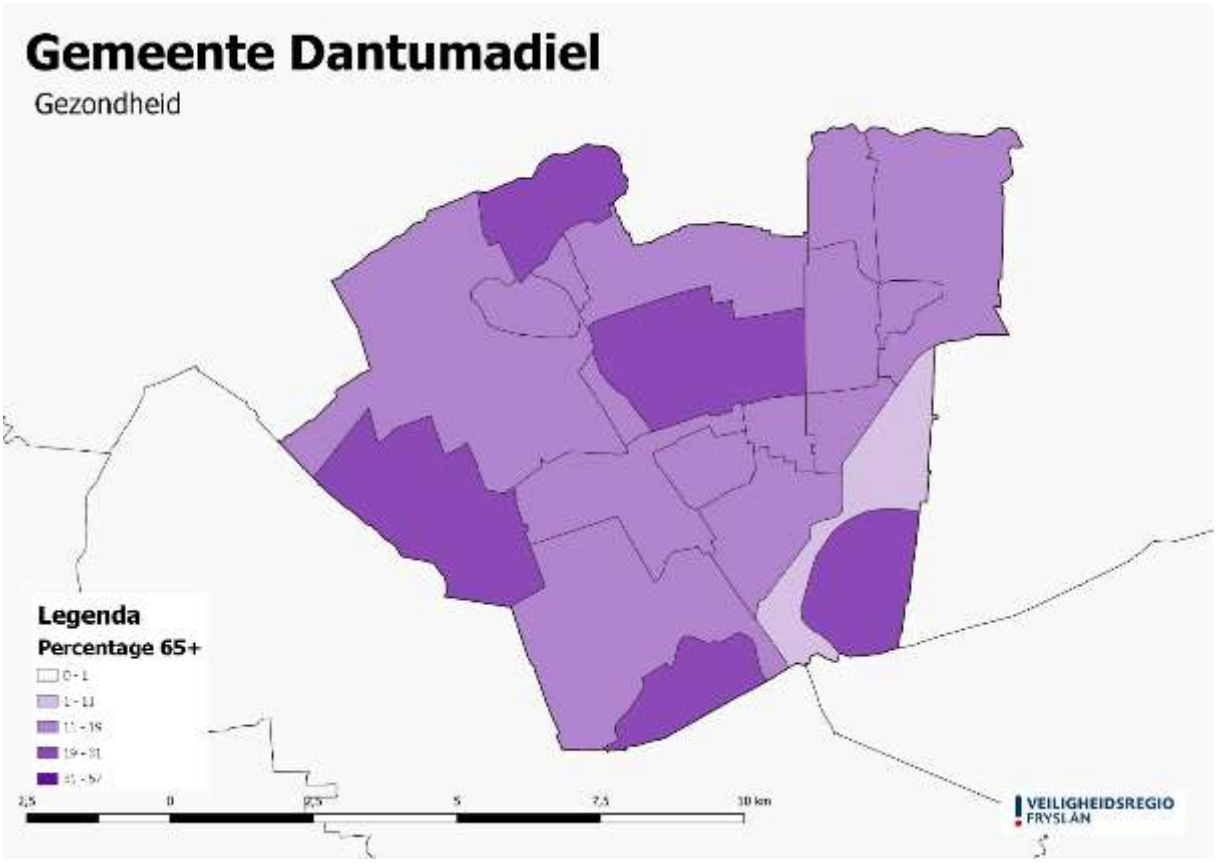

Verkeer en vervoer

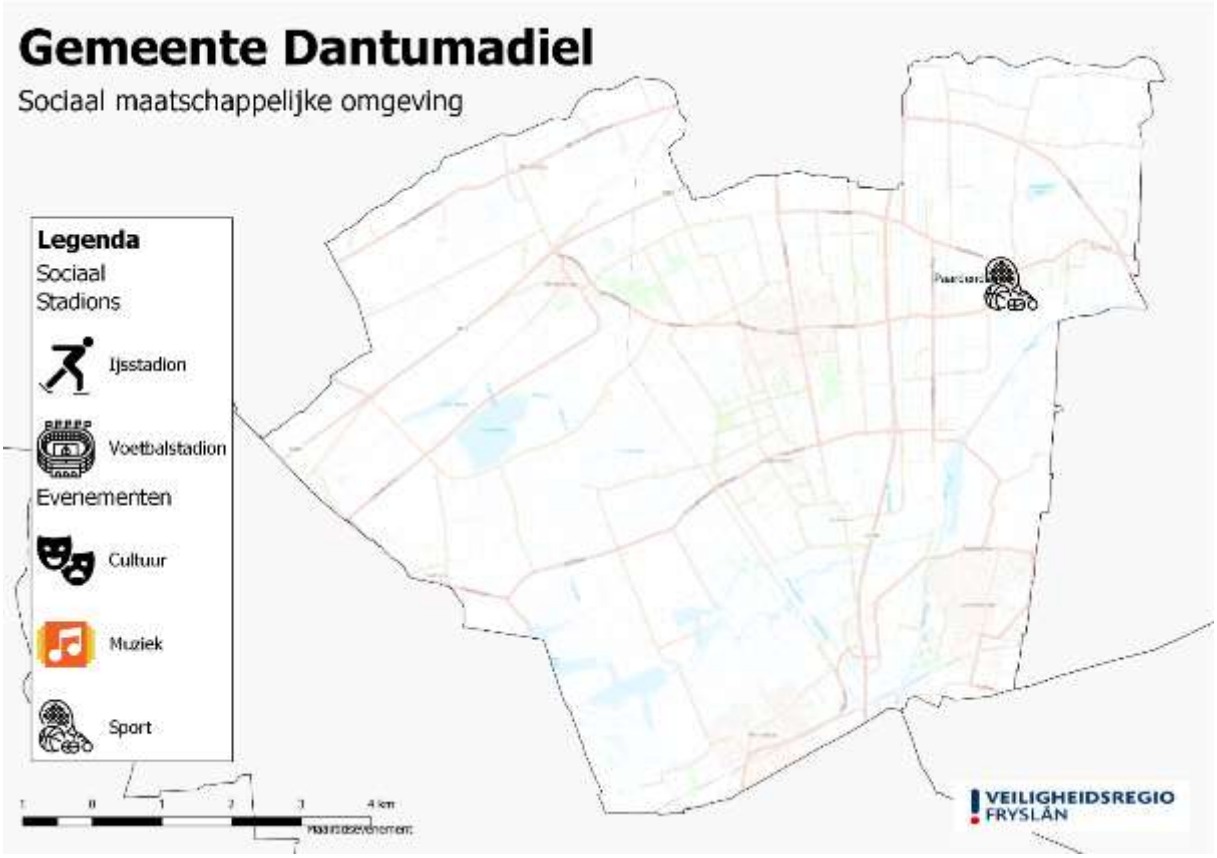

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

De Fryske Marren

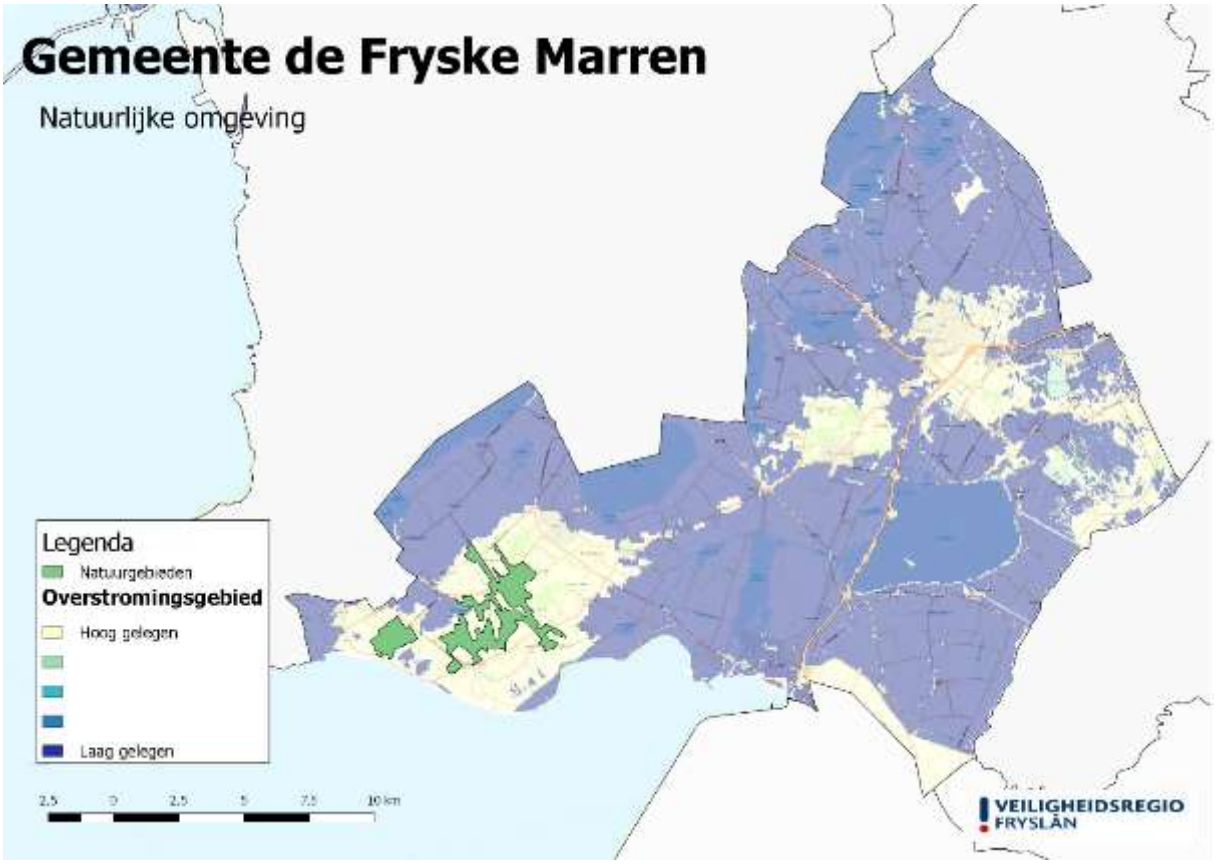
In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	549,10 km²
Oppervlakte water[5]	197,81 km²
Inwoners	51.564
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Polders gelegen onder NAP. Natuurgebieden aanwezig binnen gemeente.
Gebouwde omgeving	Enkele dichte binnensteden aanwezig. Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Veel beroepsvaart en waterrecreatie aanwezig op het kanaal en de meren waaronder het IJsselmeer. Rijks- en provinciale wegen aanwezig. Spoorlijn aanwezig.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

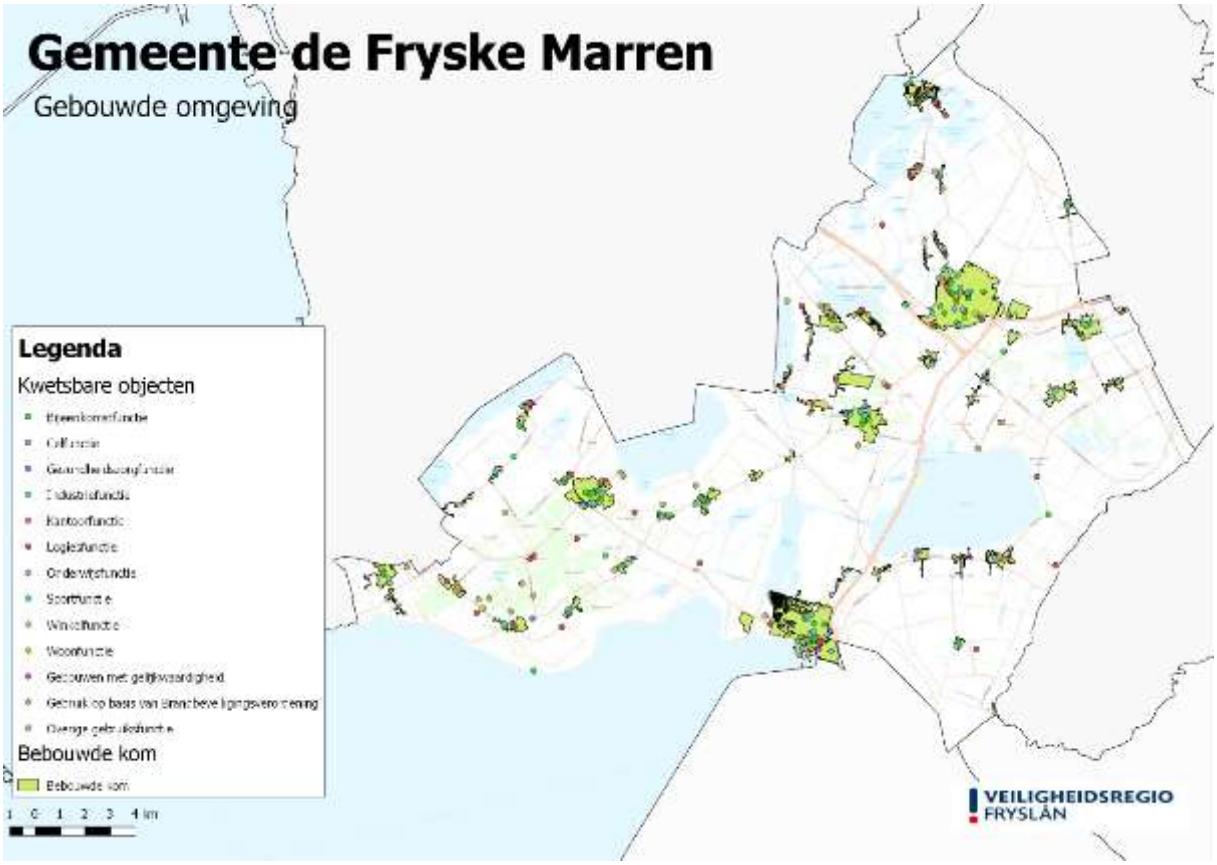
[5] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente

Bron afbeelding: Website De Fryske Marren

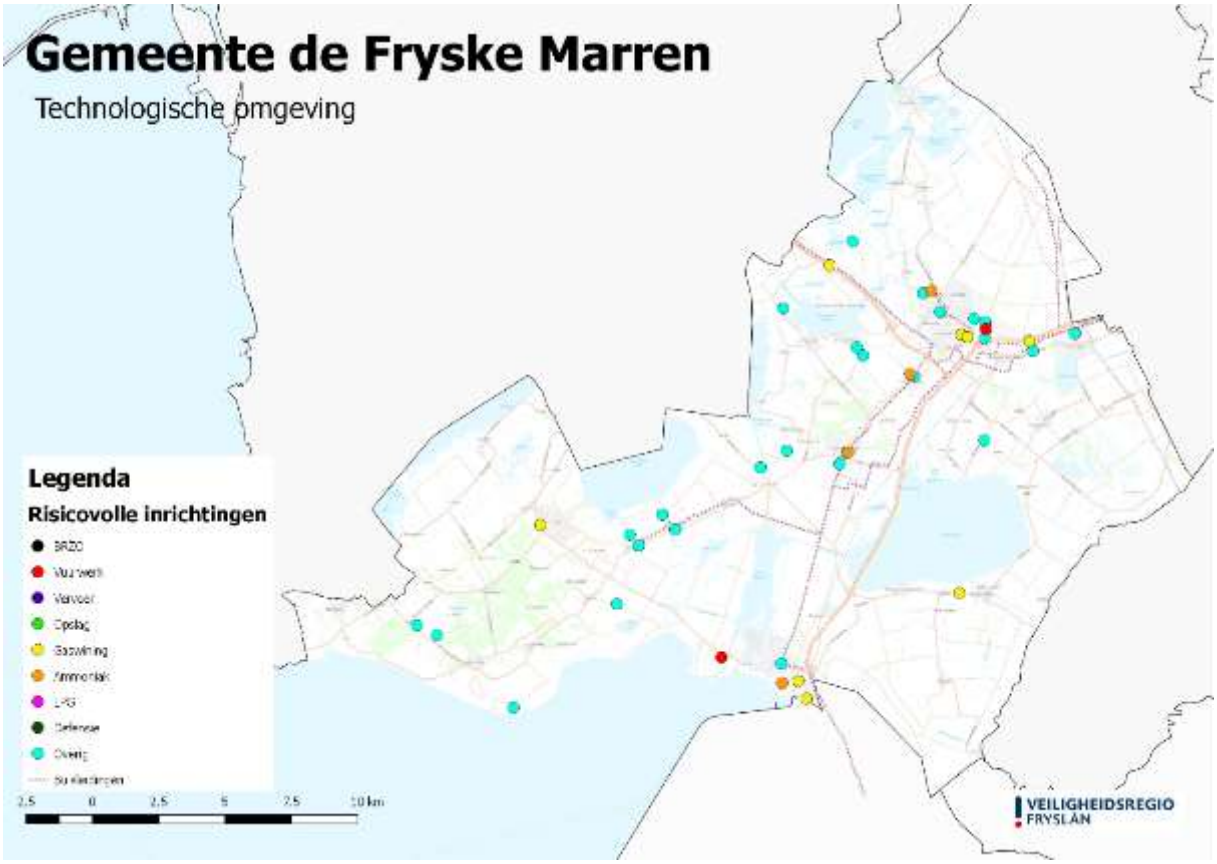
Natuurlijke omgeving

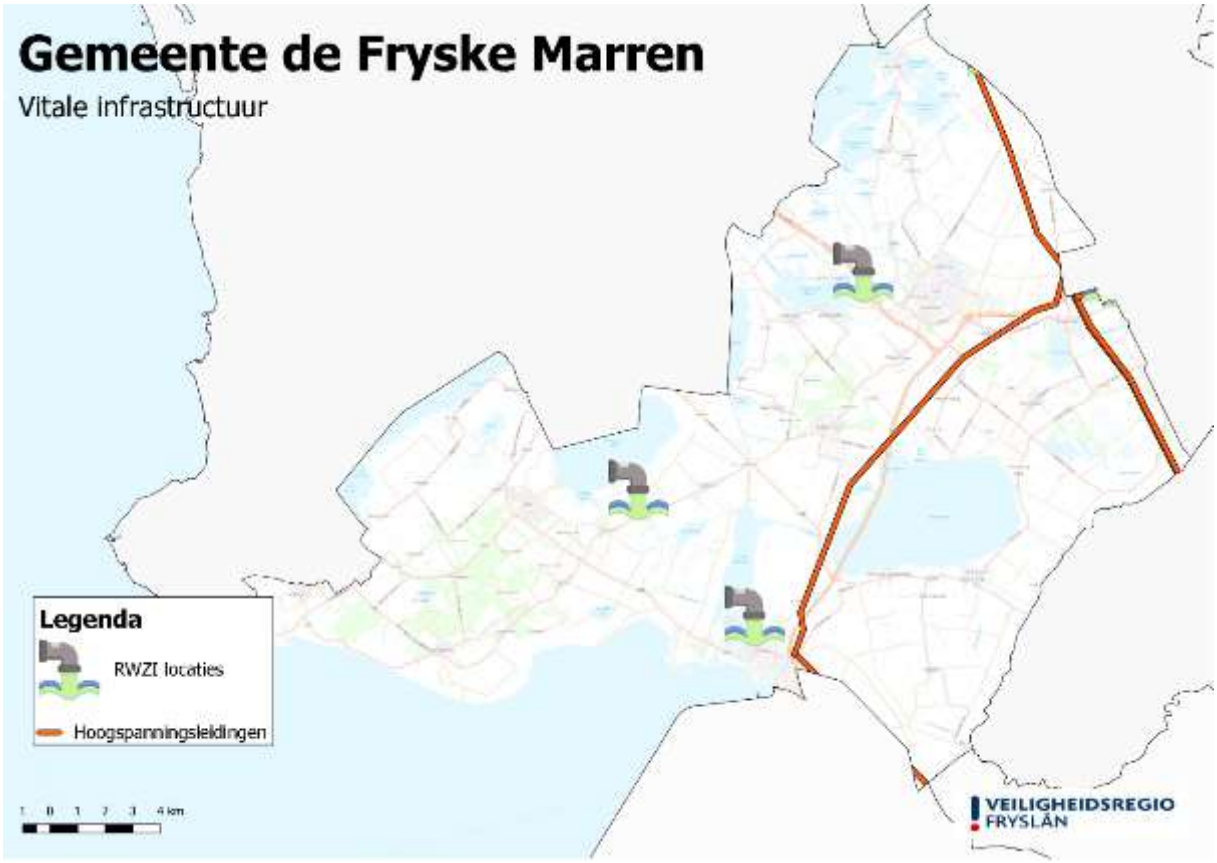
Gebouwde omgeving

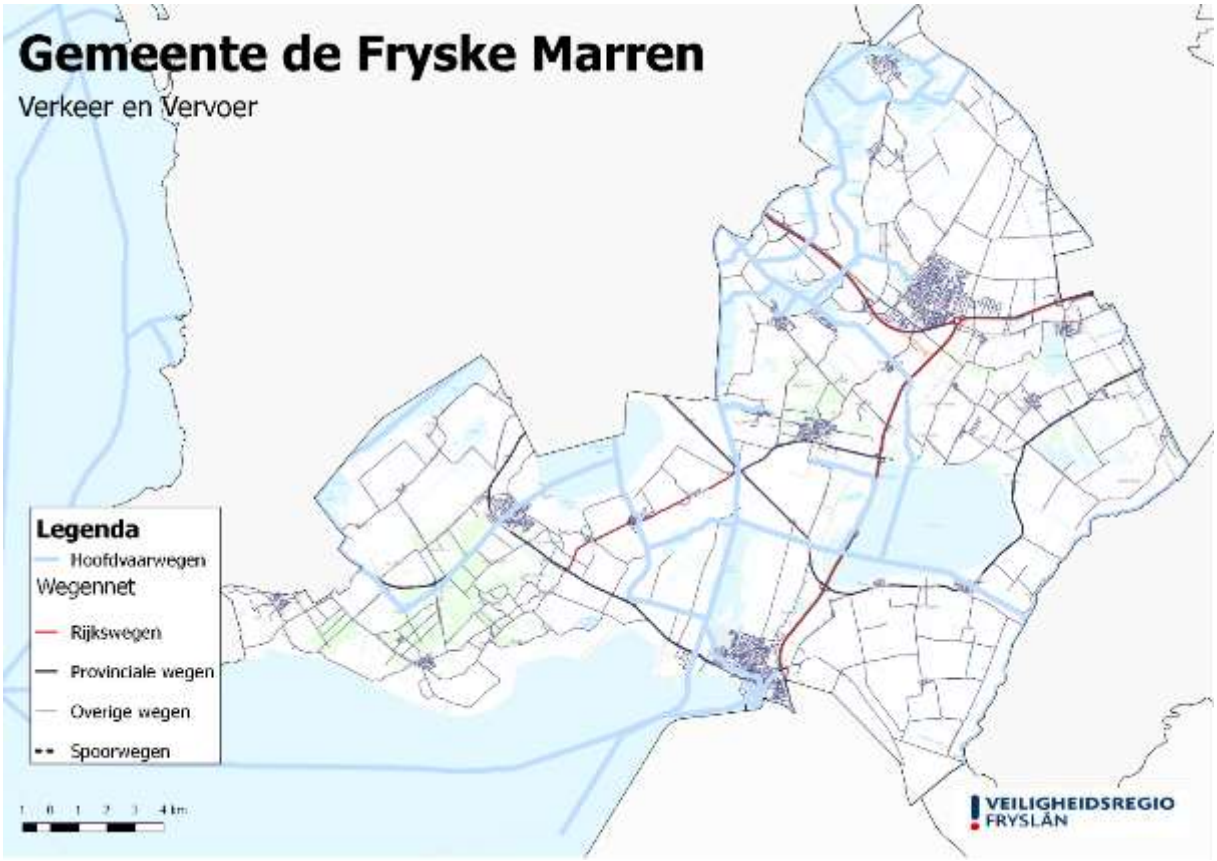
Technologische omgeving

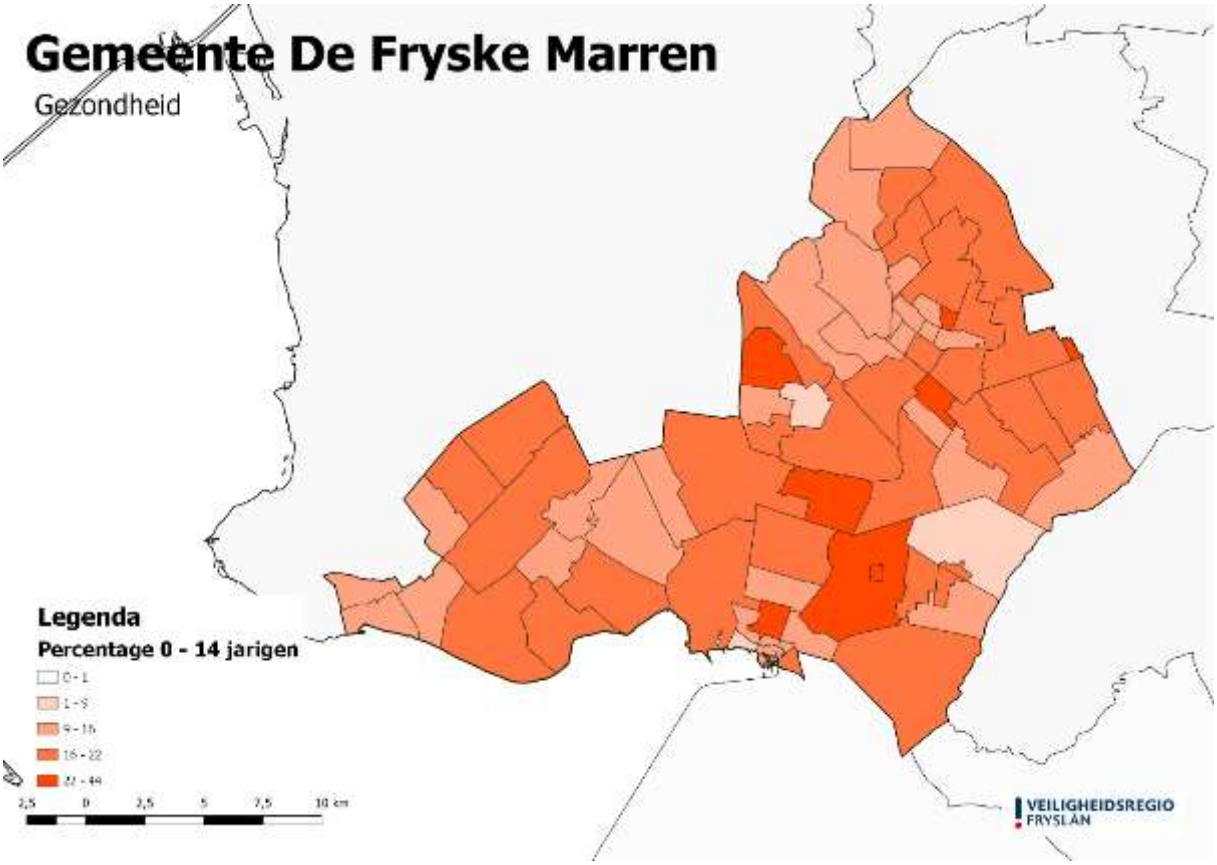
Vitale infrastructuur en voorzieningen

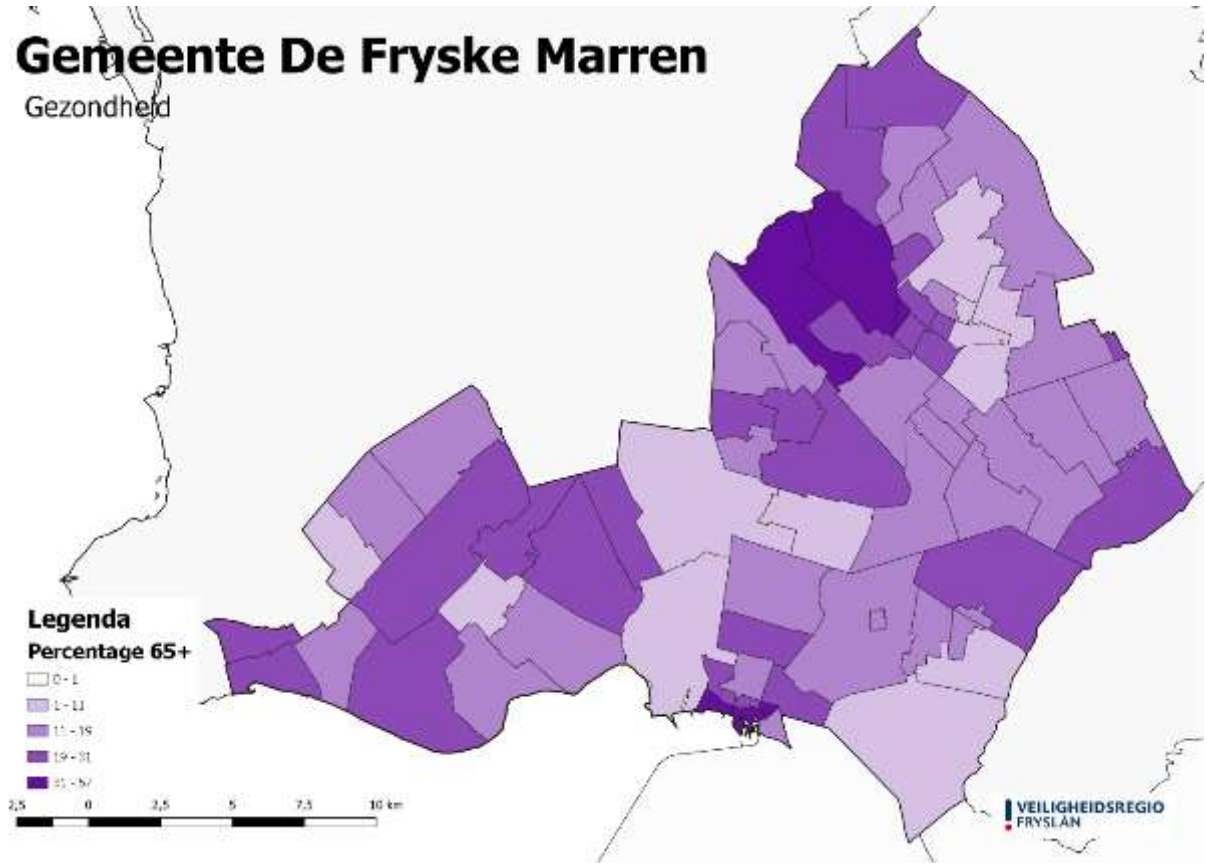

Verkeer en vervoer

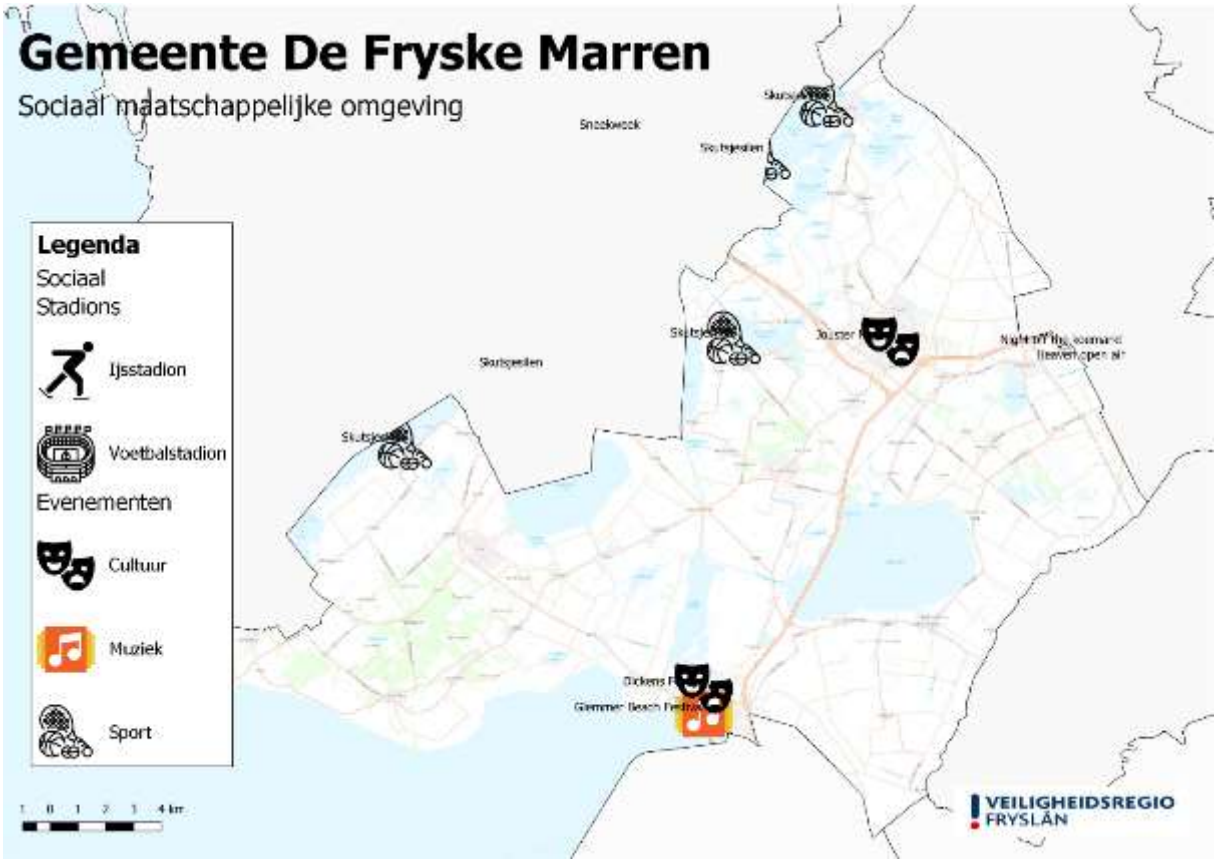

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

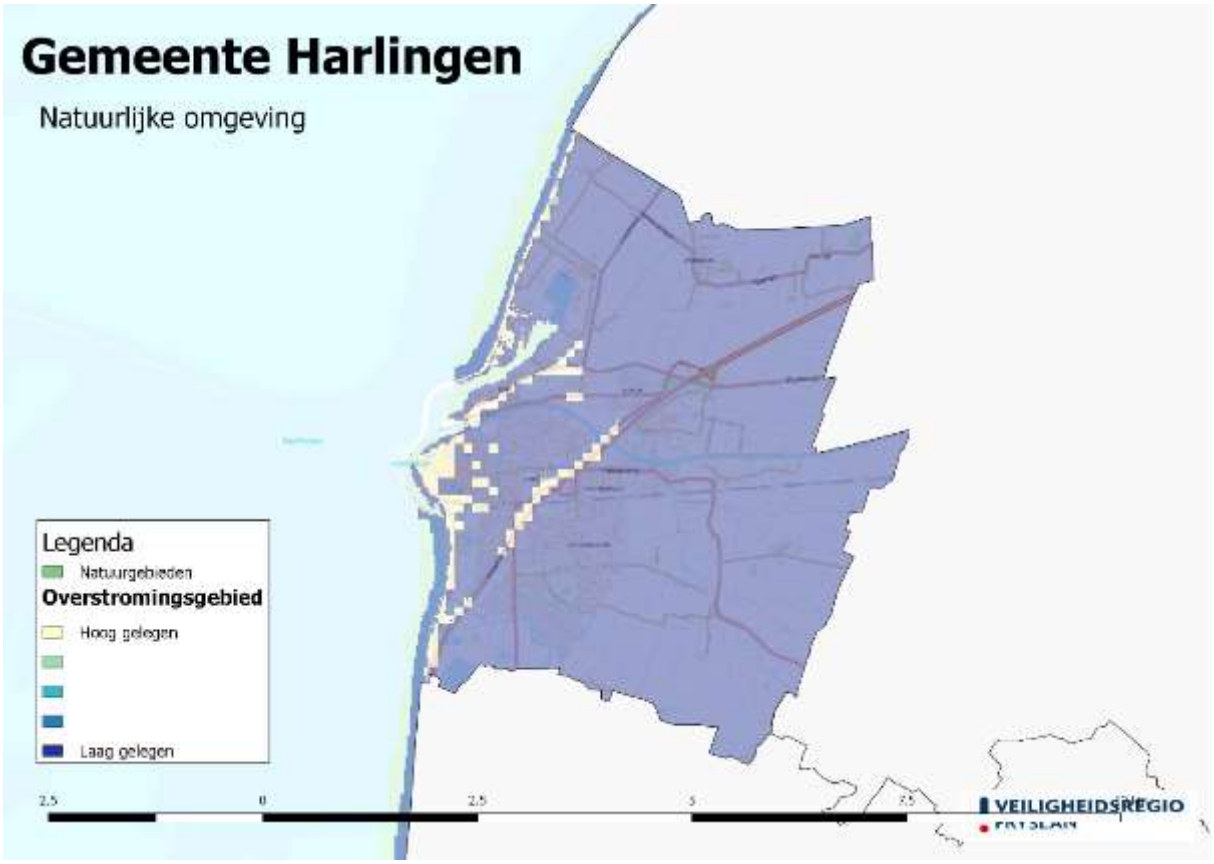
Harlingen

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

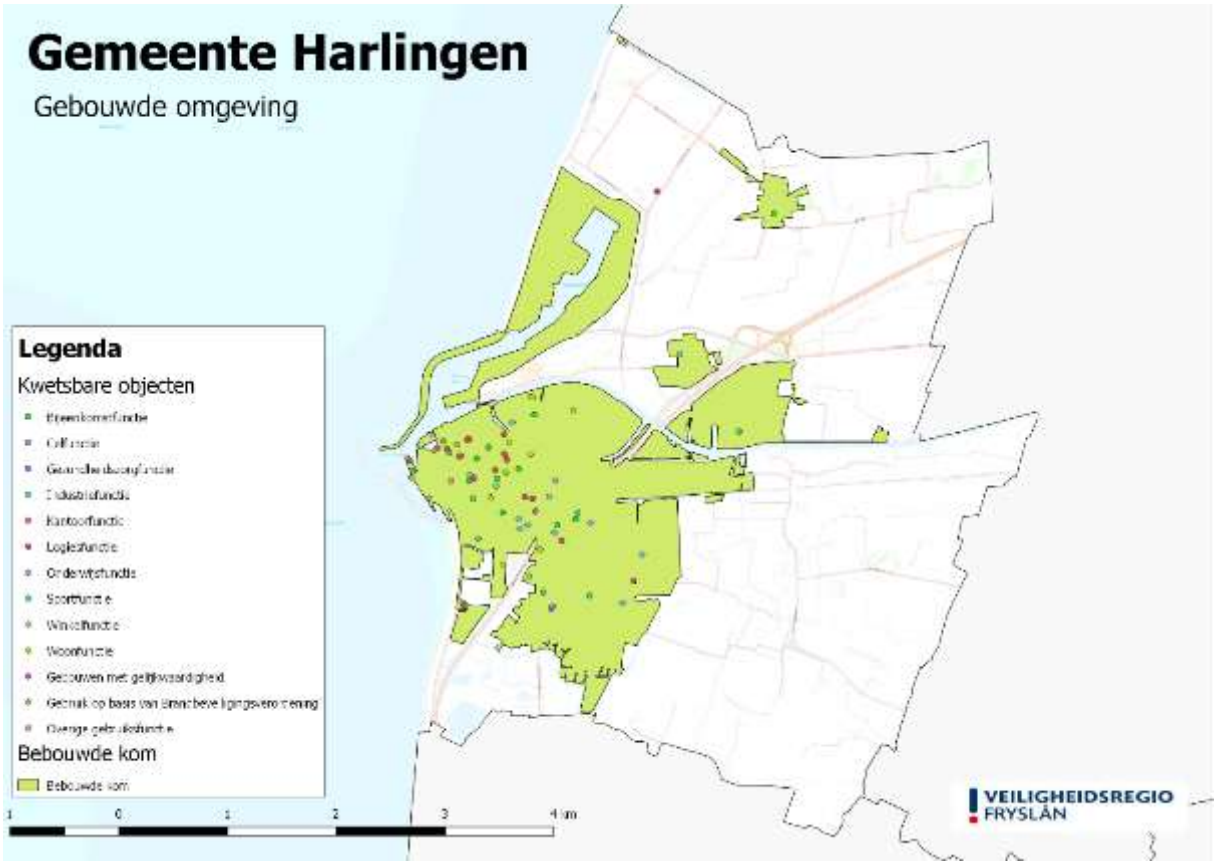
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	387,67 km²
Oppervlakte water[6]	362,71 km²
Inwoners	15.722
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Polders gelegen onder NAP.
Gebouwde omgeving	Oude binnenstad aanwezig. Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Veel beroepsvaart en waterrecreatie aanwezig op het kanaal en de Waddenzee. Rijks- en provinciale wegen aanwezig. Spoorlijn Harlingen – Leeuwarden aanwezig.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[6] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Harlingen

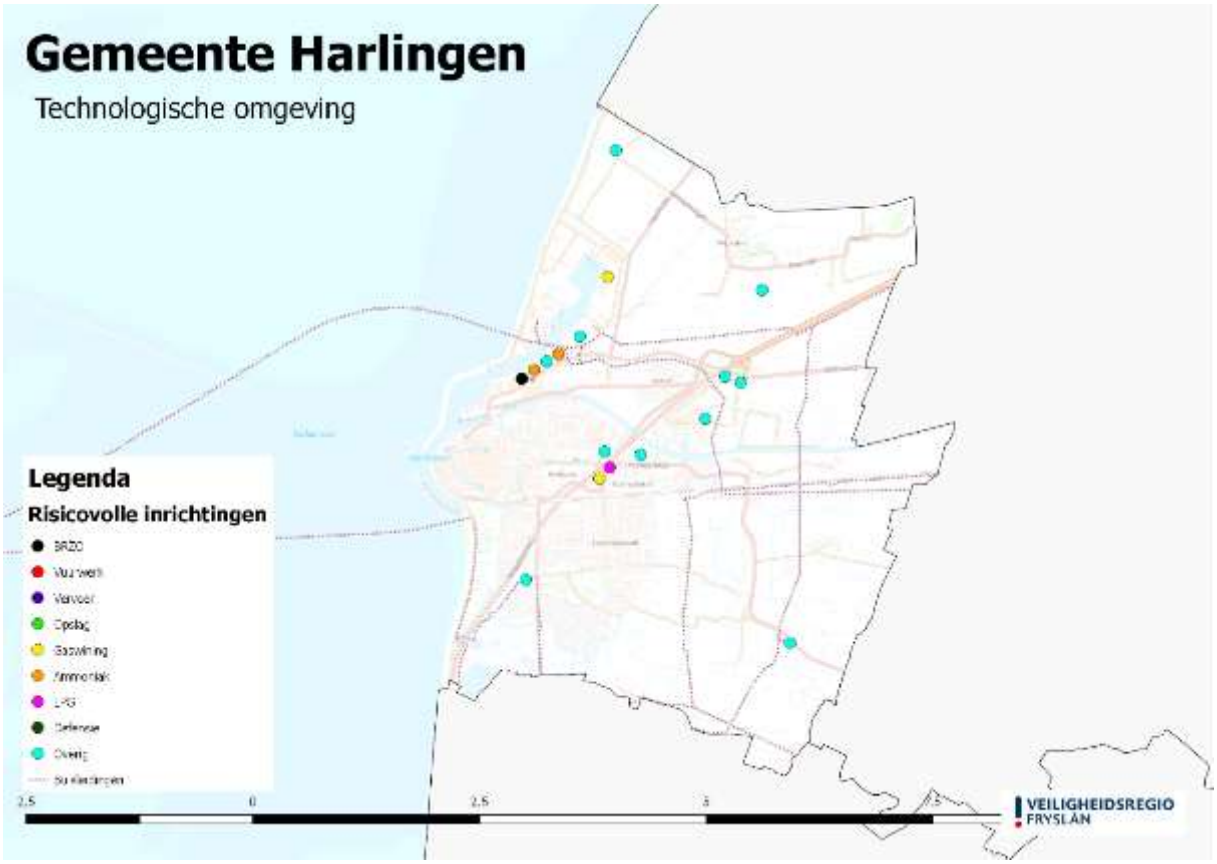
Natuurlijke omgeving

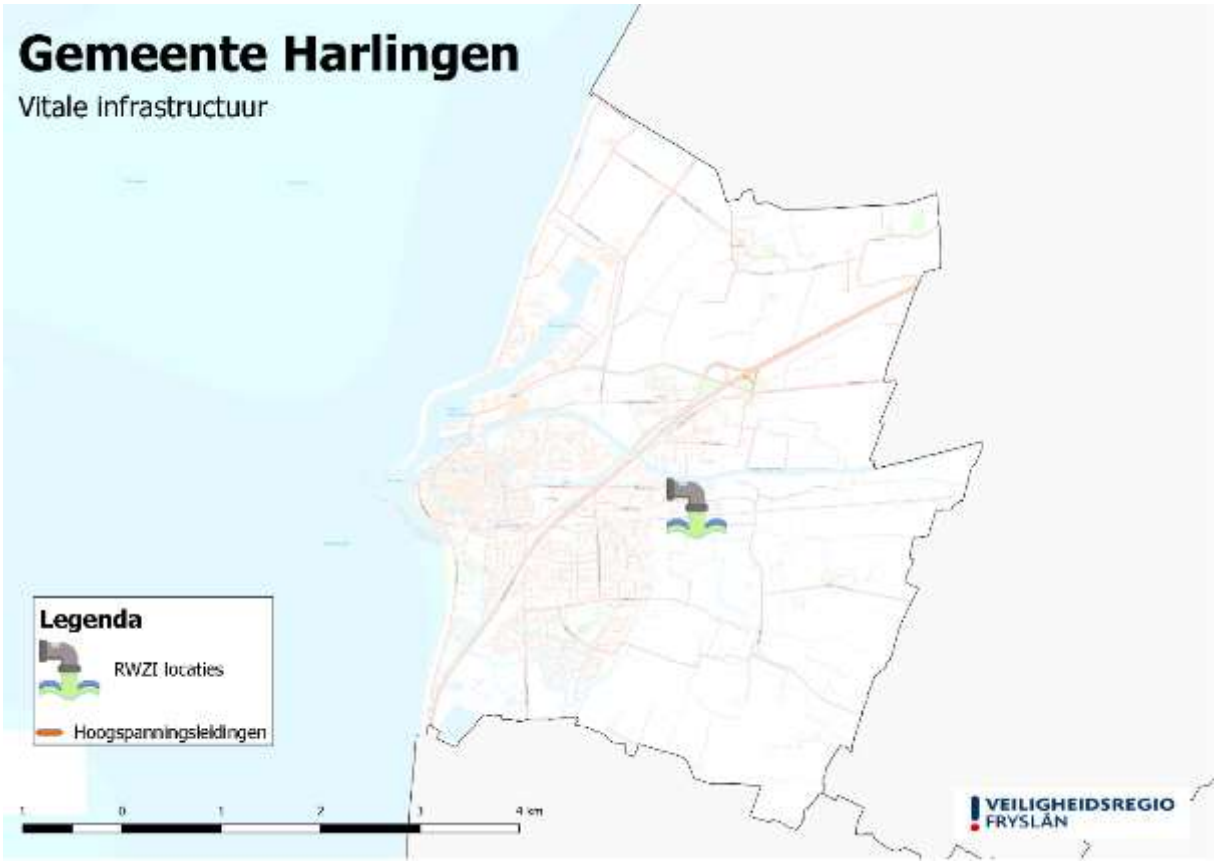
Gebouwde omgeving

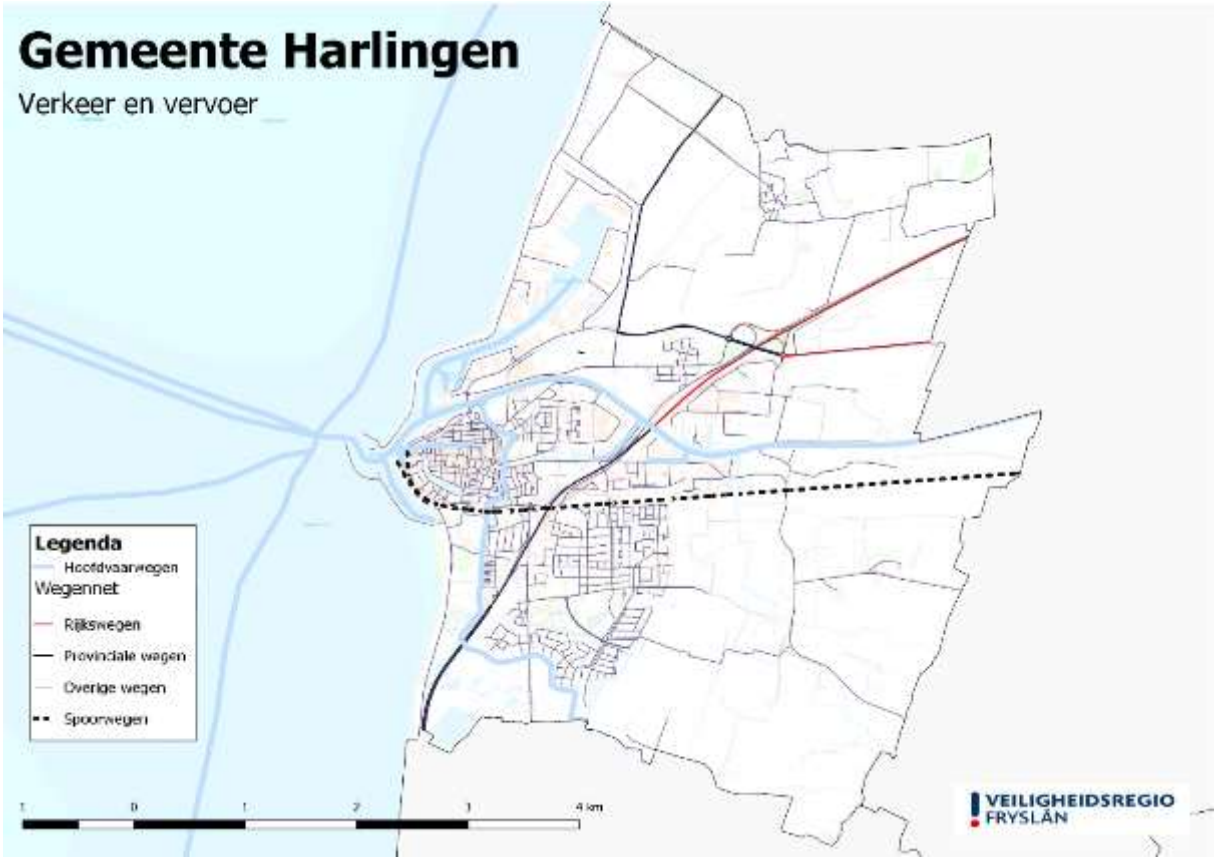
Technologische omgeving

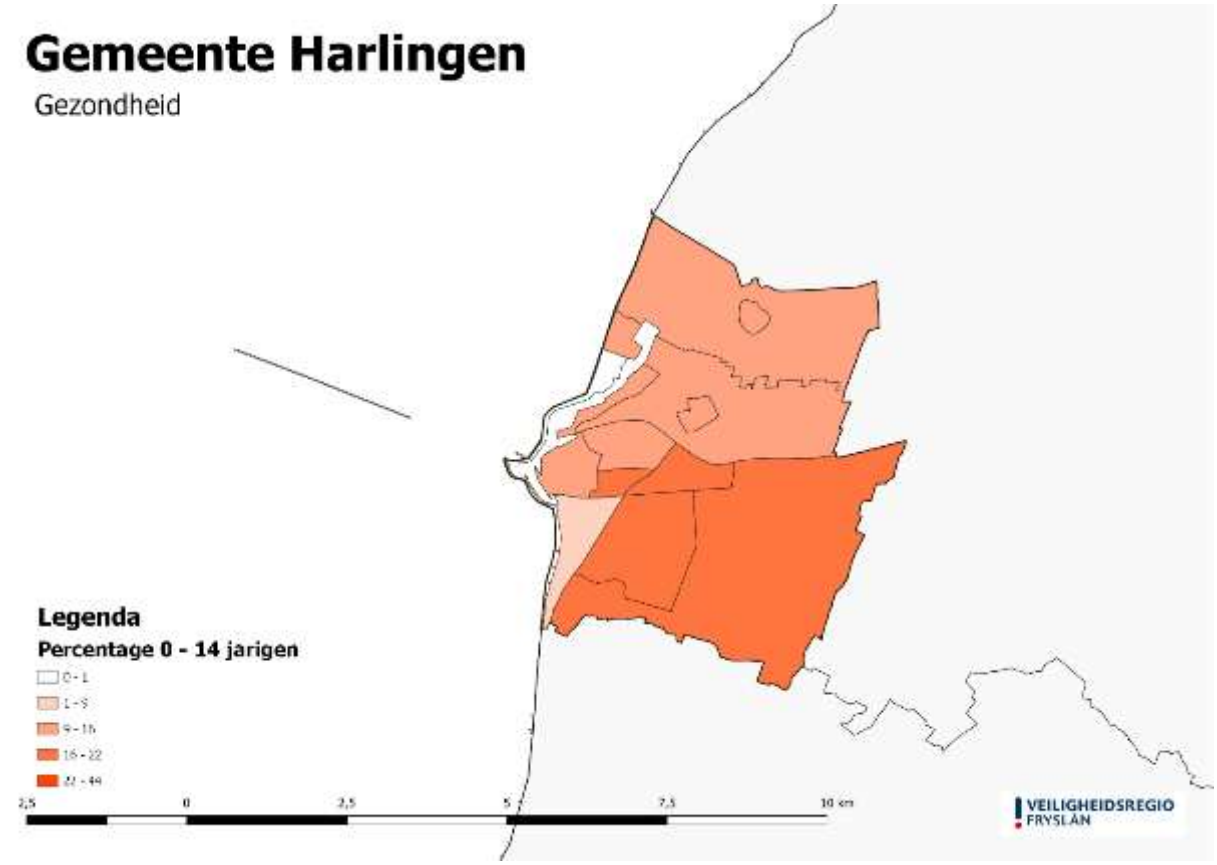
Vitale infrastructuur en voorzieningen

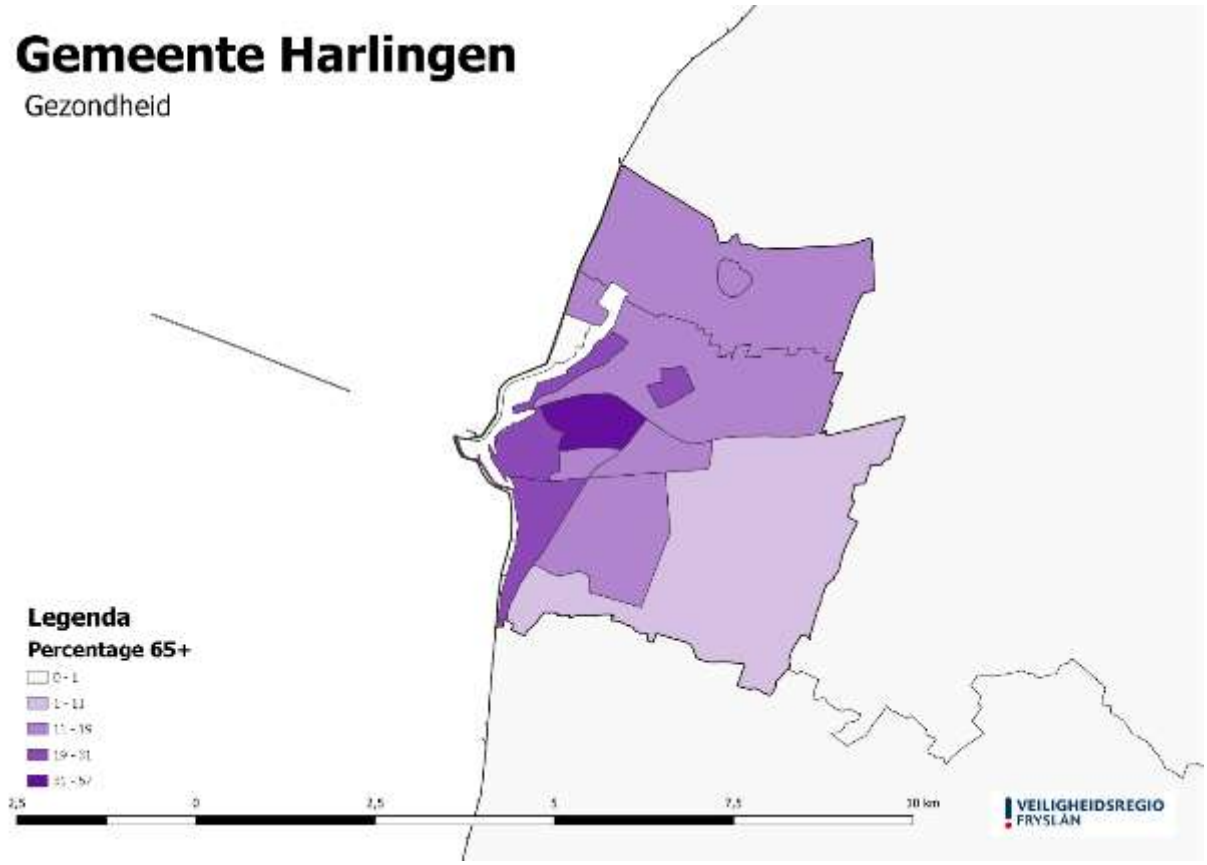

Verkeer en vervoer

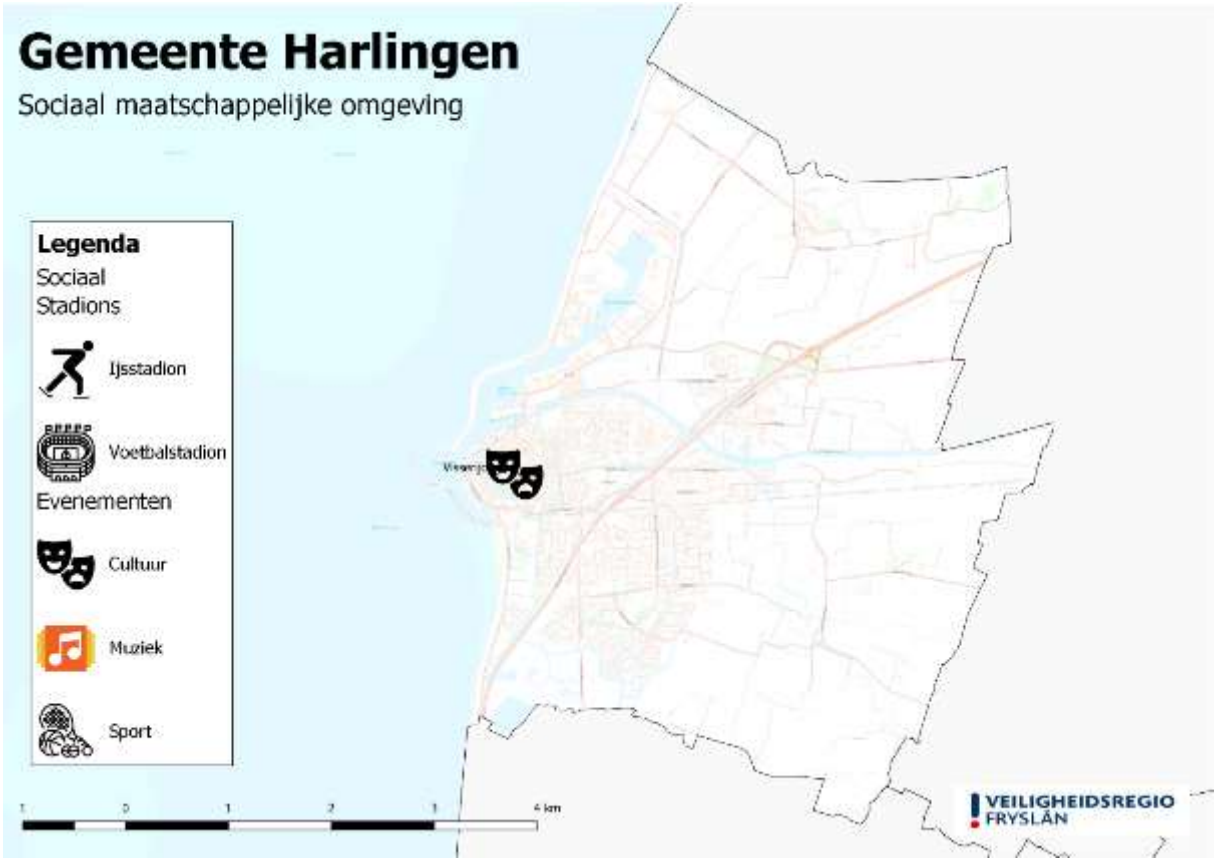

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

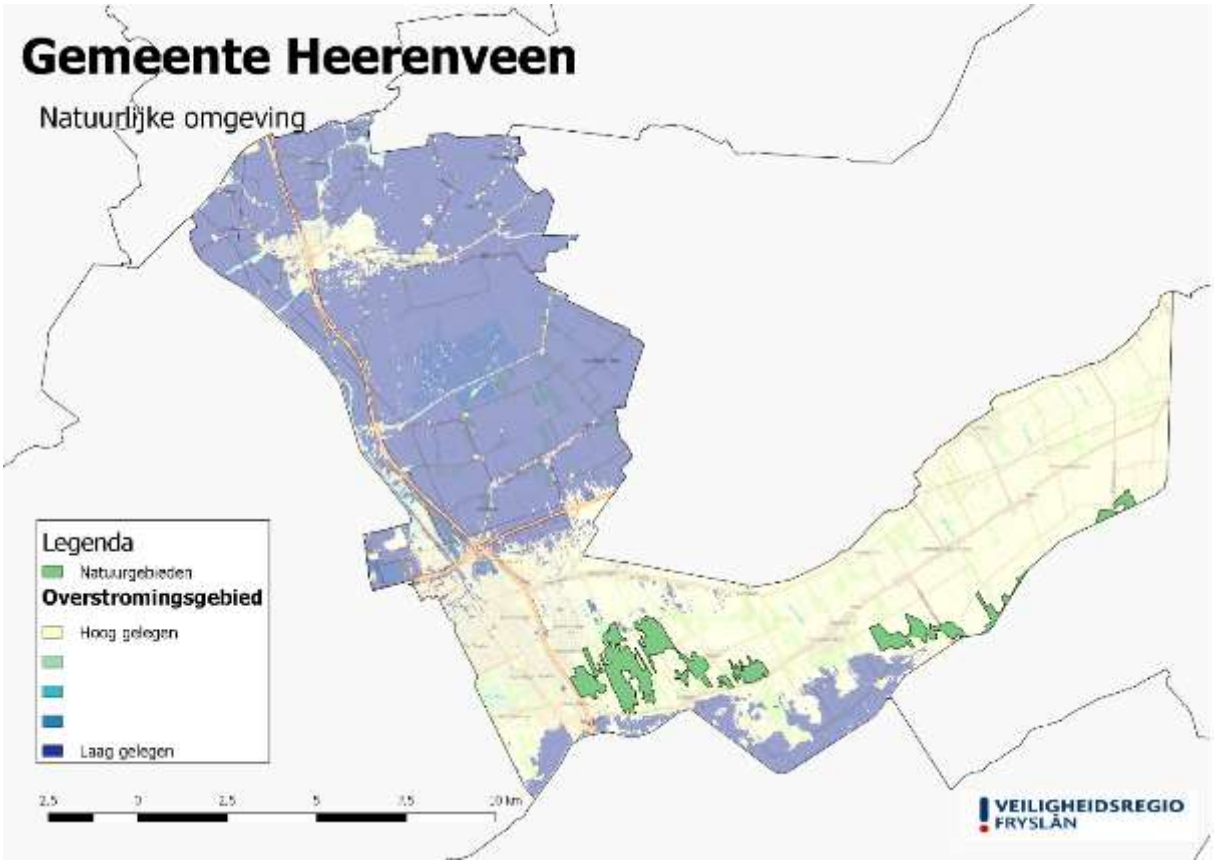
Heerenveen

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

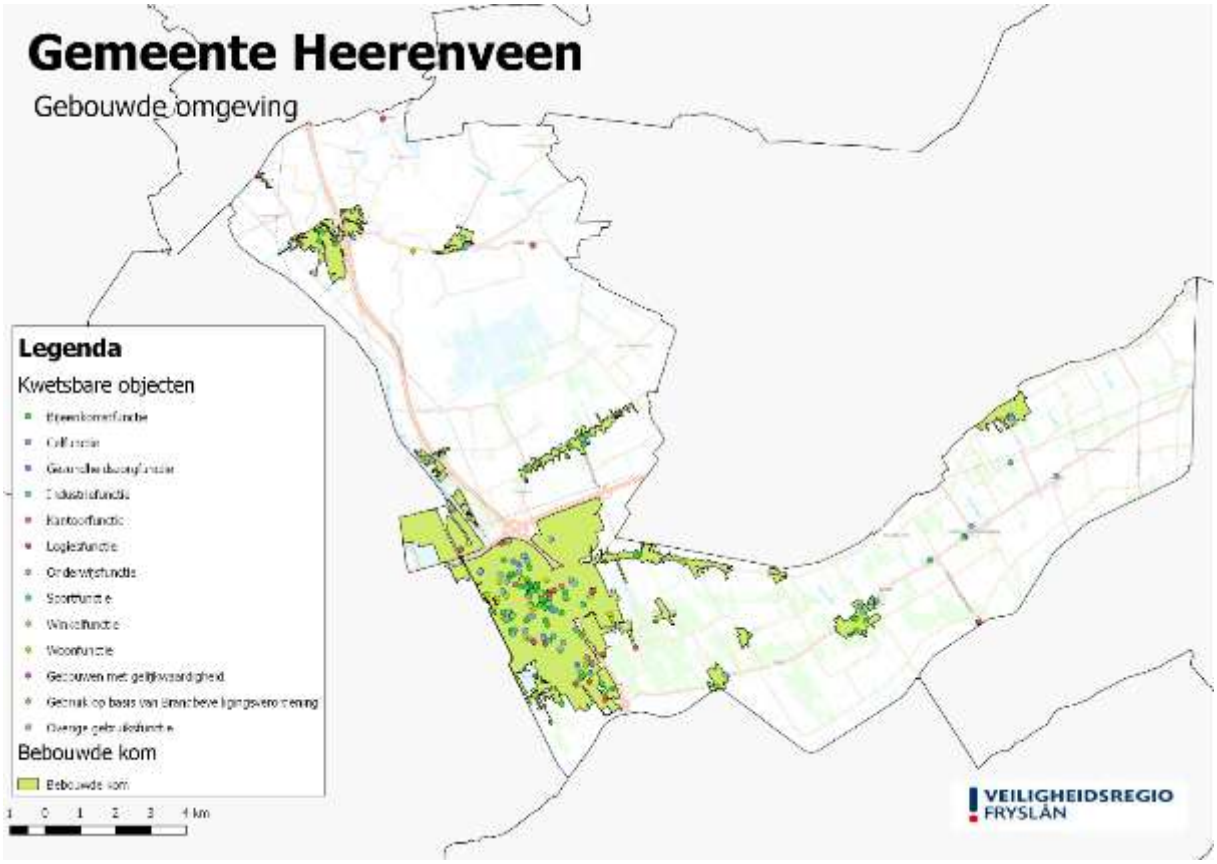
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	198,17 km²
Oppervlakte water[7]	8.08 km²
Inwoners	50.493
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Deels gelegen binnen overstromingsgebied. Natuurgebieden aanwezig binnen gemeente.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Rijks- en provinciale wegen aanwezig. Spoorlijn aanwezig.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. 1 BVO aanwezig Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[7] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Heerenveen

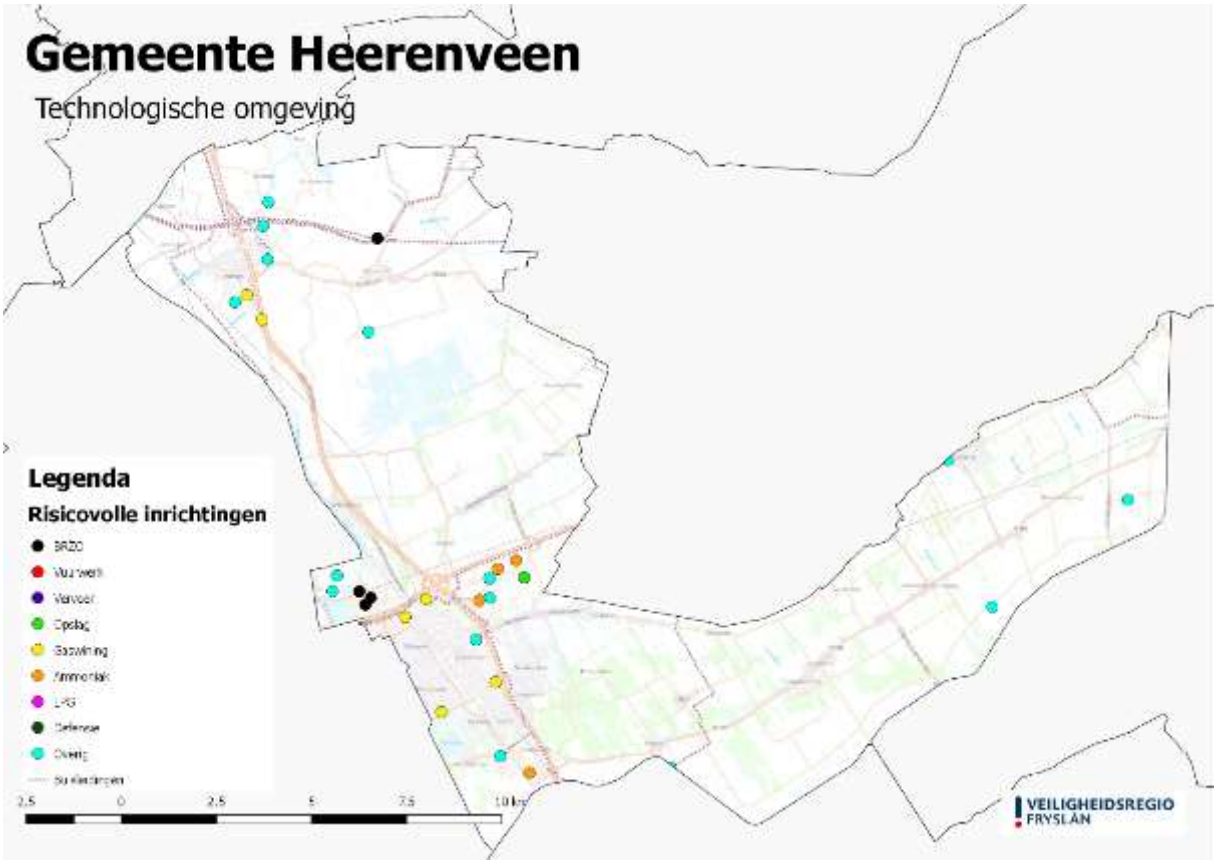
Natuurlijke omgeving

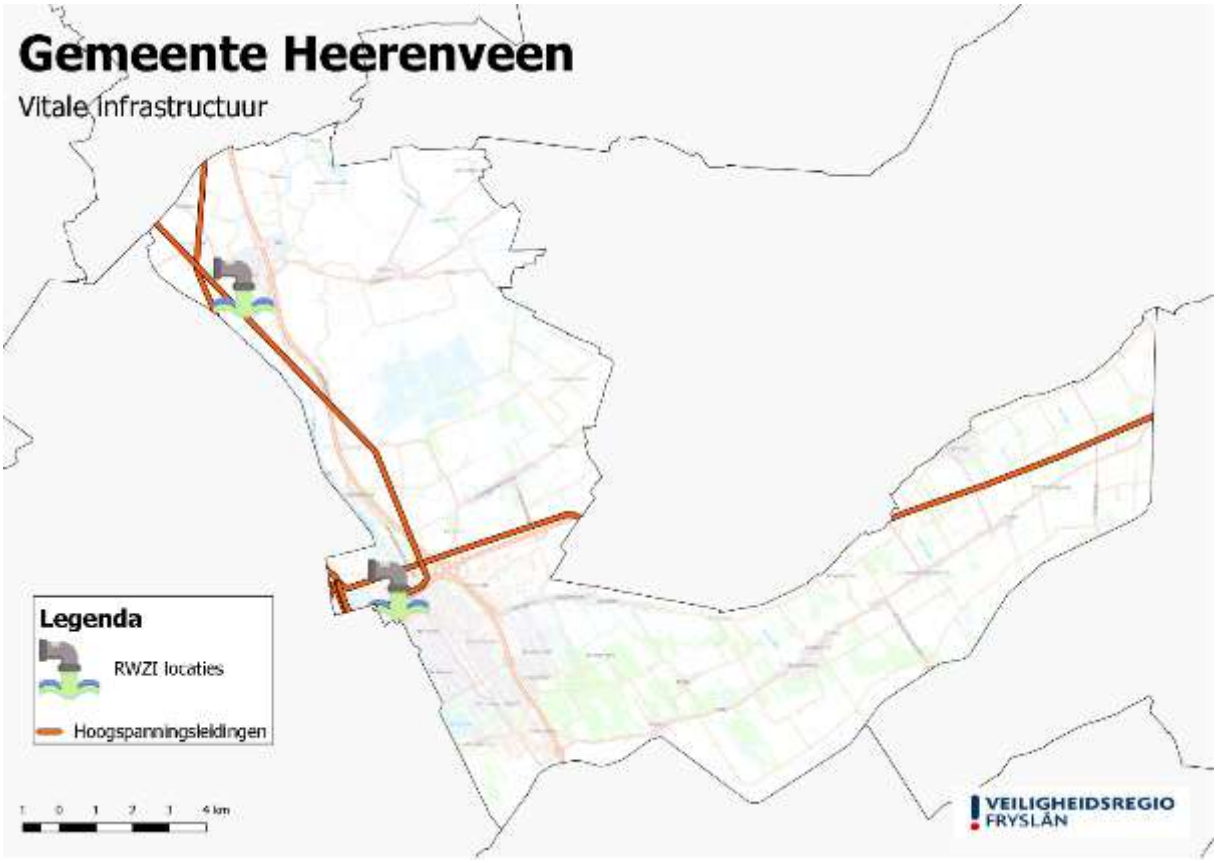
Gebouwde omgeving

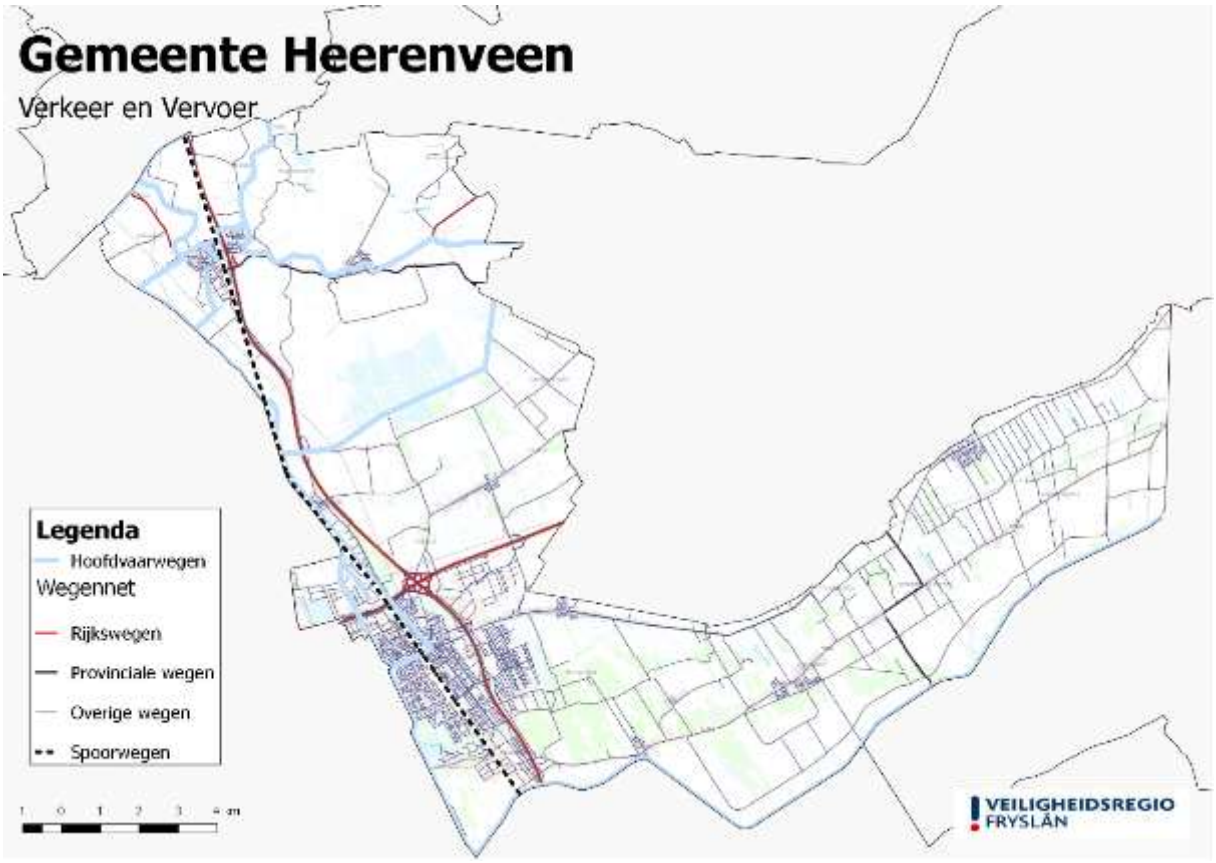
Technologische omgeving

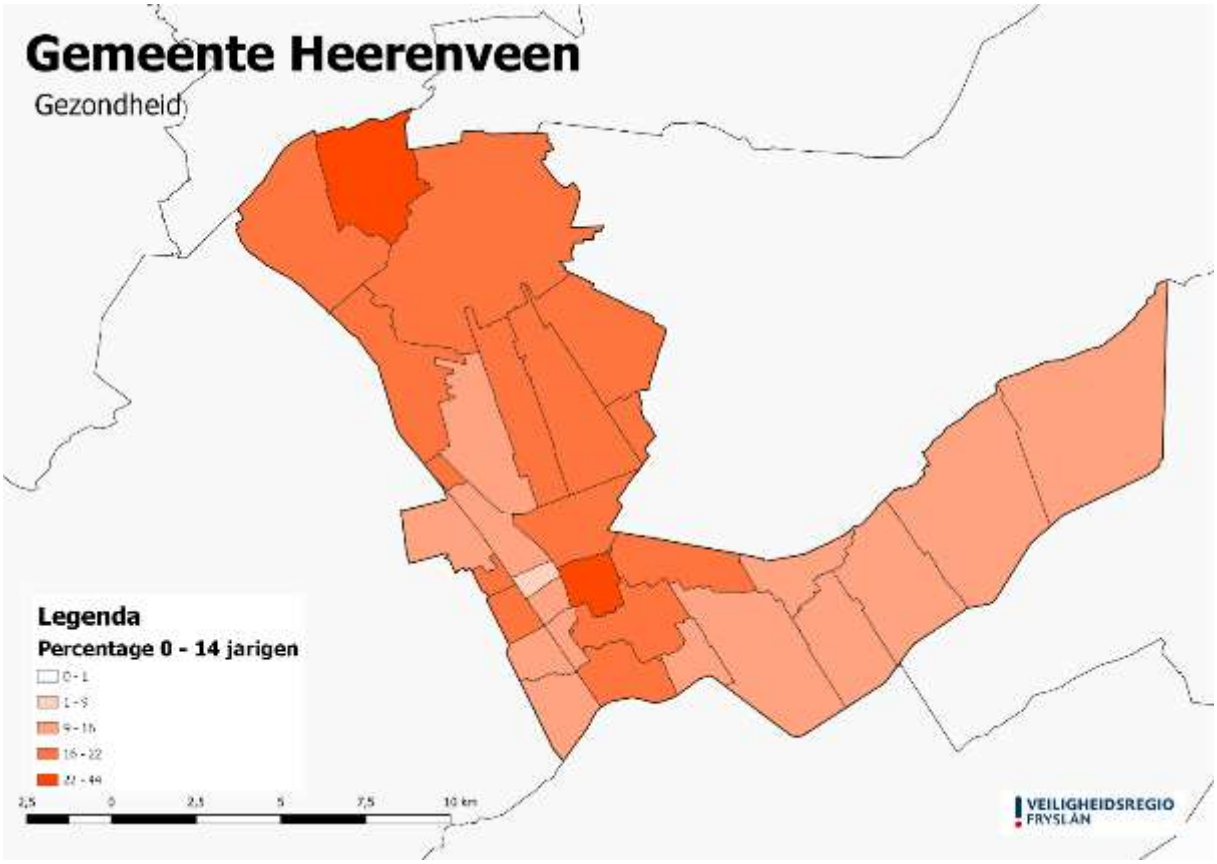
Vitale infrastructuur en voorzieningen

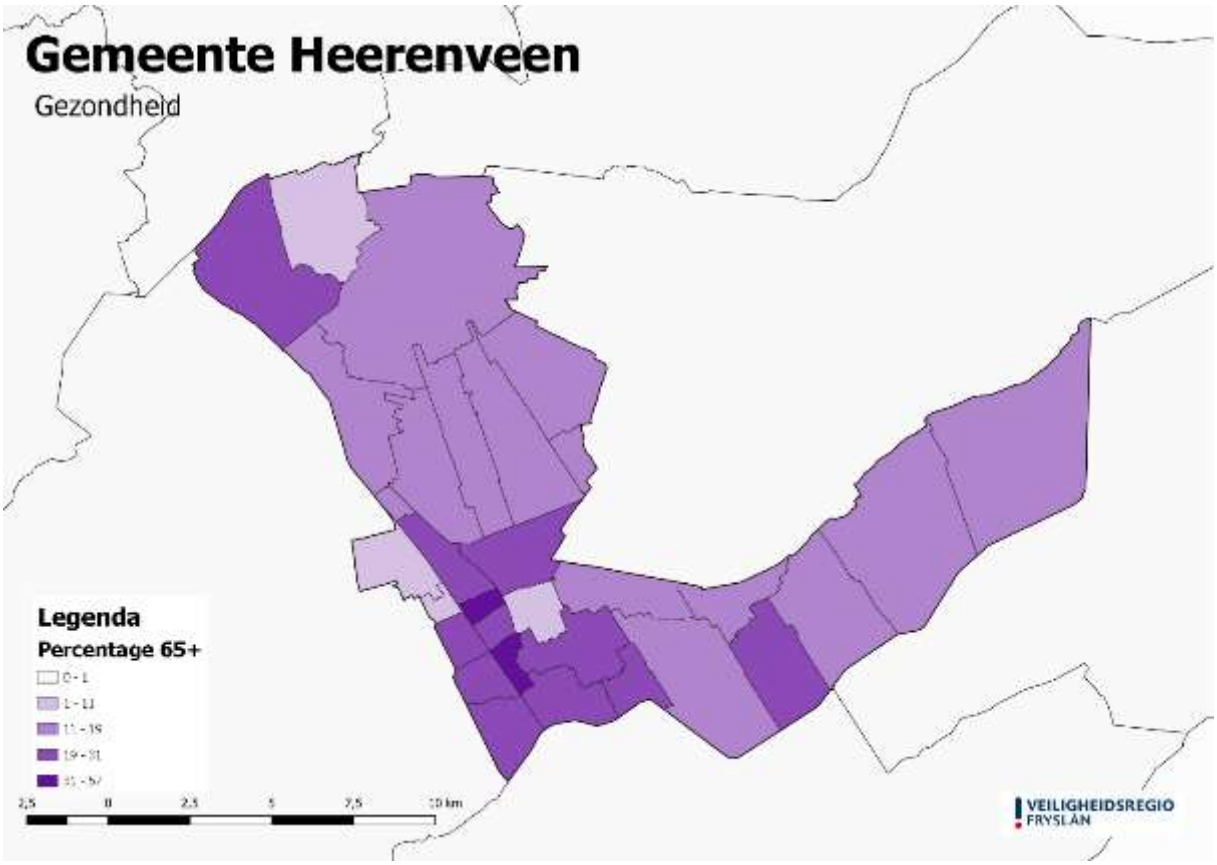

Verkeer en vervoer

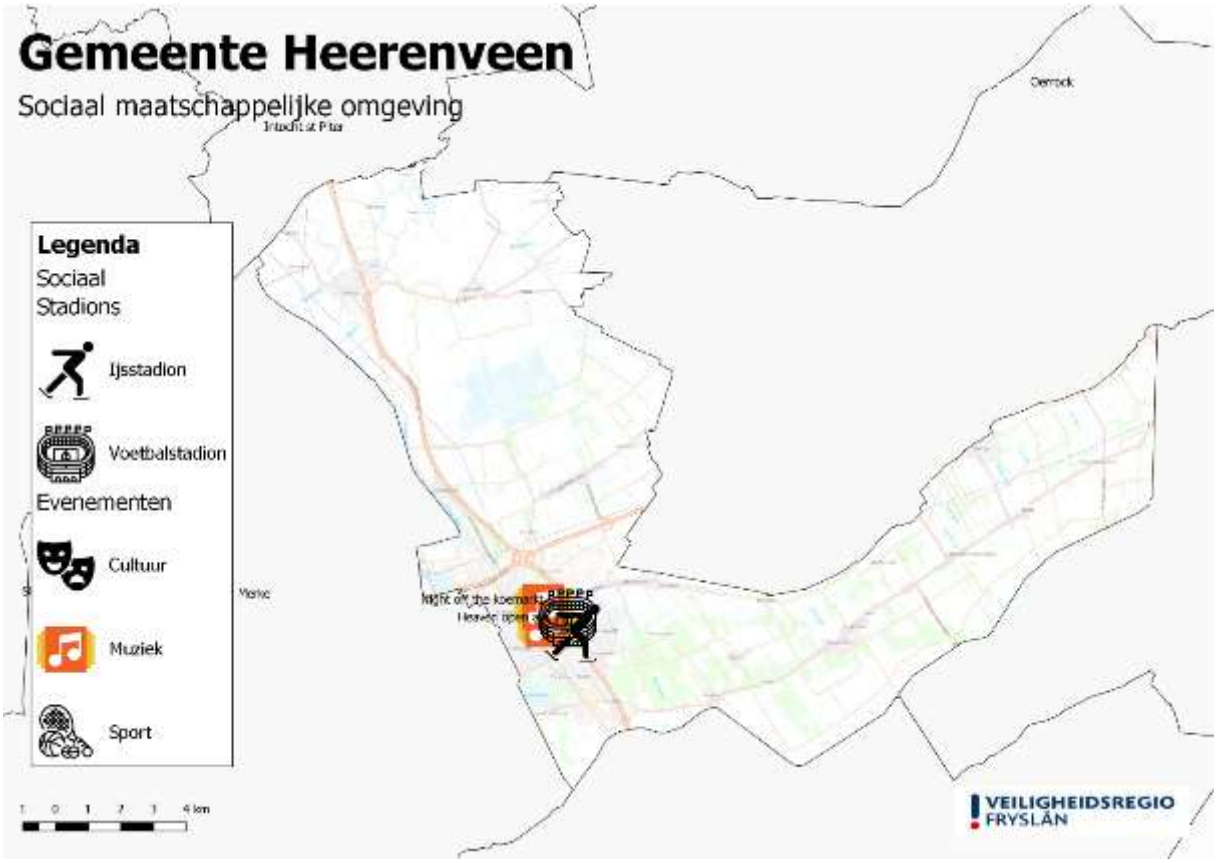

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

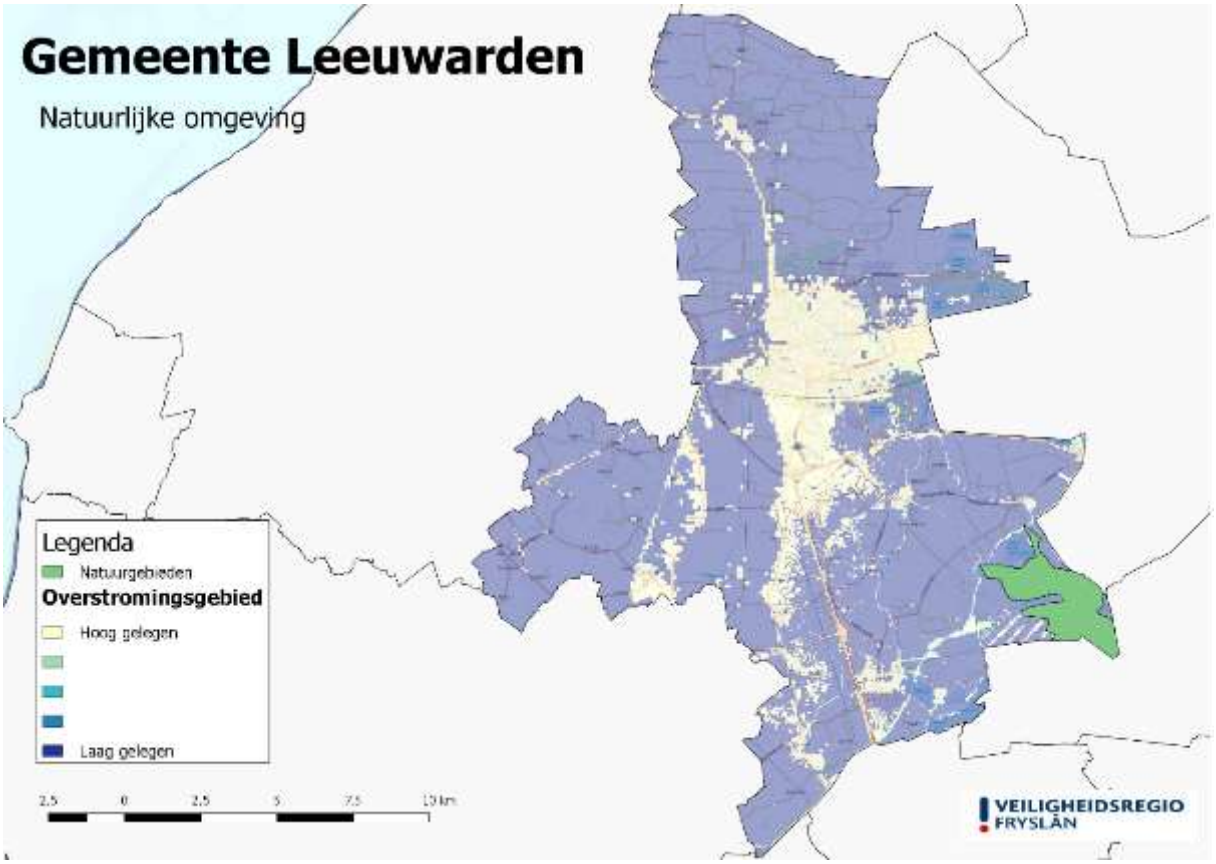
Leeuwarden

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

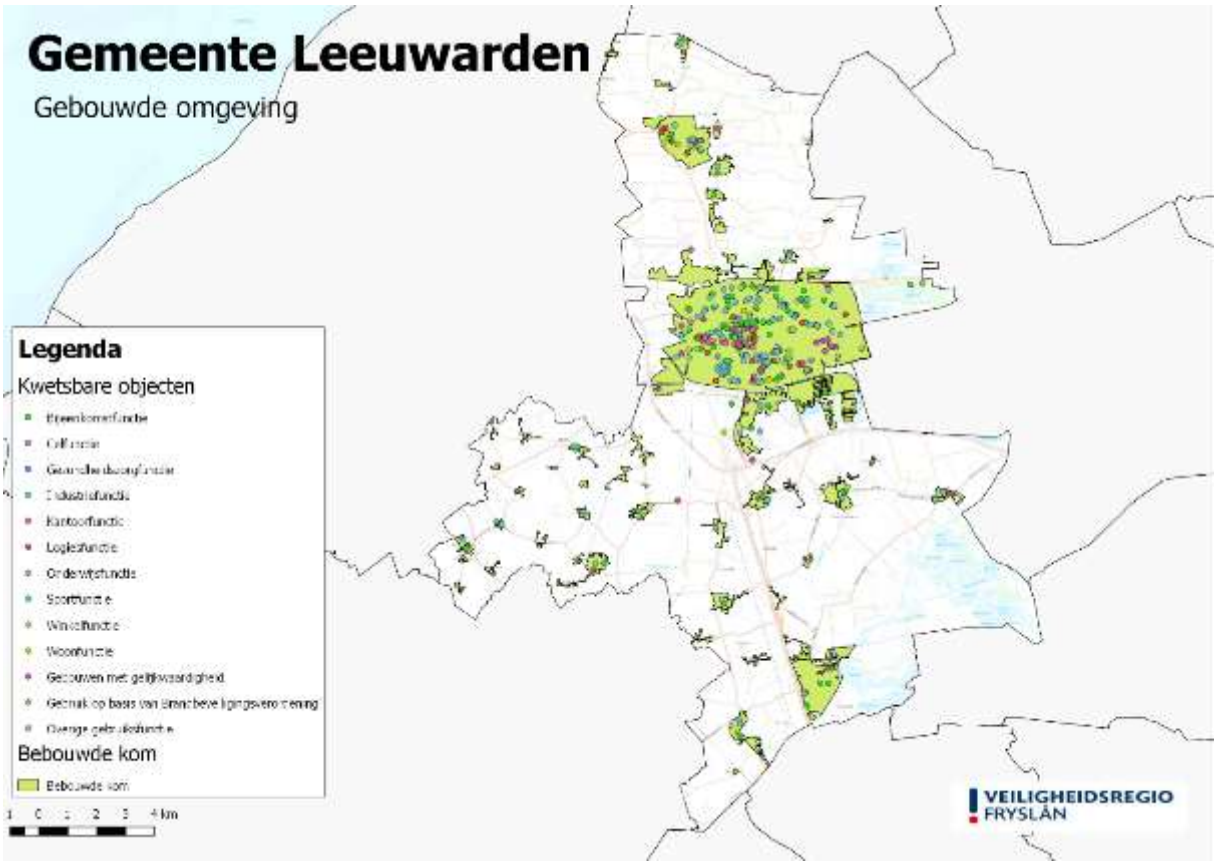
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	255,62 km²
Oppervlakte water[8]	17,24 km²
Inwoners	124.084
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Polders gelegen onder NAP. Natuurgebied aanwezig binnen gemeente.
Gebouwde omgeving	Oude binnenstad aanwezig. 1 hoog gebouw aanwezig. Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Defensie vliegbasis aanwezig, 1 keer per 2 jaar vliegshow. Zowel beroepsvaart als waterrecreatie op de kanalen en meren aanwezig. Rijks- en provinciale wegen aanwezig. Meerdere spoorlijnen aanwezig.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Geringe kans op rellen tijdens demonstraties en maifestaties. 1 BVO aanwezig Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[8] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Leeuwarden

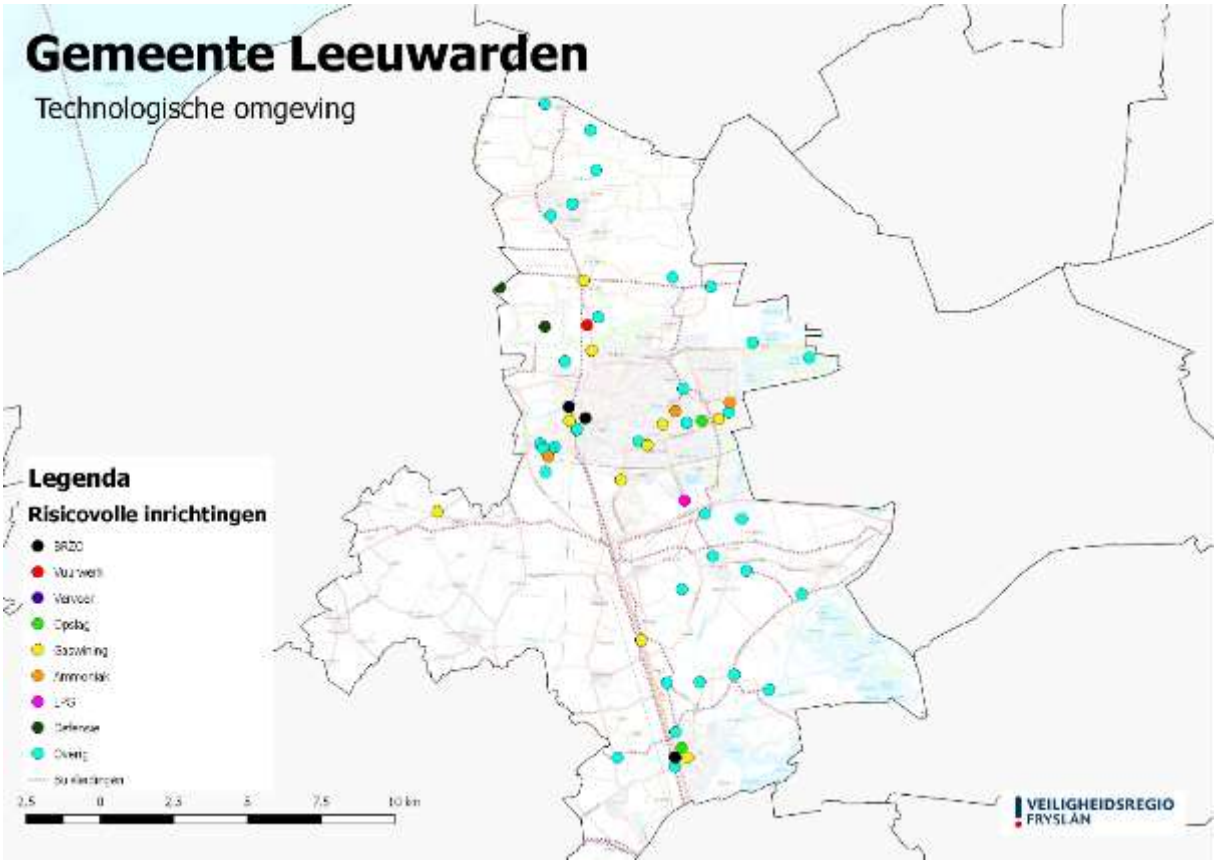
Natuurlijke omgeving

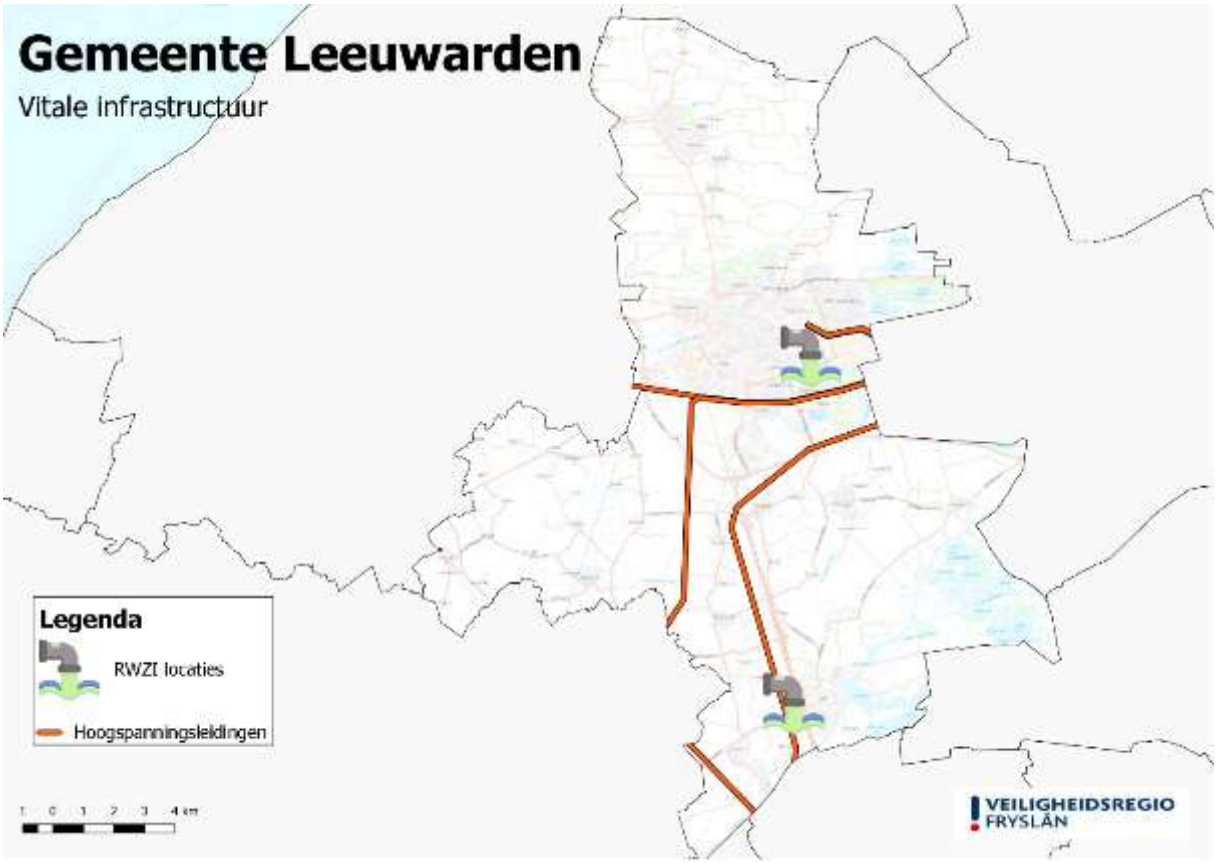
Gebouwde omgeving

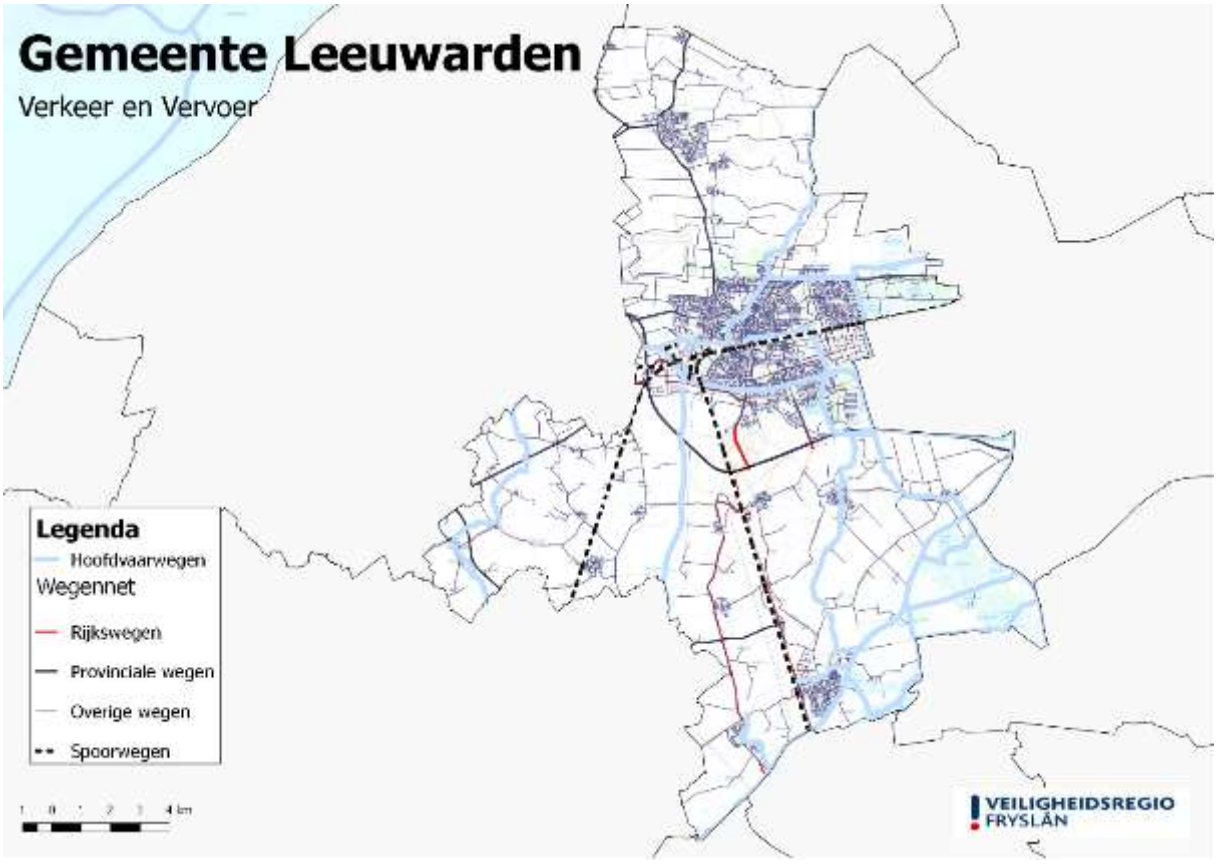
Technologische omgeving

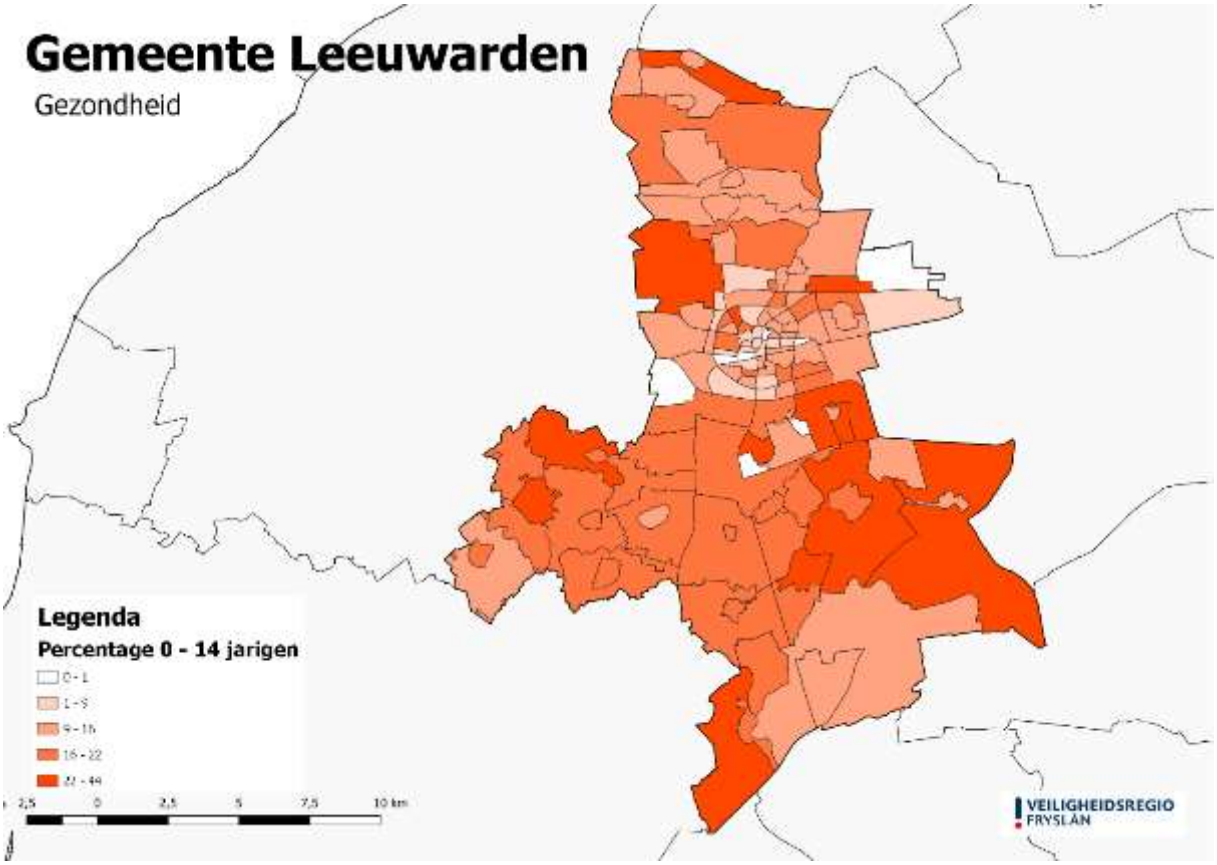
Vitale infrastructuur en voorzieningen

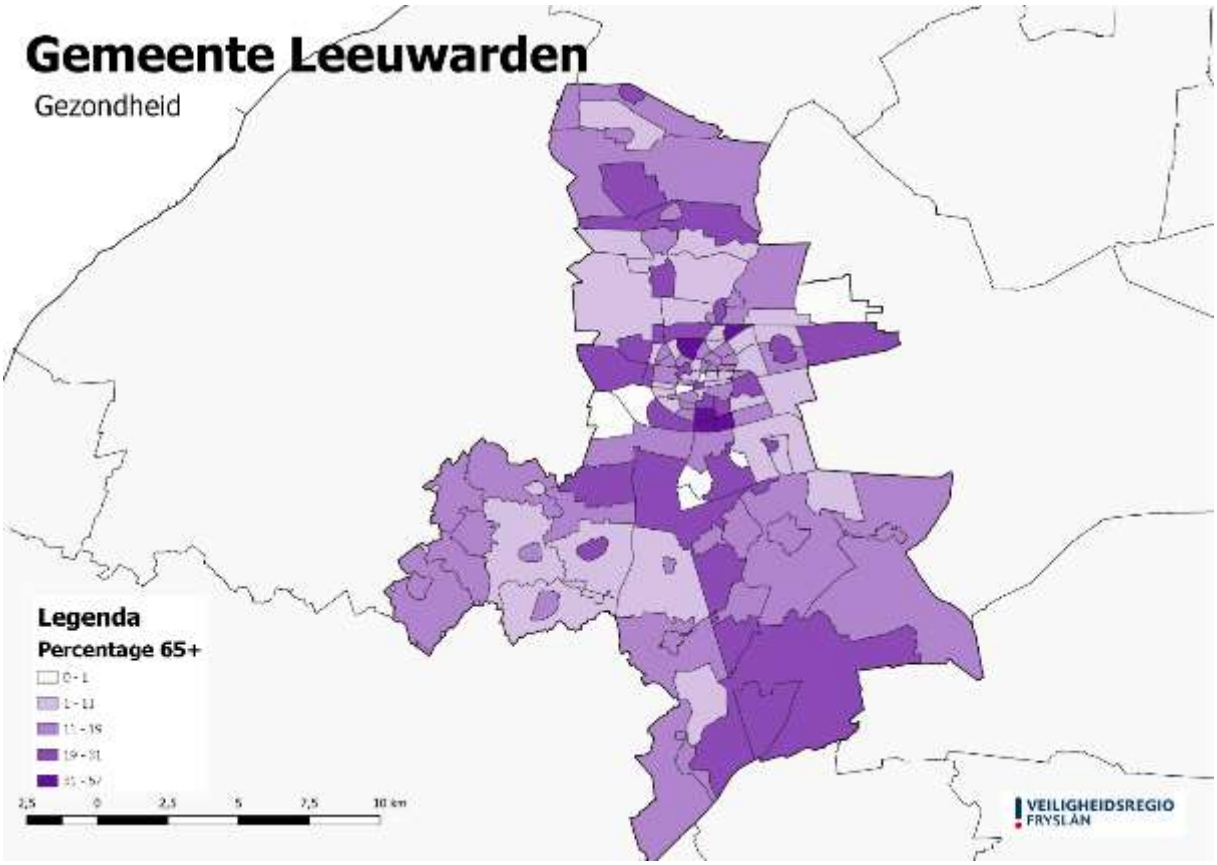

Verkeer en vervoer

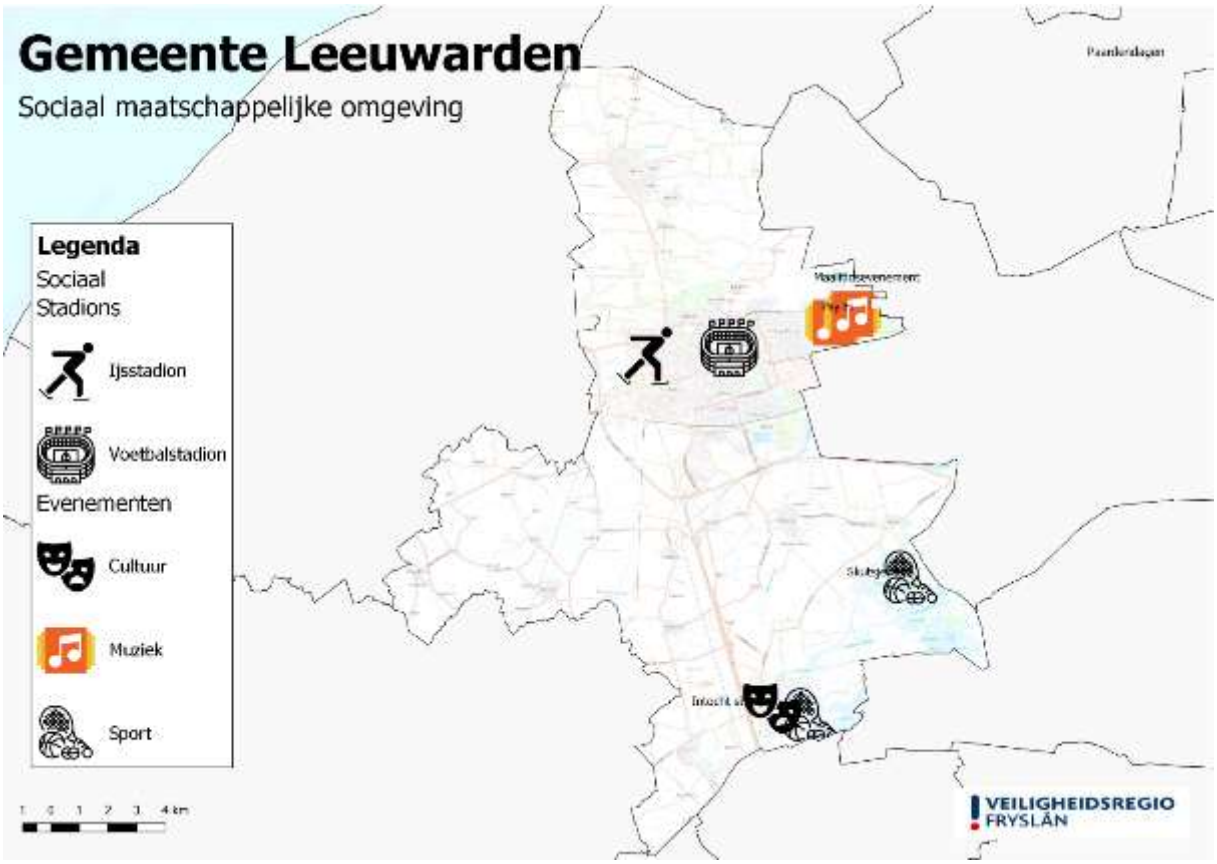

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

Noardeast-Fryslân

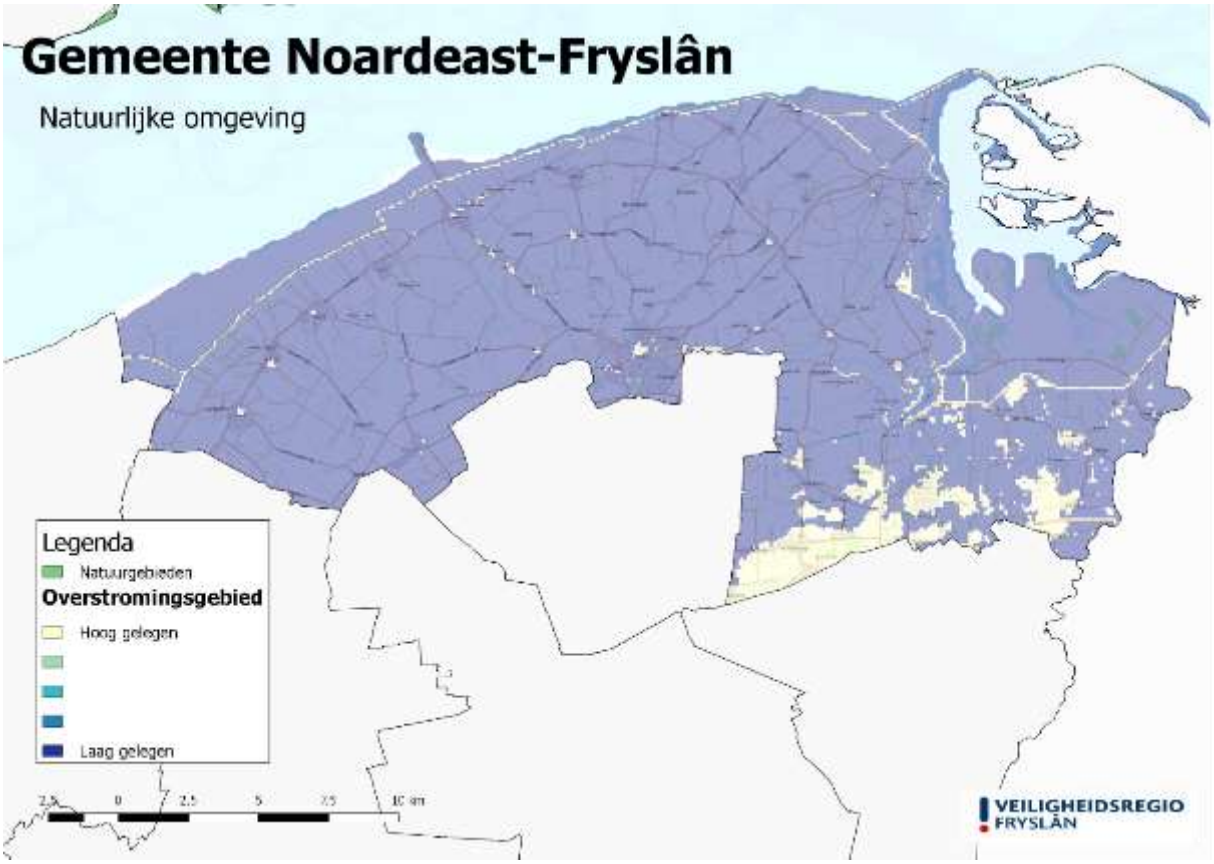
In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	516,45 km²
Oppervlakte water[9]	138,62 km²
Inwoners	45.228
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Polders gelegen onder NAP.
Gebouwde omgeving	Oude binnenstad aanwezig. Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Defensie vliegbasis nabij gelegen, 1 keer per 2 jaar vliegshow. Zowel beroepsvaart als waterrecreatie op het kanaal en vaarten aanwezig. Rijks- en provinciale wegen aanwezig. Meerdere spoorlijnen aanwezig.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

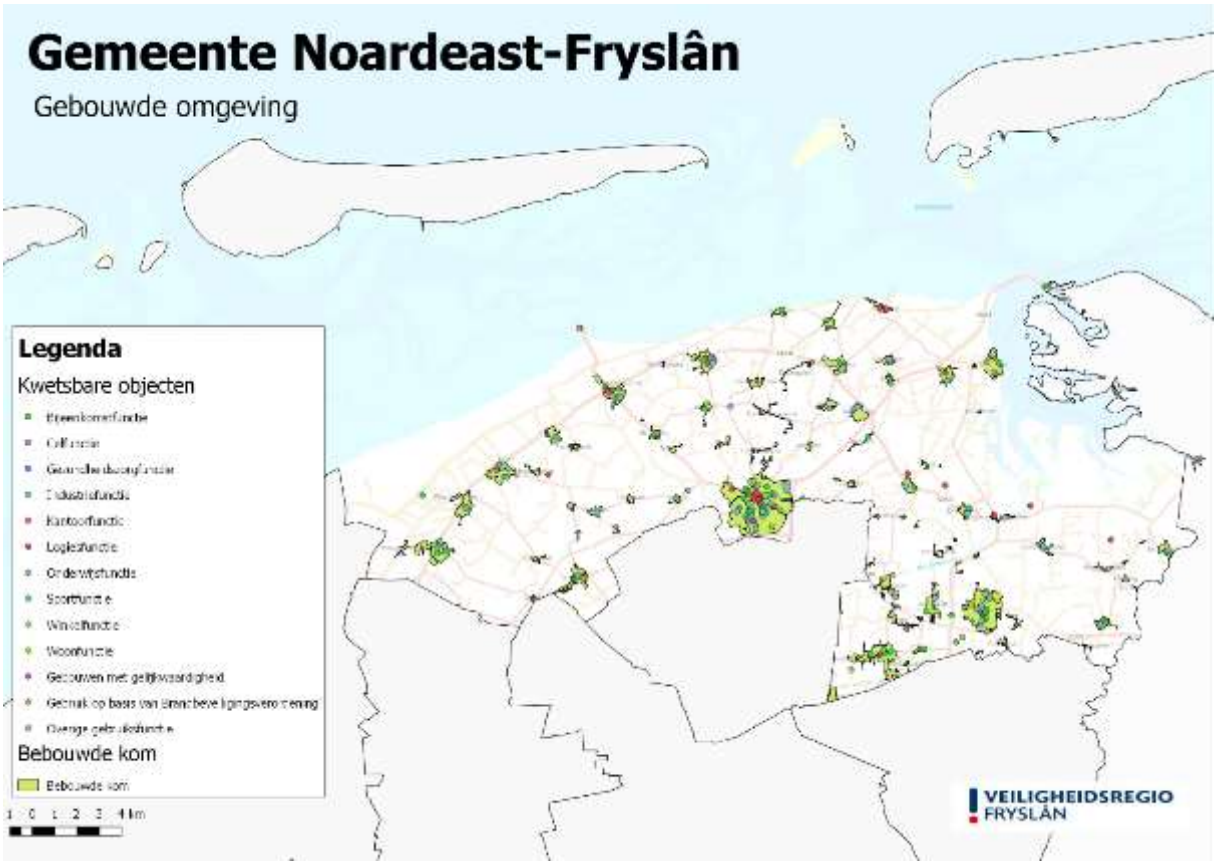
[9] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente

Bron afbeelding: Facebook Noardeast-Fryslân

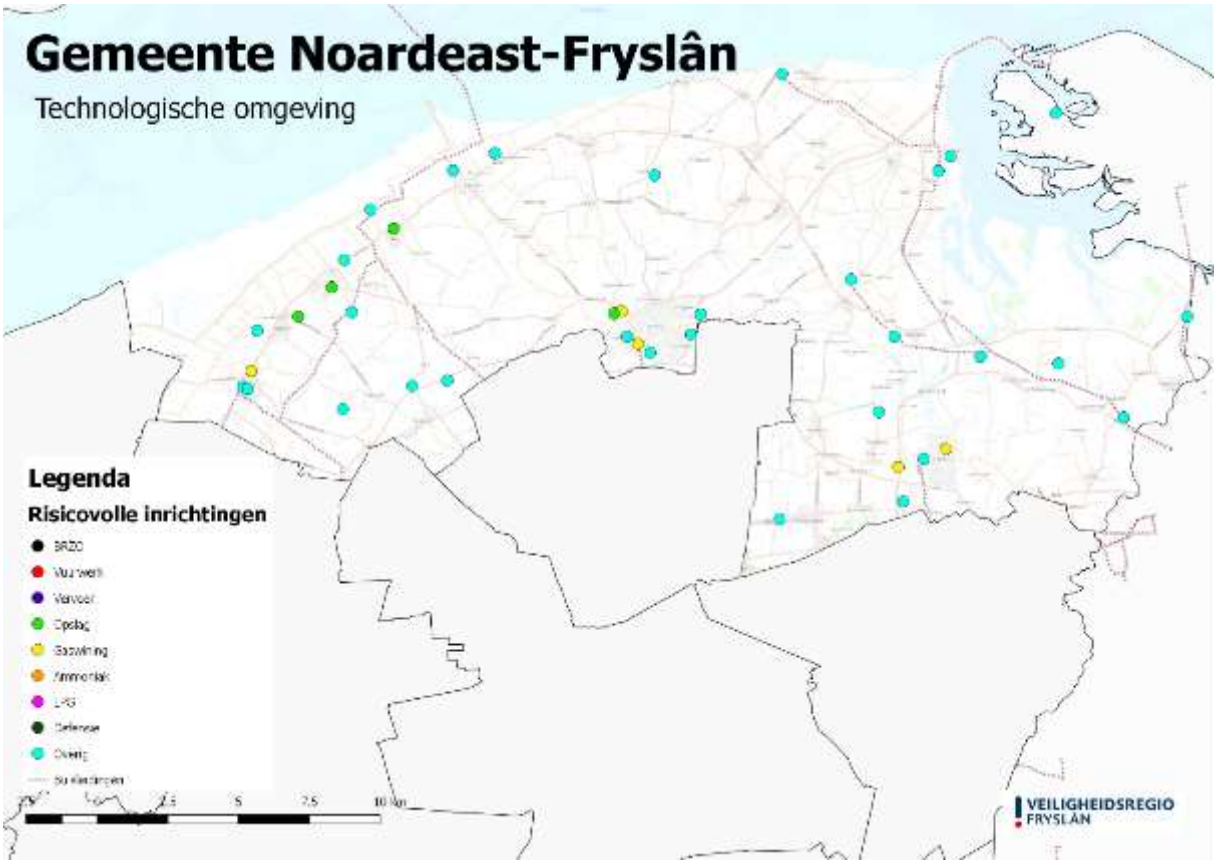
Natuurlijke omgeving

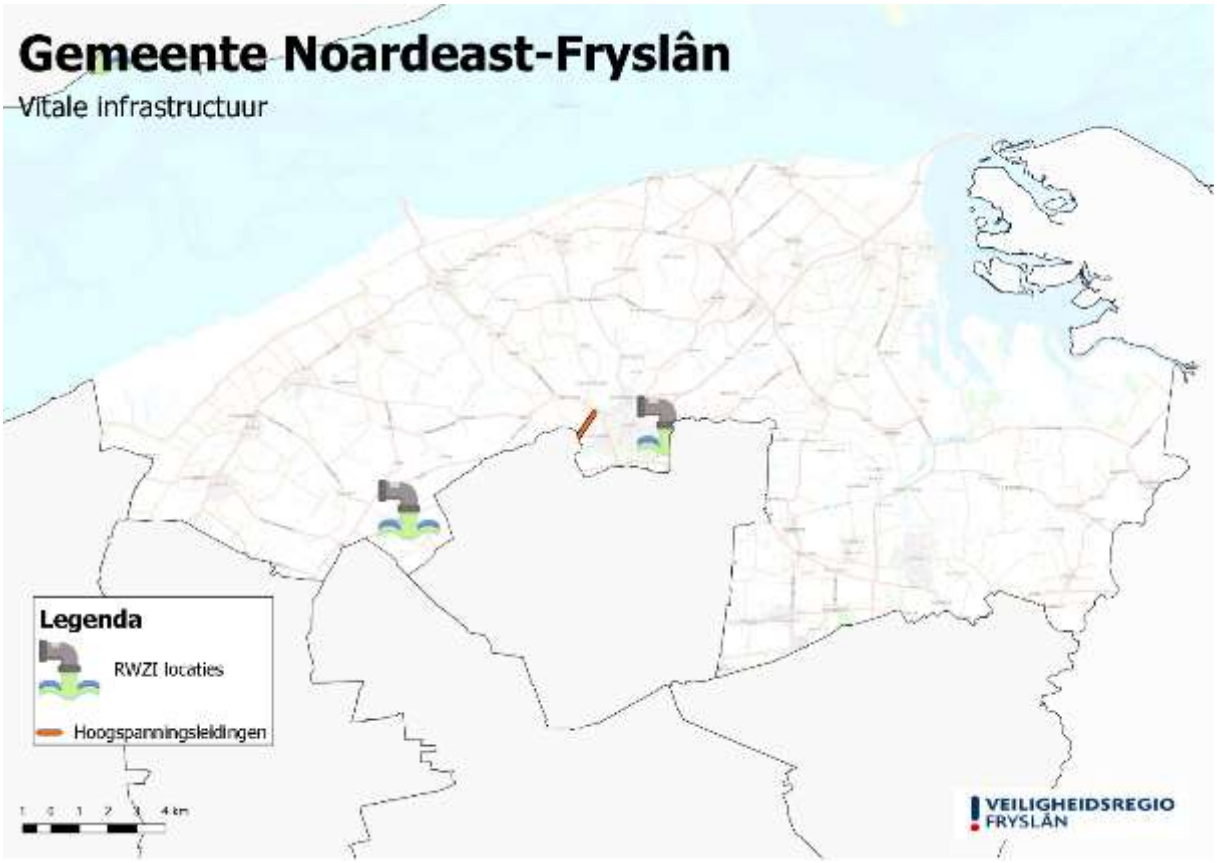
Gebouwde omgeving

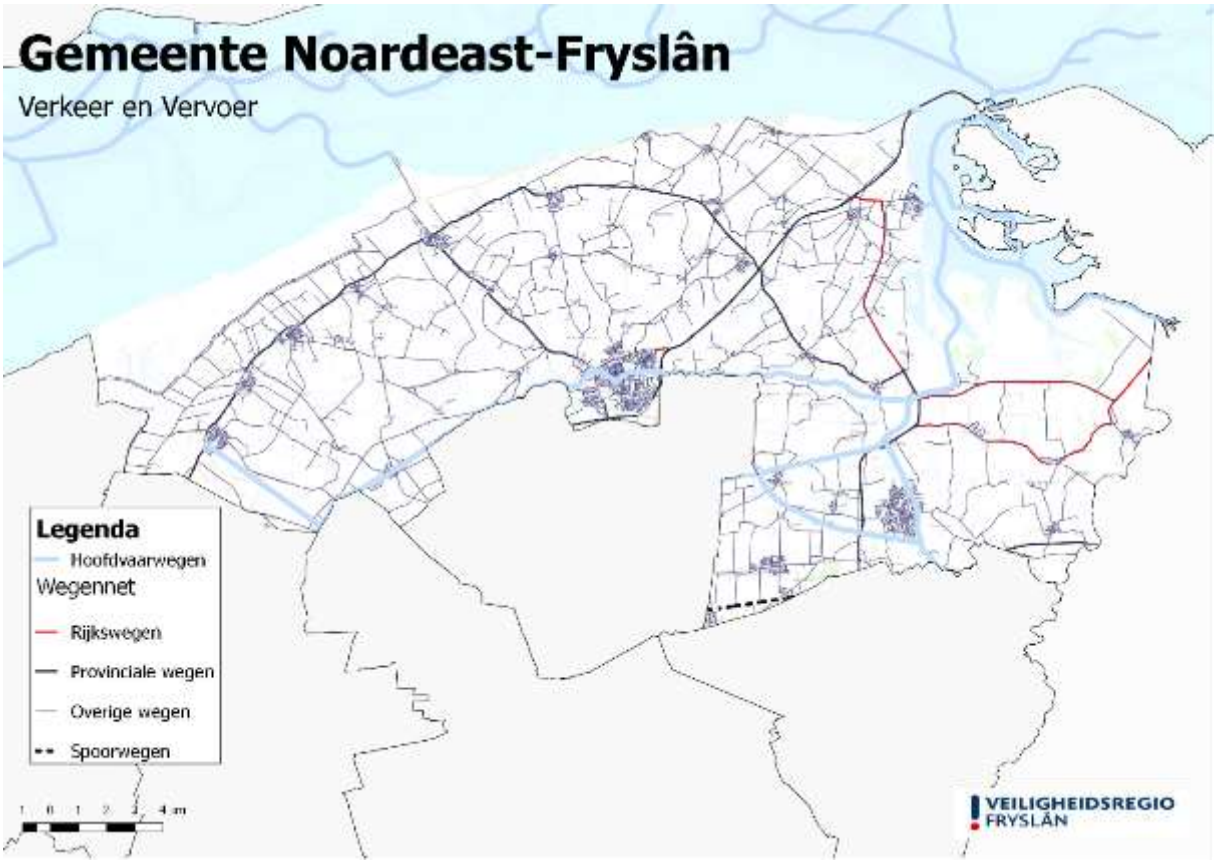
Technologische omgeving

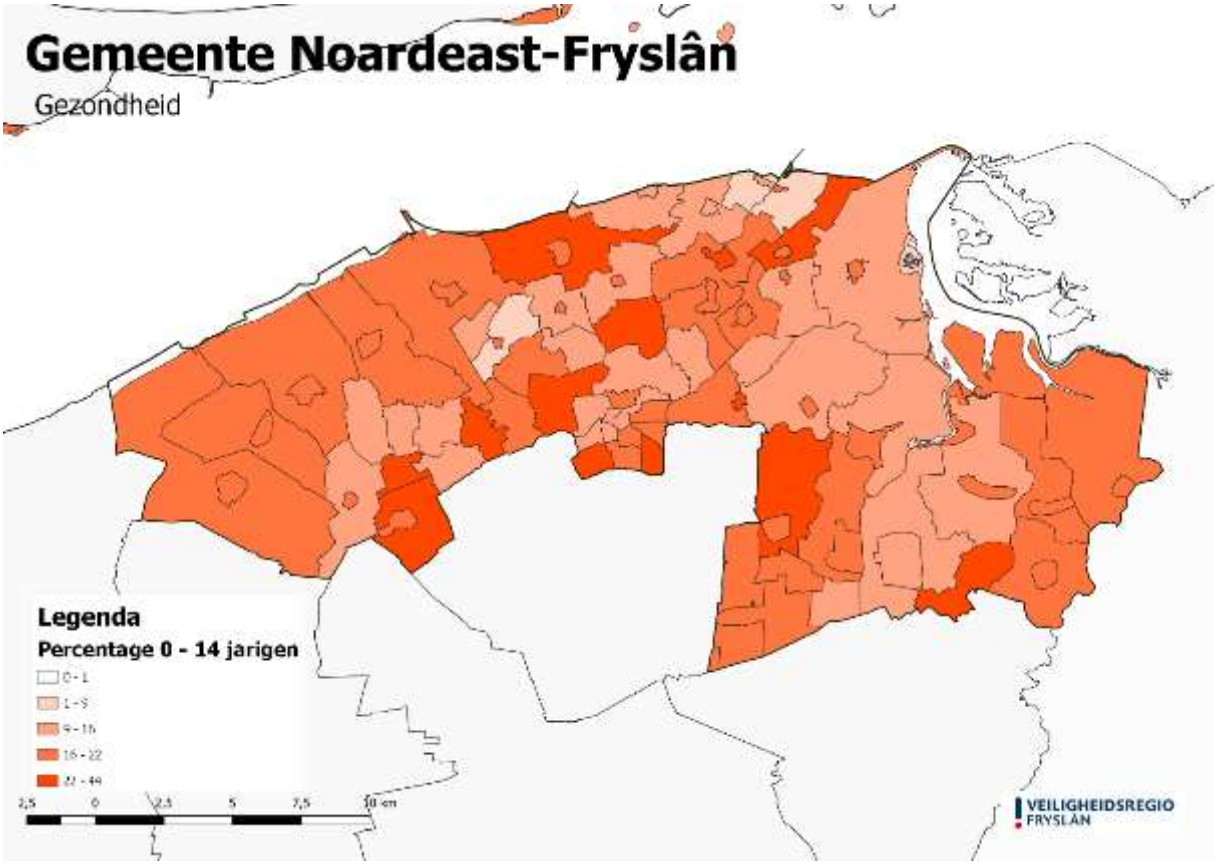
Vitale infrastructuur en voorzieningen

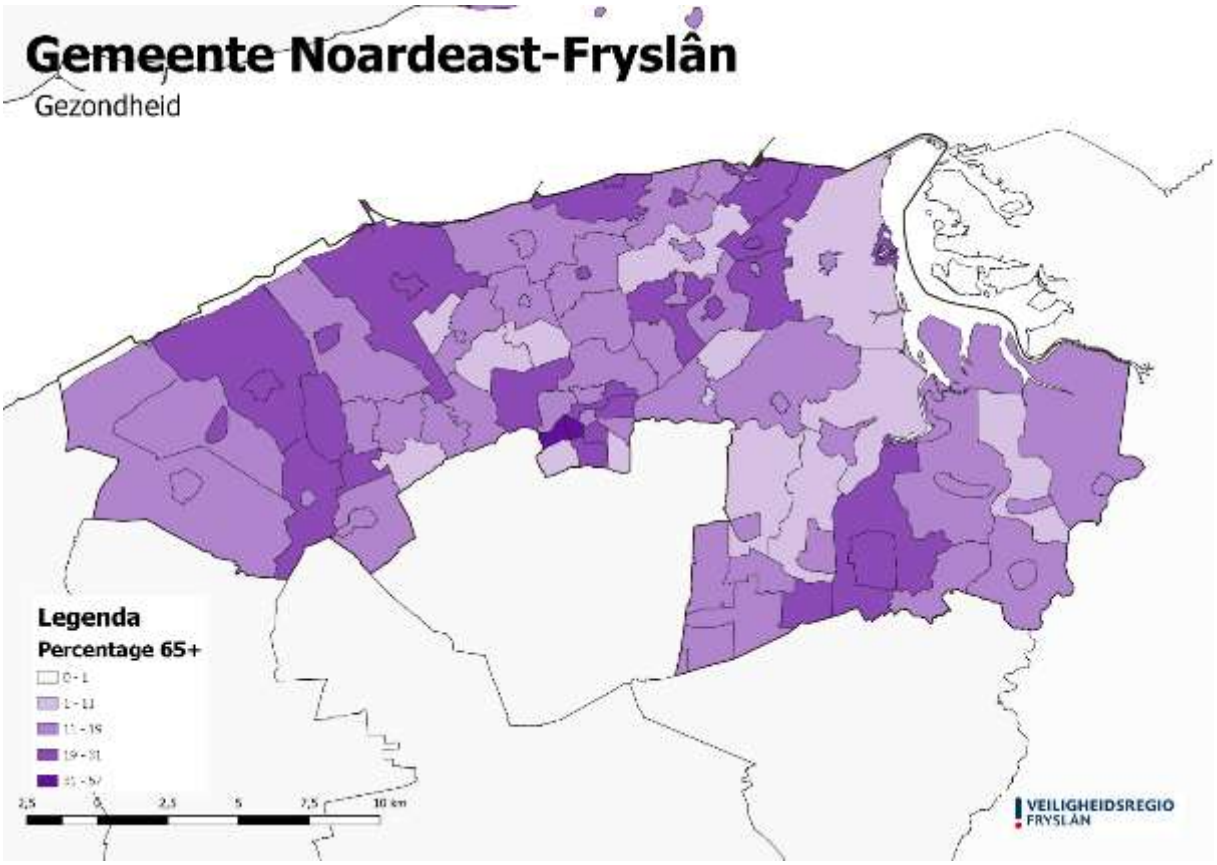

Verkeer en vervoer

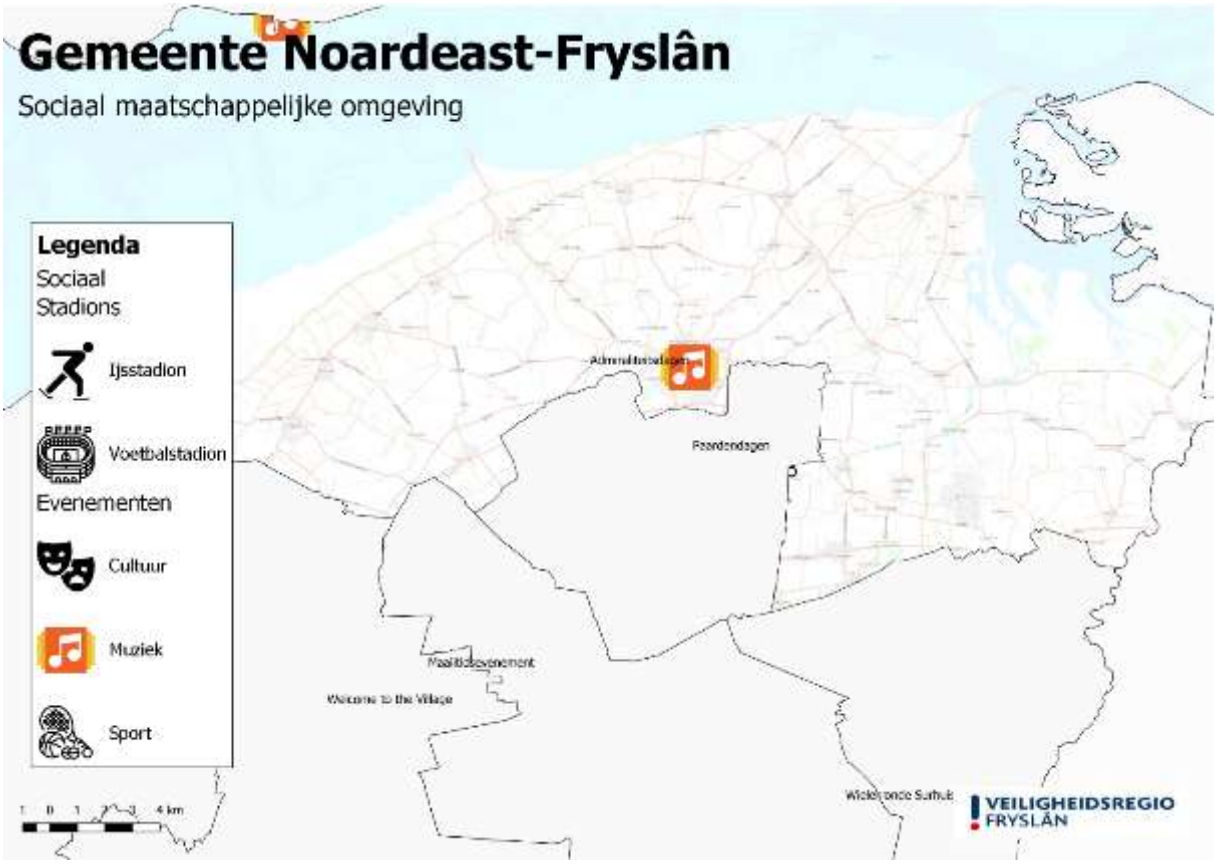

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

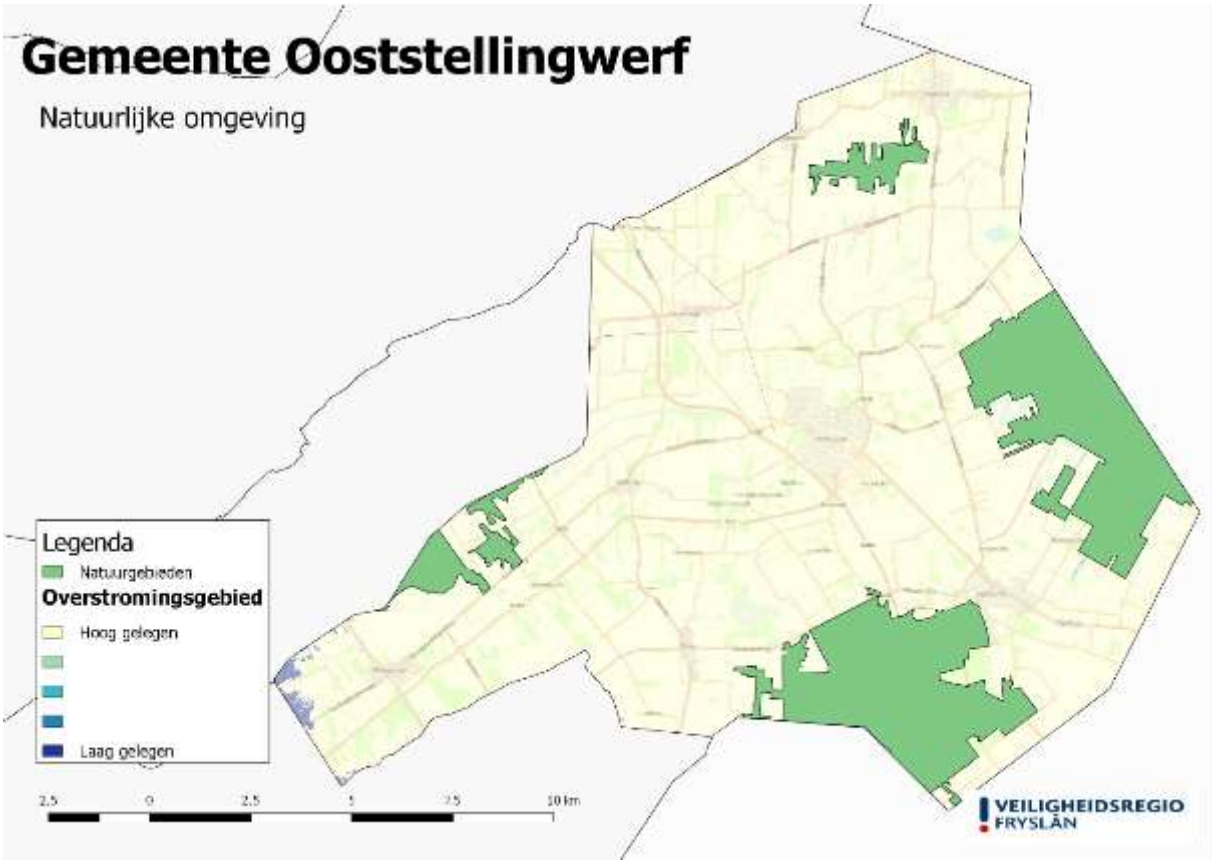
Ooststellingwerf

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

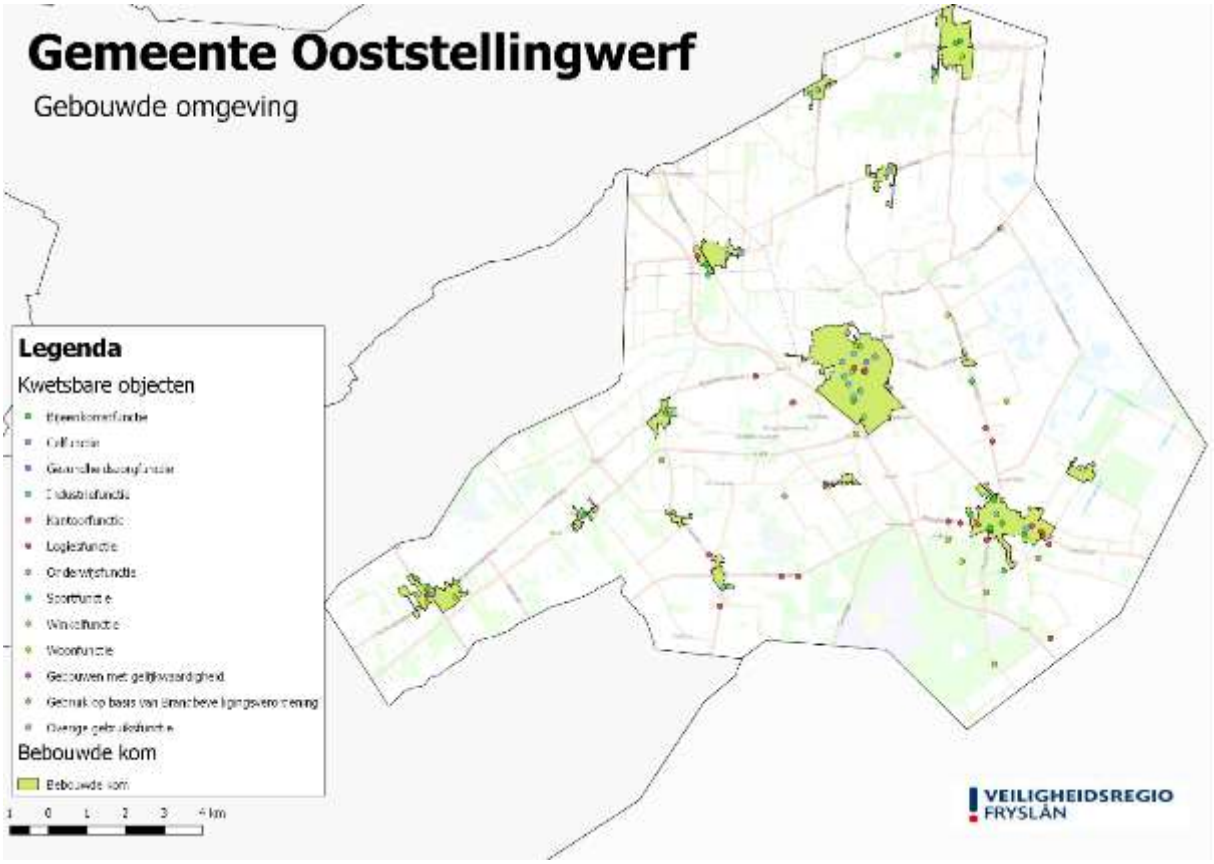
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	226,11 km²
Oppervlakte water[10]	2.69 km²
Inwoners	25.469
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Natuurgebieden aanwezig binnen de gemeente.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Aantal provinciale wegen aanwezig binnen gemeente.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[10] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: Gemeente Ooststellingwerf

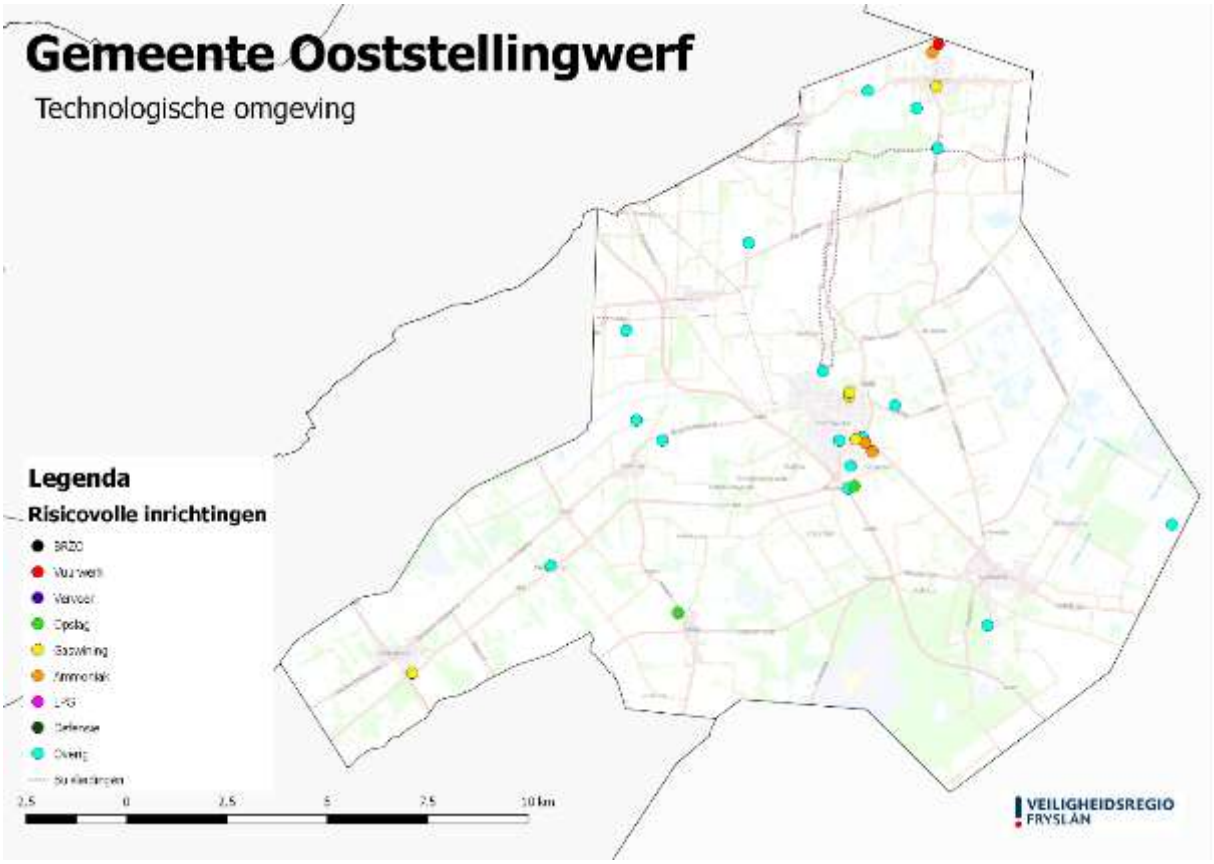
Natuurlijke omgeving

Gebouwde omgeving

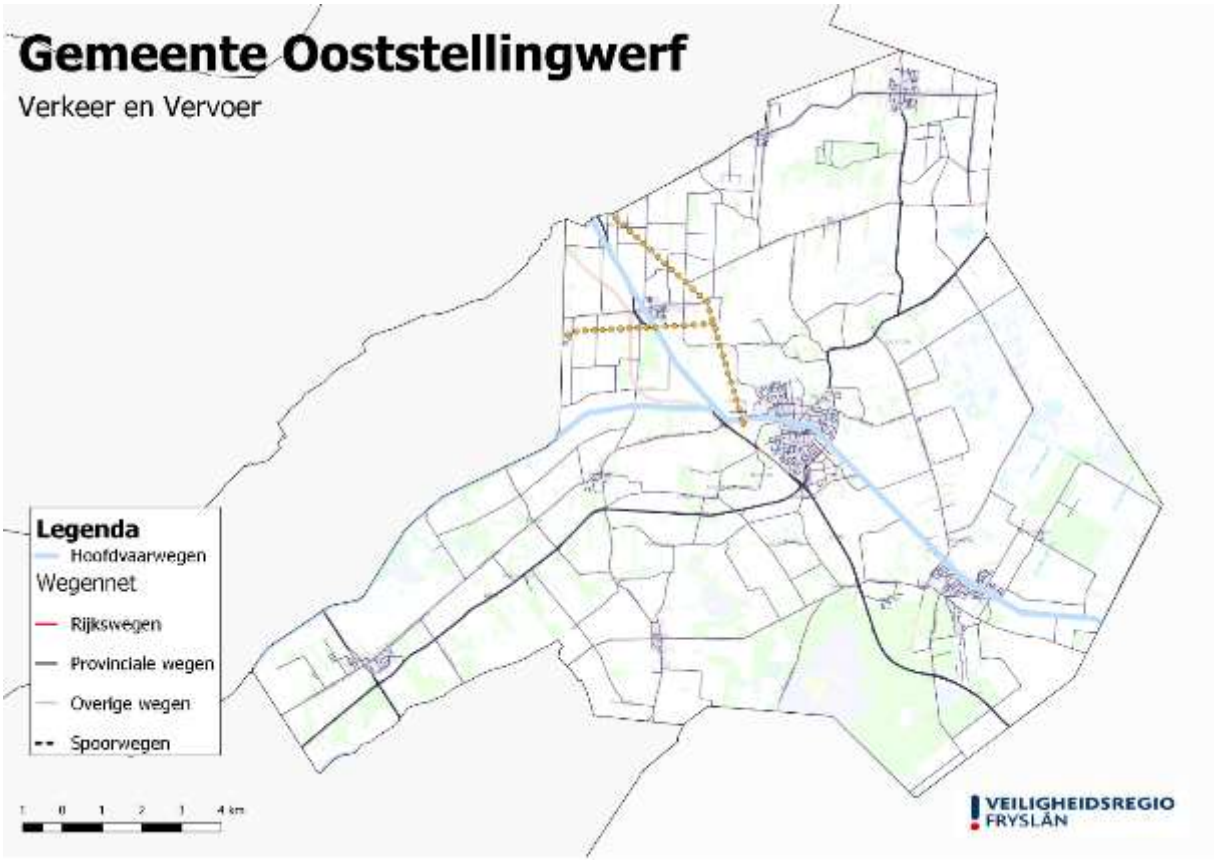
Technologische omgeving

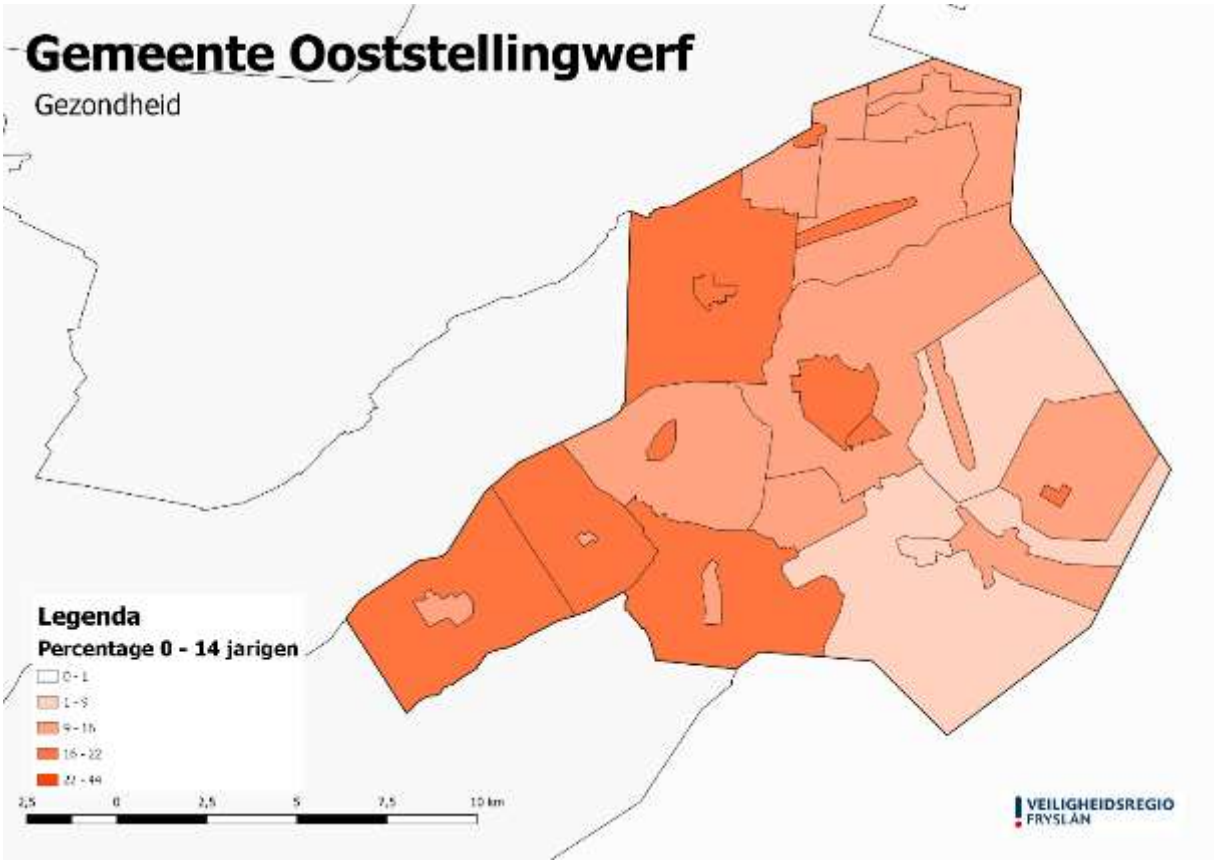
Vitale infrastructuur en voorzieningen

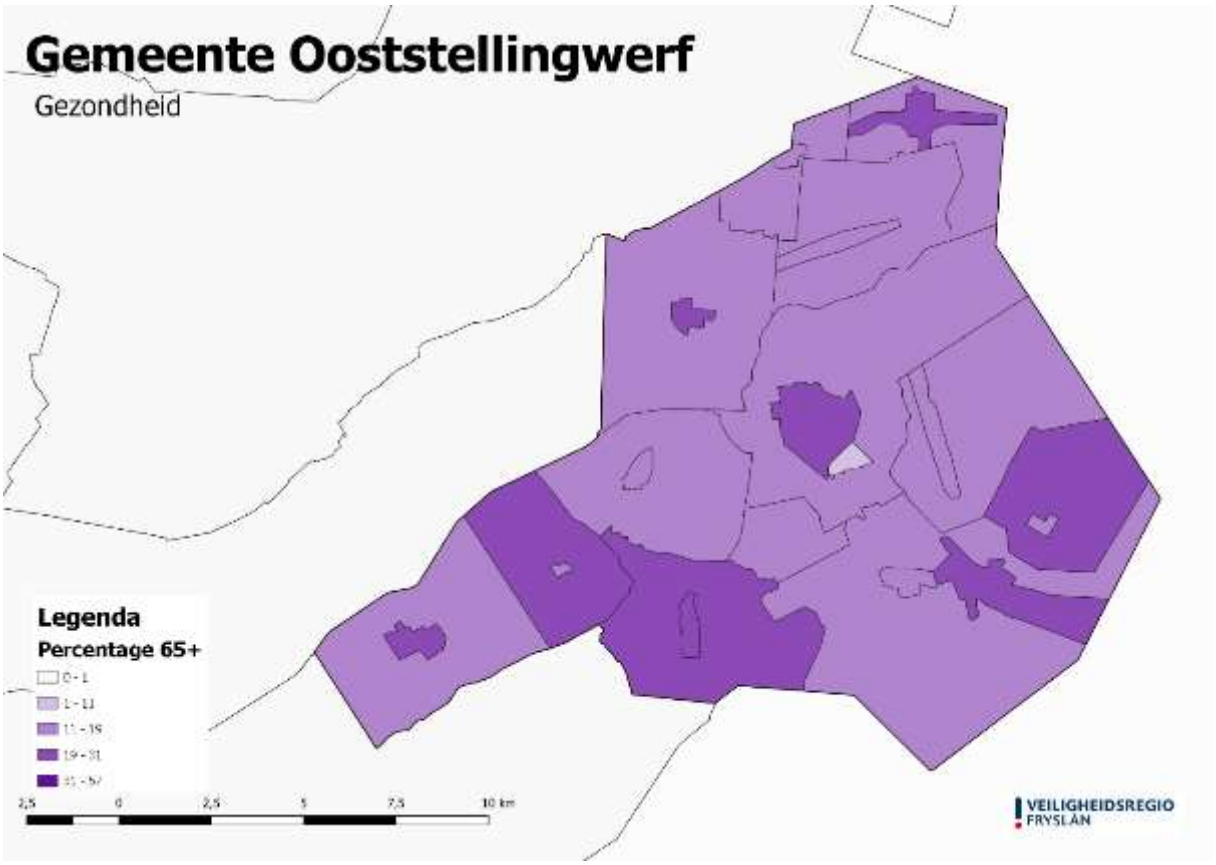

Verkeer en vervoer

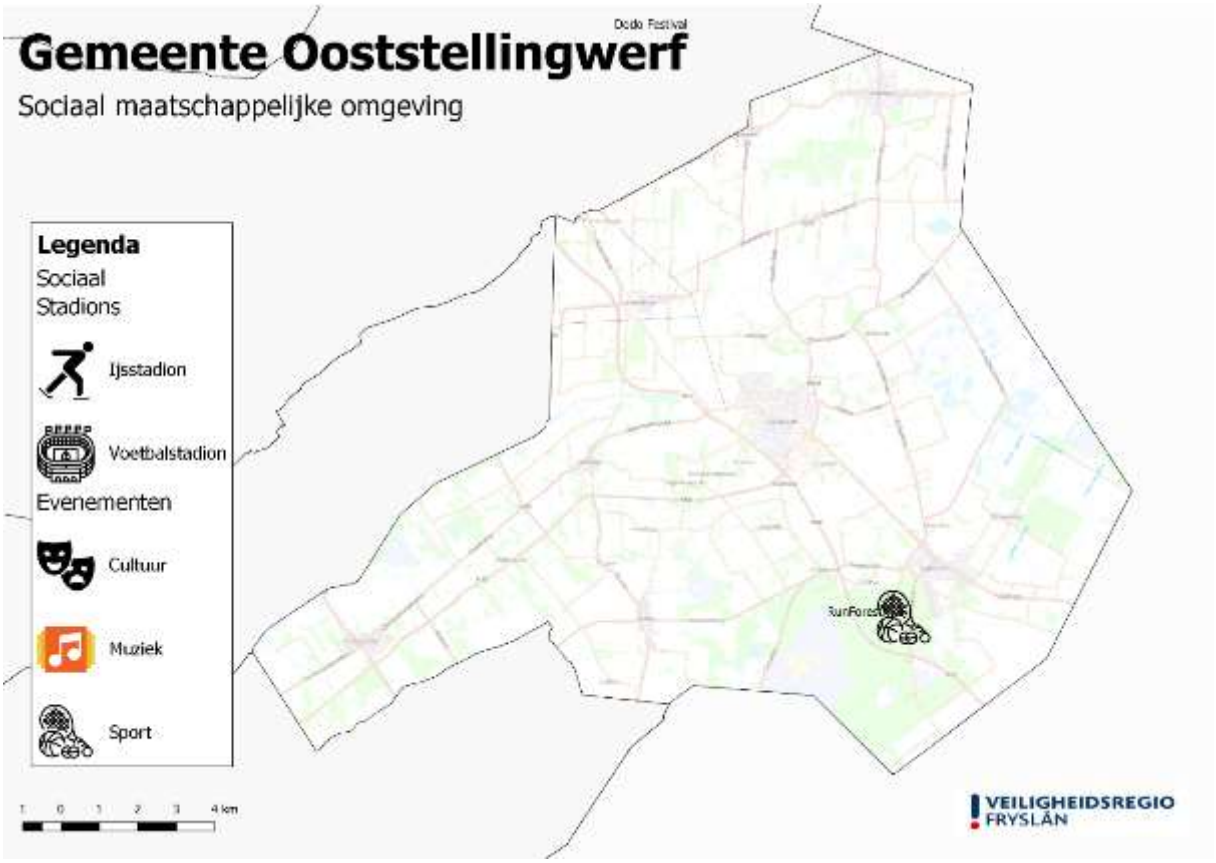

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

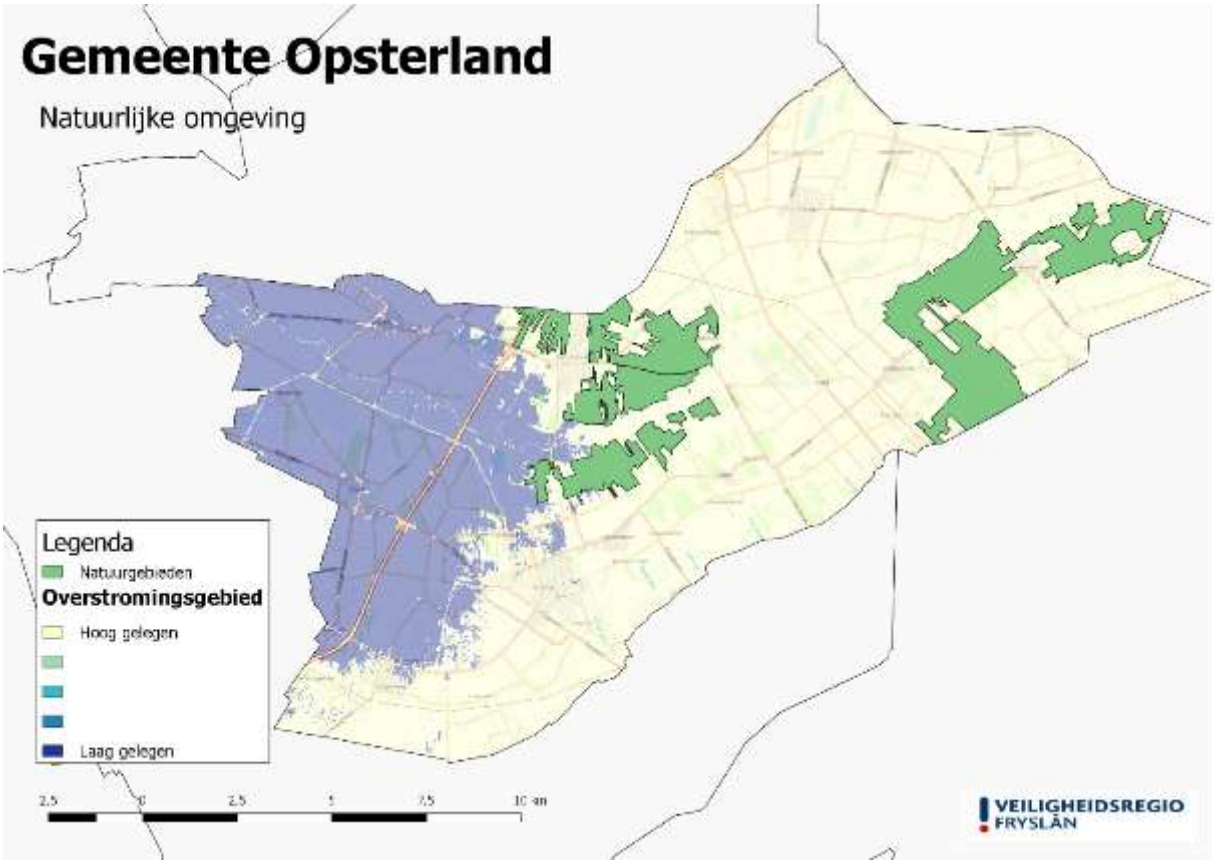
Opsterland

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

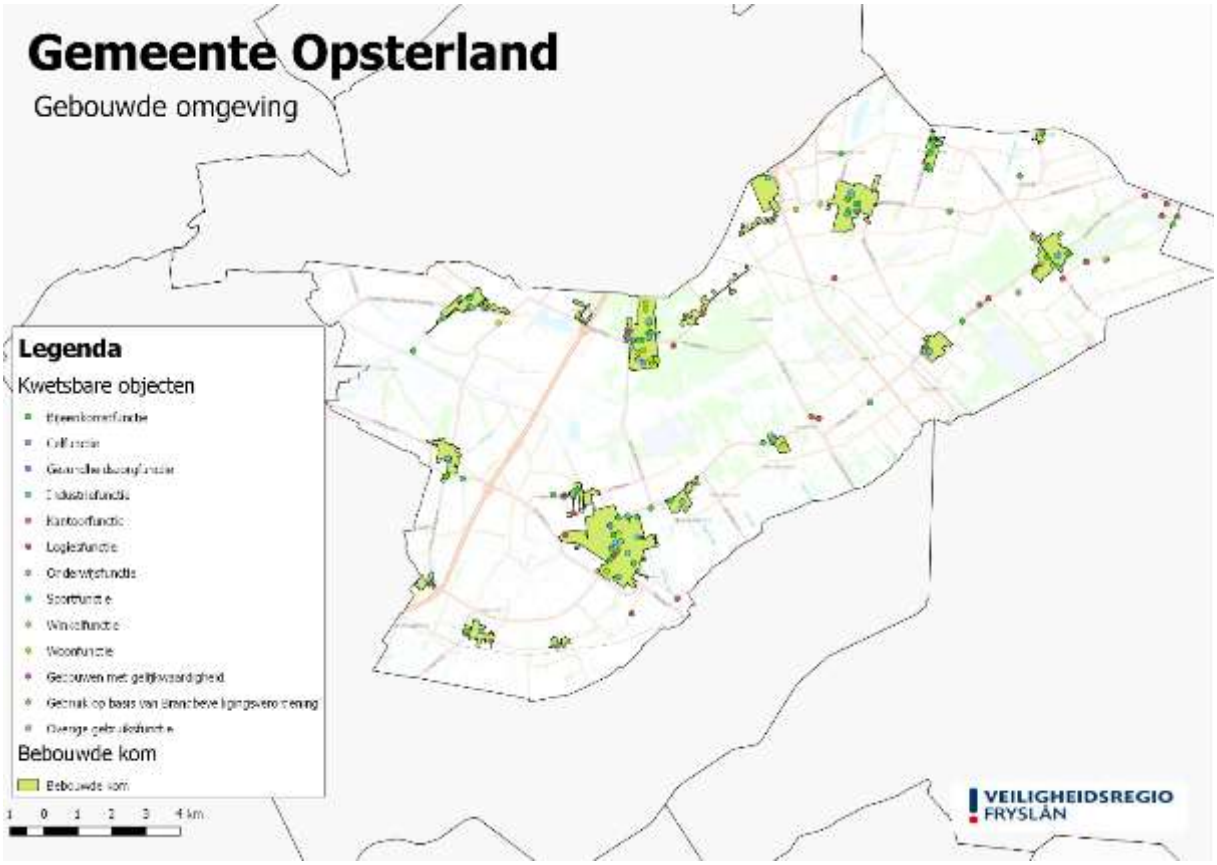
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	227,64 km²
Oppervlakte water[11]	3,24 km²
Inwoners	29.733
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Natuurgebieden aanwezig binnen de gemeente. Polders gelegen onder NAP.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Rijks- en provinciale wegen aanwezig binnen gemeente.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[11] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Opsterland

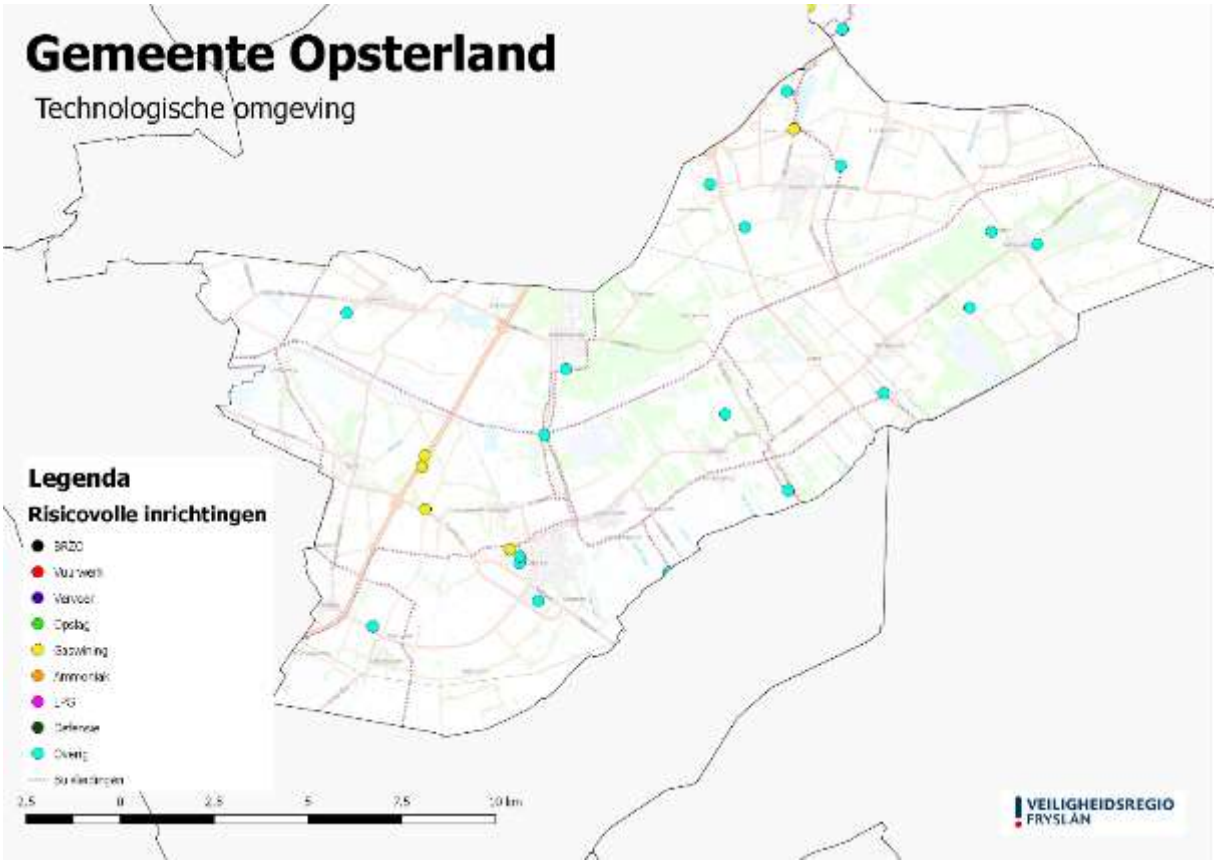
Natuurlijke omgeving

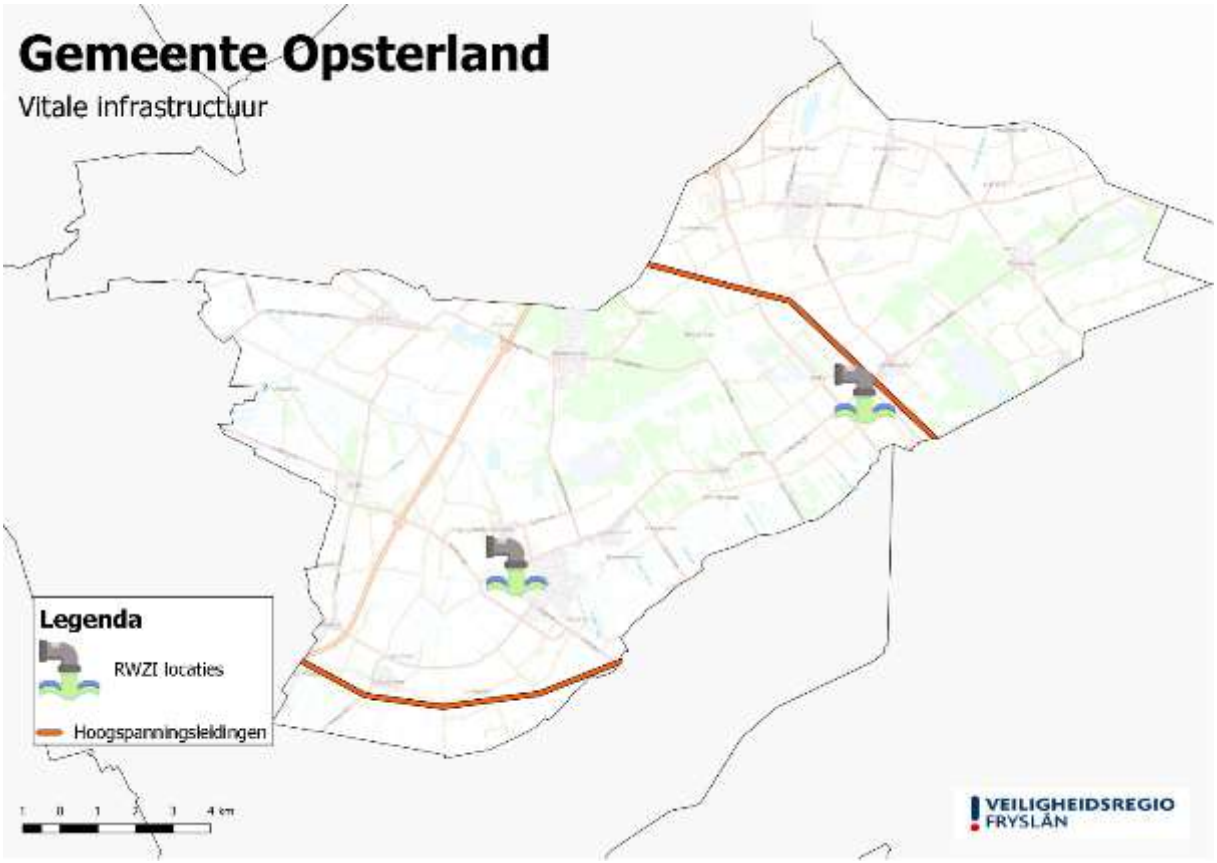
Gebouwde omgeving

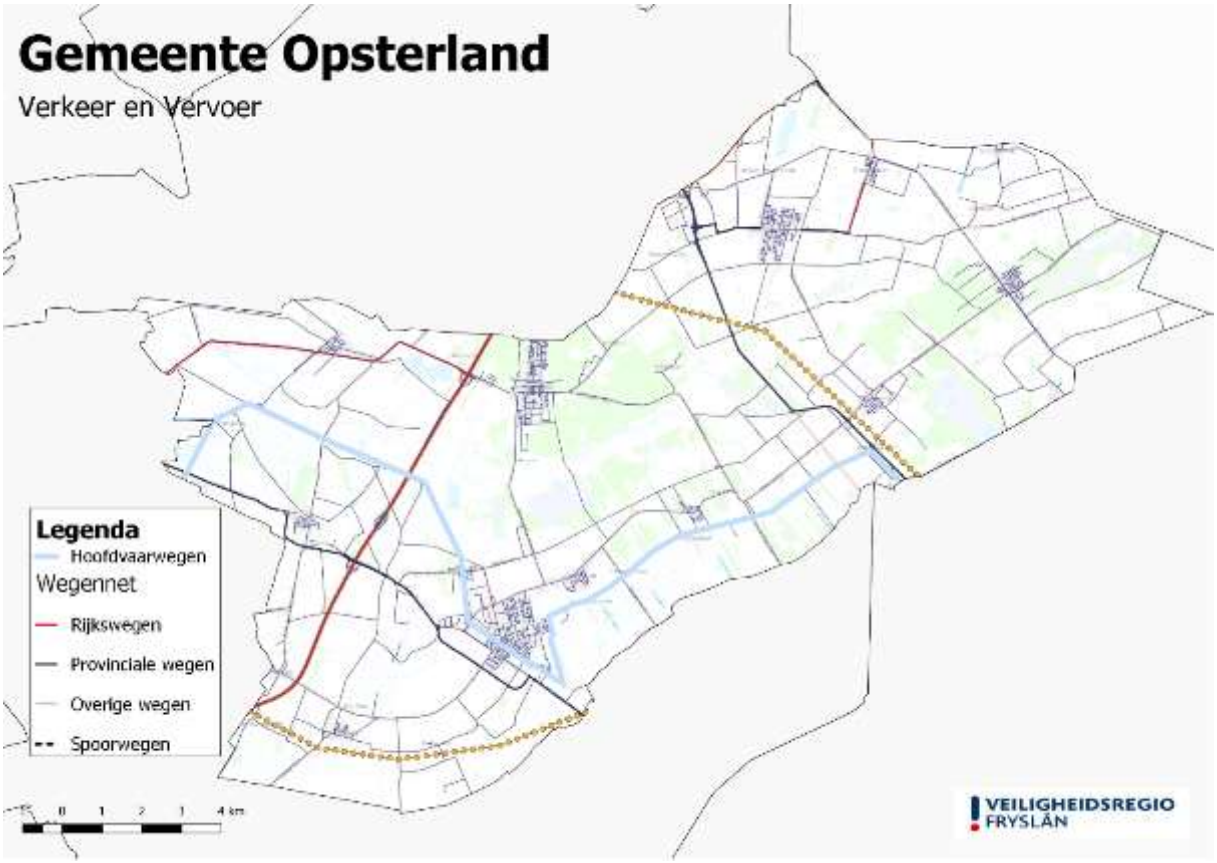
Technologische omgeving

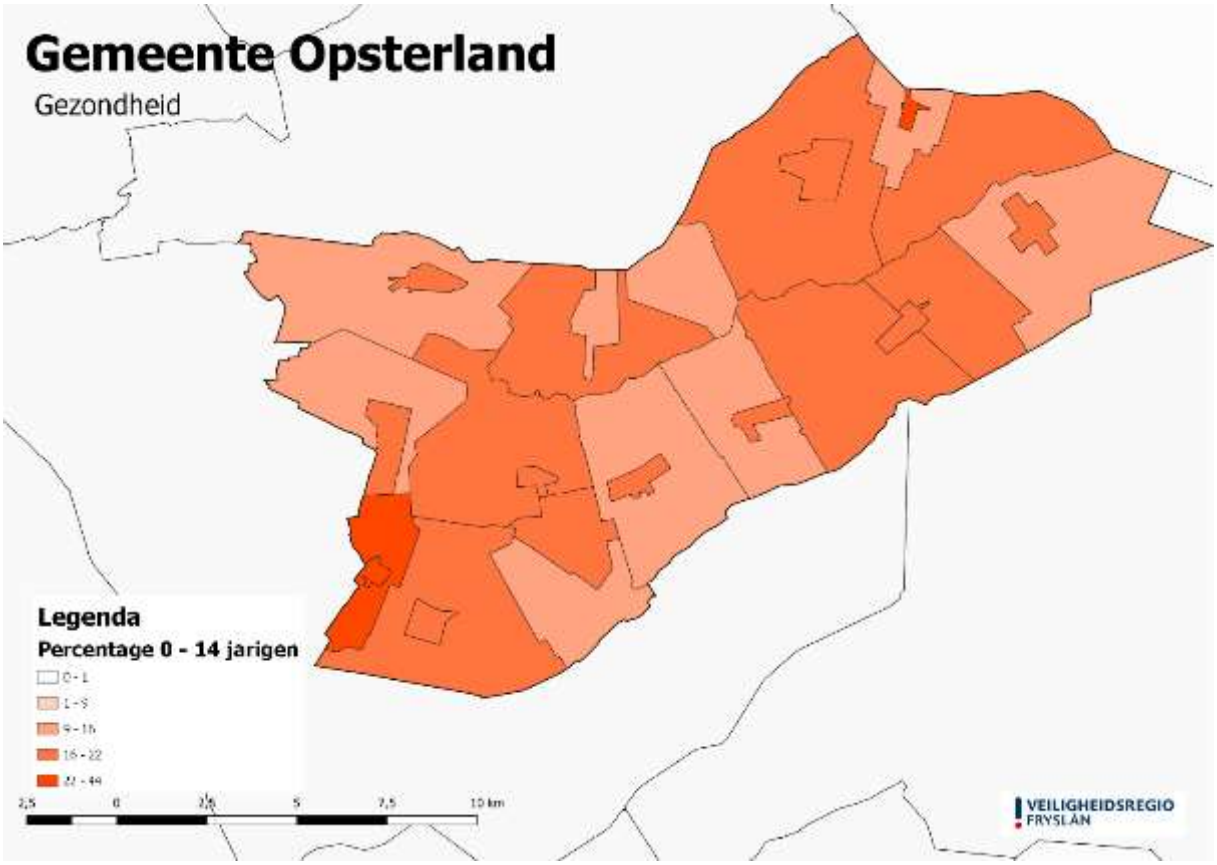
Vitale infrastructuur en voorzieningen

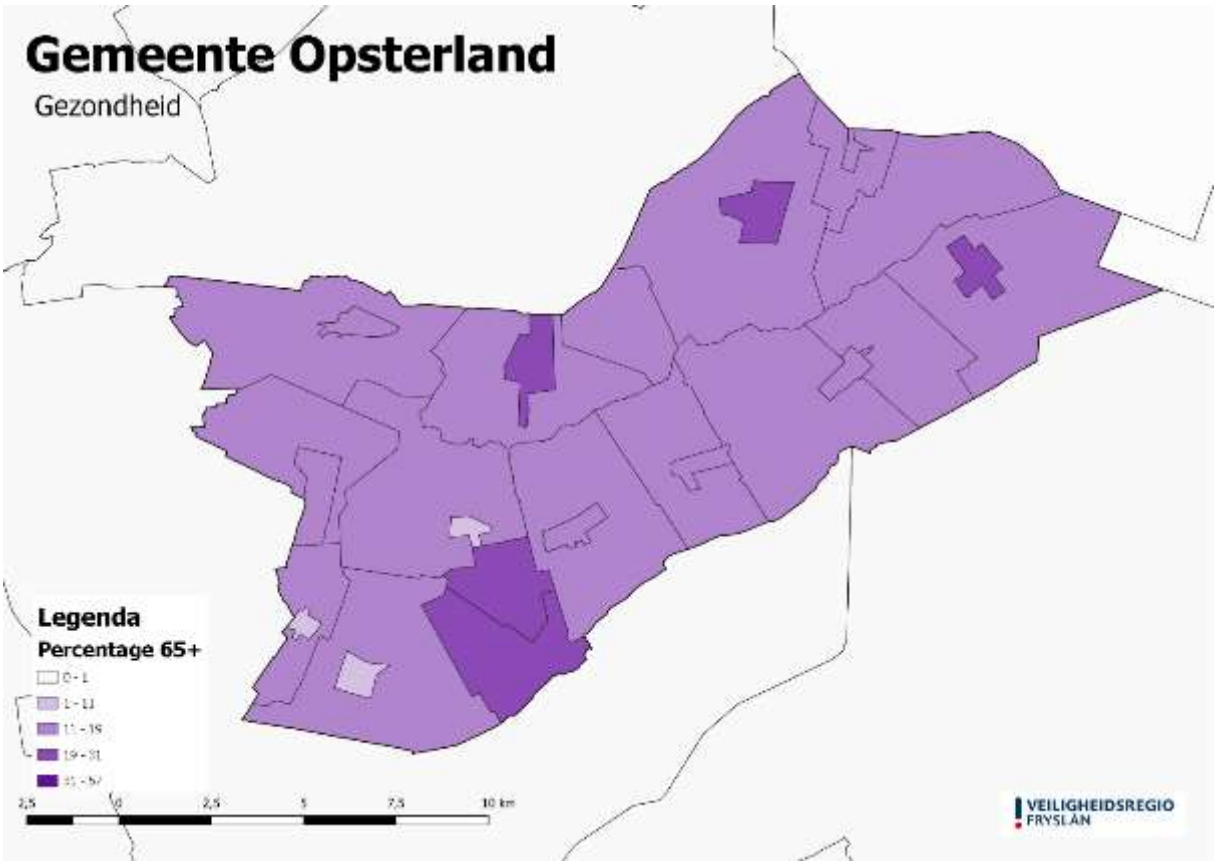

Verkeer en vervoer

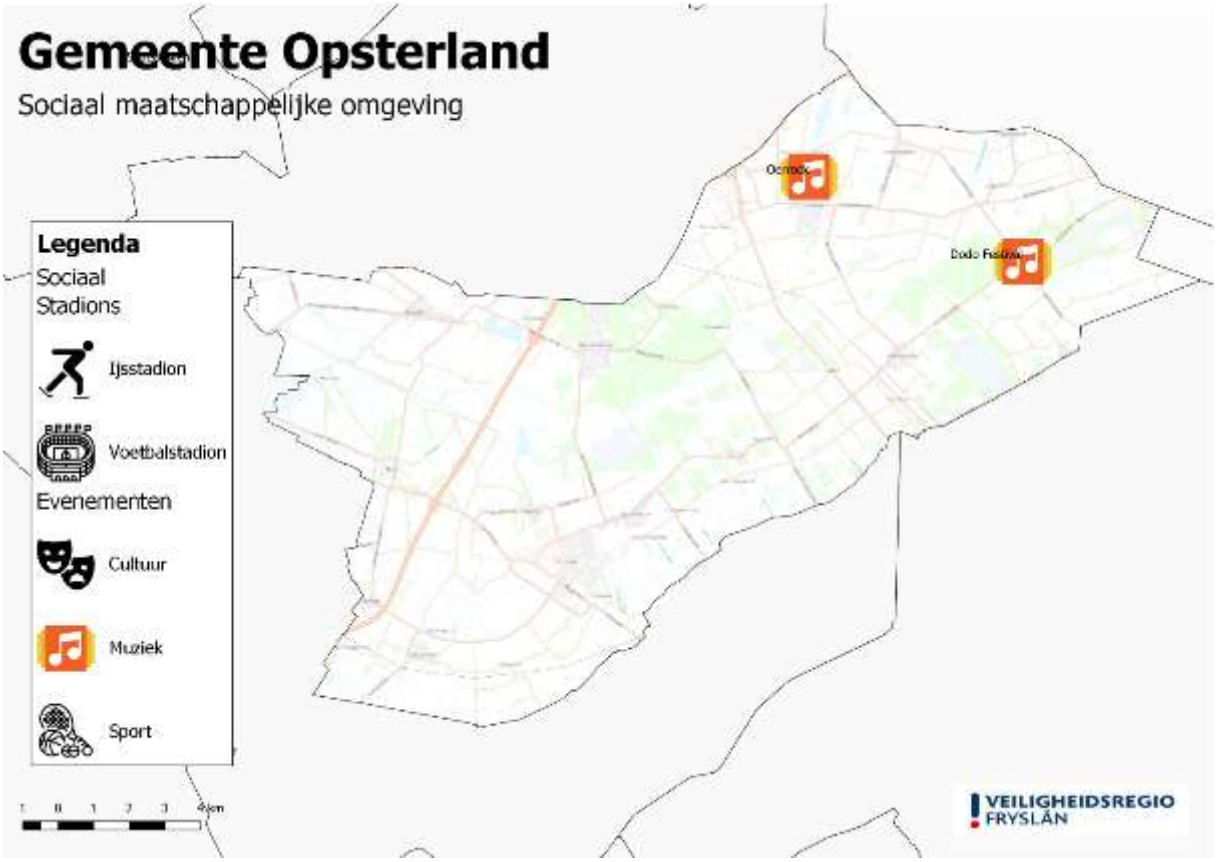

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

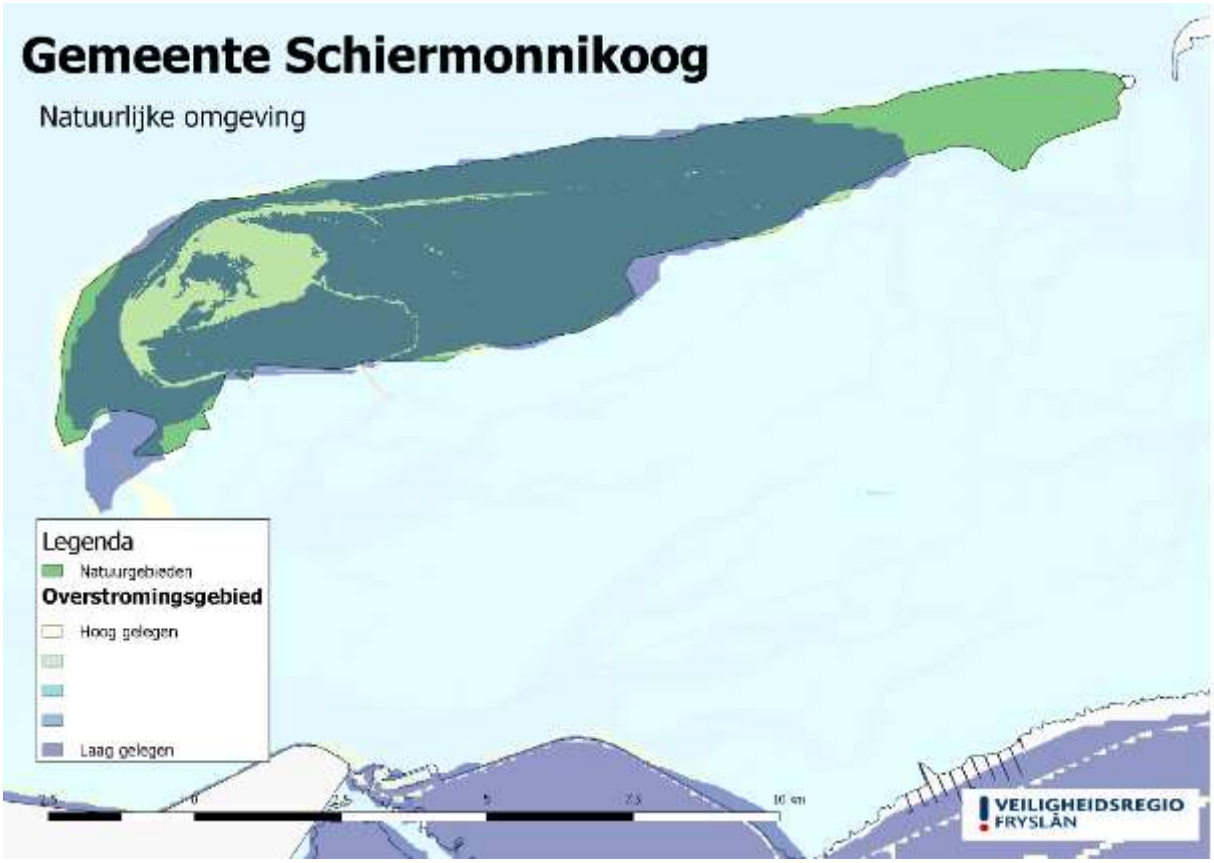
Schiermonnikoog

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

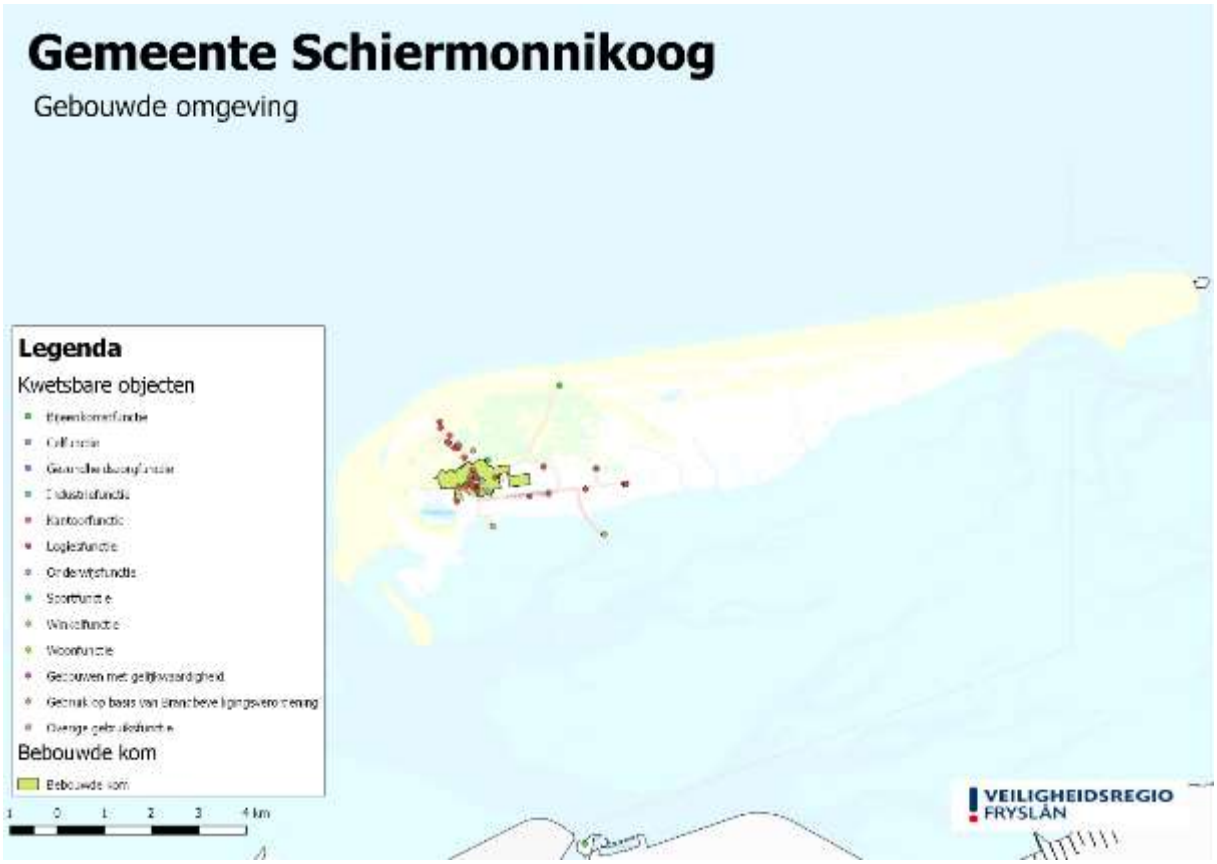
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	199,07 km²
Oppervlakte water[12]	158,57 km²
Inwoners	947
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Natuurgebieden aanwezig binnen de gemeente.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen en vervoer aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Veel beroepsvaart en waterrecreatie aanwezig op de Waddenzee.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[12] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Schiermonnikoog

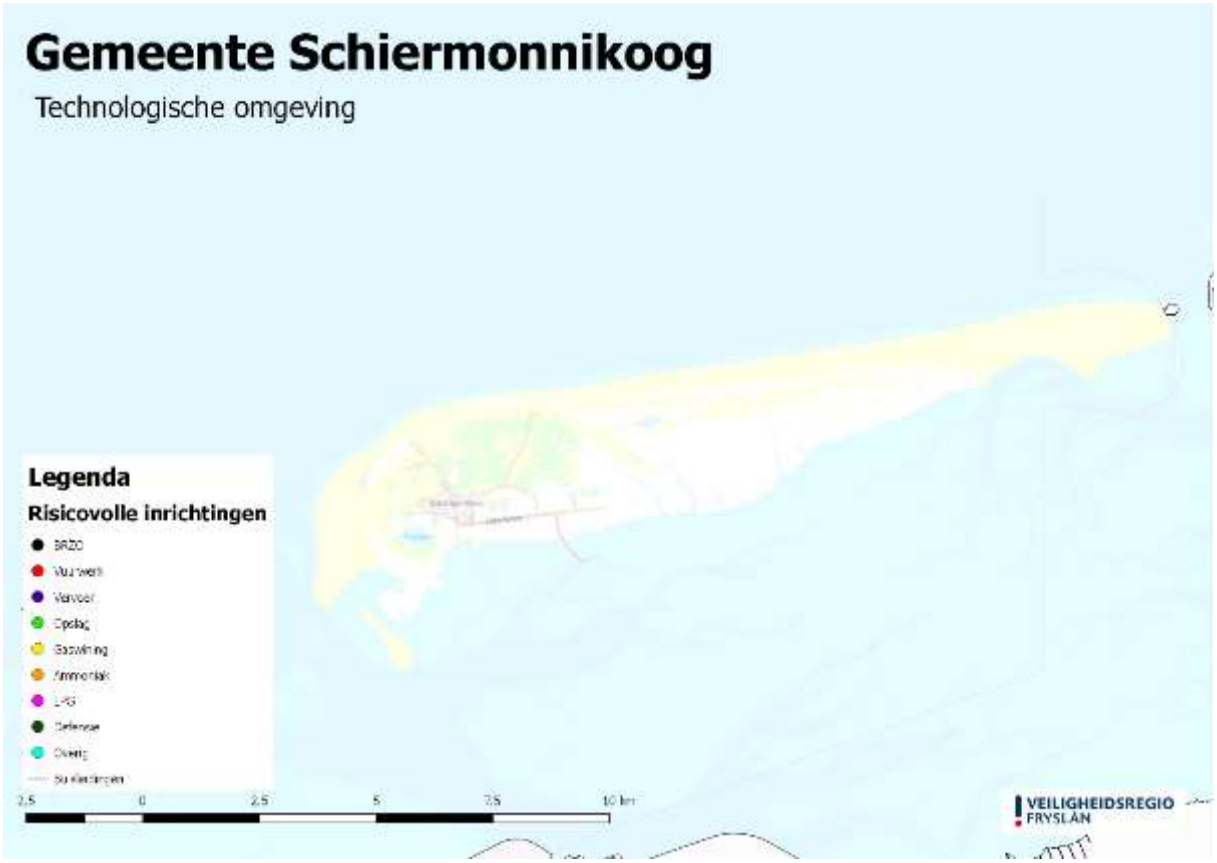
Natuurlijke omgeving

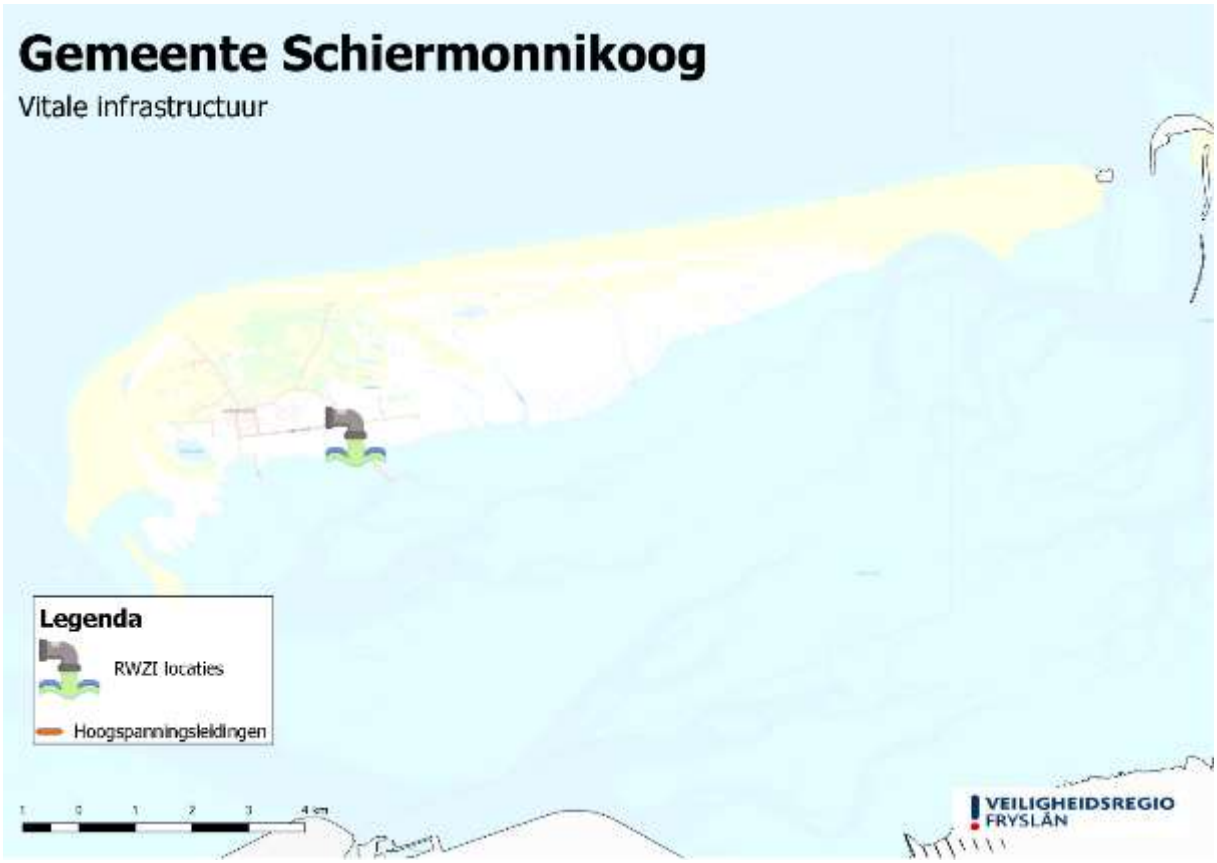
Gebouwde omgeving

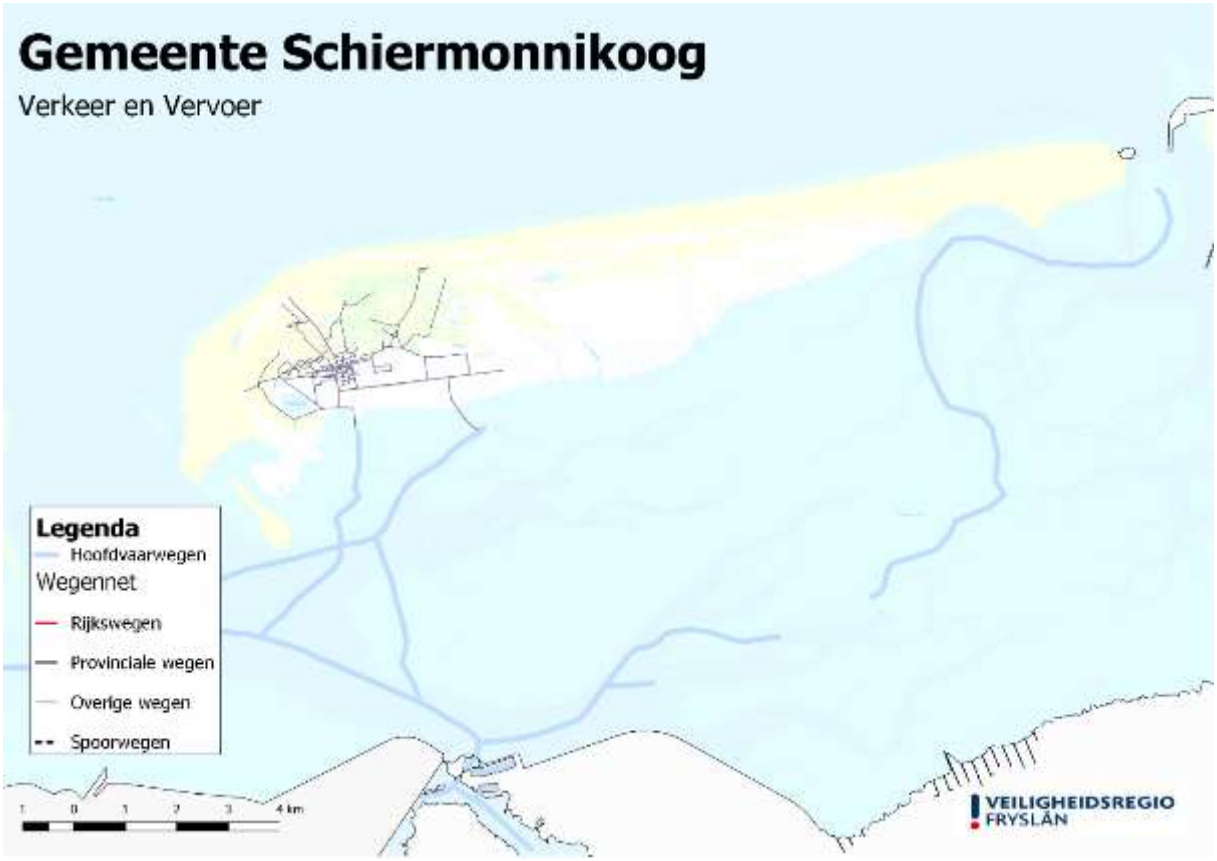
Technologische omgeving

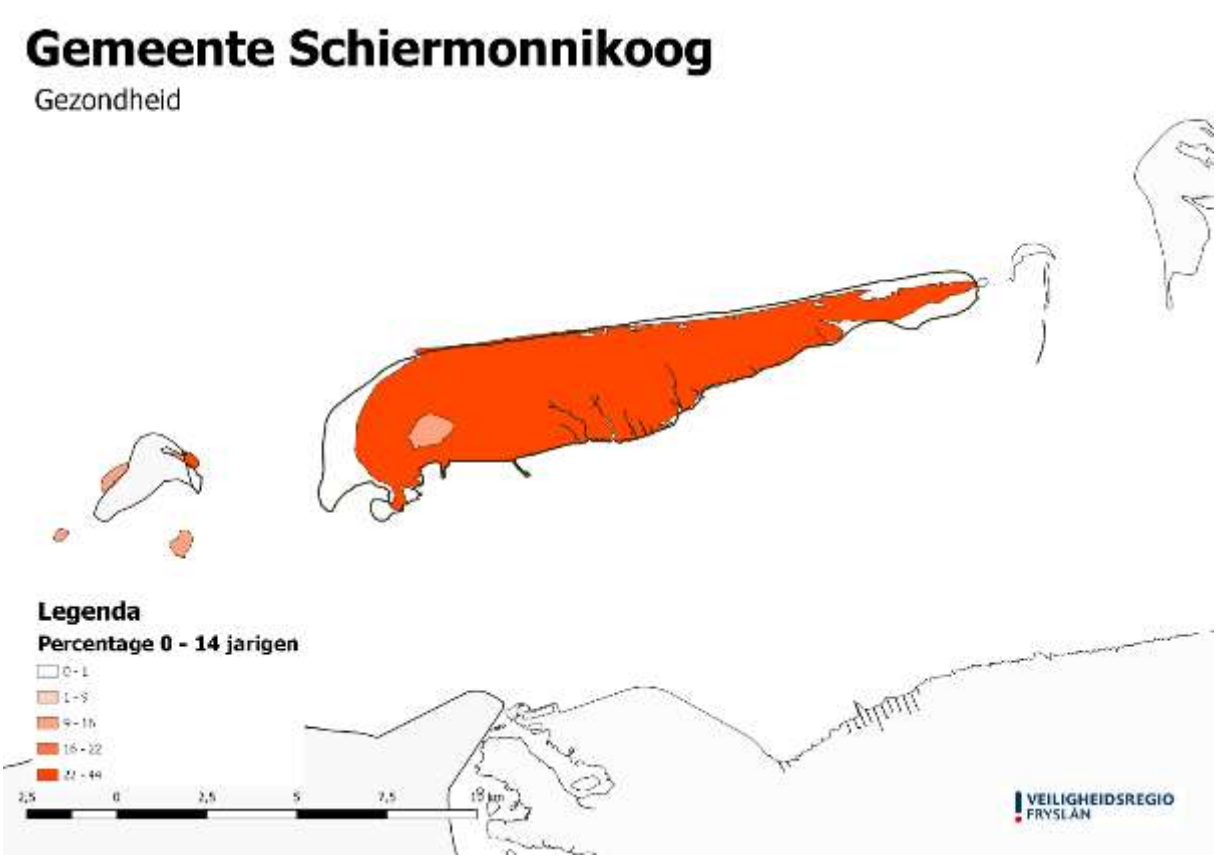
Vitale infrastructuur en voorzieningen

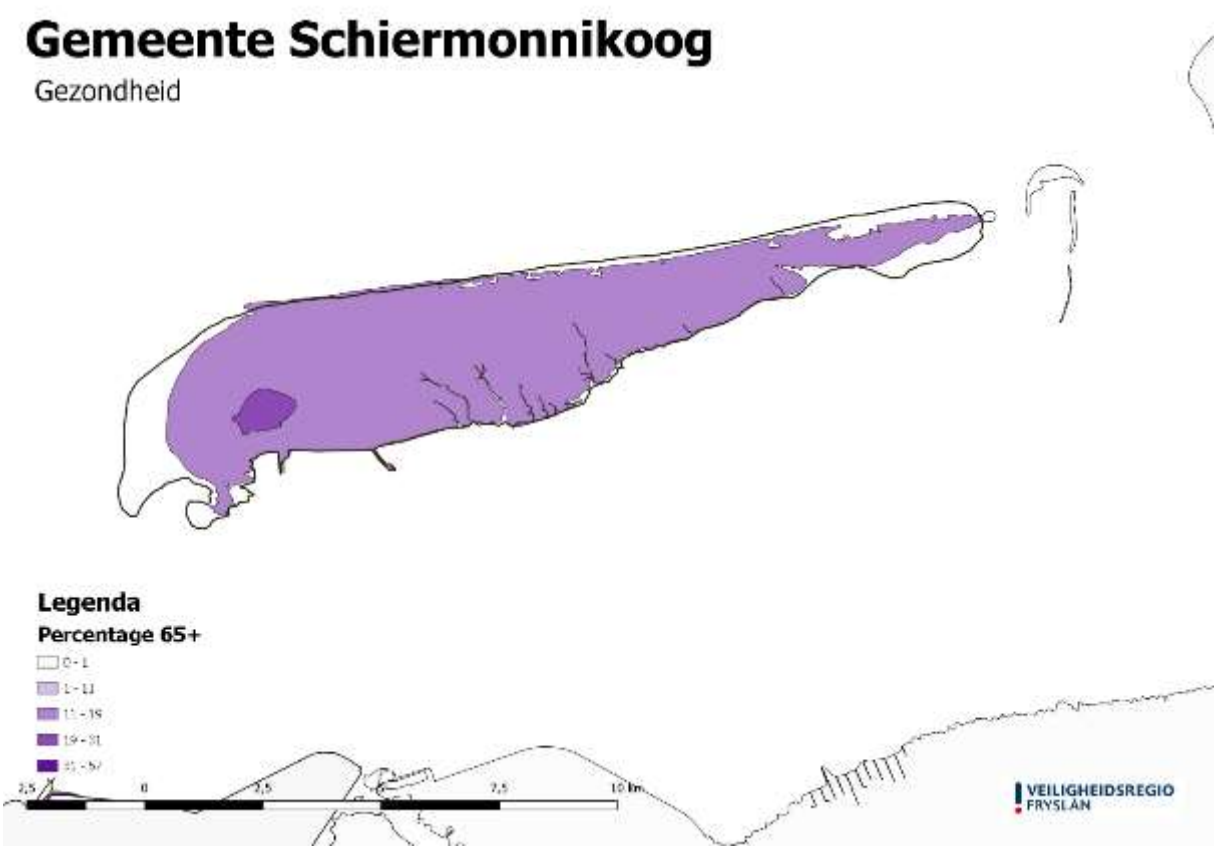

Verkeer en vervoer

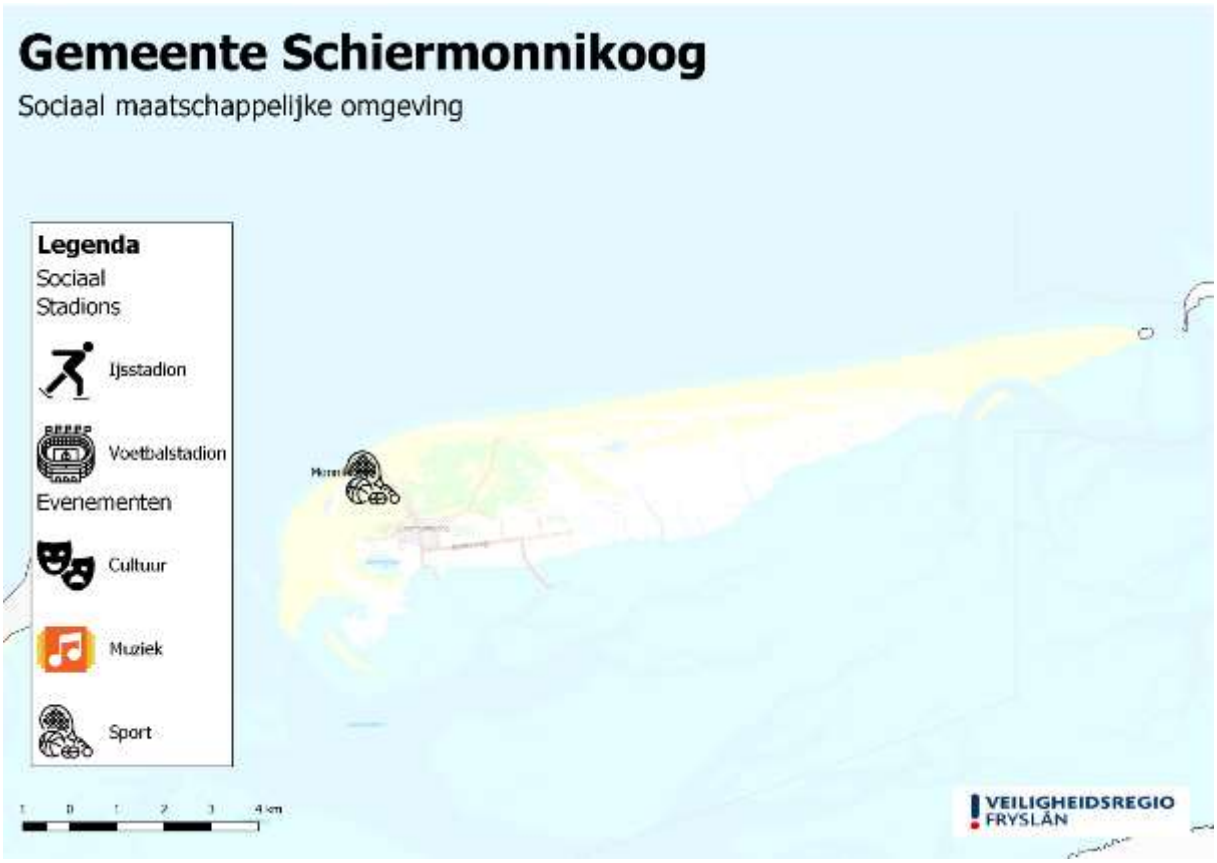

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

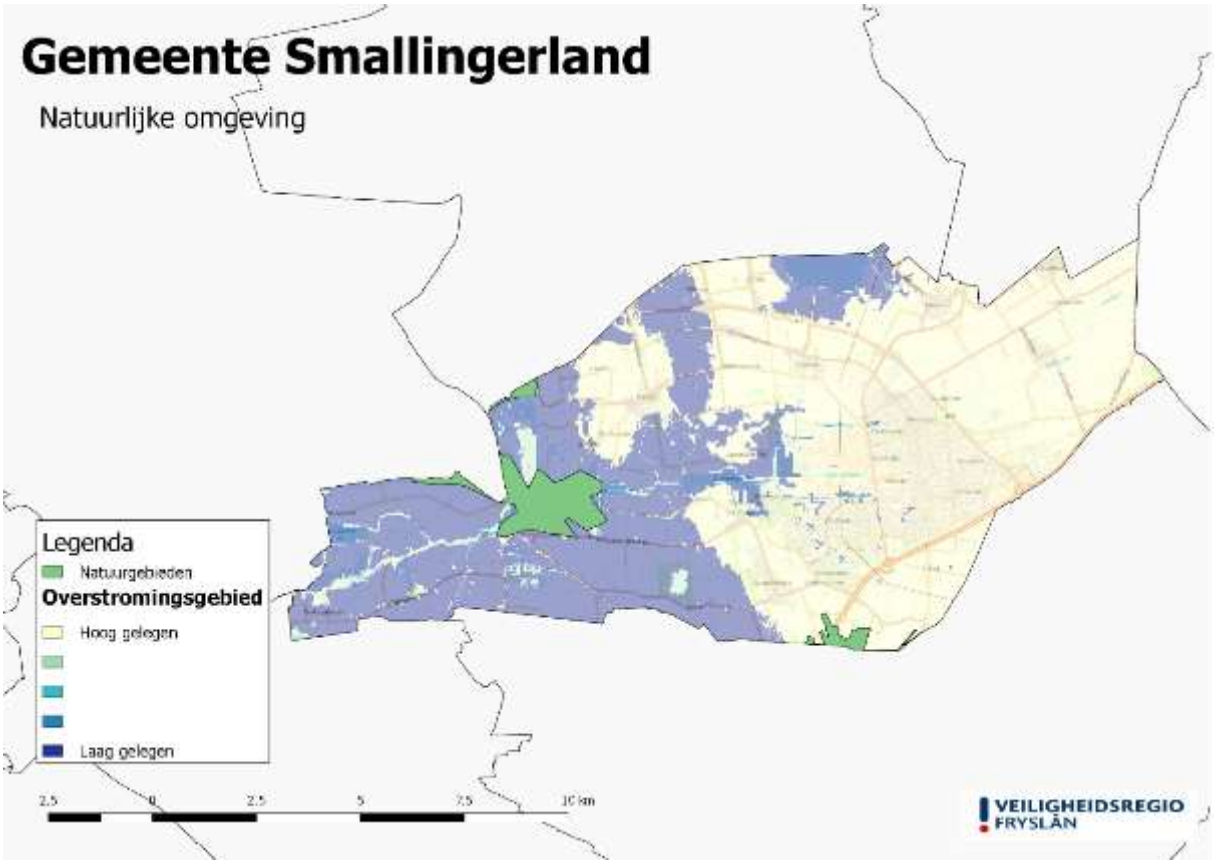
Smallingerland

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

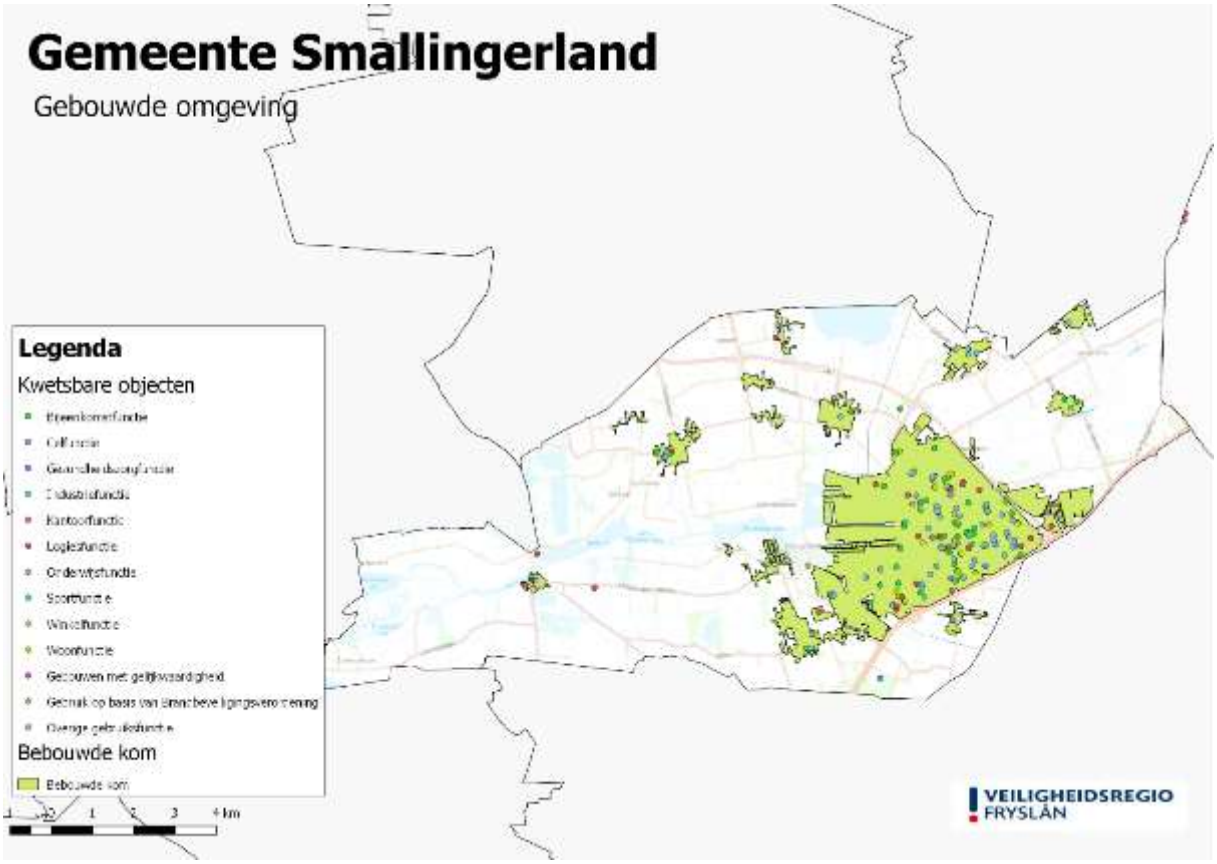
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	126,17 km²
Oppervlakte water[13]	8,86 km²
Inwoners	56.150
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Enkele polders gelegen onder NAP. Natuurgebieden gelegen binnen de gemeente.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Vliegveld aanwezig. Veel beroepsvaart en waterrecreatie aanwezig op de vaarten, meren en het kanaal. Rijks- en provinciale wegen aanwezig binnen gemeente.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[13] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Smallingerland

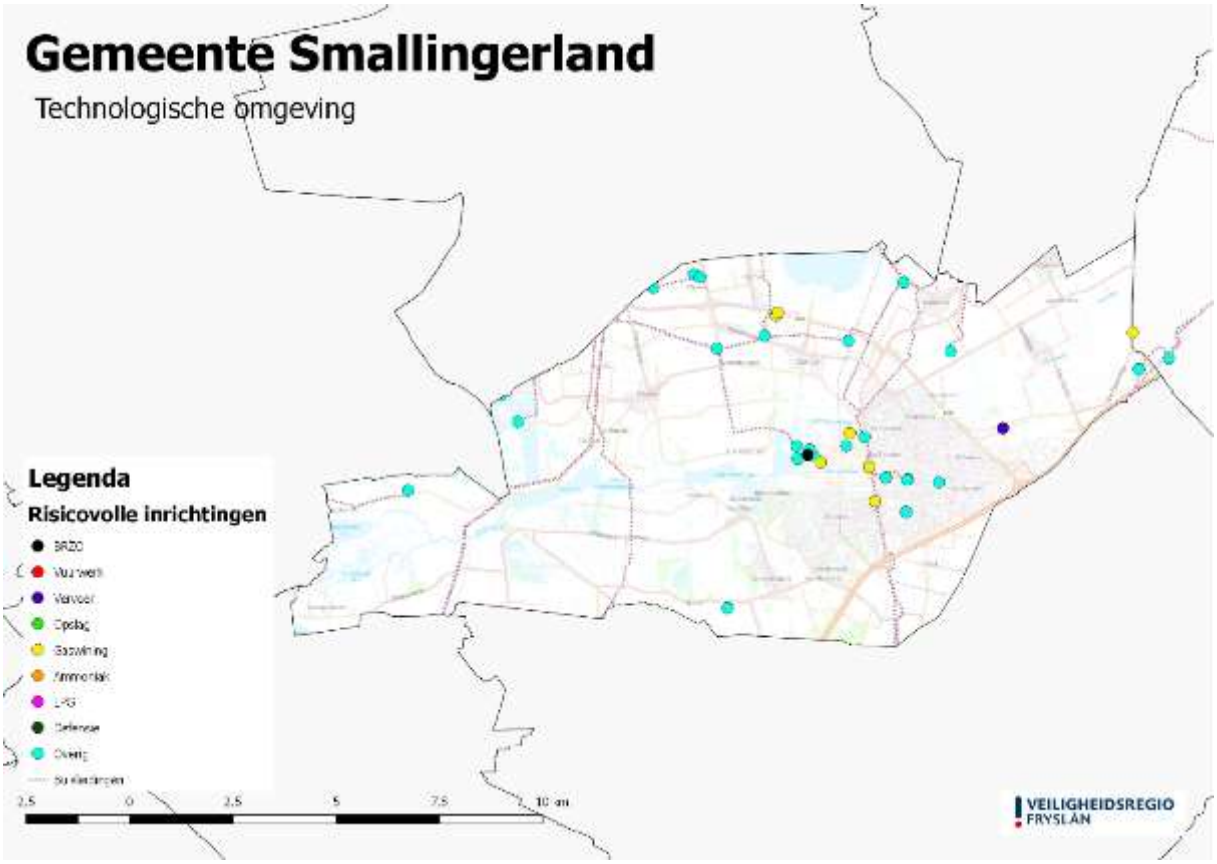
Natuurlijke omgeving

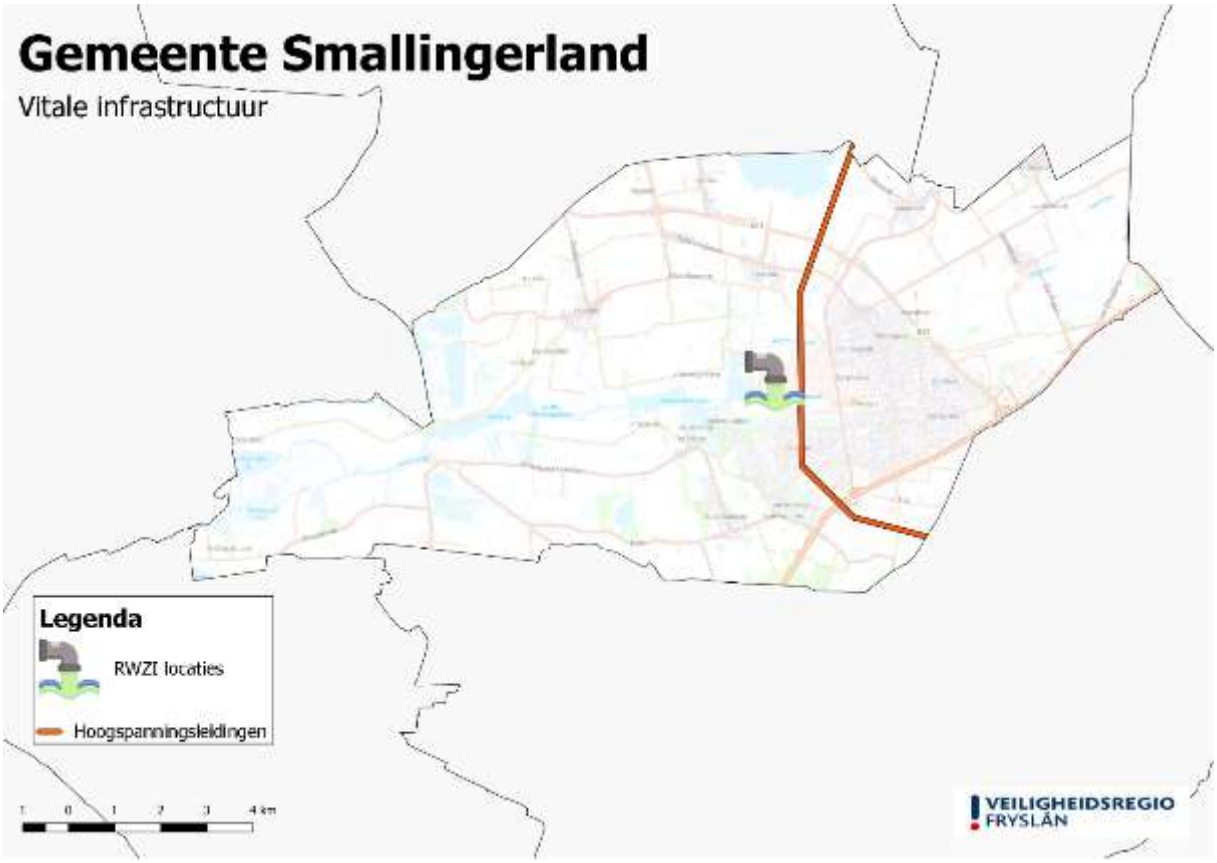
Gebouwde omgeving

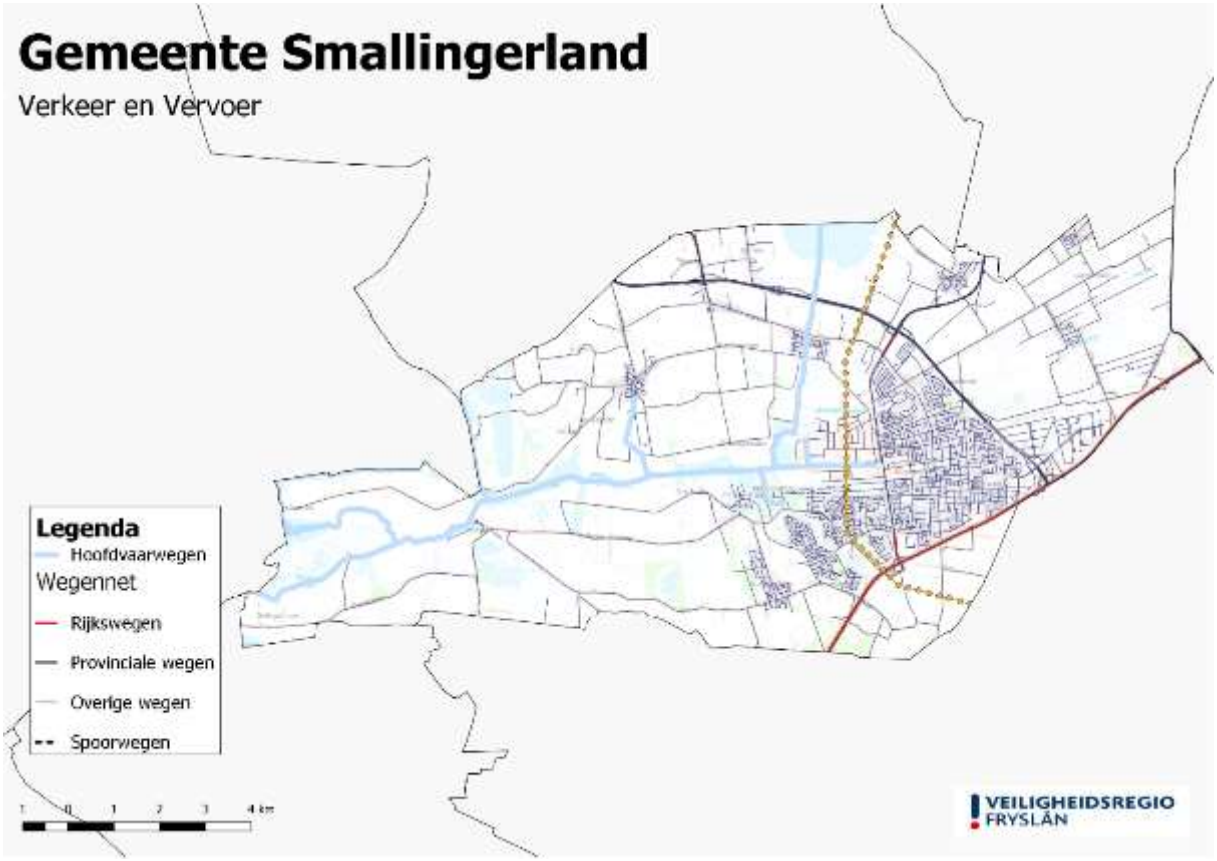
Technologische omgeving

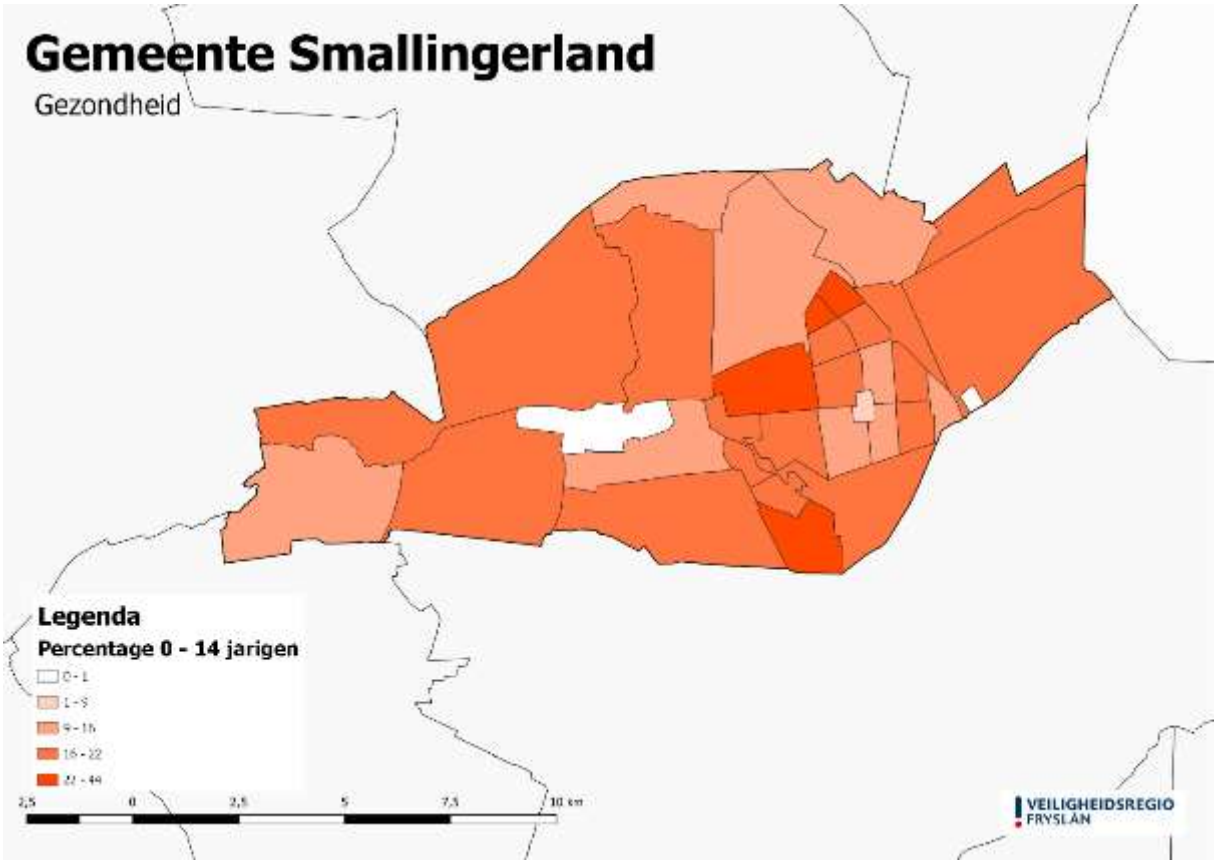
Vitale infrastructuur en voorzieningen

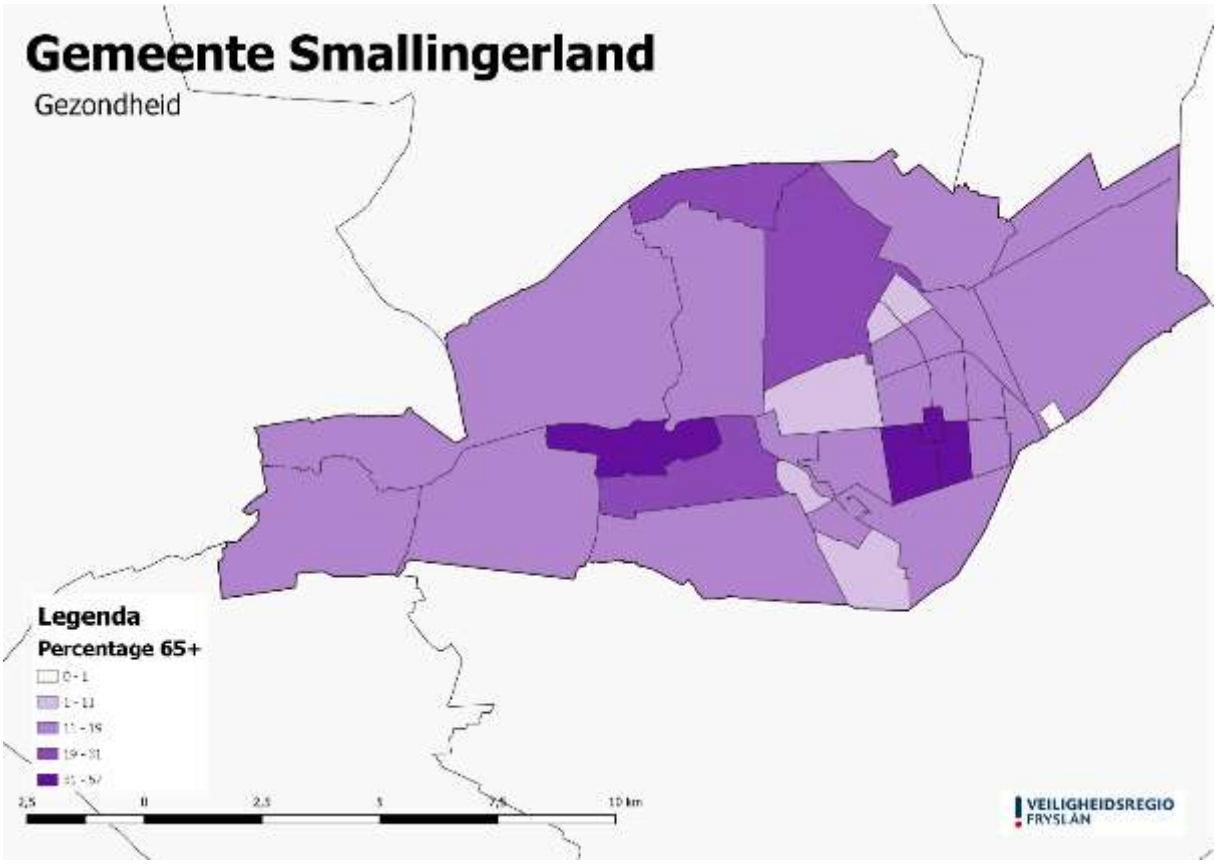

Verkeer en vervoer

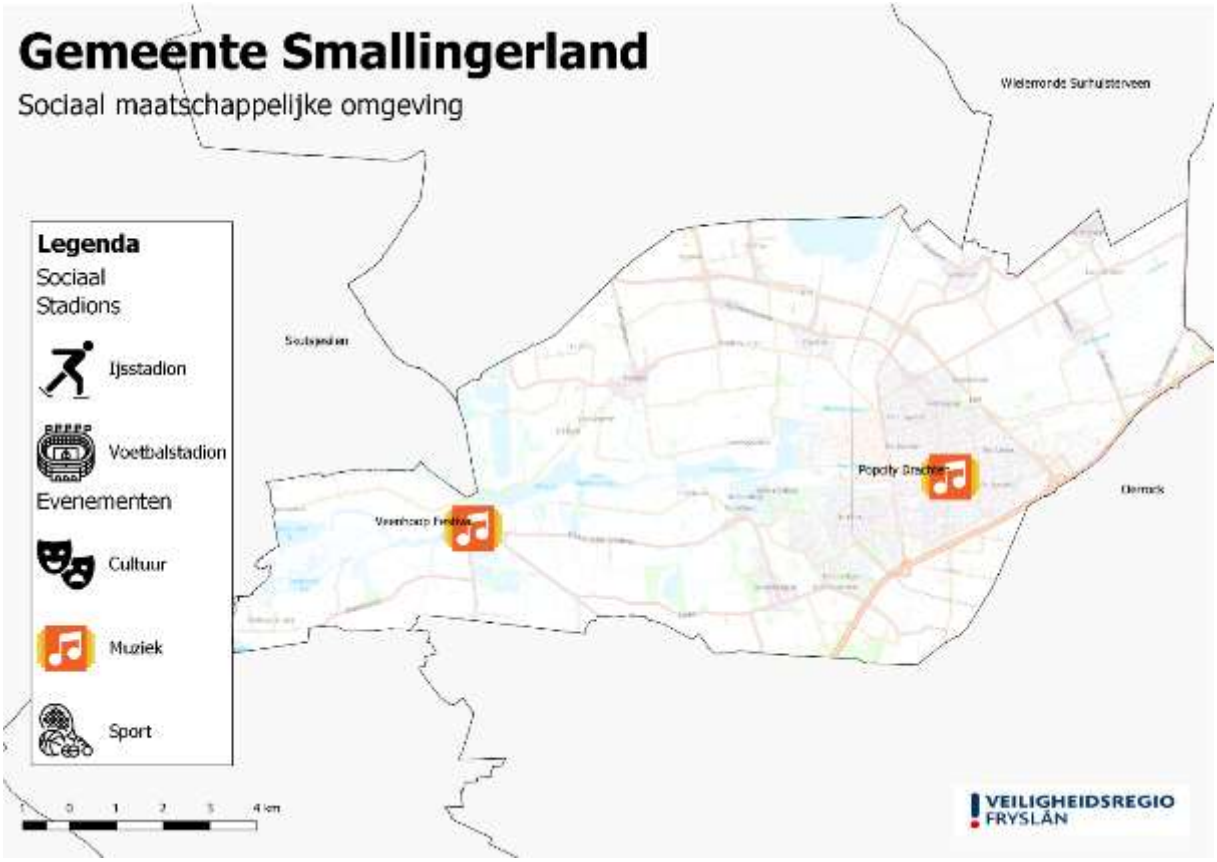

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

Súdwest-Fryslân

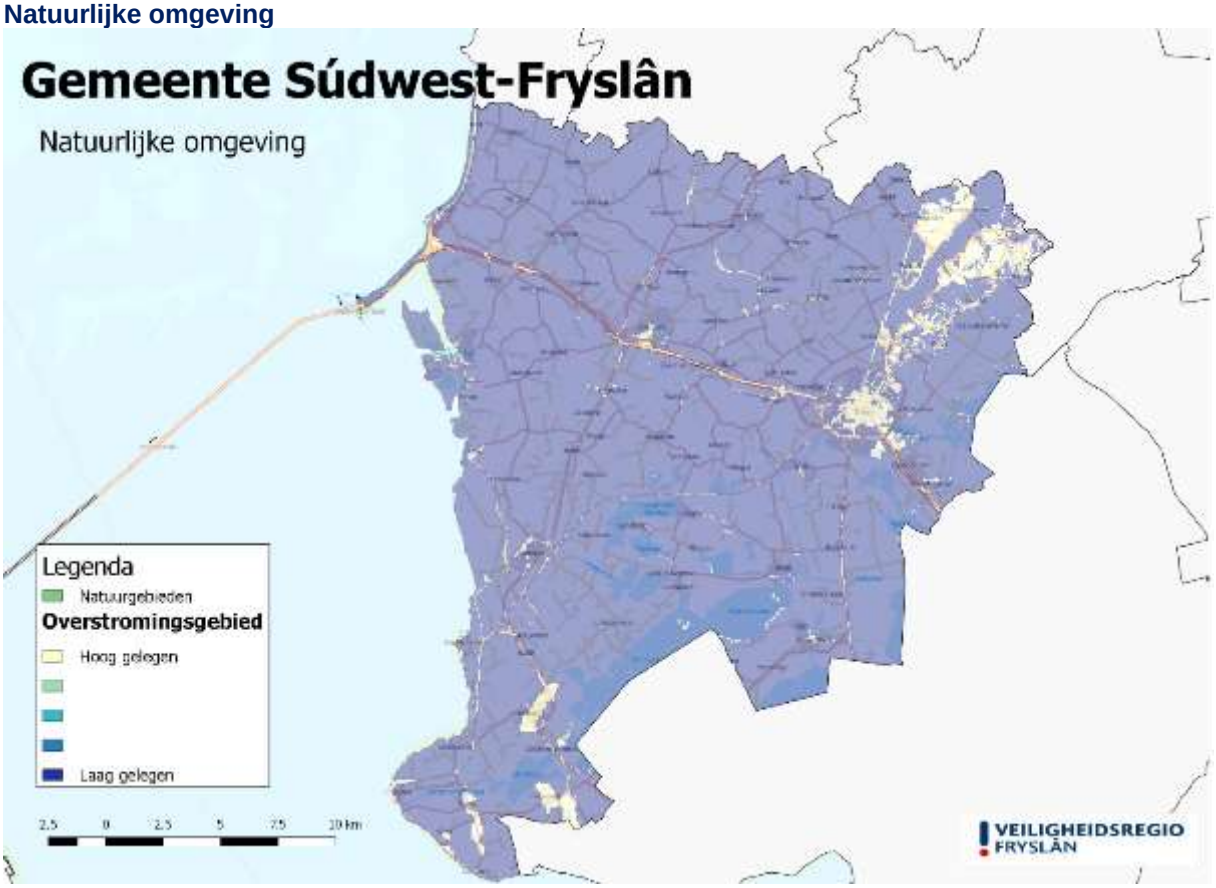
In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	907,87 km²
Oppervlakte water[14]	384,86 km²
Inwoners	89.989
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Enkele polders gelegen onder NAP.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen Dichte binnensteden gelegen binnen gemeente.
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Veel beroepsvaart en waterrecreatie aanwezig op de meren en het kanaal. Rijks- en provinciale wegen aanwezig binnen gemeente. Spoorlijn Leeuwarden – Stavoren aanwezig.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

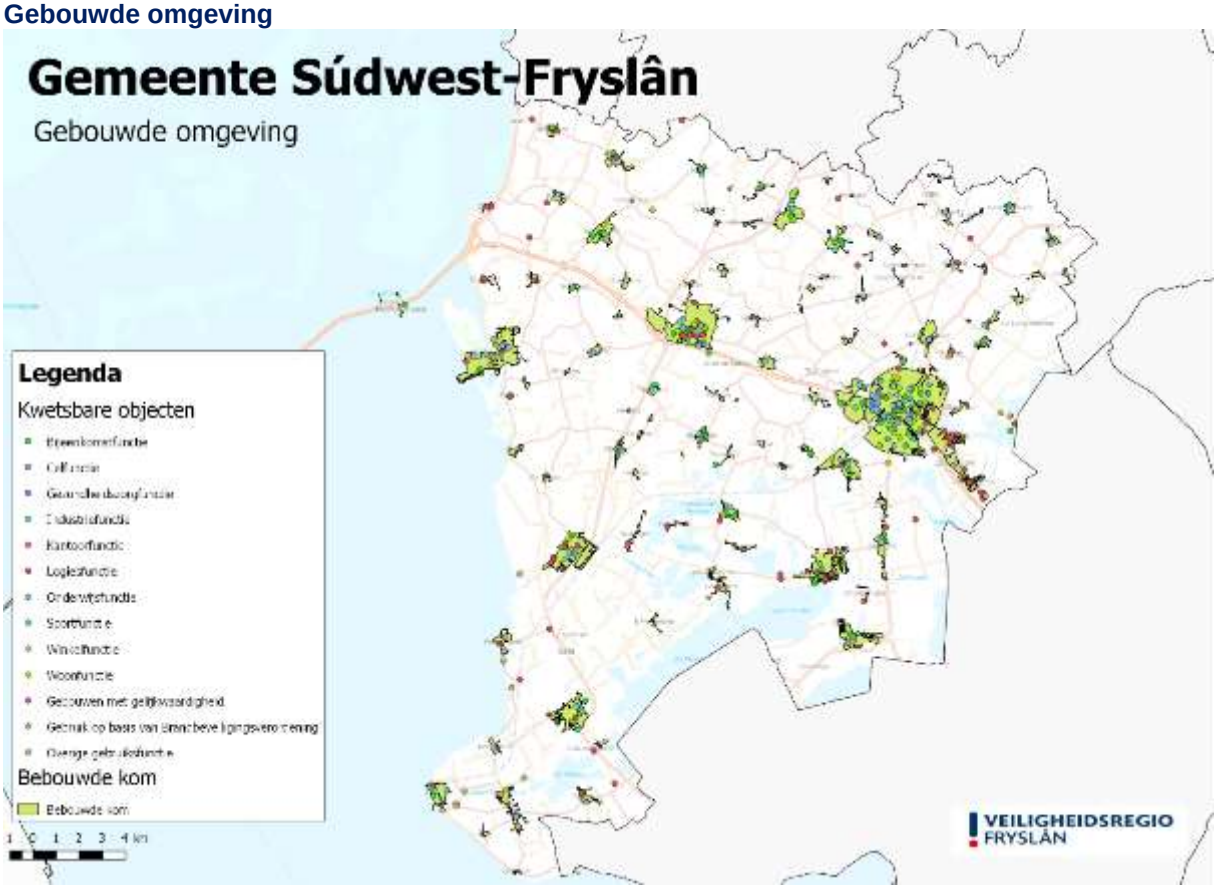
[14] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente

Bron afbeelding: LinkedIn Súdwest-Fryslân

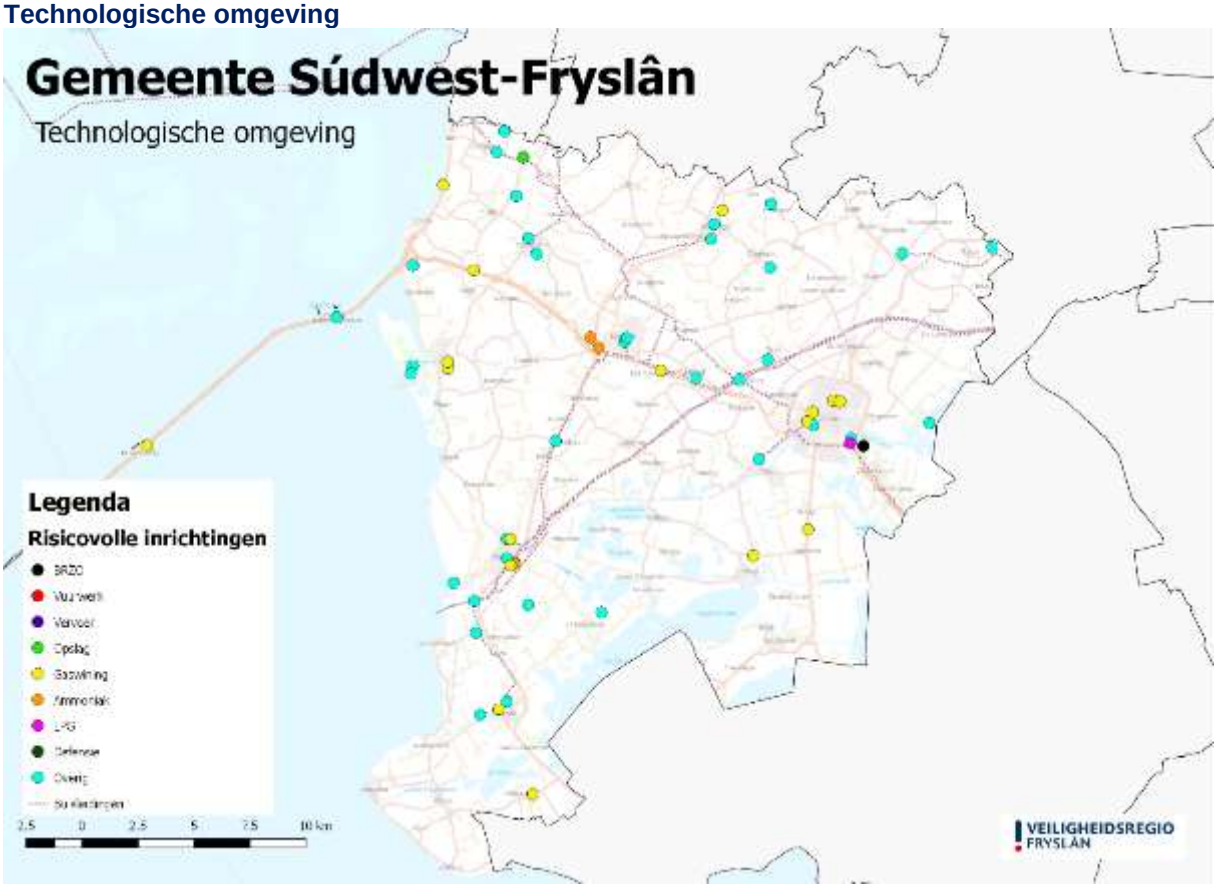
Natuurlijke omgeving

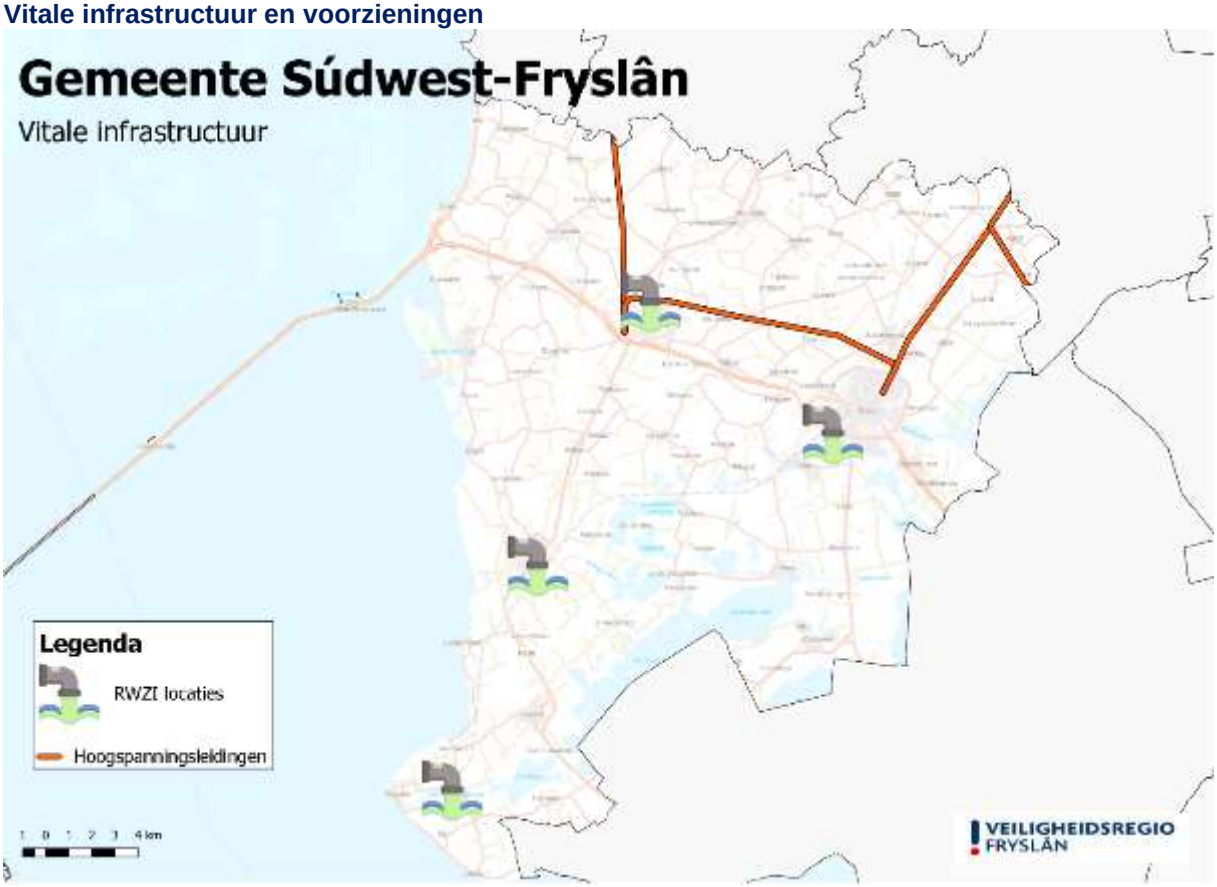
Gebouwde omgeving

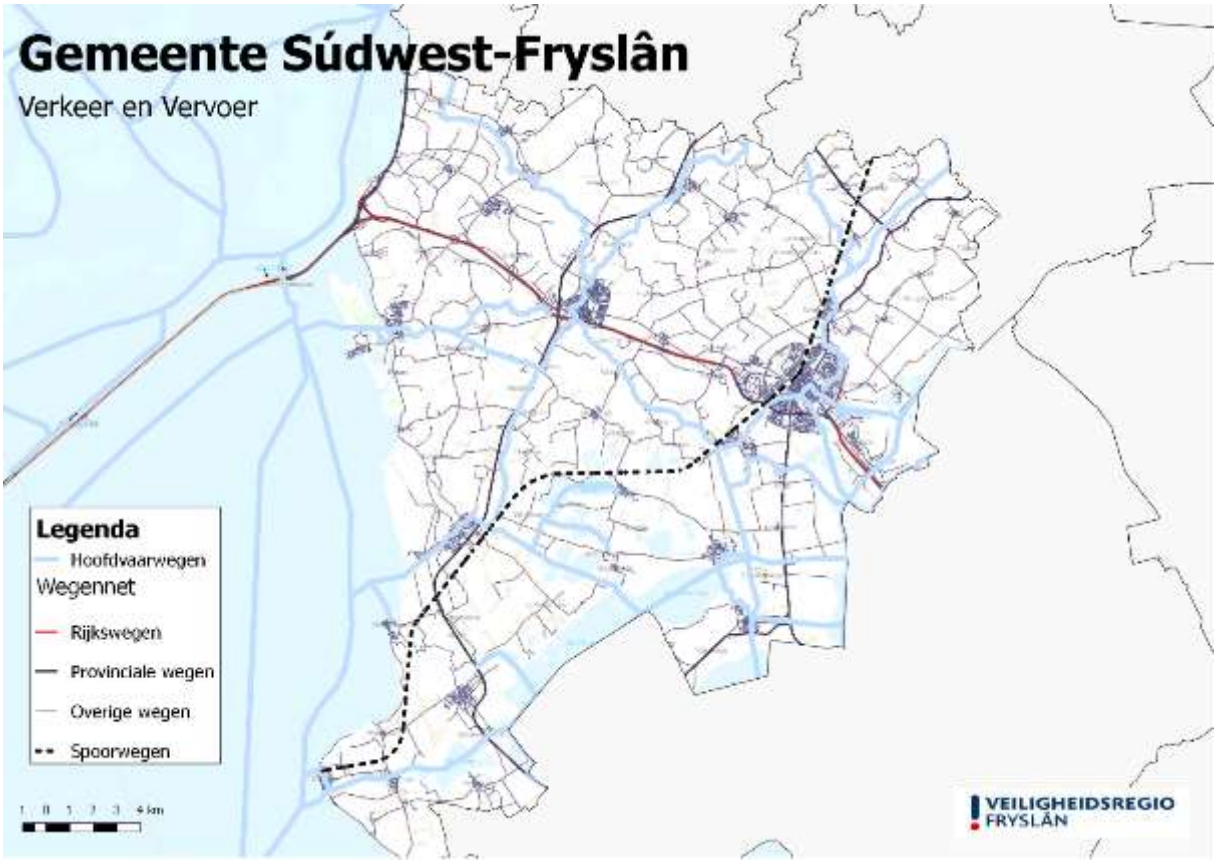
Technologische omgeving

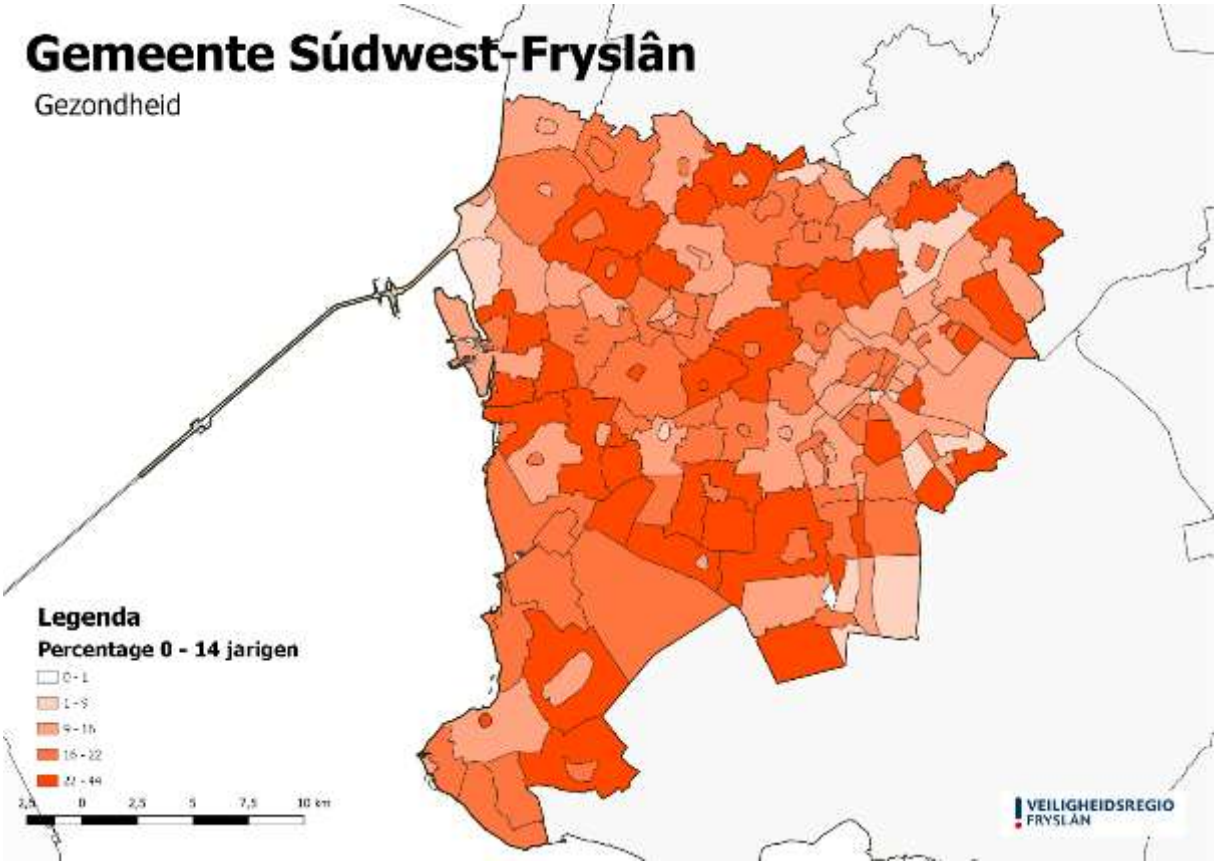
Vitale infrastructuur en voorzieningen

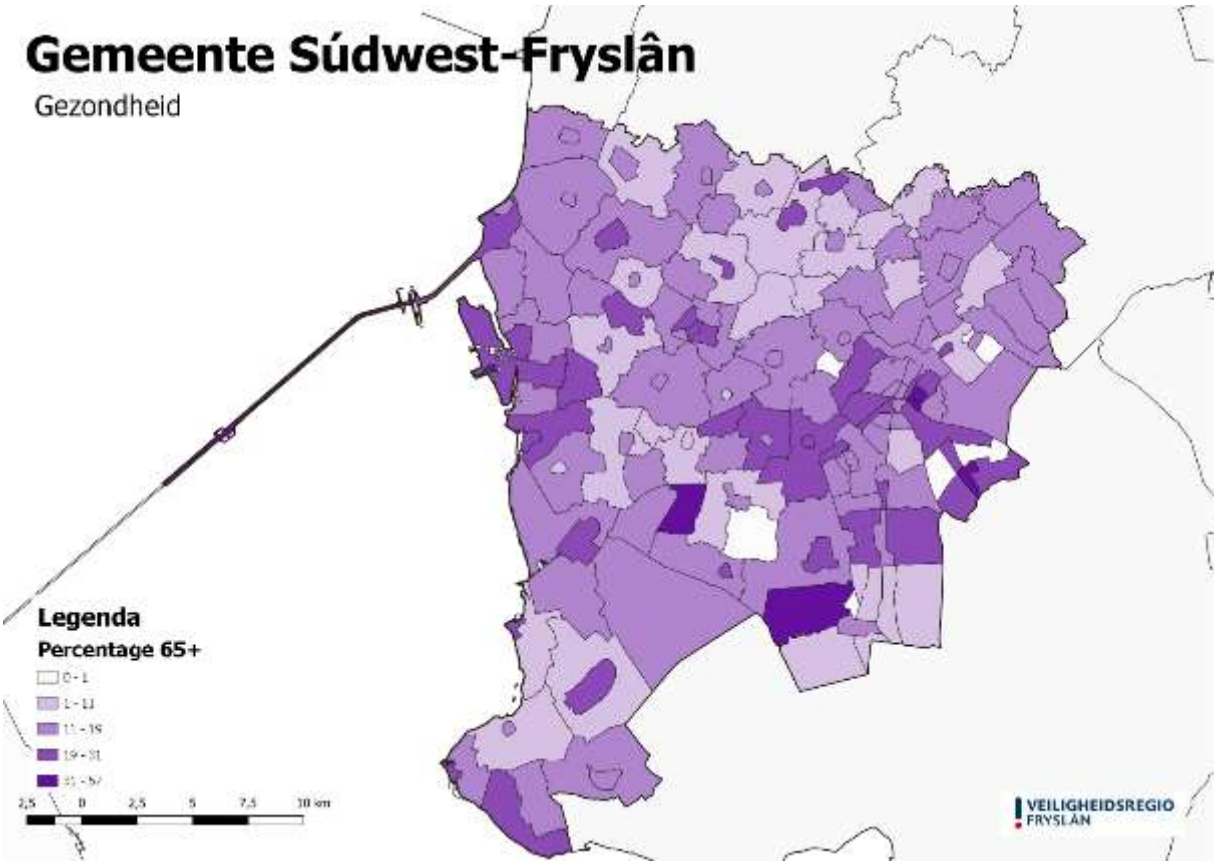

Verkeer en vervoer

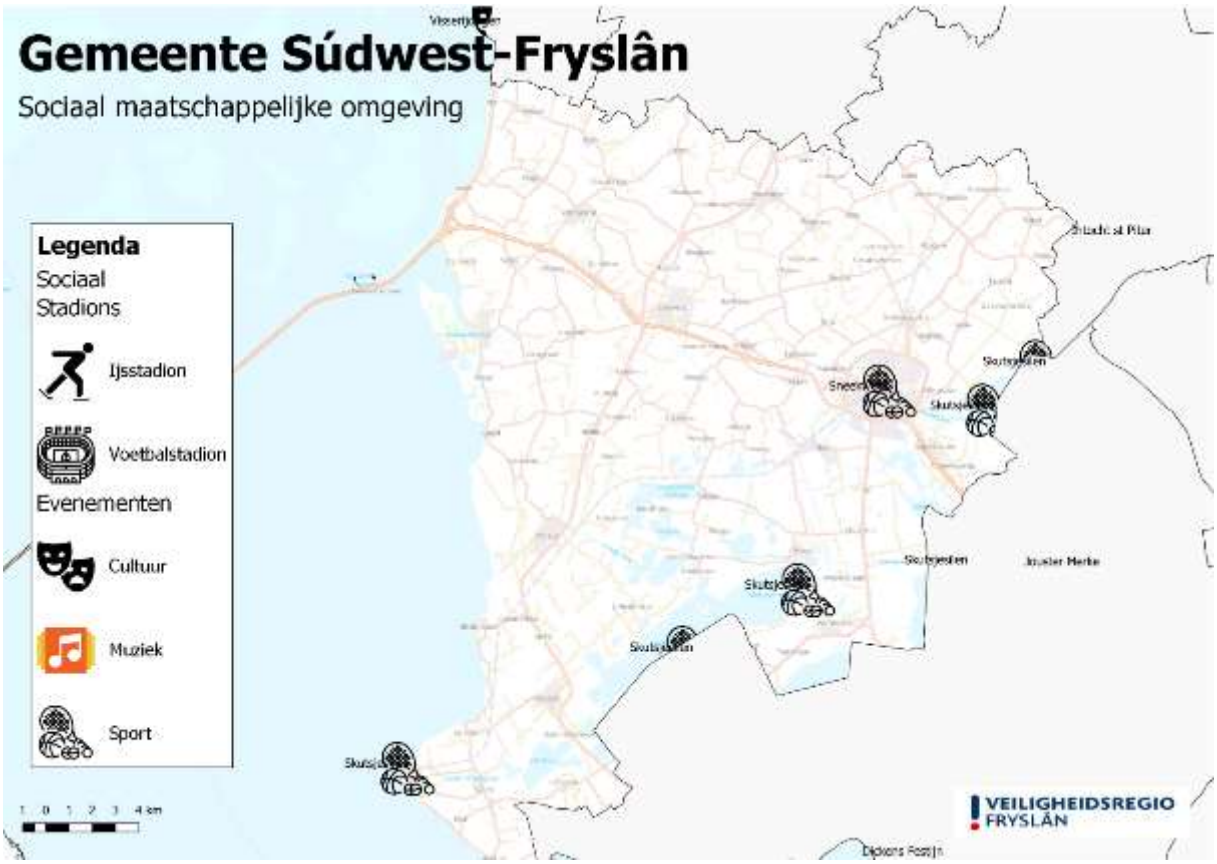

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

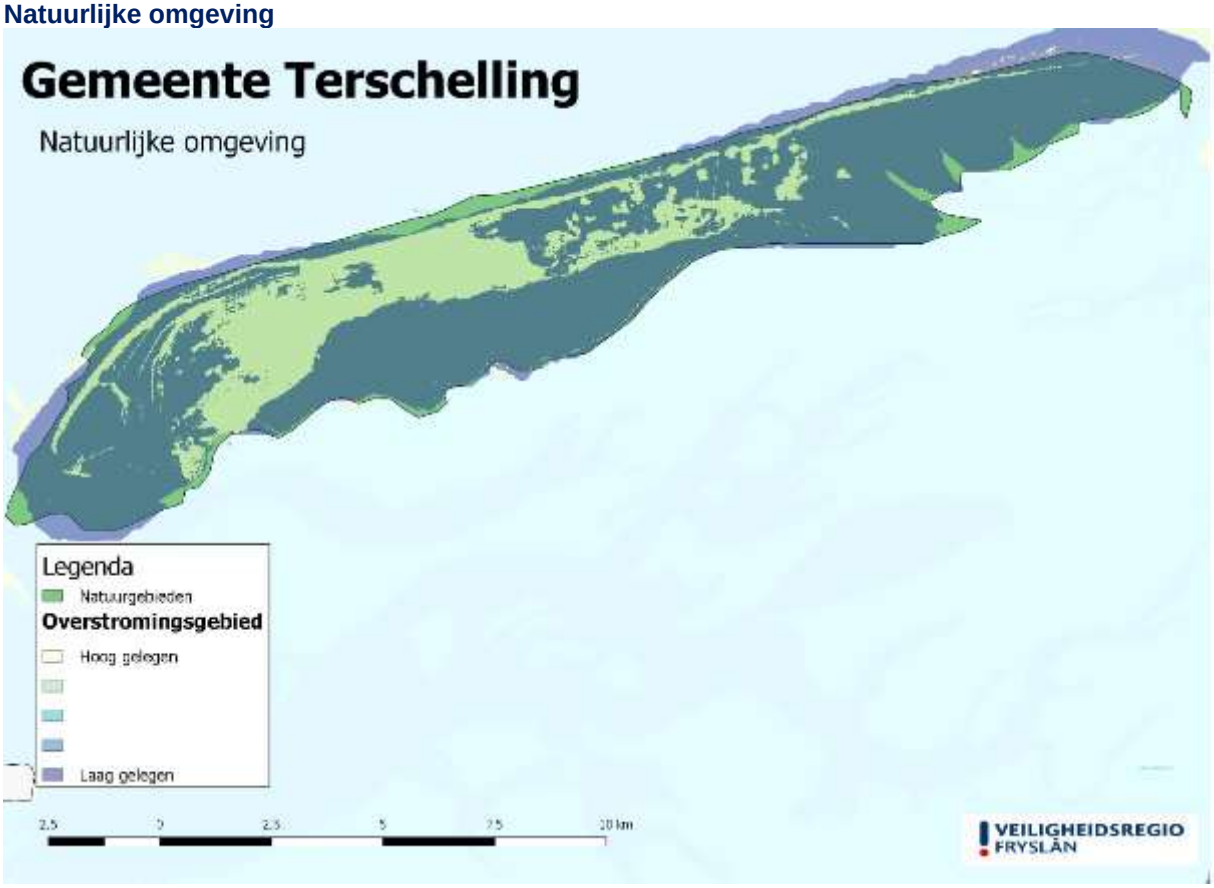
Terschelling

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

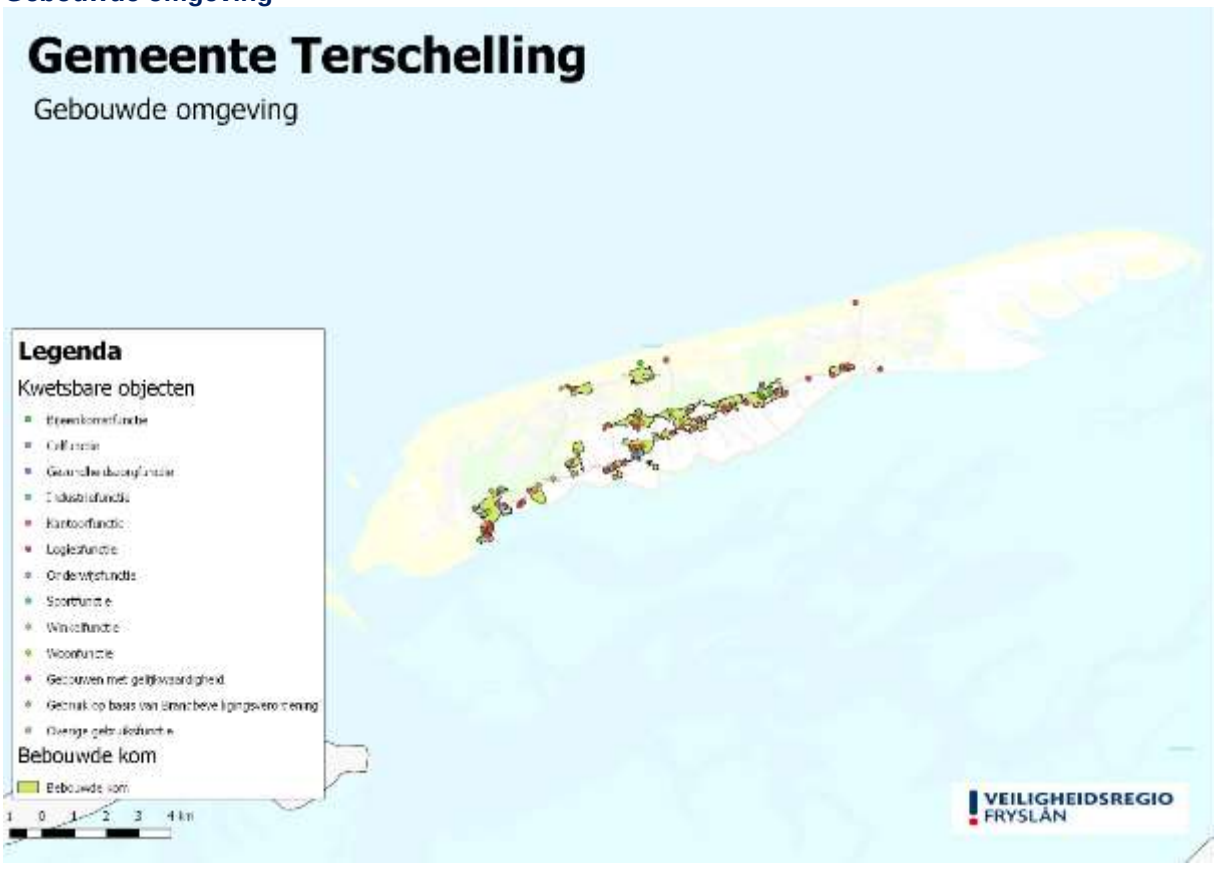
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	673,99 km²
Oppervlakte water[15]	588,73 km²
Inwoners	4.870
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Natuurgebieden aanwezig binnen gemeente.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Veel beroepsvaart en waterrecreatie aanwezig op de Waddenzee.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[15] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: Website Terschelling

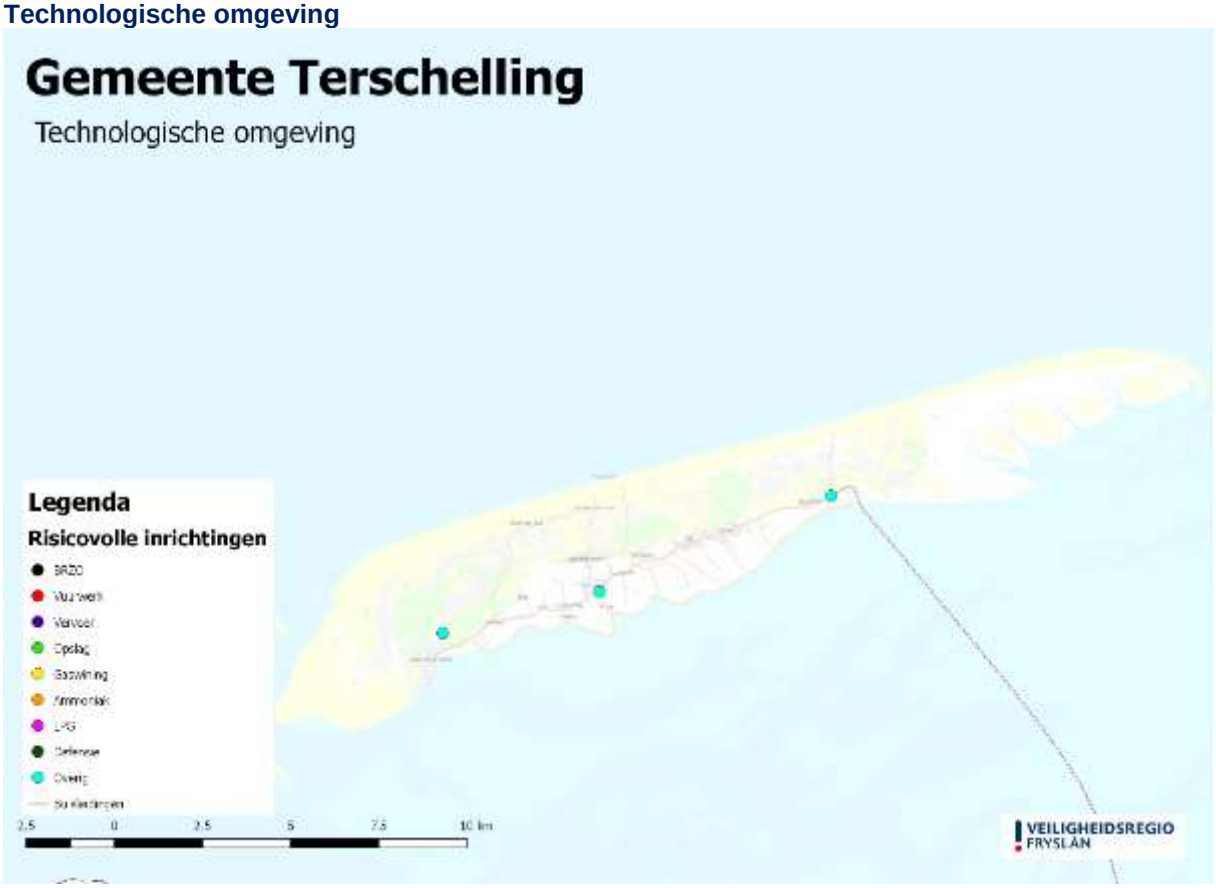
Natuurlijke omgeving

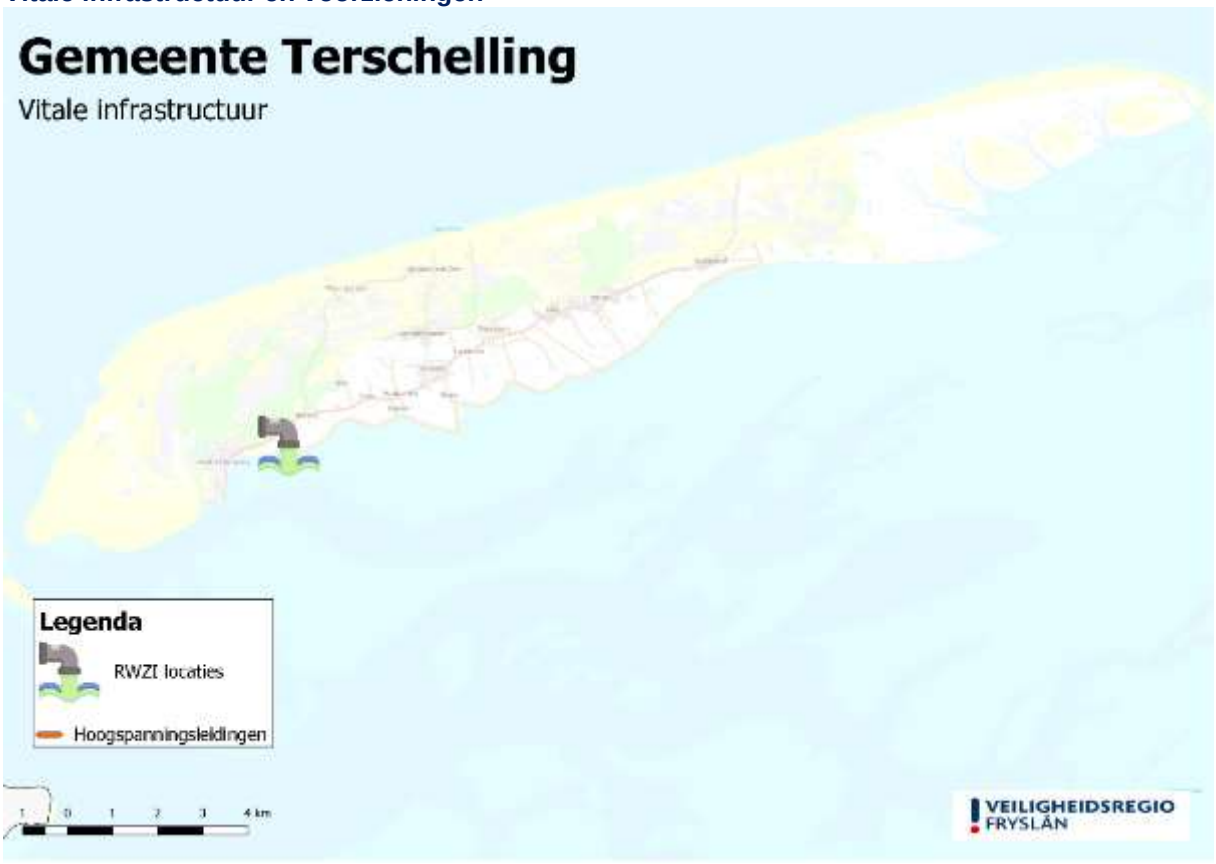
Gebouwde omgeving

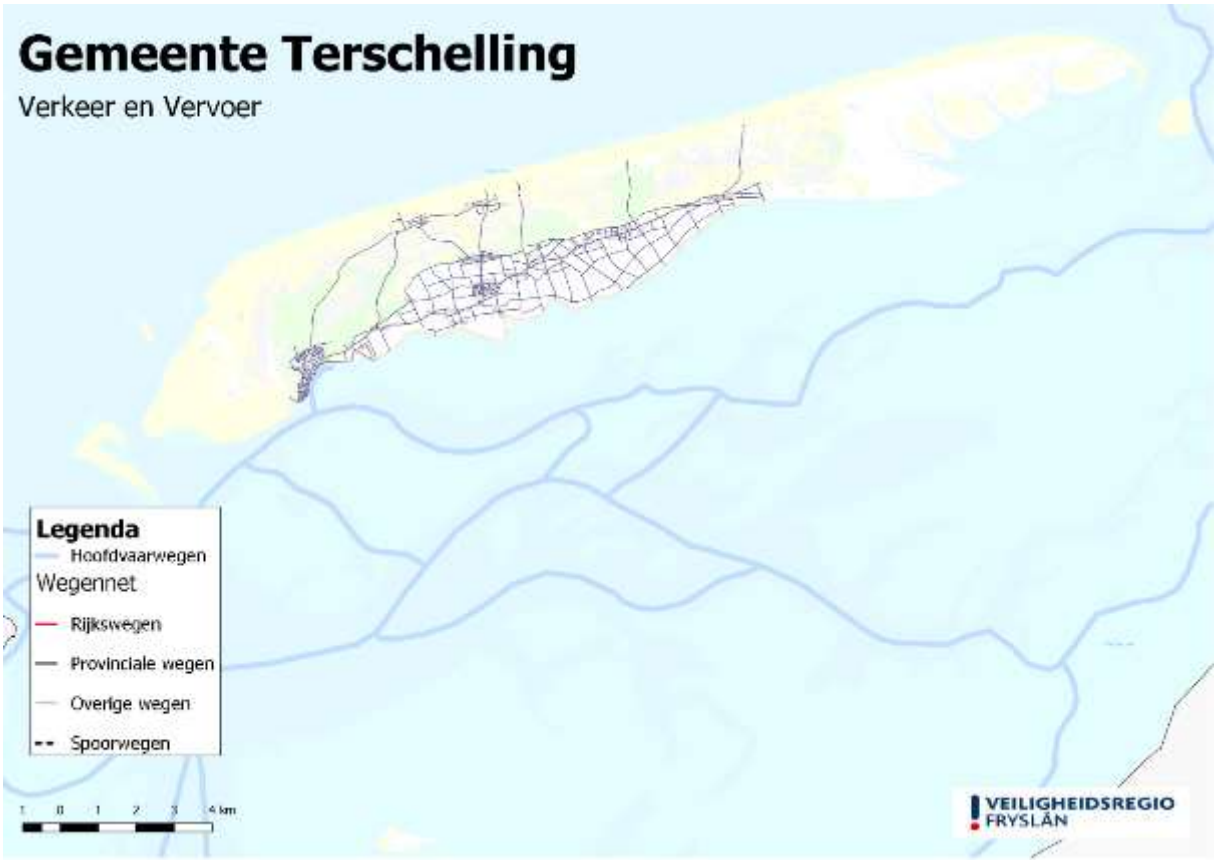
Technologische omgeving

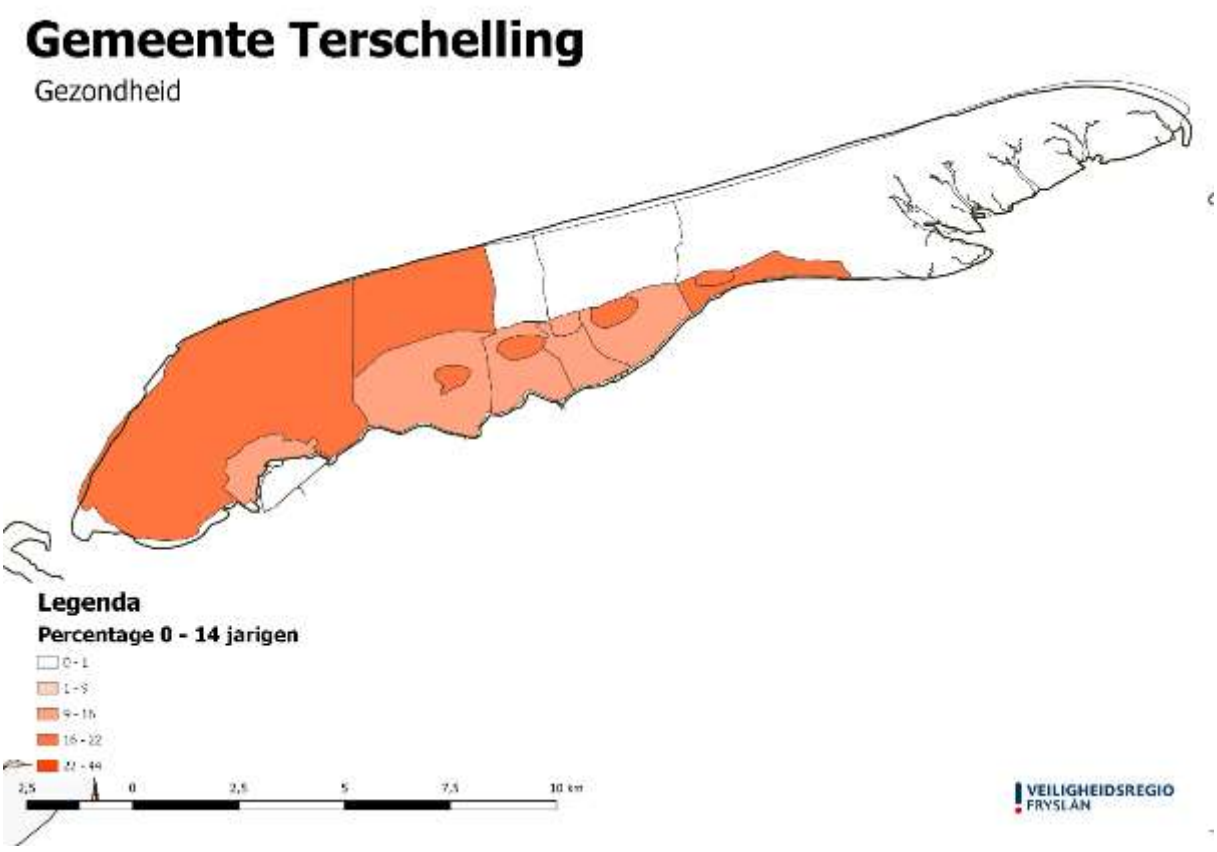
Vitale infrastructuur en voorzieningen

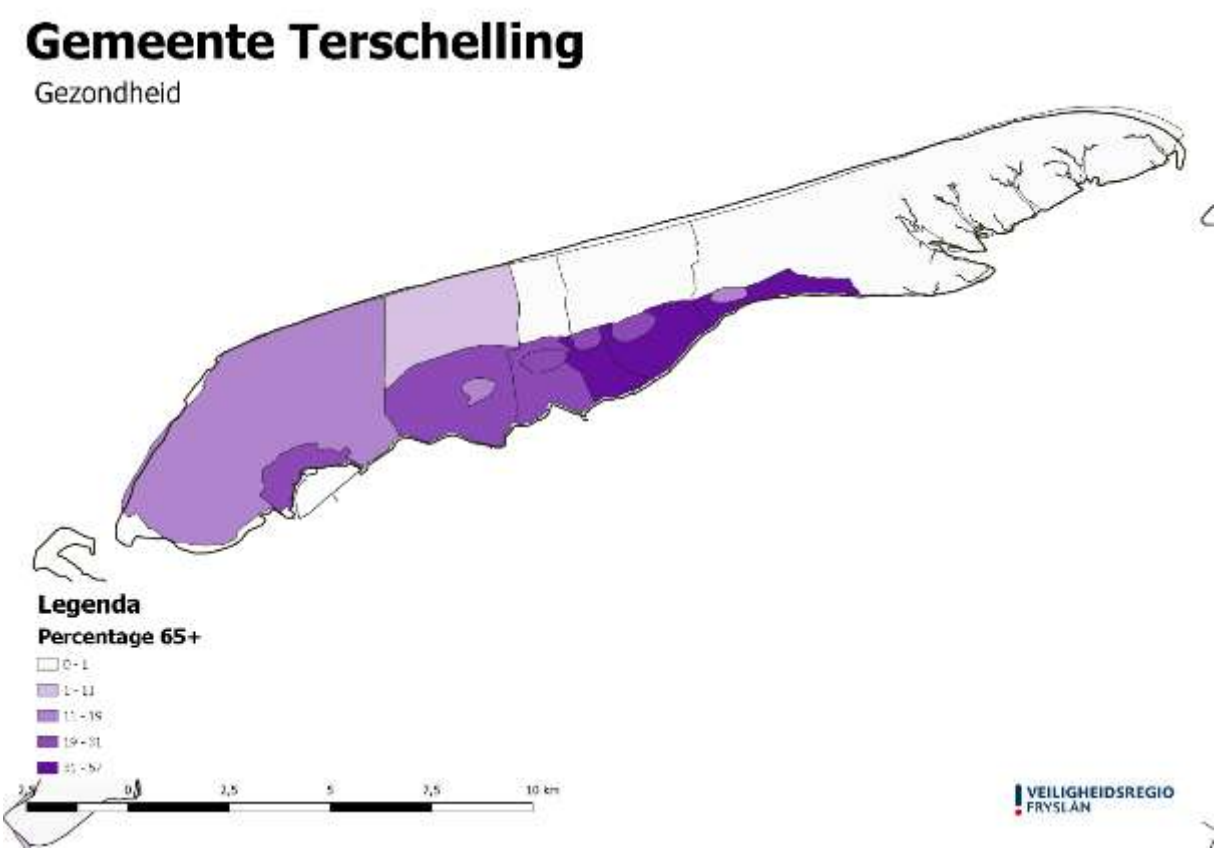

Verkeer en vervoer

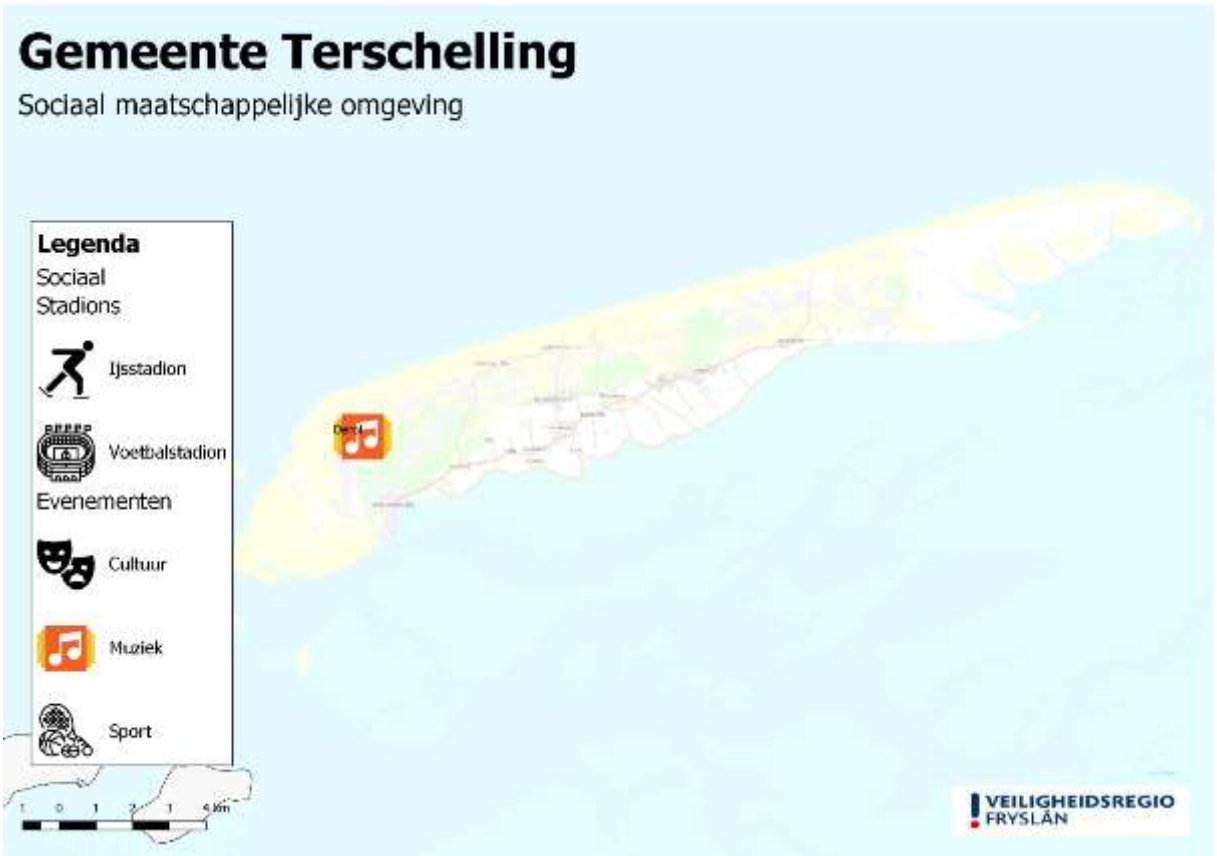

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

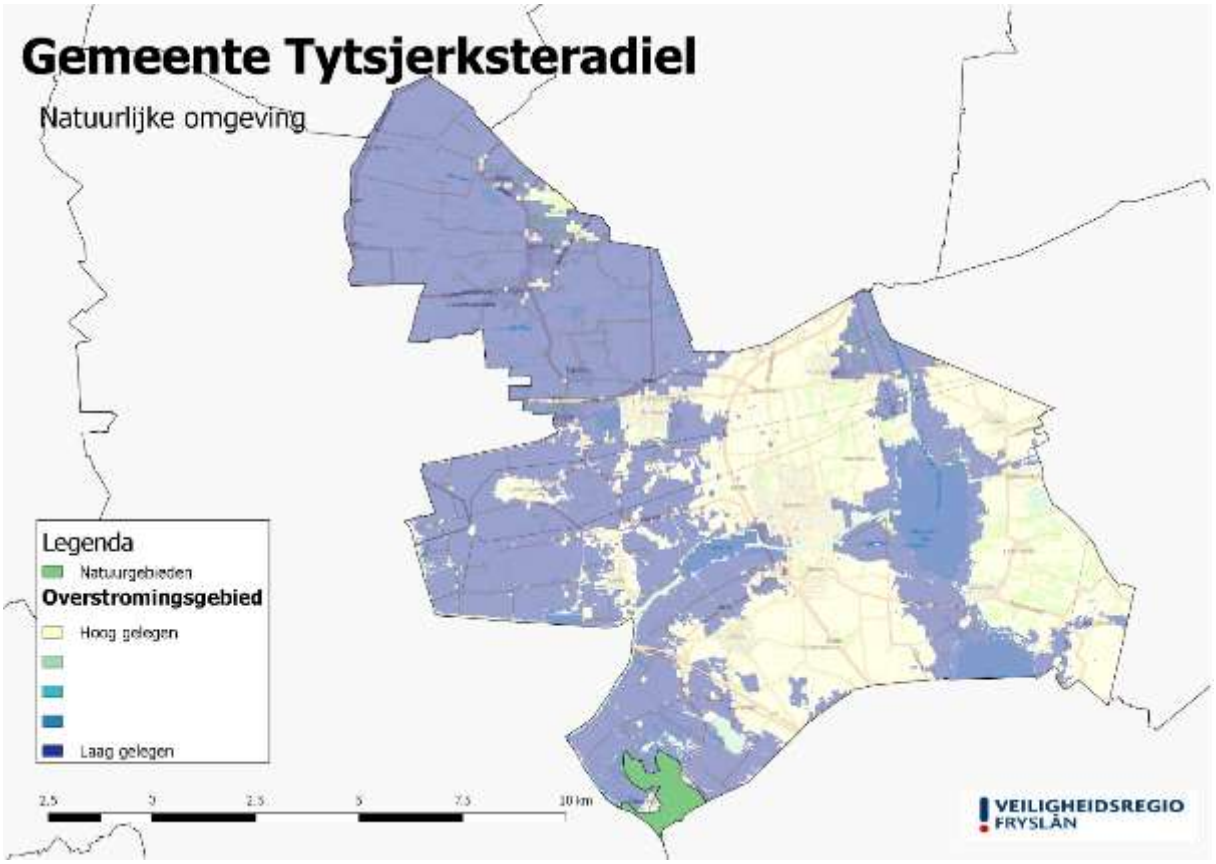
Tytsjerksteradiel

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

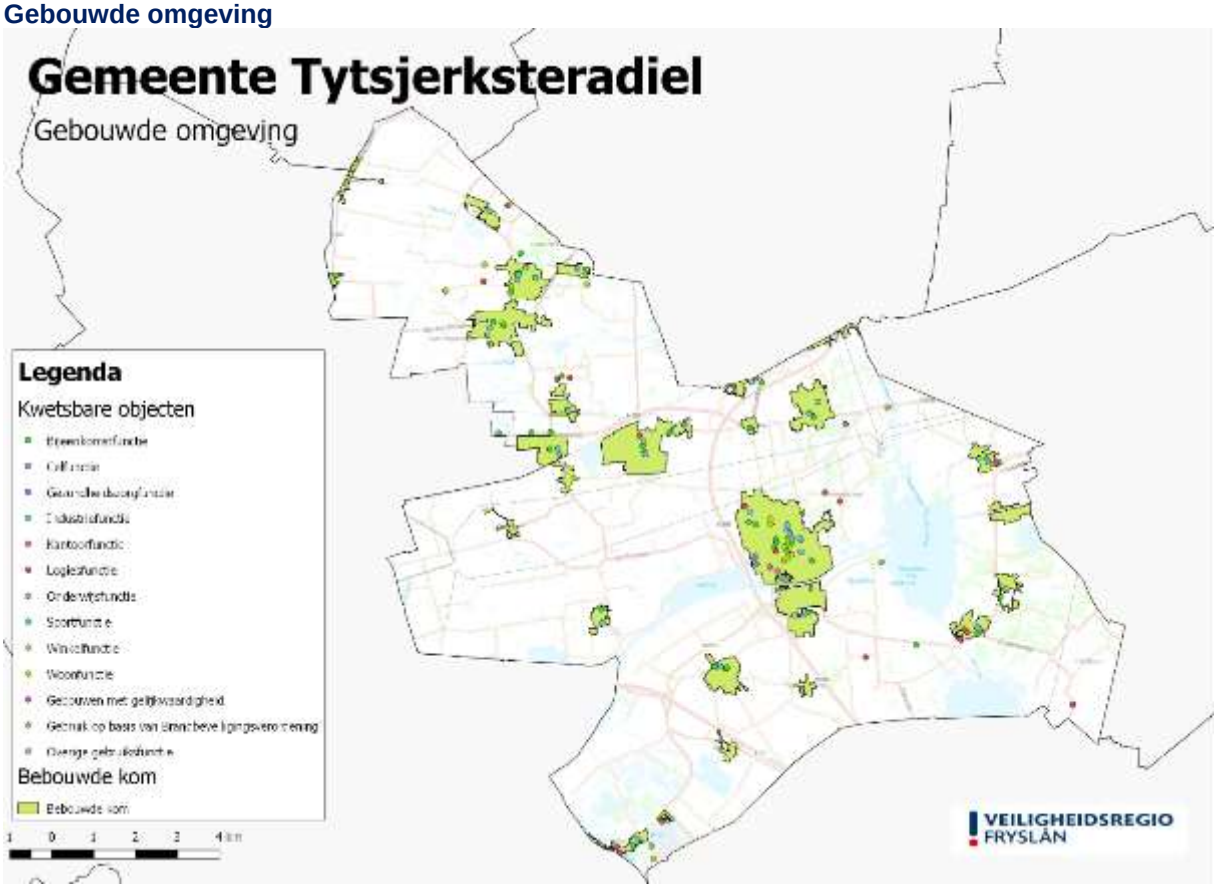
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	161,41 km²
Oppervlakte water[16]	12,55 km²
Inwoners	32.056
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Enkele polders gelegen onder NAP.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Veel beroepsvaart en waterrecreatie aanwezig op de meren en het kanaal. Provinciale wegen aanwezig binnen gemeente. Spoorlijn Leeuwarden – Groningen aanwezig.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

Natuurlijke omgeving

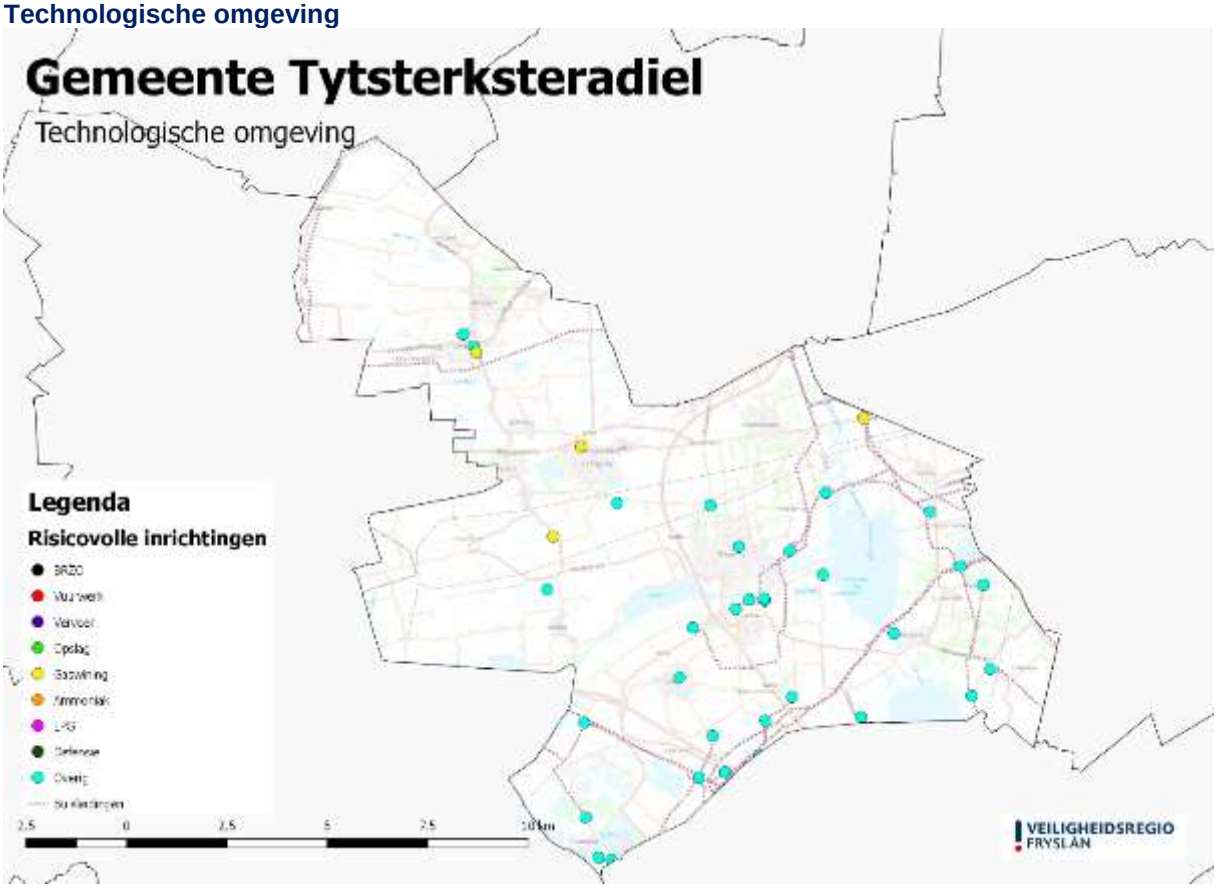
[16] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Tytsjerksteradiel

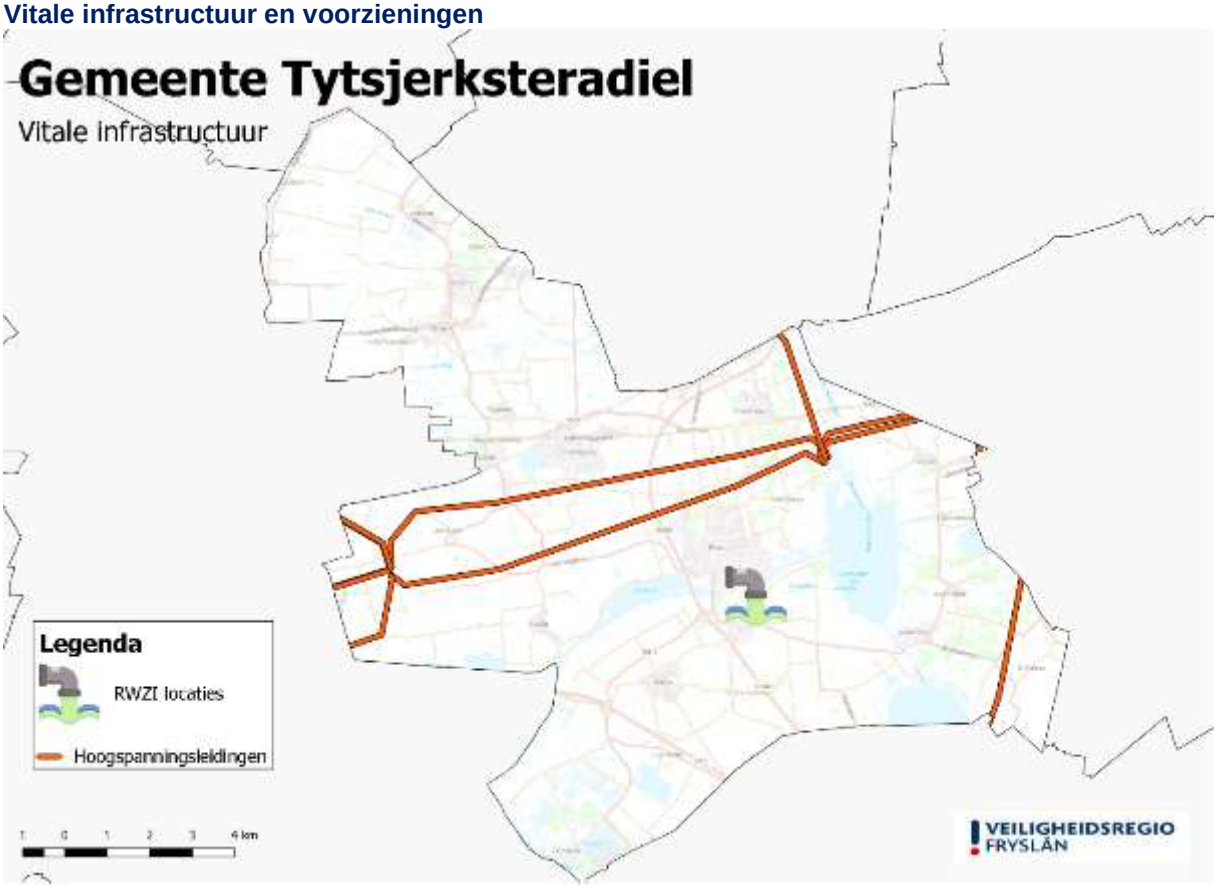
Gebouwde omgeving

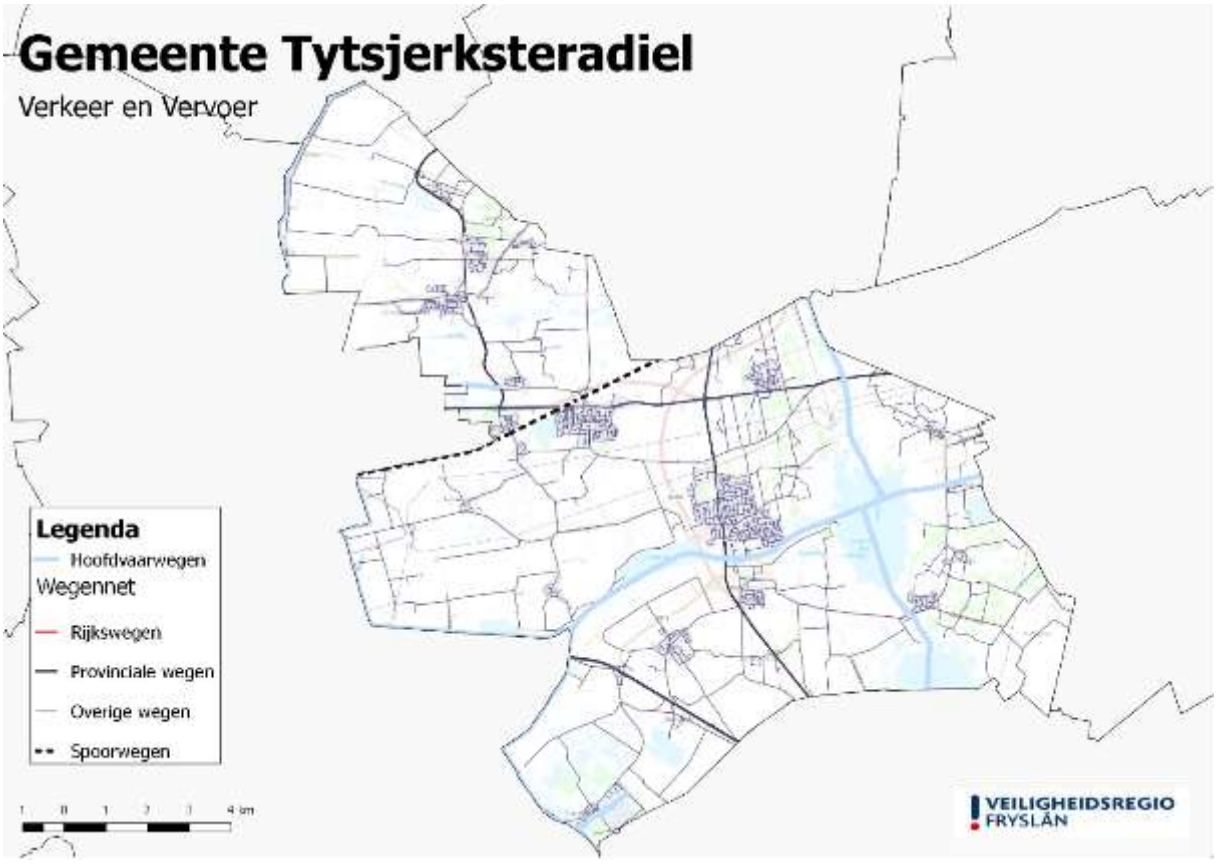
Technologische omgeving

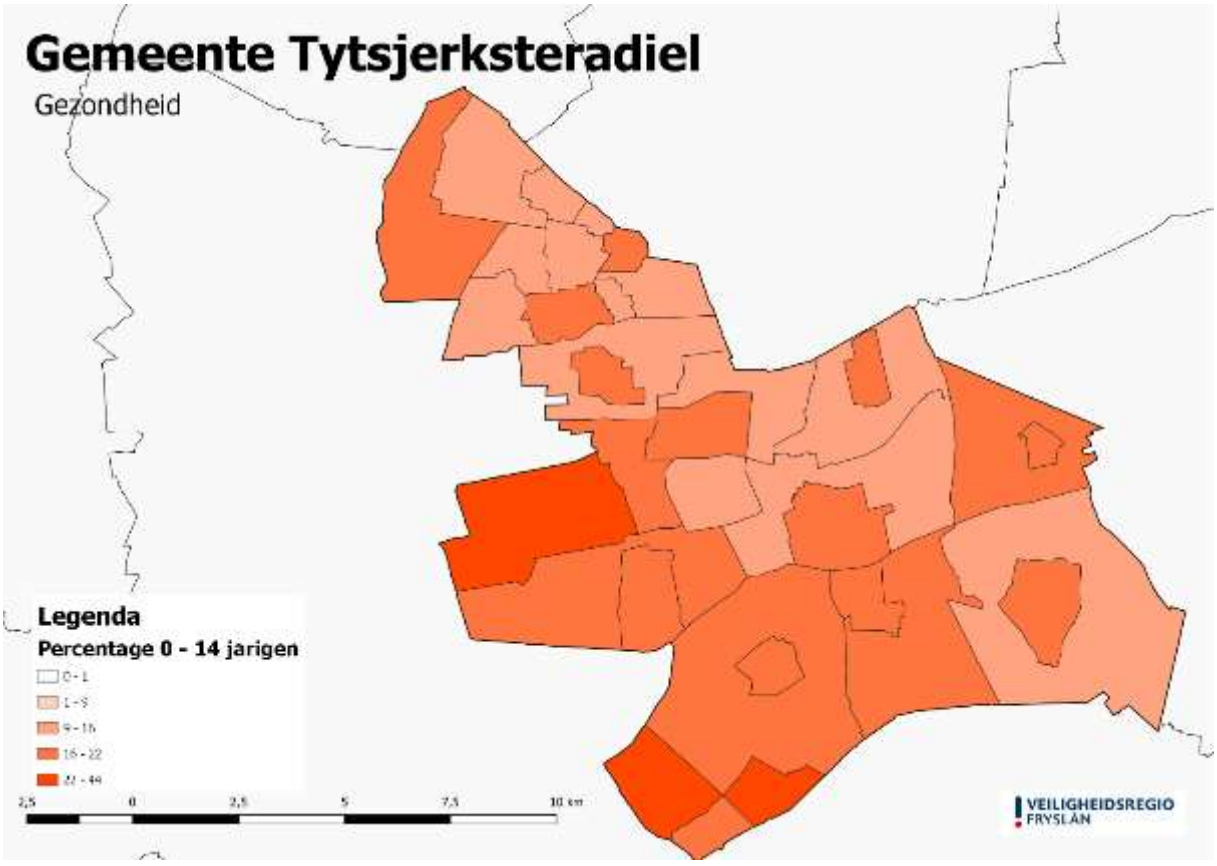
Vitale infrastructuur en voorzieningen

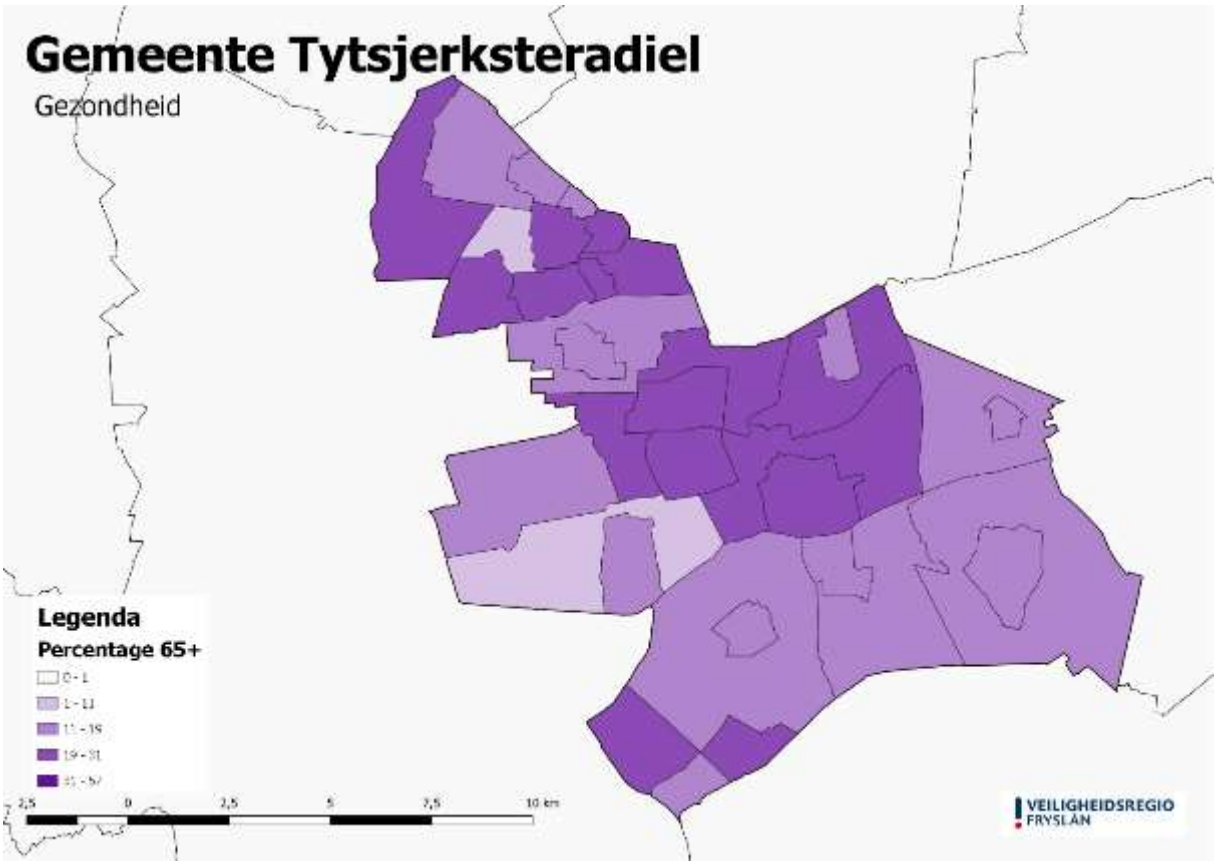

Verkeer en vervoer

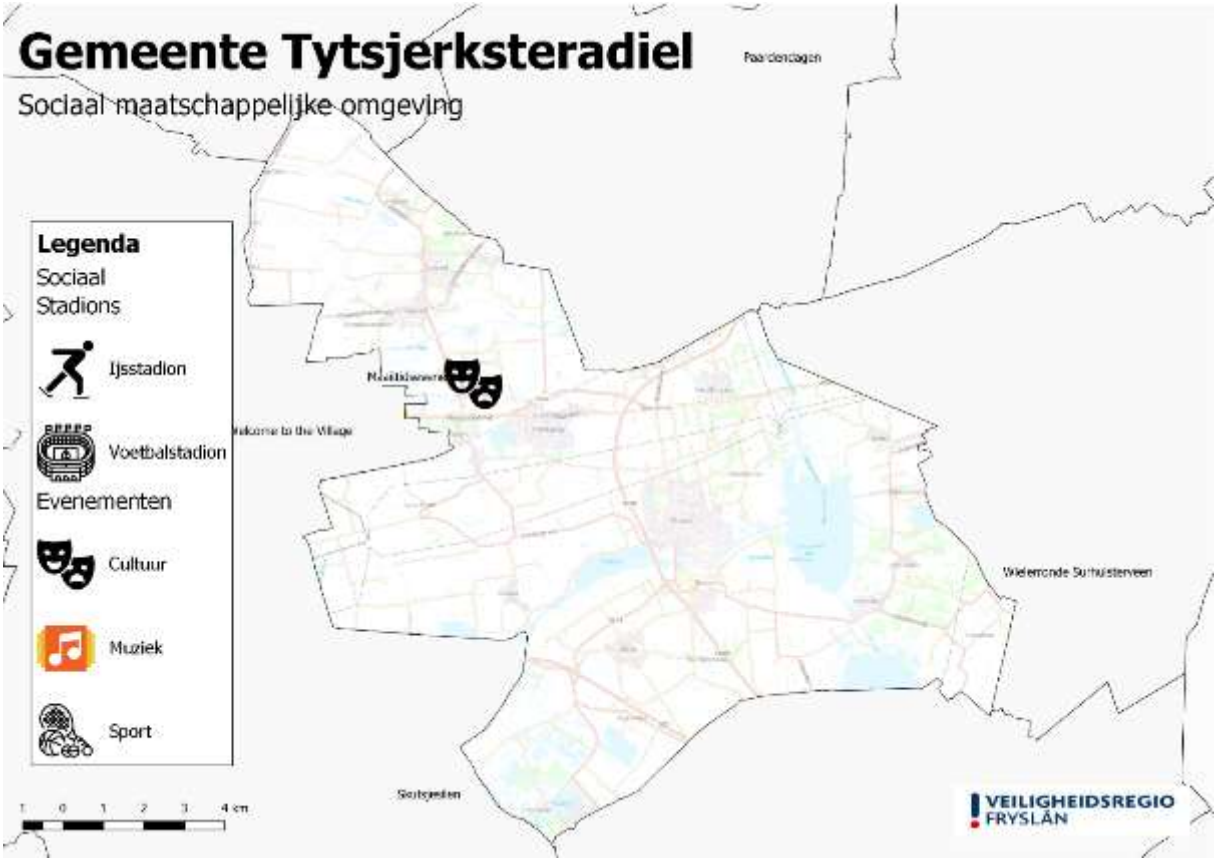

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

Vlieland

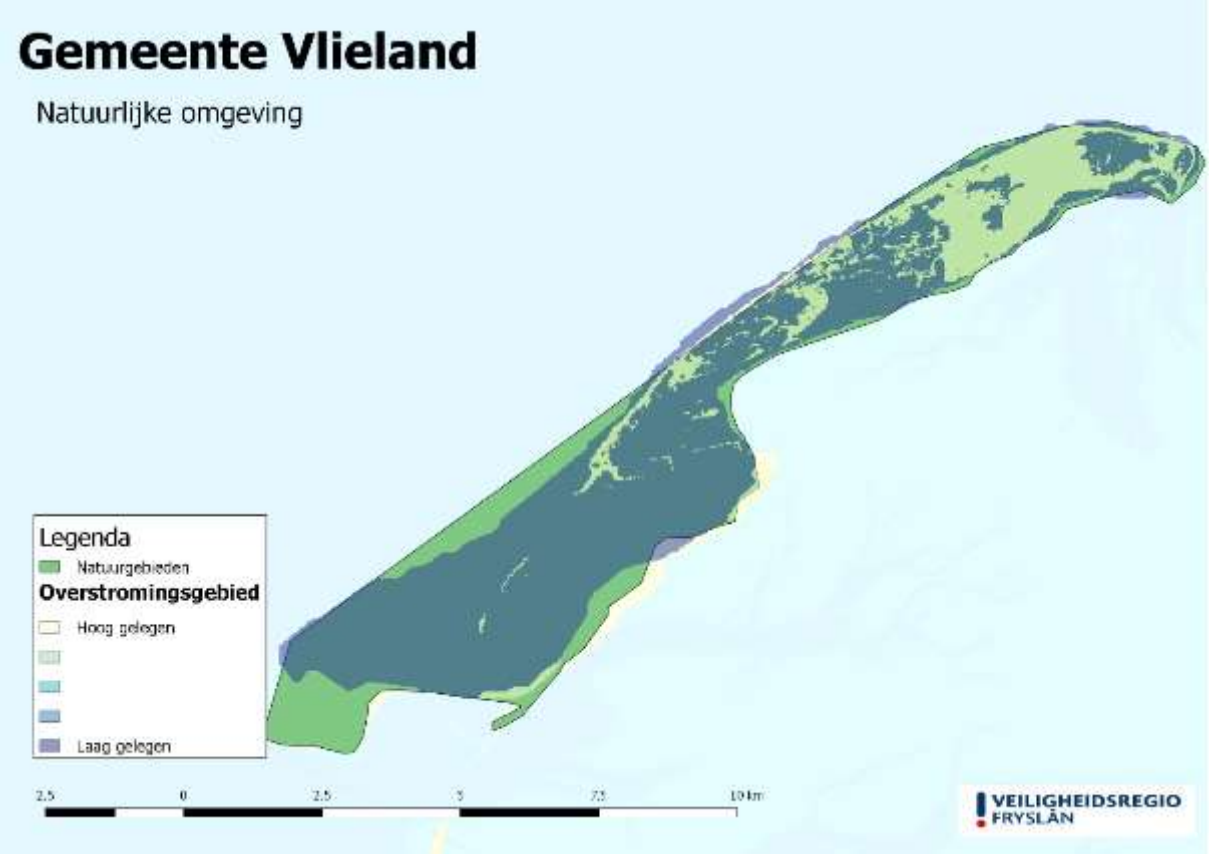
In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	315,80 km²
Oppervlakte water[17]	276,65 km²
Inwoners	1.193
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Natuurgebieden aanwezig binnen gemeente.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Veel beroepsvaart en waterrecreatie aanwezig op de Waddenzee.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[17] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente

Bron afbeelding: LinkedIn Vlieland

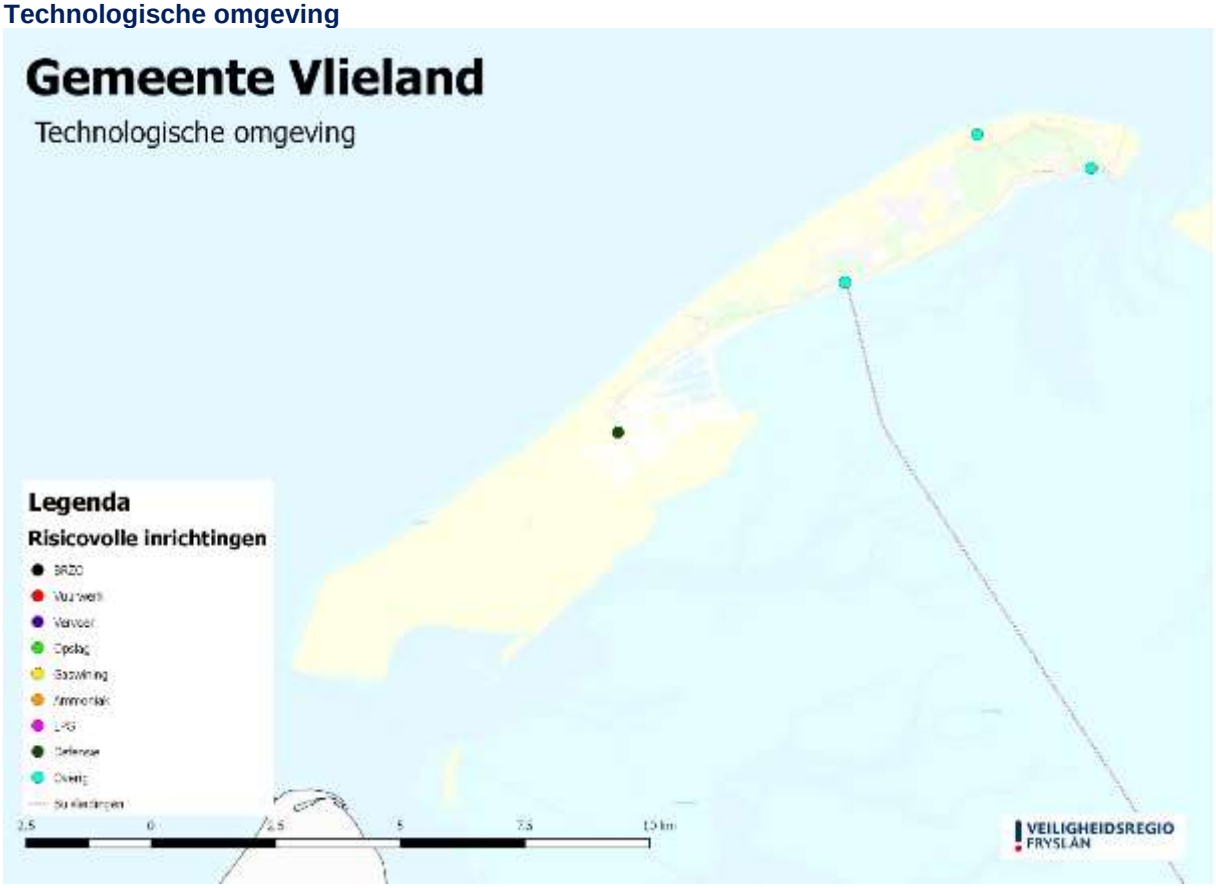
Natuurlijke omgeving

Gebouwde omgeving

Technologische omgeving

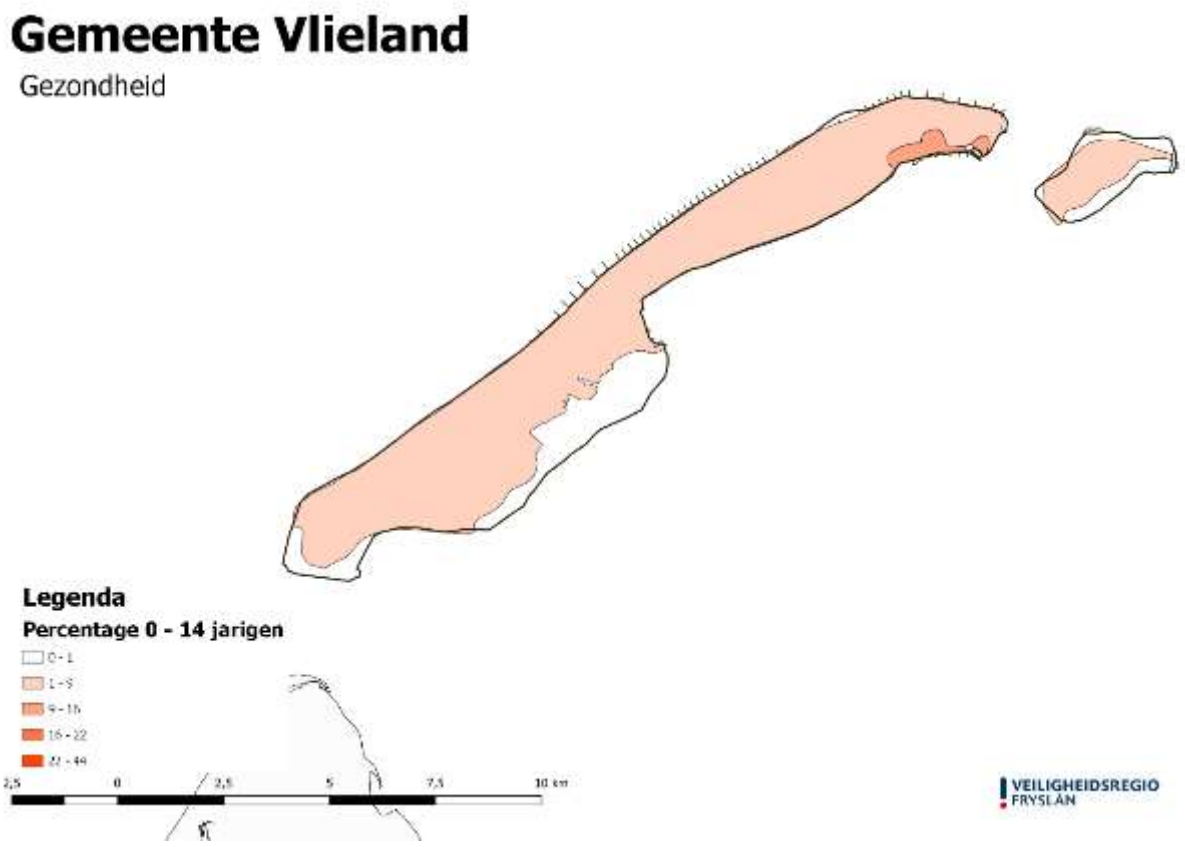
Vitale infrastructuur en voorzieningen

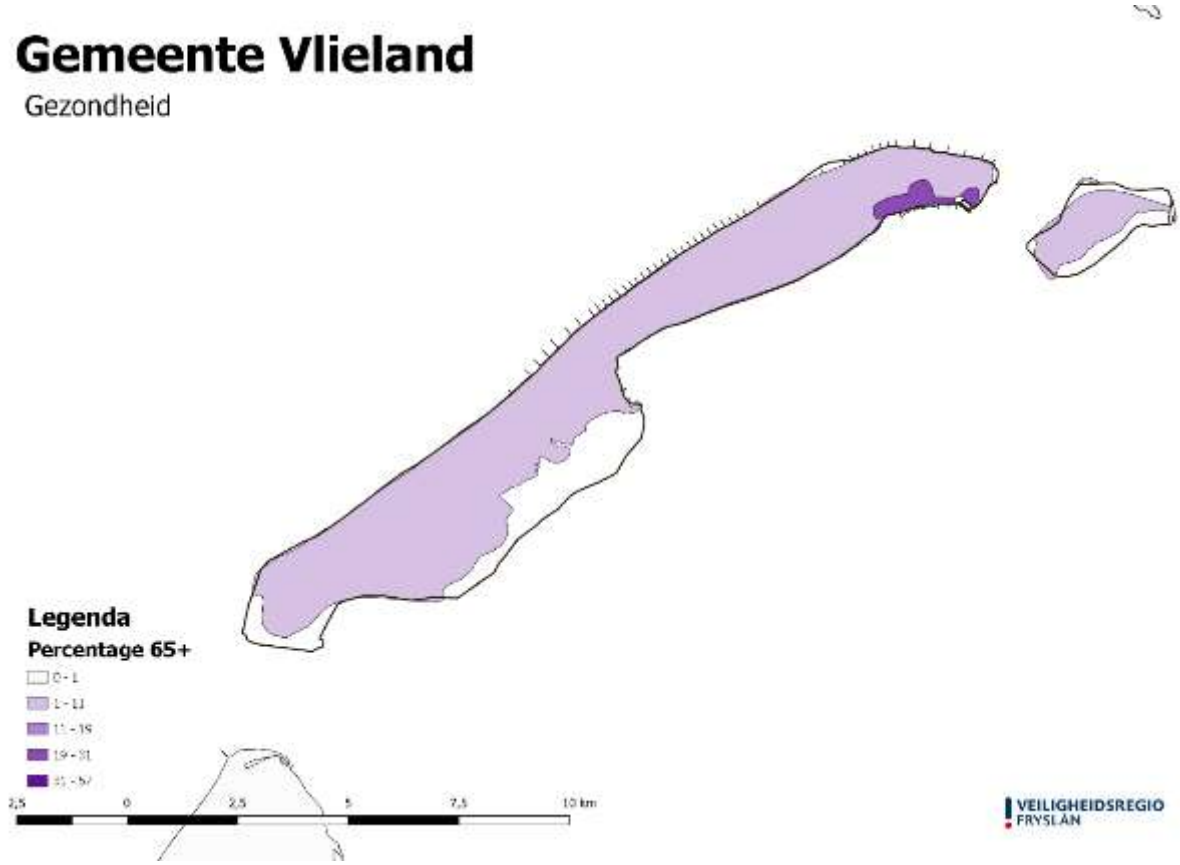

Verkeer en vervoer

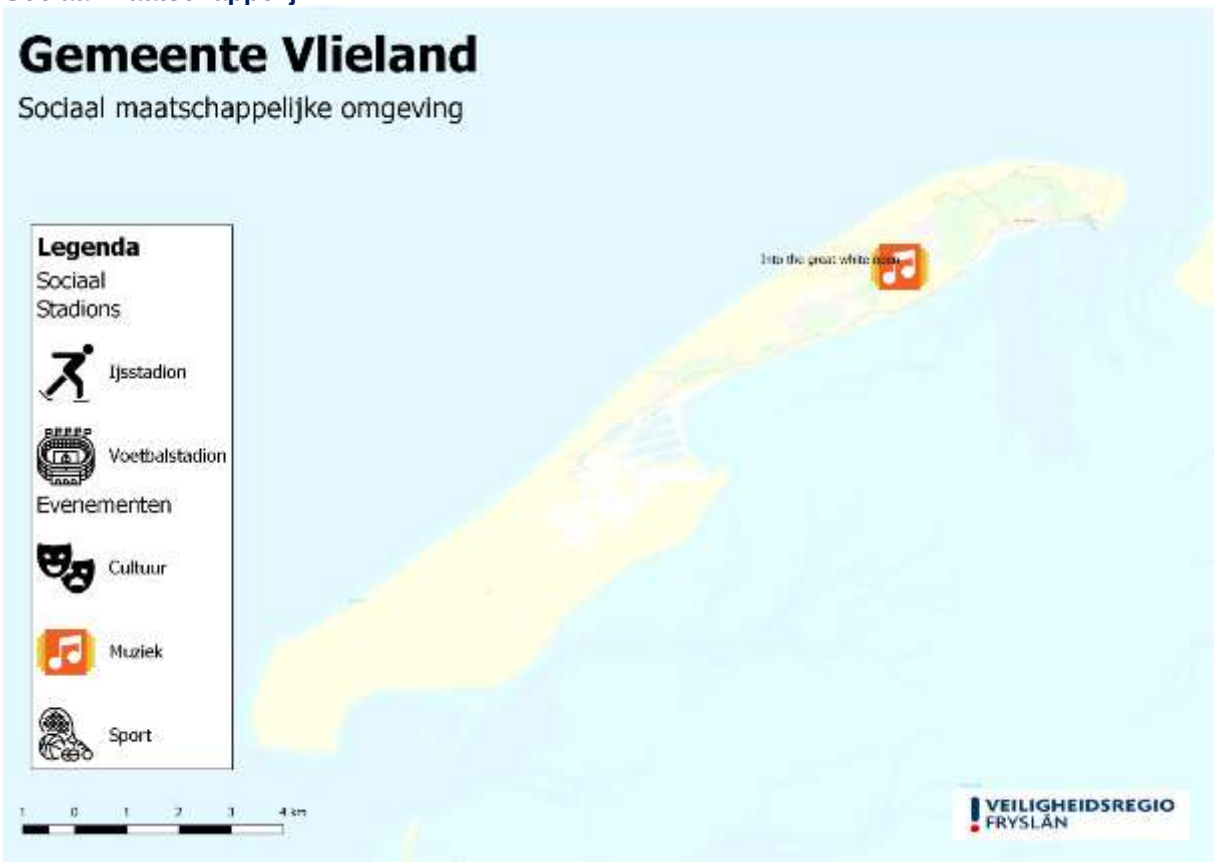

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

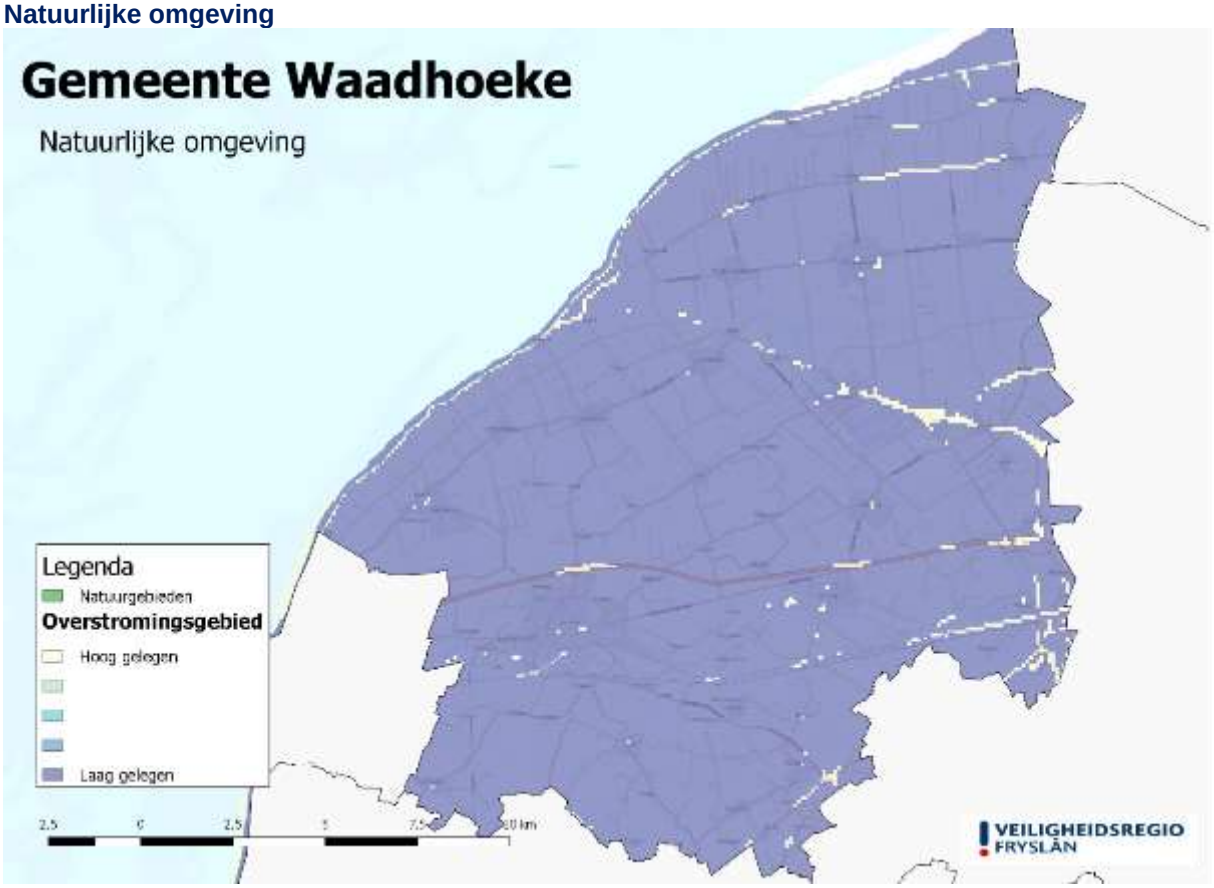
Waadhoeke

In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

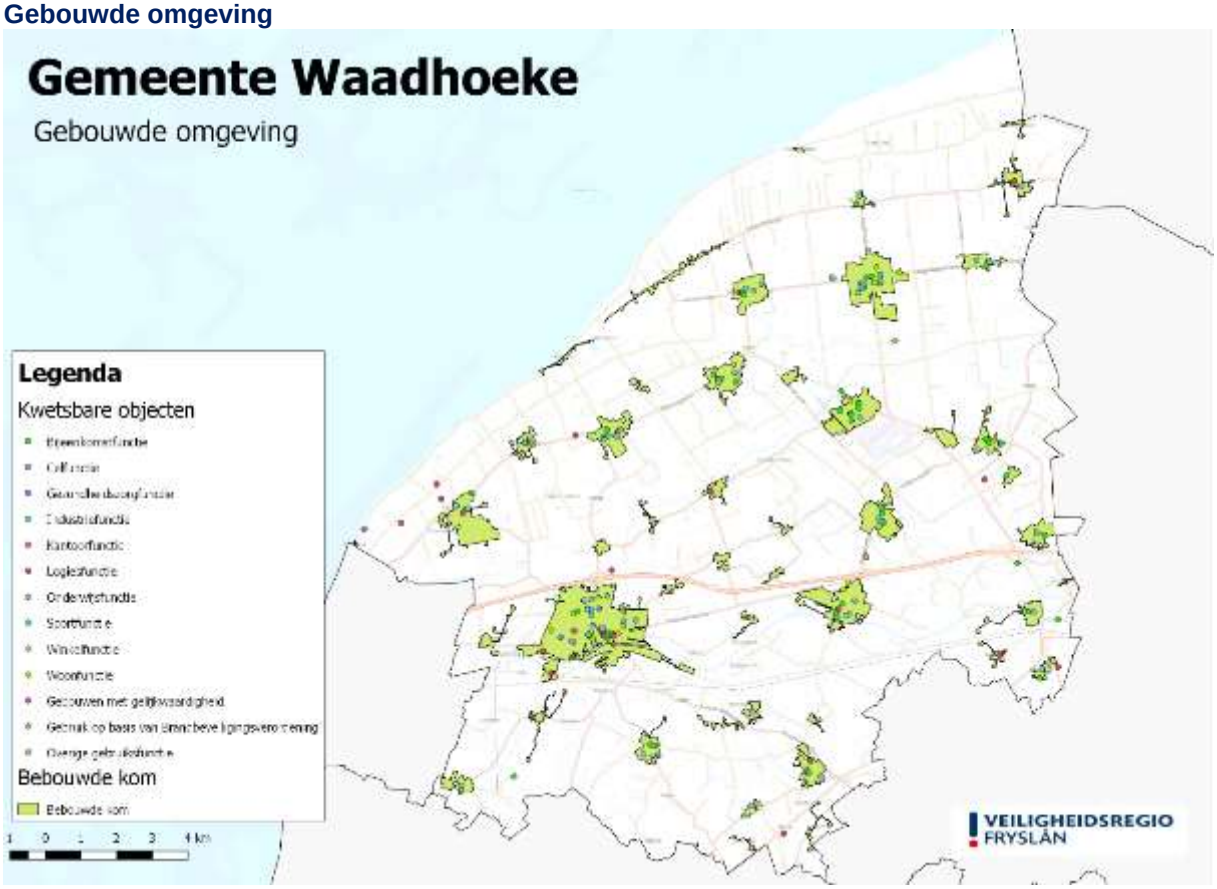
Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	315,26 km²
Oppervlakte water[18]	30,4 km²
Inwoners	46.155
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Enkele polders gelegen onder NAP.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen Dichte binnenstad gelegen binnen gemeente.
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Veel beroepsvaart en waterrecreatie aanwezig op de vaarten en het kanaal.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

[18] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente
Bron afbeelding: LinkedIn Waadhoeke

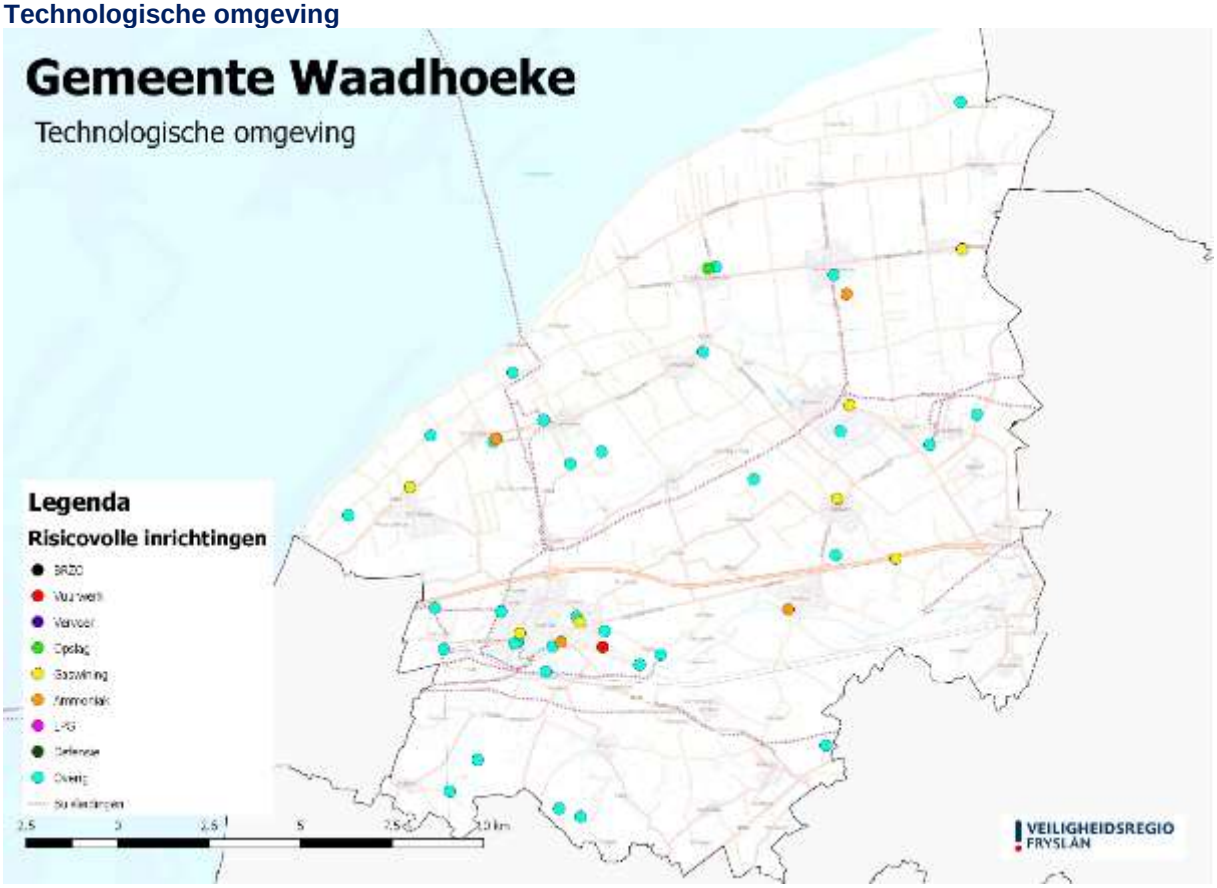
Natuurlijke omgeving

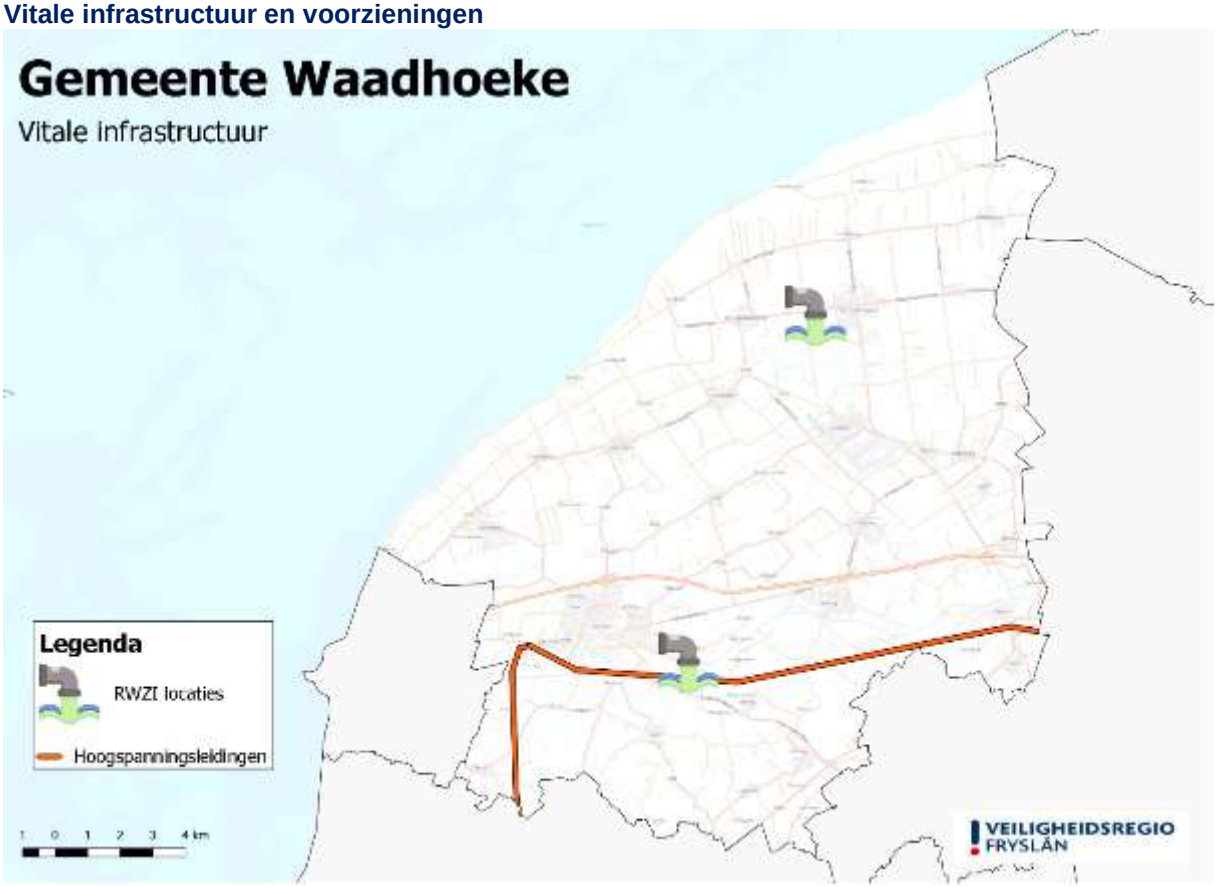
Gebouwde omgeving

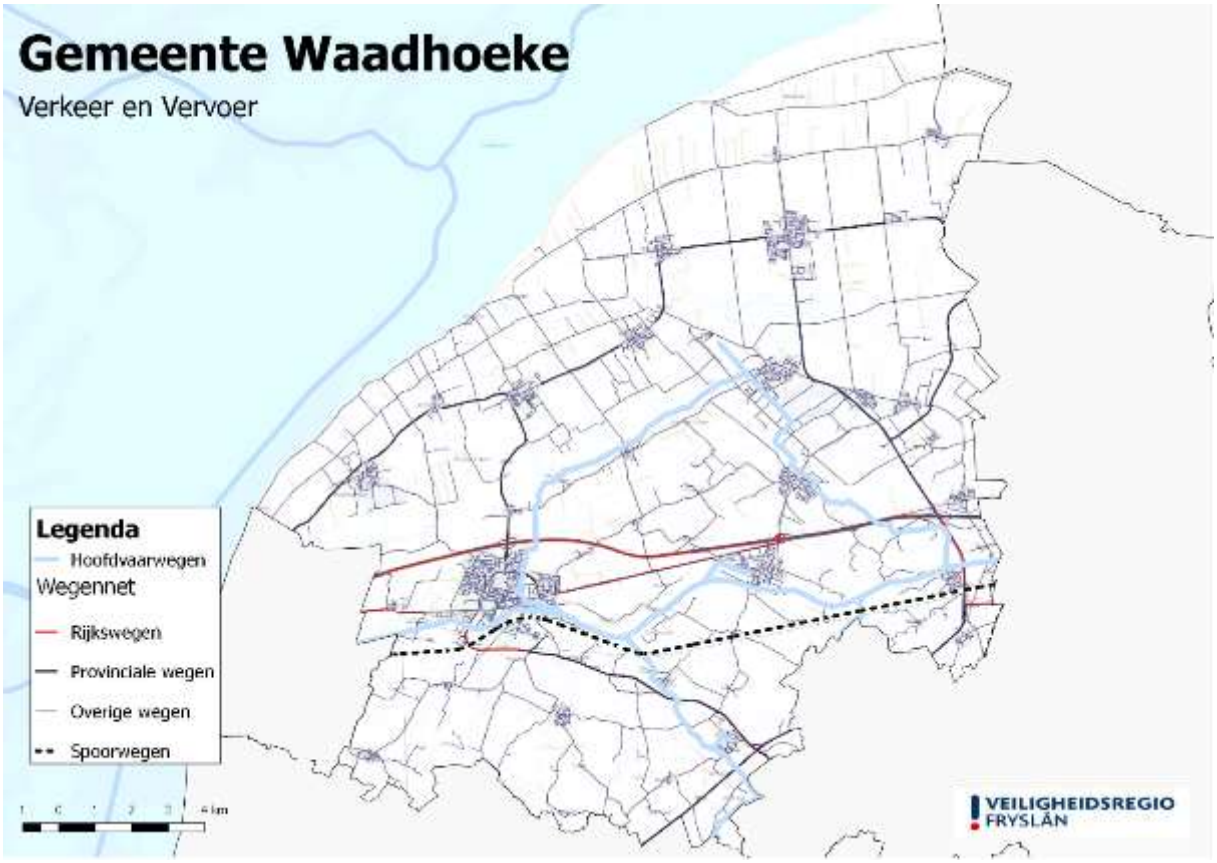
Technologische omgeving

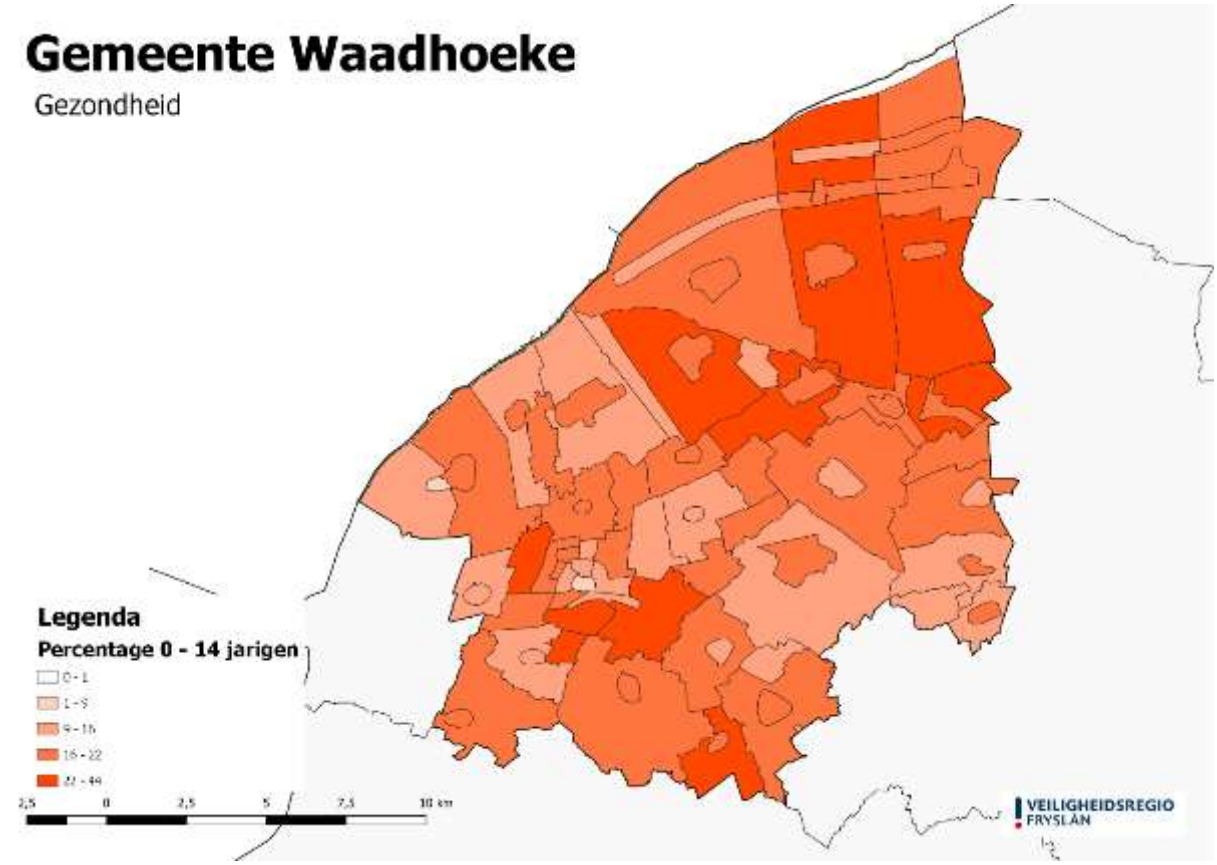
Vitale infrastructuur en voorzieningen

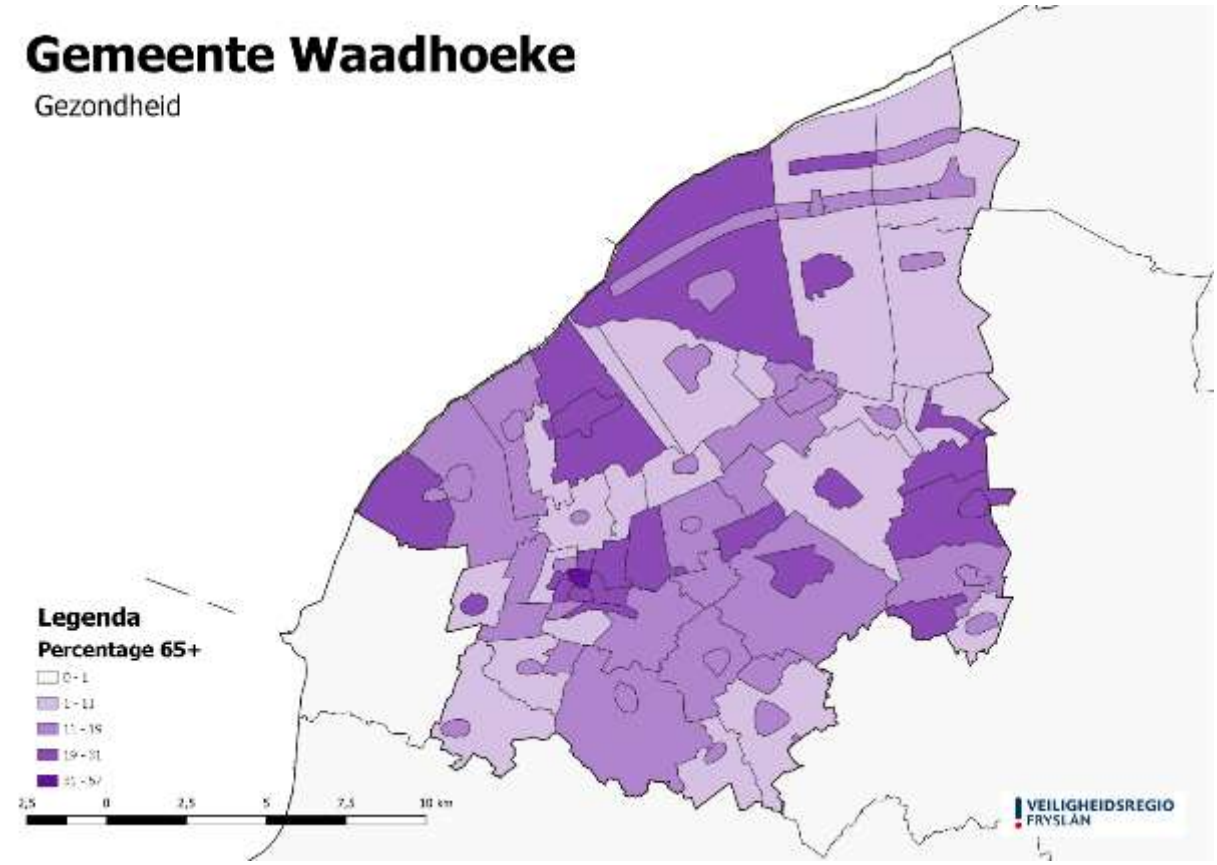

Verkeer en vervoer

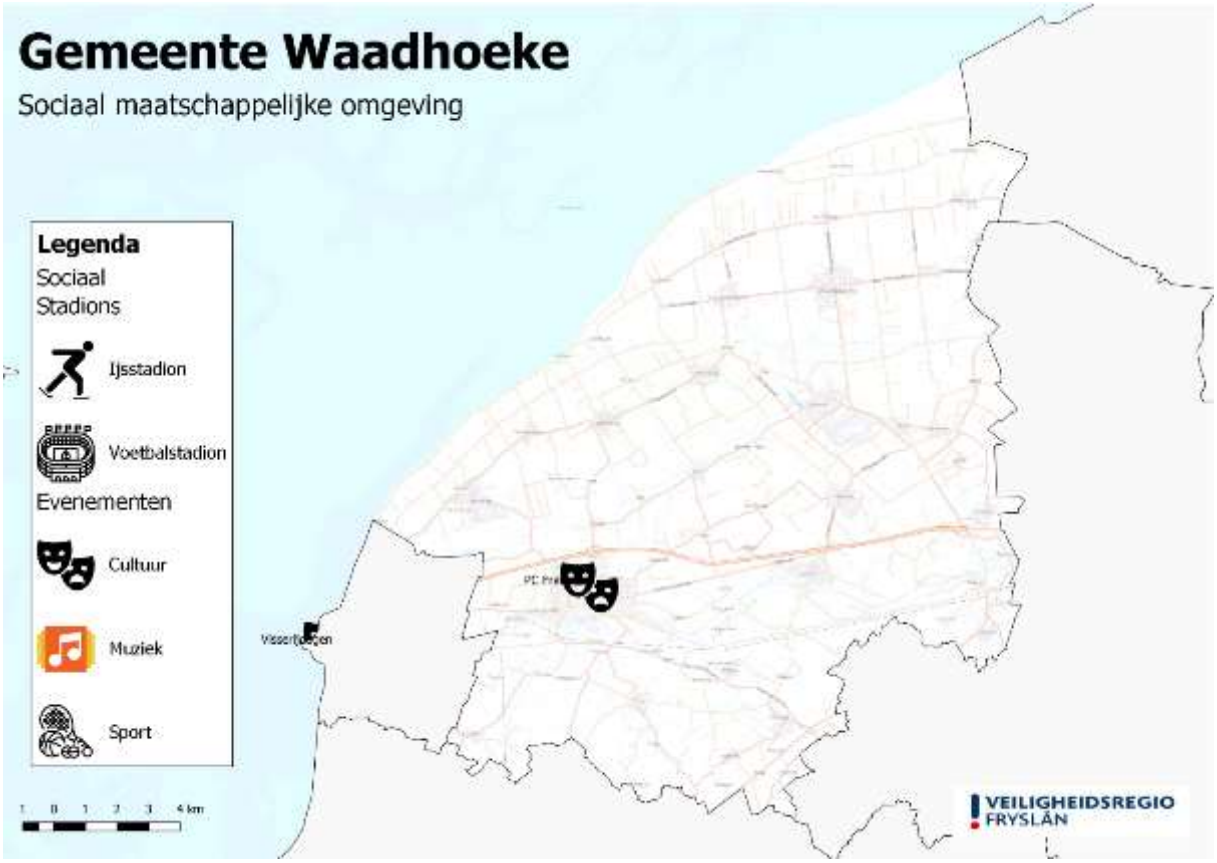

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

Weststellingwerf

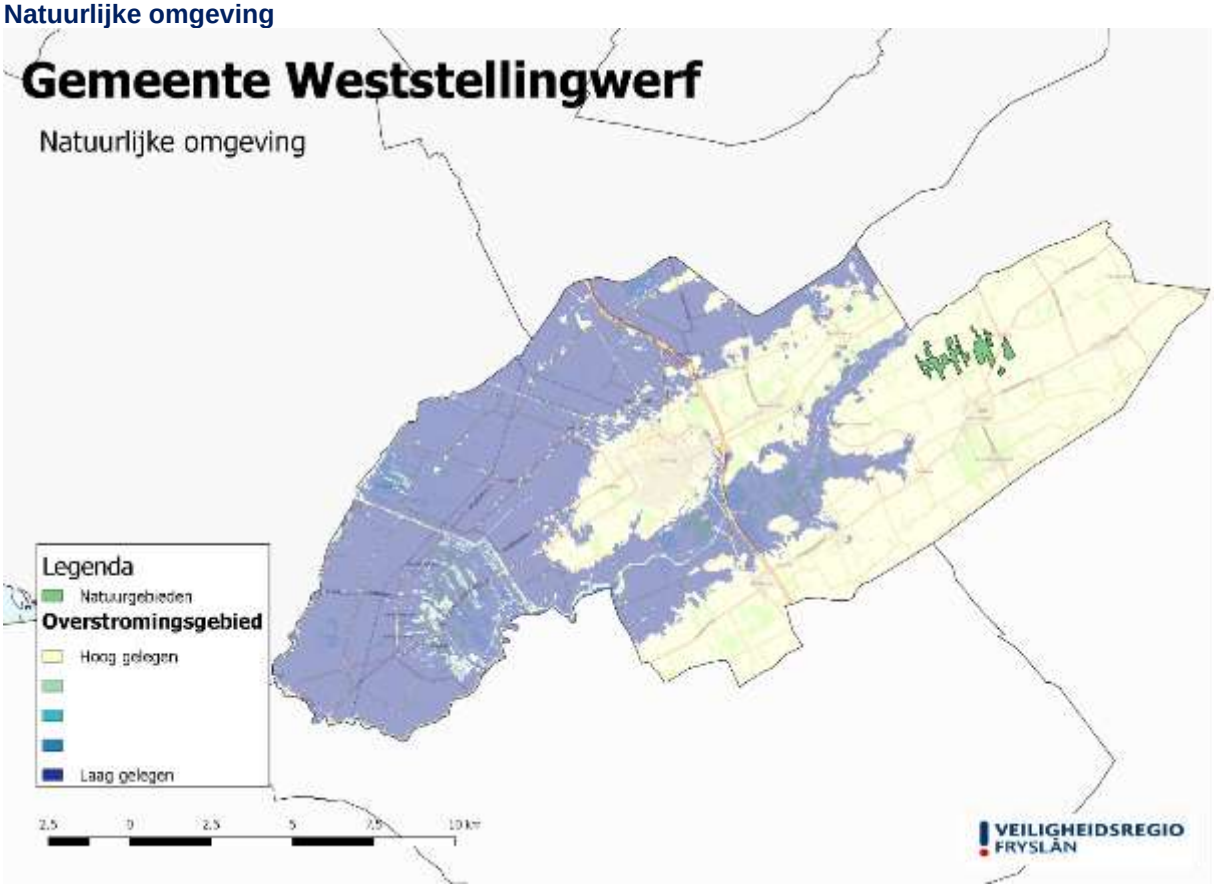
In onderstaand overzicht is op basis van de professionele risicokaart, het CBS en overige relevante bronnen een inventarisatie van de relevante risico's samengesteld voor het grondgebied van de gemeente. Hierin komen de specifieke kenmerken van de gemeente zelf en de specifieke kenmerken van de relevante risicobronnen per thema naar voren. Om weer te geven welke incidenttypen mogelijk zijn voor de gemeente hebben wij een Exceldocument als bijlage toegevoegd. Deze inventarisatie van de risico's wordt gebruikt om al dan niet uit te werken in scenario's voor het risicobeeld voor Fryslân.

Kerngegevens	
Oppervlakte grondgebied	228,45 km²
Oppervlakte water[19]	8,15 km²
Inwoners	26.125
Toelichting per thema	
Natuurlijke omgeving	Gelegen binnen overstromingsgebied. Enkele polders gelegen onder NAP. Natuurgebieden aanwezig.
Gebouwde omgeving	Meerdere kwetsbare objecten aanwezig binnen gemeente, een gedeelte hiervan is bedoeld voor: - verminderd zelfredzame personen - grootschalige publieksfunctie - meer dan 500 personen
Technologische omgeving	Inrichtingen, vervoer en buisleidingen aanwezig met brandbare, explosieve of toxische veiligheidsrisico's.
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Uitval van alle typen vitale infrastructuur is mogelijk binnen de gemeente.
Verkeer en vervoer	Rijks- en provinciale wegen aanwezig binnen gemeente. Intercity spoorlijn aanwezig.
Gezondheid	Alle incident typen mogelijk op basis van historische gegevens en prognoses.
Sociaal maatschappelijk	Evenementen aanwezig binnen de gemeente. Aanslagen en gijzeling mogelijk op basis van landelijk ingegeven dreigingsniveau.

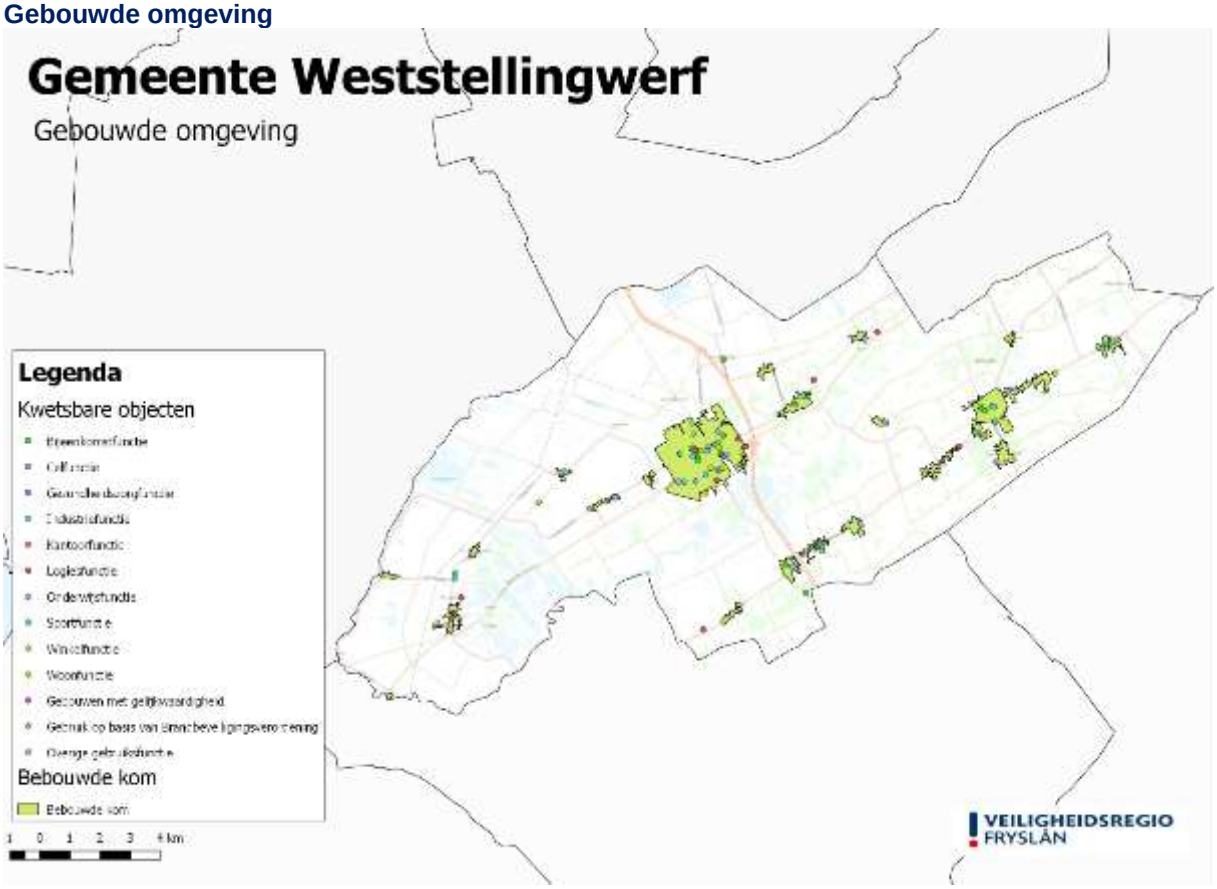
[19] Maakt deel uit van totale oppervlakte gemeente

Bron afbeelding: LinkedIn Weststellingwerf

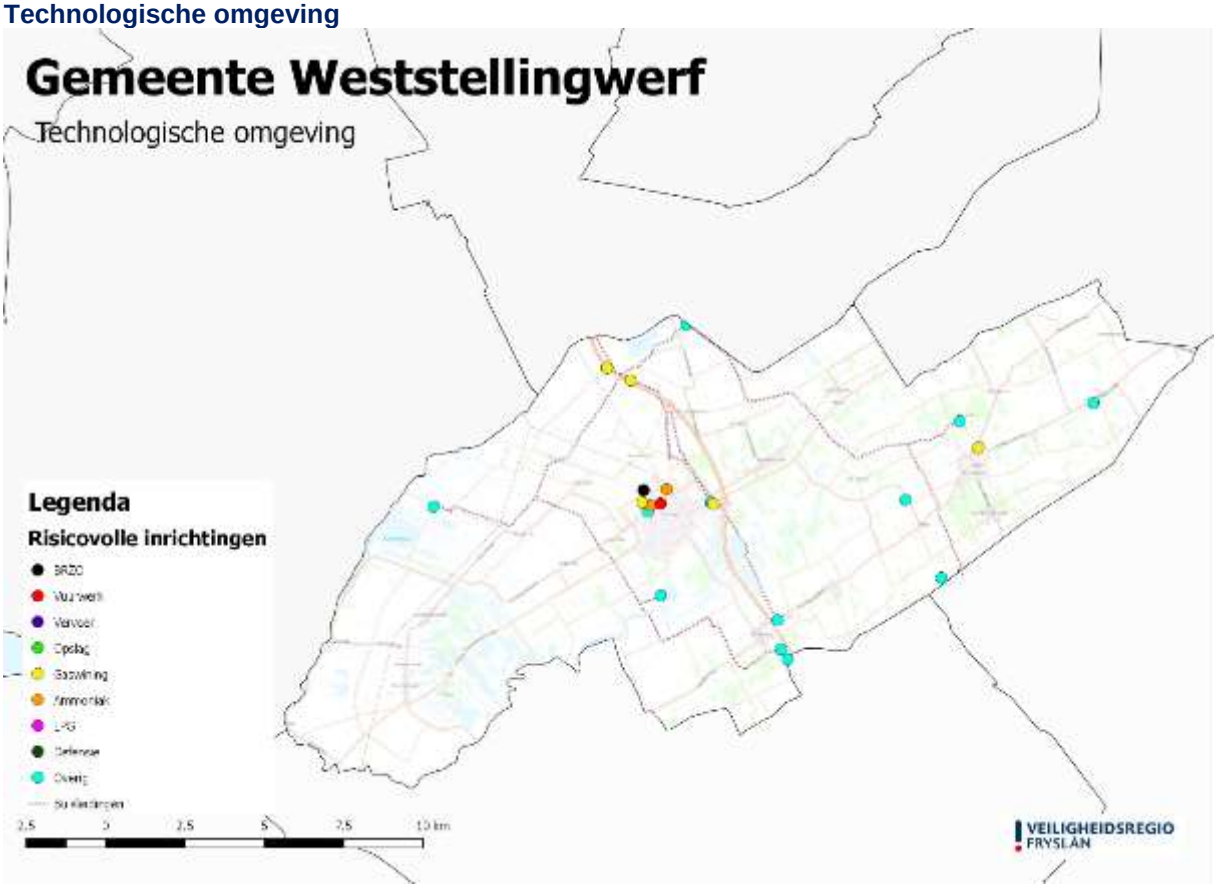
Natuurlijke omgeving

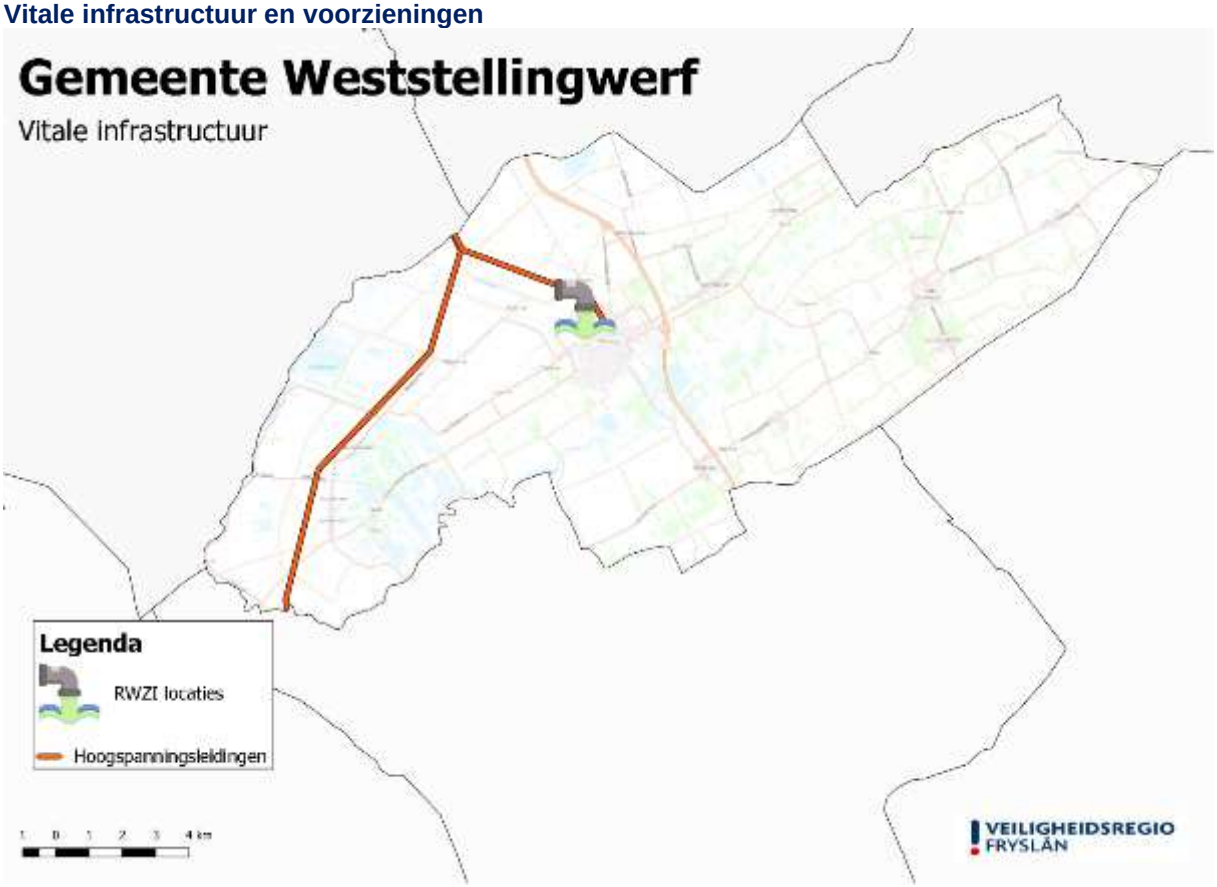
Gebouwde omgeving

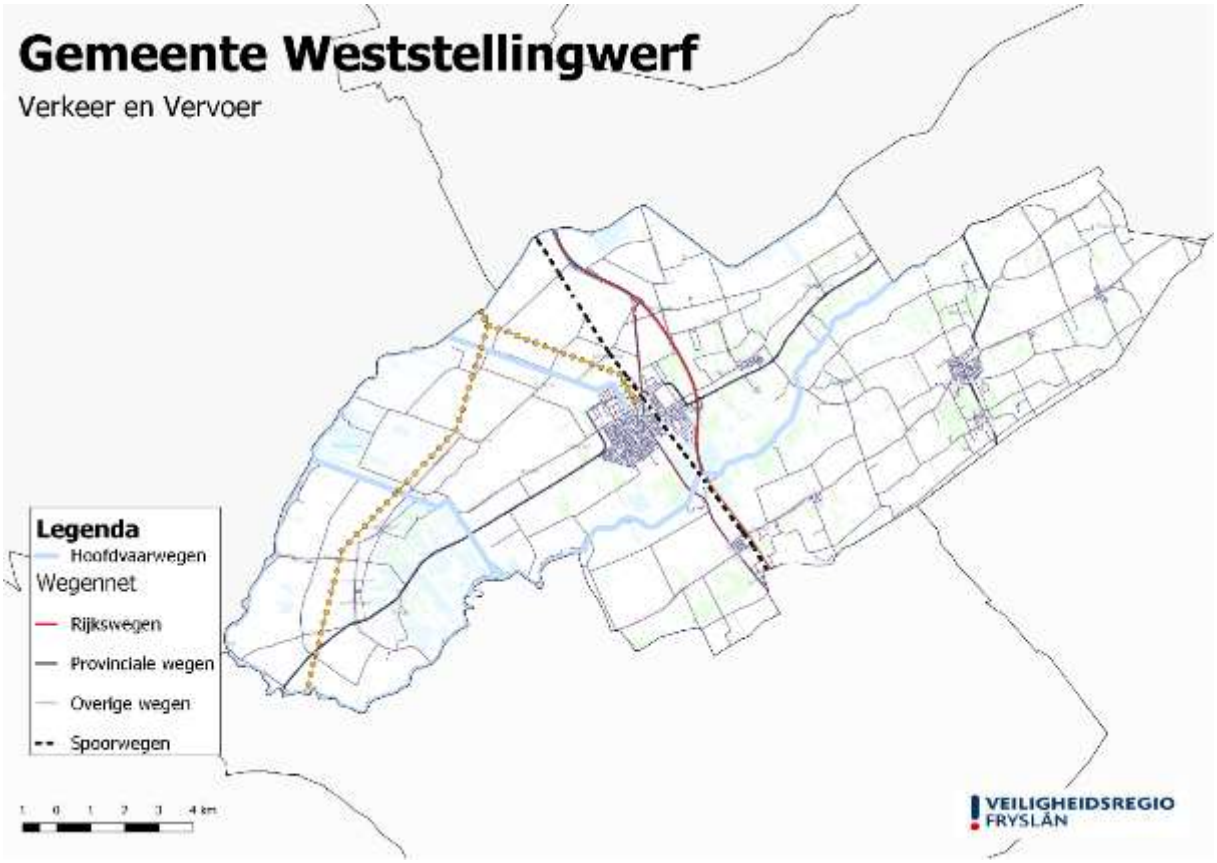
Technologische omgeving

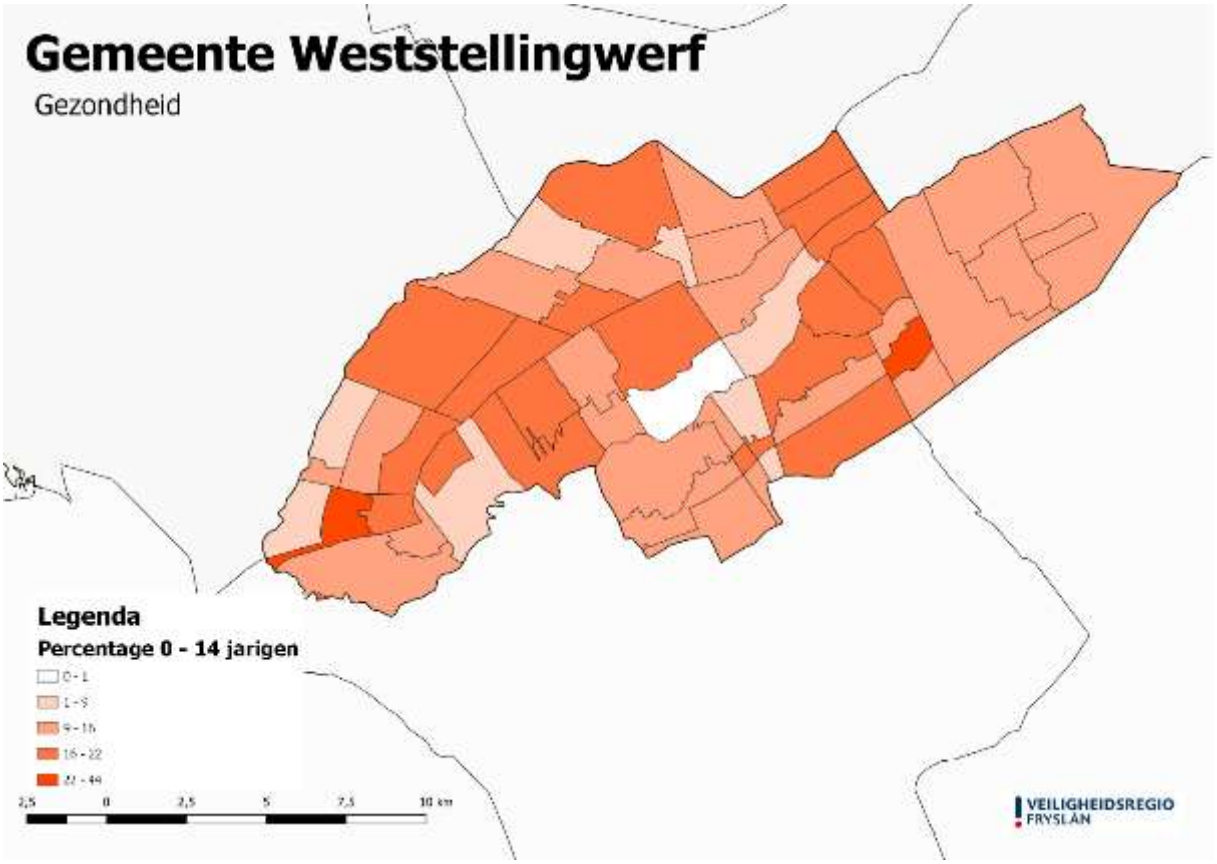
Vitale infrastructuur en voorzieningen

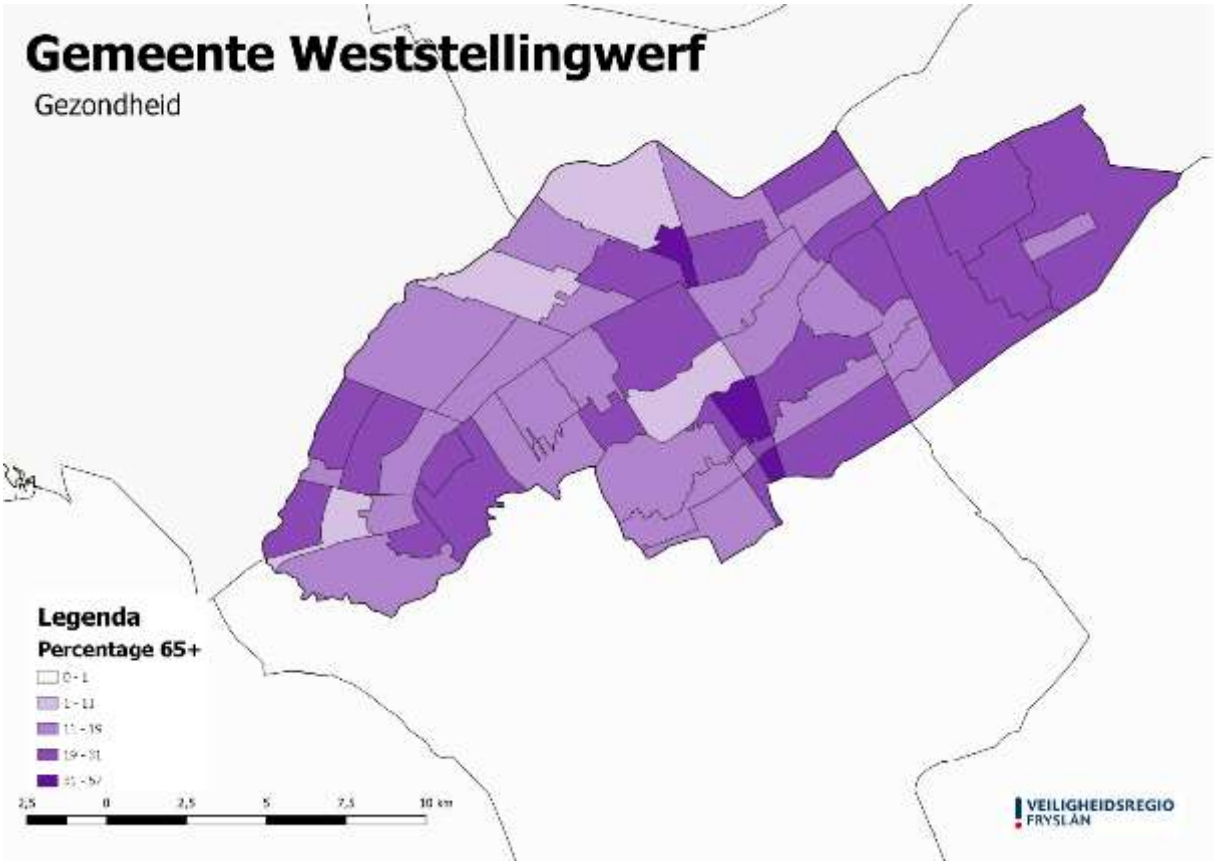

Verkeer en vervoer

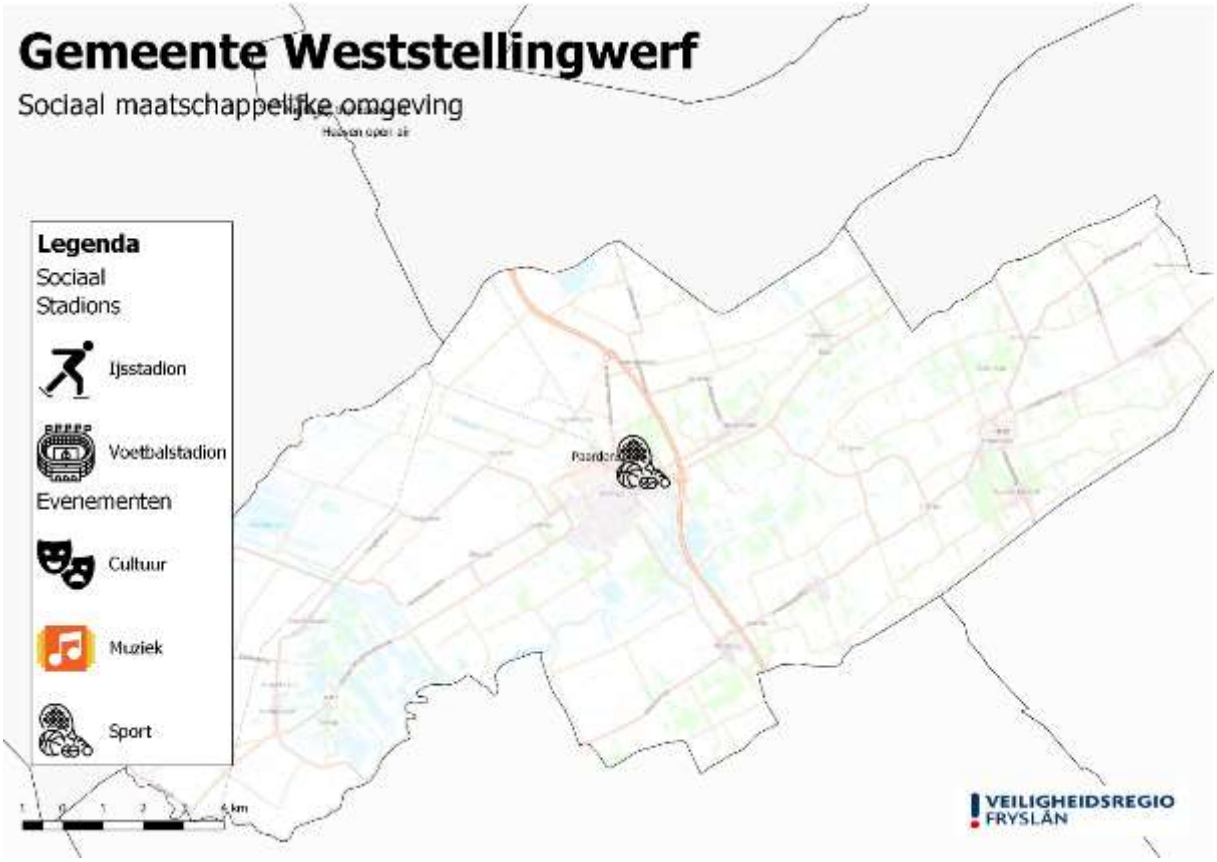

Gezondheid

Sociaal maatschappelijk

Regionaal Risicoprofiel 2022-2025

Veiligheidsregio Fryslân

Bijlage

d. Capaciteitenanalyse

Copyright© Veiligheidsregio Fryslân
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevens-bestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Capaciteitenanalyse

Regionaal Risicoprofiel

Veiligheidsregio Fryslân

2021

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inhoud

1 Inleiding 4

2 Natuurlijke omgeving 5

2.1 Scenario overzicht 5

2.2 Capaciteiteninventarisatie Natuurlijke omgeving 5

2.2.1 Overstromingen 5

2.2.2 Natuurbrand 6

2.2.3 Koudegolf 6

2.2.4 Hittegolf 6

3 Gebouwde Omgeving 8

3.1 Scenario overzicht 8

3.2 Capaciteiteninventarisatie Gebouwde omgeving 8

3.2.1 Brand in kwetsbaar object 8

3.2.2 Brand bij evenement in gebouw 8

3.2.3 Brand in dichte binnenstad 8

4 Technologische Omgeving 10

4.1 Scenario overzicht 10

4.2 Capaciteiteninventarisatie Technologische omgeving 10

4.2.1 Explosie stationaire inrichting 10

4.2.2 Toxisch incident inrichting 10

4.2.3 Vervuiling Waddenzee 11

5 Vitale infrastructuur en voorzieningen 11

5.1 Scenario overzicht 11

5.2 Capaciteiteninventarisatie Vitale infrastructuur en voorzieningen 11

5.2.1 Uitval gasvoorziening 11

5.2.2 Uitval elektriciteitsvoorziening 12

5.2.3 Verontreiniging drinkwater 12

5.2.4 Uitval waterzuivering 12

5.2.5 Uitval spraak- en datavoorziening 13

6 Verkeer en vervoer 14

6.1 Scenario overzicht 14

6.2 Capaciteiteninventarisatie Verkeer en Vervoer 14

6.2.1 Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein 14

6.2.2. Incident waterrecreatie - op groot water 14

6.2.3. Incident beroepsvaart 14

6.2.4. Incident op natuurijs 15

6.2.5 Incident wegverkeer 15

7 Gezondheid 16

7.1 Scenario overzicht 16
7.2 Capaciteiteninventarisatie Gezondheid 16
7.2.1 Besmettingsgevaar 16
7.2.2. Dierziekten 16
7.2.3. Ziektegolf 16
8 Sociaal maatschappelijke omgeving 17
8.1. Scenario overzicht 17
8.2. Capaciteiteninventarisatie Sociaal maatschappelijke omgeving 17
8.2.1. Paniek groot evenement 17
8.2.2. Rellen rondom demonstraties of manifestaties 17
8.2.3. Terreur aanslag 17
8.2.4. Persoon met verward gedrag 18
9 Conclusie 19

1 Inleiding

In de volgende hoofdstukken wordt thematisch een ingegaan op de capaciteitenanalyse behorend bij de scenario's dit onderdeel uitmaken van het regionaal risicoprofiel.
Het voorliggende document is in die zin een direct gekoppeld aan de risico analyse waar thematisch invulling wordt gegeven aan de scenario's die als relevant worden beschouwd voor het risicoprofiel.

De capaciteiten analyse wordt, net als alle andere documenten van het Regionaal Risicoprofiel ingekleed langs de 7 thema's;

- Natuurlijke omgeving
- Gebouwde omgeving
- Technologische omgeving
- Vitale infrastructuur en voorzieningen
- Verkeer en vervoer
- Gezondheid
- Sociaal-maatschappelijke omgeving

Binnen deze thema's wordt per scenario een beeld geschetst waaruit blijkt of de capaciteit voldoende is of niet en wat daar eventueel aan moet worden gedaan om deze wel op het minimale niveau te krijgen. Bij het bepalen van de capaciteiten wordt ingezoomd op welke repressieve capaciteit voorhanden is en wat er aan 'de voorkant' aan gedaan kan worden. Bij dit laatste moet gedacht worden aan voorbereiding op [planvorming] en voorkoming van [advisering/risicobeheersing]. In de conclusie wordt tot slot een overzicht gegeven van alle capaciteiten.

2 Natuurlijke omgeving

2.1 Scenario overzicht

Ten behoeve van de capaciteiten analyse zijn de volgende scenario's meegenomen.

- Overstroming vanuit zee – dijkdoorbraak vaste land
- Overstroming vanuit zee – dijkdoorbraak Waddeneiland
- Overstroming vanuit zee – defecte sluis Harlingen
- Overstroming polder – bezwijken polderdijk
- Natuurbrand
- Koudegolf
- Hittegolf

2.2 Capaciteiteninventarisatie Natuurlijke omgeving

2.2.1 Overstromingen

Het water leidt voorafgaand, tijdens en geruime tijd na de verschillende overstromingen voor de hulpverlening tot de nodige problemen. Mensen die het gebied willen verlaten zullen opstoppingen veroorzaken. Tevens is de verwachting dat als gevolg van een van de overstromingen gebieden zullen overstromen tot een waterdiepte van meer dan 1 meter. Voertuigen van de reddingsdiensten kunnen in maximaal 20 centimeter waterdiepte rijden. Specialistisch defensiematerieel kan waterdiepten aan van maximaal 70 centimeter.

Evacuatie van personen (voorafgaand aan de daadwerkelijke overstroming) zal aanvankelijk de hoogste prioriteit hebben. Ook is de zorg voor achterblijvers en zorg voor evacués een belangrijk aandachtspunt in de hulpverlening. Tot slot zal worden gepoogd de dijkring te herstellen en het water de regio uit te spuien. Dit is echter complex en zal niet snel gerealiseerd kunnen worden.

Voorkomen en beperken

Op gebied van proactie en preventie zijn er voldoende capaciteiten aanwezig om beheersmaatregelen in kader van waterveiligheid bij initiatieven mee te laten wegen:

- Op 1 januari 2022 wordt de Omgevingswet verwacht. Door deze wet wordt bij initiatieven op een integrale manier gekeken naar allerlei vormen van omgevingsveiligheid. Het regionaal risicoprofiel is tevens voor de advisering een belangrijke bron. Hierdoor wordt ook het onderwerp 'waterveiligheid' bij initiatieven meegenomen;
- Sinds 1 januari 2017 gelden nieuwe veiligheidsnormen voor dijken, dammen en duinen. De nieuwe normen worden opgenomen in de Omgevingswet;
- Bij de vormgeving van bestemmingsplannen moet een watertoets worden uitgevoerd. Overstromingsrisico's vormen een onderdeel van deze toets.

Beheersmaatregelen die reeds in gang gezet zijn:

- Eens in de twaalf jaar worden waterkeringen beoordeeld door waterschappen en Rijkswaterstaat;
- In een Hoogwaterbeschermingsprogramma voeren waterschappen en Rijkswaterstaat dijkversterkingen uit;
- Het Delta programma wordt uitgevoerd, waarmee de overheid Nederland nu en in de toekomst tegen overstromingen beschermt.

Bestrijden
De operationele capaciteit voor deze scenario's is over het algemeen niet voldoende. Om een dergelijk scenario te kunnen bestrijden is bovenregionale ondersteuning noodzakelijk. Uit enkele grootschalige wateroefeningen komen de laatste jaren de knelpunten als opvang en evacuatie naar voren. Wel zijn er tal van processen en werkzaamheden om voorbereid te zijn op het daadwerkelijk bieden van hulp. Hieronder vallen onder meer een draaiboek Hoogwater en het bestrijdingsplan peilbeheer en kaden van Wetterskip Fryslân.

Om dit te verbeteren is aandacht noodzakelijk voor:
1. Bevolkingszorg
2. Risicocommunicatie
3. Samenwerking met ketenpartners en naburige Veiligheidsregio's

2.2.2 Natuurbrand
Voorkomen en beperken
In het kader van natuurbranden is voor Fryslân een Risico Index Natuurbranden (RIN) opgesteld. Hierin zijn alle risico's op lokaal niveau in beeld gebracht. In de laatste jaren zijn er diverse trajecten doorlopen in het kader van de gebiedsgerichte aanpak, hierin trekken Natuurbeheerders, Brandweer en andere partners met elkaar op om maatregelen te treffen in de natuurgebieden. Onder andere wordt er samenwerking gezocht met loonwerkers en agrariërs om te ondersteunen in de bestrijding. In het kader van risicocommunicatie is vanuit de veiligheidsregio ook aandacht voor dit scenario.

In het kader van risicobeheersing zijn nog meer mogelijkheden (o.a. bevorderen zelfredzaamheid). Hiervoor liggen ook verantwoordelijkheden echter bij andere partners, zoals natuurbeheerders.

Bestrijden
Het scenario is voor de brandweer en andere hulpdiensten niet op te lossen met de standaard capaciteit en middelen die ze nu tot kun beschikking hebben. De hoge opkomsttijd, beperkte bluswatervoorzieningen, beperkte bereikbaarheid en ontoegankelijkheid van gebieden, de soort vegetatie en de aanwezigheid van recreanten en kwetsbare objecten in de gebieden zijn aandachtspunten in het kader van dit risico. De specifieke knelpunten op deze aspecten zijn gebiedsgericht in de RIN Fryslân opgenomen. Inmiddels wordt natuurbrandbeheersing/bestrijding binnen Fryslân steeds meer gezien als een specialisme.

2.2.3 Koudegolf

Voorkomen/beperken
Het ROAZ (regionaal overleg acute zorg) maakt jaarlijks plannen voor de besteding van gelden voor uitkomsten van risicoanalyses. Aan de hand hiervan spelen ook eigen voorbereiding van de zorginstellingen een belangrijke rol in de aansluiting op een gezamenlijke ketenzorg.

Daarnaast is landelijk inmiddels het zogenaamde weeralarm ingevoerd waardoor burgers en bedrijven op de hoogte gesteld kunnen worden van naderend zwaar weer. Hiermee wordt getracht problemen op de weg en in het OV zo veel mogelijk te beperken. In aanvulling hierop geeft de veiligheidsregio uitvoering aan door het RIVM voorgestelde protocollen bij extreem weer, waaronder voorlichting van bewoners en bedrijven.

Bestrijden
Voor de regio specifiek geldt dat door toedoen van het winterweer vertragingen kunnen ontstaan op spoedritten. Daarnaast komt het ook voor dat de begaanbaarheid van bepaalde uitrukposten onder komt te liggen.

2.2.4 Hittegolf
Voorkomen/ beperken
Vanuit het RIVM wordt landelijk uitvoering gegeven aan het voorlichten van mensen, hierbij is speciale aandacht voor de kwetsbare groepen zoals ouderen en jongeren. De Friese hulpdiensten geven hier gedurende de zomermaanden zelf ook uitvoering aan.
Landelijk wordt daarnaast ingezet op het opstellen van protocollen voor zorginstellingen, waardoor uniform opgetreden wordt gedurende of in aanloop naar warme periodes. Een voorbeeld hiervan is de toolkit voor hitte van het RIVM. In deze toolkit worden een aantal hulpmiddelen voor gemeenten landelijk aangeboden.

Bestrijden

De benodigde operationele capaciteit voor dit incidenttype is met de basiszorg op te vangen, omdat het zich niet op één moment en locatie clustert. Wel vergt dit scenario extra inzet op het gebied van (risico)communicatie. In het kader van dit scenario is een nationaal hitteplan opgesteld en door de GGD Fryslân is er een regionaal hitteplan vastgesteld. De coördinatie van dit scenario wordt voor een groot deel landelijk geregeld. Wat (extra) aandacht verdient is de mogelijkheid van het optreden van domino-effecten bij vitale infrastructuur (bijvoorbeeld energiecentrales). Ook de eventuele effecten van de verdere vergrijzing van de regio is een aandachtspunt; immers ouderen vormen een kwetsbare groep bij extreme hitte.

3 Gebouwde Omgeving

3.1 Scenario overzicht

Ten behoeve van de capaciteiten analyse zijn de volgende scenario's meegenomen.

- Brand in kwetsbaar object
- Brand bij evenement in gebouw
- Brand in dichte binnenstad

3.2 Capaciteiteninventarisatie Gebouwde omgeving

3.2.1 Brand in kwetsbaar object

Voorkomen/ beperken

Er wordt door de Veiligheidsregio een op een aantal manieren invulling gegeven aan het bevorderen van de brandveiligheid in zorginstellingen. De Veiligheidsregio heeft een wettelijke taak ten aanzien van de advisering op dergelijke vergunningen.

Daarnaast voert de Veiligheidsregio vaak ook het wettelijk toezicht op de bouw en het gebruik uit namens veel van de Friese gemeenten.

De Veiligheidsregio zet ook in op een aantal projecten om de bewustwording ten aanzien van brand(gevaar) te vergroten. Enkele voorbeelden hiervan zijn het project Brandveilig Leven (BVL) en Geen noord bij Brand (GNBB).

Bestrijden

Met de huidige aanwezige operationele capaciteit is een scenario als hier beschreven handelbaar voor de hulpdiensten. Hierbij is het echter wel van belang dat het zorggebouw in een goede staat verkeerd, het bouw- en installatietechnisch aan de eisen voldoet en dat er een operationele BHV organisatie in het pand aanwezig is.

3.2.2 Brand bij evenement in gebouw

Voorkomen/ beperken

Er wordt door de Veiligheidsregio een op een aantal manieren invulling gegeven aan het bevorderen van de brandveiligheid. De Veiligheidsregio heeft een wettelijke taak ten aanzien van de advisering op dergelijke vergunningen.

Daarnaast voert de Veiligheidsregio vaak ook het wettelijk toezicht op de bouw en het gebruik uit namens de gemeente. In het kader van het aanvragen van evenementvergunningen adviseert Brandweer Fryslân het bevoegd gezag in het kader van de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid van het incident en de mensen die betrokken zijn bij een dergelijk incident. De adviestaak van de Brandweer zal de komende jaren worden voortgezet en zal worden ingezet worden op projecten als Brandveilig Leven.

Bestrijden

Het scenario kan voldoende worden bestreden mits het stadion of gebouw waar het plaatsvindt voldoet aan alle bouwtechnische en installatietechnische eisen en regelgeving.
Daarnaast bestaat voor het Abe Lenstrastadion een speciaal voor dit stadion geschreven incidentbestrijdingsplan.

3.2.3 Brand in dichte binnenstad

Voorkomen/ beperken

In het kader van risicobeheersing wordt veel gedaan om een dergelijk scenario te voorkomen (bijvoorbeeld t.a.v. vergunningsverlening bij bouw en gebruik). De veiligheidsregio heeft hiervoor ook een (wettelijke) adviesrol in het kader van risicobeheersing en operationele voorbereiding. Deze wettelijke taak zal de veiligheidsregio ook de komende jaren blijven uitvoeren. Deze adviestaak komt aan de orde in het beleidsplan van de Veiligheidsregio/ Brandweer Fryslân.

Bestrijden

Operationeel is een dergelijk scenario voldoende bestrijdbaar met de huidige operationele capaciteit. Hierbij dient een gebouw bouwkundig en installatietechnisch te voldoen aan de regelgeving. In het kader van operationele voorbereiding voor enkele gebouwen met een grootschalige publieksfunctie bereikbaarheidskaarten/ aanvalsplannen aanwezig. Daarnaast wordt er door Brandweer Fryslân aandacht besteed aan de dichte binnensteden in het kader van brandveilig leven. En krijgen de dichte binnensteden extra aandacht binnen het dekkingsplan van Brandweer Fryslân en de inzetvoorstellen van de brandweer.

4 Technologische Omgeving

4.1 Scenario overzicht

Ten behoeve van de capaciteiten analyse zijn de volgende scenario's meegenomen.

- Explosie bij een stationaire inrichting
- Toxisch incident inrichting
- Vervuiling Waddenzee

4.2 Capaciteiteninventarisatie Technologische omgeving

4.2.1 Explosie stationaire inrichting

Voorkomen/beperken

In Nederland wordt op verschillende manieren invulling gegeven aan het voorkomen van incidenten zoals beschreven in dit scenario. Op landelijk niveau wordt middels een zogenaamde safety deal invulling gegeven aan het beter beschermen van LPG tankwagens. Deze voertuigen krijgen een beschermende mantel die de in het voertuig aanwezige LPG beter beschermt tegen de gevolgen van een brand.
Daarnaast heeft de Veiligheidsregio een adviesbevoegdheid in het kader van Omgevingsvergunningen en ruimtelijke plannen. Op die manier kunnen aan zowel de kant van de risicobron als aan de kant van de omgeving veiligheidsmaatregelen worden voorgesteld om de veiligheid te verhogen. Tot slot wordt door het bevoegd gezag bij (gevaarlijke) bedrijven gecontroleerd om het naleven van de geldende vergunningen.
In het kader van de energietransitie wordt er zoveel mogelijk gedaan om nieuwe ontwikkelingen te volgen en mogelijk advies op te geven. Advies wordt gegeven in het kader van omgevingsveiligheid, maar ook ten behoeve van de bestrijdbaarheid.

Bestrijden

De capaciteiten van de brandweerorganisatie worden als voldoende beschouwd om een dergelijk incident veilig en adequaat te kunnen bestrijden.
Het bestrijden van dergelijke incidenten zal wel afhankelijk zijn van de locatie van het incident. Over het algemeen zijn inrichtingen waar dergelijke scenario's kunnen plaatsvinden gelegen op bedrijventerreinen. De eerste inzet (van buiten naar binnen geredeneerd) zal gericht zijn op het redden van personen alvorens kan worden gestart met het blussen van (secundaire) branden.

4.2.2 Toxisch incident inrichting

Voorkomen/beperken

In het kader van risicobeheersing vinden tal van activiteiten plaats om dergelijke rampen te voorkomen of de gevolgen hiervan te beperken. Zo adviseert Brandweer Fryslân op vergunningen en ruimtelijke plannen. In het kader van de vergunningen wordt onder andere gekeken naar de opslagmogelijkheden, de hoeveelheden van gevaarlijke stoffen en de preventieve en repressieve maatregelen. In het kader van ruimtelijke plannen wordt onder meer gekeken naar de mogelijkheden om bedrijven met gevaarlijke stoffen zoveel mogelijk gescheiden te houden. In deze adviezen staat het behalen van een zo veilig mogelijke situatie voorop.

Het bevoegd gezag voert daarnaast inspecties uit ten einde de veiligheid van bedrijven waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt, te waarborgen.

In het kader van de energietransitie wordt er zoveel mogelijk gedaan om nieuwe ontwikkelingen te volgen en mogelijk advies op te geven. Advies wordt gegeven in het kader van omgevingsveiligheid, maar ook ten behoeve van de bestrijdbaarheid.

Bestrijden

De benodigde operationele capaciteit voor dit incidenttype is sterk afhankelijk van de locatie waar dit incident zich voordoet. In dichtbebouwd gebied in de directe nabijheid van kwetsbare objecten zal de capaciteit een knelpunt zijn. Wanneer dit scenario zich voordoet in gebieden waar veel mensen wonen of werken zal dit een grotere claim leggen op de inzet van de hulpdiensten.

Daarnaast beschikt de brandweer voor de meest risicovolle bedrijven over rampbestrijdingsplannen, bereikbaarheidskaarten en in enkele gevallen over specifieke aanvalsplannen. Deze set plannen en kaarten ondersteunen de hulpdiensten in hun voorbereiding op rampen en zware ongevallen.

4.2.3 Vervuiling Waddenzee

Voorkomen/beperken

In het kader van risicobeheersing zijn er weinig activiteiten wat betreft dit scenario vanuit de veiligheidsregio. Wel vindt er Waddenzeebreed afstemming plaats in het kader van risicobeheersing doormiddel van de Coördinatieregeling Waddenzee (CRW).

Rijkswaterstaat (RWS) is belast met de bestrijding van het incident. Bij slechte weersomstandigheden is deze bestrijding erg moeilijk uit te voeren. Bij normale weersomstandigheden wordt de beschikbare capaciteit als voldoende ingeschat.

Wat betreft de bevolkingszorg en communicatie ligt een grote opgave bij de gemeenten en de Veiligheidsregio.

Over de coördinatie van vrijwilligers zijn handreikingen en visiedocumenten ontwikkeld. Het schoonmaken van de platen is ook een probleem. Daarnaast zijn er geen specifieke afspraken over de rol van de hulpdiensten in de nazorgfase, waaronder de rol van de veiligheidsregio.

De samenwerking van organisaties bij de afhandeling van grote aantallen besmeurde vogels die op de kusten en oevers van de Nederlandse zoute wateren worden aangetroffen staat beschreven in de Samenwerkingsregeling Besmeurde vogels (2009).

Bestrijden

Wat betreft de operationele voorbereiding zijn al veel plannen en procedures aanwezig, o.a.:

- Handreiking omgang met spontane burgerinitiatieven Veiligheidsregio Fryslân (2021)
- Visiedocument spontane burgerinitiatieven Veiligheidsregio Fryslân (2021)
- Ramp en incidentbestrijdingsplannen aanwezig (ook geheel multidisciplinair) Specifiek calamiteitsbestrijdingsplan RWS
- Capaciteitennota RWS 2006-2010 aanwezig (op dit moment wordt er door RWS gewerkt aan een nieuwe capaciteitennota, deze wordt verwacht eind 2021).

5 Vitale infrastructuur en voorzieningen

5.1 Scenario overzicht

Ten behoeve van de capaciteiten analyse zijn de volgende scenario's meegenomen.

- Uitval gasvoorziening
- Uitval elektriciteitsvoorziening
- Verontreiniging drinkwater
- Uitval waterzuivering
- Uitval spraak- en datacommunicatie

5.2 Capaciteiteninventarisatie Vitale infrastructuur en voorzieningen

5.2.1 Uitval gasvoorziening

Voorkomen/ beperken

De landelijk en regionale netbeheerders dragen dagelijks zorg voor een goede staat van onderhoud van de gasvoorzieningen in de regio. Daarnaast beschikken ze over eigen calamiteitenplannen en een eigen opschalingsstructuur voor het geval er calamiteiten optreden. De veiligheidsregio onderhoudt contact met de vitale partners middels het opgezette netwerk Vitaal 2.0 in 3Noord.

Bestrijden
Daarnaast wordt jaarlijks overlegd en zo nodig/ mogelijk geoefend met partners op (onder andere) dit soort scenario's.

Wat betreft de operationele voorbereiding zijn al landelijke en regionale plannen en procedures aanwezig, o.a.:

- Beschermen-en herstelplangas (BH-G 2019). Het BH-G is een plan dat is ontwikkeld door het ministerie EZK. Dit plan is bedoeld om te gebruiken als handvat tijdens een (dreiging van een) aanzienlijke verslechtering van de gaslevering.
- Op regionaal niveau wordt er in 3Noord gewerkt aan een informatiekaart uitval Gas. De informatiekaart beschrijft de processen van de betrokken partners, de samenwerking met de crisisorganisatie en specifieke aandachtspunten.

5.2.2 Uitval elektriciteitsvoorziening

Voorkomen/beperken
De landelijk en regionale netbeheerders dragen dagelijks zorg voor een goede staat van onderhoud van de elektriciteitsvoorzieningen in de regio. Daarnaast beschikken ze over eigen calamiteitenplannen en een eigen opschalingsstructuur voor het geval er calamiteiten optreden. De veiligheidsregio onderhoudt contact met de vitale partners middels het opgezette netwerk Vitaal 2.0 in 3Noord.

Bestrijding
Daarnaast wordt jaarlijks overlegd en zo nodig/ mogelijk geoefend met partners op (onder andere) dit soort scenario's.

Wat betreft de operationele voorbereiding zijn al landelijke en regionale plannen en procedures aanwezig, o.a.:

- Het huidige Incidentbestrijdingsplan (IBP) Grootschalige Uitval Stroomvoorziening uit 2015 wordt herzien. Op regionaal niveau wordt er in 3Noord gewerkt aan een informatiekaart uitval stroom. De informatiekaart beschrijft de processen van de betrokken partners en de samenwerking met de crisisorganisatie.

5.2.3 Verontreiniging drinkwater

Voorkomen/ beperken
Vitens draagt dagelijks zorg voor een goede staat van onderhoud van de drinkwatervoorzieningen in de regio. Daarnaast beschikken ze over eigen calamiteitenplannen en een eigen opschalingsstructuur voor het geval er calamiteiten optreden. De veiligheidsregio onderhoudt contact met de vitale partners middels het opgezette netwerk Vitaal 2.0 in 3Noord.

Bestrijden
Daarnaast wordt jaarlijks overlegd en zo nodig/ mogelijk geoefend met partners op (onder andere) dit soort scenario's.

Wat betreft de operationele voorbereiding zijn al landelijke en regionale plannen en procedures aanwezig, o.a.:

- Op regionaal niveau wordt er in 3Noord gewerkt aan een informatiekaart uitval Drinkwater. De informatiekaart beschrijft de processen van de betrokken partners, de samenwerking met de crisisorganisatie en specifieke aandachtspunten.

5.2.4 Uitval waterzuivering

Voorkomen/ beperken
Het Wetterskip draagt dagelijks zorg voor een goede staat van onderhoud op de RWZI's in de regio. Daarnaast beschikt het Wetterskip over calamiteitenplannen en een eigen opschalingsstructuur voor het geval er calamiteiten

optreden.

Bestrijden
In het geval van een uitval van een rioolzuiveringsinstallatie zal een calamiteitencoördinator in het actiecentrum toezien op een snelle afhandeling van de benodigde acties om de uitval te verhelpen en de effecten voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

5.2.5 Uitval spraak- en datavoorziening

Voorkomen/ beperken
In hoeverre hulpdiensten voorbereid zijn op uitval van data- en spraakcommunicatie door cyberaanvallen is moeilijk in te schatten, omdat cybercriminaliteit een relatief nieuw thema is. De Veiligheidsregio Fryslân heeft zeker aandacht voor dit thema, omdat dit vergaande gevolgen kan hebben voor de crisisorganisatie. De wereld van cybercrime is constant in ontwikkeling, dus zal ook de nodige aandacht blijven vergen. Hierdoor is de capaciteit van andere organisaties moeilijk in te schatten. Wel is met zekerheid aan te geven dat vitale systemen over het algemeen dubbel zijn uitgevoerd.

Bestrijden
Structureel wordt er overlegd met de partners en zijn er oefeningen geweest met het onderwerp uitval data en spraak en cybercrime.

Wat betreft de operationele voorbereiding zijn al landelijke en regionale plannen en procedures aanwezig, o.a.:

- Het Nationaal Crisisplan Digitaal (NCP-Digitaal) is in 2020 opgeteld door de NCTV. Het plan beschrijft op hoofdlijnen de crisisaanpak op rijksniveau en de samenwerking en aansluiting met betrokken publieke en private partners en netwerken op internationaal en regionaal niveau. Het betreft een kaderstellend en overkoepelend plan voor de individuele, meer operationeel uitgewerkte plannen en draaiboeken van de betrokken actoren en organisaties.
- Er wordt in landelijk en regionaal verband samengewerkt om te onderzoeken welke informatieproducten er nodig zijn voor de operationele uitvoering.
- In 2020 opgerichte VR-ISAC ondersteunt veiligheidsregio's bij het voorbereiden van en acteren op digitale verstoringen en draagt hiermee bij aan de versteviging van hun informatiepositie in het cyberdomein.

6 Verkeer en vervoer

6.1 Scenario overzicht

Ten behoeve van de capaciteiten analyse zijn de volgende scenario's meegenomen.

- Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein;
- Incident waterrecreatie - op groot water;
- Incident beroepsvaart;
- Incident op natuurijs;
- Incident wegverkeer.

6.2 Capaciteiteninventarisatie Verkeer en Vervoer

6.2.1 Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein

Voorkomen/ beperken

In het kader van risicobeheersing vindt er wat betreft een incident met een vliegtuig bij de Vliegbasis weinig afstemming plaats. Wel vindt er regelmatig afstemming plaats met de Vliegbasis en de veiligheidsregio in het kader van rampbestrijdingsplannen en procedures omtrent een dergelijk incident.

Bestrijden

Tijdens een dergelijk incident zullen er vele hulpdiensten opgeroepen worden van zowel defensie als andere hulpdiensten. In het rampbestrijdingsplan van de Vliegbasis zijn dergelijke scenario's uitgewerkt en voorziet in de juiste alarmering en opschaling. Diverse scenario's omtrent een incident met een vliegtuig wordt regelmatig geoefend. De capaciteit voor dit incident wordt als voldoende beschouwd.

6.2.2. Incident waterrecreatie - op groot water

Voorkomen/beperken

De Veiligheidsregio tracht door middel van risicocommunicatie het bewustzijn van mensen te verhogen op de gevolgen van een dergelijk incident. De capaciteiten hiervoor zijn voldoende.

Bestrijden

Doordat veel watersporters goed is voorbereid en weet wat hij/zij moet doen in dit soort situaties is de capaciteit van de hulpdiensten voor dit scenario voldoende. Veel watersporters zullen elkaar de helpende hand toesteken en ook de capaciteit van de jachthavens kan worden verhoogd op dit soort momenten.

In het kader van de incidentbestrijding zijn een aantal plannen beschikbaar, zoals Waterrand en de Samenwerkingsregeling Incidentbestrijding IJselmeergebied (Samij) waar de veiligheidsregio bij is aangesloten. Daarnaast het Incidentbestrijdingsplan Hoofdvaarwegen. Ook zijn er diverse samenwerkingsverbanden in dit kader en wordt er regelmatig (multidisciplinair) geoefend.

Kijkende naar de capaciteiten heeft Veiligheidsregio Fryslân 2 duikteams en 10 oppervlakteredteams tot haar beschikking. Tevens beschikt de politieorganisatie ook over meerdere vaartuigen die de hulpverlening op het water kunnen verzorgen. Tot slot zijn bij de incidentbestrijding op de meren en vaarwegen in zuidwest Fryslân naast publieke ook private hulpverleners actief. Deze Professionele Watersportondernemers (PWO'ers) werken in de watersport of daaraan gerelateerde bedrijven. Zij zijn erg bekend op de Friese wateren en worden bij Prio1 incidenten op het water ook gealarmeerd om hulp te kunnen verlenen. De kracht van de PWO'ers is hun snelle opkomsttijd: vaak zijn zij als eerste ter plaatse, nog voor de andere hulpdiensten.

6.2.3. Incident beroepsvaart

Voorkomen/beperken

In het kader van risicobeheersing worden er door de Veiligheidsregio weinig activiteiten ontplooid. Wetgeving om de veiligheid van passagiers te waarborgen voert terug op de Binnenvaart wet en regels omtrent bemanning en certificering van schepen en installaties.

Bestrijden

De capaciteit van de hulpdiensten om dit scenario aan te kunnen is onvoldoende. Deze is namelijk niet vergelijkbaar

met een scenario op het binnenwater. Van een inzet van brandweerduikers, oppervlakteredteams en PWO-ers is op dit soort water namelijk niet sprake. Mede daarom wordt er bovenregionaal volop samengewerkt met buurregio's en andere partners, zoals Rijkswaterstaat en de Kustwacht, om de voorbereiding op een dergelijk incident te optimaliseren.

Het grootste struikelblok in de crisisbeheersing vormt onder andere het plotselinge aanbod van hulpbehoevende personen en gewonden. Naarmate het scenario vordert zal het vervoer van gewonden naar ziekenhuizen (buiten de regio) steeds langer duren.

6.2.4. Incident op natuurijs

Voorkomen/ beperken

Bij reguliere schaatssituaties is er voor dit onderwerp weinig aandacht in het kader van risicobeheersing. Wel wordt er, gedurende koude perioden, risicocommunicatie gestart wanneer het natuurijs nog niet dik genoeg is om veilig op te kunnen schaatsen. De capaciteiten hiervoor zijn voldoende.

Bij schaatstochten waar een evenementenvergunning ten grondslag ligt is betrokkenheid van de hulpdiensten in het adviseringsproces geborgd. Bij een Elfstedentocht wordt het kazerneren van duikteams en het invliegen van duikers met behulp van een helikopter in de planvormingsfase meegenomen en overwogen.

Bestrijden

Voor dit scenario zijn in de verschillende waterplannen paragrafen uitgewerkt. Het totaaloverzicht in het kader van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van instanties bij dit scenario ontbreekt.

Voor een oppervlakteredding is de capaciteit binnen de regio voldoende. In Fryslân zijn 10 oppervlakteredteams aanwezig en slachtoffers zijn relatief snel gevonden, omdat ze zich aan de oppervlakte bevinden.

Voor een duikinzet is de capaciteit bij meerdere onderwaterslachtoffers te weinig. In Fryslân zijn 2 duikteams inzetbaar, elk met 1 duiker die een inzet doet. Voor een inzet met meer dan 2 duikteams moet ondersteuning vanuit andere veiligheidsregio's komen. Daarnaast is bereikbaarheid een groot knelpunt, omdat duikteams te maken hebben met het uitladen van veel materiaal en dit verplaatst moet worden naar het midden van het meer. Dit is een beste uitdaging, gezien de afstand, de hoeveelheid materiaal en het gewicht van de duikuitrusting. Dit in het verlengde leggende dat het ijs rondom de drenkelingen onbetrouwbaar is.

6.2.5 Incident wegverkeer

Voorkomen/beperken

Ten aanzien van de risicobeheersing op (grootschalige) incidenten wordt door de veiligheidsregio weinig aan risicobeheersing gedaan. Wel is er in het incidentrisicoprofiel van Brandweer Fryslân aandacht voor het risico op verkeersongevallen. Deze biedt input ten aanzien van het plaatsen van brandweervoertuigen.

In de afgelopen jaren zijn er in Friesland diverse grote projecten geweest ten aanzien van de snelwegen. Deze projecten hebben bijgedragen aan de verkeersveiligheid op de Friese auto- en snelwegen. Hierbij valt te denken aan het weghalen van de rotonde bij Joure, het aanleggen van de nieuwe N31 bij Harlingen en het aanleggen van de Centrale As van de A7 naar Dokkum.

Bestrijden

Kijkende naar de capaciteiten heeft Veiligheidsregio Fryslân voldoende capaciteit om dergelijke scenario's te bestrijden. De brandweer beschikt over 5 voertuigen die speciaal zijn uitgerust op technische hulpverlening. Partijen als Rijkswaterstaat beschikken ook over voldoende capaciteit hieromtrent.

- Het nieuwe opgerichte Crisisinformatiecentrum (CIC) van Rijkswaterstaat heeft de belangrijke taak in de monitoring van de situatie op de netwerken van Rijkswaterstaat en de buitenwereld. Dankzij die monitoring kan het CIC bij (dreigende) incidenten de crisisorganisatie proactief informeren.

7 Gezondheid

7.1 Scenario overzicht

Ten behoeve van de capaciteiten analyse zijn de volgende scenario's meegenomen.

- Bestemmingsgevaar
- Dierziekten
- Ziektegolf

7.2 Capaciteiteninventarisatie Gezondheid

7.2.1 Besmettingsgevaar

Voorkomen/beperken

Ten aanzien van het voorkomen van dergelijke incidenten en het beperken van mogelijke effecten wordt veel gedaan in Friesland. Hierbij valt te denken aan de toetsende en adviserende rol die de Veiligheidsregio vervult in het kader van vergunningverlening. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan voorlichting en risicocommunicatie ten aanzien van dergelijke incidenten.

Bestrijden

De ontsmettingscapaciteit van de Veiligheidsregio is voor dergelijke incidenten echter beperkt, waardoor het mogelijk lang duurt om grote groepen mensen te evacueren en ontsmetten.

7.2.2. Dierziekten

Voorkomen/beperken

De voorbereidingen op een besmettelijke dierziekte zijn landelijk belegd. Het ministerie van LNV doet actief aan opsporen van besmettingen om erger te voorkomen. De bestrijding van een besmettelijke dierziekte is een taak van de NVWA (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit). De NVWA werkt op dit vlak samen met het Centraal Veterinair Instituut (CVI), de Ministeries voor Volksgezondheid en Economische Zaken en de Gezondheidsdienst voor Dieren. Voorbereidingen vanuit de Veiligheidsregio zijn op dit aspect zeer beperkt.

Bestrijden

Wat betreft de operationele voorbereiding zijn al landelijke plannen en procedures aanwezig, o.a.:

- Er is een samenwerkingsprotocol opgesteld door NVWA waarin staat beschreven hoe de NVWA, de GGD, het RIVM en de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) samenwerken bij de regionale bestrijding en preventie van zoönosen en voedselgerelateerde infecties/intoxicaties.
- Op regionaal niveau wordt het netwerk met betrokken partners in kaart gebracht en onderhouden zodat er tijdig geanticipeerd kan worden op uitbraken van besmettelijke dierziekten.

7.2.3. Ziektegolf

Voorkomen/beperken

In 2012 is de Wet Publieke Gezondheid aangepast van kracht. Herin wordt aandacht besteed aan onder meer quarantaine en opvang tijdens een grootschalige ziekte uitbraak. De directe uitvoering van de wet ligt in eerste instantie bij de GGD. Een aandachtspunt hierin zijn zogenaamde continuïteitsplannen die de continuïteit van zorg en anders instellingen moet garanderen.

Bestrijden

De veiligheidsregio verzamelt de uitkomsten van de evaluaties van de Corona/COVID-19 crisis. De evaluaties en de verwachte verbeterpunten blijven de nodige aandacht vergen. De verbeterpunten uit deze evaluaties worden geïmplementeerd in werkwijze van de crisisorganisatie, het versterken van de informatiepositie en meegenomen in het vakbekwaamheidsprogramma van onze crisisfunctionarissen.

8 Sociaal maatschappelijke omgeving

8.1. Scenario overzicht

Ten behoeve van de capaciteiten analyse zijn de volgende scenario's meegenomen.

- Paniek groot evenement
- Rellen rondom demonstraties of manifestaties
- Terreuraanslag/ extreem geweld
- Persoon met verward gedrag

8.2. Capaciteiteninventarisatie Sociaal maatschappelijke omgeving

8.2.1. Paniek groot evenement

Voorkomen/beperken
Preventief wordt door de Veiligheidsregio inspanning gepleegd in de vorm van veiligheidsadviezen ten aanzien van evenementenvergunningen (groot en zeer groot).

Bestrijden
Een incident zoals in dit scenario beschreven is voor de verschillende hulpdiensten goed behapbaar. Een belangrijk aspect hierin is de doorvertaling van informatie uit vergunningen en aanvragen in repressieve aspecten.

8.2.2. Rellen rondom demonstraties of manifestaties

Voorkomen/ beperken
Wanneer een demonstratie via de officiële weg wordt aangemeld bij de gemeente is er zicht op wat er gaat gebeuren. Eventueel is het aan de burgemeester om een demonstratie te weigeren of een locatie aan te wijzen om deze tot uitvoering te brengen. In deze wordt er samengewerkt met de politie om e.e.a. voor te bereiden. Demonstraties en rellen als benoemd in de scenariobeschrijving komen spontaan op. De politie probeert in het voortraject signalen af te vangen van onder andere sociale media, hiervoor wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van het Real Time Intelligence Centre (RTIC).

Bestrijden
De operationele capaciteit wordt als voldoende ingeschat voor dit scenario. De politie beschikt over de capaciteit om in te zetten wanneer er spontaan rellen ontstaan met onder andere de mobiele eenheid. Hierbij kan het zijn dat de politie collega's uit andere provincies/ regio's vraagt ter ondersteuning.

8.2.3. Terreur aanslag

Voorkomen/ beperken
Binnen de politieorganisatie heeft dit scenario de nodige aandacht gekregen de laatste jaren. Dit heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat de politie internet en social media scant op mogelijke dreigingen. Het scannen van Twitter leidt dagelijks tot het natrekken van tientallen tot honderden Tweets.

Op het moment van schrijven worden er in landelijk verband multidisciplinaire voorbereidingen in gang gezet in het kader van terrorisme gevolgbestrijding. Voor dit soort type incidenten bestaat er een hele andere voorbereiding en protocollering dan andere incidenten. Veiligheidsregio's krijgen hier mogelijk een grotere rol in.

Bestrijden
Een ander punt van aandacht in de crisisbeheersing is de bereikbaarheid van de Waddeneilanden. In het geval dat een goed voorbereide schutter zijn actie plant op een van de eilanden zijn de eenheden die daar ter plaatse zijn mogelijk enkele uren op zichzelf aangewezen.

8.2.4. Persoon met verward gedrag

Voorkomen/beperken

Preventie en signalering bij personen met verward gedrag wordt gedaan door middel van wijk- en gebiedsteams van de gemeenten. Ook andere actoren in de zorg hebben een signalerende functie met betrekking tot bestaande cliënten. Waar mogelijk lost het team zelf de melding op, de inzet van de GGD en de escalatiepool van het veiligheidshuis is hierbij ook mogelijk.

Wanneer er een melding binnenkomt van een persoon met verward gedrag zijn onder andere de Gemeentelijke Gezondheidszorg (GGZ), Sociaal Domein Fryslân en de Politie actoren die zich hier mee bezig houden. De Friese gemeentes zijn leidend in deze en dienen een beoordelingslocatie te hebben, op dit moment wordt dat in werking gezet door Sociaal Domein Fryslân. De GGZ beoordeelt de personen met verward gedrag hier in en zorgt voor een eventueel vervolgtraject bij de juiste organisatie. Het Sociaal Domein Fryslân heeft een ‘sluitende’ aanpak personen met verward gedrag opgesteld die middels stappen via de juiste financiering, wet & regelgeving en ketenpartners een persoon met verward gedrag begeleidt.

Bestrijden

Integrale Aanpak ter Voorkoming van Escalatie is een opschalingsmodel. De werkwijze geeft helderheid over regie en verantwoordelijkheden in casuïstiek dat zich speelt op het snijvlak van zorg en veiligheid. Het doel van AVE is het voorkómen van een dreigend escalerende situatie, het beperken en beëindigen van een escalerende situatie en het doorbreken van de stagnerende samenwerking tussen betrokken partijen.

Structureel wordt er overlegd met de partners en zijn er oefeningen geweest met het onderwerp personen met verward gedrag en het AVE model.

9 Conclusie

De inventarisatie van de capaciteiten laat zien dat de veiligheidsregio samen met diverse partners op de meeste scenario's goed zijn voorbereid qua voorkomen en beperken van de diverse scenario's. De getroffen maatregelen op de scenario's zit hem met name in fysieke maatregelen, advisering tijdens vergunningverlening en het in gezamenlijkheid opstellen van diverse planvorming als rampbestrijdingsplannen. Enkele scenario's kunnen op het gebied van voorkomen/beperken nog aandacht krijgen. Een belangrijk scenario hierin is uitval data/spraak.
Aan de bestrijdingskant van de scenario's valt te zien dat de veiligheidsregio met diverse partners op meer scenario's minder goed voorbereid is. Dit zit hem met name in de grotere scenario's waarbij veel bijstand uit andere regio's benodigd is of de effecten dermate groot zijn dat dit lange tijd duurt om te normaliseren. De scenario's Natuurbrand en Incident beroepsvaart hebben het nadeel dat er hoge opkomsttijden gelden richting de Friese Waddeneilanden.
Hieronder is een overzicht gemaakt waarin wordt benoemd of we 'voldoende' of 'onvoldoende' voorbereid zijn op het voorkomen/beperken en het bestrijden van het desbetreffende scenario. Dit overzicht kan gebruikt worden om beleidskeuzes te maken in het beleidsplan veiligheid.

Natuurlijke Omgeving		
Scenario	**Voorkomen/ beperken**	**Bestrijden**
Overstroming vanuit zee – dijkdoorbraak vaste land	Voldoende	Onvoldoende
Overstroming vanuit zee – dijkdoorbraak Waddeneiland	Voldoende	Onvoldoende
Overstroming vanuit zee – defecte sluis Harlingen	Voldoende	Onvoldoende
Overstroming polder – bezwijken polderdijk	Voldoende	Onvoldoende
Natuurbrand	Voldoende	Onvoldoende
Koudegolf	Voldoende	Voldoende
Hittegolf	Voldoende	Voldoende

Gebouwde Omgeving		
Scenario	**Voorkomen/ beperken**	**Bestrijden**
Brand in kwetsbaar object	Voldoende	Voldoende
Brand bij evenement in gebouw	Voldoende	Voldoende
Brand in dichte binnenstad	Voldoende	Voldoende

Technologische Omgeving		
Scenario	**Voorkomen/ beperken**	**Bestrijden**
Explosie stationaire inrichting	Voldoende	Voldoende
Toxisch incident inrichting	Voldoende	Voldoende
Vervuiling Waddenzee	Voldoende	Onvoldoende

Vitale infrastructuur en voorzieningen		
Scenario	**Voorkomen/ beperken**	**Bestrijden**
Uitval gasvoorziening	Voldoende	Voldoende
Uitval elektriciteitsvoorziening	Voldoende	Voldoende
Verontreiniging drinkwater	Voldoende	Voldoende
Uitval waterzuivering	Voldoende	Voldoende
Uitval spraak- en datacommunicatie	Onvoldoende	Onvoldoende

Verkeer en Vervoer		
Scenario	**Voorkomen/ beperken**	**Bestrijden**
Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	Voldoende	Voldoende
Incident waterrecreatie - op groot water	Voldoende	Voldoende
Incident beroepsvaart	Onvoldoende	Onvoldoende
Incident op natuurijs	Voldoende	Voldoende
Incident wegverkeer	Voldoende	Voldoende

Gezondheid		
Scenario	**Voorkomen/ beperken**	**Bestrijden**
Bestemmingsgevaar	Voldoende	Onvoldoende
Dierziekten	Voldoende	Voldoende
Ziektegolf	Voldoende	Onvoldoende

Maatschappelijke omgeving		
Scenario	**Voorkomen/ beperken**	**Bestrijden**
Paniek groot evenement	Voldoende	Voldoende
Rellen rondom demonstraties of manifestaties	Voldoende	Voldoende
Terreur aanslag	Voldoende	Voldoende
Persoon verward gedrag	Voldoende	Voldoende

Gemeenteraad Waadhoeke

Dossiernummer	1965
Extern Zaak ID	2022-207412
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	27 oktober 2022
Agendapunt	013
Titel	Uitgangspuntennotitie 2de fase Participatie Omgevingsvisie
Eigenaar	Ploeg, Peter van der
Portefeuillehouder	Jan Dijkstra

Bijlagen
RV Uitgangspuntennotitie 2de fase Participatie Omgevingsvisie.pdf
Bijlage 1. Plan van Aanpak Omgevingsvisie gemeente Waadhoeke.pdf
Bijlage 2. Memo aan de Raad Proces Participatie Omgevingsvisie.pdf
Bijlage 3. Procesvoorstel Participatie Omgevingsvisie.pdf
Bijlage 4A. Raadsmemo resultaten 1e fase participatie Omgevingsvisie.pdf
Bijlage 4B. Analyse resultaten vragenlijst Omgevingsvisie Waadhoeke.pdf
Bijlage 4C. Plaat resultaten vragenlijst Omgevingsvisie Waadhoeke.pdf
Bijlage 5. Uitgangspuntennotitie 2de fase Participatie Omgevingsvisie Waadhoeke.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad Waadhoeke	**27 oktober 2022**

Toelichting

De rijksoverheid werkt aan de invoering van de Omgevingswet. De planning is dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking zal treden. Een van de verplichtingen die voortvloeit uit de Omgevingswet is dat de raad een Omgevingsvisie voor Waadhoeke moet vast stellen.
Op 11 juni 2020 heeft de raad een plan van aanpak vastgesteld (bijlage 1) wat voorziet in een gedegen stappenplan om te komen tot een Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Voor het maken van de visie is participatie een verplicht onderdeel.
In maart 2022 heeft de raad kennis kunnen nemen van het procesvoorstel participatie Omgevingsvisie (bijlage 2). In dit procesvoorstel (bijlage 3) wordt de aanpak beschreven van de participatie voor de Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Dit procesvoorstel is in samenwerking met de raadswerkgroep tot stand gekomen.
De 1e fase van de participatie is reeds uitgevoerd. In juli 2022 heeft de raad kennis kunnen nemen van de resultaten van de 1e fase (bijlage 4A, B en C). Nu de resultaten uit de 1e fase bekend zijn, kan de 2de fase opgepakt worden.

Voorgesteld besluit

De uitgangspuntennotitie voor de 2de fase van de participatie voor de Omgevingsvisie vast te stellen

Besluit

De uitgangspuntennotitie voor de 2de fase van de participatie voor de Omgevingsvisie vast te stellen

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	20 september 2022	**Behandelend ambtenaar**	P. van der Ploeg
Datum agendering		**E-mailadres**	p.vanderploeg@waadhoeke.nl
Onderwerp	Uitgangspuntennotitie 2de fase participatie Omgevingsvisie	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	Jan Dijkstra		

Samenvatting

De rijksoverheid werkt aan de invoering van de Omgevingswet. De planning is dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking zal treden. Een van de verplichtingen die voortvloeit uit de Omgevingswet is dat uw raad een Omgevingsvisie voor Waadhoeke moet vast stellen.

Op 11 juni 2020 heeft uw raad een plan van aanpak vastgesteld wat voorziet in een gedegen stappenplan om te komen tot een Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Voor het maken van de visie is participatie een verplicht onderdeel.

In maart 2022 heeft u kennis kunnen nemen van het procesvoorstel participatie Omgevingsvisie. In dit procesvoorstel wordt de aanpak beschreven van de participatie voor de Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Dit procesvoorstel is in samenwerking met de raadswerkgroep tot stand gekomen.

De 1e fase van de participatie is reeds uitgevoerd. In juli 2022 heeft u kennis kunnen nemen van de resultaten van de 1e fase. Nu de resultaten uit de 1e fase bekend zijn, kan de 2de fase opgepakt worden. Hiervoor is een uitgangspuntennotitie opgesteld die nu ter vaststelling voor ligt.

Voorstel

De uitgangspuntennotitie voor de 2de fase van de participatie voor de Omgevingsvisie vast te stellen

Inleiding

De rijksoverheid werkt aan de invoering van de Omgevingswet. De planning is dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking zal treden. Een van de verplichtingen die voortvloeit uit de Omgevingswet is dat uw raad een Omgevingsvisie voor Waadhoeke moet vast stellen.

Op 11 juni 2020 heeft uw raad een plan van aanpak vastgesteld (bijlage 1) wat voorziet in een gedegen stappenplan om te komen tot een Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Voor het maken van de visie is participatie een verplicht onderdeel.

In maart 2022 heeft u kennis kunnen nemen van het procesvoorstel participatie Omgevingsvisie (bijlage 2). In dit procesvoorstel (bijlage 3) wordt de aanpak beschreven van de participatie voor de Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Dit procesvoorstel is in samenwerking met de raadswerkgroep tot stand gekomen.

De 1e fase van de participatie is reeds uitgevoerd. In juli 2022 heeft u kennis kunnen nemen van de resultaten van de 1e fase (bijlage 4A, B en C). Nu de resultaten uit de 1e fase bekend zijn, kan de 2de fase opgepakt worden.

Beoogd (meetbaar) effect

Na besluitvorming door de raad is duidelijk hoe de 2de fase van de participatie voor de Omgevingsvisie voor Waadhoeke er uit komt te zien.

Motivering

Argumenten

1.1 Participatie is een verplicht onderdeel voor het maken van een Omgevingsvisie

Het opstellen van een Omgevingsvisie is verplicht. De omgevingsvisie is vormvrij, maar dient wel participatief (in dialoog met de samenleving) tot stand te komen. Middels participatie worden de inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers betrokken bij de opgaven en dilemma's voor Waadhoeke. Door het bevragen van stakeholders en het voeren van gesprekken met inwoners, instellingen en bedrijven wordt waardevolle informatie verzameld die gebruikt kan worden voor de keuzes die gemaakt worden in de omgevingsvisie.

1.2 Door participatie wordt waardevolle informatie verzameld en kan draagvlak ontstaan voor de keuzes die gemaakt worden in de omgevingsvisie

Omdat de Omgevingsvisie participatief (in dialoog met de samenleving) tot stand moet komen, maakt dat de Omgevingsvisie het ideale instrument is voor uw raad om in gesprek te gaan met de samenleving over het beleid, de opgaven en de keuzes van de gemeente. Uw raad stelt de omgevingsvisie vast. De visie vormt het kader voor de keuzes die door uw raad gemaakt gaan worden. De omgevingsvisie is het instrument waarmee uw raad koers en richting geeft aan de organisatie.

1.3 Deze uitgangspuntennotitie is een uitwerking van het procesvoorstel participatie en de resultaten van de 1e fase van de participatie

In het procesvoorstel participatie is aangegeven dat we in twee fasen het gesprek aangaan met de omgeving en dat we in beide fases gaan werken met beelden en dat we het laagdrempelig willen houden.

Nu de eerste fase van de participatie achter de rug is er een concreet voorstel voor het vervolg van de participatie uitgewerkt op basis van het procesvoorstel participatie en de resultaten van de 1e fase.

We stellen voor om gebiedsbijeenkomsten te organiseren. Per gebied komen alle thema's, vraagstukken en kansen aan bod. Dit doet ook recht aan de verscheidenheid van gebieden binnen de gemeente. In ieder gebied kunnen andere keuzes legitiem zijn. Naast natuurlijk de generieke gemeentebrede keuzes.

De gebiedsindeling maakten we op grond van de landschapstypes die we aantreffen in Waadhoeke. Daarbij vinden we het belangrijk dat de mensen die in het gebied wonen over het algemeen een herkenbare beleving hebben van de vraagstukken en opgaven in het gebied. De bijeenkomsten vinden plaats in het gebied zelf.

Het doel van de avonden is dat we op thema's een integrale discussie voeren op de onderwerpen. Deze discussie gaat helpen om een prioritering te maken per gebied en dient daarmee als voorbereiding op de gebiedskeuzes in de visie.

In de voorbereidingen en in de eerste fase van de participatie is de inhoud steeds geordend via de 4 ontwikkellijnen. Dit is een ordening die intern bekend is en gebruikt wordt binnen het programma van het ontwikkelperspectief. Intern bieden de 4 ontwikkellijnen ook een goed houvast voor het gesprek zo is gebleken. Deze ordening is ook gebruikt voor het vormgeven van de 2de fase van de participatie.

Voor de avonden in het gebied willen we het gesprek voeren met de inwoners over de mogelijke dilemma's die er ontstaan als er in de omgevingsvisie keuzes gemaakt moeten gaan worden. De dilemma's zijn tijdens de voorbereidingen en de eerste fase van de participatie naar voren gekomen.

Voor een uitgebreide beschrijving (gebiedsindeling, doel, werkwijze en inhoudelijke voorbereiding) van de 2de fase van de participatie voor de Omgevingsvisie verwijzen wij naar Hoofdstuk 4 uit de bijgevoegde uitgangspuntennotitie (bijlage 5).

Kanttekeningen

1.2 We wijken af van het eerder gecommuniceerde proces

In het procesvoorstel participatie is met uw raad gecommuniceerd dat voor de 2de fase een uitgangspuntennotitie zal worden opgesteld die via een kernteamsessie ter besluitvorming aan uw raad zal worden voorgelegd. In overleg met de raadswerkgroep is besloten om de uitgangspuntennotitie rechtstreeks aan uw raad voor te leggen voor besluitvorming. Reden hiervoor is dat de uitkomsten van de enquête grotendeels overeenkomen met de resultaten van de interne analyse en de opbrengsten uit de gesprekken met de externe experts. Het is goed om te zien dat er geen grote bijzonderheden uit de enquête naar voren komen; we zitten met de onderwerpen op het goede spoor. Daarom is er voor gekozen om de notitie rechtsreeks aan uw raad voor te leggen, waarmee we ook de snelheid in het proces kunnen houden.

Analyse

Voor een uitgebreide analyse verwijzen wij naar hoofdstuk 1, 2 en 3 uit de bijgevoegde uitgangspuntennotitie (bijlage 5).

Alternatieven

Geen. De gemeente is wettelijk verplicht om aan participatie te doen bij het opstellen van een Omgevingsvisie.

Vervolg

Na vaststelling van de uitgangspuntennotitie kan de 2de fase van het participatieproces worden opgepakt. Daarna kan de Omgevingsvisie voor Waadhoeke worden opgesteld.

De resultaten van de 1ste en 2de fase van de participatie zullen, samen met de informatie die in eerdere stappen is opgehaald (stappen waarin het beleid, de opgaven en de waarden in beeld zijn gebracht), worden gebruikt voor het opstellen van de visie voor Waadhoeke en de keuzes die in de Visie gemaakt moeten worden. Uw raad is in deze stap aan zet en zal deze keuzes gaan maken.

Deze stap wordt ambtelijk voorbereid en begeleid. Met de raadswerkgroep wordt overlegd over de te zetten stappen. Uw raad praat en beslist in deze actief mee. Uw raad maakt de keuzes en dat zal bij het uitwerken van de visie stapsgewijs gaan. De werkvorm kan verschillen; van een interactieve sessie tot uiteindelijk de formele besluitvorming.

Inwonersparticipatie

De voorliggende uitgangspuntennotitie betreft een procesvoorstel voor de 2de fase van de participatie van de op te stellen Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Bij de uitvoering hiervan zullen inwoners, stakeholders en andere belanghebbenden worden betrokken. Dit zal gebeuren conform de vast te stellen uitgangspuntennotitie voor de 2de fase.

Communicatie

Over dit besluit zal intern en extern gecommunicerd worden. We maken een communicatieplan ter voorbereiding op de uitnodiging en terugkoppeling van de bijeenkomsten.

Financiën

Voor de invoering van de Omgevingswet is budget beschikbaar. Hierbij is rekening gehouden met de kosten voor het proces voor en het opstellen van de Omgevingsvisie Waadhoeke.

Juridisch kader

Invoeringswet Omgevingswet.

Bijlagen

Bijlage 1: Plan van Aanpak Omgevingsvisie gemeente Waadhoeke

Bijlage 2: Memo aan de Raad Proces Participatie Omgevingsvisie

Bijlage 3: Procesvoorstel Participatie Omgevingsvisie

Bijlage 4A: Memo aan de Raad resultaten 1e fase participatie Omgevingsvisie

Bijlage 4B: Analyse resultaten vragenlijst Omgevingsvisie Waadhoeke

Bijlage 4C: Plaat resultaten vragenlijst Omgevingsvisie Waadhoeke

Bijlage 5: Uitgangspuntennotitie 2de fase Participatie Omgevingsvisie Waadhoeke

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-09-025403

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 11-10-2022;

B E S L U I T

1. In te stemmen met de uitgangspuntennotitie 2de fase Participatie Omgevingsvisie Waadhoeke

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 27-10-2022 ,

{{Sig , voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

Plan van Aanpak Omgevingsvisie gemeente Waadhoeke

Vastgesteld door de gemeenteraad op 11 juni 2020

Aanleiding: Omgevingswet

De Omgevingswet is vastgesteld door de rijksoverheid en treedt medio 2021 of begin 2022 in werking. De rijksoverheid geeft over de exacte datum duidelijkheid in de maand mei van dit jaar. Na de inwerkingtreding geldt de Omgevingswet voor alle overheden in Nederland.
De Omgevingswet is onderdeel van de stelselherziening van het omgevingsrecht. Het huidige stelsel van relevante wet- en regelgeving voor de leefomgeving is complex, versnipperd en onoverzichtelijk. Het kan belemmerend werken voor duurzame ontwikkeling en initiatieven. De samenleving vraagt om modernisering en integrale afwegingen. Modernisering van het omgevingsrecht is daarom volgens het kabinet noodzakelijk. Met de komst van de Omgevingswet worden regels vereenvoudigd, gebundeld en meer in samenhang met elkaar gebracht. Dit leidt tot een verdergaande integratie van wet- en regelgeving van verschillende beleidsvelden. Geen 26 wetten meer, maar één.

De maatschappelijke doelen van de Omgevingswet zijn:

- duurzame ontwikkeling;
- de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu;
- het in onderlinge samenhang:
    a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en het
    b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De Omgevingswet heeft als afgeleide van deze doelstellingen vier belangrijke verbeterdoelen:

1. Vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak voor de inwoners
2. Samenhangende benadering van leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving
3. Vergroten bestuurlijke afwegingsruimte
4. Versnellen en verbeteren besluitvorming rondom vergunningen

Doelstelling van de Omgevingswet is dat het makkelijker wordt om ruimtelijke projecten te starten. Regels op het gebied van omgevingsrecht worden gebundeld én vereenvoudigd. Hierdoor kan er bijvoorbeeld meer ruimte voor maatwerk geboden worden. Gemeenten krijgen de beschikking over nieuwe kerninstrumenten. De omgevingsvisie, het programma en het omgevingsplan. De omgevingsvisie is een integrale visie op het totale werkgebied op hoofdlijnen, het programma kan ingezet worden om te sturen op concrete resultaten op een bepaald thema en het omgevingsplan is het juridische instrument waarin de normering vertaald wordt naar regels voor de leefomgeving. De omgevingsvergunning is een bestaand instrument, dat onder de Omgevingswet weliswaar een verandering zal ondergaan. Het digitaal stelsel omgevingswet (DSO) is ook nieuw en zorgt voor één digitale toegang van de visie en de regels en de mogelijkheid om vergunningen digitaal aan te vragen.

De invoering van de Omgevingswet staat landelijk gepland voor medio 2021 of begin 2022. Voor die datum moet de gemeente de termijn van vergunningverlening teruggebracht hebben van 26 naar 8 weken en is de gemeente verplicht om aan te haken bij het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Voor twee onderdelen gelden andere einddata: omgevingsvisie 2024 en omgevingsplan 2029. Vanaf het moment dat de Wet ingaat ontstaat er van rechtswege een tijdelijk omgevingsplan dat bestaat uit alle bestemmingsplannen, de bruidsschat en diverse verordeningen van de gemeente.

1. De omgevingsvisie, wat is het?

Een van de instrumenten uit de Omgevingswet is de omgevingsvisie (op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau). De omgevingsvisie kan worden gezien als de opvolger van de gemeentelijke structuurvisie. De omgevingsvisie is richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van Waadhoeke. In de visie worden vanuit de waarden en kwaliteiten van Waadhoeke keuzes gemaakt voor de fysieke leefomgeving, zodat Waadhoeke kan werken aan haar maatschappelijke en fysieke opgaven. Het belangrijkste verschil tussen de structuurvisie en de omgevingsvisie is de verbrede reikwijdte. Naast de ruimtelijke onderwerpen gaat de visie namelijk ook over milieuaspecten, gezondheid en veiligheid en zaken uit het sociaal domein.
De omgevingsvisie is geen optelsom van verschillende beleidsterreinen, maar vormt een integraal, samenhangend, document dat verwoordt *wat voor gemeente we willen zijn,* oftewel welke ambities heeft de gemeente en welke doelen wil zij zichzelf stellen en welke keuzes wil zij maken. Dit betekent dat alle componenten van de visie onderling op elkaar moeten worden afgestemd, zodat er één allesomvattende visie ontstaat voor de fysieke leefomgeving.
Daarnaast geeft de omgevingsvisie ook duidelijkheid over de wijze waarop de gemeente om gaat met initiatieven en welke rol zij voor zichzelf ziet; de besturingsfilosofie. Initiatieven vanuit de samenleving krijgen onder de Omgevingswet een belangrijke rol. De gemeente zal de initiatieven benaderen vanuit een “ja-mits”benadering. De omgevingsvisie geeft duidelijkheid over de ja (wat willen we stimuleren) en de mits (wat willen we liever niet).

Een omgevingsvisie omschrijft in ieder geval:
a) Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving,
b) De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkelingen, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied,
c) De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.”
d) De basis voor (verplichte) programma’s
e) een richtlijn hoe de gemeente om wil gaan met initiatieven uit de samenleving en hoe de samenwerking tussen gemeente en samenleving vorm krijgt.

2. Waarom een omgevingsvisie?

Het opstellen van een Omgevingsvisie is verplicht. De omgevingsvisie is vormvrij, maar dient participatief (in dialoog met de samenleving) tot stand te komen. Dit laatste maakt dat de Omgevingsvisie het ideale instrument is voor de gemeenteraad om in gesprek te gaan met de samenleving over het beleid, de opgaven en de keuzes van de gemeente. De gemeenteraad stelt de omgevingsvisie vast en de visie vormt voor hen het kader voor de keuzes die gemaakt gaan worden. De omgevingsvisie is het instrument waarmee de gemeenteraad koers en richting geeft aan de organisatie. Een visie die gedragen wordt door de samenleving vormt de legitimatie van het handelen van de raad.

De omgevingsvisie is de basis voor het omgevingsplan. In de visie geeft de gemeente aan waar zij op wil sturen (wat wil je persé niet en wat wil je stimuleren) en in het omgevingsplan wordt dat vertaald naar normen (welke activiteiten op welke locatie, onder welke voorwaarden kunnen plaatsvinden). Van alle voornemens zal zo'n 80% beoordeeld kunnen worden op basis van het omgevingsplan, de resterende 20% vraagt om een visie waarmee een afweging gemaakt kan worden vanuit de "ja-mits "benadering.

Ook maakt de gemeente met de omgevingsvisie duidelijk aan haar partners in de regio waar zij voor staat. Landelijk wordt ook een omgevingsvisie gemaakt, de NOVI en provinciaal wordt de POVI gemaakt. De visie van Waadhoeke houdt rekening met die visies en stemt af met partijen in de regio, zodat op inhoud en proces de te maken visies elkaar gaan versterken.

Tenslotte is de omgevingsvisie bij voorkeur zowel middel als doel. Middel, om gemeentebreed aan de slag te gaan met zowel de 'zachte' als de 'harde' kant van de Omgevingswet, dat wil zeggen het andere werken en het inrichten van de nieuwe instrumenten. Doel, omdat de omgevingsvisie de eerste stap is om de beleidscyclus in beweging te zetten.

3. De omgevingsvisie in relatie tot het omgevingsplan

De omgevingsvisie is het beleidsinstrument waarmee de gemeente zoals gezegd invulling geeft aan de maatschappelijke doelen. Dit betekent dat in de omgevingsvisie wordt bepaald voor welke maatschappelijke doelen omgevingswaarden in het omgevingsplan moeten worden opgenomen. Het omgevingsplan volgt de omgevingsvisie en vertaalt het beleid van de omgevingsvisie naar doelen en regels in het omgevingsplan.

Vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking treedt ontstaat een tijdelijk omgevingsplan. Dat bestaat o.a. uit alle bestemmingsplannen, de rijksregels die in de bruidsschat staan en een aantal verordeningen. Iedere gemeente heeft tot 2029 de tijd om een definitief omgevingsplan te maken, zodat zij voor het hele werkgebied één juridisch instrument heeft voor de fysieke leefomgeving.

Als de gemeente meteen een definitief omgevingsplan vaststelt, dan kan dat gebruikt worden als normenkader waar plannen aan getoetst kunnen worden. In dat geval kan de omgevingsvisie tamelijk globaal blijven. Dit is echter niet reëel. De wetgever heeft niet voor niets een termijn tot 2029 vastgesteld om tot een definitief omgevingsplan te komen. Deze opgave is erg omvangrijk. Veel gemeenten, waaronder ook Waadhoeke, zullende periode tot 2029 dan ook volledig moeten benutten om het definitieve omgevingsplan op te stellen. Dit betekent dat de omgevingsvisie, samen met het tijdelijke omgevingsplan, het langjarig kader voor ontwikkelingen en afwijkingsbesluiten gaat zijn. De omgevingsvisie is dan, naast het tijdelijke omgevingsplan nodig om plannen aan te kunnen toetsen. Daarom is het wenselijk om de omgevingsvisie voorlopig een duidelijk richtsnoer te laten zijn voor het afwegen van belangen.

4. De beleidscyclus

Met de Omgevingswet wordt ook de beleidscyclus geïntroduceerd. De beleidscyclus maakt duidelijk dat de instrumenten niet losstaan van elkaar. Door te werken met de beleidscyclus kan de gemeenteraad daar waar nodig (bijvoorbeeld jaarlijks) bijsturen op de beleidsdoelstellingen. Zo kan de gemeenteraad blijven prioriteren in haar doelstellingen, leren van ervaringen en inspelen op actuele ontwikkelingen.

De omgevingsvisie is de start van de beleidscyclus en de eerste stap waarmee de gemeente naar buiten treedt in het kader van de Omgevingswet en het gesprek aangaat met de samenleving over haar beleid en de opgaven voor het gebied. Het opstellen van de omgevingsvisie is feitelijk al een oefening in het werken met de Omgevingswet. Het vraagt van de gemeente om de leefomgeving integraal te benaderen, het gesprek aan te gaan met de samenleving over de waarden en kwaliteiten van het gebied en over de te verwachten opgaves en ontwikkelingen, na te denken over hoe de gemeente om wil gaan met initiatieven en het toegankelijk maken van de visie.

De omgevingsvisie zet de gemeente als het ware ‘aan’. De integrale beleidskeuzes worden gemaakt en vervolgens vertaald naar het normenkader van het omgevingsplan. Na de uitvoering is er tijd voor evaluatie en de mogelijkheid voor aanpassing van de visie. Dat biedt de mogelijkheid om, zeker in de opstartfase van de Omgevingswet, de eerste omgevingsvisie een ander soort visie te laten zijn dan de visie die nodig is op het moment dat het omgevingsplan gereed is en/of de gemeente geoefend heeft met de voor haar deels andere rol onder de Omgevingswet. Het is dus van belang om een duidelijk streefbeeld te bepalen van die eerste omgevingsvisie.

5. De ambitie van de gemeente Waadhoeke

Op 16 april 2020 heeft de gemeenteraad het *Ambitiedocument Omgevingswet gemeente Waadhoeke* vastgesteld (voor het gehele document zie bijlage). Hierin is de ambitie hoe Waadhoeke wil gaan werken met de Wet benoemd en de hoe Waadhoeke de Wet wil gaan invoeren. Waadhoeke heeft de volgende ambitie en invoeringsstrategie:

De ambitie van de gemeente Waadhoeke is om te gaan werken met de Omgevingswet op basis van de visies op Nabij Besturen en Dienstverlening.

In de aanloop naar de gemeentelijke herindeling hebben de gemeenten nagedacht over de veranderende verhouding tussen samenleving en de overheid. In de visie Nabij Besturen is die visie uitgewerkt.
Daaruit spreekt de ambitie om inwoners, ondernemers en organisaties actief te betrekken bij de leefomgeving , actief burgerschap te stimuleren en de betrokkenheid bij het openbaar bestuur te vergroten. De rol van de gemeente zal gaan veranderen naar partner en facilitator. Op die manier kan de gemeente het beste inspelen op initiatieven uit de samenleving.

Daarnaast heeft de gemeente ook nagedacht over een visie op Dienstverlening. In deze visie staat beschreven op wat voor manier de gemeente met de samenleving wil samenwerken. Uitgangspunten hierbij zijn onder andere dat de gemeentelijke organisatie meer moet loslaten, online is daar waar mogelijk en integraal samenwerkt. Basis hiervoor is vertrouwen.

De ambities uit de visie van Waadhoeke op Nabij Besturen en Dienstverlening sluiten heel goed aan bij de verbeterdoelen die gesteld zijn voor de Omgevingswet en zijn daarmee een mooie stip op de horizon. De Omgevingswet biedt voor Waadhoeke een kans om haar eigen ambities te realiseren.

Voor de invoering van de Omgevingswet kiest Waadhoeke voor een pragmatische aanpak. Eerst de basis op orde en de komende jaren toe groeien naar een situatie, waarin gemeente en samenleving samen optrekken en vorm geven aan de leefomgeving.

Er is gekozen voor een groeimodel; in eerste instantie worden die onderdelen van de Wet die verplicht zijn voor de inwerkingtreding uitgevoerd. Voor het ‘anders werken’ zal worden aangesloten bij de planning van de dienstverleningsvisie, waar tot 2025 de tijd wordt genomen om de basis op orde te krijgen en te werken aan de meer extern-gerichte houding van de gemeente waarbij de samenleving gefaciliteerd en uitgenodigd wordt om betrokken te zijn bij de leefomgeving.

Hoe wordt de ambitie vertaald naar de op te stellen Omgevingsvisie?
De op te stellen omgevingsvisie zal een richtinggevende omgevingsvisie zijn die in deze fase een basis biedt voor gemeente en samenleving om uiteindelijk toe te groeien naar een situatie waar in meer ruimte geboden wordt voor initiatieven. De omgevingsvisie zal daarmee vanuit het 'basis op orde' idee in de eerste stap als groeimodel worden ingestoken. Dit vraagt dat goed wordt omschreven waar ruimte wordt geboden, zodat voor iedereen duidelijk is hoe initiatieven op haalbaarheid en wenselijkheid beoordeeld worden. De gemeente geeft in de visie aan waar zij op wil sturen; wat wil je voorkomen en wat wil je stimuleren. De omgevingsvisie is voor de gemeenteraad, het college, de ambtenaren en de samenleving een werkdocument om afwegingen te maken.

Voor Waadhoeke ligt de keuze voor een omgevingsvisie waarin helder wordt omschreven waar ruimte wordt geboden het meest voor de hand. De omgevingsvisie geeft duidelijkheid en is, zo lang er nog geen omgevingsplan is, het instrument waaraan afwijkingsprocedures worden getoetst.

Idealiter wordt in de omgevingsvisie een afwegingskader opgenomen en een proceswijzer en een participatiewijzer waarmee het voor alle betrokkenen duidelijk is wat de kaders zijn en wat gemeente en inwoners van elkaar mogen verwachten tijdens het proces.

6. Plan van Aanpak Omgevingsvisie

Intern en extern proces
voor de implementatie van de Omgevingswet is binnen de gemeente een structuur ingericht met een projectgroep, werkgroepen, een stuurgroep en een raadswerkgroep. Binnen deze structuur wordt gewerkt aan de deelprojecten, vindt de afstemming plaats en wordt de betrokkenheid van de raad vormgegeven. Via het interne proces wordt de omgevingsvisie voorbereid op inhoud en op proces. Het proces behelst onder meer de participatie, de betrokkenheid van ketenpartners, het gesprek met de raad en de besluitvorming.

Het externe proces met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven wordt gebruikt om input op te halen voor de visie en tussentijds te verkennen of de juiste koers wordt ingezet. In de externe betrokkenheid zijn verschillende niveaus te onderscheiden, van mee-weten tot meebeslissen en meedoen. In dit plan van aanpak wordt een voorstel gedaan voor het externe proces per fase in het opstellen van de omgevingsvisie.

Stappenplan
Het opstellen van de omgevingsvisie verloopt volgens een aantal stappen. In onderstaande afbeelding is aangegeven welke stappen dat zijn en wat het resultaat is per stap. Per stap wordt een voorstel gedaan voor de werkwijze.

Stap 1: Beleidsanalyse
Het bestaande beleid van de gemeente wordt geïnventariseerd en daarbij wordt nadrukkelijke gekeken naar: recent beleid dat bij voorkeur middels participatie tot stand gekomen is. Alle stukken worden ambtelijk bekeken en beoordeeld op relevantie voor de leefomgeving, de conflicten worden in beeld gebracht en mogelijke hiaten worden benoemd.

De ontwikkellijnen uit het programma Ontwikkelperspectief en het coalitieakkoord krijgen bijzondere aandacht; kunnen zij als kapstok dienen voor de omgevingsvisie. Dit vanuit de gedachte dat zoveel mogelijk gewerkt wordt met datgene wat er al is en waar de raad ook al haar akkoord op gegeven heeft.
De bevindingen worden in de vorm van een beleidsanalyse voorgelegd aan de raadswerkgroep. Daar wordt bepaald of de analyse nog een aanleiding geeft om de raad te betrekken bij deze stap.

Stap 2: Trends en ontwikkelingen?
Deze stap wordt gestart met een ambtelijke inventarisatie bij de beleidsafdelingen. De beleidsmedewerkers brengen voor het eigen vakgebied in beeld welke ontwikkelingen en opgaven zij zien in de fysieke leefomgeving. Hiervoor is al de nodige informatie voor beschikbaar vanuit de recente beleidsharmonisaties die plaatsgevonden hebben. Bij de interne voorbereiding wordt in deze stap het overleg opgestart met de externe partners, zoals veiligheidsregio, omgevingsdienst en gemeenten en provincie.

Vervolgens wordt extern opgehaald bij experts van maatschappelijke organisaties, bewonersorganisaties en bedrijven. Zij geven op thema's aan welke trends en ontwikkelingen zij zien en waar de omgevingsvisie een antwoord op zou moeten geven.

De opbrengst van de in-en externe ronde wordt vertaald naar de kansen en opgaven voor Waadhoeke. Dit wordt voorgelegd aan de gemeenteraad; zien zij dit ook zo en welke aandachtspunten willen zij nog aanbrengen?

Stap 3: Waarden van Waadhoeke
Bij het in beeld brengen van de kwaliteiten en waarden gaat het om zowel de fysieke als de sociale waarden. Deze stap resulteert in een waardenkaart waarop voor het gemeentelijke gebied in beeld gebracht wordt wat bescherming verdient en wat gestimuleerd moet worden. Een belangrijke ruggengraat voor de omgevingsvisie: wat willen we niet en waarvoor willen we juist ruimte bieden.

Het in beeld brengen van de kwaliteiten en waarden is de eerste stap naar buiten in het proces van de omgevingsvisie. De samenleving wordt actief bevraagd op wat zij belangrijk vinden. De voorbereiding bestaat er uit om ook hier te kijken wat er al ligt aan informatie, bijvoorbeeld in de dorpsvisies en recente visies. Vervolgens wordt op thema's de vraag aan de samenleving voorgelegd wat van waarde is en wat om actie vraagt. Een enquête of een Waadhoeke-panel zijn twee werkwijzen die hier voor in beeld zijn. Na stap 1 en 2 wordt de keuze gemaakt voor de meest efficiënte manier voor de participatie

De raad bespreekt de uitkomsten en bepaalt op welke wijze de waarden vertaald worden.

Stap 4: Opstellen van de visie
In deze stap worden de keuzes gemaakt op basis van de informatie die verzameld is in de eerste drie stappen waarin het beleid, de opgaven en de waarden in beeld werden gebracht en wordt de visie voor Waadhoeke gemaakt.

De visie vraagt om een integrale blik op het gemeentelijke grondgebied. In deze fase maakt de gemeente duidelijk waar zij voor staat en dat zal niet altijd eenvoudig zijn. Om van de sectorale keuzes naar integrale keuzes te komen die passen bij de waarden en een antwoord zijn op de opgaven in de gemeente is discussie nodig. Daarin zal het ook wel eens gaan schuren. Uiteindelijk is de raad in deze stap aan zet en zal zij de keuzes gaan maken.

Deze stap wordt ambtelijk voorbereid en begeleid. Met de raadswerkgroep wordt overlegd over de te zetten stappen.

De raad praat en beslist in deze actief mee. Zij maken de keuzes en dat zal bij het uitwerken van de visie stapsgewijs gaan. De werkvorm kan verschillen; van interactieve sessie tot uiteindelijk de formele besluitvorming.

Tijdens de visievorming blijft de gemeente in gesprek met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Op basis van de ervaring die opgedaan is in de eerdere stappen zullen de keuzes voor de participatie in deze stap gemaakt worden.

Stap 5: Hoe gaat de gemeente werken met de omgevingsvisie?
De omgevingsvisie geeft naast een inhoudelijke visie ook duidelijkheid over hoe gewerkt gaat worden vanuit en met de visie. In Waadhoeke worden een afwegingskader (inhoud) en proceswijzer ook onderdeel van de omgevingsvisie. Daarnaast wordt een participatie handreiking opgesteld voor initiatiefnemers; hoe kunnen zij het gesprek aangaan met omwonenden en belanghebbenden en hoe kan de gemeente hen daarbij faciliteren. Deze producten sluiten aan bij de ambitie van Waadhoeke en laten duidelijk zien wat voor gemeente Waadhoeke wil zijn.
Werken met de visie: afwegingskader met criteria voor initiatieven, proceswijzer voor afweging en een participatiewijzer bij initiatieven.

Deze producten worden ambtelijk voorbereid en als onderdeel van de visie door de raad vastgesteld.

7. Planning

Dit is een voorlopige en zeer globale planning, bedoeld om een doorkijk te geven in de doorlooptijd. Uiteraard wordt een specifieke planning gemaakt, waarbij de onderdelen uitgewerkt zijn en waar gekeken is naar een goede afstemming tussen de onderdelen

Stap	**wanneer**
Beleidsanalyse	Q2 2020
Trends en ontwikkelingen	Q3 2020
Waarden	Q4 2020 en Q1 2021
Visie	Q2 – Q4 2021
Proces- participatiewijzer + afwegingskader	Q1 2022

GEMEENTE waadhoeke

Memo aan de Raad

Datum	28 februari 2022		
Afdeling	Omgeving	**Behandelend ambtenaar**	P. van der Ploeg
Onderwerp	Proces participatie Omgevingsvisie	**Manager**	M. van Deutekom

Memo Gemeenteraad

Datum	8-03-2022 11:20:09
Aan	De gemeenteraad van Waadhoeke
CC	
Van	College van Burgemeester en Wethouders van Waadhoeke
Onderwerp	Proces participatie Omgevingsvisie
Portefeuillehouder	Jan Dijkstra

Geachte raadsleden,

Samenvatting
Bij deze memo treft u het 'Procesvoorstel Participatie Omgevingsvisie' aan. In dit procesvoorstel wordt de aanpak beschreven van de participatie voor de Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Dit procesvoorstel is in samenwerking met de raadswerkgroep tot stand gekomen.

Aanleiding
De rijksoverheid werkt aan de invoering van de Omgevingswet. De inwerkingtredingsdatum is op nieuw uitgesteld. De Omgevingswet zal nu op 1 januari 2023 in werking treden. Met de Omgevingswet worden 26 bestaande wetten gebundeld in 1 wet en komt er een samenhangend stelsel van wetten, regelingen en besluiten dat betrekking heeft op de omgeving.

Een van de verplichtingen die voortvloeit uit de Omgevingswet is dat uw raad een Omgevingsvisie voor Waadhoeke moet vast stellen. Op 11 juni 2020 heeft u hiervoor een plan van aanpak vastgesteld. We zijn nu in de fase aanbeland waarin we het participatietraject inrichten.

Voor het maken van de visie is participatie een verplicht onderdeel. Na de analyse fase die voornamelijk ambtelijk maar ook in gesprek met externe deskundigen doorlopen is, worden nu de inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers betrokken bij de opgaven en dilemma's voor Waadhoeke.

Door het bevragen van stakeholders en het voeren van gesprekken met inwoners, instellingen en bedrijven wordt waardevolle informatie verzameld en kan draagvlak ontstaan voor de keuzes die gemaakt worden in de omgevingsvisie.

In het participatieproces onderscheiden we verschillende fasen, stakeholders en instrumenten.

Aanpak en Planning
We starten de participatiefase op en gaan in twee fasen het gesprek aan met de omgeving. We willen in beide fases gaan werken met beelden en het laagdrempelig houden.

De eerste fase kenmerkt zich door het toetsen van een algemeen beeld. In deze fase is de participatie er vooral op gericht om de samenleving actief te bevragen op wat zij belangrijk vinden. In deze fase vindt er nog geen gesprek plaats en is geen ruimte voor discussie. De aanpak van de 1e fase is voorbereid met de raadswerkgroep en zal worden opgestart in maart 2022. De uitkomsten van de 1e fase worden met uw raad gedeeld aan het einde van het 2de kwartaal van 2022.

Vervolgens wordt aan de hand van een uitgangspuntennotitie in een kernteamvergadering in het 3de kwartaal van 2022 een voorstel gedaan hoe de 2de fase van de participatie er uit komt te zien. Tevens wordt een planning opgenomen voor de uitvoering van de 2de fase en het vervolg hierop. De uitgangspuntennotitie voor de 2de fase zal worden voorbereid met de raadswerkgroep. Na behandeling in het kernteam zal de notitie voor besluitvorming worden voorgelegd aan uw raad. Na besluitvorming van uw raad wordt de 2de fase opgestart.

Van belang voor uw raad
Uw raad stelt de omgevingsvisie vast. De omgevingsvisie is het instrument waarmee u als raad koers en richting geeft aan Waadhoeke. Een visie die gedragen wordt door de samenleving vormt de legitimatie van het handelen van uw raad.

Bijlagen
Bijlage 1: Plan van aanpak Omgevingsvisie gemeente Waadhoeke
Bijlage 2: Procesvoorstel Participatie Omgevingsvisie

Procesvoorstel		Datum	08-03-22
Participatie Omgevingsvisie		Versie	definitief
Bestuurlijk opdrachtgever	College van B&W	Beheerder	Peter van der Ploeg
Ambtelijk opdrachtgever	Mark van Deutekom		
Projectleider	Peter van der Ploeg		

1. Achtergrond en probleemstelling

De gemeente Waadhoeke maakt een omgevingsvisie. Dat is een nieuw instrument dat geïntroduceerd is met de Omgevingswet. De omgevingsvisie is een integrale visie op hoofdlijnen voor de hele gemeente. De gemeente geeft aan, aan welke maatschappelijke doelen zij gaat werken en welke gebiedsgerichte keuzes zij gaat maken voor de leefomgeving. Voor het maken van de omgevingsvisie is een plan van aanpak opgesteld met meerdere fasen. We zijn nu in de fase beland waarin we en participatietraject inrichten.

Voor het maken van de visie is participatie een verplicht onderdeel. Na de analyse fase die voornamelijk ambtelijk maar ook in gesprek met externe deskundigen doorlopen is, worden nu de inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers betrokken bij de opgaven en dilemma's voor Waadhoeke. Door het bevragen van stakeholders en het voeren van gesprekken met inwoners, instellingen en bedrijven wordt waardevolle informatie verzameld en kan draagvlak ontstaan voor de keuzes die gemaakt worden in de omgevingsvisie.

Met de raadswerkgroep is afgesproken dat er een procesvoorstel wordt voorgelegd voor de participatie. Daarin onderscheiden we verschillende fasen, stakeholders en instrumenten. Dit procesvoorstel voorziet hierin.

2. Doelstelling

- We ontwerpen een helder participatieproces, waarbij gebruik wordt gemaakt van bestaande kennis/ eerder opgehaalde informatie (maatwerkgesprekken, dorpsvisies etc).
- We betrekken inwoners, instellingen en bedrijven, buurgemeenten en experts in gemeente Waadhoeke bij het maken van keuzes rondom fysieke en maatschappelijke opgaven. We willen van hen 'input' op de thema's die een rol spelen in hun leefomgeving.
- We creëren draagvlak of begrip voor de gebiedsgerichte keuzes die worden verwerkt in de omgevingsvisie.

3. Resultaat en afbakening

Resultaat:

- Er is een zorgvuldig en transparant participatieproces gelopen, waarbij inwoners, instellingen en bedrijven de voldoende gelegenheid hebben gekregen om deel te nemen.
- De gemaakte (gebiedsgerichte) keuzes zijn uitlegbaar. Voor inwoners, instellingen, bedrijven, buurgemeenten en experts in Waadhoeke is inzichtelijk hoe en waarom de (gebiedsgerichte) keuzes in de omgevingsvisie gemaakt zijn.

Met de slag van sectoraal naar integraal worden ook de dilemma's duidelijk. De ruimte is zelfs in de gemeente Waadhoeke beperkt en dat vraagt om keuzes. De dilemma's zijn naar voren gekomen bij de analyse van beleid en zijn scherper geworden tijdens de gesprekken met de experts. Soms bieden de dilemma's ook kansen en kan met de integrale benadering een oplossing voor een maatschappelijk vraagstuk dichterbij komen. De dilemma's vragen tijdens de participatie in eerste instantie om een checkvraag; klopt dit het dat dit de dillema's zijn? In tweede instantie zal er ook ruimte moeten zijn voor gesprek en discussie: waar zou de gemeente de prioriteit moeten leggen?

4. Aanpak en planning

We starten de participatiefase op en gaan in twee fasen het gesprek aan met de omgeving. We willen in beide fases gaan werken met beelden en het laagdrempelig houden.

De eerste fase kenmerkt zich door het toetsen van een algemeen beeld. In deze fase is de participatie er vooral op gericht om de samenleving actief te bevragen op wat zij belangrijk vinden. In deze fase vindt er nog geen gesprek plaats en is geen ruimte voor discussie. De participatie in deze fase vindt (zoveel mogelijk) digitaal plaats.

De aanpak van de 1e fase ziet er als volgt uit:

- Er wordt de vraag aan de samenleving voorgelegd wat de kwaliteiten zijn van Waadhoeke. Deze kwaliteiten of waarden helpen ons in de visie om te bepalen wat we willen stimuleren of juist voorkomen in de gemeente.
- We doen de checkvraag. Op thema's wordt gevraagd of de opgaven die uit de interne en expertbijeenkomsten kwamen, ook echt de thema's zijn die spelen.
- We vragen welke onderwerpen volgens de samenleving aanvullend nog om actie vragen.

De aanpak van de 1e fase is voorbereid met de raadswerkgroep en zal worden opgestart in maart 2022. De uitkomsten van de 1e fase worden met de raad gedeeld aan het einde van het 2de kwartaal van 2022.

Vervolgens wordt aan de hand van een uitgangspuntennotitie in een kernteamvergadering in het 3de kwartaal van 2022 een voorstel gedaan hoe de 2de fase van de participatie er uit komt te zien. Tevens wordt een planning opgenomen voor de uitvoering van de 2de fase en het vervolg hierop.

Idee van aanpak voor de 2de fase is als volgt:

- We gaan de dialoog aan met de samenleving over de dilemma's en de mogelijke kansen die dit kan bieden.
- Er wordt op thema's de vraag aan de samenleving voorgelegd wat van waarde is en wat om actie vraagt.
- De samenleving wordt actief bevraagd op wat zij belangrijk vinden (wat prioriteit heeft).

De uitgangspuntennotitie voor de 2de fase zal worden voorbereid met de raadswerkgroep. Na behandeling in het kernteam zal de notitie voor besluitvorming worden voorgelegd aan de raad. Na besluitvorming van de raad wordt de 2de fase opgestart.

Fase 1 Toetsen algemeen beeld

In maart kondigen we de omgevingsvisie aan via diverse media met een redactioneel artikel. Dit gaat in op wat de omgevingsvisie is en wat de gemeente er mee gaat doen. Bij het artikel staat een link met een uitnodiging om mee te doen aan een korte online enquête met:

- Een open vraag: Wat is de belangrijkste kwaliteit van Waadhoeke
- Checkvragen: hoe belangrijk vindt u de volgende thema's ?
- Een open vraag: wat vraagt er volgens u om actie?

Fase 2 Verdieping en richtinggevende gesprekken

Mogelijke ideeën voor werkwijzen zijn:

- Enquête: een digitale enquête wordt verspreid onder de inwoners van Waadhoeke. Mensen die de enquête invullen wordt gevraagd naar woonplaats, gezinssamenstelling en leeftijd. Dit biedt houvast bij het verwerken van de resultaten
- Instellen Waadhoekepanel: Oproep voor deelname bij bijvoorbeeld de ansichtkaart of de enquête. Aan dit panel kunnen ten behoeve van de omgevingsvisie korte vragen worden gesteld en meningen worden opgehaald. Het gaat hierbij over korte verdiepende of verduidelijkende vragen.
- Jongeren: op middelbare scholen kinderen betrekken bij Mijn Waadhoeke in 2030. Leuke werkvorm in maatschappijleer-les. Ook de jongerenraad wordt hierbij betrokken.
- Themabijeenkomsten: langs de 4 ontwikkellijnen bijeenkomsten voor inwoners, organisaties, bedrijven, experts en buurgemeenten. Het plan voor deze bijeenkomsten wordt gemaakt na de afrondingen van de eerste fase van de participatie.
- Tour door de gemeente met een collegelid om in gesprek te gaan met inwoners.

Uitgangspunten voor de participatie

Met de raadswerkgroep is verkend op welke manier en vanuit welke gedachte de participatie vorm kan krijgen. Daaruit zijn de volgende punten naar voren gekomen:

- We sluiten aan bij onze visie Nabij besturen. Communicatie is persoonlijk en dichtbij.
- Het is belangrijk dat de participatie een breed en gedragen beeld oplevert van de inwoners van Waadhoeke. Om een zo breed mogelijk bereik te hebben worden verschillende communicatiekanalen en –middelen ingezet.
- Naast fysieke bijeenkomsten gaan we ook gebruik maken van digitale bijeenkomsten en kanalen
- We maken gebruik van hetgeen in eerdere processen al is opgehaald en wat bekend is bij de gemeente.
- Door op te halen wat de waarden, opgaven en vraagstukken zijn die de inwoners ervaren, bieden we ruimte voor het gesprek
- Raadsleden kunnen bij alle bijeenkomsten aansluiten en deelnemen als toehoorder
- We koppelen op een actieve manier de resultaten terug aan inwoners, voordat de omgevingsvisie ter inzage gaat. Een voorbeeld hiervan is de zogenaamde waardenkaart.

5. Organisatie en omgeving

De projectgroep omgevingsvisie (aangevuld met een communicatie adviseur) is verantwoordelijk voor de participatie rond de omgevingsvisie. We benaderen inwoners (via een enquête), dorpsbelangenorganisaties, belangenorganisaties, bedrijven en specifieke doelgroepen (o.a. jongeren) Zij hebben elk vanuit de eigen positie ideeën over de toekomst van de leefomgeving in Waadhoeke. We leggen opgaven en dilemma's aan hen voor.

We communiceren via verschillende kanalen, gericht op de specifieke doelgroep.

6. Risico's en mogelijke oplossingen

- De deelname aan de participatie is minimaal
  1. de participanten gericht uitnodigen op voor hen relevante thema's
  2. via verschillende kanalen uitnodigingen verspreiden

- De opbrengst van de participatie is van onvoldoende kwaliteit/niveau
  1. in de vraagstelling en voorbereiding sturen op gewenste niveau van input
  2. in alle uitingen duidelijk aangeven in welke context de inbreng gevraagd wordt

- De input is niet goed te herleiden en verliest daarmee aan bruikbaarheid
  1. we formuleren een inzichtelijk proces
  2. raadsleden mee laten draaien als toehoorder
  3. duidelijke verslaglegging van bijeenkomsten, enquêtes

Memo Gemeenteraad Gemeente Waadhoeke

Datum:	26 juli 2022
Aan:	De gemeenteraad van Waadhoeke
CC:	
Van:	College van Burgemeester en Wethouders van Waadhoeke
Onderwerp:	Resultaten vragenlijst Omgevingsvisie
Portefeuillehouder:	Wethouder J. Dijkstra

Geachte raadsleden,

Samenvatting

Bij deze memo treft u de resultaten aan van de vragenlijst die we in maart 2022 aan inwoners en ondernemers hebben voorgelegd om mee te denken bij het maken van de Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Deze vragenlijst is in samenwerking met de raadswerkgroep tot stand gekomen. We vroegen in de vragenlijst o.a. wat de grootste uitdagingen zijn voor Waadhoeke, wat de kwaliteiten zijn en waar we de komende jaren mee aan de slag zouden moeten. Op deze manier hebben we richting gekregen voor belangrijke onderwerpen die terug moeten komen in de Omgevingsvisie. In totaal stond de vragenlijst een maand open en is hij 600 keer ingevuld.

Aanleiding

De rijksoverheid werkt aan de invoering van de Omgevingswet. De inwerkingtredingsdatum is op nieuw uitgesteld. De Omgevingswet zal nu op 1 januari 2023 in werking treden. Met de Omgevingswet worden 26 bestaande wetten gebundeld in 1 wet en komt er een samenhangend stelsel van wetten, regelingen en besluiten dat betrekking heeft op de omgeving.

Een van de verplichtingen die voortvloeit uit de Omgevingswet is dat uw raad een Omgevingsvisie voor Waadhoeke moet vast stellen. Op 11 juni 2020 heeft u hiervoor een plan van aanpak vastgesteld (bijlage 1).
Voor het maken van de visie is participatie een verplicht onderdeel.

Participatietraject

In maart 2022 heeft u aan raad middels een memo (bijlage 2A) van ons college kennis kunnen nemen van het procesvoorstel (bijlage 2B) voor de aanpak en de planning van het participatietraject. Dit procesvoorstel is in samenwerking met de raadswerkgroep tot stand gekomen.
Het participatietraject bestaat uit twee fasen waarin we het gesprek aan met de omgeving. Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers worden betrokken bij de opgaven en dilemma's voor Waadhoeke. In maart 2022 zijn we gestart met de 1e fase. Middels deze memo willen we de uitkomsten van de 1e fase met uw raad delen.

Resultaten 1e fase

In de eerste fase is het algemene beeld getoetst aan de hand van een vragenlijst. De samenleving is actief bevraagd op wat zij belangrijk vinden. Er heeft nog geen gesprek plaats gevonden en er was nog geen ruimte voor discussie.
Met deze vragenlijst haalden we de belangrijkste thema's en uitdagingen op vanuit de samenleving (zie bijlage 3A en 3B). In een eerder stadium deden we dat met experts van gemeente Waadhoeke (beleidsmedewerkers van de gemeente) en met experts van andere organisaties (o.a. Brandweer Fryslân, GGD Fryslân, Sport Fryslân). De resultaten van de experts laten veel overeenkomsten zien met de resultaten van de samenleving. De hoofdlijnen voor Waadhoeke krijgen we hiermee behoorlijk goed in kaart (bijvoorbeeld de belangrijkste thema's, de kwaliteiten en uitdagingen).
Dit betekent dat we op basis van deze thema's vanaf het najaar van 2022 en het begin van 2023 kunnen starten met een volgende stap (fase 2). Hiervoor zullen we inwoners, ondernemers en andere partijen en organisaties opnieuw vragen met ons mee te denken.

Vervolg

Met een zogenaamde uitgangspuntennotitie bepaalt uw raad in het derde/vierde kwartaal van 2022 hoe die fase 2 er uit komt te zien. De uitgangspuntennotitie voor de 2de fase zal worden voorbereid met de raadswerkgroep. De notitie zal voor besluitvorming worden voorgelegd aan uw raad. Na besluitvorming van uw raad wordt de 2de fase opgestart.

Van belang voor uw raad

Uw raad stelt de omgevingsvisie vast. De omgevingsvisie is het instrument waarmee u als raad koers en richting geeft aan Waadhoeke. Een visie die gedragen wordt door de samenleving vormt de legitimatie van het handelen van uw raad.

Bijlagen

Bijlage 1: Plan van aanpak Omgevingsvisie gemeente Waadhoeke

Bijlage 2A: Memo aan de Raad Proces Participatie Omgevingsvisie

Bijlage 2B: Procesvoorstel Participatie Omgevingsvisie

Bijlage 3A: Plaat resultaten vragenlijst Omgevingsvisie Waadhoeke

Bijlage 3B: Analyse resultaten vragenlijst Omgevingsvisie Waadhoeke

Omgevingsvisie Waadhoeke

RESULTATEN VAN DE VRAGENLIJST

VRAGENLIJST
INWONERS EN ONDERNEMERS

GEMEENTE waadhoeke

Aan de slag met de Omgevingswet

Wat is een Omgevingsvisie?

Gemeente Waadhoeke maakt samen met inwoners en ondernemers een Omgevingsvisie. De visie beschrijft op hoofdlijnen ontwikkelingen die in meerdere dorpen of wijken spelen. Bijvoorbeeld: hoe ziet de gemeente er in 2030 uit? Wat maakt ons gebied bijzonder en wat willen we behouden? Watkan beter? Hoe gaan we om met nieuwe ontwikkelingen zoals woningbouw, ruimte voor bedrijven of het opwekken van duurzame energie? Dat zijn vragen die we als gemeente niet alleen kunnen beantwoorden. Daarom betrekken we inwoners en ondernemers. Meer informatie is te vinden opwww.waadhoeke.nl/omgevingswet

Vragenlijst

We begonnen als gemeente met het bestaande beleid op een rij zetten. Daarna hebben we in maart 2022 aan inwoners en ondernemers gevraagd mee te denken bij het maken van de Omgevingsvisie. Dat hebben we gedaan met een vragenlijst. We vroegen in de vragenlijst o.a. wat de grootste uitdagingen zijn voor Waadhoeke, wat de kwaliteiten zijn en waar we de komende jaren mee aan de slag zouden moeten. Op die manier wilden we richting krijgen voor belangrijke onderwerpen die terug moeten komen in de Omgevingsvisie. In totaal stond de vragenlijst een maand open en is hij 600 keer ingevuld.

Resultaten

In dit document staan de belangrijkste resultaten van de vragenlijst beschreven.

DE CIJFERS

De groep mensen dat de vragenlijst invulde is representatief voor de totale cijfers van Waadhoeke. Ook de verdeling tussen stad en de dorpen is representatief te noemen.

600

De vragenlijst is in totaal ingevuld door ruim 600 Waadhoekers.

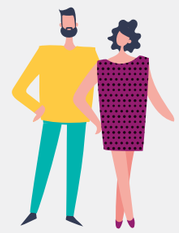
42%

42% van de deelnemers heeft een middelbare school diploma of vergelijkbaar.

21-49

De helft van de deelnemers is tussen 21-49 jaar.

85%

85% woont samen, waarvan **38%** met kinderen.

WAT ZIJN DE GROOTSTE KWALITEITEN VAN WAADHOEKE?

We vroegen aan de deelnemers van de vragenlijst wat ze de grootste kwaliteiten van Waadhoeke vinden. De meest genoemde reacties staan hiernaast.

Kwaliteiten

- Kwaliteit van de omgeving
- Sfeervolle authentieke dorpen
- Karakteristieke en oude centrum van Franeker
- Musea
- Landelijkheid en landbouw
- Ruimte en weidse landschap
- Rust
- Groen
- Schone lucht
- Historie
- Waddengebied
- Cultuur en culturele activiteiten
- Variatie in gebied
- Evenementen en dorpsfeesten
- Eigen identiteit
- Water
- Fietsen
- Saamhorigheid/mienskip/ gemoedelijkheid
- Betrokkenheid van mensen bij verenigingen
- Bereikbaarheid: A31 en trein
- Goede verbinding met o.a. Leeuwarden, Groningen en Randstad
- Voldoende (basis) voorzieningen relatief dichtbij
- Sportvoorzieningen en verenigingsleven
- Goedkoop wonen
- Ondernemersgezind
- Winkels in Franeker

WAT ZIJN DE GROOTSTE UITDAGINGEN VOOR WAADHOEKE?

In de vragenlijst stelden we ook de vraag wat de grootste uitdagingen zijn voor Waadhoeke. De meest genoemde reacties staan hiernaast.

Uitdagingen

- Luister goed naar inwoners. En organiseer jezelf als gemeente dichtbij hen.
- De energietransitie. Vooral in relatie tot landschap en energiearmoede (helpen verduurzamen)
- Aantrekken en behouden van hoger opgeleiden
- Jongeren behouden op het platteland. Bijvoorbeeld: zorgen dat er meer te doen is voor jeugd.
- Versterken uitgaansgelegenheden en terrassen
- Voorzieningen bereikbaar houden
- Behoud van cultuurhistorie en kwaliteit landschap
- Recreatie ook voor eigen inwoners:
  - o Bevaarbaar maken/houden van wateren
  - o Zwemmogelijkheden (zwembaden, stads-/dorpsstrandjes)
- Toerisme versterken (maar niet overal passend)
- Betaalbare en diverse woningen voor eigen inwoners
- Verkeersveiligheid en bereikbaarheid borgen
- Behoud 'mienskipszin': Sportmogelijkheden, MFA's, verenigingen
- Behoud rust en ruimte
- Het ondersteunen van inwoners bij het langer thuis blijven wonen
- Verduurzaming van de landbouw
- Diversiteit van veeteelt en landbouw
- Versterken biodiversiteit
- Meer groen: bomen, struiken
- Evenwicht natuur, economie, landbouw en landschap

HOE GAAN WE HIERMEE VERDER?

Met deze vragenlijst haalden we de belangrijkste thema's en uitdagingen op vanuit de samenleving. In een eerder stadium deden we dat met experts van gemeente Waadhoeke (beleidsmedewerkers van de gemeente) en met experts van andere organisaties (o.a. Brandweer Fryslân, GGD Fryslân, Sport Fryslân). De resultaten van de experts laten veel overeenkomsten zien met de resultaten van de samenleving. De hoofdlijnen voor Waadhoeke krijgen we hiermee behoorlijk goed in kaart (bijvoorbeeld de belangrijkste thema's, de kwaliteiten en uitdagingen).Dit betekent dat we op basis van deze thema's vanaf het najaar van 2022 en het begin van 2023 kunnen starten met een volgende stap (fase 2). Hiervoor zullen we inwoners, ondernemers en andere partijen en organisaties opnieuw vragen met ons mee te denken. De totale Omgevingsvisie zal naar verwachting eind 2023 klaar zijn.

Hoe ziet onze planning er uit voor de vervolgstappen om de Omgevingsvisie te maken?

Met een zogenaamde uitgangspunten-notitie bepaalt de gemeenteraad van Waadhoeke in het derde kwartaal van 2022 hoe die fase 2 er uit komt te zien.

Voorbeeld ideeën voor de fase 2:

- We gaan als gemeente in gesprek met inwoners en over de kansen en uitdagingen.
- We vragen aan inwoners en ondernemers op thema's: wat is van waarde? Wat vraagt om actie?
- We vragen inwoners en ondernemers actief wat zij belangrijk vinden. Is het ene thema belangrijker dan het andere thema?

GEMEENTE waadhoeke

adres
Harlingerweg 18
8801 PA Franeker

postadres
Postbus 58
8800 AB Franeker

online
waadhoeke.nl
info@waadhoeke.nl

T 0517 380 380

GEMEENTE waadhoeke

Aan de slag met de Omgevingswet

Meer resultaten lezen van deze vragenlijst? Scan deze QR-code

Omgevingsvisie Waadhoeke:

RESULTATEN VAN DE VRAGENLIJST

Gemeente Waadhoeke maakt samen met inwoners en ondernemers een Omgevingsvisie. Door middel van een vragenlijst in maart 2022 vroegen we onder andere wat de grootste uitdagingen zijn voor Waadhoeke, wat de kwaliteiten zijn en waar we de komende jaren mee aan de slag zouden moeten. Hieronder staan een aantal belangrijke resultaten.

Uitdaging

De energietransitie: vooral in relatie tot landschap en energiearmoede (helpen verduurzamen).

Kans

Het groene en rustige karakter is een grote kwaliteit. Behoud van rust, ruimte en meer groen is belangrijk voor de omgeving.

Uitdaging

Recreatie ook voor eigen inwoners:
- **Bevaarbaar maken/houden van wateren**
- **Zwemmogelijkheden (zwembaden, stads-/dorpsstrandjes)**

Kans

Verkeersveiligheid en bereikbaarheid borgen. De goede verbinding naar voorzieningen en bereikbaarheid via A31 en trein zijn grote kwaliteiten.

Groningen

Amsterdam

Leeuwarden

Uitdaging

Luister goed naar inwoners. En organiseer jezelf als gemeente dichtbij hen.

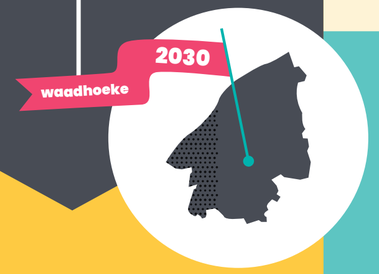
Kans

Behoud 'mienskipszin': de sportvoorzieningen, MFA's en de betrokkenheid bij verenigingen zijn grote kwaliteiten.

Omgevingsvisie?

Gemeente Waadhoeke maakt samen met inwoners en ondernemers een Omgevingsvisie. De visie beschrijft op hoofdlijnen ontwikkelingen die in meerdere dorpen of wijken spelen. Bijvoorbeeld: hoe ziet de gemeente er in 2030 uit? Wat maakt ons gebied bijzonder en wat willen we behouden? Wat kan beter? Hoe gaan we om met nieuwe ontwikkelingen zoals woningbouw, ruimte voor bedrijven of het opwekken van duurzame energie? Dat zijn vragen die we als gemeente niet alleen kunnen beantwoorden. Daarom betrekken we inwoners en ondernemers.

MEER INFORMATIE:
www.waadhoeke.nl/omgevingswet

Hoe gaan we hiermee verder?

We hebben nu verschillende stappen gezet om te komen tot de Omgevingsvisie: het bestaande beleid op een rij gezet en een vragenlijst bij inwoners en ondernemers uitgezet op een aantal onderwerpen. In het najaar van 2022 // begin van 2023 komen we opnieuw bij inwoners en ondernemers, door met hen in gesprek te gaan over de belangrijkste thema's, uitdagingen en kansen voor onze gemeente. Houd daarvoor LinkedIn, Facebook en de website van de gemeente in de gaten. De totale visie zal naar verwachting eind 2023 klaar zijn.

DE CIJFERS

Deelnemers

600

De vragenlijst is in ingevuld door ruim 600 Waadhoekers.

Diploma

42%

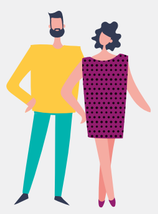
42% van de deelnemers heeft een middelbare school diploma of vergelijkbaar.

Leeftijd

21-49

De helft van de deelnemers is tussen 21-49 jaar.

Huishouden

85%

85% woont samen, waarvan **38%** met kinderen.

Uitgangspuntennotitie

2de Fase Participatie

Omgevingsvisie Waadhoeke

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 **Inleiding**

Hoofdstuk 2 **Plan van Aanpak Omgevingsvisie**

Hoofdstuk 3 **Eerste fase van de participatie**

Hoofdstuk 4 **Tweede fase van de participatie**

Hoofdstuk 1 Inleiding

Aanleiding
De rijksoverheid werkt aan de invoering van de Omgevingswet. De inwerkingtredingsdatum is op nieuw uitgesteld. De planning is nu dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking zal treden. Een van de verplichtingen die voortvloeit uit de Omgevingswet is dat de gemeenteraad een Omgevingsvisie moet vast stellen.

De omgevingsvisie, wat is het?
De omgevingsvisie kan worden gezien als de opvolger van de gemeentelijke structuurvisie. De omgevingsvisie is richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van Waadhoeke. Naast de ruimtelijke onderwerpen gaat de visie ook over milieuaspecten, gezondheid en veiligheid en zaken uit het sociaal domein. De omgevingsvisie vormt een integraal, samenhangend, document dat verwoordt *wat voor gemeente we willen zijn,* oftewel welke ambities heeft de gemeente en welke doelen wil zij zichzelf stellen en welke keuzes wil zij maken.

Een omgevingsvisie omschrijft in ieder geval:

a) Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving,
b) De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkelingen, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied,
c) De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid,
d) De basis voor (verplichte) programma's,
e) Een richtlijn hoe de gemeente om wil gaan met initiatieven uit de samenleving en hoe de samenwerking tussen gemeente en samenleving vorm krijgt.

Waarom een omgevingsvisie?
De Omgevingsvisie is het ideale instrument is voor de gemeenteraad om in gesprek te gaan met de samenleving over het beleid, de opgaven en de keuzes van de gemeente. De omgevingsvisie is het instrument waarmee de gemeenteraad koers en richting geeft aan de organisatie. Een visie die gedragen wordt door de samenleving vormt de legitimatie van het handelen van de raad. De gemeenteraad stelt de omgevingsvisie vast en de visie vormt het kader voor de keuzes die door de gemeenteraad gemaakt gaan worden.

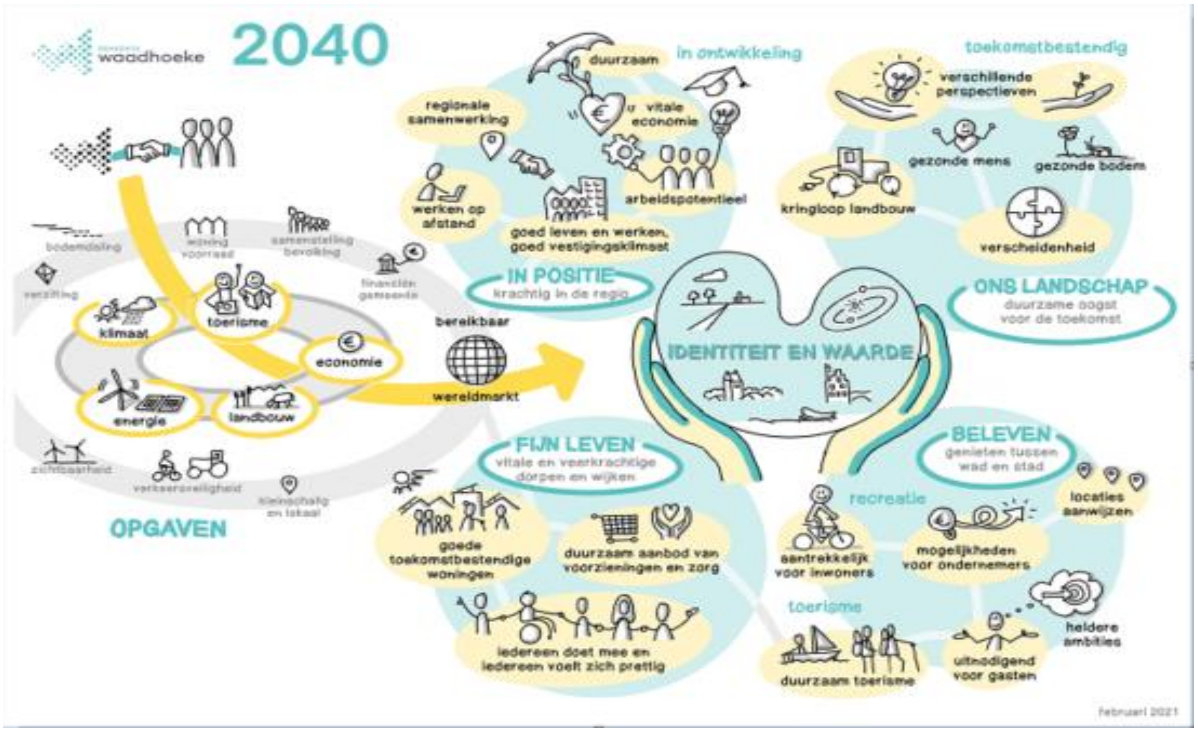
Hoofdstuk 2 Plan van Aanpak Omgevingsvisie

Op 11 juni 2020 heeft uw raad een plan van aanpak vastgesteld voorziet in een gedegen stappenplan om te komen tot een Omgevingsvisie voor Waadhoeke. In onderstaande afbeelding is aangegeven welke stappen dat zijn en wat het resultaat is per stap.

De 1ste twee fases zijn inmiddels doorlopen. Het proces om tot de omgevingsvisie te komen en het verzamelen van alle informatie is deels intern en deels extern. Intern is het bestaande beleid geanalyseerd. De omgevingsvisie begint immers niet bij 0. Eerder vastgesteld beleid is het vertrekpunt. Vervolgens is gekeken naar wat er op ons af komt en waar de visie mogelijk een antwoord op moet geven; de trends en ontwikkelingen. Dit is met externe experts van bedrijven, organisaties en instellingen die actief zijn in de gemeente gedeeld en besproken. Dat geeft een mooie doorkijk naar de opgaven die er zijn voor Waadhoeke, maar ook de kansen die er liggen.

De uitkomsten van de interne beleidsanalyse en de gesprekken met de externe experts zijn vertaald in een praatplaat. Daarbij is er voor gekozen om de lijnen van het ontwikkelperspectief te volgen. In de fase van de voorbereiding is deze indeling goed werkbaar. Nog niet duidelijk is of dat ook de indeling is die we gaan hanteren in de visie.

Participatietraject
We zijn nu in de fase aanbeland waarin we het participatietraject inrichten. Voor het maken van de visie is participatie een verplicht onderdeel. In deze fase worden de inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers betrokken bij de opgaven en dilemma's voor Waadhoeke. Door het bevragen van stakeholders en het voeren van gesprekken met inwoners, instellingen en bedrijven wordt waardevolle informatie verzameld en kan draagvlak ontstaan voor de keuzes die gemaakt worden in de omgevingsvisie.

In maart 20022 heeft u kennis kunnen nemen van het procesvoorstel participatie Omgevingsvisie. In dit procesvoorstel wordt de aanpak beschreven van de participatie voor de Omgevingsvisie voor Waadhoeke. Dit procesvoorstel is in samenwerking met de raadswerkgroep tot stand gekomen. Daarin onderscheiden we verschillende fasen, stakeholders en instrumenten. We gaan in twee fasen het gesprek aan met de omgeving. We willen in beide fases gaan werken met beelden en we willen het laagdrempelig houden. De 1e fase is reeds uitgevoerd.

Hoofdstuk 3 Eerste fase van de participatie

In de eerste fase is het algemene beeld getoetst aan de hand van een vragenlijst. De samenleving is actief bevraagd op wat zij belangrijk vinden. Er heeft nog geen gesprek plaats gevonden en er was nog geen ruimte voor discussie.

Met deze vragenlijst haalden we de belangrijkste thema's en uitdagingen op vanuit de samenleving. In een eerder stadium deden we dat met experts van gemeente Waadhoeke (beleidsmedewerkers van de gemeente) en met experts van andere organisaties (o.a. Brandweer Fryslân, GGD Fryslân, Sport Fryslân).

De resultaten van de experts laten veel overeenkomsten zien met de resultaten van de samenleving. De hoofdlijnen voor Waadhoeke krijgen we hiermee behoorlijk goed in kaart (bijvoorbeeld de belangrijkste thema's, de kwaliteiten en uitdagingen).

Dit betekent dat we op basis van deze thema's vanaf het najaar van 2022 en het begin van 2023 kunnen starten met een volgende stap (fase 2). Hiervoor zullen we inwoners, ondernemers en andere partijen en organisaties opnieuw vragen met ons mee te denken.

Er werd aan de samenleving voorgelegd wat de kwaliteiten zijn van Waadhoeke. Deze kwaliteiten of waarden helpen ons in de visie om te bepalen wat we willen stimuleren of juist voorkomen in de gemeente.

Ook deden we de checkvraag. Op thema's werd gevraagd of de opgaven die uit de interne en expertbijeenkomsten kwamen, ook echt de thema's zijn die spelen.

Tenslotte vroegen we welke opgaven en kansen de inwoners van Waadhoeke zien voor de gemeente. Deze vragen zijn gesteld via een digitale enquête.

De enquêteresultaten zijn o.a. in deze plaat verwerkt. Deze plaat is in de lokale kranten gepubliceerd. Zo zijn de inwoners meegenomen in de uitkomsten.

De enquête laat verder zien dat de inwoners de onderwerpen die uit de interne analyse en de gesprekken met de externe experts kwamen ook belangrijk vinden.
Het is goed om te zien dat er geen grote bijzonderheden uit de enquête naar voren komen; we zitten met de onderwerpen op het goede spoor.
Ook zijn de waarden waarna we vroegen herkenbaar en gaan ons helpen om te kiezen.

De uitdagingen die genoemd zijn voor Waadhoeke helpen ons bij de voorbereidingen voor de tweede fase van de participatie.

Hoofdstuk 4 Tweede fase van de participatie

Met de uitkomsten van de eerste fase en de interne voorbereidingen gaan we de tweede fase in. In het procesvoorstel is daarover het volgende gezegd:

- We gaan de dialoog aan met de samenleving over de dilemma's en de mogelijke kansen die dit kan bieden.
- Er wordt op thema's de vraag aan de samenleving voorgelegd wat van waarde is en wat om actie vraagt.
- De samenleving wordt actief bevraagd op wat zij belangrijk vinden (wat prioriteit heeft).

Voor de tweede fase zijn in het procesvoorstel meerdere suggesties gedaan, zoals:

- Instellen Waadhoekepanel: Oproep voor deelname bij bijvoorbeeld de ansichtkaart of de enquête. Aan dit panel kunnen ten behoeve van de omgevingsvisie korte vragen worden gesteld en meningen worden opgehaald. Het gaat hierbij over korte verdiepende of verduidelijkende vragen.
- Jongeren: op middelbare scholen kinderen betrekken bij Mijn Waadhoeke in 2030. Leuke werkvorm in maatschappijleer-les. Ook de jongerenraad wordt hierbij betrokken.
- Tour door de gemeente met een collegelid om in gesprek te gaan met inwoners
- Themabijeenkomsten: langs de 4 ontwikkellijnen bijeenkomsten voor inwoners, organisaties, bedrijven, experts en buurgemeenten. Het plan voor deze bijeenkomsten wordt gemaakt na de afrondingen van de eerste fase van de participatie.

Nu de eerste fase van de participatie achter de rug is volgt hieronder een concreet voorstel voor het vervolg van de participatie. We focussen ons eerst op de themabijeenkomsten. De bijeenkomsten vinden bij voorkeur plaats in de laatste maanden van 2022.

Uit de resultaten van de enquête werd duidelijk dat de inwoners op veel onderwerpen uitdagingen en kansen zien. Uit de beantwoording van de vragen op de deelonderwerpen komt het beeld naar voren dat er wel de nodige dilemma's ontstaan als we kijken naar de zaken die men belangrijk vindt. De ruimte is schaars en in ieder deelgebied zijn er verschillende onderwerpen die prioriteit hebben, daarover willen we het gesprek voeren per deelgebied.

De themabijeenkomsten die we eerder hadden voorzien brengen naar verwachting niet de integraliteit naar boven waar we naar op zoek zijn. Vandaar dat we kiezen voor avonden per deelgebied. We stellen voor om gebiedsbijeenkomsten te organiseren. Per gebied komen alle thema's, vraagstukken en kansen aan bod. Dit doet ook recht aan de verscheidenheid van gebieden binnen de gemeente. In ieder gebied kunnen andere keuzes legitiem zijn. Naast natuurlijk de generieke gemeentebrede keuzes.

De gebiedsindeling maakten we op grond van de landschapstypes die we aantreffen in Waadhoeke , de manier waarop de grond gebruikt wordt en de ontstaansgeschiedenis. Daarbij vinden we het belangrijk dat de mensen die in het gebied wonen over het algemeen een herkenbare beleving hebben van de vraagstukken en opgaven in het gebied. Het is niet gezegd dat de gebiedsindeling uit deze fase ook de uiteindelijke indeling gaat worden in de omgevingsvisie. Dat zal duidelijk gaan worden tijdens de avonden in het gebied.

Voorstel gebiedsindeling:

- voormalige gemeente het Bildt (exclusief Minnertsga)
- de dorpen tussen de A31 en het Bildt
- de stad Franeker
- de dorpen ten zuiden van de A31

De bijeenkomsten vinden plaats in het gebied zelf. Een dorpshuis of kerk of school, centraal gelegen in het gebied. We gaan breed uitnodigen, deelname op inschrijving (max 80 personen), mogelijk is een herhaalavond in een gebied nodig als het aantal inschrijvingen hoger is. We maken een communicatieplan ter voorbereiding op de uitnodiging en terugkoppeling van de avonden.

Het doel van de avonden is dat we op thema's een integrale discussie voeren op de onderwerpen. De indeling in de gebieden helpt in deze fase om het gesprek te kunnen voeren. Deze discussie gaat helpen om een prioritering te maken per gebied en dient daarmee als voorbereiding op de gebiedskeuzes in de visie.

Voor de avonden hanteren we een vaste indeling:

- Opening en welkom door de wethouder
- Inleiding met twee onderwerpen:
  - Terugkoppeling resultaten tot nu toe: kwaliteiten, uitdagingen en kansen
  - Wat komt er op Waadhoeke af? Trends en ontwikkelingen

We gaan in groepen van maximaal 10 personen uiteen, aan iedere tafel zit een host/gespreksbegeleider (een medewerker van de gemeente Waadhoeke).
Plenair volgt een terugkoppeling.

Inhoudelijke voorbereiding
In de voorbereidingen en in de eerste fase van de participatie is de inhoud steeds geordend via de 4 ontwikkellijnen. Dit is een ordening die intern bekend is en gebruikt wordt binnen het programma van het ontwikkelperspectief. Intern bieden de 4 ontwikkellijnen ook een goed houvast voor het gesprek zo is gebleken.
Voor de avonden in het gebied willen we het gesprek voeren met de inwoners over de mogelijke dilemma's die er ontstaan als er in de omgevingsvisie keuzes gemaakt moeten worden. De dilemma's zijn tijdens de voorbereidingen en de eerste fase van de participatie naar voren gekomen.

Voorgestelde werkwijze:
Er zijn 8 tafels waar het gesprek gevoerd wordt. Iedere tafel heeft een eigen onderwerp. De deelnemers geven zich, bij aanmelding voor de avond, op voor 2 onderwerpen. Tijdens de avond zijn er twee rondes van elk een half uur.
Het tafelonderwerp wordt gevormd door een trend/ontwikkeling die we voorzien voor Waadhoeke. Voor iedere ontwikkellijn formuleren we twee tafelonderwerpen. Aan de tafels wordt het onderwerp besproken aan de hand van een kans, dilemma en uitdaging. De gespreksleiding vraagt naar voor- en nadelen en aandachtspunten. Waar dat kan worden die ondersteund door beelden/foto's.
De gespreksleiding is in handen van een beleidsmedewerker van de gemeente. Aan iedere tafel is ook een collega aanwezig die het verslag maakt. Alle deelnemers worden van te voren zorgvuldig gebrieft over de werkwijze, de onderwerpen, de rollen etc.
Aan iedere tafel zijn maximaal 2 raadsleden welkom. Zij zijn aanwezig als toehoorder en nemen niet actief deel aan de discussie.

De 4 ontwikkellijnen

In positie; krachtig in de regio (werkgelegenheid en economie)
Waadhoeke heeft de ambitie om de belangrijke opgaven in de economie op te pakken en om groeikansen vroegtijdig te herkennen en te faciliteren. Door het samenbrengen van ondernemers en onderwijs kunnen we oplossingen vinden voor ontwikkelingen die op ons afkomen. Diverse onderwerpen verdienen onze aandacht zoals digitalisering, innovatie, en de grote duurzaamheidsopgaven. Voldoende opgeleid personeel, en investering in kennis en innovatie is cruciaal voor een stevige economische positie in de toekomst.

Tafelonderwerp 1:
Aantrekken en vasthouden van goed personeel en voldoende bedrijvigheid

- Kans: innovatieve bedrijven aantrekken
- Uitdaging: Samenwerken met onderwijs
- Dilemma: Waadhoeke is zelf te klein, noodzaak voor samenwerken binnen de regio

Onderwerpen:
- Aantrekken en behouden van hoger opgeleiden
- Jongeren behouden op het platteland.
- Waar nieuwe bedrijvigheid en welk type?
- Stimuleren mkb
- Bij ieder dorp een bedrijventerrein?
- Promotie van Waadhoeke als aantrekkelijk woon en werkgebied

Tafelonderwerp 2
Transitie van de Landbouw biedt kansen

- Dilemma: landbouw in de huidige vorm speelt een rol op de wereldmarkt
- Uitdaging: De gemeente moet de sector alle kansen bieden voor vernieuwingen
- Kans: Waadhoeke als proeftuin voor vernieuwing van de sector / banenmotor

Onderwerpen
- Evenwicht natuur, economie, landbouw en landschap
- Hergebruik van agrarische bebouwing
- Natuur inclusieve landbouw
- Ruimte voor innovaties in de landbouw
- Versterking van de globale positie

Beleven - Genieten tussen wad en stad (een gezonde leefomgeving)
Toerisme betekent: levendigheid, activiteiten en een aantrekkelijke omgeving met voorzieningen en horeca. Toerisme is daarmee van grote toegevoegde waarde voor de beleving van de gemeente (voor bezoekers en inwoners). Het verhoogt de kwaliteit van leven en het is een reden om er te blijven wonen, of om er te terug te komen (jongeren).

Tafelonderwerp 1
Toerisme als nieuwe motor van de industrie

- Kans: Verdienmodel voor agrarische bedrijven
- Dilemma: Waadhoeke als achtertuin voor de randstad ?
- Uitdaging: behoud van rust en ruimte

Onderwerpen
- Versterken uitgaansgelegenheden en terrassen
- Behoud van cultuurhistorie en kwaliteit landschap
- huizen die gebruikt worden voor recreatie

Tafelonderwerp 2
Sport en recreatie stimuleren voor gezonde en blije inwoners

- Kans: openbare ruimte en groen inrichten voor sport en recreatie
- Dilemma: Verkeersveiligheid komt mogelijk onder druk te staan
- Uitdaging: betaalbaar houden van (sport)voorzieningen

Onderwerpen
- Recreatie ook voor eigen inwoners:
  o Bevaarbaar maken/houden van wateren
  o Zwemmogelijkheden (zwembaden, stads-/dorpsstrandjes)
- Hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte

Fijn leven – vitale en veerkrachtige dorpen en wijken! (wonen en voorzieningen)
In Waadhoeke kun je prachtig en betaalbaar wonen, in een mooi robuust landschap met voldoende werk en een goede bereikbaarheid. Dat onze bewoners hier prettig en fijn kunnen (blijven) leven is onze topprioriteit. Wij vinden het van groot belang dat onze wijken en dorpen zoveel mogelijk betrokken zijn bij het maken van keuzes over de leefbaarheid in de wijken en dorpen (co-creatie). Zo ontstaat een breed draagvlak, maar ook ruimte voor creatieve ideeën die aansluiten bij wat er nodig is of waar behoefte aan is. Kaderstelling op basis van feiten en analyse is daarbij van belang, zodat er niet iets wordt ontwikkeld wat niet haalbaar of wenselijk is.

Tafelonderwerp 1
Investeren in de woningvoorraad met het oog op de Bevolkingsontwikkelingen en duurzaamheid

- Kans: Waadhoeke heeft aantrekkelijke dorpen waar de woningen relatief goedkoop zijn
- Dilemma: de huidige druk op de woningmarkt in relatie tot de aankomende krimp
- Uitdaging: Het beschikbaar houden van het voorzieningenniveau in de dorpen

Onderwerpen
- Behoud van cultuurhistorie en kwaliteit landschap
- Energiearmoede
- Ouderenwoningen
- Woningen voor starters
- Flexibele bouw
- Innovatie: meergeneratiewoning, tiny houses etc

Tafelonderwerp 2
Het platteland als alternatief voor de randstad in de digitale wereld

- Kans: de gemeente is aantrekkelijk voor inwoners uit andere delen van het land
- Dilemma: de huizenprijzen gaan omhoog door opbiedende westerlingen
- Uitdaging: de mienskip behouden met relatief veel import
- mobiliteit

Onderwerpen
- Digitale bereikbaarheid
- Nieuwe investeringen en behoud voorzieningen
- Tweede woningen als risico
- Kleine kantoorhubs
- Veranderend verenigingsleven

Ons landschap – Duurzame oogst voor de toekomst (landbouw en natuur)
Wij willen dat in 2028 landschap, natuur en landbouw elkaar duurzaam gaan versterken. Zodat we kunnen blijven genieten van een gezond en divers landschap. We zoeken dus naar een goede balans tussen het koesteren van de kernkwaliteiten in het landschap en het gebruik van het land door de agrarische sector. Soms komen belangen tussen landschap, natuur en landbouw met elkaar in conflict. Onze rol is om boven die (individuele) belangen te staan en een lange termijn visie te hebben op de gewenste ontwikkeling. Het ontwikkelen van zo'n visie samen met de landbouwsector, natuursector en inwoners is daarbij essentieel.

Tafelonderwerp 1
Windmolens en zonneparken; noodzakelijk kwaad?

- Kans: energie opwekking kan onze energiekosten verlagen
- Dilemma: ons landschap wordt mogelijk ontsierd
- Uitdaging: energietransitie met respect voor het landschap

Onderwerpen
- Landschappelijke inpassing
- Opbrengst voor inwoners
- Alternatieven? Kernenergie
- Verdienmodel voor boeren die stoppen
- Waddengebied als werelderfgoed

Tafelonderwerp 2
Klimaatverandering vraagt om aanpassing van het landschap

- Kans: inzetten op biodiversiteit
- Dilemma: behoud van landschappelijke kwaliteit
- Uitdaging: betrekken van de agrarische sector bij deze omslag

Onderwerpen
- Meer (passend) groen: bomen, struiken
- Herstel en beschermen (historisch) landschap
- Openheid landschap
- Groen/hittestress openbare ruimte
- Wateropvang

……

Gemeenteraad Waadhoeke

Dossiernummer	1979
Extern Zaak ID	2022-119247
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	27 oktober 2022
Agendapunt	014
Titel	Kadeherstel zwaaikom Van Harinxmakanaal
Eigenaar	Vriese, Jacob
Portefeuillehouder	Kees Arendz

Bijlagen
NIEUW: Adviesnota Raad herstel zwaaikom Van Harinxmakanaal gecorrigeerd
Bijlage 1: locatie tekening
OUD: Adviesnota Raad herstel zwaaikom Van Harinxmakanaal

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad Waadhoeke	**27 oktober 2022**

Toelichting

De oostelijke kade van gemeentelijk insteekhaven/zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal is aan groot onderhoud toe. Met de betrokken partijen Scheepswerf Talsma, King Metaal en de gemeente zijn afspraken gemaakt over het herstel van deze kade. Het voorstel is om met deze afspraken akkoord te gaan en de raad vragen om een krediet van € 53.333 beschikbaar voor dit herstel.

Voorgesteld besluit

1. Een krediet beschikbaar te stellen van € 63.334 als bijdrage aan het kadeherstel van de zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal.
2. Deze bijdrage ten laste te brengen van de begrotingspost Onvoorzien eenmalig.

Besluit

1. Een krediet beschikbaar te stellen van € 63.334 als bijdrage aan het kadeherstel van de zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal.
2. Deze bijdrage ten laste te brengen van de begrotingspost Onvoorzien eenmalig.

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	11 oktober 2022	**Behandelend ambtenaar**	J. Vriese
Datum agendering	27 oktober 2022	**E-mailadres**	j.vriese@waadhoeke.nl
Onderwerp	Kadeherstel zwaaikom Van Harinxmakanaal	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	Kees Arendz		

Samenvatting

De oostelijke kade van gemeentelijk insteekhaven/zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal is aan groot onderhoud toe. Met de betrokken partijen Scheepswerf Talsma, King Metaal en de gemeente zijn afspraken gemaakt over het herstel van deze kade. Het voorstel is om met deze afspraken akkoord te gaan en een krediet van € 63.334 beschikbaar te stellen voor dit herstel.

Voorstel

1. Een krediet beschikbaar te stellen van € 63.334 als bijdrage aan de kadeherstel van de zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal.
2. Dit krediet ten laste te brengen van de begrotingspost Onvoorzien eenmalig.

Inleiding
De oostelijke kade van gemeentelijk insteekhaven/zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal is aan groot onderhoud toe. Met de betrokken partijen Scheepswerf Talsma, King Metaal en de gemeente zijn afspraken gemaakt over het herstel van deze kade. Het voorstel is om met deze afspraken akkoord te gaan en een krediet van € 63.334 beschikbaar te stellen voor dit herstel.

Beoogd (meetbaar) effect
Een herstelde oostelijke kade van de insteekhaven/zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal.

Motivering
Noem hier de argumenten en kanttekeningen bij het voorstel.

Argumenten
1.1 Ook voor de toekomst blijft het mogelijk om insteekhaven/zwaaikom te gebruiken.
De insteekhaven/zwaaikom heeft verschillende functies. De eerste is om schepen op het Van Harinxmakanaal te laten keren. Ten tweede heeft Scheepswerf Talsma een gedeelte van de insteekhaven/zwaaikom als ligplaats in eigendom en gebruik. Tot slot heeft King Metaal incidenteel de gelegenheid om via de oostelijke kade producten aan- en af te voeren.

De kade aan de zijde van King Metaal is eigendom van King Metaal. De bedrijfskavel is jaren terug aan King Metaal verkocht. Toen was er nog geen insteekhaven/zwaaikom, maar een opvaart met een zeer lichte walbeschoeiing (paal-schot). Nadien is er door de gemeente een insteekhaven/zwaaikom gemaakt en daarbij is de oude walbeschoeiing niet aangepast. Door het jarenlange gebruik en de steeds grotere schepen heeft de oude walbeschoeiing zijn grondkerende functie verloren waardoor de kavel van King Metaal afkalft. Om deze schade te herstellen en voor de toekomst te voorkomen zijn afspraken over het herstel gemaakt.

1.2 Betrokken partijen hebben een gezamenlijk belang.
Zowel King Metaal, Scheepswerf Talsma en de gemeente hebben een belang bij herstel en behoud van de insteekhaven/zwaaikom.
King Metaal heeft het belang om verdere afkalving van zijn kavel te voorkomen. Daarnaast biedt het herstel de mogelijkheid voor King Metaal om de kade, in combinatie met het herstel, hoger te maken en geschikter voor het laden en lossen.
Scheepswerf Talsma heeft belang in verband met het aan- en afvaren van zijn schepen. Tevens heeft Scheepswerf Talsma voor de langere termijn een belang. Met de gemeente is afgesproken dat, ingeval er op termijn een andere insteekhaven/zwaaikomt wordt gerealiseerd, Scheepswerf Talsma dan de gelegenheid heeft om deze insteekhaven te kopen. Daarbij moet Scheepswerf Talsma wel rekening houden met de belangen van King Metaal.
De gemeente heeft belang bij het behoud van de insteekhaven vanwege het economisch belang voor de lokale bedrijven.

1.3 De financiële bijdrage is gebaseerd op het belang van elke partij
Met betrokken partijen is een verdeelsleutel voor de kosten afgesproken. Het komt op het volgende neer:

- King Metaal € 64.333
- Talsma € 32.333
- Gemeente € 88.334

€ 185.000

In geval er op termijn een nieuwe insteekhaven/zwaaikom is gerealiseerd betaalt Talsma de gemeente € 32.333. De gemeentelijke bijdrage is een afkoopsom en wordt naar rato van de voortgang van het werk uitbetaald. Omdat King Metaal eigenaar van de kade is, zal deze opdrachtgever worden en wordt dit bedrijf ook voor het toekomstig beheer en onderhoud verantwoordelijk.

Kanttekeningen
1.3 Gemeente is geen eigenaar van de kade
De kade is inclusief 1 meter water eigendom van King Metaal en dit bedrijf is dus als eigenaar ook verantwoordelijk voor deze kade. Waarom dan niet het herstel volledig bij King Metaal laten ? Omdat King Metaal niet de veroorzaker is van de schade. Dit wordt veroorzaakt de schepen die willen keren op het Van Harinxmakanaal en de schepen van Scheepswerf Talsma. Vandaar dat in gezamenlijkheid naar een oplossing is gezocht.

Een regelmatige gebruiker van de insteekhaven is het nabij gelegen bedrijf Basalbeton. Overwogen is om dit bedrijf ook om een bijdrage te vragen. Echter bij de aanleg van deze insteekhaven is al een bijdrage geleverd door dit bedrijf. De Provincie is ook (ambtelijk) om een bijdrage gevraagd. Immers, de mogelijkheid om schepen te laten keren is ook in het belang van de vaarwegbeheerder. Helaas is de Provincie niet bereid hier financieel aan bij te dragen. Wel was de Provincie bereid om dit kadeherstel te combineren met haar onderhoudswerk aan het Van Harinxmakanaal. Echter het tijdschema paste niet en partijen wilden graag zelf de regie houden.

Analyse
n.v.t.

Alternatieven
Het alternatief is om niet de (gedeelde) verantwoordelijkheid te erkennen en dus geen financiële bijdrage te leveren. Het betreft immers een particulier eigendom en King Metaal. Neemt niet weg dat de schade wordt veroorzaakt door de scheepvaart waar King Metaal geen invloed op heeft en de gemeente is eigenaar van het water in de zwaaikom. Onder het motto “van gezamenlijk belang” is toch gekozen voor een bijdrage aan dit herstel voor te stellen.

Vervolg
Na uw instemming om het krediet van € 63.334 beschikbaar te stellen kan King Metaal de herstelwerkzaamheden uitvoeren.

Inwonersparticipatie
N.v.t.

Communicatie
Tot dusver is er overleg geweest met King Metaal, Scheepswerf Talsma en de Provincie. Voor het verdere proces zal dat ook gebeuren.

Financiën
De gemeentelijke bijdrage voor dit herstel bedraagt € 88.333. Hiervan kan € 25.000 beschikbaar worden gesteld uit de reguliere begrotingspost “kaden en oevers”. Voor € 63.334 wordt uw raad gevraagd dit beschikbaar te stellen en ten laste te brengen van de post Onvoorzien eenmalig.

De kade is vooral aan de kant van het Van Harinxmakanaal zeer slecht en zelfs op sommige plekken weggeslagen. De grond spoelt daardoor weg. Er zal niet vandaag op morgen een gevaarlijke situatie ontstaan maar de schade/uitspoeling zal wel gestopt moeten worden. King Metaal wil hier op korte termijn het herstel uitvoeren en daarom weten ze zekerheid over een bijdrage van de gemeente. Vandaar dat dit advies buiten de reguliere P&C-cyclus is opgesteld.

Juridisch kader
Privaatrecht.

Bijlagen
Bijlage 1: locatie tekening

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-09-003671

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 11 oktober 2022;

B E S L U I T

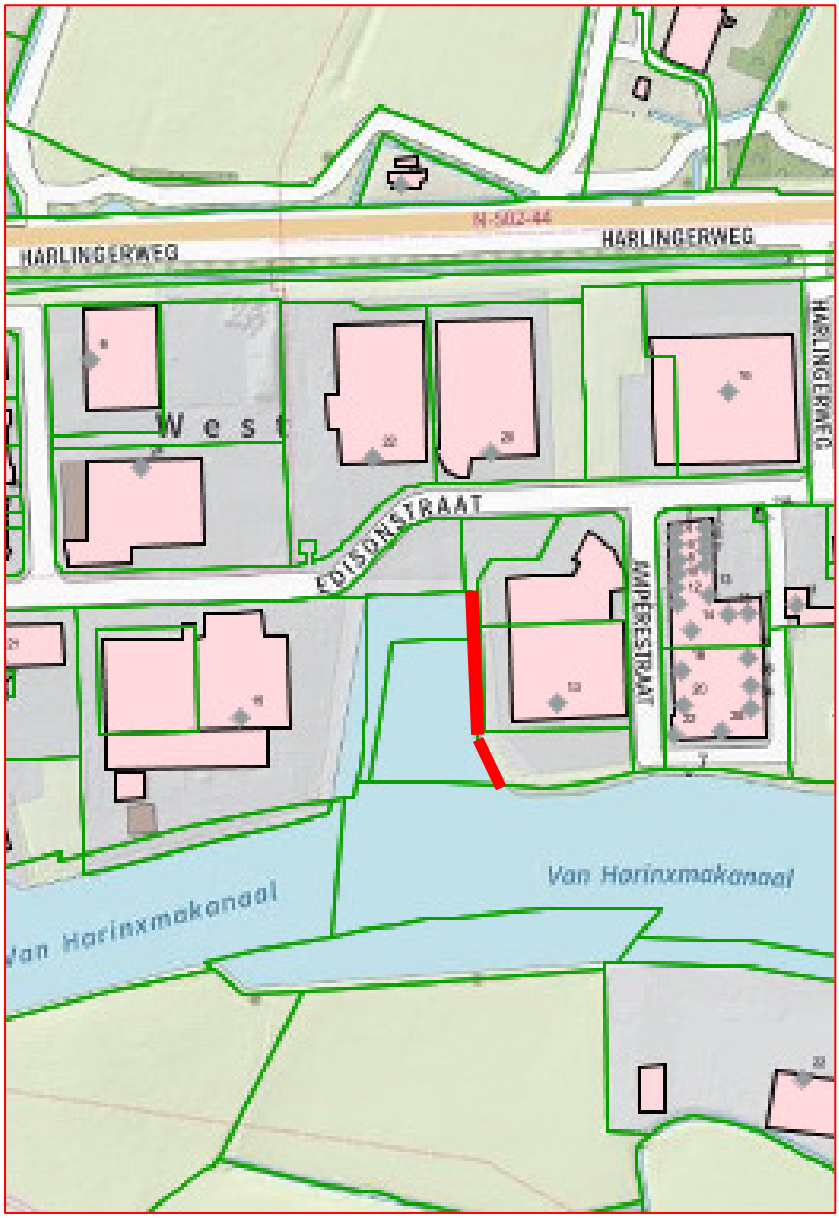
1. Een krediet beschikbaar te stellen van € 63.334 als bijdrage aan het kadeherstel van de zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal.
2. Deze bijdrage ten laste te brengen van de begrotingspost Onvoorzien eenmalig.

Aldus vastgesteld in de openbare
raadsvergadering van 27 oktober 2022,

, voorzitter

{{ -1}}, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

te herstellen kade

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	11 oktober 2022	**Behandelend ambtenaar**	J. Vriese
Datum agendering	27 oktober 2022	**E-mailadres**	j.vriese@waadhoeke.nl
Onderwerp	Kadeherstel zwaaikom Van Harinxmakanaal	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	Kees Arendz		

Samenvatting

De oostelijke kade van gemeentelijk insteekhaven/zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal is aan groot onderhoud toe. Met de betrokken partijen Scheepswerf Talsma, King Metaal en de gemeente zijn afspraken gemaakt over het herstel van deze kade. Het voorstel is om met deze afspraken akkoord te gaan en een krediet van € 53.334 beschikbaar te stellen voor dit herstel.

Voorstel

1. Een krediet beschikbaar te stellen van € 53.334 als bijdrage aan de kadeherstel van de zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal.
2. Dit krediet ten laste te brengen van de begrotingspost Onvoorzien eenmalig.

Inleiding
De oostelijke kade van gemeentelijk insteekhaven/zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal is aan groot onderhoud toe. Met de betrokken partijen Scheepswerf Talsma, King Metaal en de gemeente zijn afspraken gemaakt over het herstel van deze kade. Het voorstel is om met deze afspraken akkoord te gaan en een krediet van € 53.334 beschikbaar te stellen voor dit herstel.

Beoogd (meetbaar) effect
Een herstelde oostelijke kade van de insteekhaven/zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal.

Motivering
Noem hier de argumenten en kanttekeningen bij het voorstel.

Argumenten
1.1 Ook voor de toekomst blijft het mogelijk om insteekhaven/zwaaikom te gebruiken.
De insteekhaven/zwaaikom heeft verschillende functies. De eerste is om schepen op het Van Harinxmakanaal te laten keren. Ten tweede heeft Scheepswerf Talsma een gedeelte van de insteekhaven/zwaaikom als ligplaats in eigendom en gebruik. Tot slot heeft King Metaal incidenteel de gelegenheid om via de oostelijke kade producten aan- en af te voeren.

De kade aan de zijde van King Metaal is eigendom van King Metaal. De bedrijfskavel is jaren terug aan King Metaal verkocht. Toen was er nog geen insteekhaven/zwaaikom, maar een opvaart met een zeer lichte walbeschoeiing (paal-schot). Nadien is er door de gemeente een insteekhaven/zwaaikom gemaakt en daarbij is de oude walbeschoeiing niet aangepast. Door het jarenlange gebruik en de steeds grotere schepen heeft de oude walbeschoeiing zijn grondkerende functie verloren waardoor de kavel van King Metaal afkalft. Om deze schade te herstellen en voor de toekomst te voorkomen zijn afspraken over het herstel gemaakt.

1.2 Betrokken partijen hebben een gezamenlijk belang.
Zowel King Metaal, Scheepswerf Talsma en de gemeente hebben een belang bij herstel en behoud van de insteekhaven/zwaaikom.
King Metaal heeft het belang om verdere afkalving van zijn kavel te voorkomen. Daarnaast biedt het herstel de mogelijkheid voor King Metaal om de kade, in combinatie met het herstel, hoger te maken en geschikter voor het laden en lossen.
Scheepswerf Talsma heeft belang in verband met het aan- en afvaren van zijn schepen. Tevens heeft Scheepswerf Talsma voor de langere termijn een belang. Met de gemeente is afgesproken dat, ingeval er op termijn een andere insteekhaven/zwaaikomt wordt gerealiseerd, Scheepswerf Talsma dan de gelegenheid heeft om deze insteekhaven te kopen. Daarbij moet Scheepswerf Talsma wel rekening houden met de belangen van King Metaal.
De gemeente heeft belang bij het behoud van de insteekhaven vanwege het economisch belang voor de lokale bedrijven.

1.3 De financiële bijdrage is gebaseerd op het belang van elke partij
Met betrokken partijen is een verdeelsleutel voor de kosten afgesproken. Het komt op het volgende neer:

-	King Metaal	€ 64.333
-	Talsma	€ 32.333
-	Gemeente	€ 88.334
		€ 185.000

In geval er op termijn een nieuwe insteekhaven/zwaaikom is gerealiseerd betaalt Talsma de gemeente € 32.333. De gemeentelijke bijdrage is een afkoopsom en wordt naar rato van de voortgang van het werk uitbetaald. Omdat King Metaal eigenaar van de kade is, zal deze opdrachtgever worden en wordt dit bedrijf ook voor het toekomstig beheer en onderhoud verantwoordelijk.

Kanttekeningen
1.3 Gemeente is geen eigenaar van de kade
De kade is inclusief 1 meter water eigendom van King Metaal en dit bedrijf is dus als eigenaar ook verantwoordelijk voor deze kade. Waarom dan niet het herstel volledig bij King Metaal laten ? Omdat King Metaal niet de veroorzaker is van de schade. Dit wordt veroorzaakt de schepen die willen keren op het Van Harinxmakanaal en de schepen van Scheepswerf Talsma. Vandaar dat in gezamenlijkheid naar een oplossing is gezocht.

Een regelmatige gebruiker van de insteekhaven is het nabij gelegen bedrijf Basalbeton. Overwogen is om dit bedrijf ook om een bijdrage te vragen. Echter bij de aanleg van deze insteekhaven is al een bijdrage geleverd door dit bedrijf. De Provincie is ook (ambtelijk) om een bijdrage gevraagd. Immers, de mogelijkheid om schepen te laten keren is ook in het belang van de vaarwegbeheerder. Helaas is de Provincie niet bereid hier financieel aan bij te dragen. Wel was de Provincie bereid om dit kadeherstel te combineren met haar onderhoudswerk aan het Van Harinxmakanaal. Echter het tijdschema paste niet en partijen wilden graag zelf de regie houden.

Analyse
n.v.t.

Alternatieven
Het alternatief is om niet de (gedeelde) verantwoordelijkheid te erkennen en dus geen financiële bijdrage te leveren. Het betreft immers een particulier eigendom en King Metaal. Neemt niet weg dat de schade wordt veroorzaakt door de scheepvaart waar King Metaal geen invloed op heeft en de gemeente is eigenaar van het water in de zwaaikom. Onder het motto “van gezamenlijk belang” is toch gekozen voor een bijdrage aan dit herstel voor te stellen.

Vervolg
Na uw instemming om het krediet van € 53.334 beschikbaar te stellen kan King Metaal de herstelwerkzaamheden uitvoeren.

Inwonersparticipatie
N.v.t.

Communicatie
Tot dusver is er overleg geweest met King Metaal, Scheepswerf Talsma en de Provincie. Voor het verdere proces zal dat ook gebeuren.

Financiën
De gemeentelijke bijdrage voor dit herstel bedraagt € 88.333. Hiervan kan € 25.000 beschikbaar worden gesteld uit de reguliere begrotingspost “kaden en oevers”. Voor € 53.334 wordt uw raad gevraagd dit beschikbaar te stellen en ten laste te brengen van de post Onvoorzien eenmalig.

De kade is vooral aan de kant van het Van Harinxmakanaal zeer slecht en zelfs op sommige plekken weggeslagen. De grond spoelt daardoor weg. Er zal niet vandaag op morgen een gevaarlijke situatie ontstaan maar de schade/uitspoeling zal wel gestopt moeten worden. King Metaal wil hier op korte termijn het herstel uitvoeren en daarom weten ze zekerheid over een bijdrage van de gemeente. Vandaar dat dit advies buiten de reguliere P&C-cyclus is opgesteld.

Juridisch kader
Privaatrecht.

Bijlagen
Bijlage 1: locatie tekening

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-09-003671

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 11 oktober 2022;

B E S L U I T

1. Een krediet beschikbaar te stellen van € 53.334 als bijdrage aan het kadeherstel van de zwaaikom langs het Van Harinxmakanaal.
2. Deze bijdrage ten laste te brengen van de begrotingspost Onvoorzien eenmalig.

Aldus vastgesteld in de openbare
raadsvergadering van 27 oktober 2022,

, voorzitter

{{[...] 1}} , griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

Gemeenteraad Waadhoeke

Dossiernummer	1984
Extern Zaak ID	2022-213722
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	27 oktober 2022
Agendapunt	015
Titel	Twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022
Eigenaar	Zijlstra, Mink Jelle
Portefeuillehouder	Marja van der Meer

Bijlagen
Raadsvoorstel begrotingswijziging (twaalfde) begroting 2022
Bijlage 1 - Begrotingswijziging (twaalfde) begroting 2022
Begrotingswijziging 12 van 2022 - bijlage 2 (002).pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad Waadhoeke	**27 oktober 2022**

Toelichting

Twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022

Voorgesteld besluit

Te besluiten tot het vaststellen van de twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022

Besluit

Te besluiten tot het vaststellen van de twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022

AAN DE RAAD

Datum opgesteld	11 oktober 2022	**Behandelend ambtenaar**	M. Zijlstra
Datum agendering	27 oktober 2022	**E-mailadres**	m.zijlstra@waadhoeke.nl
Onderwerp	Twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	Mevr. M. van der Meer		

Samenvatting

Twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022

Voorstel

Te besluiten tot het vaststellen van de twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022

Inleiding
De gemeenteraad heeft het budgetrecht (conform de Gemeentewet) en dient de Begroting en de begrotingswijziging vast te stellen.

Beoogd (meetbaar) effect
De budgetten zijn aangepast aan de ontwikkelingen. De stand van de post onvoorzien, de stand algemene reserve, de stand reserve sociaal domein en de stand bestemmingsreserve corona is actueel.

Motivering
Argumenten
1.1 Na de wijzigingen geeft de begroting een actueler beeld
De gemeenteraad heeft het budgetrecht (conform de Gemeentewet) en dient de Begroting en de begrotingswijzigingen vast te stellen.

Kanttekeningen
N.v.t.

Analyse
Relevante cijfers
Deze zijn opgenomen in de bijlage 1 'Twaalfde begrotingswijziging begroting 2022'

Samenleving
N.v.t.

Ontwikkelingen en trends
N.v.t.

Alternatieven
N.v.t.

Vervolg
Na besluitvorming van de raad kunnen de voorstellen worden uitgevoerd en afgehandeld.

Inwonersparticipatie
N.v.t.

Communicatie
N.v.t.

Financiën
Deze financiële gevolgen van de genomen besluiten zijn opgenomen in bijlage 1 'Twaalfde begrotingswijziging begroting 2022'.

Juridisch kader
Gemeentewet, BBV (besluit Begroting en Verantwoording) en de Verordening 212 Financiële verordening.

Bijlagen
Bijlage 1: Twaalfde begrotingswijziging begroting 2022

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2022-09-037980

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 11 oktober 2022;

B E S L U I T

1. Te besluiten tot het vaststellen van de twaalfde begrotingswijziging van de programmabegroting 2022

Aldus vastgesteld in de openbare
raadsvergadering van 27 oktober 2022,

, voorzitter

{{ r1}} , griffier

Dit document is digitaal ondertekend.

12e Begrotingswijziging van 2022

Datum: 27 oktober 2022
Dossiernr. 2022-213722

Inhoudsopgave

12e Begrotingswijziging van 2022 1
Inhoudsopgave 2
1 Inleiding 3
2 Toelichting op de voorgestelde wijzigingen 4
3 Onvoorzien 5
3.1 Onvoorzien eenmalig 5
3.2 Onvoorzien structureel 6
3.3 Onvoorzien met bestemming 7
4 Reserves 8
4.1 Algemene Reserve 8
4.2 Reserve Sociaal Domein 10
4.3 Bestemmingsreserve Corona 11
5 Wijziging op programmaniveau 13
6 Bijlagen 14
6.1 Wijziging op taakveldniveau 15

1 Inleiding

De gemeenteraad heeft het budgetrecht (conform de Gemeentewet) en dient de begroting en de begrotingswijzigingen vast te stellen. Dit document bevat de begrotingswijziging van de reeds genomen politieke besluiten (van zowel de raads- als de B&W-besluiten).

De wijzigingen worden in hoofdstuk 2 per onderdeel toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt het verloop van de post onvoorzien aangegeven, in hoofdstuk 4 wordt het verloop van de algemene reserve, reserve sociaal domein en de bestemmingsreserve corona aangegeven. In hoofdstuk 5 worden de wijzigingen per programma aangegeven.

2 Toelichting op de voorgestelde wijzigingen

12.01 Krediet voor woonrijp maken wooncluster tuinbouwgebied Berltsum
De raad heeft op 6 oktober 2022 besloten een krediet van € 220.000 beschikbaar te stellen voor het woonrijp maken van het wooncluster in het tuinbouwgebied Berltsum ten laste van de algemene reserve.

12.02 Wijzigingen personeelsbegroting
In deze begrotingswijziging zijn diverse verschuivingen in de personeelsbegroting opgenomen. De begrotingswijziging is budgettair neutraal. In bijlage 6.2 is deze verschuiving op detailniveau uitgewerkt.

12.03 Correcties en verschuivingen
In deze begrotingswijziging zijn administratieve aanpassingen/verschuivingen meegenomen.
In bijlage 6.2 is deze aanpassing op detailniveau uitgewerkt.

3 Onvoorzien

3.1 Onvoorzien eenmalig

Corsanr.	*Onvoorzien eenmalig - 6.080.001.U*	Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
		0	*599.464*	*51.266*	***548.198***
	Mutaties 1e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 2e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 3e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 4e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 5e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 6e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 7e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 8e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 9e begrotingswijziging				
	(9.01) Berap I		83.716		
	Mutaties 10e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 11e begrotingswijziging				
	(11.03) Gedeeltelijke vrijval onvoorzien structureel		471.248		
	(11.05) Correctie reserve jaarovergang / programma dienstverlening		44.500		
	(11.06) Aanschaf Ipads ten behoeve van de gemeenteraad			9.000	
	(11.10) Actualisering afschrijvingslasten 2022			42.266	
	Mutaties 12e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				

3.2 Onvoorzien structureel

Corsanr.	*Onvoorzien structureel - 6.080.002.U*	Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
		102.801	*645.598*	*678.399*	***70.000***
	Mutaties 1e begrotingswijziging				
	N.v.t.				
	Mutaties 2e begrotingswijziging				
	(2.02) Structurele doorwerking begrotingswijzigingen 2021			6.600	
	(2.03) Structurele gevolgen Septembercirculaire 2021		556.690		
	(2.03) Structurele gevolgen Decembercirculaire 2021		88.908		
	Mutaties 3e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 4e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 5e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 6e begrotingswijziging				
	(6.06) Formatie Griffie			1.551	
	Mutaties 7e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 8e begrotingswijziging				
	(8.07) Dotatie aan voorziening Baggeren			70.000	
	Mutaties 9e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 10e begrotingswijziging				
	(10.02) Dekking structurele effecten Jaarstukken 2021			99.000	
	Mutaties 11e begrotingswijziging				
	(11.03) Gedeeltelijke vrijval onvoorzien structureel naar onvoorzien eenmalig			471.248	
	(11.04) Niet haalbare bezuiniging leerplicht			30.000	
	Mutaties 12e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				

3.3 Onvoorzien met bestemming

Corsanr.	*Onvoorzien met bestemming - 6.080.003.U*	Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
		1.306.136	*3.030.466*	*768.484*	***3.568.118***
	Mutaties 1e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 2e begrotingswijziging				
	(2.01) Reserve jaarovergang		139.000		
	(2.03) Structurele gevolgen Septembercirculaire 2021		1.733.324		
	(2.03) Structurele gevolgen Decembercirculaire 2021		414.000		
	(2.05) Pilot vroegsignalering schulden			83.052	
	(2.06) Aaanpassing onderhoudsbudgetten buitensportaccommodaties			202.000	
	Mutaties 3e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 4e begrotingswijziging				
	(4.05) Betreft Herziene begroting Sozawe 2022 - kosten Inburgering			34.848	
	(4.07) Aanvulling subsidie Tumba 2022			18.500	
	Mutaties 5e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 6e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 7e begrotingswijziging				
	(7.02) Indexering subsidies			43.231	
	Mutaties 8e begrotingswijziging				
	(8.02) GIDS gelden			107.024	
	Mutaties 9e begrotingswijziging				
	(9.01) Berap I		11.904	240.000	
	Mutaties 10e begrotingswijziging				
	(10.01) Jaarstukken 2021 - Gevolgen decembercirculaire 2021		289.229		
	Mutaties 11e begrotingswijziging				
	(11.01) Meicirculaire 2022		443.009		
	(11.02) Wijzigingen in de personeelsbegroting			36.926	
	(11.04) Leerplicht			2.903	
	Mutaties 12e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				

Totaal	***Totaalbudget Onvoorzien (incidenteel, structureel en met bestemming)***	*1.408.937*	*4.275.528*	*1.498.149*	*4.186.316*
	Saldo onvoorzien na de 11e wijziging				*4.186.316*
	Mutaties 12e wijziging				*0*

4 Reserves

4.1 Algemene Reserve

In onderstaand overzicht worden de mutaties op de algemene reserve toegelicht.

Corsanr.		Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
	Prognose beginstand begroting 2022	*15.698.064*			
	Budgettaire effect begrotingswijzigingen op de algemene reserve na vaststelling begroting 2022	*804.000*			
	Algemene reserve	*16.502.064*	*7.230.363*	*2.461.800*	*21.270.627*
	Mutaties primitieve begroting 2022				
	Gevolgen incidentele wensen conform kadernota 2020-2023			313.800	
	Gevolgen incidentele wensen conform kadernota 2021-2024			755.000	
	Mutaties 1e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 2e begrotingswijziging				
	(2.03) Septembercirculaire 2021 - opschalingskorting		700.000		
	(2.09) Verkeersmaatregelen Zwarte Haan			90.000	
	(2.13) Subsidie zwembad Bloemketerp			100.000	
	Mutaties 3e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 4e begrotingswijziging				
	(4.03) Extra bijdrage MFA Sexbierum-Pietersbierum			215.000	
	Mutaties 5e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 6e begrotingswijziging				
	(6.01) Uitvoering motie extra impuls woningmarkt			510.000	
	(6.02) Actualisatie supermarktbeleid en binnenstadsvisie			30.000	
	(6.03) Extra subsidie MFA d'Ald Skoalle Dronryp			45.000	
	(6.04) Inventarisatie van monumentale bomen en houtopstanden			100.000	
	(6.06) Formatie griffie			8.000	
	Mutaties 7e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 8e begrotingswijziging				
	(8.04) Schikking Schatzenburg BV inzake grondwal Menaam			25.000	
	Mutaties 9e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 10e begrotingswijziging				
	(10.01) Jaarstukken 2021 - Bestemming resultaat (deels)		3.853.168		

	Mutaties 11e begrotingswijziging				
	(11.01) Meicirculaire 2022		2.677.195		
	(11.07) Onderzoek naar energielandschap			50.000	
	Mutaties 12e begrotingswijziging				
	(12.01) Krediet woonrijp maken tuinbouwgebied Berltsum			220.000	

4.2 Reserve Sociaal Domein

In onderstaand overzicht worden de mutaties in de reserve sociaal domein toegelicht.

Corsanr.		Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
	Reserve Sociaal Domein	*2.016.254*	*1.039.925*	*785.872*	*2.270.307*
	Mutaties 1e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 2e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 3e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 4e begrotingswijziging				
	(4.06) Betreft Uitvoeringsprogramma GRIP op de WMO			30.875	
	Mutaties 5e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 6e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 7e begrotingswijziging				
	(7.03) Procesbegeleiding business case			13.000	
	Mutaties 8e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 9e begrotingswijziging				
	(9.01) Berap I		1.039.925	741.997	
	Mutaties 10e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 11e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 12e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				

4.3 Bestemmingsreserve Corona

In onderstaand overzicht worden de mutaties van 2022 in de bestemmingsreserve corona toegelicht.

Bestemmingsreserve Corona	Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
Mutaties 2022	2.167.313	557.234	1.367.269	1.357.278
Begrotingswijziging 2.03: September- & Decembercirculaire				
- Toevoeging n.a.v. September circulaire. Bestaande uit:				
Aanvullend pakket re-integratie bijstandsgerechtigden		41.290		
Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden		121.679		
Gemeentelijk schuldenbeleid		60.870		
Bijzondere bijstand		30.435		
- Toevoeging n.a.v. December circulaire. Bestaande uit:				
Compensatie extra Corona kosten verkiezingen 2022		65.960		
Begrotingswijziging 3				
BW 3.01 Coronaherstelplan			898.800	
Begrotingswijziging 4				
BW 4.05 Begroting na wijziging Dienst Noardwest Fryslân			167.751	
Begrotingswijziging 6				
BW 6.07 Subsidie Stjoer			19.138	
Begrotingswijziging 7				
BW 7.04 Coronacompensatie OZB dorpshuizen, buurthuizen en jeugdhonken			41.088	
BW 7.05 Besteding Rijksmiddelen Corona 2022 t.b.v. de cultuursector			91.000	
Begrotingswijziging 9				
Bestuursrapportage I			149.492	
Begrotingswijziging 10				
BW 10.02 Jaarstukken		237.000		

In het onderstaande overzicht worden de mutaties in de bestemmingsreserve corona gerubriceerd per onderwerp. Dit zijn mutaties die in 2020, 2021 en 2022 hebben plaatsgevonden.

Specificatie Bestemmingsreserve Corona	Ontvangsten rijk	Begrote onttrekking	Werkelijke onttrekking	Saldo
Lokale culturele voorzieningen	740.514	445.162	445.162	295.352
Compensatie toeristen- en parkeerbelasting	203.000	250.000	235.950	-32.950
Wet sociale werkvoorziening (Doorbetaling GR Fryslân-West)	437.948	437.948	437.948	0
Algemeen/Opschalingskorting	1.199.890	1.108.503	990.565	209.325
Buurt- en dorpshuizen	35.081	80.767	80.767	-45.686
Vrijwilligersorganisaties	19.732	19.732	19.732	0
Toezicht en handhaving	114.934	31.358	40.016	74.918
Markt- en evenementenleges	25.620	19.700	19.693	5.927
Extra kosten verkiezingen	248.551	133.103	133.103	115.448
Re-integratie van bijstandsgerechtigden	678.256	569.351	569.351	108.905
Gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand	219.716	128.411	128.411	91.305

Perspectief Jeugd en Jongeren	81.691	100.000	100.000	-18.309
Bestrijden eenzaamheid ouderen	107.021	107.021	107.021	0
Extra begeleiding kwetsbare groepen	115.264	134.402	174.402	-59.138
Jongerenwerk Jeugd	28.324	28.324	28.324	0
Mentale ondersteuning Jeugd	23.772	23.772	23.772	0
Activiteiten en ontmoetingen jeugd	16.152	16.152	16.152	0
Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	543.205	115.000	115.000	428.205
Heroriëntatie zelfstandigen	18.793			18.793
Jeugd aan Zet	10.000	10.000	10.000	0
Continuïteit van zorg	205.690	48.524	48.524	157.166
Compensatie quarantainekosten	8.017			8.017
Totaal	**5.081.171**	**3.807.230**	**3.723.893**	**1.357.278**

Het geld is via het Gemeentefonds verstrekt via de algemene uitkering of een decentralisatie-uitkering. Daarmee is het on geoormerkt geld. De gemeente bepaalt zelf waar de compensatie nodig is. Er zal alleen een eindafrekening voor de meerkosten en inhaalzorg Wmo en Jeugdzorg plaatsvinden. Hier kan nog geld bijkomen. Er hoeft niets terugbetaald te worden.

5 Wijziging op programmaniveau

Programma		Primitief	Begroting (na 11e wijziging)	Wijziging (12e)	Begroting na wijziging
Lasten					
1	Bestuur en Ondersteuning	3.602.672	4.455.323	-103.770	4.351.553
2	Veiligheid	3.975.104	4.096.403	35.000	4.131.403
3	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	9.785.008	10.861.972	0	10.861.972
4	Economie	2.233.792	2.608.299	0	2.608.299
5	Onderwijs	6.251.346	6.595.576	0	6.595.576
6	Sport, Cultuur en Recreatie	9.616.661	10.631.194	0	10.631.194
7	Sociaal Domein	63.272.514	66.568.680	0	66.568.680
8	Volksgezondheid en Milieu	13.660.935	14.389.416	-35.000	14.354.416
9	Volkshuisv., Ruimt. Ord. etc.	4.097.967	5.678.808	220.000	5.898.808
AD	Algemene Dekkingsmiddelen	16.660.619	20.509.230	103.770	20.613.000
	Mutatie reserves	1.248.121	10.585.643	0	10.585.643
Totaal Lasten		**134.404.740**	**156.980.545**	**220.000**	**157.200.545**
	Waarvan onvoorzien	*1.408.937*	*4.186.316*	0	*4.186.316*
Baten					
1	Bestuur en Ondersteuning	599.142	599.142	0	599.142
2	Veiligheid	27.980	27.980	0	27.980
3	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	135.275	421.275	0	421.275
4	Economie	1.353.145	1.393.145	0	1.393.145
5	Onderwijs	1.170.194	1.493.224	0	1.493.224
6	Sport, Cultuur en Recreatie	810.233	806.636	0	806.636
7	Sociaal Domein	17.098.223	15.877.317	0	15.877.317
8	Volksgezondheid en Milieu	12.567.927	12.597.927	0	12.597.927
9	Volkshuisv., Ruimt. Ord. etc.	1.114.176	2.362.173	0	2.362.173
AD	Algemene Dekkingsmiddelen	97.970.239	107.040.559	0	107.040.559
	Mutatie reserves	1.604.524	14.407.485	220.000	14.627.485
Totaal Baten		**134.451.058**	**157.026.863**	**220.000**	**157.246.863**
Resultaat		**46.318**	**46.318**	0	**46.318**

6 Bijlagen

6.1 Wijziging op taakveldniveau

Totaal				**0**	**0**	**0**

12.01 Krediet woonrijp maken Tuinbouwlocatie Berltsum						
Progr.	**TV**	**Omschrijving**	**I/S**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
9	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	I	220.000	0	-220.000
AD	0.10	Mutaties reserves	I	0	220.000	220.000
Totaal				**220.000**	**220.000**	**0**

12.03 Correcties en verschuivingen						
Progr.	**TV**	**Omschrijving**	**I/S**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1	0.2	Burgerzaken	I	-103.770	0	103.770
2	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	I	35.000	0	-35.000
8	7.4	Milieubeheer	I	-35.000	0	35.000
AD	0.4	Overhead	I	103.770	0	-103.770
Totaal				**0**	**0**	**0**

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 27 oktober 2022,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend

6.2 Wijziging op detailniveau

12.01 Krediet woonrijp maken Tuinbouwlocatie Berltsum									
Progr.	**Gbnr.**	**Omschrijving**	**Taak**	**Ksrt.**	**Omschrijving**	**S/I**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
AD	6010100	Mutaties van de Reserves	10009	71000I	Mutatie reserves	I	0	220.000	220.000
9	6820001	Bouwgrondexploitatie alg. en complexen	82009	32053U	Woonrijp maken	I	220.000	0	-220.000
	7910000	Algemene reserve	99999	71000U	Mutatie reserves	I	220.000	0	-220.000
	7999999	Tegenrekening Investeringen	99999	38999I	Overige niet beschreven baten	I	0	220.000	220.000
Totaal							**440.000**	**440.000**	**0**

12.02 Wijzigingen in de personeelsbegroting									
Progr.	**Gbnr.**	**Omschrijving**	**Taak**	**Ksrt.**	**Omschrijving**	**S/I**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
	5201500	Afdeling Samenleving	99999	11000U	Salariskosten, huidig personeel/raadsleden	I	10.000	0	-10.000
	5201500	Afdeling Samenleving	99999	11101I	Doorbelasting kostenplaatsen	I	0	10.000	10.000
	5201800	Afdeling Omgeving	99999	11000U	Salariskosten, huidig personeel/raadsleden	I	-16.836	0	16.836
	5201800	Afdeling Omgeving	99999	11101I	Doorbelasting kostenplaatsen	I	0	-16.836	-16.836
	5202100	Afdeling Informatiebeheer	99999	11000U	Salariskosten, huidig personeel/raadsleden	I	30.000	0	-30.000
	5202100	Afdeling Informatiebeheer	99999	11101I	Doorbelasting kostenplaatsen	I	0	30.000	30.000
	5202100	Afdeling Informatiebeheer	99999	38067U	Opleiding, vorming en training	I	-30.000	0	30.000
	5202100	Afdeling Informatiebeheer	99999	38101I	Doorbelasting kostenplaatsen	I	0	-30.000	-30.000
	5202200	Afdeling Bedrijfsvoering	99999	11000U	Salariskosten, huidig personeel/raadsleden	I	6.836	0	-6.836
	5202200	Afdeling Bedrijfsvoering	99999	11101I	Doorbelasting kostenplaatsen	I	0	6.836	6.836
AD	6040001	Saldi kostenplaatsen salarissen	99999	11101U	Doorbelasting kostenplaatsen	I	30.000	0	-30.000
AD	6040001	Saldi kostenplaatsen salarissen	99999	38101U	Doorbelasting kostenplaatsen	I	-30.000	0	30.000
Totaal							**0**	**0**	**0**

12.03 Correcties en verschuivingen									
Progr.	**Gbnr.**	**Omschrijving**	**Taak**	**Ksrt.**	**Omschrijving**	**S/I**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
	5201400	Afdeling Publiekscentrum	99999	35100U	Personeel van derden	I	103.770	0	-103.770
	5201400	Afdeling Publiekscentrum	99999	35101I	Doorbelasting kostenplaatsen	I	0	103.770	103.770
1	6020001	Burgerzaken	99999	35100U	Personeel van derden	I	-103.770	0	103.770
AD	6040001	Saldi kostenplaatsen salarissen	99999	35101U	Doorbelasting kostenplaatsen	I	103.770	0	-103.770
AD	6040040	Overige personele kosten	99999	38063U	Vergoedingen en presentiegelden	I	-3.250	0	3.250
AD	6040040	Overige personele kosten	99999	38066U	Representatiekosten	I	3.250	0	-3.250
2	6110002	Crisisbeheersing	99999	38030U	Uitbestede werkzaamheden algemeen	I	35.000	0	-35.000
8	6740004	Omgevingsbeleid Milieu (Toezicht&Handhaving)	99999	35100U	Personeel van derden	I	-35.000	0	35.000
Totaal							**103.770**	**103.770**	**0**